

هاتنى رۆزى پەسلانى، گوماينىكىان
نېيە.

(۵) ئەوانە پەروھندەيان رېبەريانە و
ديارە گرۇي بىزگاران.

(۶) گەلى خودا نەناسانىش بىرسىنى،
يان ترسىيان وەبەر نەھىنى، وەکوو
يەكە؛ ئەوان لە باوهەرى ھىنان خۆ^{دەبۈرن}.

(۷) لە خوداوه دل و گۆييان مۇر كراوه و
پەردەيەكىش بە بەر چاۋياندا كشاوه و
بەشيان ئازارى بەزانە.

(۸) لەم خەلکەدا ئى وا ھەيە، ئىزىن:
باوهەرمان بە خودا و بىرۆزى سەلا ھىناوه؛
كەچى باوهەريشيان نېيە.

(۹) ئەوان خودا و باوهەرداران فرييو
دەدەن؛ كە ھەر خۆيان فرييو داوه و
پېش ناحەسن.

(۱۰) دلىان دەغەزىكى ھەيە و خوا
دەغەزى پىتر كردوون؛ لەسەر ئەم درو
كردنە، بەشيان ئازارى بەزانە.

(۱۱) ئەگەر كەسىن يېيان يېزى: لەم
ھەر دە بدەفەرى مەكەن! ئىزىن: ئىمە
چاكەكارىن.

(۱۲) باش بىزان، كە خراپەكار ئەوان؛
بەلام بۇ خۆيان نازان.

(۱۳) ھەرگاش يەكىن يېيان يېزى:
ئىۋەش سايىرى ئەم خەلکە يەروا يېنن،
ئىزىن: جا چۈن ئىمە وەك نەفامان يەروا
يېنن؟ با بىزان، كە خۆيان نەفامەكان؛
بەلام بەخۆيان نازان.

(۱۴) ھەر وەختايەك دەگەنە خاوهەن
باوهەران، دەلّىن: ئىمەش وەك ئىۋە

۱. فاتىحە

(۱) وە ناو خودا، كە دەھەندە و
دلۇقانە.

(۲) سوپاس بۇ خوا، كە راھىنەرى
جيھانە.

(۳) دەھەندەيە و دلۇقانە.

(۴) خاوهەنى بىرۆزى پەسلانە.

(۵) ئىمە ھەر تۆ دەپەرسىتىن؛ پىشتن
ھەر بە تۆ دەبەستىن.

(۶) لە راستەرى شارەزان كە.

(۷) رىي ئەوانەى كە خۆت چاكەت
دەگەل كردوون؛ نەك ئەوانەى كە
وەبەر توورەيى كەوتۇون؛ نە ئەوانەش
كە لارى بۇون.

۲. بەقەرە

وە ناو خودا كە دەھەندە و دلۇقانە

(۱) ئەلىف، لام، ميم.

(۲) ئەم كىتىبە هيچ گومانى تىدا نېيە؛
بۇ ئەوانەى پارىزگارن، بى شاندەرە:

(۳) ئەو كەسانەى يەروايان بە نەديار
ھەيە و نويز دەكەن و لەو بىزىوهش كە
ئىمە پىمان داون، دەبەخىش.

(۴) ئەوانەش كە بەو كىتىبەى لەمەرا بۇ
تۆ ھاتووه و بەوانەش بۇ پىغەمبەرانى
بەر لە تۆ بەرى كراوه، بەپروان و لە

ئىيۇھ وەدى ھىنناوه. بەشكۇو خۆتان
بپارىزنى.

(۲۲) ئەو خودايە، ھەردى بۇ كردوون
بە رايەخ، ئاسمانى بەرز كرده و
ئاۋىكى لەو حەوايە و بۇ باراندى;
ھەممو جۇرە بەروبۇرى - بەھۆى ئەو
ئاوه - بۇ رواندىن. دەيسا كە ئەو و
زانىوھ، چۆن شەريكان بۇ ئەو خوايە
پەيدا دەكەن؟

(۲۳) ئەگەر لەمەى كە ئىيمە بۇ عەبدى
خۆمان ناردۇتە خوار بەگومان و
پېشستان وايە راستى بۇ چۈون، دەسا
ئىيۇھ وېرای ھاوباباوهە كاننان بە
گەلە كۆمەكى يەكتىر - جىڭە لە خوا -
سۈورەتىكى وەك ئەو بىزنى.

(۲۴) ئەگەر نەوكىد - كە ھەرگىز
بۇشتان ناكى - سا بترسن لەو
ئاگىھى دەستەچىلەتەوەن و لەشى
مرۆيە و ھەر بۇ خودانەناسەكان
ھەلکراوه.

(۲۵) بەو كەسانەش كە بۇونە خاوهن
باوهەر و ئاكارچاڭىن، مۇزىدە بىدە:
باغا ئىتكى وايان دەبى، جۆباريان بە
بەردا دەردا و لە ھەرمىيەك بچىزنى،
ئىزىن بەرى ئەمە كرابووھ بەشى مە و
ئىستا وىنەيان ھىنناوه. ڙنەكانيان لەۋى
زۆر پاڭ و خاوىنن؛ تاھەتايهش ھەر لە
بەھەشتى دەمىنن.

(۲۶) خودا لەو شەرم ناكا مىشۇولە و
لە پېشىكەش كەمتر بە نموونە
يىننەتەوە. جا ئەوانەى بەباوهەرن، رۇون
دەزانى ئەمە راستە و لە
پەرەندەيازپايرايە. ئەوانەى خودا
نەناسن ئىزىن: خودا لەم نموونە
ھىنناوه چى گەرەك بۇ؟ زۆرانى پى

خاوهن باوهەرين. ھەرگاش چۈونە لاي
شەيتانە كانى خۆيان، ئىزىن: ئىيمە وەل
خۆتانىن؛ ھەر گەمە بەمانە دەكەين.

(۱۵) خودا گالىتە بەوان دەكا و بەريان بۇ
بەرهەلدا دەكا، تا لە ئەو
سەركىشىيەدا سەرگەردا بن.

(۱۶) ئەوانە راستەرېيان دا بە گومپاىي
و لە سەودادا تىشقاون و بىرگەي
راستىان بەدى نەكىد.

(۱۷) ئەمانە راست بە مەرەدى
كەسانى چۈون، كە خەرىكى پېكىرىدى
ئاگرىك بۇون؛ ھەر كە بۇشنىي ئاگر
دەرەۋەرەتلىك بىردىن كەن ئەنلىكى
رۇوناکىيە كەن بىردىن و لە تارىكىكى وادا
ۋىلى كەن، ھېچ ئاشتەبایان
نەدەدىت.

(۱۸) كەرن، كويىرن، لال و پالن؛ ناتوانى
بىشگەرەنەوە.

(۱۹) يانە [ھەر وەكoo كەسانى كە]
بارانى بەلۈوزەويان دەگەل ھەور و
چەخماخەدان لەو حەوايە بۇ بىارى و
بکەونە ناو تارىكايى؛ لە ترسى
ھەورەتلىقە، تلى لە گۆييان بىراكەن،
نەكا بىرن. خودا دەوري لەم خوا
نەناسانە داوه.

(۲۰) لەوانەيە برووسكەى ھەور
كۆيىريان بىكا. ھەر شەرىخەى چەخماخە
ھات، دەكەونە بىرى و ھەرگا لېيان تارىك
داھات؛ رادەۋەستن. خۇ ئەگەر خوا
بىوپىستايە، گۈچى و چاوى لە كار
دەخستن؛ خوا ھەممو شتىكى پى
دەكىت.

(۲۱) ئەي خەلکىنە! ھەر ئەو خوايە
پېرسىن كە ئىيۇھ و زۆرى تىريشى پېش

فیرت کردووین، هیچ نازانین. هه ربو خوت زانای کارزانی.

(۳۳) گوتی ئهی ئادهم! دهسا تو ناوی
هه ممو ئهوانهيان بُو هه‌لبده. و هختنی
ئادهم هه ممو ناویکی بُو هه‌لدان، گوتی
من به ئیوه نهوت که هه خومم هه
نهینی له عاسمانان و زه‌میندان و
هه‌رچی ئیوه وه‌یشیرن و بیدرکینن،
ده‌یانزانم؟

(۳۴) فه‌رمانمان به فریستان دا،
کرنوش له بهر ئادهم بهرن. غه‌یره‌ز
ئیبلیس هه ممویان سوژدهيان بُو برد؛
ئه و که خوی به زلتر ده‌زانی، سوژدهی
نه برد و سپله بوب.

(۳۵) گوتمان: ئادهم! خوت و ژنت، له
به‌هه‌شت نیشته‌جى بن و هه‌رچی
له هه شوینی ده‌خون، نوشی
گیانوو؛ هه رتخونی ئه و دار [ى هانا]
مه‌کهون؛ چون [بهم کاره] له
ناهه‌قیکاران ده‌بن.

(۳۶) شه‌یتان هه‌لیخه‌لە‌تاندن و له
به‌هه‌شت ده‌ریپه‌راندن. گوتمان:
داوهزنه خواره‌وه، خوتان دوزمنی
خوتان؛ تا ماوهی دیاری کراو، له‌سهر
زه‌مین رایبیویرن.

(۳۷) ئادهم له په‌روه‌رنده‌پیرا چه‌ند
وشه‌یه‌کی پی گه‌ییشت. ئه‌وسا
توبه‌که‌ی قبول کرد. هه رخویه‌تی له
په‌ژیوانان ده‌بوروی و دلوقانه.

(۳۸) گوتمان: گشتوو له به‌هه‌شت
پرۆنه خواری؛ ئه‌وسا ئه‌گه‌ر لای منه‌وه
رینوینیکتان بُو هات، ئهوانه‌ی بکه‌ونه
شوینی رینوینیم، نه له هیچ شتى
ده‌ترسن نه خه‌م ده‌خون.

گومرا ده‌کا و فرهشیان شاره‌زا ده‌کا.
هه رهوانه پی توشی گومرايی
ده‌بن که له ریگایه لاده‌دهن.

(۲۷) ئه و که‌سانه‌ی په‌یمان ده‌گه‌ل
خوا ده‌به‌ستن و ده‌پیشکینن؛ ئه و
شته‌ی خودا ویستوویه هه ر به ساغی
بیهیلنه‌وه، ده‌پسینن و له عه‌ردا
به‌دفه‌ری ده‌که‌ن، هه ر خویان زیانبار
ده‌بن.

(۲۸) چون له و خوایه حاشا ده‌که‌ن که
له نه‌بوب، ژیانی داوه به ئیوه و له
پاشان ده‌تاممرینی و دیسان زیندوو
ده‌کاته‌وه و ئه‌وسا گشتوو بُو لای ئه و
ده‌گه‌رینه‌وه.

(۲۹) هه ر خویه‌تی هه‌رچی له زه‌میندا
هه‌یه، بُو ئیوه‌ی به‌ره‌هه‌م هی‌باوه و
ئه‌وسا په‌رزايه به‌رزایی و حه‌وت
نه‌می لی دروست کرد. هه ر ئه‌ویشه
ئاگای له هه ممو شت هه‌یه.

(۳۰) ئه و کاته‌ی په‌روه‌رنده‌ی تو به
فریستانی راگه‌یاند: من ده‌مه‌وهی
بریکاریک له‌سهر زه‌مین دیاری بکه‌م؛
گوتیان: تو که‌سى و دینی له‌ویدا
خرابه بکا و خوین پیزی، که‌چی ئیمه
hee شوکرانه‌ی تو ده‌که‌ن و په‌سنى
پیرۆزیی تو ده‌ده‌ین؟ گوتی: ئه‌وه‌ی من
ده‌یزانم، ئیوه ئاگاتان لی نییه.

(۳۱) خودا هه ممو ناویکی فیری ئادهم
کرد. ئه‌وسا هه ممو شته‌کانی له‌به‌ر
فریشته‌کان رانا و گوتی: ئه‌گه‌ر
راستی بُو چوون ناوي ئهوانه‌م بُو
هه‌لدهن.

(۳۲) گوتیان: هه ر توی له که‌مایه‌تی
به دووری؛ ئیمه به‌دهر له‌وه‌ی که تو

(٤٧) ئەی زار و زیچی ئیسرائیل! بیر له و چاکه بکەنەوە کە من دەربارەتام کرد؛ لە چاو خەلکى هەمۇو دنيا پېر رېیزم لە ئیوه نا.

(٤٨) خۆش بپارىزنى لە ورۇزەتى کە كەس تاوانى ناچىتە سەر كەسى تى؛ نە بارمەتە تىدا هەيە و نە هيچ خۆ كېرىنەوەيەك؛ كەسىش دە هانايى كەس نايە.

(٤٩) ئەوسا کە يېزگارم كىدىن لە فېرۇھون و دارودەستەى ، كە سەرەتاي جزيا دانۇو ، كۈرانىلى سەر دەپىرىن و ژنه كانى ساغ دەھىشتىن ؛ كە لەمەدا ئەزمۇونى زۆر مەزن هەبۇو لە پەروھەرنىدەتانەوە .

(٥٠) ئەوساش کە ئىمە دەريامان بۇ قەلاشتىن و نەجاتى دان و ئەوانەى وەل فېرۇھون بۇون، هەمۇومان بە خىكىدىن دا و ئیوه تماشاو دەكردىن.

(٥١) ئەوساكەش کە دەگەل مۇوسا، ژوانى چىل شەۋمان دانا، ئیوه ئە و ناھەقىيەتان كرد: پاش ئە و گوئىرەكەتان پەرسىت.

(٥٢) لە پاش ئەمەش لېتان خۆش بۇونى؛ بەشكۇو شوکرانەبىزىر بن.

(٥٣) ئەوساش کە ئىمە بە مۇوسا كتىب و هۆى بىزادىن دا؛ بەشكۇو ئیوه شارەزا بن.

(٥٤) ئەوساش مۇوسا بە ھۆزەكەى خۆى راگەياند: گەلۇ! بە گۆلک پەرسەتىو ناھەقىتان لە خوتان كرد؛ پەزىوانى لە لای بەدىھېنەرتانەوە دەرىن؛ سا وەرن يەكتىر بکۈۋەن؛ لای بەدى ھېنەرتانەوە ئەم كارە بۇتان

(٣٩) هەر كەسانىش خۆيان توشى هەلە كەن و لە نىشانەكانى من حاشايمە بکەن؛ دەبن بە يارى ئاگر و هەتا سەر هەر تىا دەبن.

(٤٠) ئەی زار و زیچی ئیسرائیل! لە بېرۇو بىن چەندەم چاکە دەگەل كەدوون. پەيمانى من بەجى بىنن؛ منىش پەيمانى پېنم داون، يېڭى دېنم و هەر تەنیا لە خۆم بىرسىن.

(٤١) يېرواو ھەبىن بەوهى كە ناردۇومەتە خوار، كە ئەمەش بە راست دەزانىن و ئىستا لە لاي ئىوهىيە. مەبنە پېشەنگى ئەوانەى حاشا لەم كتىبە دەكەن؛ ناشى نىشانەكانى من بە نرخىكى كەم بىفرۇشىن. سا هەر لە خۆم ترسوو ھەبىن.

(٤٢) راستى رەوا بە نايرەوا دامەپۇشىن. حاشاولە و راستىيە نەبىن، كە بۇ خوتان ناسىيوتانە.

(٤٣) نويىز بکەن و زەكەت بىدەن؛ دەگەل كېنۇشىبەرەكاندا كېنۇش بەرن.

(٤٤) ئاخۇ ئىوه كە فەرمان بەو مەردمە دەدەن چاکەى بکەن ، خوتانىلى هەلداويىن و هەر خۆشۇو كتىب خوينەوەن ؟ دەسا چىتانە تى ناگەن ؟

(٤٥) بۇ خۆراڭرى و بۇ نويىزان هانا بەرن؛ كە ئەم كارە زۆر دىۋارە؛ مەگىن هەر بۇ ئە و كەسانەى كە خۆيان بە زل نازانىن؛

(٤٦) ئە و كەسانەى سوور دەزانىن تووشى پەروھەرنىيان دەبن و دەگەرېنەوە بۇ لاي خۆى .

تیره‌یه ک جیی و خواردنی خوی زانی.
سا له و بهشی خودا داویه بخون،
وه خون، له عه‌رزا به‌دفری مه‌کهن.

(۶۱) ئه و ده‌مه‌شتان له بیر بى که
گوتان: مووسا! ئیمە به يه ک جۆره
خۆراک هه‌دا نادهین؛ له په‌روه‌رندهت
بخوازه له‌وهی زه‌وی ده‌پیوینی، و‌ک
سه‌وزه‌وات و خه‌یار و نیسک و سیر و
پیواز، بومان به‌ره‌هم بیینی. گوتی: ئیوه
خراب به چاک ده‌گۆرنە‌وه؟ سه‌ربه‌رە‌زېر
بچنه شاریک دلخوازی ئیوه له‌ویه.
به‌لام چونکه له نیشانانی خودا
حاشیان ده‌کرد، هه‌ر له ناهه‌ق
پیغه‌مبه‌ره‌کانیان ده‌کوشت، یاغی بون
و مليان له ده‌س دریزی ده‌نا، و‌ه‌به‌ر
غه‌زه‌بی خوا که‌وتن و چاره‌ره‌شی و
زه‌بوبونییان بؤ پیریار درا.

(۶۲) ئه‌وانه‌ی خاوهن باوه‌رن و ئه و
که‌سانه‌ش که جووله‌که و فهله و
سایبی مه‌زه‌ب بون، ئه‌گه‌ر به خوا و
رۆزی په‌سلان باوه‌ریان بى و ئاکارچاک
بن، له لای په‌روه‌رنده‌یانپا پاداشی
خویان پی ده‌گا و نه هیچ ترسیکیان له
سه‌ره، نه خه‌م ده‌خون.

(۶۳) ئه‌وساش که ئیمە به‌لینمان لى
وه‌رگرن و کیوی توورمان به سه‌رتانه‌وه
بلند کرد؛ گوتمان: هه‌رچی پیمان داون
توندی بگرن، چی تیدا له بیری
مه‌کهن. شایه‌تا خو بپاریزن.

(۶۴) له پاش ئه و خوتان لى بوارد.
ئه‌گه‌ر چاکه و به‌زه‌یی خوا ده‌هاناتان
نه‌هاتایه، ئیوه له زیانیاران بون.

(۶۵) له حالى ئه و که‌سانه‌شتان
خه‌بردار بون که وا له رۆزی

چاتره. که توبه‌ی لى قبوقل کردن؛ هه‌ر
ئه‌ویشه له په‌ژیوانان خوش ده‌بى و
دلوقانه.

(۵۵) ئه‌وساش که به مووساتان گوت:
ئیمە پیوات پی ناهیینین تا ئاشکرا خوا
نه‌بینین؛ که هه‌ر له‌به‌ر چاوى خوتان
بروووسکەتانا به‌سەردا هات.

(۵۶) له پاش ئه وهی که مردبوون
سەرلەنوي زیندوو کردن‌وه، شایه‌ت
شوکرانه‌بزېر بن.

(۵۷) هه‌وريشمان کرده سەبیوانوو؛
گەزۆ و مەلی شىلاقەشمانت بۇ
ھەناردن: بخون له و بزیوه پاکەی
بەشمانت داون. ئه‌وان ناحەقىيکيان له
ئیمە نه‌کرد؛ ده‌ربارەی خویان ناحەق
بون.

(۵۸) ئه‌وساش پیمان راگه‌یاندن: پیونه
ناو شاره‌که‌وه؛ هه‌ر شتىکى ده‌خون و
چى ده‌خون‌وه، بە ئارەزووی خوتان
بکەن. هه‌ر له ده‌رگا چوونه ئه‌ودیو،
سوژده بەرن و بیزىن: ئەی
په‌روه‌رنده‌مان! ئەركى گرانمان مەخه
سەر. ئه‌وسا مە له گوناھانوو خوش
دەبىن و پاداشمان له‌مەر کارچاکان پتر
دەبى.

(۵۹) ئىتر له ىرى لاده‌رەکان - هه‌رچى
بەوان سېپىراپوو - بەراوه‌زۇو رەفتاریان
کرد؛ ئه‌وسا ئیمەش له تۆلەی ئە و
بە‌دفریه‌دا، بە‌لايىكمان له عاسمانه‌وه
بۇ ناردن.

(۶۰) ئه و هه‌رەتەش که وا مووسا
ئاوى بۇ په‌پەرەوانى خواتىت. گوتمان به
دار عاساکەی خوت له و بەردە ده!
دوازده کانى لى هەلقولى؛ هه‌ر

خودا بُوی وده‌رخستن ئەوهى كە
دەتاشاردهو.

(٧٣) ئەوسا گوتمان: پاژىك لە لاشى
چىلەكە لە لاكى كۈزراوهكە دەن، خودا
ئاوا مىدوو زىندۇو دەكتەوه و ئاوا
نىشانەكانى خۆي نىشان دەدا،
بەشكۇو بتوانن تىبگەن.

(٧٤) لە پاش ئەمەش بۇونە دلىپەقىكى
وهەلا لە چەشنى بەرد؛ بىگە رەقتىريش
بۇو لە بەرد؛ چونكە تەختەبەردى وا
ھەن چەند جۆبارى لە بەر دەرۇن؛
ھەيشە ترەك ترەك دەبىن و ئاوى لىۋە
فيچقە دەكا؛ ھى واش ھەيە لە
ترسى خوا جالە دەبىن. خوا لە ھەر
كارىكى دەيکەن ئاگادارە.

(٧٥) ئاخۇ ئىۋە بەو ھىوايەن كە
باوهەرىتان پى يىننەن، كەچى
دەستەيەك ھەر لەوان وتارى خوايان
دەبىست و لە پاش ئەوه تىلى
دەگەيىن، دەيانگۇرى و دەشىانزانى كە
دەيگۇرن؟

(٧٦) ھەرگايەكىش تووشى باوهەرداران
دەبن، ئىزىن: باوهەرمان ھېنابە، ھەرگا
دەگەنە يەكتىرى، پېيان ئىزىن: ئاخۇ ئىۋە
ئەۋ زانستەي خوا پىداون لاي ئەوانى
دەدرىكىن، تا بىكەنە بەلگەي خۆيان
لجمە پەروەرنىدە ئىۋە؟ دەئاھر تا كەى
تىناڭەن؟!

(٧٧) بۆچى ئەمانە نازانن ھەرچى
نەيىنى دلىانە و ھەرچى بە ئاشكرا
دەيلىن، خوا دەيزانى؟

(٧٨) لەوانىشدا ئى وا ھەن كە
نەخويىندهن و يىزگە ئارەزوو، لە كىتىپ

شەممەدا لە رادەي خۆيان دەركەوت،
پېمان گوتون: مەيمۇونى تىۋىكراو بن.

(٦٦) بە پەندىكى وامان بىردن،
هاوچەرخان و دواى ئەوانىش،
چاوتىرىش كا و دەرسىك بىن بۇ
پارىزگاران.

(٦٧) بىر لەو جارەش بىكەنەوه كە
مووسا بە ھۆزەكە ئىوت: خودا
فەرمانوو پى دەدا كە ئىۋە چىلەك
سەرزى كەن. گوتيان: ئاخۇ دەتەوى
گالتەن پى بەدە ؟ گوتى: پەنا دەبەم
بە خوا كە لە رىزە ئەزانان بەم.

(٦٨) گوتيان لە پەروەرنىدە خۆت
پرسىيار بىكە، چۆن چىلەكە ؟ گوتى: ئىزى
ئەو چىلەيە كە نە پىرى پەك كەوتەيە و
نە كەم تەمەن؛ ناوەنجىيە. بە چىتان
فەرمان پېندرابە دەبىن بىكەن.

(٦٩) گوتيان لە پەروەرنىدە خۆت
پرسى بىكە پېمان يىزى جىرەنگىكە ؟
گوتى: ئىزى چىلەكى ھېننە چەنگ
زەرددە، تواشاقى دلخۆش دەكا.

(٧٠) گوتيان: دىسان لە پەروەرنىدەت
پېرسە با پېن بلىنى چۆن چۆنلىيە ؟ مانگا
سەرىلى تىك داون؛ ئەگەر خودا
خۆى حەز بىكە دەتونانن شارەزا بىن.

(٧١) گوتى: ئىزى نە چىلەكى
ھەقۇوتىيە، جووتى بىكە و نە ئاو
دەكىشى بۇ زەھى، ھېچ پەلەشى تىدا
نېيە. گوتيان ئىستا راستەكەت بۇ
خستىنە چەنگ. ئىتىر ئەوسا سەرىان چى
كرد؛ وەختىش بۇو ئەم كارە نەكەن.

(٧٢) ئەوسا يەكىييان كوشتبۇو، [لە
سەر گۈزەر [يەكتىرى تان تىۋەدەدا، كە

(۸۵) له دواى ئەوهش هه‌ر خۆتان بۇون
کوشتاروو له يەكتىر دەكىد؛ به
پشتىوانى خەلگى تر - به تاوان و
دەسىرىيىزى - ھېنىدى كە هەر لە¹
خۆتان، له ولاتيان وەدەر دەنین. كە
لىشىو بە دىل دەگىرى، ھەمۈوتان
خويىنەكەى دەدەن؛ كە هيچ بۆشتان
رەوا نىيە دەريان بىكەن. ئاخۇ ئىيۇ بە²
ھېنىدى لە ناوه‌رۆكى كتىبەكە و يروا
دەكەن، لە ھېنىدىكى حاشا دەكەن؟
ھەر كەس لەنگۇ ئەوه بىكا دىارە لە³
ژيانى دنيادا رىسوا دەبى و لە دنياشا
زۆر بە توندى ئازار دەدرى. خودا لە⁴
ھەموو كارىكتان ئاگادارە.

(۸۶) ئەو كەسانە ژينى دنيايان كېرىۋە و
قىامەتىيان لە نرخى داوه، ئىتىر نە بارى
ئازاريان سووک دەكى و نە كەس
يارىدەيان دەدا.

(۸۷) ئىيمە خۆمان كتىبەمان داوه بە⁵
مووسا و چەند پېغەمبەرى تىيشمان
لە دواى ئەو نارد. چەند بەلگەى زۆر
ئاشكراشمان دا بە عيسا كورى
مەريەم، لە گيائى پيرۆزى خۆشمان
يارىدەن دا. هەتا ئىستا هەر
پېغەمبەرىكۈو بۇ ھات و شتىن واى
گوت كە ئىيۇ لېتىان خۆش نەھات،
خۆتان لەو بە زلتى زانى و بە ھېنىدىكتان
گوت درۆزىن و ھېنىدىكىشيانوو هەر
كوشتوون.

(۸۸) گوتىيان: دلمان سەريپشى پىدا
درابوو. نەخىر، ئەوان بەھۆى لە خودا
لادانيان، بەر نەحلەتى خودا كەوتون و
بە دەگەمن يروا دەكەن.

(۸۹) هەر كاتىكى كتىبىكىيان لەلايەن
خوداوه بۇ دى و ئەم كتىبەش

سەر دەرناكەن؛ ئەمانە هەر لە⁶
خەيالات و گوماندان.

(۹۰) سا ھاوارە بۇ ئەوانە بە دەستى
خۆ كتىبەكە دەنۈوسن و پاشان ئىيىن:⁷
ئەمە لە خواوه ھاتووه، تا بە نرخى
كەم بىفرۇشىن. ھاوار لەوان لەۋەدى بە⁸
دەس نووسىيوبىانە و ھاوار لەوان بۇ
نرخى گىريان كەوتۈوه.

(۹۱) دەشلىن: ئاگر تووشمان نابى؛⁹
مەگىن چەند رۆزى، ئەويش كەم. يىزە:¹⁰
ئاخۇ خودا بەلېنى پى داون - كە خودا
لە بەلېنى خۆى پاشگەز نابى - يان
ھەر لە نەزانىيە و قىسە لەسەر خودا
دەكەن؟

(۹۲) دىارە ھەر كەس خۆى تووشى
خرابە بىكا و خرابەكەى دەورى دابى،
ئەوانە يارى ئاگرن و تا ھەتا ھەر تىيدا
دەبن.

(۹۳) ئەوانەش كە باوهەردار و ئاكارچاڭ
بۇون، بەھەشتىن و ھەر لەۋىدا
دەمىنەوە.

(۹۴) ئەو سەردەمەش كە پەيمان لە¹¹
بەرە ئىسرائىل وەرگرت: غەيرەز خودا
نەپەرسىن و چاکە دەگەل داڭ و باب و
نزيكان و ھەتيو و ھەزاران كەن و بۇ
مەردم قىسە باش بىكەن؛ نويز بىكەن و
زەكەت بىدەن؛ لە دواى ئەوه - كەمېك
نەبى - پشتىو تىكىد و خۆو لە¹²
پەيمانەكە بوارد.

(۹۵) پەيمانىشمان لېتىان ئەستاند كە:
ھوونى يەكتىر مەرىزىن و خۆتان ھەر لە¹³
زىدى خۆتان وەدەر مەنین. پاشان بۇ
ئەو پەيمانەشتان بىياروو دا و بۇ
خۆشتان شايەتى دەدەن.

بردنوه. بیزه ئه‌گهر یروادارن، یرواکه‌تان تووشی کاری گه‌لی ناله‌باری کردون.

(۹۴) بیزه: ئه‌گهر به راستانه و پستان وايه له خوداوه مالى ئه‌ولا بو ئیوه ته‌رخان کراوه و بهشی که‌سی تیدا نییه، دهسا داوا بکهن بمرن.

(۹۵) هه‌رگیز ئه‌و داوایه ناکه‌ن، چون ده‌زانن چییان کردوه؛ خوداش ناهه‌قان ده‌ناسی.

(۹۶) بی گومانه ده‌یانبینی له هه‌موو که‌س له دنیادا بو ژیانی پاپاترن؛ ته‌نانه‌تی له و که‌سانه‌ش که شه‌ریک بو خوا ده‌ناسن. هه‌رکام له‌وان پی خوشه هه‌زار سال بژی. خو ته‌مه‌نی هه‌زار سال‌هش له ئازار دووری ناخاته‌و خودا هه‌موو کرده‌یانی له بهر چاوه.

(۹۷) بیزه هه‌ر که‌س که دوزمنی جوبرائیله [با بزانی]: [هه‌ر ئه‌وه که ئه‌م قورئانه‌ی - به ئیزني خوا - حه‌واله‌ی دلی تو ده‌کا و به کتیبه‌کانی دیکه‌ی ئاسما‌نیش باوه‌ر ده‌کا و ریشاندەر و مژده ده‌رە بو ئه‌وانه‌ی باوه‌ردارن.]

(۹۸) هه‌ركى دزى خودا و پیغەمبەرەکانی و فريشتاني و جوبرائيل و ميكائيل بی، خوداش دز خوانه‌ناسانه.

(۹۹) دياره ئیمە نيشانانی ئاشكران بو تو ناردووه؛ ئه‌وانه‌ی حاشاي لىدەکەن، هه‌ر له رى لاده‌رەکانن.

(۱۰۰) ئه‌دى بوجى هه‌ر جاريکى په‌يمان ده‌گەل خوا ده‌بەستن، هينديك هه‌ر له ناو ئه‌واندا دين

ده‌سلميئى که ئىستا له لاي ئه‌وانه و له پېشۈوشدا گەره‌كىان بۇو بەسەر خودانه‌ناساندا زالىيان بكا، كەچى وەختى هات و ناسىييان، به گىزىدا دين. دهسا كەسانى دز بەون، بەر نەحلەتى خوا كەون.

(۹۰) ئاي که خۆيان به نرخىكى خراب فروشت! هەر چونكە خوا له هەر عەبدى لە عەبدانى وا حەز بكا به چاكەي بخويئىتەوە و فەرمانى خۆي بهو بسىپىرى، ئىرەيى بهو دەرەھى بىردن كە لىي بکەونە حاشاية؛ بهم كارەيان دوو جار وەبەر غەزەب كەوتن؛ ئه‌و چاوچنۇكانه ئازارىكى ئايرۇوبەريان دەبى.

(۹۱) ئه‌گهر بىتتوو پېيان بىزىن: بهو كتىبەي خودا ناردۇويەتە خوارى، یرواو هەبى، بىزىن: ئىمە هەر بهو كتىبەي کە بو خون ھاتۇتە خوار، یروا دەكەين؛ كتىبى تر - با یرواشى به كتىبەكەي ئىمە هەبى - ئىمە به‌راستى نازانىن. بىزه: ئه‌گهر یرواو هەيە، ئەدى بوجى لە پېشۈودا پىغەمبەرەکانى خودا و [لە خوتوخۇرايى] دەكوشت؟

(۹۲) كاتى موساسىش به چەندىن نيشانەي پتەو هاتە لاتان، كەچى دواى ئه‌و گۈرەكەيەكتان پەيدا كرد، دەتاپەرسىت.

(۹۳) لهو كاتەشدا کە پەيمان ده‌گەل بەستن و كىبو تۈورمان لە سەر بەرز كرده‌وه و پېيمان گوتن: هه‌رچى له ئىمەورا بو دى توندى بىگىن و بىبىسىن؛ گوتىان: بەلى، بىستمان و گوى نادەينى. ئه‌وينى گۆلک پەرسىتى وه‌هايان دەدل چەقىبۇو باوه‌رى لە بىر

خودانه‌ناسانه جه‌زره‌بهی زور به‌زان
هه‌یه.

(۱۰۵) ئه‌وانه‌ی ئه‌هلی کتیبین و دینی خوّیان له ده‌س داوه و ئه‌وانه‌ی خوا به خاوه‌ن شه‌ریک ده‌زانن، حجز ناکه‌ن هیچ شتیکی چاکتان له په‌روه‌رنده‌ورا بو بى. خوداش به مه‌یلی خوّیه‌تی، له هه‌ر که‌سی خوّی حجز بکا – به‌تاپیه‌تی – به چاکه ده‌یخوینیت‌هه‌وه. خودا خیوی چاکه و به‌زه‌یی هه‌ره زور و زه‌وند‌هه‌یه.

(۱۰۶) هه‌ر ئایه‌تیک له کار بخه‌ین یان له بیری بیه‌ینه‌وه، ئایه‌تیکی له و باشتر یان هه‌ر وه‌ک ئه‌وی ئه‌خه‌ینه جت. مه‌گه‌ر نه‌ترزانيوه خودا هه‌موو کاريکی پى ده‌کری.

(۱۰۷) نه‌ترزانيوه که ئه‌رم عه‌رز و عاسمانانه هه‌ر مولکی خوان، غه‌بره‌ز خوداش دوست و هاريکارتان نییه؟

(۱۰۸) ئاخو ئیوه ده‌تانه‌وی له پیغه‌مبه‌رتان بپرسن، وه‌کوو پیشيوو له مووسا پرسیار کرابوو؟ هه‌ر که‌سیکیش بى خودایی به باوه‌ر بگوریت‌هه‌وه، به بى گومان ریگه‌ی راسی لى ون بووه.

(۱۰۹) زور که‌س له خاوه‌ن کتیبان – چونکه ئیره‌بیو پى ده‌به‌ن – حه‌زی ده‌که‌ن له پاش باوه‌ری هینانوو – که له لاشیان ئاشکرايیه راست کامه‌یه – په‌زیوانوو بکه‌نه‌وه. ئیوه چاویان لى بیوشن و له هه‌له‌کانیان بیوورن، تا فه‌رمانی خودا ده‌گا؛ خوا هه‌موو کاری پى ده‌کری.

هه‌لیده‌وه‌شیننه‌وه. زورینه‌شیان هه‌ر باوه‌ری پى ناهینن.

(۱۱۰) دواى ئه‌مه‌ی ئه‌رم پیغه‌مبه‌ره خودا ناردوویه‌ته ناویان، بیروای به و کتیبیش هه‌یه که لایانه؛ دیسان هیندیک له‌وانه‌ی ئه‌هلی کتیبین، له کتیبی خوا خو ده‌بوبرن و برووی تیناکه‌ن. هه‌ر ئیزی نه‌شیان زانیوه.

(۱۱۱) که‌وتونه شوین ئه و شتانه‌ی شایه‌تینی له زه‌مانی سوله‌یماندا به ورته ده‌یانخوینده‌وه. سوله‌یمان خوانه‌ناس نه‌بوو؛ شایه‌تینی خوانه‌ناس بیون؛ خه‌لکیان فیره جادوو ده‌کرد. ئه و زانسته‌ش که هاتبوبه سهر هارووت و مارووتی جووته فرشته له بابلدا، هه‌ر که‌سیکیان فیرى جادوو بکردايه، پیشکی کی تیيان ده‌گه‌یاند: ئیمه هه‌ر بو جه‌رباندین، نه‌که‌ی خودات له بیر بچى؛ هه‌ر هیندہ‌شیان لى فیر ده‌بوون ژن و شوو لیک جیاوه که‌ن؛ که توانای ئه‌وه‌یان نه‌بوو – بى ئیزنى خوا – زیان له هیچ که‌سی بدهن. هه‌ر شتیکی وا فیر ده‌بوون که زیان له خه‌لک بدا و بو خوّیان سوودیکی نه‌بى؛ ده‌شیانزانی کریارانی جادووگه‌ری له دنیا هیچ به‌شیان نییه. ئای ئه‌گه‌ر تیگه‌یشتیان ده‌یانزانی چون خوّیان خراب ده‌فرؤشن.

(۱۱۲) ئه‌مان ئه‌گه‌ر بیروایان به خودا هه‌با و پاریزگار بان، ده‌یانزانی که پاداشی چاکتر وا له لای خودایه.

(۱۱۳) ئه‌ی گه‌لی خاوه‌ن باوه‌ران! ئیوه مه‌بیزن «پراع‌نا»؛ بیزن: «تماشامان بکه» و گوی بدهنی. بو ئه و

(۱۱۶) گوتیان: خوا بو خوی فرزه‌ندی هه‌لبژیوه. خودا له و شتانه پاکه؛ به‌لکوو هه‌رجی له ئاسمانان و زه‌مینه، گش بو ئه‌وه و گشتی به فه‌رمانی ئه‌ون.

(۱۱۷) داهینه‌ری عاسمانه‌کان و زه‌مینه و هه‌ر که ویستی کاری پیک بى، فه‌رمان ده‌دا: بیه! ده‌بى.

(۱۱۸) له هیچ نه‌زانه‌کان گوتیان: بوچی خوا ئیمه نادوینى، يان به‌لگه‌یه‌کمان بو نایه؟ به‌ر له‌وانیش هه‌ر ئەم قسانه‌یان هه‌بووه. دیاره دلیان لیکتر ده‌کەن. ئیمه به‌لگه‌کانی خۆمان نیشانی ئه‌وانه داوه که ئاماده‌ن بیسەلمىنن.

(۱۱۹) ئیمه توْمان به تیپرادیوی ناردووه که مزگىنیش بدهی و بیشیان ترسیئنى؛ ده‌رباره‌ی دۆزه‌ھیبیه‌کانیش به‌پرس نیت.

(۱۲۰) ئەم جووله‌کانه و فه‌لانه، تا نه‌چیه سەر دینى ئه‌وان، هه‌رگیز خۆشیان له تو نایه. بیزه: بیتی براس هه‌ر بیتی خوداس. ئەگەر تو پاش ئە و زانسته‌ی بۆت هاتووه، شوین ئاره‌زووی ئه‌وان کەوی، ئیتر خودا دۆستایه‌تیت ناكا و تازه نایه‌تە ياریده‌تەوه.

(۱۲۱) ئەو کەسانه‌ی که کتیبمان پیان داوه و وەک پیویسته دەیخوینه‌وه و دیاره بروایان پیتی هەیه، ئەوی برواشی پى نەکەن له بیزه‌ی زیانباران.

(۱۲۲) ئەی بەرهی سەر بە ئیسرائیل! له بىر مەکەن چەندەم چاکه دەگەل

(۱۱۰) نويز بکەن و زەکات بدهن؛ هه‌ر چاکه‌یه‌ک بکەن پیش باری خۆتان، لای خودا پیو دەگاتەوه؛ هه‌رجی بیکەن خوا دەبىينى.

(۱۱۱) گوتیان: هه‌ر تەنیا مووسایی يان عیسایی دەچنە بەھەشت؛ ئەمە ئاواتى خۆيانه. بیزه: دەسا به‌لگه‌ی خۆتانن نیشان دەن! ئەگەر پیو وايە راست دەکەن.

(۱۱۲) به‌لئى، هه‌ر کەس - به بى خەوش - هەمیشە رووی له خودا بى و ئاکارچاک بى، پاداشى خۆی له پەروەرنەدەی وەردەگری و ئەم کەسانە نه هیچ ترسیکیان دیتە سەر، نه خەم دەخۆن.

(۱۱۳) جەوو گوتیان: فەله‌کان هیچ کاره‌یه‌ک نین. فەله‌ش کوتیان: جوولەکەکان لەسەر ھېچن؛ کە هه‌ر دوو لاش كتىپ خوینى. نەزانیش هه‌ر ئەوهى دەلین کە ئەمانه پیيان ئىزىن. ئەوسا خودا رۆزى قيامەت بەو کاره‌يانه رادەگا کە كىشەيان لەسەرى بۇو.

(۱۱۴) كى ناھەقتەرە له و كەسەر رېگە نەدا ناوى خودا له مزگەوتەکانى خوادا بەئىندرى و هەولېش بدا وېران بىن؟ نەدەبوايە ئەمانه هه‌ر بچنە ناویان مەگىن بە ترس و لەرزەوه. بەشیان له دنيا سووكىيە و له قيامەتىش ئازارى دژواريان هەيە.

(۱۱۵) خۆرھەلات و خۆرئاوا - هەرتك - هى خودان؛ روو بکەن هه‌ر لايەكى، خوا له‌وئىيە؛ زانستى خوا بەرلاوه و ئاگادارە.

(۱۲۸) په‌روه‌رینمان! خوت وابکه‌ی
هه‌تا سهر بهر فه‌رمانت بین؛
توره‌مه‌شن واراینه کومه‌لیک بن له
فه‌رمانی تو ده‌رنه‌چن و ریوشونی تو
په‌رستیمان نیشان ده و توبه‌مان لی
قبوول بکه. توی توبه قبوول ده‌که‌ی و
دلوقانی.

(۱۲۹) په‌روه‌رینمان! پیغه‌مبه‌ریکی هه‌ر
له‌وان به‌ری بکه، تا نیشانه‌کانی تویان
به سه‌ردا بخوینیته‌وه و له کتیب و
کارزانیدا رایان بینی و له هه‌له بی
په‌لیان کا. ده‌سته‌لات داری له کارزان،
هه‌ر بو خوتی.

(۱۳۰) کیی وا هه‌یه که ئایینی
ئیبراھیم بنیته لاوه؟ جا مه‌گین هه‌ر
خوی گه‌وج بکا. ئیمە ئه‌ومان له‌م دنيا
هه‌لبزاردووه و له‌و دنياشا وا له ریزی
پیاوچا‌کانا.

(۱۳۱) وختن په‌روه‌رندھی پیی گوت؛
وه‌ره خو به من بسپیزه، رگوتی وا خوم
دایه ده‌ستی راهینه‌ری هه‌موو دنيا.

(۱۳۲) ئیبراھیم بو کوره‌کانی و
یه عقووبیشی قه‌وینتی کرد:
فرزه‌ندانم! خوا ئه‌م دینه‌ی بو ئیوه
هه‌لبزاردووه؛ ئه‌گه‌ر وايه، غه‌یر به
موسولمانی مه‌من.

(۱۳۳) ئاخو ئیوه ئاگاو لی بوو که له
گيانه‌لادا يه عقووب به روله‌کانی خوی
ده‌گوت؛ له دواي من چى ده‌په‌رستن؟
گوتیان؛ چى تو په‌ره‌ستووته
ده‌پیه‌رستین که باب و باپیرانی تو،
ئیبراھیم و ئیسماعیل و ئیسحاقیش
هه‌ر ئه‌ویان په‌رست؛ که خودای تاک و
ته‌نیايه و ئیمەش خومان به و
ده‌سپیزین.

کردن، له چاو خه‌لکی هه‌موو دنيا، پتر
ریزم له ئیوه نا.

(۱۲۳) ئه‌شى بشترسن له‌و روزه‌ى
که روزى هه‌ر که‌س هه‌ر که‌س و
کرینه‌وه له‌و روزه‌دا باوي نیيه و تکاکارى
به‌هره نادا و که‌سیش ده‌هنانی که‌س
نايە.

(۱۲۴) ئه‌وسا خودا به چه‌ند وشه
ئه‌زمونى ئیبراھیمی کرد؛ پیکی
هینان. گوتی؛ ده‌تکه‌م به ریزه‌ری
خه‌لکی دنيا. گوتی؛ ئه‌دى
توره‌مه‌که‌م؟ گوتی؛ ناهه‌قییکاران وه‌به‌ر
به‌لینم ناکه‌ون.

(۱۲۵) له‌و کاته‌شا پیریارن دا مالی کابه
مه‌کویه‌کی مه‌ردم بی به دلنياپی و
جیی ئیبراھیم بکهن به نویزگه‌ی
خوتان و ئیبراھیم و ئیسماعیلیشمان
راسپارد که ماله‌که‌م بو ئه‌وانه‌ی له
ده‌وری ده‌سوروئنه‌وه و بو ئه‌وه‌ی هه‌ر
له‌وی ده‌بن و بو ئه‌وانه‌ی کردنوش و
سوژده‌م بو ده‌به‌ن، پاکز بکهن.

(۱۲۶) ئیبراھیم به پارانه‌وه گوتی؛
ئه‌ی په‌روه‌رندھی من! ئه‌م شاره بی
وه‌ی بھیلله؛ خه‌لکه‌که‌شی هه‌رکى به
خوا و روزى سه‌لا پروای هیانا، له
به‌ربوو ته‌سەلیان که. گوتی؛
هه‌رکیش حاشا بکا، وا ده‌که‌م
سەردەمیکی که‌م رای ببويزى، ئه‌وسا
به‌ره و ئازاري تینى ئاگر و چاره‌ره‌شى
به‌ریی ده‌که‌م. ئاي چ ئه‌نجامى خراپه!

(۱۲۷) له‌و ده‌مەشدا که ئیبراھیم و
ئیسماعیل بناغه‌ی ماله‌کی خویان
بلنند ده‌کرد، ده‌يانگوت؛ په‌روه‌رندھمان!
لین قبوول که‌ی، تو هه‌ر بو خوت زور
بیسهر و فره زانای.

(۱۴۰) يا ئىزىن كە: ئىبراھىم و ئىسماعيل و ئىسحاق و يەعقووب و نەوهى جوولەكە، يان مەسيحى بۇون؟ يىزە: خودا چاكتىر دەزانى يان ئىوه؟ كى لەو كەسە ناھەقتە، شايەتىكى لە لا هەبىن و لە خوداي بشارىتەوە؟ خوداش لە هەموو ئاكاروو ئاگادارە.

(۱۴۱) ئەوانە كۆمەلائىك بۇون ئىستا لە بەينا نەماون، چىيان كردىنى بۇ خۆيان كرد؛ ئىوهش كار بۇ خۆتان دەكەن. هەرچى ئەوان كردوويانە ئىوهى لى بەرس نابن.

(۱۴۲) لەم مەردمە، بى ئاوهزەكانىان ئىزىن: چى ئەوانى وەركىرا لەو درووگەيانە كە بەرى روويان تىيەدەكرد؟ يىزە: خاوهەن خورنىشىن مولكى خودان؛ خوا هەركى خۆى مەيلى لى بىن، دەيخاتە سەر راستە بىيە.

(۱۴۳) بەو ئاوايە ئىمە ئىوهمان كردوته ئۆممەتىكى هەلبىزاردە؛ تا ئاگاولە مەردمە بەبىن و پېغەمبەريش چاوهەدىرىيتانلى بكا. ئەدرووگەيەن پېشىو بەرەن و ئەم دەوهەستاى، ئىمە هەر بۆيەمان گۆرى تا بىزانىن كى دواى پېغەمبەر دەكەۋى و كىيە پاشگەز دەپېتەوە. هەر چەند كارىكى دژوار بۇوە؛ مەگىن بۇ كەسانىكى وا كە خودا شارەزايى كردن. خودا ئەو پروايەتەنە تىكى نادا. خودا بەرانبەر بە مەردم زۆر دىلسۆز و دلۋقانە.

(۱۴۴) دىتوومانى كە بەرەن و حەوا دەپروانى؛ ئىمە بىرۇوت بەرەن درووگەيەن وەردەگىرەن پەسەندت بىن. سا بىرۇوت بەرەن «مسجدالحرام» وەركىرە و لە هەر كۈش بن، هەر بەرەن ئەوپۇوه.

(۱۴۵) ئەوانە كۆمەلائىك بۇون كە رابوردوون، كرددەهيان بۇ خۆيانە. ئىوهش و كرددەهى خۆتان؛ كەس بۇ كردارى ئەوانوو لى ناپرسى.

(۱۴۶) گوتىان: بىنە جوو، يان فەله، تاكوو رىنگا پەيدا بکەن. يىزە: ئىمە لەسەر دىنى ئىبراھىمەن كە ناھەقى بەجىن ھېشت و بەرەن ھەق ھات؛ شەرىكىشى بۇ خودايە نەدەناسى.

(۱۴۷) ئىوه يىزە: ئىمە بە خوا و بەو شتانەى كە بۆمان ھاتۆتە خوار و بەوانەى كە ناردرابون بۇ ئىبراھىم و ئىسماعيل و ئىسحاق و يەعقووب و نەتەوەكانى و ئەوى بۇ موساسەن و عىساش ناردرابەن و ئەو شتانەى كە بە پېغەمبەران درا لە لاي پەروەرنىيانەوە، باوهەرمان كرد. ئىمە جىاوازى ناخەينە ئىوان ھېچ كامىك لەمانە و خۆمان ھەر بەو سپاردووە.

(۱۴۸) گەر ئەوانىش بەوهى كە ئىوه پرواتان پىن ھېنناوه بىروا بىنن، ئەوه كەوتونەتە سەررى؛ بەلام ئەگەر خۇبىيرىن، ئەوان دژايەتىو دەكەن؛ خودا لە ئازارى ئەوان ئەتپارىزى و زۆر بىسىر و فەرە زانا هەر خۆيەتى.

(۱۴۹) يىزە: ئىوه لەمەر خودا دەگەلمان دەكەونە كىشە؛ كە پەروەنەدى ئىمەش و ئىوهش ئەوه؟ كرددە خۆمان بۇ خۆمان و كردارى خۆتان بۇ خۆتان؛ ئىمە بە دل دەپەرسىن؟

شارەزا بىن. ئىوه ھېچ لەوان مەترىسىن؛
گەرەكە لە خۆم بىرىسىن.

(١٥١) وەكۈو ئەمەي پىغەمبەرىكمان لە خۆتان ناردا لاتان، نىشانەكانى ئىمەتان بەسەردا دەخويىنەوە و بۇ پاکى يراتان دەھىنى و فېرتان دەكا لە كىتىب و كارامەيى سەرتان دەرچى و گەلېك شتى واو فير دەكا كە لە پىشدا نەودەزانىن.

(١٥٢) سا ئىوه يادى من بىكەن، تا منىش لە بىرتاب نەكەم. هەر شوڭارانە من بىيىژن و لە چاكەى من حاشا مەكەن.

(١٥٣) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! پەنا بەرنە بەر نويىژان و خۆراڭر بن؛ خوا دەگەل خۆراڭرانە.

(١٥٤) بەو كەسانەى لە راھى خدا دەكۈزۈن، مەلین مەردوون؛ بەلكە زىندوون، بەلام ئىوه پى نازانن.

(١٥٥) ديارە ئىمە جاروبارە بە ھىندىك ترس و بىچى بۇون و لە ناوجۇون و كەم بۇونەوە مالى دنيا و بەروبۇوتان، دەتان ئەزمۇوين. مىزدە بىدە بەو كەسانەى خۆراڭرن.

(١٥٦) ئەو كەسانەى كە تۈوشى چۈرمىك دەبن ئىيىن: ئىمەش هەر ئى خواين و هەر بۇ لاي ئەو دەچىنەوە.

(١٥٧) خىروپىر و بەزەبى پەرەنەدەيان بۇ دەبارى و شارەزا لە رى ئەوانن.

(١٥٨) سەفا و مەرە دوو كېلەكى خواپەرسىتىن. هەركى دەچىتە زىارەتى مالى خودا، يان عەمرە بەجى دەھىنى، گەر تەوافى ئەو دووانەش

ئەوانەى ئەھلى كىتىب دەزانى كە ئەمە راستە و لە پەرەنەدەيان رايە. خوداش لە هەر كارى بىكەن ئاگادارە.

(١٤٥) ئەھلى كىتىب هەر نىشانىكىيان شان بىدەپ روو دەپ رووگەكە تۆ ناكەن؛ ئەتۆش ئىتىپ روو ناكەيتە رووگەي ئەوان. هەر بەم جۆرە ھېچ كامىشيان روو ناكەنەپ رووگەي يەكتە ئەتۆش لە پاش ئەو زانستەپ بۆت هاتووه، ئەگەر بە شوين ئارەزۇوی ئەواندا پىۋى، لە ناھەقىكاران دەبى.

(١٤٦) ئەھلى كىتىب - وەك كورانى خۆ دەناسن - ئەم پىغەمبەر دەناسن. دەسەيكيشيان هەر چەند دەزانى هەق چىيە، دەيشارنەوە.

(١٤٧) ئەمە راستەو لە پەرەنەدە تۆرایە و هەرگىز لە دوودلەن مەبە.

(١٤٨) هەر لايە شوينىكىيان هەيە رووى تىدەكەن. دەسا ئىوه بۇ چاكە كىن بەركىن بىكەن. لە هەر كوى بن، خوا لېكۈو كۆ دەكتەوە. خودا تواناي بەسەر هەممۇ شىتدا هەيە.

(١٤٩) لە هەر ئاقارېك دەركەوتى، روو بىكە «مسجدالحرام»؛ ئەمە راستەو لە پەرەنەدە تۆرایە. هەر كارېكىش ئىوه بىكەن خوا دەيزانى.

(١٥٠) لە هەر شوينىكەوە دەرچوو، هەر كابە بىكە بە رووگە. لە هەر جى بۇون با رووتان هەر دەۋىوە بى، تا ھېچ بەلكە دىرى ئىوه بە دەس مەردىمەوە نەبى؛ جا مەگىن ئەوى لاسارن و هەر حەز لە لاسارى دەكەن. من دەمەوى تەواو چاكەو دەگەل بىكەم و دەمەوى

تىیدا بلاو كردۇتەوھ - بەلگەي زۆر ھەن
بۇ ئەوانەي كە تىىدەگەن.

(۱۶۵) لەم مەردمە ئى وا ھەيە^١
ھاوېش بۇ خوا پەيدا دەكەن و بەقەد
خوا خۆشىان دەۋىن. ئەوانەي خاوهەن
پەواشىن خودايىان لە ھەموو شىئىك
خۆشتەر دەۋى. ئەو كەسانەي خودا بە^٢
راستى ناناسن، وەختى چاوييان بە^٣
جەزىرەبەدان دەكەۋى، ئەوسا بۆيان
دەردەكەۋى: ھېز و توان ھەموو ھى
خوايە و ئازارى خوا دەيدا توندو تىزە.

(۱۶۶) لە دەمەدا كە ئازار و
جەزىرەبەيان دىتە بەرچاو، ىرىبېرەكان لە^٤
پەيرەوەكانى خۆيان حاشا دەكەن و
پەيوەندىييان لىك پەچراوه.

(۱۶۷) پەيرەوەكان ئەوسا ئېزىن: ئاي
خۆزگە ھەر جارىكى تر دەگەراینەوە
سەر دنيا، ھەتا وەك ىرىبېرەكانمان لىن
بە حاشان، ئىمەش حاشان لى
دەكەن. خودا ئاوا كرده خۆيان لى
دەكاتە كول و كەسەر؛ بۇ ھەمېشەش
ھەر لە ناو ئاڭدا دەبن.

(۱۶۸) ئەي خەلکىنە! لەو بەروبۇو
سەر زەمينە، كامى رەوا و پاكە بخۇن؛
بەشۇين شەيتانىشا مەرۇن؛ كە ئەو
بۇتان دژمنىكى ئاشكرايە.

(۱۶۹) ئەو ھەر فەرمانوو پى دەدا:
كارى پىس و زۆر نالەبارەچاو كەن و
شىتەنلى و دەربارە خودا بىيىزەن كە
ھەر ئاڭاشۇوو لى نىيە.

(۱۷۰) ئەگەر بەوانە دەيىزىن: ھەر
بەشۇين ئەوەدا يېرىن كە لە خواوه
ناردارووه، ئېزىن: نەخېر، ئىمە ھەر ئەو
كارە دەكەين كە باب و باپىرەكانمان

بكا گوناھىكى نىيە. ھەر كەسىكىش
ھەر بە ويستى دلى خۆى ئەو خېرى
بكا، خوا پى زانە و لە كارەكەي
ئاگادارە.

(۱۵۹) ئەو كەسانەي ئەو شستانە لەو
كتىبەدا ھەيە و بۇ شارەزايى مەردمە،
لە پاش ئەوهى ناردۇومانەتە خوارەوە،
لە مەردمى دەشىرنەوە، وەبەر
نەحلەتى خودا و ھەموو نەفرىن يېزان
بکەون؛

(۱۶۰) جيا لەوانەي پاشان پەزىوان
بۈونەوە و ئاكارى چاكىيان رەچاو كرد و
وەشارتۇويان ئاشكرا كرد. لە پەزىوانان
خۆش دەبم و ھەر منىشىم لە پەزىوانان
دەببورم و دلوقانم.

(۱۶۱) ئەوانە بۈونە كافر و بە كافرى لە
دنيا چوون، دەكەونە بەر نەحلەتى خوا
و فريشتناوو ھەموو خەلکى.

(۱۶۲) تاھەتا ھەر گرفتارى ئەو
نەحلەتەن؛ ئازاريان هيچ سووك ناكرى
و ۋچانىشيان پى نادرى.

(۱۶۳) خوداي ئىوه ھەر خوداي تاك و
تەنبايە. بەغەيرەز ئەو هيچ شت بۇ
پەرسىن ناشىنى؛ ھەر بۇ خۆشى
دەھەندەيە و دلوقانە.

(۱۶۴) لە سازدانى ئاسمانان و زەمين
و ھاتوچۆي شەو و رۆزان و لەو
گەميانەي لە دەريادا گەردش دەكەن و
بەھەرەيان بۇ مەردم ھەيە و لە
تەقگەرلى بايەكان و ئەو ھەورانەي لە
دور عەرزۇ عاسماندا راگىراون و لەو
ئاوهى خوا لە حەواوه دەيبارىنى - كە
بەھۆى ئەو زەمينى لە پاش مەدنى
بۈوزاندەوە و ھەموو جۆرە زىندهوەرى

کیشە دەکەن، گىرەوکىشە دوور و
درىزيان توش دەبى.

(۱۷۷) کارى چاك هەر ئەوه نىيە رwoo
دە رۇزەھەللاتى بکەن يان رۇۋاوا. چاك
ئەمەيە باوهەريتان بە خوا و رۇزى
سەللايە و فرشتان و كتىپ و
پىغەمبەرانى خودا ھەبى و لەو
سامانەى - هەرچەند زۇرىشىو خوش
دەۋى - بەشى بىدەن بە خزمان و
ھەتىوان و ھەزاران و ېئونگان و
پارسەكان و عەبدانى پى بىرەنەوە و
نويز بکەن و زەكات بىدەن؛ ھەرگاش
پەيمازىك دەبەستن نەيشكىن؛ لە
نەدارى گرفتارى و تەنگانەدا خۇراڭر
بن. مروى بەراستى ئەوانەن و ديارە لە
خودا دەترىن.

(۱۷۸) ئەى گەلى خاوهن باوهەران!
لەمەر ئەوانەى كۈزراون تۆلەمان بۇ
پىيار داون: يىزگار لە تۆلەى يىزگار و
كۆيلە لە تۆلەى كۆيلەدا و مىوينە لە
برى مىوينە؛ ھەركىش لە براى
ھاودىنى خۆى دەس لە خوینگى
ھەلگرى، ئەبى بە پىنى دابى رۇز
بجولۇيىتەوە و بە خوشى خۆى
مەسلەت بكا. ئەم پىيارە لە
پەروەرنىدە ئىۋەرا سوووك بارىيە و
بەزەيە دەرھەق بە ئىۋە، ھەركى لەمە
خۆ بىويىرى، بەشى جەزەبەى بەزانە.

(۱۷۹) ئەى خاوهن دلانى وشىار!
ژيانوو بە تۆلەوە بەندە؛ بەشكۇو خوتان
بپارىزىن.

(۱۸۰) بۇو نووسراوه: ھەرگا كەسىك
لەنگۇ ھاتە سەر مەدن و مالىكى لە
پاش دەمىنى، بە تەرزىكى خوداپەسند
وھسىت بكا كە باب و دايىك و

رەچاوابىان كرد. جا با بابوبابىرىشيان
ھېچيان لە هيچ نەزانىبى و
راستەرېشيان ھەر نەدىبى!

(۱۷۱) نەقلى ئەو خوانەناسانە وەك
نەقلى ئەو ئازالەيە كە دەنگ دەدرى؛
جيا لە خورىن و چىرىنى هىچ نابىسىن.
كەرن، لالن، چاوابان كويىرە و لە تلىپاتى
تەپىش ناگەن.

(۱۷۲) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! لەو
بىزىوهى پىمان داون، كامى پاكە ئەوه
بخۇن؛ شوكرى خوداش بەجى يىنن،
ئەگەر ھەر ئەو دەپەرسەتن.

(۱۷۳) تەنيا ھەر لاكى مردار و گۆشت
بەراز و خوين و ئەوهى بۇ سەر پىرين
ناوى غەيرەز خواى لى دىنن، لە
سەرتان حەرام كراوه. بەلام ھەركى
لە ناچارى و بى ئارەزوو، ھەر بەشى
تىر بۇونى بخوا، هيچ گوناھىكى
ناگاتى؛ خودا لە گوناھان خوش دەبى
و دلوقانە.

(۱۷۴) ئەو كەسانەى ناوه روکى كتىبى
كە خودا ناردۇويە، دەشىرەنەوە و بە
نرخى كەم دەيفرۇشىن، ورگيان لە ئاگر
داخن؛ خودا لە رۇزى سەللادا نايىان
دوينى و گوناييان پاك ناكاتەوە و
بەشيان ئازارى بەزانە.

(۱۷۵) ئەو كەسانە رېگەى راسىيان بە
گومرايى و بەخشىنى خوايان بە جزا
گۇرۇگەسەو، دەبى چەندە لەسەر ئاگر
خۇرماگىن؟!

(۱۷۶) ئەو] ئازارەش [بۇ ئەوهى كە
خوا بە حق ئەم كتىبەى ھەناردە.
ئەوانەش وا لەسەر باسى ئەم كتىبە

بى. خوا سانايى ئىوهى ده‌وى و نايەوى ئەركوو گران بى. رۆزه‌كانى - ته‌واو - پى بن و يادى خودا بکەنەوە؛ كە ئەو رېيگە ئيشان داون و پۇيىستە شوکرانە بکەن.

(١٨٦) هەرگايەكى عەبده‌كانم له‌مەر من له تو ده‌پرسن، من نزيكم؛ هەر كەس هانام وەبەر يىنى، بى وەرامى ناھىلەمەوە. با ئەوانىش له فەرمانى من دەرنەچن، يرواي تەواويان به من بى؛ بەشكۈو رېيى راست بەدى بکەن.

(١٨٧) سەرجىيى ژنان كردنوو، له شەوانى رەمهزان، بۇتان رەوايە؛ ئەوان كەل پەلى ئىوهن و ئىوه پوشەنى ئەوانن. خودا لەوە ئاگادارە ئىوه بەرى دەرهەق بە خوتان غەيان بۇون؛ بەو پەزىوان بۇونەوەتان عافووى كردن و بەخشىيونى. هەر لە ئىستاوه دەتوانن دەستيان دەگەل تىكەل كەن و هەرچى خودا لە چارەتاني نووسىيە شوپىنى كەون و بخۇن، وەخۇن تا ئە دەممە دەممەو بەيان هەۋدای لە هەۋدای رەش دەناسنەوە. پاشان رۆزەوتان تەواو كەن هەتا شەۋى. هەر وەختىكى لە مزگەوتاندا مات دەبن، تىخون ژنانitan مەكەون. ئەمانە سنورى خودان نەچن تىخونيان بکەون. ئا بەم جۆرە خودا ئيشانە كانى خۆي بۇ مەردم ئاشكرا دەكا، شايەتا خۆ بپارىزىن.

(١٨٨) له خواردى مالى يەكتىر - به نارەوا - دوور كەنەوە؛ مەشى دەن به كاربەدەستان تا رېيى هەبى به نارەوا مالى مەردمى تر بخۇن. بۇ خوتان ئەمە دەزانن.

خزمانى، هەر كەسى بەشى خۆي پى بگا. پارىزگاران پۇيىستە ئەم كارە بکەن.

(١٨١) ئىتر هەر كەس پاش بىستىنى وەسيەتە كە دەسكارى بكا و بىگۇرى، ئەو كەسانە ئە دەيگۈرن، تاوانبارن. خودا بىسەر و زانايە.

(١٨٢) هەرگا كەسى هەستى پىكىرد كە وەسيەتكار له و وەسيەتە كردوویەتى ناھەق بۇوه و خۆي تۈوشى گوناھ كردووه، تىبىكۈشى ميراتگارانى پىك يىنى، گوناھ نىيە. خودا له گوناھ دەبورى و دلۇقانە.

(١٨٣) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! بۇ نووسراوه: رۆزۈو بگەن - هەر وەك لەسەر پىشىنە كانىشۇو نووسرا - شايەت له خودا بىرسن.

(١٨٤) چەند رۆزىكىن [نه زۆر زىدە]، هەركى لەنگۇ لەش بەبارە يان رېبوارە با چەند رۆزى تر پى بىنى. ئەو كەسانەش وا زۆر بە سەختى رۆزۈويان پى ئەگىرى، بەجى رۆزۈو «فيدييە» يان لەسەرە و دەبى خۆراكى هەزارىك بدهن. ئەر كەسىكىش خۆي حەز بكا خۆراكى زۆرتر بېخشى، بۆى باشتە. گەر ئىوه بتازانىيا بەرۆزۈو بۇون بۇ ئىوه گەلى چاتەرە.

(١٨٥) مانگى رەمهزان مانگىكە قورئان لەودا كل كراوه؛ كە رى بە مەردم ئيشان دا و زۆر ئيشانە شارەزايى و ھۆى لېكتىر ھەلۋەزاردى پاك و ناپاكى تىدايە. جا هەر كەسى مانگى رەمهزان دەبىنى، لەسەريەتى بەرۆزۈو بى؛ هەر كەسىكىش لەش بەبارە يان رېبوارە، ئەو ژمارە له رۆزانى دىكە پى

ده‌سدریزی بکهنه‌وه و له خودا ترستان
هه‌بئ؛ خوا ده‌گه‌ل خوپاریزانه.

(۱۹۵) مالی خوتان تا ده‌توانن له
راهی خودا ببه‌خشن؛ خوشتان به
فه‌ته‌رات مه‌دهن به ده‌ستی خو. چاکه
بکه‌ن، خوا ئاکارچاکی خوش ده‌وین.

(۱۹۶) حه‌ج و عه‌مره هه‌ر بخودا به
ته‌واوی به‌جی بیّنن. ئه‌گه‌ر هه‌ر
ریگه‌شیان نه‌دان، ئه‌وسا چه‌ندی بؤتان
ده‌لوی ئازه‌ل بکهنه قوربانی. هه‌تا
ئازه‌لی قوربانی نه‌گاته جی‌ی دیاری
کراو سه‌ر مه‌تاشن. کیش له ئیوه
له‌ش به‌باره يان ئازاریکی له سه‌ردا،
له بارتەقاى به‌رۆز وو بى يان خیریک
ببې‌شیتەوه، يان ئازه‌لیک بکاته خیر هه‌ر
له‌ویدا. هه‌ركاتیش ترسیکوو نه‌ما،
هه‌ركى ویستى به‌هره ببا، له عه‌مره
تا کاتى حه‌جی، هه‌ر چه‌ندیکی له
ده‌ستی دى، حه‌یوان بکاته قوربانی.
ئه‌گه‌ر ده‌ستیشى نه‌رۆبیشت، سى
رۆز له حه‌ج به‌رۆز وو بى؛ وختى
گه‌راشنه‌وه حه‌و رۆز؛ كه تیکرایى
ده‌بیتە ده رۆزى ته‌واو. ئه‌م به‌هره
بردنەش هه‌ر بخه‌سیکه خۆی مالی
له مه‌که‌دا نه‌بئ. ئه‌بئ له خودا
بترسن، خوا له تۆلەساندنا توندوتیزه.

(۱۹۷) هه‌رەتى حه‌ج چه‌ند مانگى
دياري کراون. هه‌ر كه‌سیکى له‌وانه‌دا
فه‌رزى حه‌جی به‌جی بیّنن، تخوونى
ژنان كه‌وتن و نیوونرتکه لیک هه‌لدان و
له ریگه‌ى خودا لادان و قسه به
زوراتىدان و شه‌ر و هه‌را - بیرای بیراي
- له حه‌ جدا نين، هه‌ر كاریکى چاکيش
بکه‌ن، خودا ده‌يزانى. زه‌وادى ریگه‌شىو
پى بى؛ چاکترين توشه بخه‌س بیوه، خو له

(۱۸۹) ده‌رباره‌ى مانگ نوي بعونه‌وه‌ش
لیت ده‌پرسن. بیزه: بخه‌ن بخه‌ن
چوونه حه‌جى مه‌ردم به‌هه‌ر
ده‌گه‌بیّنن. واش چاک نیبه له پشته‌وه
ناومالی خه‌لکه‌وه؛ چاک ئه‌وه‌ي
پیرینگىنه‌وه و له درگاوه بچنه ناو
مالانه‌وه. ترسیشىو له خودا هه‌بئ؛
به‌شكوو بتوانن بزگار بن.

(۱۹۰) ئیوه ده‌گه‌ل ئه‌وانه‌دا كه شه‌ر به
ئیوه ده‌فرؤشن، له راهی خودا
بجه‌نگن. نابئ ده‌سدریزی بکه‌ن؛ خودا
له ده‌سدریزی كه‌ران خوشى نايه.

(۱۹۱) له هه‌ر شوینى ده‌ستوو كه‌وتن
بيانكوزن. له و شوینه‌شيان و ده‌ر بىّن
كه ئیوه‌يان لى و ده‌ر نا. سوّدره‌بیش
زور له كوشتنى خراتره. له ده‌وروبيزى
«مسجد‌الحرام» يشا نابئ شه‌ريان
ده‌گه‌ل بکه‌ن؛ مه‌گين ئه‌وان له‌وى
شه‌رتان پى بفرؤشن؛ ئه‌گه‌ر له‌ویش
شه‌ريان بخه‌س بیوه هه‌لگيرساند، له
كوشتنیان راماوه‌هستن؛ پاداشى
خوانه‌ناسان هه‌ر ئه‌مه‌ي.

(۱۹۲) ئه‌گه‌ر ده‌س به‌رداریشان بعون،
خودا له گوناه ده‌ببورى و دلوقانه.

(۱۹۳) له كوشتنیان وچان مه‌دهن تا
ئازاوه له دنيا بنه‌ير ده‌بئ و دين هه‌ر
دینى خودا ده‌بئ؛ ئه‌گه‌ر ئه‌وان
ده‌سبه‌ردار بعون، ده‌ست دریزى هه‌ر
له دزى ناهه‌قه.

(۱۹۴) مانگى شه‌ريه‌س به‌رانبه‌ر به
مانگى شه‌ريه‌س؛ شكاندنى هه‌ر
ریزیکيش تۆلەى هه‌ي. سا هه‌ر
كه‌سى ده‌سدریزى له ئیوه‌كرد،
ئیوه‌ش هه‌ر به ئه‌ندازه‌ى ئه‌و

بیشیزانن که هه‌مووتان لای خواوه خر
ده کرینه‌وه.

(۲۰۴) لهم خه‌لکه‌دا ئى وا هه‌يیه قسه
و گفتى سه‌باره‌ت به ژيانى دنيا بۇ تو
سه‌ير و سه‌رسوورىنه و له‌سەر ئەوهى
له دلىايه خوا به شايىت دىئننەوهه؛
كەچى هەر ئەو له دوزمناتى كردى زۆر
سەرسەخته.

(۲۰۵) هەر كە له تو دوور كە‌وته‌وه، مل
له بەدفەرى دەزىت و له عەرزا خراپە
دەكا و كىلگە و رەسەن له بەين ئەبا.
خودا هەرگىز له بەدفەران خۆشى
نايە.

(۲۰۶) كە پىنى وترى: ئەشى تىست
ھەبى لە خوا، دەمارزلى پىتر بەره و
گوناه دەيىبا. با جەھەندەمى لى پىر
بى، جى حەسانەوهىكى زۆر
خراپىشه.

(۲۰۷) هى واش له ناو مەردم هه‌يیه بۇ
رەزاي خوا گيان دەبەخشىن. خودا
دەگەل عەبدانى خۆى دلوقانە.

(۲۰۸) ئەى گەلى خاوهن باوهەران!
ھەموو لاتان ئامادەى فەرمابىرى بن.
پى مەزىنە جى پاي شەيتان؛
ئاشكاراھ كە شەيتان پېتانا دوزمنە.

(۲۰۹) پاش ئەوهى ئەو بەلگە
ئاشكارايانەتانا بۇ هاتووه، ئەگەر بىتتوو
ھەلخلىسىكىن، دەبى ئەوهندە بزانى
كە خوا توانا و له كارزانە.

(۲۱۰) ئاخو ئەوان چاوه‌نۇرن خوا و
فرىشتەكانى خودا له ناو سەيوانى
ھەۋاندا بىنە لايان و كاره كە كۆتايى
پى يىت؟ هەموو كارىك هەر بەره و
خودا دىتەوه.

گوناح پارازتنە. گەرهك له من ترسوو
ھەبى ئەى گروي خاوهن ئاوهزان!

(۱۹۸) ئەگەر له ماوهى حەجىشدا
رۆزى له خوا داوا بىهن، هيچ گوناھوو
لەسەر نىيە. گەر له «عرفات» يادى
داگەران، له پەنا «مشعرالحرام» يادى
ناوى خودا بىهن؛ كە دواى ئەوهى هيچ
شارەزايستان نەبوو، خستىيە سەر
راستەرېيە.

(۱۹۹) له هەر كويشدا خەلک
داگەران، ئىوهش لەۋى داگەرين و له
خودا بىپارىنەوه بىتابىخىسى؛ خودا له
تاوان دەببورى و دلوقانە.

(۲۰۰) هەرگا ئىوه رېوشۇينى
پېداويسىتوو بەجى هىينا، وەك يادى
باب و باپىرى خۆتان دەكەن - هەر ئاواو
لەوه پتريش - ياد له خودا بىنه‌وه.
لەو خەلکه‌دا ئى وا هه‌يیه هەر دەلى:
پەرەنەمان! له دنيا كامپەۋامان كە.
ئەوانە له رۆزى سەلا بەشيان نىيە.

(۲۰۱) ئى واش هه‌يیه ئىزى: ئەى
پەرەنەمان! هەم له دنيا و هەم له
سەلا تۈوشى خىر و خۆشىمان كە و
له ئازارى ئاگريش بمانپارىزە.

(۲۰۲) جا ئەوان بە پىنى كردەيان
بەشيان دەبى. خوا بە پەلە بە
كاروباران رادەگا.

(۲۰۳) له رۆزانى ديارى كراو ناوى
خوداول له بىر نەچى، هەر كەس دوو
رۆزى پېش بخا گوناھىكى نايەتە سەر.
ھەر كەسىكىش خۇبارىزە و ترسى
خوداى له دلدايە - ئەگەر ھىندىكىش
دوا كەوت - گوناھىكى لەسەر نىيە.

دهیانگوت که: کهی خودا دههانامان
دی؟ تو بزانه که یاریدهی خوا نزیکه.

(215) لیت دهپسن: چی بیهخشن؟
پیمان بیزه: هه شتی چاک که
دهیهخشن بیدهن به دای و بابان و
خرزمانی نزیکتان و هه‌تیوان و هه‌زاران
و ئهوانهی له ریدا ماون. هه چاکهی
ئیوه بیکهنه، دیاره خودا پی ده‌زانی.

(216) خه‌زاناتن له سه‌ر نووسراوه،
هه‌چه‌نده خوشتان لیی نایه. ره‌نگه
له شتیک حه‌ز نه‌کهنه به‌لام بوتان
وه‌خیّر گه‌ری، ره‌نگیش هه‌یه ئاوات بو
شتی وا بخوازن که ئاکامه‌کهی باش
نه‌بی؛ خوا ده‌زانی و ئیوه سه‌ری لئ
ده‌رناكهنه.

(217) لیت دهپسن: توشی شه‌ر
بوون له مانگی شه‌ربهسا چونه؟ بیزه:
شه‌ر له هه‌یقی وادا گوناهیکی زور
گه‌وره‌یه و ریگه‌یه به‌ره و خوا به‌ستن و
حاشا له خودا کردن و مالی خوا به‌ریز
نه‌گرتن، لئ و‌ده‌رنانی خه‌لکه‌کهی -
له لای خودا - تاوانی هه‌ره مهزنه؛
ئاژاوه‌ش بو شه‌ر نانه‌وه له کوشتنی
خرایتره. ئهوان ده‌ستوو لئ به‌رناهه،
هه ده‌گه‌ل ئیوه به‌شهر دین هه‌تا -
ئه‌گه‌ر بؤیان بلوي - ئیوه له دینه‌کهی
خوختان و‌هربگیرن. هه که‌سیش له دین
وه‌رگه‌ری و به خودانه‌ناسی بمری،
ره‌نج خه‌ساری دنیاش و قیامه‌تیش
ده‌بن و ده‌کهونه ناو دوزه‌قه‌وه و تاهه‌تا
هه‌ر تیا ده‌بن.

(218) ئهوانهی له ریگه‌ی خودا
ده‌ربه‌ده‌رن و باوه‌ریان به خودا هه‌یه و
له رای خودا چوونه خه‌زا، به هومیدن

(211) له به‌رهی ئیسرائیل بېرسه!
چه‌ند نیشانهی ئاشکرامان داوه
به‌وان؟ هه‌ر که‌س چاکه‌ی ده‌گه‌ل
بکه‌ین و پی نه‌زانی، با بزانی خوا له
سزای پی نه‌زانان توندوتیزه.

(212) ژینی دنیا بو ئهوانهی
خوانه‌ناسن خه‌ملیوه و رازاوه‌ته‌وه و
گه‌مه‌ی خویان به خاوهن باوه‌ران
ده‌کهنه؛ که‌چی له خودا ترسه‌کان
رۆزی سه‌لا وان له سه‌ری ئهوانه‌وه.
خودا بو هه‌ر که‌سی حه‌ز کا، بى ژماره
رۆزی ده‌زیری.

(213) بەری، مەردم هه‌مووی چین و
بەرەیه ک بوون. خودا پېغەمبەری ناردن
مەددەر و ترسینه‌ر بن، كتىبى راست
و رەواشى ره‌گه‌ل خستن تا ئه‌و
شتەی بۇونه بىنەماي كىشەيان، بۇيان
يەكالا كەنەوه و پېكىيان يېنن. هه‌ر
ئهوانه‌ش بو يەكتريان نەدەسەلماند كە
دەپىشدا كتىب بو ئهوان هاتبوو،
بەلگەی ئاشکراشيان لابوو؛ به‌لام
ئىرەبى ناو خویان كارىكى واى كرد،
پېك نەيەن. ئىتر خودا به ئىزنى خۆى
رېگەی راستى نیشانى باوه‌رداران دا و
تىئى گەياندن ئه‌و كىشە له‌بەرچى كرا.
خودا بو هه‌ر که‌س حه‌ز بکا شاره‌زاي
راستەرېئى دەكا.

(214) ئاخۆ ئیوه لاتان وايه] به
هاسانى [ده‌چنه به‌ھەشت؟ كه‌چی
ھېشىتا ئه‌وهى به سه‌ر پېشىنانتانا
ھاتووه، به سه‌ر ئى وا نەھاتووه.
ئهوان توشی گەلى تەنگانه و ئازار و
نەدارى و چەھوسانه‌وه بۇون؛ زور به
توندى تەکان دران، تەنانهت
پېغەمبەريش و يارانى باوه‌رداريشى

ده‌بنه‌وه. هه‌رگا له خوین پا بونه‌وه،
له و جييه‌وه که خوا فه‌رمانى پيداون
بويان وهرن. خوا له و که‌سانه خوشى
دى که له گوناح په‌زيوان و ده‌يانه‌وه
به پاك و خاويئى بژين.

(223) ڙنانوو کيلگه‌ى خوتان؛ له هه‌ر
کويوه ده‌تنه‌وه، بچنه کيلگه‌ى
خوتانه‌وه؛ توشه‌يه‌كيش وه‌پيش خو
خه‌ن. ده‌بن له خوداش بترسن،
بيشيزان ده‌گه‌ل خوا روبه‌برو و ده‌بن.
مزدهش بده به‌وانه‌ى خاوهن باوه‌رن.

(224) خوداي مه‌کهن به که‌سته‌ي
سويندي خوتان؛ که رېگه‌ى چاکه و لى
بيرى و پارىزگاريyo پى نه‌هيلى و به
کاري مه‌ردم رانه‌گهن؛ خودا ئه‌زنوه‌ى و
زانايه.

(225) خوا بو سويندي سه‌رزاره‌کى
گوناهوو له‌سهر نانووسى؛ به‌لام
ئه‌گهر له ته‌هى دلتانه‌وه بى، خودا ليو
ده‌پرسىته‌وه. خودا له هه‌له ده‌بورى و
له‌سهر خويه.

(226) ئه و که‌سانه‌ي سويندي له
ڙنه‌کانيان ده‌خون که ئيت ده‌گه‌ليان
نه‌نوون، ده‌بى چوار مانگ چاوه‌نور بن؛
ئه‌گهر گه‌راشنه‌وه لاييان، ئه‌وسا خودا
گوناه به‌خش و دلوقانه.

(227) ئه‌گهر هه‌ر له‌سهر ته‌لاقىش
پيرياريان دا، ئه‌وسا خودا ده‌بىسى و
ئاگادارىشه.

(228) ته‌لاق دريا و له‌سهريانه هه‌تا
سى جار له بى نويژى ياك ده‌بنه‌وه
چاوه‌نور بن. ئه‌گهر پروايان به خودا و
رۆزى هه‌ستانه‌وه هه‌يه، ره‌وا نيءه ئه و
توله‌ى خوا خستوویه‌ته زگيانه‌وه

خوا به چاکه و هيائ خويئى، خودا
له‌وانه ده‌بورى و دلوقانه.

(219) له‌مەر شه‌راب و قوماريش لىت
ده‌پرسن؛ بىزه: تاوانيان گه‌وره‌يه و بو
خه‌لکييش به‌هه‌ريان هه‌يه؛ تاوانه‌که له
به‌هه‌ره‌که‌ييان زورتره. پرسى ئوه‌شت
پىدە‌کەن، چى له رېبى خودا به‌خت
که‌ن؟ بىزه: زىدە له پىويستوو. ئا به‌م
جوره خوا نيشانه‌كانى خويتان نيشان
ده‌دا، شايىت ئىوه بتowan بير بکه‌نه‌وه؛

(220) هه‌م له دنيا و هه‌م له سه‌لا.
لىت ده‌پرسن: ده‌رباره‌ى هه‌تیوان چون
بين؟ بىزه: ئه‌گهر به دلسوزى ئاگاو لى
بن كاري چاکه. ئه‌گهر ده‌گه‌ل ئىوه
ده‌زىن، وه‌ك برا و خوشكى خوتان بن.
خوا ده‌زانى كى به‌دفعه‌ر و كى
كارچاکه؛ ئه‌گهر خودا مه‌يلى لى با
ئه‌ركى لى گران ده‌كردن؛ خودا خاوهن
ده‌سته‌لاتى له‌كارزانه.

(221) خواستن و شوو پى كردنى
بتپه‌رستان بو مير و ژنى باوه‌ردار ره‌وا
نيءه، با زورىشيان حهز لى بکه‌ن؛ هه‌تا
نه‌بنه خاوهن باوه‌ر ناشى بيانكەن
هاوسه‌رتان. كه‌نيز و ژنى ئازادى
بو هاوجووتى، له مير و ژنى ئازادى
خودانه‌ناس هىزاترن. ئه‌وان گه‌ره‌كيانه
ئىوه به‌ره و جه‌هه‌ندەم راکييشن؛ خواش
ببورى و بتانگه بىنېتىه به‌هه‌شت. خودا
ئه‌م نيشانانه‌ى خوى بو مه‌ردم رون
ده‌كته‌وه.

(222) له مەر عوزرى ڙنانه‌وه‌ش لىت
ده‌پرسن، بىزه: ئه‌ويش ئازاريکه؛ ئه و
چه‌ند رۆزه‌ى خويئيان هه‌يه، سهر
جيئى ڙنانوو مه‌کهن؛ راوه‌ستن تا پاك

قهس ئازاردادیان، رایانگرن و له هه‌ق
لادهن. هه‌ر که‌سىن وا ره‌فتار بكا
ناهه‌قى له خۆى كردودوه. ئه‌وانه
نىشانه‌ى خودان، ناشى به گەممە
بزان. با له بېرۇو بىن كه خودا چەندى
چاکه دەگەل كردن. له بېر مەكەن خوا
ئه‌و كتىبەي بۇ ناردۇون كه له‌ۋىدا له
كارزانى سەرراست دەبن و بەو
ئامۆڭگاريتان دەكا. ئەشى بترسن له
خودا و باش بزان خودا ھەمۇ شت
دەزانى.

(232) ھەرگا ژنانغان تەلاق دا و كاتى
حەيەيان بەسەر چوو - ئەگەر بە
تەرزىكى رەوا وەل ئاوجووتى پېشۈويانا
رېك كەوتىن - ئىيە مەبنە بەرھەلسىتى
شۇو كردىان. كى لە ئىيە يروايى بە
خوا و رۈزى قيامەتى ھەبى، ئەم
ئامۆڭگارىيە پېك دىنى؛ ئەم بە سوودى
ئىيە و بەھەرەي بۇ پاكىتان ھەيە. خوا
دەيزانى و ئىيە سەرى لى دەرناكەن.

(233) دايكان دەبىن بە مندالىان دوو
سالى رەبەق شىير بدهن. بۇ كەسيكى
كە بىيەوى بە تەواوى شىرىت بدا، لەم
ماوهدا جلک و بىزىو دايىكە - لەسەر
دابى موسۇلمانانى ئەو شوپىنە -
لەسەر باوكە. كەسيش لە توانا
بەدەرى لەسەر نىيە. هيچ دايىك و
بابى نابى لەبەر ساوايان زيان بە يەكتىر
بگەينىن. ئەگەر مندال بابى نەبۇو،
ميراتگران لەسەريانە جلک و بىزىو
دايىكە كە فەراھەم كەن. جا ئەگەر
داك و باب بە خۆشى و راۋىز
ويسىيان [زووتى] مندال لە شىير
بېرنەوە، هيچ گوناھىكىيان ناگاتى. خۆ
ئەگەر گەرەكىشتان بىن كەسيكى تر
شىير بدانە مندالانغان - بەو مەرجە بە

بىشارنه‌وە. لەم بەينەدا ئەگەر بىانەوى
رېك كەون، بۇ دىسان ھىنانەوەيان،
مېرددەكانيان شياوتن. ھەروهك ئەركى
ژنانه‌يان لەسەر شانە، ژنەكانيش
مافي رەوابى خۆيان ھەيە. پياويسە لە
ژنان پلهىك بەره ژۇورتن، خوداش
خاوهن دەستەلاتى لەكارزانە.

(229) تەلاقى ژن دوو كەرەتە، ئەوسا
يان راگرتى باش و خوداپەسند، يان
بە خۆشى و بىن ھەرا، دەس لېك
بەرداانە. لەو مالەى كە پېتان داون رەوا
نېيە هيچيان لى وەربىرىنەوە؛ مەگىن
ترسیان لەوە ھەبى كە نەتوانى
سنۇورى فەرمانى خودا بپارىزىن. ئەگەر
ترستان لەوە ھەبۇو كە ھەردووكىيان
سنۇورى خودا ناپارىزىن، هيچ گوناھى
تىيدا نېيە ژنەكە خۆى بىرىتەوە.
ئەمانەن سنۇورى خودا، لە سنۇورى
خودا دەرمەچىن؛ ئەو كەسەنە لە
سنۇورى خودا دەردەچىن ئەوانەن كە
غەدرى دەكەن.

(230) ئەگەر لە پاش ئەم دوو جارەش
تەلاقى دا، ژنەكە بۆحەللال نېيە تا
ژنەكە دەچى مېردىكى تر دەكا؛ ئەگەر
لەو مېرددە كەردووشىيە تەلاق درا،
ئەوساكە هيچ گوناھىكىيان لەسەر نېيە
دووبارە بگەرېنەوە بۇ لاي يەكتىر؛ بەو
مەرجە كە واپازان ھەر دووكىيان بە
تەرزى رەوا - وەك خودا فەرمانى داوه
- وېك ھەلدەكەن. ئەمانە سنۇورى
خودان، رۇونىيان دەكتەوە بۇ ئەو
كەسەنە وا حالى دەبن.

(231) ئەگەر ژنۇ تەلاق دان و ماوهى
چاوهنۇرەكەيان بېروايه، يان بە تەرزى
خوداپەسند رایانگرن، يان بەرانبەر بە
ياساي دين ئازادىان كەن. نەكا بە

ته‌لاقтан دان، نيوهی ماره‌بيان
ده‌كه‌وي، مه‌گين خويان پيو ببه‌خشن
يان ئهو كه‌سه پيو ببه‌خشنى كه
ماره‌پيرين به ده‌ست ئهوه؛ پي
به‌خشينيش له ئاكارى پارىزگاري
نزيكتره. له بير مه‌كهن چاكه ده‌گه‌ل
يه‌كتر بکهن، خودا له هه‌ر كاري
ده‌يکهن چاوه‌دېره.

(238) له نويژان و به‌تاييه‌تى ئهو
نويژه‌ى له نىواندايە، ئاگادار بن؛ ئه‌شى
بو فەرمانى خودا رابووه‌ستن.

(239) ئه‌گەر ترسىكۈو لەسەر بۇو - به
پيا‌دە‌يى يان به سوارى - هەرگا
ترسىشىو بەسەر چوو - چۈنى خودا
فيّرى كردوون - يادى بکەن كە له
پىشدا نەودەزانى.

(240) ئه‌وانەى لەنگۇ دەمرن و
ژنه‌كانيان به‌جى دىلىن، رابسپىرەن: هەتا
سالىك مايەى گوزه‌رانە كەى دابىن
بکەن و دەرى نەكەن؛ ئه‌گەر هەر به
خواستى خويان چوونە دەرى - بو
كارىكى خوداپەسند - ئىوه گوناهتان
ناگاتى. خودا خاوهن دەستەللاتى
له‌كارزانه.

(241) ژنانى كە ته‌لاق ئه‌درىن، به‌شى
رەواي خويان هەيە؛ كە پىك ھېناني
ئەم كاره، پىياره بو خوداترسان.

(242) هەر بهو پىيەش خودا
نيشانەكانى خۆى بو ئىوه ۋەروون
دەكاته‌وه؛ شايەتا ئىوه تىبگەن.

(243) ئەدى تو ئه‌وانەت نەدى به
ھەزاران لهو كەسانەى ترسى مردن
واي ليكىدى زىدى خويان به‌جى بىلىن؟
خوا فەرمانى پىدان: بمرن! له پاشان

پى دابى رۆز، كريي تەواوى بدهنئ -
ھېچ گوناهتان نايەتە سەر. دەبى لە
خوداش ترسوو بى. ئەوهندەش دەبى
بزانن هەر كارىكى ئىوه دەيکەن، خودا
دەبىيىنى.

(234) ئه‌وانەى لىتان دەمرن و ژنيان
لى بەجى دەمىنئ، ژنه‌كانيان هەتا
چوار مانگ و دە رۆزان چاوه‌نور بن؛ له‌وه
بەولا خويان هەر كارىكى دەيکەن -
ھەر هيّنده ناڭەوا نەبى - بىلىن بىكەن؛
ئىوه گوناحتان ناگاتى؛ خوداش له هەر
كارى دەيکەن ئاگاداره.

(235) ھېچ گوناهىشتان ناگاتى كە
خواستنى ژنه‌كانى شوو مردووتان
ئارەزwoo بى و ناپاستەوخۇ پېيان بىزىن،
يان هەر له دلى خۇتاندا پىيار بدهن
دەيانخوازن خوا دەزانى كە باسيان
ھەر ئەدرکىنن. بەلام نەكەن بە نەينى
بچنە ژووانى؛ مه‌گين له‌ويش
خواپەسندانه بىان دويىن. تا ماوهكە
بەسەر نەچى باسى ماره كردن
مەكەن. دەبى ئەوهندەش بزانن خوا
دەزانى ئىوه چيتان له دلدايە؛ لىنى
بترسن و بىشىزان خودا له گوناه
دەبورى و لەسەرخۆيە.

(236) ئه‌گەر ژنۇو ته‌لاق دەدەن، بەر
لەوه دەگەلىان بنوون و ماره‌بيتان
ھېشتا بو ديارى نەكردوون، چىيان
ناكەوي و ئىوه گوناهتان ناگاتى. بەلام
وا چاكە شتىكىيان له مالى خۇتان
بدهنئ؛ دارا له ئەندازە خۆى و
ھەزارىش بە ئەندازە خۆى؛ وا چاكە
بو چاكە كاران.

(237) خۆ ئه‌گەر ماره‌بيه‌كەتان پىيپۇوه
و ھېشتا دەگەلىان نەخەوتۇون،

(248) بی‌غه‌مبه‌ره‌که‌یان و تی: در‌شمنی
پاشایه‌تی ئه و له‌لایه‌ن په‌روه‌رنده‌ورا،
تابوووتیکه دل‌نیا بوونی تیدایه؛ ده‌گه‌ل
هیندیک که‌له‌پوری خانه‌دانی مووسا و
هاروون، فریشته هه‌لیان گرتووه. ئه‌مه
بهلگه‌یه بؤ ئیوه ئه‌گه‌ر بیرواو به خوا
هه‌یه.

(249) وختن تالووت له‌شکره‌که‌ی
خسته سه‌ری، گوتی: خودا به
جوباریک گه‌ره‌کیه تاقیو کاته‌وه، هه‌ر
که‌سی لیی بخواته‌وه له من نییه؛
hee رکیش چی لی نه‌خواته‌وه سه‌ر به
منه؛ مه‌گین که‌سی هه‌ر به لاوچ لیی
هه‌لینجی. که‌میک نه‌بی هه‌موویان
لییان خوارده‌وه. ئه‌وسا خوی و
باوه‌ردارانی یارانی له جویه‌که
په‌رینه‌وه. گوتیان: ئه‌مروه له وزه‌ی
ئیمه‌دا نییه که ده‌روه‌ستی جالووت و
له‌شکره‌که‌ی بیین. ئه و که‌سانه‌ی به
هیوا بوون به دیداری خودا بگه‌ن،
گوتیان زور جار کومه‌لی که‌م - به
ئیزنى خوا - به سه‌ر کومه‌لیکی زوردادا
وه‌سه‌ر که‌هتوون. خوا یاری خوراگرانه.

(250) له کاتیکا ده‌گه‌ل جالووت و
له‌شکری تووشی يه‌ک بوون، گوتیان:
ئه‌ی په‌روه‌رنده‌مان! وابکه خوراگر بین و
له مه‌یداریدا بچه‌قین و له که‌سانی
خوانه‌ناس و ده‌سه‌رمان بخه.

(251) ئیتر - مه‌یلی خودای له سه‌ر -
دوژمنه‌کانیان ره‌تاند و جالووت به
ده‌ستی داود چوو. خودا پاشایه‌تی و
له‌کارزانی پیدا و هه‌رچی بؤ خوی
پیویستی پی بwoo، فیری کرد. ئه‌گه‌ر
خودا هیندیکانی له و ئاپوره به
هیندیکان ته‌رت و توونا کردایه، ئه‌م

زیندووی کردن‌وه. خودا سه‌باره‌ت به
مه‌ردم چاکه ده‌کا، به‌لام به‌شی زوی
مه‌ردم له شوکرانه خو ده‌بویرن.

(244) له رای خودا بچنه خه‌زا و بزان
که خوا بیسهر و ئاگاداره.

(245) کى مالی خوی به ده‌سته‌واو
ده‌دا به خوا، هه‌تا ئه‌ویش چه‌ند
ئه‌وه‌نده‌ی بداته‌وه؟ که‌م بژیوی و
فه‌رحانیش هه‌ر به ده‌س ئه‌وه و
هه‌مووش هه‌ر دینه‌وه لای ئه‌وه.

(246) نه‌ت زانیوه چه‌ند که‌س له
نه‌جیم زاده‌کان - که توره‌مه‌ی
ئیسرائیل بوون - له پاش مووسا، به
بی‌غه‌مبه‌ره‌که‌ی خویان و ت: شایه‌کمان
بؤ دیاری بکه تا له رای خوا خه‌زا
بکه‌ین. گوتی: ئه‌گه‌ر فه‌رمانی خه‌زاو
بؤ ده‌رچی، پیو وانییه خو ده‌بویرن؟
گوتیان: جا چوون له خه‌زا- له رای خوا
بی- خو ده‌بویرین، که ده‌شیبینی
ئیمه‌یان له زیدی خومان و ده‌رناوه و له
عه‌ولادی خومانیان دوور خستووینه‌وه؟
که بیاریان بؤ ده‌رکه‌وت بچنه خه‌زا،
پشتیان تیکرد و رایان کرد؛ هه‌ر
که‌میکیان مابوونه‌وه. خوا ناهه‌قان باش
ده‌ناسی.

(247) بی‌غه‌مبه‌ریان پیانی و ت: خودا بؤ
پاشایه‌تیتان تالووتی دیاری کردووه.
گوتیان: کوا ئه‌و شایانی ئه‌م
فه‌رمانه‌یه؟ که ئیمه زور له و شیاوتر و
به داراییش زیده‌ترین. گوتی: خودا
ئه‌وه‌ی له سه‌ر کردوونه‌تله فه‌رمانده؛
زانست و قه‌لافه‌تیشی له ئیوه پتر
بی‌داوه. خوا حه‌ز بکا پاشایه‌تی به هه‌ر
که‌سی بدا ده‌یدا؛ زانستی خوا
به‌ریلاوه و له هه‌موو شت ئاگاداره.

لهوهی ئىستا هەئىه و دياره، لهوهش پىش ئەمانىش بۇوگە و بهرىوارە، ئاگادارە. ناشتوانن به ھېچىك لە زانستى راگەن؛ جا مەگىن خۆى مەيلى لىنى بى. زانستى ئەو، عاسمانانەكان و زەمینى داگرتۇوه و پاراستىيان بۇ ئەو ئەركى گران نىيە. ھەرە پايىبەرز و مەزن، ھەر خۆيەتى.

(256) لهم دينەدا به زۆر داسەپاندن نىيە. شارەزايى لە گومپايدى ھاۋىر كرا. ھەركى لە تاغۇوت نەبانە و پرواي بە خودا بھىنى، ھەنگالىكى ھېننە توندى بە دەستەوە، ھەرگىز پسانى بۇ نىيە. خوداش بىسەر و زانايە.

(257) خودا يارى گەلى خاوهن باوهەرانە و لە ناو تارىكستانەوە دەيانبا بەرە و رووناكى. دۆستى خودانەناسانىش ھەر تاغۇوتە؛ لە رۆشنى دەريان دەخەن؛ بەرە و رووى تارىكستانيان بەرى دەكەن. دەبى بچەنە ناو ئاگر و ھەتا سەر ھەر دەۋىدا بن.

(258) تو ئەو كابرايمەت نەدىبۈو كە چۆن خودا ھېز و دەستەلاتى پى دا، جوابەجەنگى دەگەل ئىبراھىمدا دەكەد، سەبارەت بە پەروەرنەدى؟ ئەو دەمە ئىبراھىم گوتى: پەروەرنەدى من كەسىكە ژىنى دەدا و دەشمەرنىن. گوتى: منىش زىندۇو دىلەمەوە و دەمرىنەم. ئىبراھىم وات: پەروەرنەدەم خۆر لە خۆرھەلات رادىئى، [دادەى] ئەتۆ لە خۆرنىشىنەوەى بىنە. كاواراي خوانەناس حەپەسا. خوا دەستەى ناھەقىكاران لە ھەنگە شارەزا ناكا.

(259) يان ئەو كەسەى بە لاي گوندىكا رادەبرد كە بە سەرييەكدا تەپبىwoo.

زەمینە خرا بىوو؛ بەلام خودا چاكەى لەسەر ھەموو خەلکى دنيا ھەئى.

(252) ئەمانە نىشانە خودان كە بەراسىتى ھەر بۇ تۆى دەخوينىنەوە، كە بى گومان يەكىك لە پىغەمبەرانى.

(253) ئىمە لە ناو پىغەمبەرانى خۆماندا ھېنديكىانمان لە ھېنديكىان بەرىزتر گرت؛ جا لهواندا ئى وا ھەبۇوه كە خوا ئەوى دواندووه؛ پلەپايدى بىرىكىشى بىردوتە سەر، چەند نىشانەن دا بە عىسای كورى مەريەم؛ بە گيانى پىرۆزى خۆشمان يارىدەن دا. ئەم خەلکانە لە دواى ئەمەى ئەو گش پىغەمبەره هاتن، سەرەتاي ئەو نىشانە بۇ ئەوان ھات - ئەگەر خودا مەيلى لىنى با - شەرى يەكتريان نەدەكرد؛ بەلام ئەوان لە ناو خۆدا پىك نەھاتن؛ بازىك بۇونە خاوهن باوهەر بازىكى تر كەوتىنە سەر بار خوانەناسى. ئەگەر خوا مەيلى لىنى با، نەيدەھېيشت دەگۈز يەك راچن؛ بەلام خودا بە خواتى خۆى كاران دەكەن.

(254) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! لەو بىريوە كە پىم داون بەخت بىكەن، پىش ئەوەى رۆزەكە دابىن؛ كە ئەو رۆزە نە سەودا كردن دەمەنلى و نە تکا و نە دۆستايەتى؛ خوانەناسان ناھەقى لە خۆيان دەكەن.

(255) غەيرەز خودا ھېچ شت بۇ پەرسىن ناشىن. ھەر ئەو ھەمېشە زىندۇوو و بەسەر ھەموو شت رادەگا. نە خەنۇوچكە دەبىاتەوە نە رادەزى. ھەرچى ھەبىن لە ئاسمانان و زەمیندا ھەر بۇ ئەوە. كىيى وا ھەئى ھەتا - بۇ خۆى ئىزنى نەدا - بتوانى تكاي لا بىك؟

هه‌لدىنیتەوە و نە هېچ ترسىكىيان
لەسەرە و نە خەم دەخۇن.

(263) دواندى نەرمونيان و چاولى
پوشىن، لەو خىر كىردنە چاكتە كە
ئازارى بە شوينى بى. خودا ئاتاجى
كەس نىيە و [لە كاردا] بە كاوهخۆيە.

(264) ئەى گەلى خاوهن باوهەران!
خىرەكانوو بە منهت لە سەر كىردن و
ئازاردان، بەفيرو مەدەن. نەچن وەك
ئەو كەسانە بن كە باوهەريان بە خوا و
رۆزى سەلا نىيە و بۇ رەووبىنى لە مالى
خۆيان دەبەخشىن؛ ئەم كارەيان لەوە
دەكا كە تاتەبەردىكى زۆر لووس
ھېندى خۆلى لە سەر بارە و بارانى
توندى وي دەكەۋى و بىشواتەوە و
ھەر تايىكى رووت وەمىنى. هېچ
بەھەرەيان لەو بەخشىنە دەسگىر نابى
و خودا گرۆي خوانەناسان لە بىرىگە
شارەزا ناكا.

(265) ئەو كەسانەش كە لە چاکە
دەگەل هەزاران كىردن دا، بە ھومىدەن
خودا لە خۆرازى كەن و دلىان بەپەروا
پتەو بى، خىرەكەيان وەك باغييکە لە
سەر گردىك و بارانى پەلەى لى بىدا و
بەپەرواوو دوو ئەوهەندە بى؛ ئەگەر
پەلەشى لى نەدا، نمە باران تىراوى
كا. ھەر كارى كە ئىۋە دەيکەن خوا
دەبىينى.

(266) كىيۇ حەز دەكا بىيىتە خاوهنى
باغييک لە گىش جۆرە خورما و بىرەزىك،
شەقەجۆي بە ناودا پەروا و ھەمووشيان
ھاتىنە بەپەرپەرەش پەستى بىرىپىنى و
زارۆي سەرپەپچەكەي ھەبن؛ لە ناخاڭل
گەربايكەلى كى لى ھەلگا و بىسىۋەتىنى؟

گوتى: كەى خودا دەتوانى ئەمە زىندىوو
بکاتەوە پاش مردىنى؟ ئەوسا خودا بۇ
ماوهى چەند سەد سال ماراندى و لە
پاشان زىندىوو كىرددوو. لېي پېسى:
تۆ چەندت پى چوو؟ گوتى: رۆزىك يَا
خۆ كەمتريش لە بىرەزىك. گوتى: نەخىر،
ئەوا تۆ سەد سالە مەردوو؛ دەپروانە
خواردەمەنلى و خواردنەوەت نەگۇراوە؛
تماشاى كەرەكەشت كە! گەرەكمانە
بىتكەينە پەندىك بۇ مەردم. لەم
ئىسقانانە بىروانە چلۇن تىكىيان
دەخەينەوە و دەناو گۆشتىيان
ھەلەدەكىشىن. كاتى ئەمەي بۇ
دەركەوت، گوتى: وا ئىستا دەزانم خوا
ھەمۇو كارى بىنەدەكرى.

(260) ئەوساش كە ئىبراھىم گوتى:
پەرەنەم! ئەتۆ مەريان چلۇن زىندىوو
دەكەيتەوە؟ نىشانم دە. گوتى: ئاخۇ تۆ
ھېشىتا باوهەرت نىيە؟ گوتى: بەللى،
بەلام من گەرەكمە ئىتىر بە تەواوى
دلنىا بىم. گوتى: دەسا چوار مەل بىگە
و پەل پەلىان كە و بىيانكە چوار كوت؛
ھەر كوتىكىيان بە سەر كەزىكەوە دانى
و بانگىيان بىكە، بە فېركە دىنەوە بۇ لات.
بىشزانە خوا چەندە خاوهن دەستەلات
و لەكارزانە.

(261) بەسەرھاتى ئەو كەسانەى
مالىيان لە بىراھى خودادا بەخت دەكەن،
وەك بەسەرھاتى دەنكىكە حەوت گول
دەدا و ھەر گولەى سەد دانەي تىدا.
خودا چەند ئەوهەندە پاداش دەدا بە ھەر
كەس بىيەوى. خودا چاکەى يەكجار
زۆرە و زۆر زانايە.

(262) ئەو كەسانەى مال لە بىراى خوا
دەبەخشى و بە چاولياندا نادەنەوە و
تۈوشى ئازارىكىيان ناكەن، خوا تىلى

هه‌ر شتى به خىرى ده‌دهن ته‌واوى پېو
ده‌درېتەوە و هيچ ناھەقىو لى ناکرى.

(273) ئەوانە خىريان پى دەشى كە لە¹
خوداپەرسىتىدا بى دەرەتان ماونەتەوە
و هيلى دەركەوتىيان نىيە كە بۇ خۆيان
ھەولى بىدەن؛ ئەوي ئاگايان لى نىيە،
وادەزانن هيچ ئاتاج نىن؛ چونكە²
حەييان بە خۆيە. لە بىچميان دەيان
ناسنەوە؛ دەنا ھەرگىز وەكۈو
پارسەكى دىكە نىن گىرە بىكەن. ئىيە
ھەرچى بە خىر لەو بارە بەخت كەن،
خوا دەيزانى.

(274) ئەوانە بە شەو يان بە رۆز، بە³
نەينى و بە ئاشكرا لە رىگە خودا خىر
دەكەن، لاي خودا پاداشيان ھەيە و نە
هيچ ترسىكىيان لەسەرە و نە خەم
دەخون.

(275) ئەو كەسانە نزوول دەخون،
راستبۇونەوەيان لەو دنيا، وەك
رەپەرينى كەسىكى شەيتان دەستى
لى وەشاندىنى، وەھايە. ھەر چونكە
ئەمانە ئىزىن: مامەلەش ھەر وەك
نزوولە. خودا سەوداي رەوا دىوە و
نزوولى پى نارەوايە. سا ھەر كەسى
ئامۆڭگارى خودا دەبىھ و دەس ھەل
دەگرى، لەو شتائە بە مەوبەر
دەستى داوهتى دەبەخشىرى و خودا
بە كارى رادەگا ھەر كەسىكىش
دىسان بچىتەوە سەرى، دەبن بە يارى
ئاگر و تاھەتا ھەر تىا دەبن.

(276) خودا پىتى نزوول ھەر كەم
دەكانەوە و پىتى خېرات پى دەكەن. خودا
ئەوانە خۆش ناوى پى نەزان و
گونابارن.

خودا ئاوا نىشانە كانى نىشانى ئىيە
دەدا، شايەت بىرى لى بىكەنەوە.

(267) گەلى خاوهن باوهەران! لەو
شتائە كە لە زەمین پىمان داون و
پەيداى دەكەن، بەخت بىكەن؛ نەك لە
شتى ھېننە چرووك كە بۇخۆستان
ئەگەر چاپۇشى لى نەكەن، ناتانەوى.
بىشىزانن خودا ئاتاجى كەس نىيە و
ھەر دەبى تاريفى بىرى.

(268) شەيتان ئىيە لە نەدارى
دەترسىنى و بۇ خراپە هانوو دەدا.
خواش بەلىنى لى خوش بۇون و
خۆشى ژيانوو پى دەدا. فەرhanى وا
لاي خودايە و خۆي زانايە.

(269) لەكارزانى دەدا بە ھەر كەس
بىيەوە. بە ھەر كەسىش لەكارزانى
بىرى، ئەوھ خىرى زۆرى پىدرابە.
ئامۆڭگارىش بەھەر نادا مەگىن بۇ
خاوهن ئاوهزان.

(270) ھەرمالىكى دەيکەنە خىر، يان
دەقەبەل خوداى دەكەن، خوا دەيزانى
و ئەوانە خودانەناسن هيچ
يارىدەدەريان نىيە.

(271) گەر بە ئاشكرا خىر بىكەن كارى
خاسە؛ خۆ ئەگەر بە نەينىش بى و
دەستى نەدارى پى بىگرن، باشتريشه
و گوناھتان لە سەر لادەبا. خودا لە
ھەر كارى دەيکەن ئاگادارە.

(272) ئەركى سەرشانى تو نىيە
ئەمانە بخەيە سەرپى؛ بەلام ھەر
كەس خودا بۇخۆي مەيلى لى بى
شارەزاي راستەپى دەكەن. ھەرچى بە
خىر دەيىھىشەوە بۇ خۆتانە و دىيارە ئىيە
ھەر بۇرەزامەندى خودا خىرى دەكەن.

ئاوه‌زه، يان بى هېزه، يان ناتوانى ئەوھى پىویسته بنووسرى دەرى بېرى، با سەرپەرسىتى رەواى ئەو لەباتى ئەو بىدرىكىنى و دوو پىاو لە خۇتان شايەت بن. ئەگەر دوو پىاو پەيدا نەبوون، با پىاوىك و دوو ژنى وا كە ئىيەش لېيان رازى بن، لە كار ئاگادار بىرىن؛ تا ئەگەر يەكى لەم دووانە لە بىرى چوو، ئەوى تر بىرى خاتەوە. هەر وەختىكى بۇ شايەتى دان بان كران، رەوا نىيە خۆ بىۋىن. لە نووسىنى ماوهى قەرز - كەم بى يان زۆر - نابى لەشگرانى بىكەن و هەر بىنۇوسن و مەوداكەشى دىيارى بىكەن. لە لاي خودا رەواترە و بۇ شايەتى لەسەردانى لەبارترە و لە دوودلى نەھېيشتنى نزىكتە؛ مەگىن وەختى ئالۇگۇرتان دەست بەدەست و بە نەغىد بى؛ ئەوسا ئەگەر نەشى نووسن قەيدى ناكا. بەلام دىسان لە وەختى دادوستەددا شايەت هەبن. ناشى نە شايەتە كانتان نە نووسەر زيانى بىكەن؛ گەر وانەكەن تاوان لە ملى خۇتانە و ئەشى لە خودا بىرسن. خودا فېرى كارتان دەكا و هەر خودايە لە ھەموو شت ئاگادارە.

(283) ئەگەر لەسەر سەفەر بۇون و نووسەرتان بۇ پەيدا نەبوو، ئەشى بارمته وەرگرن؛ جا مەگىن لېك خاتىجەم بن كە ئەوسا بارمتهى ناوى. با قەرزدار ترسى خودايە لە دلدا بى و قەرزەكەى خۆى بىراتەوە. ئەو كەسەنە شايەتىشنى خۆ لە شايەتى نەبىۋىن. هەر كەسىكى لە شايەتى خۆ بىۋىرى، بە دل خۆى تووش گوناھ دەكا و خوا بە گىش كارتان دەزانى.

(277) ئەو كەسەنە يەروایان بە خوا هېناوه و كارى چاك رەچاو دەكەن و لە نوېز كردن و زەكەت دان سىستى ناكەن، پاداشيان وا لاي خودايە و نەھېچ ترسىيان دىتە بەرى و نە خەم دەخون.

(278) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! ئەبى لە خودا بىرسن، ئەگەر بەراست باوهەدارن، ئەو سووتى ھېشتا ماوتانە نەتانەوى.

(279) ئەگەر دەستى لى ھەلەگرن، سا بىزانن ئىيە دەگەل خودا و پېغەمبەرە كەيدا شەرى دەكەن. ئەگەر دەستى لى ھەلەگرن، دەسمایەت خۆ بىستىنەوە؛ ئىتەر ئەوسا نە ئىيە ناھەقى دەكەن نە ناھەقىتان لى دەكرى.

(280) ئەگەر قەرزاريش نەدار بۇو، ماوهى بىدەن ھەتا دەيىن. ئەر بشزانى، پى بەخشىنى بۇو چاتەرە.

(281) ترسىيشوو لەو رۆزە ھەبى كە دەوھېينەوە لاي خودا؛ ئەوي رۆزى هەر كەس ھەرچى كردووېتى - بە تەواوى- دىتەوە رىي و ناھەقى لە كەس ناكىر.

(282) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! هەرگا بۇ ماوهەيى دىيارى، قەرزى دەگەل يەكتەر دەكەن، بىنۇوسن و با نووسەرى خوداپەسند بۇتان بخاتە ناو قاقەز. ناشى نووسەر لەم كارە تەنەخى بىا؛ با بىنۇوسى وەك خوا فەرمانى پىداوه. هەرچى قەرزدار بۇي دەلى، ئەو بىنۇوسى و ئەبى ترسى خودايە ھەبى و ئەولاؤەملاي تىدا نەكى. ئەگەر ئەو كەسە قەردارە، كەم

(284) سهر به خوایه هه‌رچی له ئاسما‌نەکان و زه‌میندايە. ئەوی له ناو دلتاندايە - چ ده‌ری خەن، چ وھیشارن - خوا له و باره له ئىۋە دەپرسىتەوە. هەركى بۇ خۆی مەيلى لى بى، لىنى دەببورى و ھەر كەسېكىش خۆی حەز بكا، جزيای دەدا. ھەر خودايە له سەر ھەموو شت توانايە.

(285) ئەم پېغەمبەرە و ئەوانەی وەل ئەو باوهەيان ھىناوه، لېيان ىروونە كە ئەو شتە لهلايەن پەروەرنىدەيان ھاتۇتە خوارى بۇ لايائ؛ يروا دەكەن به خودا و فرشتەكانى و كتىبانى و سەرلەبەر پېغەمبەرانى و ئىزىن: ئىمە بۇ هيچ لا له پېغەمبەرانى فەرق و جياوازى دانانىيەن؛ فەرمۇودەي خودامان بىست و پېكمان ھىنا، ئەی پەروەرنىدەي ھەموومان! بىمان بەخشە و ھەر دەگەر ئەنەنەوە لاي تو.

(286) خوا ئەركى له توانا بەدەر، بە سەر كەسدا ناسەپىنى؛ چاكەى بىكا بۇ خۆيەتى و خراپەشى دىرى خۆيە. ئەى پەروەرنىدەي گلامان! ئەگەر شتىكمان لە بىر چوو، يان تىا بە ھەلە چۈوين، لېمان مەگەرە. ئەى پەروەرنىدەي ھەموومان! ئەركى ئەوەندە گرائىمان مەخە سەرشان وەك ئەوانەي بەر لە ئىمە له سەريان بۇو. ئەى خودانى ھەموو لامان! ئەركى وامان پى مەسىپىرە كە له توانامان بەدەر بى. تو ھەر خۆت لېمان بىبورە و بەر بەزەپى خۆتمان بخە و بىمانەخشە. ھەموو كاروبارىكى مە بە دەس توپى و سەريشمانخە لە سەر ئەوانەي ناتناسن.

۳. ئالى عيمران

وھ ناو خوا كە دەھنەدە و دلوقانە
(1) ئەلیف، لام، ميم.

(2) غەيرەز خودا هيچ شت بۇ پەرسەن ناشى؛ ھەر زىندىووه و بەسەر ھەمۇو شت ىرادەگا.

(3) ئەم كتىبەي - بەراست - كە بۇ تو ناردۇوە. باوهەر بەو كتىبانەش دەكاكە بەرلەوي لە خواوه بەرى كراون؛ تەورات و ئىنجىلىشى لە بەرا ھەناراد؛

(4) تا رېنىشاندەر بن بۇ خەلک. فورقانىشى [لەوەودوا] نارد. ئەوانەي كە لە نىشانەكانى خودا حاشايان كرد، جەزەر بەيان زۆر بەزانە و خودا خاوهەن دەستەللاتى تۆلەستىنە.

(5) ھەر شتىكى لە زەمین يان لە ئاسمانان بى، لە خودا وەشىراو نابى.

(6) ھەر ئەوھەرچۇنى حەز كا - ھەر لە تۆلى دايكانوودا - بىچمتان بۇ ديارى دەكاكە بە غەيرەز ئەو هيچ شت بۇ پەرسەن نابى؛ دەستەلەندارى لەكارزانە.

(7) ھەر ئەويشە ئەم كتىبەي بۇ تو بە خەلات ناردۇوە، كە لهۋىدا ئايەتگەلىكى پىتەو ھەن كە ماكىن بۇ كتىبەكە؛ تېشىدايە وەك يەك دەچن و ماناي جۇراوجۇر ھەلدىگەن. ئەو كەسانەي دلى دەغەزداريان ھەيە، ھەر ئەوانە حەز لى دەكەن كە خەلکى پى ھەل

که سیکی خوی حجز بکا، سه‌ری
ده‌خا؛ ئەمەش پەندە بۆ ئەوانەی
خاوهن فامن.

(۱۴) ئارەزووی ژنان کردن و کورى زۆر
پەيدا کردن و دەسکەوتى کۆمائى زلى
زېو و زېران و رەوهەئىسىپى به درۆشم و
ولسات و زەوي كىللانى، بۆ مەردم
رازاوه‌تەوە و لە ژيانى دنيا يەدا مايەى
خۆشىين؛ بەلام وەختى دىئنەوە
بەردەستى خوا، پىنده‌زانن کە زۆر لەوە
باشتىرە.

(۱۵) بىزە: ئاخۇ گەركتانە پېتانا بىزەم
لەمە باشتىرە کە چۈنە؟ بۆ ئەوانەی لە
ھەلە خۆدەپارىزىن، لە لاي
پەروەرنىيانەوە باغاناتىكى وايان دەبى،
جۆباريان بە بەردا دەپروا و هەتا سەر
ھەر لەۋى دەبن و چەند ژنى پاك و
بىن گەرد و سەرەرای ئەمەم وو
خۆشىيەش، رەزاي خودايان پىنده‌گا.
خودا چاوى لە عەبدەكانى خوی ھەيە.

(۱۶) ئەوانەی کە دەلین: ئەى
پەروەرنىدەمان! ئىمە يەرامان پىت ھەيە؛
سا تو لە گوناھن بىبورە و لە
جزيادانمان - بە ئاگر - بپارىزە.

(۱۷) ئەو کەسانەي خۆراڭن و
بەراستيانە و ئامادەي ھەر فەرمائىكىن
و مالى خۆيان لە راي خوا بەخت
دەكەن و ھەمۆر رۆزى - سەرلەبەيان -
لە خودا دەپارىنەوە لېيان خۆش بى.

(۱۸) خودا بۆ خوی ئاگادارە و
فرشته‌كانى ئەويش و زانيانى بە
ئىنسافىش باش دەزانن کە هيچ
کەسى غەيرەز خودا، شىياوى
پەرسىنى نىيە و ھەر خۆيەتى بە
دەستەللاتى لەكارزان.

دەخەلەتى و ھەرچۈنى دلىان دەيەوى
مانيان لىك دەدەنەوە کە غەيرەز خوا
نایانزانن. ئەو کەسانەش کە زۆر زانان،
ئەلین: يەرامان پى ھەيە و ئەمانە گىش
لە پەروەرنىدەمانپايدە و غەيرەز ئەو دل
وشيارانە، بە وردى بىر ناكەنەوە.

(۸) ئەى پەروەرنىدەي گ لامان! لە
پاش ئەوهى رېگەي راستت نىشان
داوين، دلمان لە رېئى خۆت لا مەدە و
وەبەر بەزەيى خۆتمان بخە.
بەخشىنەي ھەرە مەزن تۆى.

(۹) پەروەرنىمان! ھەر تۆى مەردم لەو
رۆزەدا - کە گومانى تىدا نىيە - لە
يەكتىر كۆدەكەيتەوە و بىن سۆ خوا
پەيمان ناشكىننى.

(۱۰) ئەوي رۆزى مال و عەولاد، دە
ھاناي ئەوانە نايە کە خودايان
نەناسىيە و چارى ناچار دەبەنە
دەستەچىلەي ئاگر؛

(۱۱) وەك دارودەستەي فيرعەون و
ئەوانەي بەر لەوانىش بۇون؛ کە
نىشانانى ئىمەيان بە درۆ زانىي و خوا
لە سزاي تاوانى خۆيان گرتى. خودا
لە تۆلەساندىنا زۆر دژوارە.

(۱۲) بەو خوانەناسانە بىزە: بەم زووانە
زېر دەكەون و ھەربىنا رەپېچەك دران بۆ
جەھەندەم؛ کە جى خەويىكى خراپە!

(۱۳) ئەمە بۆ ئىوه دەرسىك بۇو کە دوو
دەستە لە خۆتان دەگۈزىيەك ىراچوون؛
دەستەيەكتان بۆ خودا بەشەر دەھاتن
و دەستەكەي تر لەدېرى خودا
دەجەنگىن و زەق دەياندى کە
خواناسەكان دوو ھېندهى ئەمانەن.
ديارە خودا بە مەيلى خوی ھەر

(٢٤) ھەر چونكە ئەمان دەيانگوت:
ئىمە ئەگەر بىشمانخەنە دۆزەھەوە،
چەند رۆزىك پىر پى ناچى، بىزگار
دەبىن؛ بەو درۆيە بۆ دىنى خۆيان
ھەلىان بەست، خۆيان پى
ھەلخەلەتىندەوە.

(٢٥) سا ئەو رۆزە دەبى لە چ بارىكدا
بن، كە بى گومان ھەر وەدى دى و
ھەموويان كۆدەكەينەوە و ھەر كەس
ھەرچى كردووېتى دىتەوە رېيى و
ناھەقى لە كەس ناكى.

(٢٦) بىزە: خوايە! ئەى خاوهەن ھېز و
دەستەلات! ھەر كەس بۆ خۆت مەيلت
لى بى دەستەلاتى پى دەدەى و
كىش تو حەز كەى دەستەلاتى لى
دەستىنى؛ ھەر كەسىكى وەقهەر
خەى و ھەر كەسى زەبوونى بکەى،
خۆت دەيزانى؛ چاكە ھەر بە دەستە
خۆتە و تو لەسەر ھەموو شت تواناي.

(٢٧) شەو دەناو رۆز ھەلەدەكىشى، رۆز
دەخەيە ناو شەوھە؛ زىندۇو لە مردوو
دەردەخەى، مردوو لە زىندۇو دەردىنى؛
ھەر كەسى خۆت مەيلت لى بى، بى
ھەزماز بىشىو دەدەى.

(٢٨) باوهەرداران، با جىگە لە باوهەرداران
نەگەن بە دۆست. ھەر كەس لەم
فەرمانە دەرچى، ھېچ بەشى بە
خواوه نىيە. جا مەگىن لېيان بىرسىن و
لە ناچارى پىيان بلىن: دۆستى ئىۋەين.
خودا دەيھۆى ھەر بە راستى لەو
بىرسىن و پاشەرۆزتان ھەر لاي ئەوە.

(٢٩) بىزە: ئەوھى وا لە دلىتايە ئەگەر
بىشارنەوە يا دەرىخەن، خوا دەيزانى و
لە ھىچىكىش لە ئاسمانان و

(١٩) لە لاي خودا دىن ئىسلامە و
ئەوانەي ئەھلى كتىپىن لە و راستەقىنە
دەزانى؛ بەلام ھەر لە بەر ئىرەيى - كە
لە ناو خۆياندا ھەيە - پىك نەھاتوون.
ھەر كەسىكىش - بەھەر جۆرى - لە
نېشانەكانى خودا حاشا بىكا، با تىپگەن
كە خوا لە لى پرسىنەوە زۆر بەلەزە و
پى رادەگا.

(٢٠) ئەگەر كىشەت دەگەل دەكەن، تو
ھەر بىزە: من دەگەل پەيرەوە كانم بە
دللى پاك رۈوومان كردوتە خوداوه. بەو
كەسانەش كە بۇونە ئەھلى كتىپ و
بەو كەسانەش كە نەزانى، بىزە: ئاخو
ئىۋەش وەك مە خۆتان ھەر بە خوا
سپاردووھ؟ جا ئەر خۆيان سپاردبۇو،
ئەوا كەوتۇونە سەر رېڭا. ئەگەر رۈويان
لى وەرگىرای، تو ھەر ئەوھەندەت
لە سەرە رابگەيىنى و خوداش بۆ خۆى
لە عەبدانى شارەزايە.

(٢١) ئەو كەسانەي لە نېشانەكانى
خوايان حاشا كرد و پېغەمبەرە كانى
خوايان - لە خوت و خۆرایى -
دەكوشت و ئەوانەيان لە ناو دەبرد كە
فەرمانى چاكەيان بە مەردم دەدا، با
بىزانن كە جەزرە بەدانى بەزان بەشيان
دەبى.

(٢٢) لە دنيا و قيامەتىشا ھەر كارى
بىكەن فيرويە و هيچ كەس دەھانايان
نایە.

(٢٣) خۆ تو دىتت، ئەو كەسانە كە لە
كتىپى ئىمەدا بەشىكىيان پى
گەيشتىبوو، خۆيان گۇتىيان: بە ھەر
حوكىمى خودا بىدا ئىمە رازىن. كەچى
ھىندىك لەوانە پىي رازى نەبۇون.

من ناوم لى ناوه مریم، ئەوا ئەویش و
بەریشیم بە تو سپاراد؛ كە لە
شەیتانى نەحلەتى بیانپارىزى.

(٣٧) پەروھرندهى، ئە و پىشكەشەى
گەلنى بەباشى لى وەرگرت؛ كىيژەكەى
باش بە خودان كرد و زەكەرييائى بۇ
سەرپەرشتى وي دانا. هەر جاريىكى
زەكەرييائى له مىعراودا سەرى دەدا،
دەيدى بېرىۋەت لە لايە. گوتى: مریم! تو
ئەم بېرىۋەت لە كوتى بۇ؟ گوتى:
لەلايەن خوداوه بۇم هاتووه؛ خودا حەز
كا بۇ هەر كەسى بى هەزار دەزىرى.

(٣٨) هەر لەوھېرما زەكەرييائى گازى لە
پەروھرندهى كرد: ئەى خودانم!
زارۆيەكى چاڭ و پاڭم پى بېھخشە;
دەزانم تو پاڭانەوهەى من دەبىسى.

(٣٩) لە كاتېكاكە كە لە ناو مىحرابەكەدا
نويىزى دەكەد، فريشتەى ئىيمە بانگى
كرد: خودا مزگىنېت پى دەدا، كورىكى
ناو «يەحىيا» ت دەبى، كە هەموو
فەرمۇودەى خودا دەسەلمىنى و
مرۆقىكى گەورە و خۇراڭر [لەزىن] و،
يەكىك لە يېغەمبەرە چاڭكەكان دەبى.

(٤٠) گوتى: ئەى پەروھرندهى من!
جاچۇن ئەمن كورم دەبى، منى وا پىر
و زورەن و ڦىشىم لە زگ وىستاوه؟
گوتى: خودا، چى ئارەزوو بى وادەكا.

(٤١) گوتى: ئەى پەروھرنېنى من! خۆت
نيشانەم بۇ ديارى كە. گوتى: نيشان
بە و نيشانەى هەتا سى رۆز ناتوانى
مەردم بدوينى؛ مەگىن بەھىما و
ئاشىرهت. لە ئىوارە و بەيانان دا، يادى
پەروھرنەت بکە و لە پەسندانى
مەۋىستە.

زەوينداس، ئاگادارە و لەسەر ھەرشت
توانايە.

(٣٠) لە و بۇزەدا كە هەموو كەس
كەدەوهەى چاڭ و خراپى لەبەر چاوى
خۆى دەبىنى، ئاوات خوازە كە لە زىوان
خۆى و كەدەوهەكانيدا مەۋدايەكى دوور
بىووايە. هەر بۇ خودا دەبى خۆتان
پىارىزىن؛ خوا ھەمىشە بەرانبەر بە
عەبدانى خۆى دلوقانە.

(٣١) بىزە ئىوه ئەگەر خوداتان خۆش
دەۋى، شوئىن من كەون ھەتا خوداش
خۆشى بۈن و لە گوناھانىشۇو
بىبورى. ديارە خودا خەتابەخش و
دلوقانە.

(٣٢) بىزە: دەبى بە فەرمانى خودا و
پىغەمبەرەكەى بن. جا ئەگەر لە
فەرمان دەرچوون، ئىتىر خودا لە
خوانەناسان حەز ناكا.

(٣٣) ئادەم و نووح و نەتهوھى ئىبراھىم
و بەرەى عىمران، لە خوداوه لە ناو
خەلکى ھەموو جىهان ھەلبىزاردەن؛
خوا پترىزى لەوان نا.

(٣٤) ھەموو لا ھەر سەر بە يەكن و
خوا بىسەر و ئاگادارە.

(٣٥) كاتى كەيوانووهكەى عىمران
گوتى: ئەى پەروھرنەدى من! ئەو
منالەى كەوتۆتە تۆلى منهوه، من
دەقەبەللى تۆى دەكەم. بەھيواز لىيم
قبوول بکەى، بىسەر و ئاگادار ھەر
تۆى.

(٣٦) ئەوسا كە بارەكەى دانا، گوتى:
ئەى پەروھرنەدى من! ئەوا من مىۋىنەم
دىوه - خوداش چاتر خەوھە دارە لەوهى
دىويە - ديارە كچىش وەك كور نىيە.

(۴۹) دهشیکا به پیغه‌مبه‌ریک بو سه‌ر نه‌ته‌وه‌دی ئیسرائیل. [پیّیان ئیزی:] ئه‌وا من له په‌روه‌رنده‌ورا نیشانه‌م بو هیناون. هه‌ر له حه‌ری شکلی مه‌لیک ساز ده‌که‌م و به ئیزنى خوا فووی تیزده‌که‌م، ده‌بیت‌ه بال‌داری راست و جگه له‌وهش زگماگ کویر و پیست به‌له‌کان چار ده‌که‌م و به ئیزنى خودا مردوو زیندوو ده‌که‌مه‌وه و هه‌رچى له مال‌وودا ده‌یخون، هه‌چى تیشیدا راده‌گرن پیتان ده‌لیم. ئه‌مانه به‌لگه و نیشانه‌ن بوتان، ئه‌گه‌ر پروادار بن.

(۵۰) به‌و ته‌ورات‌هی - که له لامه - به باوه‌رم و به ئه‌ركى خومى ده‌زانم هیندیک شتوو بو حه‌لآل که‌م که لیتان حه‌رام کراوه. من نیشانه‌م له په‌روه‌رنده‌ی ئیوه‌را بو هیناون؛ ده‌سا ئیوه له فه‌رمانی من ده‌رم‌چن و له خودا ترستان هه‌بى.

(۵۱) په‌روه‌رینی من و ئیوه هه‌ر خودایه؛ ده‌سا هه‌ر ئه‌و په‌رستن؛ ئه‌مه ریگه‌یه‌کی سه‌راسه.

(۵۲) عیسا پاش ئه‌وه‌دی تیگه‌بیشت که باوه‌ری پى ناهینن، گوتى: کى بى له رای خودا یاریم بکا؟ حه‌واریبه‌کان جوابیان داوه، که: خومانین له رای خودا یاریده‌رین. پروایان به خودا هینا و توش شایه‌ت به، ئیمه خومان به و ده‌سپیرین.

(۵۳) ئه‌ی په‌روه‌رنده‌ی گ لامان! به‌وشت‌هی تو بو ئیمه‌ت نارد، پروامان کرد و که‌وت‌ووینه شوین پیغه‌مبه‌رت؛ تو ده‌گه‌ل شایه‌ت‌ه کاندا بمان نووسه.

(۴۲) له‌و کاته‌شدا فريشته به مه‌ريه‌مى گوت: خودا تۆی هه‌لبزاردووه و پاک و خاوینی راگرت‌تووی؛ تۆی له چاو ژنانی دنيا به‌ریزتر گرت.

(۴۳) ئه‌ی مه‌ريه‌م! تو له فه‌رمانی په‌روه‌رنده‌ی خوت ده‌رم‌چو؛ بوی بچوره سه‌ر سوژده و توش ده‌گه‌ل کېنؤش به‌راندا کېنؤش به‌ره.

(۴۴) ئه‌مه له ده‌نگ و باسه‌یه که تو ئاگات لى نه‌بوون و ئیمه ده‌یخه‌بىنه دلت‌وه. هه‌روه‌ها تو له‌وى نه‌بووی که قه‌لهمیان تۈوره‌لەدەدان کى سه‌رپه‌رشتى مه‌ريه‌م بى؛ ئه‌و کاته‌ش له ناو خوياندا كېشەيان ده‌کرد، تو له ناو ئه‌واندا نه‌بووی.

(۴۵) له‌و کاته‌دا فرشته‌کان گوتیان: مريه‌م! خودا مزدھى به‌لینيکى خوت پىندەدا، كورت ده‌بى و به ناو مه‌سيحى كور مه‌ريه‌م ناو ده‌رده‌کا و له دنياش و له قيامه‌تىش قه‌درى هه‌يىه و يه‌كىك ده‌بى له نزيكانى خودا.

(۴۶) له پىشكەدا و به گه‌وره‌بىش، قسە ده‌گه‌ل مه‌ردم ده‌کا و يه‌كىك له پياوچاکان ده‌بى.

(۴۷) گوتى: ئه‌ی په‌روه‌رنده‌ی من! جا چلۇن كورم ده‌بى، هيچ مروييەك تا ويستا تخوونم نه‌بووه؟! گوتى: خودا هه‌رچى حه‌ز کا به‌دى دىننى؛ هه‌ركە ويستى كارىك بىي، هه‌ر پىي ئىزى: بىه! ده‌بى.

(۴۸) هه‌ر بو خوشى فيرى كتىب وه خويىندن و له‌كارزانى و ته‌ورات و ئينجىلى ده‌کا.

(۶۱) دهس کهینه لاله و نزا و نه‌فرینی خوا
بنیزین بُو ئهوانهی وا درۆزنن.

(۶۲) هیچ گومانت تیدا نه‌بى، ئهوانهی
بُوت باس کراون، هه‌موو راستن. هیچ
شتيكىش غەيرەز خودا نابى هیچ
كەس بېپەرسىنى؛ هەر خودايە كە
خاوهنى دەستەلاتە و له‌كارزانه.

(۶۳) ئەگەر هەر خۆيان لى بواردى،
خودا بُو خۆي خراپەكاران دەناسى.

(۶۴) بىزە: ئىوهى ئەھلى كتىب! دەسا
وھرن ئىمە و ئىوه له‌سەر ئەو قىسىم
سۈور بىن، كە بُو هەموومان وەك
يەكە: غەيرەز خوا نەپەرسىنى،
هاوکارى بُو پەيدا نەكەين، نەچىن
ھېندىكىمان ھېندىكىان - جىا له خوا - بُو
پەرسىن ھەلبىزىرىن. جا ئەگەر هەر
خۆيان لى بوارد، بىيان بىزە: ئىوه بە¹
شايەتى دەگرم، كەوا ئىمە خۆمان بە²
خودا دەسىپىرىن.

(۶۵) ئەھلى كتىب! ئىوه بۇچى
دەربارە ئىبراھيمە و كىشە دەكەن؟
كە دەشزانن تەورات و ئىنجىلىش -
ھەر دووك - له پاش زەمانى ئىبراھيم
ھاتونونه خوار. دە ئاخىر بۇچى تىناغەن؟!

(۶۶) وامان دانا كە دەتوانن ئىوه له
سەر ئەو شتานە كىشە بکەن كە
دەزانن. دەيسا چۆنە كىشە له سەر
شتى دەكەن كە هيچى لى حالى
نه بۇون؟ هەر خودايە زانايە به هەموو
شت و ئىوهش هيچى لى نازانن.

(۶۷) ئىبراھيم نە موسايى بۇو نە
مهسىحى؛ بەلام يەكتاپەرەستىك بۇو
خۆي بە خودا سپاردبۇو؛ هیچ ھاوکارى
بۇ خودا پەيدا نەدەكرد.

(۶۸) ئەمان فيلى خۆيان كرد و خوداش
فيلى خۆي ليكىدن؛ فيلى خودا به
سەر هەموو فيلىكدايە.

(۶۹) ئەوسا خوا گوتى: ئەي عيسا!
من بُو خۆمت دەبەمە و له لاي خۆم
جى بەرز دەبى و لهوانەت پاك
دەكەمە و كە باوهەريان نەھېناوه و
ئەوانەش كە پەيرەوى تۆن، هەتا
قيامەت زالىان دەكەم به سەر بى
باوهەرەكاندا. له پاش ئەوه گشتتو
دېنەوه لاي خۆم و بهو كىش ھە و گىرە
رادەگەم كە له نېوانغاندا برووى دا.

(۷۰) بەلام ئەوانە باوهەريان پى
نەھېناى، له دنياش و له قيامەتىش به
توندى سزايان دەدەم؛ كەسىش
دەھانىيان نايە.

(۷۱) ئەو كەسانەش كە يرواي
ته‌واويان هەبۇوه و ئاكارچاڭ بۇون،
خودا هەموو پاداشى خۆيان پى دەدا و
خوا، سته‌مكارى خوش ناوبىن.

(۷۲) ئەو شتانە كە بُو تۆمان
خويندۇتەوه، له نىشانانى خودان و
رىشاندەر ن بۇ كارزانى.

(۷۳) نەقلى عيساىش - له لاي خودا -
له چەشنى نەقلى ئادەمە؛ هەر له گل
دروستى كرد و پاشان پىنى گوت: بې
بە ئادەم! ئەويش بۇو.

(۷۴) هەق له پەروەرنىدەتپایە و خۆت
له بىزى دل بەگومانان دەراوى.

(۷۵) هەر كەسىكى پاش ئە و
زانستە بۇ تۆھات، ويستى كىشەت
دەگەل بكا، بىزە: وھرن با كورانمان و
ڙانمان و يەكتريين بان كەين و ئەوسا

(۷۴) هه‌ر که‌سیکی ئه و بخوازی و به‌ر
به‌زهی خۆی ده‌خا و خودا چاکه‌ی فره
و گرینگی له لایه.

(۷۵) هه‌ر له ناو ئه‌هلی کتیبدا ئى وا
هه‌یه، کلورویکی له لا دانی، به
دەسپاککی دەتداته‌وه؛ ئى واش هه‌یه
دیناریکی پى بسپیرە، ناتداته‌وه؛ جا
مەگین به‌جىنى نەھەیلى و هەلپىچى.
بەهانەکەشیان ئەمەیه: زیان گەیاندن
بەو نەخویندەوارانە، بۆ مە گوناھېکى
نېيە. درۆ بۆ خواش هەلددەبەستن،
دەشزانن درۆيە دەكەن.

(۷۶) دیارە هه‌ر کەس ترسیکی له
خودا هەبى و بەلینى بەرتىه سەرى،
خوا پاریزگارى خۆش دەۋىن.

(۷۷) ئه‌وانەی پەيمانەکەیان دەگەل
خودا و سویندى خۆيان به نرخیکى
کەم دەفرۆشن، له و دنيا ھېچ بەشیان
نېيە و خوداش له یروزى قیامەتا نایان
دوينى و نایان دىنى و گونایان پاک
ناکاته‌وه و بەشیان جەزىبەی بەزانە.

(۷۸) هه‌ر له‌واندا ھى واش هه‌یه،
جۇرېك زمانیان دەگەری گۆيا له کتیبی
خودا دەخویننەوه، كە له کتیبەکەشدا
نېيە. دەلین: ئەمە خوا گوتۈویه؛ كەچى
خوداش نەيگوتۈوه. بۆ خۆشیان ئەوه
دەزانن كە درۆيە و به دەم خواوه‌دى
ھەلددەبەستن.

(۷۹) ھېچ مرويەك ئەمەی دەخۇرا
نەديوه، كە خوا کتیبى دايىتى و فيرى
كارزانى كردى و كردىتى به
پىغەمبەر، پاشان چووبى و بەخەلکى
رَاگەياندى كە: ئىوه له باتى خودا هه‌ر
عەبدايەتى من بکەن. ئه‌وانە هه‌ر
گوتۈيانە: ئىوه كە فيرى كتیب و

(۶۸) ئه و كەسانەی له هەموو كەس
له ئىبراھىم نزىكتىن، ئه‌وانەن كە
ئەوسا شوينى ئه و كەوتىن و ئەم
پىغەمبەرە و ئه‌وانەش كە يەروايان پى
ھېنناوه. خوداش يارى هەموو خاوهن
باوه‌رانە.

(۶۹) ھېنديك له خاوهن كتىبيان بەتەما
بۈون ئىوه له رى كلا بکەن؛ كەچى
ئەمانە نازانن كە هەر رى له خۆ
دەگۇرن.

(۷۰) ئه‌هلی كتىب! بۆچى ئىوه حاشا
لە نىشانەكانى خودا دەكەن؟
ھەرچەندە دەشزانن راستن.

(۷۱) ئىوه كە خاوهن كتىبن! چۆن
رەوايە به نايرەوا دادەپوشىن و راست و
رەوا دەشىرەوه و دەشزانن ج كارىك
دەكەن؟

(۷۲) لەوانەی ئه‌هلی كتىبن ھېنديك
بە ھېنديكان دەلین: ئىوه له دانى
بەيانى بلىن يەۋامان ھېنناوه بەوهى كە
خودايە بۆ ئىوه ناردووه؛ سەرلەنگۈرى
لىيان پەشىمان بىنەوه؛ بەشكۇو
ئەوانىش و گەرەن.

(۷۳) پىشىيان و تۈون: باوه‌ر هه‌ر بەوانە
بکەن كە له سەر دىنى خۆتانن. بىزە:
ھەر خوا ىرېگەي راستن نىشان دەدا و
ئەو دەتوانى - وەك پىشۇو شارەزاي
كردن - كەسىكى تريش وەك ئىوه
شارەزا كا. ئەگەر و تيان: كىشەكەمان
دەبەينە لاي پەرەرنەدان؛ بىزە: چاكە
بە دەس خوايە، كىيى حەز بكا به چاكە
دەيخوينەتەوه و خاوهن چاکەي هەرە
زانان هەر خودايە.

(۸۵) هه‌ر که‌سى بـه‌دهر لـه ئـيـسـلاـم،
هـهـر دـيـنـيـكـى دـيـكـهـى هـهـبـى، قـبـوـلـ
نىـيـهـ وـ لـه دـواـرـوـزاـ لـه رـىـزـهـ زـيـاـبـارـانـهـ.

(۸۶) جـا چـوـن خـوـدا ئـهـ وـ كـهـسـانـهـ
دـهـخـاتـهـ سـهـرـ رـاستـهـرـيـگـهـ كـهـ پـاشـ
باـوهـرـىـ هـيـنـانـ وـ شـايـهـتـىـ دـانـ كـهـ:
«ئـهـمـ پـيـغـهـمـبـهـرـهـ رـاستـهـ»ـ وـ چـهـنـدـيـنـ
نيـشـانـهـشـيـانـ دـيـوـهـ، سـهـرـ لـهـنـوىـ
حـاشـائـىـ لـىـ دـهـكـهـنـ؟ خـوـدا قـهـتـ
ناـهـهـقـيـكـارـانـ رـىـزـگـارـ نـاـكـاـ.

(۸۷) جـهـزـاـىـ ئـهـماـنـهـ نـهـفـرـيـنـهـ لـهـ خـوـداـوـهـ
وـ لـهـ فـرـشـتـاـنـ خـوـداـوـهـ وـ لـهـ هـهـمـوـ
خـهـلـكـىـ دـنـيـاـوـهـ؛

(۸۸) تـاـ هـهـتـايـهـ لـهـمـ نـهـفـرـيـنـاـ دـهـمـيـنـهـوـهـ وـ
ئـازـارـيـانـ لـهـ سـهـرـ سـوـوـكـ نـابـىـ وـ ماـوـهـ
پـيـدانـيـشـيـانـ نـيـيـهـ؛

(۸۹) مـهـگـينـ ئـهـوانـهـىـ لـهـ دـوـوـ جـارـ - بـوـ
خـوـ - پـهـزـيـوـانـ دـهـبـنـهـوـهـ وـ ئـاكـارـىـ چـاـكـ
رـهـچـاـوـ دـهـكـهـنـ؛ ئـهـوسـاـ خـوـداـ گـونـاهـ
بـهـخـشـهـ وـ دـلـوـقـانـهـ.

(۹۰) ئـهـ وـ كـهـسـانـهـىـ دـوـاـيـ يـرـواـهـيـنـانـ
وـهـرـگـهـرـانـ وـهـرـ وـاـ مـانـ وـ يـيـوهـ چـوـونـ،
پـهـزـيـوـانـ تـازـهـ بـهـهـرـهـيـانـ بـوـ نـادـاـ وـ
چـوـونـهـتـهـ نـاـوـ گـومـراـهـيـيـهـ وـهـ.

(۹۱) ئـهـوانـهـىـ خـوـانـهـنـاسـ بـوـونـ وـ هـهـرـ
بـهـ خـوـانـهـنـاسـىـ مـرـدـوـونـ، هـهـرـ كـامـيـكـيانـ
ئـهـگـهـرـ پـىـرىـ ئـهـمـ زـهـمـيـنـهـ زـيـرـيـشـ بـهـ
بـارـمـتـهـ بـداـ، هـهـرـگـيـزـ بـهـهـرـهـىـ پـىـ
نـاـگـهـيـنـىـ؛ ئـهـوانـهـ ئـازـارـىـ بـهـزـانـيـانـ دـهـيـتـ
وـ كـهـسـيـشـيـانـ دـهـهـانـاـ نـايـهـ.

(۹۲) تـاـ لـهـ وـ شـتـهـىـ كـهـ ئـيـوهـ خـوـشـتـانـ
گـهـرـهـكـهـ، نـهـبـهـخـشـنـ لـهـرـيـ خـوـدـادـاـ،
هـهـرـگـيـزـ هـيـچـ خـيـرـوـوـ پـىـ نـاـگـاـ.

خـوـيـنـدـهـوـهـ بـوـونـ، لـهـسـهـرـتـانـهـ هـهـرـ
پـهـروـهـنـدـهـ وـ بـنـاسـنـ.

(۸۰) فـهـرـمـانـىـ بـهـوـهـ نـهـداـوـهـ كـهـ فـرـشـتـهـ
وـ پـيـغـهـمـبـهـرـانـ بـپـهـرـستـنـ. ئـاـخـرـ چـوـنـ
دـهـبـىـ وـهـخـتـيـكـىـ دـيـنـىـ خـوـدـاـوـ
سـهـلـمـانـدـبـىـ، پـيـتـانـ بـلـيـنـ: گـهـرـهـكـهـ لـهـ
دـيـنـ وـهـرـگـهـرـتـنـ؟

(۸۱) [پـيـنـهـوـهـ بـيرـ] ئـهـوـ كـاـتـهـ خـواـ
پـهـيـمانـىـ بـهـسـتـ دـهـگـهـلـ پـيـغـهـمـبـهـرـهـكـانـاـ:
ئـهـرـ منـ كـتـيـبـ وـ زـانـسـتـىـ لـهـكـارـزـانـيـمـ بـهـ
ئـيـوهـ دـاـ وـ پـاـشـانـهـ كـهـ پـيـغـهـمـبـهـرـيـكـ هـاـتـهـ
نـاوـتـانـ كـهـ ئـهـوـانـهـىـ لـهـ لـاـيـ ئـيـوهـىـ
بـهـرـاستـ زـانـىـ، دـهـبـىـ يـرـواـيـ پـىـ يـيـنـ وـ
يـارـيـدـهـىـ دـهـنـ. ئـهـوـساـ گـوتـىـ: بـهـلـىـ،
ئـهـواـ وـهـعـوـدـهـىـ خـوـمـانـ گـرـتـ. گـوتـىـ:
دـهـسـاـ بـهـ شـايـهـتـ بـنـ؛ ئـهـواـ مـنـيـشـ
دـهـگـهـلـتـانـمـ.

(۸۲) كـهـسـانـىـ لـهـمـ بـهـوـلـاـوـهـ لـهـ پـهـيـمانـ
پـاـشـگـهـزـ بـيـنـهـوـهـ، دـيـارـهـ لـهـ رـىـ لـادـهـرـنـ.

(۸۳) ئـاخـوـ دـيـنـيـكـ بـيـزـگـهـ دـيـنـىـ خـوـايـانـ
دـهـوـىـ؟ كـهـچـىـ هـهـرـچـىـ لـهـ ئـاسـمـانـانـ وـ
زـهـوـيدـاـ - چـارـ وـ نـاـچـارـ - مـلـكـهـچـىـ
فـهـرـمـانـىـ وـيـنـ وـ دـهـشـگـهـرـيـنـهـوـهـ بـوـ لـاـيـ
ئـهـوـ.

(۸۴) بـيـزـهـ: باـوهـرـمانـ هـيـنـاـوـهـ بـهـ خـواـ وـ
بـهـوـهـىـ كـهـ لـهـوـرـاـ بـوـمـانـ هـاـتـوـوـهـ وـ بـهـوـ
شـتـانـهـشـ كـهـ لـهـ لـاـيـ پـهـروـهـنـدـهـوـهـ بـوـ
ئـيـبراـهـيمـ وـ ئـيـسـمـاعـيلـ وـ ئـيـسـحـاقـ وـ
يـهـعـقـوـوبـ هـاـتـبـوـوـ؛ بـوـ نـهـتـهـوـهـكـهـشـ
هـهـرـوـهـتـرـ؛ بـهـوـشـتـانـهـشـ كـهـ بـوـعـيـسـاـ وـ
مـوـوسـاـ وـ گـشـ پـيـغـهـمـبـهـرـانـىـ دـىـ هـاـتـ.
ئـيـمـهـ بـهـرـانـبـهـرـ بـهـ كـهـسـيـانـ فـرـقـ وـ
جـوـدـاـيـيـمـانـ نـيـيـهـ وـ خـوـمـانـ بـهـ خـوـداـ
دـهـسـيـرـيـنـ.

(۱۰۰) ئەی گەلی خاوهن باوه‌ران!
ئەگەر بەقسەی ھیندیک لەوانەی
ئەھلى كتىپىن، دەسخەرۇ بن، لە پاش
باوه‌رى ھېنانتان دەتانكەنەوە
خوانەناس.

(۱۰۱) جا چۈن ئىيۇھ حاشا دەكەن!
كەچى ئايەتاني خواتان بە سەردا
دەخويىرىتەوە و پىغەمبەرتان لە ناو
دايە؟ ھەر كەس پىشت بە خوا
بىھستى، كەوتۇتە سەر راستەرىگە.

(۱۰۲) ئەی گەلی خاوهن باوه‌ران!
چۈن پىيىستە، ئاوا لە خوا بىرسىن و
ھەر بە موسولمانى بىرەن.

(۱۰۳) ھەموو لاتان دەس دەرىشى
پەيمانى خوا وھرىنن و بلاو مەبن. بىر
لەو چاكە بىكەنەوە كە خودا دەربارەى
كردن: كە ئىيۇھ دىز بە يەكتىر بۇون، بەدل
كردوونى بە ھۆگر؛ لە سايىھى چاكەى
ئەمەوە، ئىستا لېكتىر بۇونە برا و لە
سەر لېوارى ئاڭ بۇون؛ ھەر ئەو بۇ
ىرزگارى كردن. خوا ئاوا نىشانانى خۆى
بۇ ئىيۇھ رۇون دەكتەوە؛ بەلكوورىيگا
بدۈزىنەوە.

(۱۰۴) دەبى لە زىو ئىيۇھدا كۆمەلېك
بىن، فەرمان بە چاكە بەدەن و ىرى لە
خراپە بىھستىن؛ ھەر ئەوانەش ىرزگار
دەبن.

(۱۰۵) نەكا وەك ئەوانە بىكەن كە لېكتىر
جىابۇونەوە و لە دواى ئەوەى نىشانەى
ئاشكرايان دىيت، ئەوسا كىشەيان
تىكەوت. بۇ ئەوانە ئازارىيکى گەورە
ھەيە.

(۱۰۶) لەو رۆزەدا كە ھيندېك روويان
چەرمگە و ھيندېك تىرىدەش داگەراون،

ھەرشتىكىش بە خىر بىدەن لە راي
خودادا، خوا دەيزانى.

(۹۳) ھەموو جۆرى خواردەمەنى بۇ
نەتهوەى ئىسرائىل رەوا كراوه، مەگىن
ئەوەى كە ئىسرائىل بەر لەمە تەوراتى
بۇوبى، خۆى پارىزى لى كردووھ. بىزە:
ئەگەر ئىيۇھ راستن، تەورات بىنن
بىخۇيىنەوە.

(۹۴) سا كەسانى لەمە بەولا درۇ بە
دەم خواوه بىكەن، ئەوانە ناھەقىكارن.

(۹۵) بىزە: ھەرجى خودا گوتۈۋىھ، ئەو
راستە؛ ئىتىر ئىيۇھ شوئىن دىنى ئىبراھىم
كەون؛ كە خواى تاقانەى پەرسىت و
ھېچ ھاوكارى بۇ نەناسى.

(۹۶) يەكەمىن مال كە بۇ مەردم ساز
كراوه، ھەر ئەوەيە وا لە مەككە؛ كە
زۆر بە پىت و پىرۆزە و نىشانگەى
خوداناسىنە بۇ ھەموو خەلکى دنيا يە.

(۹۷) بەلگەى دىيارىدەر لەوىدا
شويىنهوارى ئىبراھىمە و ھەر كەسى
پەناى پى بەرى، ناشى لە ھېچ شت
بىرسىن. خودا حەجى يېريار داوه بۇ
ھەر كەسى كە بۇي بلۇي. ھەر
كەسىكىش حاشا بىكەن، خوا لە ھەموو
خەلکى دنيا بى نيازە.

(۹۸) بىزە: ئىيۇھ ئەھلى كتىپ! بۆچى
لەنیشانانى خوا حاشا دەكەن؟ خودا
لە كردەوە ئىيۇھ ئاگادارە.

(۹۹) بىزە: ئىيۇھ ئەھلى كتىپ!
لەبەرچى باوه‌ردارەكان لە رىيگەى خوا
لادەدەن و گەرەكتانە ئەم رىيگايە لار و
نارىيک نىشان بىدەن؟! خۆستان باش
ئاگاتان لېيە و خوداش لەوەى ئىيۇھ
دەيکەن، خافل نېيە.

به سه‌ردا نراوه؛ له‌بهر ئه‌وه له
نیشانه کانی خودا به حاشا بیوون و به
ناهه‌ق پیغه‌مبه‌رانیان ده‌کوشت و هه‌ر
نافه‌رمانی و ده‌س دریزیان ده‌کرد.

(۱۱۳) ئه‌هله‌لی کتیب گش وه‌ک يه‌ک
نین؛ کومه‌لی وايان تیدایه که رهو به
خوا ده‌ویستن و به شهوا ئایه‌تائی خوا
ده‌خویننه‌وه و سه‌ر ده‌خنه سه‌ر
سوژدە‌وه؛

(۱۱۴) پروایان هه‌یه به خودا و روزی
سه‌لا و فه‌رمان به چاکه ده‌دهن و ریگه
له خه‌رایه ده‌پرن و بخیر کردن مله
ده‌کهن؛ ئه‌وانه له پیاوچاکان.

(۱۱۵) هه‌ر کاریکی چاک ره‌چاو که‌ن،
بى‌به‌هه‌ر نامی‌نیت‌هه‌وه و خوا ئه‌وانه‌ی
لیی ده‌ترسن، باش ده‌ناسی.

(۱۱۶) ئه‌وانه‌ی خودا نه‌ناسن دارایی و
مال و منالیان هیچ ده‌دیکیان ده‌رمان
ناکا و له لای خودا به‌هه‌ر نادا؛
جیگه‌یان هه‌ر جه‌حه‌نده‌مه و هه‌تا
سه‌ر هه‌ر له‌وه‌ی ده‌بن.

(۱۱۷) هه‌رجی ئه‌وان به‌رووبینی له
ژیاندا له مالی خویان ده‌به‌خشن، هه‌ر
وه‌کوو ئه‌وه‌شـهـخته وایه که بـوـ کـیـلـگـهـی
ئه‌و که‌سانه‌ی ناهه‌قی له خویان
ده‌که‌ن، وه‌یشوومه‌یه. خوا ناهه‌قی
لى‌ن نه‌کردوون؛ به‌لام ئه‌وان ناهه‌قی له
خویان ده‌که‌ن.

(۱۱۸) ئه‌ی گه‌لی خاوه‌ن باوه‌ران!
پیزگه خوتان ده‌گه‌ل که‌سا مه‌بنه
هامیاز. ئه‌وان له کار لى تیکدانوو دریغ
ناکه‌ن؛ هه‌ر حه‌ز ده‌که‌ن تووشی
ناره‌حه‌تیتان که‌ن. جگه له‌وه‌ی که
دژایه‌تی ئیوه‌یان به ده‌مدا دیت،

ئه‌و که‌سانه‌ی رووره‌شی روزی
قیامه‌تن، پیبان ئیزون: ئیوه دواى باوه‌ری
هینان چون ببیونه‌وه خوانه‌ناس؟ سا
له‌و حاشاکردن‌تائ جه‌زره‌به گوری
گیانوو بی.

(۱۰۷) ئه‌وانه‌ش که رهو چه‌رمووگن، بـوـ
هه‌میشه به‌زه‌یی خودایان هه‌یه و تا
هه‌تا هه‌ر ده‌گه‌لیانه.

(۱۰۸) ئه‌مانه نیشانه‌ی خودان،
به‌راستن و ئیمه بوتی وه‌ده‌خوینین.
هیچ گا خودا ناهه‌قی له هیچ که‌س
ناکا.

(۱۰۹) هه‌رجی له ناو ئاسمانان و
زه‌میندايه - گش له گشتی - سه‌ر به
خوایه؛ سه‌رله‌به‌ری کاروباریش هه‌ر بـوـ
خودا ده‌گه‌زیته‌وه.

(۱۱۰) ئیوه چاکترين کومه‌لن له ناو
مه‌ردمی دنیادا سه‌ر و هه‌لدا؛ فه‌رمان
به چاکه ده‌دهن و ریت له ناره‌وا
ده‌به‌ستن. باوه‌ریستان به خوا هه‌یه.
خو ئه‌گه‌ر ئه‌هله‌لی کتیبیش پروایان
بھینابا، بويان چاکتر بـوـ. ئه‌وانیش ئی
وايان تیدا که به‌پروان؛ به‌شی زوریش
له ریتی خودا لایان داوه.

(۱۱۱) ئه‌وانیش - مه‌گین هه‌ر به ده‌م
- ده‌نا هه‌رگیز ناتوانن بوتان به‌زه‌ر بن.
ئه‌گه‌ر ده‌گزیش‌وو رابچن، زور زوو
پشتیوو تی ده‌که‌ن. را ده‌که‌ن و
که‌سیش ده‌هانایان نایه.

(۱۱۲) له هه‌ر جیش بن، هه‌ر ژیر
چه‌پوکی و زه‌بیونی بوتله به‌شیان؛ جا
مه‌گین هه‌ر په‌یمان ده‌گه‌ل خودا و
خه‌لکا بگاته فریایانه‌وه. تووشی
تووره‌یی خوا بیون و موری زه‌بیونیان

ههزار له فريشته‌كانى بُو ئىوه بنېرىتە خوار، يىننە ياريو، بهستان نىيە؟

(۱۲۵) بەللى ئەگەر خۇراڭرن و ترستان
له خودا ھەبى، له جەنگەي
پەلاماردانى دوزمنوودا، پەروھەندە و پىنج
ھەزار له فرشتاني، بهدرۆشم و
بهكۆمەكەوە دەنېرى.

(۱۲۶) خودا ھەر بُو ئەوە مزگىنېك بە
ئىوه بىدات و ھەر بُو ئەوە دلنىا بن، ئەو
كارەيى كرد. سەركەوتنيش ھەر بە
دەستى خوداي خاوهن دەستەلاتى
لەكارزانە.

(۱۲۷) خوا دەيە ويست له و رۆزەدا
ھېنىدىك لە خوانەناسەكان دەخويىنى
خۆيان بگەوزن و ئەۋى ماشىن دەمكوت
بن و بە ناھومىيىدى وەگەرین.

(۱۲۸) ئىتر لە شەر دۆراوه‌كان - چ لەو
كارەيى كردوويانە پەزىوان بن و خوا بىيان
بۈورى، يان لە سەر ناھەقىيەكەيان
ئازاريان بُو پىيار بدا - تو كارىكت بە
كارى ئەواندا نىيە.

(۱۲۹) ھەرجى لە ناو ئاسمانان و
زەيدىاھ، بُو خودايە. كى حەز بكا لىنى
دەبۈورى و كىش حەز كا ئازارى بدا،
خۆى دەزانى. خودا لە گوناھ دەبۈورى
و دلوقانە.

(۱۳۰) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! له
سۈوت خواردن بىتەكىنەوە و چىن لە
سەر چىن وەرى مەگىن. له خودا
ترستان ھەبى، بهشكۇو بگەنە
رېزگارى.

(۱۳۱) خۆستان دوورەپەرىز بگەن له
ئاگەرى زىل دراوه بُو ئەوانەي
خوانەناسىن.

غەرهەزىكى لە دلى ئەوان دايە فەرەترە.
ئەر تېبىگەن، زۇر نىشانەمان بُو ئىوه
دەرسىتىوھ.

(۱۱۹) ئاگادار بن! ئىوه ئەوانلىخان خۆش
دەھى و ئەوان خۆشىان له ئىوه ناي.
ئىوه پرواشتانا بەو كىتىبە - گشتى -
ھەس. ھەر وەختىكىش پىتان دەگەن،
ئىزىن: پروامان ھەنناوه؛ بەلام ھەر لىوو
تەكىنەوە - له كىنەيى كە ھەيانە -
سەرپەنچەي خۆيان دەگەزىن. يىزە:
دەك لە ىرکان بىرەن! خوا بەوهى وا له
دلدايە باش دەزانى.

(۱۲۰) تا چاكەيەكتان يىتەرى، خەمى
دەخۇن. ئەگەر تۈوشى ناخوشى بن،
كەيفى دەكەن. ئەگەر ئىوه خۇراڭر و
پارىزگار بن، گۈزى و فيلىان ھېچ زيان له
ئىوه نادا. خوا بە كرددىيان دەزانى.

(۱۲۱) ئەوسا كە تو - سەرلەبەيان -
كەس و كارى خوت جى ھېشت و
جىگەت بُو خاوهن باوهەران له شەرگەدا
دياري دەكرد، خودا دەبىيست و
دەيزانى.

(۱۲۲) له و كاتەشدا كە دوو دەستە
ھەر لە خۆتان خەرىكى ورەبەردا
بۈون، ھەر خودا دەھاناييان هات.
باوهەرداران كاروباريان دەبى ھەر بە خوا
بسېپىرن.

(۱۲۳) وا دىتىشىو كە خودا لە شەرى
بەدرا سەرى خىستن؛ ھەرچەند كەم و
بى ھېزىش بۈون. سا ھەر لە خودا
ترسسو بى؛ بهشكەم شوكى بەجى
يىنن.

(۱۲۴) ئەوسا كە تو بە خاوهن
باوهەرەكان راگەياند: ئەگەر خودا سى

(۱۳۹) با سستی رووتان تى نه کا و
خەمیش مەخون. هەر ئیوهن کە
سەردەکەون، ئەگەر يرواو بە خوا
ھەیه.

(۱۴۰) ئەگەر ئیوه بىریندار بۇون،
دۇزمىشستان وەك ئیوه بىریندار بۇوه.
ئىمە ئاوا لە ناو خەلکا زەمانە
دەستاودەس دەکەين، هەتا خودا
خاوهن باوهەران بناسى و كەسازىكىش
بۇ شايەتى لە بەيىتانا هەلبىزىرى. خودا
خۆشى لە ناھەقىكاران نايه.

(۱۴۱) هەتا خودا باوهەداران ھەلاؤېرى
و بى باوهەران لە ناو بەرى.

(۱۴۲) ئاخۇ ئیوه لاتان وايە هەر
سەربەخۇ دەچنە بەھەشت؟ كەچى
ھېشتا خودا خەباتكاران و خۆراڭارانى
ئیوهى دىيارى نەكردووه.

(۱۴۳) بەر لەو تووشى مردن بن،
ئارەزووی مردنوو دەكىد. سا ئەوا
مەرگە ھاتووه و ئیوه زەق تماشاي
دەکەن.

(۱۴۴) موحەممەد پىغەمبەرىيکە و چىتر
نىيە؛ لە پىش ئەۋىش زۆر پىغەمبەر
ھاتوون و چوون. ئەگەر بىرى يان
بىكۈرى، لە ئىسلام پاشگەز دەبنەوه؟
ھەركەس پاشگەز بىيىتەوه، زىيانىك بە
خودا ناگەينى. خودا پاداشى
سوپاسگوزارانى دەدا.

(۱۴۵) هيچ كەسىكىش بە بى ئىزنى
خودا نامرى. كە مردىنى ھەر
كەسىكىش وەختەكەى بۇ دانراوه و لە¹
لای خوداوه نووسراوه. كىش ھەر
خۆشى لە دنيادا ئارەزوو بى، خوا
دەيداتى؛ ھەر كەسىكىش خۆشى ئەو

(۱۳۲) بەر فەرمانى خودا و ئەم
پىغەمبەرەش بن، بەشكۇو بەر بەزەيى
كەون.

(۱۳۳) پەلە بکەن بۇ گەيشتن بە
بەخشىنى پەرەپەن و بەھەشتى
كە ھەراوى بە ئەندازەي ئاسماňەكان و
زەويىنە و ساز كراوه بۇ ئەوانەي لە
خواتىسىن.

(۱۳۴) ئەو كەسانەي لە تەنگانە و
فەرھانىدا، مالى خۆيان لە بىرى خودا
دەبەخشن و بىرى خۆيان دەخۆنەوه و
لە مەردم چاپۇشى دەكەن؛ خوا
چاکەكارى خۆش دەۋىن.

(۱۳۵) ئەو كەسانەي ھەرگا كارى
خراب دەكەن، يان ناھەقى لە خۇ
دەكەن خودا لە بىر نابەنەوه و لەبەرى
دەپارىنەوه؛ لە خەتاكانىيان ببۇورى؛
بىزىگە خوداش كى لە گوناھان
دەبۇورى؟ جا ئەوانە لە سەر كارى كە
زانىويانە ھەلەيە، پى داگر نىن.

(۱۳۶) ئەوانە پاداشيان لە لاي
پەرەپەنلىييان لى بۇوردنە و باغانلىكە كە
جۆباران بە بەرياندا دەرۇن و ھەر لەو
باغاتە دەمېنەوه. بەه! چەندە جوانە
پاداشى ئاكارچاكان.

(۱۳۷) بەر لە ئیوه زۆر بىرىگا و شوپىن
تىپەريون. جا ئیوه لەم سەرزەمىنە
گەشتى بکەن و سەرنج بەدەن كە
ئاخرى كارى ھەق بەدرۆزانان بە كوى
گەيشت؟

(۱۳۸) ئەمە پەندى بۇ ھەموو خەلک
تىدایە و نىشانەيە لە خوداوه و بۇ
ئەوانەي دەيانەوى خۆپارىز بن،
رېشاندەره.

ئيتر كىشەو لە ناو خۆتانلى پەيدا بۇو؛
لە فەرمان سەرىپچىتىن كرد. ئى وا
ھەبۇو حەزى لە مالى دنيا بۇو، ئى
واش ھەبۇون خۆشى ئەو دنيايان
دەويىست. پاشان ھەر تا بتان ئەزمۇى،
لە شەريانى گىرانەوە. وا ئەو ھەلەش
لىتان خۆش بۇو. خودا خاوهنى چاكەيە
لە سەر خاوهن باوھەكان.

(١٥٣) ئەو كاتەى كە راتان دەكىد و
ئاورتان وەسەر هيچكەس نەددادو،
پېغەمبەرىش لە دواوه گازى دەكردن؛
جا خوا جەزاي خەمى ھەر بە خەم
دانەوە. نەكا لە بەر ئەوهى وا لە
دەستان چۈوه و ئەوهى كەوا تووشستان
بۇوه خەفەت بخۇن. خودا لەو كارانەى
دەيکەن ئاگادارە.

(١٥٤) پاش ئەو خەمە ئارامىيەكى
نارده سەرتان، كە بىرىتى لە ئۆقرەى
خەو لى كەوتى بۇو، بە سەر
ھېندىكانوو داھات؛ ھېندىكىشتن ھەر
تەنبا خۆتان لە بىر بۇو. ئىيەش ھەر
وەك خوانەناسەكانى پېشىن بىرۇو لە
خوا دەكىدەوە، دەيانگوت: ئاخۇ لەم
كارە چن بۇ دەكى؟ بىزە: گىش كار بە
دەس خودان. ئەوانە نەيىنى دلىان لە
لای تو ئاشكرا ناكەن؛ ئىزىن: ئەگەر بە
دەستە خۆمان بۇوايە، ئىيمە لىرە
نەدەكۈزۈرائىن. بىزە: ئىيە ئەگەر لە مالى
خۆشتان بان، ئەو كەسانەى
كوشتنىان لە سەر نووسراوە،
دەھاتنەوە جىيى تخىل بۇونى
جەندەكەيان. خوا دەھەۋى دلتان تاقى
بکاتەوە و ھەرچى لە دلتاندا ھەيە
دەرى ھاوى. خوا لە رازى دلەكاننان
ئاگادارە.

دنياى گەرهك بى، خودا ئارەزۇوى
پېكىدىنى. ئەوانەش وا شوکر دەكەن،
زوو جەزايان دەدەينەوە.

(١٤٦) بەشى زۆر لە پېغەمبەران
دەگەل گەلى خواپەرسitanى ھەقلىان
چۈونە خەزا، ھەرچەند بەلائى لە رىنى
خودا تووشى هاتن، نە هيچيانى
سىستەوە كرد نە زەبۇونى رووى
تىيىكىرن. لەوانەى كە خۆراڭن، خوا
خۆشى دى.

(١٤٧) ھەر ئەوهەنەيان دركاند،
دەيانگوت: ئەى پەروھرەيىمان! تو لە
گوناھان و لە ئەندازە لادانمان ببۇورە و
جى ئەنگاومان پەتوتر كە و بە سەر
خودانەناساندا زالمان بکە.

(١٤٨) ئەوسا خودا پاداشى ئەم دنيا و
چاكەپاداشى ئەو دنياى پېدان. خوا
كارچاكانى خۆش دەوى.

(١٤٩) ئەى گەلى خاوهن باوھەران!
ئەگەر ئىيە وەشۈن خوانەناسان
كەون، بەرەپاشىو دەگەرەنەوە و
تووشى زيانبارى دەبن.

(١٥٠) بزانن كە گەورەي ئىيە ھەر
خودايە و ئەو چاكتىر يارىدەرە.

(١٥١) ئەوانەش كە خوانەناسن،
چونكە بى ئەوه بەلگەيان لە حەواوه بۇ
ھاتبىن ھاوكار بۇ خودا دەناسن،
ترسى داۋىزىنە دلىان؛ ئەنوايان لە ناو
ئاگرە و جىيى ناھەقان خراپتىرىن جىگە
دەبى.

(١٥٢) خوا بەلەينى بە ئىيە دا و بەجىي
ھېئا: ئەوسا كە بە دەستوورى خوا
دەتان كوشتن، تا ئەو كاتەى ئەو
تالانەى بە تەماي بۇون هاتە بەرچاۋ،

ياريده و بکا؟ با هنانی خاوهن باوه‌ران
هه‌ر خودا بىن و خویان به وي بسپیرن.

(۱۶۱) بو هیچ پیغه‌مبه‌ری ناشی
ده‌گه‌ل خه‌لک، فیل و فره‌جان بنوینی؛
هه‌ر که‌سیکیش فیلبازی و ده‌سپری
بکا - به و ته‌شقه‌له‌وه که ده‌یکا - رۆژی
قیامه‌ت ده‌بیندری و ئه‌وسا هه‌ر که‌س
له بارت‌ه‌قا‌ی کرد‌ه‌وه‌ی خوی سزا
ده‌دری و هیچ ناهه‌قیان لى ناکری.

(۱۶۲) ئاخو که‌سی هه‌ر بو ره‌زای خوا
کوشیوه، ودک ئه‌وه‌یه که خودای
له خوی تووره‌کرد؟ که ئه‌نواي ئه‌م
جه‌هه‌نده‌مه و چاره‌نووسی خراپی
هه‌س.

(۱۶۳) بو هه‌موو ئه‌و دووجوونانه خودا
چه‌ند پله‌ی داناوه و هه‌ر خوی له
هه‌موو کرده‌یان چاوه‌دیره.

(۱۶۴) باوه‌رداران به‌منه‌تی چاکه‌ی
خودان؛ که یه‌کیک هه‌ر له خویانی
ناردووه پیغه‌مبه‌ریان بی؛ نیشانه‌کانی
خودایان به‌سه‌ردا ده‌خوینیت‌ه‌وه و به
پاکزی رایان ده‌گری و له کتیب و
کارزانیدا رایان دینی؛ که ده‌پیشدا
هیچیان له هیچ نه‌ده‌زانی.

(۱۶۵) ئاخو کاتی زیانوو له دوزمن
پیگه‌یشت - که جاریکیش دوو
ئه‌وه‌نده‌و زیان لیدان - هیچ پرسیتان:
زیانه‌که‌مان له چی بوو؟ پیزه: له
خوتانه‌وه‌و بوو، خوا به هه‌موو شت
توانایه.

(۱۶۶) هه‌رجی ئه‌و رۆژه توشوو هات
- وا دوو کۆمەل بئیه‌ک گه‌یین -
[گشتنی] به ئیزنى خودا بوو، هه‌تا
خاوهن باوه‌رکان نیشان بدا؛

(۱۵۵) ئه‌واندانه وا رایان کرد - له‌و
رۆژه‌دا که دوو کۆمەل گه‌یشتنه يه‌ک -
شەیتان هه‌لیخلىس‌کاندن، له به‌ر
کاری که کردوویان؛ خوايش
به‌خشینی. هه‌ر خودایه که له
گوناهان ده‌ببوری و له سه‌ر خویه.

(۱۵۶) ئه‌ی گه‌لی خاوهن باوه‌ران! ئیوه
وه‌ک ئه‌وانه مه‌بن که خودایان
نەدەناسی و سه‌باره‌ت به براکانیان -
که له سه‌فه‌ر، يان له شه‌ری دوزمنان
بوون - ده‌یانگوت: ئه‌گه‌ر ئه‌وانه لامان
مابان، نەدەمردن، نەدەکوژران. هه‌ر
بؤیه بوو خودا بیکا به ئاخ و داخی سه‌ر
دلیان. خودایه که ژینی ده‌دا و
دەشمەنی و هه‌ر کاریکی ئیوه
دەیکەن، خوا دەبیینی.

(۱۵۷) ئه‌گه‌ر له ریی خودا بمن، يان
له رای خودا به کوشت چن، دیاره لى
خوشبوونی خودا و بەزه‌یی ئه‌و زۆر
چاکتره له و شته‌ی کۆی ده‌که‌نه‌وه.

(۱۵۸) چ بمن و چ بکوژرین، بى
گومانه که لای خوا کۆدەکرینه‌وه.

(۱۵۹) له بەزه‌یی خودا رایه که تو
ھیندە نەرم و نیانی ده‌گه‌لیان؛ ئه‌گه‌ر
یه‌کى دلپه‌ق و توند و تۆسن باي،
بلاوه‌یان لى ده‌کردى. تو بیان بوروه و
له لای خودا داوای بورومنیان بو بکه و
له کار ته‌گبیریان پى بکه. وەختى لى
پرای کاری بکه‌ی، هه‌ر به تەماي خوا
تىکه‌وه؛ خودا ئه‌وانه‌ی خوش ده‌وى که
خویان هه‌ر به و ده‌سپیرن.

(۱۶۰) ئه‌گه‌ر خودا و دەهانا بى، که‌س
بەسەرتاندا زال نابى؛ ئه‌گه‌ر وازیستان
لى بىرى، کېیه پاشان پىنى ده‌کرى

سەرتان، ئەشى ترسوو لېيان ھەبى؛
باوهەريان بەھېزتر بۇوه و گوتىان: ئىمە
ھەر خودامان بى بەسمانە و چاكتىن
پشت و پەنامان تەنیا ئەوه.

(١٧٤) ھاوري دەگەل نىعمەت و
چاکەي خودادا - بى ئەوهى تووشى
زىان بن - گەرانەوه و ھەلۋەدای رەزاي
خودا بۇون؛ ھەر خوداشە چاکەي
گرىنگى بە دەستە.

(١٧٥) لە یراستىدا ئەوه شەيتانە قۇ
[گەرەكىيە ئىيۇھ] لە ھاودەستانى خۆى
بىترسىيىنى. ئىيۇھ لەوان ترسوو نەبى و
ئەگەر پىروادارن دەبى ھەر تەنیا لە من
بىترىسن.

(١٧٦) بەوانە نىگەران مەبە كە بە پەلە
لە دەرى دىن تى دەكۆشىن؛ ناتوانى
ھېچ زىاپىتىكى لە خوا بىدەن. خوا
دەيەوە كە ئەوانە لە دنيا بەشىيکيان
نەبى و تووشى ئازارى دژوار بن.

(١٧٧) ئەو كەسانەي لەباتى پىروا بە
خودا، بى پىروايى ھەلّدەبىزىن، ھېچ
زىان لە خوا نادەن و جەزرەبەي
بەزىيان دەبى.

(١٧٨) با ئەوانە خوانەناسىن وا بىر
نەبەن ئەو مۆلەتهى دەياندەينى چاکە
بۇيان؛ ھەر بۇيە مۆلەتىان دەدەين تا
تاوانىيان فرهوه بى. ئازارىكى
ئاورۇوبەريش بەشىيان دەبى.

(١٧٩) خوا ھېچ كاتى باوهەردارانى لە
بارودوخىكا - وا ئىيۇھ ھەن -
نەھېشىتۆتەوه؛ مەگەر لە بەر ئەوهى
ناپاكان لە پاكان ھەلاؤيرى. خودا ئىيۇھ
لە پىوار ئاگادار ناكا؛ بەلام خودا لە ناو
پىغەمبەرانىدا، كىيى بۇوي ھەلى

(١٦٧) تا دوورووگەلىش بناسى؛ يىن
وترا: ئىيۇھش وەرن لە یرىي خودا خەزا
بىكەن، يان بىنە ھېزى بەرگرى. گوتىان:
ئەگەر بىنزا尼يا شەرروو بەسەردا
سەپاوه، ديارە وەدەۋوتان دەكەوتىن.
ئەوە رۆزى لە بى دىنى نىزىكتىر بۇون تا
لە باوهەرى بە خودا. ئەو شستانەي بە
دەم دەيلىن، ئەوه نىيە كە یرازە و لە
دلەياندايە؛ خوا لەوهى دەيشارنهوه
ئاگادارتە.

(١٦٨) ئەوانەي كە خۆيان نەچۈوبۇونە
خەزا، لەمەر ھاوهەلەيان دەگوت: ئەگەر
بە قسەيان كەدباین نەدەكۈزىران. بىزە:
سا ئەگەر یراست دەكەن، خۆ لە مىدىن
بىپارىزىن.

(١٦٩) ئەو كەسانەي لە یرىي خودادا
كۈزراون، ھەرگىز نابى بە مردوويان
حېساب بىكەن؛ ھەر زىندۇون و خودا
بىزىيان دەداتى؛

(١٧٠) دلىان خۆشە بەو چاکەيە كە
خودا دەربارەى كەدۇون. شادن بەوهەش
كە ئەوانەي وانەگەيىشتوونە ئەمان و
بە جى ماون، ھېچ ترسىيکيان لە سەر
نابى و ھېچ خەمېكىيان لە بەر نابى.

(١٧١) دلىان خۆشە بە نىعەتى خودا
و زىادە بە شانەي ئەو. بەوهەش كە خوا
پاداشى باوهەردارەكان وندادا ناكا.

(١٧٢) ئەو كەسانەي كە لە پاش
برىندار بۇونىش فەرمانى خوا و
پىغەمبەريان بەجى هېيىنا، بۇ ئەوانىيانە و
كارى چاکىيان كەد و لە خوا ترسان،
پاداشىكى گەورە ھەيە.

(١٧٣) ئەو كەسانەي پېيان وتن: گەلە
كۆمەگىيۇلى كراوه و بەپانەوه دىنە

(۱۸۵) هه‌موو که‌سیک تامی مردنی ده‌چیزی؛ رۆزی سه‌لاش هه‌قی خوتان ده‌زینه مشت. کی له ئاگر کلاکری و بیریته‌وه نیو به‌هه‌شته‌وه، ده‌بیانه‌وه به‌خته‌وهره. ئەم ژیانه‌ی سەر دنیا بنەمای فریوه.

(۱۸۶) ئیوه له گیان و دارایی بەر تاقیکاری ده‌کەن و لەوانه‌ی ئەھلى کتىبىن و له و كەسانه‌ی شەريک بۆ خودا داده‌تىن، زۆر قسە‌ی ناخوش دەبىسن و ئازارى زۆريشتان دەدەن. جا ئەگر خۆراگر بن و له نارهوا به پارىز بن، کارى جامیرانه دەکەن.

(۱۸۷) ئەوسا خودا بەلینى له و كەسان ساند كە كتىبىان بۆ هاتووه، به مەردمى راگە‌بىنن و نەيشارنه‌وه؛ كەچى ئەوان لە پەيمان پاشگەز بۇونه‌وه و به نرخىكى كەميان فروت؛ ئاي كە سەوداي خراپيان كرد.

(۱۸۸) قەت و مەزانه ئەوانه‌ی دل خۆش ئەکەن به کارى كردوويانه و پىيان خۆشه بۆ کاري كە نەيانكردووه تاريف بىرىن، لە جەزرەبە رىزگار دەبن؛ جەزرەبەی بەزان بۆ وانه.

(۱۸۹) لە عاسمانه‌كان و زەمیندا فەرمان، فەرمانى خودايە و خودا به سەر هه‌موو شىدا تواناي هەيە.

(۱۹۰) لە ئافراندى ئاسمانان و لە زەمیندا و ئالوگۇرى شەو و رۆزان، زۆر نىشانه‌ی پتەو هەيە بۆ ئەوانه‌ی كە خىوي دلى وشىارن.

(۱۹۱) ئەوانه‌ی - چ به وىستاوى و چ لەجىوه، به دانىشتىن، چ لە سەر تەنىشت راده‌زىن - هەر يادى خودا

دەبىزىرى. دەبى ئىوه يرۋاو به خوا و به پىغەمبەرە كانى بى و ئەگەر ئە باوهەرە و هىنا و خۆستان پاراست، پاداشىكى يەكجار گۈينگۈو پى دەدرى.

(۱۸۰) ئەوانه‌ی چنوكى دەكەن له و بەشەی خودا پىنى داون، خەيال نەكەن ئەم كاره بۆ وان قازانچە؛ بەلکوو بۆ خۆيان خراپە. رۆزى قيامەت دەبىتە توق دەملياندا و [با بىزانن كە] ئاسمانان و زەمینىش هەر بۆ خودا دەمېنېتەوه و خودا له هەر كارى دەيکەن، ئاگادارە.

(۱۸۱) خودا وته‌ی ئەوانه‌ی بىست كە دەيان گوت: خوا هەزاره و ئىمە داراين. وا ئىمە ئەم گفتەيان و به ناحەق كوشتنى پىغەمبەرانيان بۆ تۆمار دەكەن و پىيان ئىزىن: سا بچىزىن دەردى به ئاگر سووتانى؛

(۱۸۲) چونكە ئىوه ئە و جۆرە كارانه و دەكرد؛ خودا هەرگىز غەدر لە عەبدى خۆى ناكا.

(۱۸۳) ئەھى گوتىيان: «لە خواوه پىن سېپىراوه كە باوهەرى به هيچ پىغەمبەرېك نەكەن، مەگىن ئەھى به حەيوانى قوربانىيەوه يىتە لامان، ئاگر بىخوا»، بىزە: ئەگەر قسە و راستە، ئەدى بۆچى پىغەمبەرە كانى پىش من چەند نىشانه‌ی ئاشكاراشيان بۆ هېنان و ئەھى ئىستاش ئىوه داوابى دەكەن كرديان، كەچى ئىوه كوشتووتانى؟

(۱۸۴) هەروهك يرۋا به تو ناكەن، لە پىغەمبەراني پىش تۆش حاشايان كرد. هەرچەند به بەلگەي ئاشكرا و نوسراوگەل و كتىبى ديارى دەرەوه هاتنه لايىن.

(۱۹۶) هات و چوون و گروفیری خوانه‌ناسان له ولاتان، نه‌چن هه‌لت خه‌له‌تینی.

(۱۹۷) رابواردیزیکی هندکه و پاشان شوینیان جه‌جه‌ندمه و جیان گه‌لیک بی‌زده‌ته.

(۱۹۸) به‌لام نه‌وانه‌ی وا ترسیان له په‌روه‌رنده‌ی خویانه، باگاتیکیان ده‌بی‌ جوباریان به به‌ردا ده‌روا و تا سه‌ر تیا ده‌بن و میوانداری لای خودایه. نه‌وهی که له خواوه ده‌دری هه‌ر بو پیاوچاکان ره‌وايه.

(۱۹۹) له ناو نه‌هله‌ی کتیبیش که‌سانی وا هه‌ن که پروای به خودا هه‌یه و به‌و قورئانه‌ی که بو نیوه هاته‌خوار و به‌و کتیبه‌ی که بو خویان ناردراده، خاکه‌ران له هه‌مبه‌ر خودا و به‌لگه و نیشانه‌کانی خوا به نرخی که‌م سه‌ودا ناکه‌ن؛ نه‌وانه په‌روه‌رنده‌یان پاداشی کاریان ده‌داتن. خودا زور زوو به کاری هه‌ر که‌س راده‌گا.

(۲۰۰) نه‌ی گه‌له‌ی خاوه‌ن باوه‌ران! خوراگر بن، له خوراگریشا هه‌ر له پیشه‌وه بن. بو پاراستنی سنورگه‌ل هه‌میشه ساز و ته‌یار بن. له خواش ترسوو هه‌بی، به‌شکه‌م رزگار بین.

ده‌که‌ن و له سازدانی ئه‌م عاسمانان و زه‌مینه راده‌مین، ده‌لین: ئه‌ی په‌روه‌رنده‌مان! تو ئه‌م ده‌زگایه‌ت به فیروز ساز نه‌داوه، پاکی و بی‌عه‌بی‌ بو تؤیه؛ هه‌ر بو خوشت له ئازاری به ئاگرمان بپاریزه.

(۱۹۲) په‌روه‌رینمان! هه‌ر که‌س تو بیخه‌یته ئاگر، توشی شووره‌بیت کردوه. نه‌وانه‌ی ناهه‌قیکارن، هیچ که‌س ده‌هانایان نایه.

(۱۹۳) په‌روه‌رینمان! ئیمه بیستمان بانگ رایه‌لیک گازی ده‌کرد که باوه‌ری به په‌روه‌رنده‌تان بینین. ئیمه‌ش باوه‌ریمان هینا؛ سا بو خوت نه‌ی په‌روه‌رینمان! له گوناهانمان خوش ببه و هه‌ر خراپه‌ی کردومانه، وه‌یکوزنیه و ده‌گه‌ل نه‌وانه‌ی پیاوچاکن بن مرینه.

(۱۹۴) په‌روه‌رینمان! نه‌و شتنه‌ش به ئیمه ره‌وا بینه که له زوان پیغه‌مبه‌راته‌وه به‌لینت پیمان داوه؛ شه‌رمه‌زاری روزی قیامه‌تمان مه‌که. تو له هه‌ر په‌یمانی بیده‌ی لاریت نیه.

(۱۹۵) په‌روه‌رینیان ئاوا به ده‌نگیانه‌وه هات، که: من کرده‌ی هیچ مرؤیه‌ک - له نیبر و می - به بی‌پاداش ناهیلمه‌وه؛ گشتوو له لای من چون یه‌کن. نه‌و که‌سانه‌ی له زیدی خو ده‌رکاون و له رای من ئازاریان دیوه و چوونه خه‌زا و دژی منیان کوشتبی‌یان به کوشت چووبن، بی‌گومانه گوناهیان ده‌کوزنمه‌وه و له پاداشی کرده‌وه‌یان ده‌یانخه‌مه ناو باگاتیک جوباریان به به‌ردا ده‌روا؛ که نه‌مه چاکه‌ی خودایه ده‌رباره‌یان؛ که پاداشی هه‌ره‌باشیش وا لای خوايه.

ك. نيساء

وه ناو خودا که ده‌هنده و دلوقانه
(۱) نه‌ی خه‌لکینه! له په‌روه‌رنده‌که‌ی خوتان ترسوو هه‌بی، که هه‌ر نه‌وه

خراب له يه‌کتر جوی ده‌که‌نه‌وه، ئه‌وسا
مالیان بدنه‌وه. له ترسی ئه‌وه‌شدا
نه‌وا گه‌وره بین - به‌دهر له ئه‌ندازه و
به‌لهر - مالیان مه‌خون. کی زه‌نگینه خو
پاریزی، کیش نه‌داره، هه‌ر ئه‌وه‌ندەی
که پیویستیی ژیانیتى - به دابى رۆز -
لییی هه‌لگری. هه‌ركاتیکیش ماله‌که‌يان
دەدەنه‌وه، با شایهت ئاگایان لى بى.
بۇ لى پرسینه‌وه‌ش هه‌ر خودا به‌سە.

(٧) له کەله‌پورى داي و باب و خزمى
نزيك - کەم بى يان زۆر - نېرىنه
بەشى خۆي هەيە و میوينەش تيا
بەشداره و بەشيان بۇ پيريار دراوه.

(٨) گەر له وەختى دابەشىنى
کەله‌پوردا، کەسوکار و هەتیوان و
يېنەوايان له‌وي هەبوون، له و ماله
شتىكیان دەنئ و به رووی خۆشەوه
بیاندۇين.

(٩) ئەو کەسانەى له‌پاش خۆيان
مندالانى سەروپىچكەى يېددەستەلات
بەجى دېلىن، با له وەسيەت كردىيىدا،
ترسى خوايان له دلدا بى و شتىكى و
له‌پاش خۆيان راسپىرن، هيچ ناھەقىي
تىيدا نەبى.

(١٠) ئەو کەسانەى به ناڑهوا دارايىي
ھەتیوان دەخون با بزانن كه ئاگری
دەخەنە هەناويانه‌وه و تۈوشى
ئاگریكى به هەلپە و گەر دەبن.

(١١) خودا پیو رادەگەيىنى:
کەله‌پورتان با بۇ نېرىنه دوو بهش و بۇ
میوينە نیوه‌ى بەشى نېرىنه بى. گەر
ژمارەي میوينە له دوowan پىر بwooون، دوو
بهش له سى بەشى ميراتە كه ئەبەن.
ئەگەر میوينە يەكى بwoo، نیوه‌ى
کەله‌پور بۇ ئەمە. ئەگەر مردوو

ئیوه‌ى هه‌ر له يەك كەسەوه
خستوتەوه و جووته كەشى هه‌ر له و
كەسە خستوتەوه و له و دووانه‌وه
پیاوى زۆر و زىنى زۆرى وەدى هېينا. له و
خودايە ترسوو هەبى؛ به ناوى ئە،
ئیوه يەكترى سوئىند دەدەن؛ ئاگاول له
خزمانيش هەبى. خوا هەميشه
چاۋىرە به‌سەرتانه‌وه.

(٢) مالى هەتىيو بدهەنەوه به هەتىوان.
ناپاڭ به پاڭ مەگۇرنەوه و مالى ئەوان
تىكەل مالى خۆتان مەكەن؛ كە
تاوازىكى مەزىنە.

(٣) ئەگەر له مەر كىزە هەتىوه كانه‌وه،
لەوه ترسان كە نەتوان به تەرزىكى
حەق و رەهوا دەگەلیان بجۇولىنەوه،
دەتوانن وازيان لى يېنن و زنانى تر -
چەندى خۆتان پېتانا باشە و پېتانا
دەشىن - ماره بکەن؛ دووان بن يان
سييان پىكەوه، يَا چواريسش بن هەر
رەوايە. ئەگەر ترسان كە نەتوان
زەكاناتان وەکوو يەك تماشا بکەن، با
يەكىك بى وەل ئەوانە رابووېرن كە
بۈونەتە مولكى خۆتان. بۇ خۆ لە غەدر
پاراستن، ئەمە كارى پەسندە.

(٤) وەك پېشكەشىك ماره بىيى ژەكان
بدهن. ئەگەر ئەوان هەر بۇ خۆيان
شتىكیان له ماره بىيە كە بەنگو
بەخشى، بىخۇن و نۆشى گيانوو بى.

(٥) مالى خۆتان - كە خوا كردوویەتە
مايەي گوزەراتنان - مەدەنە دەست
كەمئاوه‌زان؛ [بەلام] جلک و بىزىيان له
مالى خۆتان دابىن كەن و به رووی
خۆشەوه بیاندۇين.

(٦) هەتىوان تاقى كەنەوه تا دەبنە
گەنجى رەسىدە؛ جا ئەر دېتانا خاس و

(۱۳) ئەم دەستوورانە سنوورن، خوا دایناوه. هەركەسیکى بە فەرمانى خودا و پېغەمبەرەكەى بى، دەینىرىتە ناو باغاناتىك جۆباريان بە بەردا دەروا و هەتا سەر هەر تىا دەبن و لەپەرى بەختەوەريدان.

(۱۴) هەر كەسیکىش لە فەرمانى خوا و پېغەمبەرەكەى دەرچى و سنوورى خوا بە هيچ بگرى، دەيختە دوور ئاگەھو و هەتا سەر هەر لەۋى دەبى و بەپەرى سووکايەتىيەوە ئازار دەدرى.

(۱۵) هەر ژىكتان كە هەستوو كرد نامۇيان بە خۇ فىر دەكەن، چوار كەسى خاوهەن باوهەريان بەرنە سەرى - لەو عانەدا كە لىك جووت بۇون - وەختى ئەوان هاتون شايەتىيان لەسەر دان، هەر لە مالدا قەتىسيان كەن تا بە مردن لەناو دەچن، يان تا خودا دەرهەتانيان نىشان دەدا.

(۱۶) ئەو جووتهى لە ئىۋە ئەو كارە دەكەن، ئازاريان دەن. ئەگەر پەشىمان بۇونەوە و دەستىيان هەلگرت و بىرى چاكەيان گرتە بەر، ئىۋە دەستىيانلى هەلگرن. خوا لە پەزىوان دەبورى و دلوقانە.

(۱۷) خودا تۆبە هەر لەوانە قبۇلل دەكا كە لە رۈوۈ نەزانىيەوە خراپەيانلى رۇو دەدا و گۈرجى پەزىوان دەبنەوە. خودا زاناي لەكارزانە.

(۱۸) ئىتىر پەزىوان بۇونەوە ئەوانە هيچ بەھەرى نىيە كە لە وەختى گىانەلاؤدا دەلىن: ئىمە پەزىوانىن. پەزىوانى ئەوانەشى قبۇلل نىيە كە

عەولادى لەپاش بەجى ما، داي و بابى، هەركامىكىان شەش يەكىان لە مالە هەيە. ئەگەر هيچ فرزەندى نىيە و داي و بابى دەبى ميراتەكە بىگرن، لە سى كوت، كوتىك بۇ دايىكە. ئەگەر مىدوو برا و خوشكى بەجى هيىشتۇون، پاش دانەوە قەرزوقۇلە و پىكەيىنانى وەسىيەتەكە، دايىك شەش يەكى پى دەپىرى. ئىۋە نازانن لە بابان و فرزەندانوو كامىيان بۇ بەھەرە پىدانوو نزىكتەن. يېيارىكە لە خواوه بۇو داندراوه. خودا زاناي لەكارزانە.

(۱۲) لەو ميراتە لە ڙنانوو بەجى دەمېنى - ئەگەر هيچ فرزەندىيان نەبۇو - لە دوو بەش بەشىكتان هەيە. ئەگەر عەولادىشيان هەبۇو، ئىۋە چوار يەكۈپ بى دەپىرى؛ پاش دانەوە قەرزوقۇلە و وەسىيەتى كە كردوويانە. ئەگەر ئىۋە مردن و عەولادوو نەبۇو، ڙنەكانوو چوار يەكى ميراتوو دەگرن. ئەگەر عەولادىشتان هەبۇو، ڙنتان هەشت يەكىان پى دەپىرى؛ پاش پىكەيىنانى وەسىيەتتەن و دانەوە قەرزوقۇلە. ئەگەر پىاۋى ياكۇو ڙنى مەد و باب و فرزەندى لىنى بەجى نەما و برايەك ياخوشكىيەكى بۇو، هەرييەك لەوان شەش يەكى كەلەپۇوري هەس.

ئەگەر لە يەكىك پىر بۇون، بە هەموويان سى ئەكى كەلەپۇور دەگا؛ پاش پىكەيىنانى وەسىيەت و دانەوە قەرز. ناشى وەسىيەت بە جۆرىك بى كە بە ئانقەست بە زەرەرى كەلەپۇورگەران تەهاو بى. ئەم يېيارە لە خوداوهى و خوداش بۇ خۆى ئاگادار و لەسەرخۆيە.

خودانوو کردوون و لهو ژنانهن که ئیوه
دەگەلیان خەوتونون؛ ئەگەر دەگەلیان
نەخەوتونون قەیدى نىيە. هەروهەا ژنى
کورىشتان؛ كە بە راستى ئەو كوره
ھەر لە خۆتان بى؛ دوو خوشكىش
پىكەوە ھېننان رەوا نىيە؛ جا مەگىن ھەر
لە پېشىوودا ئەم كارەو بەسەر ھاتبى.
كە خوا لە ھەلە دەبۈرۈ و دلۇقانه.

(٢٤) ژنى بەشۇوتان پى ناشى؛
مەگىن ئەوانەي بۇونەتە مالى خۆتان.
لە خوداوه ئەم بېرىارەو بۆ نۇوسراوه. جيا
لەمە رېو دراوه بە دراوى خۆتان ژن
پىنن؛ بەلام بە پاكى بى، نە بە
داۋىنپىسى. لە بەرابەر ئەو لەزەتەى
لە ژنەكانى دەبىنن، ئەو مالەى خودا
بۇيانى بېرىار داوه و كراى خۆيانه
لەسەرتان، ئیوه بىدەن. ئەگەر لەپاش
دىاريكردنى مارەيى، لە زېو خۆتاندا پىك
ھاتن، هيچ گوناھىكىو ناگاتى و خودا
زانى لەكارزانە.

(٢٥) كىش دەستەنگە و ئەو مالەى بۆ
ھەلناسوورى كە ژنى خاوهەن باوهەرى
ئازاد پىنن، با لهو كىژە باوهەدارانە و
بۇونەتە ئى خۆتان، مارە بكا. خوداش
لە ھەركەس زىاتر لە پرواتان ئاگادارە.
ھەمووتان تىرەي يەكترن؛ بە
دەستوورى خاوهەنیان مارەيان بکەن.
چۆن باوه لە ناو خۆتاندا مارەبىيان بۆ
بېرىنەوە. ئەوانىش با كەنیزانى داۋىنپاڭ
بن، نە داۋىنترە؛ لە ژىرەوە دۆستى
زېرىنەيان نەبى. بەلام ئەگەر لەپاش
ئەوەى ھاتنە بەر كىيفى ئیوه،
دەستىيان دەگەل پىاوى نامەحرەم
تىكەل كرد، ئازاردانيان نىوهى ئەو ژنانە
دەبىن كە شوويان ھەيە و ئازادن. ئەمە
بۆ ئەو كەسانەيە ىرەبەنی ئازاريان دەدا.

بە خوانەناسى دەمن. ئىمە بۆ وان
ئازارىكى زۆر بەزانمان ساز كردووه.

(١٩) ئەى گەلى خاوهەن باوهەران! بۇتان
رەوا نىيە ژنان بە زۆردارى بىكەنە مالى
میراتى. نابى زۆريشىيان بۆ بىنن پىك
لەوهى پىتان داون دىسان لېيان
بىستىنەوە؛ جا مەگىن ھەر بە ئاشكرا
كارى بىناموسى بکەن. بە تەرزىكى
جوان ورەوا، دەگەليانا بجۇولنەوە.
ئەگەر خۆشتان نەھات لېيان، شتى وا
ھەن حەزى لى نەكەن و چاكەى زۆرى
لە خواوه بۇنگۇ تىدا بى.

(٢٠) ئەگەر ويستوو ژنى خۆتان بە
ژىنەكى دىكە وەگۈرن، ئەگەر بە ژنەكەى
پېشۇوتان كلوورىك دراوتان دابى، نابى
لېيان بىستىنەوە. گەرەكتانە بە بوختان
و بە خۆ تووشى گوناحى ئاشكرا كردن
بىستىنەوە؟

(٢١) جا چۆنيان لى دەستىنەوە، كە
ئیوه بەيەكەوە بۇون و ھەر لە
جىوبابازىكدا خەوتونون؛ خۆشيتان لە
يەكتىر دىوه و ئەوان پەيمانى پتەويان
دەگەل ئیوهدا بەستووه؟

(٢٢) ژنازىك مەخوازن كە باوانى ئیوه
خواستوويان، مەگەر ئەوەى كە
بۇورىوه. چونكە سەرجىنى ئەمانە بە
داۋىنپىسى دادەندىرى و زۆر شوورەبىيە
و رېبازىكى زۆر خراپە.

(٢٣) ئەو ژنانەي پىو ناشىن و
لەسەرتان حەرام كراون، برىيەتىن لە:
دايك و كچ و خوشك و پلک و خالتىك
و كچى برا و كچى خوشك و ئەو
ژنانەي بە ساوايى شىرى ئەمانوو
خواردووه و ئەو كىژەى ھاوشيرitan بۇوه
و خەسۇوتان و ئەو كىژانەي خۆتان بە

ژنه کانیش به رانبه‌ر به کردده‌وهیان [هه‌ر
کام] بهشی خویان هه‌یه. ئیوه ده‌بی
هه‌ر له‌به‌ر خودا وه‌پارین، چاکه‌تان
ده‌رباره بکا. خودا بخوی له هه‌موو
شت ئاگاداره.

(۳۳) دای و باب و خزمه زور نزیکه‌کان
و ئه‌و که‌سانه‌ی په‌یمانوو ده‌گه‌ل گری
دان، هه‌رگا مردن و مالیکیان له دعوا
مابوو، با بهشی خویان پی بگا. خودا
له‌سهر هه‌موو شتی ئاگاداره.

(۳۴) پیاوان به‌سهر ژناندا ده‌سته‌لاتیان
هه‌س، که خوا هیندیکی له هیندی
هینزاتر به‌دی هیناوه. دیاره پیاوان
ئه‌رکی به‌ریچونی مالیان له‌سهر
شانه. جا ژنانی باش ئه‌وانه‌ن که
گوییسین و - وه‌ک خودا فه‌رمانی داوه
- دوور له شوویان شه‌رمی خویان
ده‌پاریز ن و ئاگایان له مالی ده‌بی. ئه‌و
ژنانه‌ش له ئه‌شقی بوونیان ده‌ترسن،
نسحه‌ت که‌ن و جیگه‌یان لی جیا
که‌نه‌وه؛ ئه‌گه‌ر لیشیان بدنه، ده‌بی.
ئه‌گه‌ر دینه‌وه به‌ر فه‌رمان، ئیوه بیانووی
ئازاردانیان مه‌دوزنه‌وه. خوا جی به‌رز و
زانایه.

(۳۵) ئه‌گه‌ر ترسان که ژن و شوو لیک
دوودلن و ویک هه‌لناکه‌ن، که‌یخودایه‌ک
له که‌سوکاری پیاووه‌که و که‌سوکاریکی
ژنه‌که بلا بینه ناوبزیکه‌ر؛ هه‌رگا
هه‌ردووک لا رازی بوون پیک بینه‌وه،
خوا پیکیان دینیت‌وه، خودا زانا و
ئاگاداره.

(۳۶) عه‌بدایه‌تی خوا بکه‌ن و هیچ
شت مه‌که‌ن به شه‌ریکی. ده‌رباره‌ی
دای و بابتان و خزمه‌کان و هه‌تیوان و
هه‌زاران و هاویان دیوار به دیوار و

ئه‌گه‌ر ئیوه خوّراگر بن، بیگومان بوتان
باشتله. خودا له هه‌لله ده‌ببوری و
دلوقانه.

(۲۶) خوا گه‌ره‌کیه ریتان بخروون
بکاته‌وه و له ریوشوینی پیشینیانیش
شاره‌زاو کا و په‌زیوانیو لی قبول کا.
خودا زانای له‌کارزانه.

(۲۷) خودا ده‌یه‌وه توبه‌تان لی قبول
کا. ئه‌وانه‌ش وا ئه‌که‌ونه شوین هه‌وا و
هه‌وه‌س، ده‌یانه‌وه - به ته‌واوی - ئیوه
له ریگه لا بدنه.

(۲۸) خوا گه‌ره‌کیه ئه‌رکتان له‌سهر
سووک بکا و مرؤش بی هیز و پیزی
دروست بووه.

(۲۹) ئه‌ی گه‌لی خاوه‌ن باوه‌ران! مآل و
داراییی يه‌کتری - له خوت‌خوارایی -
مه‌خون؛ مه‌گین به سه‌ودا و مامله و
به رازی بوون له ناو خوتان؛ که ئه‌وسا
پیتان ره‌وایه. به‌هه‌ق نه‌بی، نابی
یه‌کتریش بکوژن. خودا ده‌رباره‌ی
هه‌مووتان دلوقانه.

(۳۰) هه‌رکه‌سیکیش له ناهه‌ق و هه‌ر
به نیازی ده‌سدریزی ئه‌م جوّره کارانه
بکا، گرفتاری ئاری ده‌که‌ین. ئه‌م کاره
له‌لایه‌ن خودا زور هاسانه.

(۳۱) ئه‌گه‌ر ئیوه ئه‌و تاوانه زه‌لامانه‌ی
پیمان راگه‌یاندوون نه‌یکه‌ن و خوتان
دووره‌په‌ریز بگرن، هه‌لله و په‌لله‌ی
دیکه‌تان له‌سهر لا ده‌بین و ده‌تابنیه‌ینه
شوینیکی به‌قدره و عیزه‌ت.

(۳۲) نابی ئاوات به‌و شتانه بخوازن که
خودا به‌وانه هیندیک له‌نگوی به‌رانبه‌ر
به هیندیکی تر سه‌ر خستووه. پیاوان
به‌پیی کرده‌وه و کوششی خویان،

- (۴۲) ئەوی رۆزى ئەو كەسانەي لە
رېنى خودا كلا بۇون و بە قىسى
پېغەمبەريان نەكىد، حەزى دەكەن
رېكى رووكارى زەوى بان؛ ناشتوان
ھېچ قىسى يېك لە خودا وەشىرن.
- (۴۳) ئەى گەلى خاوهەن باوهەران!
بەسەرخۆشى لە نويزى نزىك
مەبنەوە، ھەتا تېكەن دەلىن چى. بە
لەشپىسىش نويزى مەكەن - مەگىن
وەختى راگوزەر بن - تا كاتى كە خۆ¹
دەشۇرن ن ئەگەر - دنيابۇو - نەخۆش
بۇون يان رېبوار بۇون يان يەكىكتان لە²
سەرپىشاۋى ھاتەوە يان تخونى ژنان
كەوتىن و دەستوو بە ئاو رانەگەيىشت،
خۆلۈكى پاك پەيدا كەن و رووخسار و
دەستەكانتانى پى بەھەنۇون. خودا
چاپۇشىو لېدەكا و لىو دەبۇورى.
- (۴۴) ئاخۇ ئەوانەت نەديوه كە بەشىك
لە كىتىبى خودايان پىدرابو، چۈن رى لە
خۆ ھەلە دەكەن، دەشيانەوى ئىيۇش
لە رېكە لا بدەن؟
- (۴۵) خودا دۇزمانانى ئىيۇھ لە خۆتان
باشتى دەناسى، ئىيۇھ ھەر خودا
يارىدەرتان بىن، بەسە.
- (۴۶) ھېندى كەس لە جوولەكەكان،
وتارى خوا دەگۇرن و قىسى ترى
دەخەنە جى. بە تۆش دەلىن:
بىستىمان و گۈيمان نەدا؛ تۆش بىسىھ
دەك قەت گۆيىت لە ئىيە نەبى!
زمانيان دەلالج دەگەن و تانە لە دىنت
دەدەن و بە تەشەر ئېزىن: «راعنَا».
ئەگەر ئەمان بىانگۇتايە: بىستىمان و بە
قىسىت دەكەين و لېمان بىستى و
دەبىن چاپۇكت لېمان بىن، بۆيان چاكتىر
و راستىر بۇو. بەلام خودا لە سەر ئەو

هاوساى دوور و ھەوالى
ھەميشەيتان، ئەوانەي لە رېدا ماون
و ئەوانەي بۇونەتە مولكتان، تا دەتوانى
چاکە بکەن. ئەو كەسانەي لووت بلند
و خۆپەسندن، خودا هيچكامى خۆش
ناوین.

- (۴۷) ئەو كەسانەي چكۈسى دەكەن
پېشە و خەلکىش بۆرۈزدى ھان
دەدەن، ئەو بەشەي خودا پىنى داون
دەيشىرنەوە. [با بىزانن كە] ئىمە بۆ
پېنەزانان ئازارى ئايرووبەرمان ئامادەيە.
(۴۸) ئەو كەسانەش كە بۆ رەوبىنى لە³
مەردم، مالى خۆ بەخت دەكەن و
باوهەريشيان بە خوا و رۆزى قيامەت
نېيە، [ھەوالەتىي شەيتان دەكەن]:
ھەر كەسىش شەيتان يارى بىن،
خراتپىرىن يارى ھەيە.

- (۴۹) چىيان لېدەھات ئەمانە، باوهەريان
بە خودا و رۆزى سەلا و ئەوسا لەو
مالەي كە خودا بەشى داون،
بىانبەخشىپا؟ خوا بە كاروبارى ئەوان
باش دەزانىن.

- (۵۰) خوا بە سەنگى مېرەلە زەردى
وردىلەش ناھەقى لە هيچكەس ناكا؛
بەلام ھەمبەر بە ھەر چاکەيەكى
بىكەن، دوو ئەوهندە پاداش دەدا و
سەرەرای ئەو پاداش دانەش خەلاتى
گرینگىان ھەيە.

- (۵۱) دەبىن چۈن بىن ئەگەر ئىمە لە
ھەر كۆمەللى ھاۋائىين يەكىكمان لى
ھەلېزاردەن كە بىنە شايەت لەسەر
تۆشىمان كرده شايەزىك لەسەر
ئەمانە.

(۵۲) ئەوانە وەبەر نەحلەتى خودا
كەوتۇن؛ هەركىن خوا نەحلەتى لى
بكا، هيچ كەسى دەھاناي نايە.

(۵۳) ئاخۇ ئەمان بەشيان بە مولكە وە
ھەيە؟ ئەگەر بىشىيانى، ئەوەندەي
تىكوللى دەنكە خورمايەك بەھەيان بۇ
مەردم نىيە.

(۵۴) يان ئەوانە ئىرەيى بەمانە دەبەن
كە خوا چاكەي دەگەل كردوون؟ خۇ
دياربىشە ئىمە بە بەرەي ئىراھىيم
كتىب و كارزانىيمان داو دەستەلايىكى
گەورەشمان پى سپاردن.

(۵۵) پېرىك پرواييان پى هيئنا و پېرىكتر
دروويان وەرگىرا؛ كە ئەوانە كلى
جەھەندەم [بەشيانە] بەسيشيانە.

(۵۶) ئەو كەسانەي لە نىشانەكانى
ئىمە حاشادەكەن، لە دولارۋىدا بە ئاڭر
دەيان سووپىننەن ھەتا پېستيان
داپلۇخا، پېستى تربان بۇ دەگۆرۈن تا
ئازار پتر بچىزىن. خودا خاوهن
دەستەلاتى لەكارزانە.

(۵۷) ئەو كەسانەش كە بۇونە خاوهنى
پروا و ئاكارى چاك رەجاو دەكەن،
دەيانبىئىنە باغانلى و جۆباريان بە بەردا
دەروا و ھەتا سەر ھەر تىا دەبن؛ ڇنانى
پاڭ لە گىش عەيىب و سېبەرى پېيان
دەدەينى.

(۵۸) خودا فەرمانوو پىدەدا، ھەرچى
مالى ئامانەته بىاندەنەوە بە خاوهنىان؛
ھەرگايەكىش بەكارى مەردم، رادەگەن،
بى لاڭرى و بە يەكسانى پى رابگەن.
خودا زۆر باش ئامۇڭاريتان بۇ دەكا.
خودا ھەموو شتىك دەبىسى و ھەموو
شتىكىش دەبىنى.

رى گۆرينەيان نەفرىنى خۆى لى
كردوون و لەوانە - كەمېكىان نەبى -
نایانەوى پروا بىنن.

(۴۷) ئەي ئەوانە لە پېشىوودا كتىبى
خوداو بۇ ھاتبوو! پروا بىنن بەمەي ئىمە
ناردوومانەتە خوارەوە؛ كە پرواي
بەوانەش ھەيە وان لە كتىبەكەي
ئىوهدا. بەر لەوەي دەمۇجاوگەلى ساف
بکەين و وەكى پىشتى سەريان لى
كەين، ئىوهش ھەروەك ئەوانە
شەمۇيان شىكاند، بەر نەحلەتى ئىمە
كەون و خوا بە ھەرچى فەرمان بدا
ھەر وەدى دى.

(۴۸) خودا لەوانە خۆش نابى كە بىزىن
هاوكارى ھەيە. لەمە بەدەر ھەركىن
خودا مەيلى لى بى، لېنى دەبورى.
ئەو كەسانەي دەلىن: خوا ھاوكارى
ھەيە، بوختانىيىكى گەورەيان لە دەم
دەردەچى و تاوازىكى مەزن دەكەن.

(۴۹) تو لەوانەت نەروانىوھ كە ھەر
خۆيان پاكانە بۇ خۆيان دەكەن؟ نازانى
پاكانەي ھەر كەس بە خودايە و ھەر
خودايە كە بە قەد ھەوداي بارىكى
ناوکەخورماش ناھەقى لە هيچ كەس
ناكا.

(۵۰) دەپروانە درۆي چلۇن بە دەم
خواوه ھەلدەبەستن؛ تاوان لەمە
ئاشكاراتر [نەبووه و] نابى.

(۵۱) ئاخۇ ئەوانەت نەديوھ، كە وا
بەشىك لە كتىبىان پىندراؤھ و بە بت و
تاغۇوتى پروايان ھېنىاوه؟ ئىژن: رى
خوانەناسەكان لە ىرىگەي پروادارەكان
سەرراستىرە؟

رباگهیینی، به ئىزنى خوا دەبى
فەرمانى قبۇول كەن. جا ئەمانەش
لەپاش ئەوهى كە ئەو غەدرەيان لە خۆ^١
كىرد، گەر بەاتبانەوە لاي تو و داواى
خودا لى خۆشبوونىان بىرىدايە؛
تۆيەكىش كە پىغەمبەرى، داواى لە
گۇناھ بۇوردىت بۇ ئەوانە بىرىدبا، بى
گومان ئەوسا دەياندى كە خوا
پەزىوانىيەكەيان قبۇول دەكا و دلۋقانە.

(٦٥) بەلام نەخىر، سويندەكە بە
پەروەرنىدەت تو ئەمانە نابىنە خاوهەنى
بىروا مەگىن وختى كە لە كىشە و
ھەراى زىوان خۆيانا بتىكەنە قازى و لە^٢
دلەوە بەھەر فەرمانى تو بىدەت
رەدايان بى و بەتهواوى ملکەچى بن.

(٦٦) ئەگەر ئىمە بۇ ئەمانەمان
نووسىيما، كوشتارى خۆبەخۆ بىكەن يان
لە ولاتتو دەركەون - كەميان نېبى -
نەياندەكەد. كەچى ئەگەر وەكۈو
نەسيحەتىان دەكرا كردىيان، بۇ ئەوان
چاكى دەھىنما و باوهەرىشيان بە خودا
پتەوتە دەببۇ.

(٦٧) ئەوسا ئىمەش لە لايەنى
خۆمانەوە پاداشىيکى مەزنمان بەوان
دەبەخشى.

(٦٨) واشمان دەكەد كە لە رىنگەي
دراستى ئىمەش شارەزان.

(٦٩) هەر كەسىيکى بە فەرمانى خودا
و ئەم پىغەمبەرە بى، دەپىتە هاوريى
ئەوانەي خودا چاكە دەگەل كردوون؛
لە رىزەي پىغەمبەران و خوداپەرسانى
راسلى و شەھيدان و پياوچاكەكان؛ چ
هاورييائىيکى چاكىشىن ئەمانە!

(٥٩) ئەى گەلى خاوهەن باوهەران! بە
فەرمانى خودا و پىغەمبەرى خودا و
كاربەدەستانى خۆتان بن.
ھەركا تىكىش لە سەر شتى لە زىو
خۆدا پىك نەھاتن، ئەگەر بىرواتان
بەخودا و بەرۋىزى قيامەتى ھەيە،
كىشە خۆتان حەوالەي خوا و
پىغەمبەرى خودا بىكەن. ئەم كارە بۆتان
باشتەرە و ئاكامى چاكتى ھەيە.

(٦٠) ئەدى ئەوانەت نەديوه، وا خۆيان
ھەلخستۆتەوه، بەو قورغانەي بۇ تو
ھاتۆتە خوارەوه و بەو كىتىبەش كە بەر
لە تو ناردراوه، بىروا دەكەن؛
دەشيانەوي كىشەيان بەرنە لاي
تاغۇوت؛ فەرمانىشيان بىندرابەد: حاشاى
لىكەن. ديارە شەيتان واى گەرەكە بە
يەكجارى لە رىنگەيان ھەلە بكا.

(٦١) ئەگەر بىنۇو پىننان بلىن: وەرنە لاي
ئەم قورغانەوه كە خوا ناردۇوېتە
خوارى و وەرنە لاي ئەم پىغەمبەرە،
دۇوراژەكان دەبىنى كە زۆر بەتوندى
رۇويان لە تو وەردەگىرەن.

(٦٢) ئەدى چۆنە ئەوانە لە سەر كارى
خۆيان دەكەن، ھەرگا تۈوشى
بەلایەك بۇون، دىنە لات و بە خوا
سوين دەخۇن كە: ئىمە بە نيازى چاكە
كردن و زىوان خۆشى ئەو ئاكارەمان
رەچاو كرد؟

(٦٣) خوا دەزانى ئەوانە چىيان لە
دلدايە. ئەتو هەر وازيان لى يېنە و
نسەحەتىان كە و تەرزىكى وايان بدوينە،
دليان بەرە خۆت را كىشى.

(٦٤) هەر كەسىكەمان بە پىغەمبەرى
ناردۇوه، بۆيە بۇوه كە بەخەلڭ

ده‌کهن. ده‌سا ئیوه بچنه شه‌ری ئه‌وانه‌ی دوستی شه‌یتان، فیلی شه‌یتان زه‌بۇون و بىٰ هېیز و پىزه.

(۷۷) ئاخو ئه‌وانه‌ت نه‌دیوه، پیشان گوترا:
ھەتا له مەككەن شه‌ر مەككەن؛ نوبىز بکەن و زەکات بدهن. کاتى بىستيان خەزايىان له سەر نووسراوه و زانيان دەبىٰ بچنه شه‌ری، ئەوهندەيان لە و خەلکەی کەدەچنە گۈزىان ترس رى نىشت، كە له خوداش هەر ئەوهندە ترساون و بىگە پەتريش دەترسان؟ دەيانگوت: ئەى پەروھەرینمان! بۆچى خەزات بۇ نووسىيۇن، چى دەبوو تا ماوهىيەكى تر دوات خستبان؟ بىزە:
ژيانى دنيايه كەم و كورتە و بۇ ئه‌وانه‌يى كە ترسىيان له خودا ھەيە، ژيانى ئەولا زۆر باشترە و بەقەد داوى زراوى ناو دەنكە خورما، كەس ناھەقى لى ناكرى.

(۷۸) له هەر كۈى بن تەنانه‌ت ئەگەر له قەلای زۆر قايىمىش [خۇ وەشىرىن،] مەردن دەتاندۇزىتەوە. هەرگا چاكەيان دىتە رى، ئىزىن: ئەمە له خواوه‌يە. ئەگەر تووشى ناخۆشىش بۇون، ئىزىن: ئەمە له تۆرا بۇو. بىزە: خۆشى و ناخۆشى هەر به دەس خوايىه. ئەرى ئەم مەردەمە چىيانە؟ وەكۈ دەھىچ قسەيەك تېنەگەن وايە!

(۷۹) تووشى هەر چاكەيەك بىى، له خواوه‌يە. نا له بارىشىت يېتەرلى، بزانه كە له خۆت رايە. تۆمان كل كرد كە به سەر ئەو مەردەمە وە پىنگەمبەر بىٰ. هېنىدەت بەسە كە خودا ئاگاى لېت هەيە.

(۷۰) ئەم چاكەيە خودا دەربارەيان دەكا و خوايان بەسە كە بەكىدەيان دەزانى.

(۷۱) ئەى گەللى خاوهن باوهەران!
ھەمېشە ھۆشى خۆ وەبىٰ و ئامادە بن دەستە دەستە، يان پىكەوە و بە تىكىرايى، بچنه خەزا.

(۷۲) ھېنىدىكى واتان دەناو دان كە له ئانقەست خۆ وەدوا دەدا و ناگاتى.
ئەگەر ئەوسا ئیوه تووشى چۆرمىك بن، ئىزى: خودا منى بەچاكە خويىندەوە كە من دەگەلياندا نەبۈوم.

(۷۳) ئەگەر ئیوه له سايىھى چاكەى خوداوه دەسکەوتى باشىو دەس كەوت، وەك كەسىكى كە دەپىشدا هەر يەكتىروو نەناسىبىٰ و دۆستايەتىيتان نەبۈوبىٰ، ئىزى: خۆزى منىش رەگەليان كەوتىام؛ ئەوسا منىش له و خىرۇبىرە گەورەيە بەشدار دەبۈوم.

(۷۴) با ئه‌وانه‌يى بۇ قيامەتى دەس له دنيايه ھەلدەگەرن، بچنه خەزا له راي خوادا. ئەوهەش كە دەچىتە خەزا له رىنى خودا، ج بکۈزى و ج سەركەۋى له دەن دنیا پاداشىكى گەورەيى دەدەينى.

(۷۵) بۆچى ئیوه ناچنە خەزا له راي خودا و له بەر هېيىز لى گيراؤھەكان؟ له بەر پىاوان و ژنان و مندالانى كە دەلىن: ئەى پەروھەرینمان! له م شارە و خەلکەكەي ناھەقىكارن، يىزگارن كەو له لاي خۆتەوە يار و ياوهرىكما بۇ ديارى بکە!

(۷۶) ئه‌وانه‌يى خاوهن باوهەرن، خەزا له راي خودا دەكەن. ئه‌وانه‌ش كە خوانەناسن له رىگەي تاغۇوت شەر

به سه‌ره‌هیناییش له‌وان به‌دهست و
بردتره.

(۸۵) هه‌ركى يىتە تکاکار و تکاي بۇ
كارى چاكە بىن، خۆيىشى بهشى تىدا
ھەيە. هەر كەسيكىش تکا بۇ خراپە
بکا، ئەویش بهشى له خراپە كە
پىددەگا. خودا له سەر ھەمەمۇ شىنى
توانايە.

(۸۶) هەر كەسيكى چاك و خۆشيتان
لېىدەك، ئىيوه چاكتىر چاك و خۆشى
دەگەل بکەن؛ يان وەكۈو ئەو
پرسقەكەى بەدەنەوە. خوا به ھەمەمۇ
شت رادەگا.

(۸۷) غەيرەز خودا هيچ شت بۇ
پەرستن نابى. له یەرۆزى ھەستانەوەدا
- كە ھاتنى بىن گومانە - لېكتروو كۆ
دەكانەوە. جا قسەى كى لە قسەى
خوا راستە؟

(۸۸) ئىيوه چيتانە دەربارە ئەو
دۇورۇوانە، خۆتان كردۇتە دوو تاقم؟ له
بەر كارى كردۇويانە، بەراوەزۇو
كىردوونەوە و [بە خوانەناسى داناون].
ئاخۇ ئىيوه گەرەكتانە كەسى خوا
رىيگەى لىن گوم كا، بىخەنەوە سەر
راستەرە؟ هەر كەسى كە خودا
رىيگەى لىن بىڭۈرە، تو ناتوانى
رىيگايدە كى بۇ پەيدا كە.

(۸۹) ئەو دۇورۇوانە - ھەروهك خۆيان
بىيىدىن - گەرەكىانە ئىيوهش لە دينوو
وەرگىرەن؛ ئەوسا وەكۈو يەكتان لىن بىن.
جا تا ئەوان لە راي خودا خۆيان
دەربەدەر نەكەن و وەلتان نەيىنە
خەزايىە، ئىيوه دۆستايەتىيان مەكەن.
ئەگەر ئەم كارەشىيان نەكەن، ئىيوه لە
ھەر كۆئى تووشىيان بۇون، بىنى

(۸۰) هەر كەسيكى بەر فەرمانى
پىغەمبەرە، ديارە بەر فەرمانى خوايە؛
ھەر كەسيش خۆى لى ببويىرى، ئىيمە
بۇيەمان تو نەنارد كە لەسەريان
چاوهەدىر بى.

(۸۱) [لە ناوياندا كەسانى ھەن] ئىزىن:
ئىيمە لە فەرمانى تو دەرنماچىن؛ بەلام
كە لېت دوور دەكەون - پىچەوانەي
فەرمانى تو - شەوانە راۋىيىزى دەكەن.
ھەر خەيالى كە لەشەودا بەدلياندا
رەدەبوورى، خوا دەينووسى. تو ئەشى
وازيان لى يىنى و خۆت ھەر بە خودا
بىسىرى و كارسارت خودا بىن بەستە.

(۸۲) ئاخۇ ئەمانە لە قورئان وردنابەنەوە
و [سەرنجى رانە كىشاون]؟ ئەگەر
كورئان كارى كەسيكى تر بۇوايە
غەيرەز خودا، ديارە مەبەستى نارىك و
دزىيەكتريان فە تىدا پەيدا دەكرد.

(۸۳) ھەرگايدە كى سەبارەت بە
ھېمنايەتى، يان مەترسى، دەنگ و
باسىكىيان پىددەگا، سەربەخۆ لە لاي
ھەمەمۇ كەس دەيکەنە قاو. گەر ھەر لە
لاي پىغەمبەر و كاربەدەستە كانى
خۆيان بىيانگوتايە، دەيانزانى
راستەقىنە كەدى كامەيە و ئەو جۆرە
دەنگوباسانە لە كويوه سەريان
ھەلداوه. ئەگەر چاكە و بەزەيى خواتان
نەبۇوايە، - كە متان نەبىن - دەبۇونە
پەيرەوى شەيتان.

(۸۴) تو لەسەرتە لە راي خودا بچىيە
خەزا و تو ھەر ئەركى خۆت لەسەرە.
دنهو ھانە باوەردارە كانىش بده،
شايىت خوا لە بەدەرى و زەبرۈزەنگى
خوانەناسان بۇوپارىزى. خودا له‌وان
بەگۈرتر و ئازاترە و له بەلا

كارهكەى. جا مەگىن پياوهتى بىكەن و پىنى بىبەخشىن. ئەگەر كوشته باوهەدارە و سەر بە هوْزى دوْزمىتىنە، ئەوى بەدەستى كۈزراوه لەسەريەتى كۆيلەيەكى باوهەدار ئازاد بىكات و [لە خويىبايىي وازبەيىن]. ئەگەر كوشته لە هوْزىكى خوانەناسە و دەگەل ئىيەدا سوبىندخۆرن، دەبى خويىبايىيەكەى بىدرى و بەندەيەكى باوهەدارىش ئازاد بىكا. ئەو كەسيّكى ئەو كارەى لەدەس قەومىوھ و ناتوانى بەندە ئازاد كا، لەسەريەتى دوو مانگى رەبەق لەسەريەك بە رۇۋۇ بى. ھەتا خودا پەزىوانى لى قبۇلل كا. خودا زاناي لەكارزانە.

(٩٣) ھەر كەسيّكىش ھەرلە ئانقەست خاوهەن باوهەرىك بکۈزى، لە بىر ئەوه تا ھەتايە ھەر لە ناو جەھەندەم دايە و خودا لېى بە رىكدا چووه و وەبەر نەحلەتى خستووه و ئازاردايىكى دزوارى بۇ داناوه.

(٩٤) ئەى گەلى خاوهەن باوهەران! ئىيە وەختى بۇ خەزا بە رىندا دەرۇن، ھەمۇ شىتىك لېكىدەنھەوھ. نەكەن لە بەر ژيانى دنیا، بەوهى كەفەرمانبەرى خۆى دەرىپىوھ، يېڭىن: تو خاوهەن باوهەر نىت. ئىيە ئەگەر مالى دنياتان گەرەكە، دەسکەوتى زۆر وا لاي خودا. ئىيەش بەرى ھەر وابۇون و باوهەريتان بە خوا نەبوو؛ خودا ئىيە بە بەزەيى خۆى خويىندەوھ. سا بە وردى لە كارى خۆ خوردىنھەوھ؛ خودا لە ھەر كارى دەيکەن ئاگادارە.

(٩٥) ئەو پروادارانە كە ھەر لەمآلى خويان دەمەينىن - جىا لەوانەى نوقۇستانىن - دەگەل ئەوانەى دەچنە

ھەلاتىيان مەدەنلىقى و فەراقى رەشيان لى بىرەن. دەگەل ھېچ كامىش لەوانە دۆستايەتىنان ھەر نەبىن و يار و ياوهەر لە زىوييانا ھەلمەبىزىرن.

(٩٠) مەگىن ئەوانەى پەيمانيان دەگەل كەسازىكدا ھەيە، كە ئەوانىش بۇونە ھاپپەيمانى ئىيە؛ يان ئەوانەى لە ناچارى ھاتوونە بەر دالدەي ئىيە و لەو ناوهەدا دوو دەل ماون بە گەز ئىيەدا بچن يا تۈوشى خزم كوشتن بن. ئەگەر خودا مەيلى لى با، ھېندهى دەستەلات بىدەدان كە بە گۈزاندا بچنەوھ و سەريش كەون. ئەگەر خويان لە ئىيە دور خستۆتەوھ و بە گۈزاندا نەھاتوون و دەيانەوھ شەرتان لە ناودا نەمېنى، خودا ھېنگەى پى نەداون كە ئىيە دەستىيان بۇ بەرن.

(٩١) دەگەل گرۇيەكى تىريشا ئىيە رووبەر و دەبن كە دەيانەوھ ھەم لە ئىيە و ھەم لە خزم و كەس و كاريان ئارخەيان بن؛ ھەر وھختىكى ئەوان لېيان بگېرەنھەوھ، بى سى و دوو كردن دەچنە ناو خزمە كانيان. جا ئەوانە ئەگەر لېتان نەتەكەنھەوھ و دەس لە بەدەرى ھەلەگەن، لە ھەر كۆي بەگىرۇو ھېننان بىيان كۈزن و مەھىلىن لە دەستوو راكەن. ئەوا ئىمە لە سەر ئەوان دەستەلاتى تەواومان داوه بە ئىيە.

(٩٢) ھېچ باوهەدارى بۇي نىيە باوهەدارىكى تر بکۈزى، جا مەگىن بە ھەلە چۈوبىن. ھەر كەسيّكىش باوهەدارە، باوهەدارى بەھەلە بەدەست كۈزراوه، دەبى لە بىر ئەو كوشتنە كۆيلەيەكى خاوهەن باوهە ئازاد بىكا و خويىبايىشى بدا بە كەس و

دهسته‌به‌ری پاداشیه‌تی و خوا له
گوناهان دهبووری و دلوقانه.

(۱۰۱) ئەر چوونه سەفەر و ترسان
له‌وه کە خوانه‌ناسە‌کان تووشى
تەشقەل‌لە‌تان بکەن، هېچ گوناھيکوو
ناگاتى نمیزتان هەلبىرقچىن. بە
دراستى خوانه‌ناسە‌کان بە ئاشكرا
دوژمنتان.

(۱۰۲) ئەگەر تۆش ده‌گەلیان
[دەسەفەردا بۇوى] بۇ خوت نويزىت بۇ
دابەستن، با ھیندىكىيان بە چەکەوه
نويز لە دواى تۆوه دابەستن؛ ئەگەر لە
سوژدە بۇونه‌وه بچنە دواوه و لە
پشتە‌وه بۇوپارىزىن. ئەمچار ئەوانە‌ی لە
نويزدا بەشدار نەبۇون، يىننە پېش و
نويزى ده‌گەل تۆ دابەستن و لە سەر
ھۆش بن لە چەکە‌کان و لە خۆيان.
خوانه‌ناسان بە ئارەزۇون ئىوه ئاگا و لە
چەک و ئەسبابitan بېرى و لەپەر
پەلامارتان بىدەن. ئەگەر باران تووشى
سەغلەتىتان دەکا، يان نەخۆشىن،
ئەگەر چەکە‌کانوو دايىن هېچ گوناھيکوو
ناگاتى؛ بەلام هەر دەبى و شىيار بن.
دياره خودا بۇ ئەوانە‌ی دين دوژمن،
ئازاردانى ئاپروپەری ساز كردووه.

(۱۰۳) هەرگا لە نويزى بۇونه‌وه، بەپېۋە
و بە دانىشتىن و كە لە سەر لايىك
رادرەكشىن، يادى خودا و لە بىر نەچى.
لە وەختى خاتىجە مىشدا - كە هېچ
ترستان نەماوه - بە ئاسايى نويزە‌کانى
خوتان بکەن. نويز لە سەر خاوهن
باوهان نووسراوېكە، وەختى بۇ دىاري
كراوه.

(۱۰۴) لە دانەپەر دوژمنا هېچ
سىستى مەكەن. ئەگەر ئىوه لەوان

جهنگ لە رای خودا و مال و گيانيان ل
ھەرىي ئەودا بەخت دەكەن، وەكۈو يەك
نىن. خودا خەزاكارانى بەرامبەر بە
خانەنشىنان - بە پلەيەك -
سەرخستووه. خوا بەلېنى بە ھەموو
لايىكىيان داوه کە چاكەيان دەگەل
دەك؛ بەلام ئەوى لە مەيدانى خەزادا
بن، لە چاو خانەنشىنانه‌کان پاداشىكى
ھەرە مەزنىان دەداتى؛

(۹۶) پلە و پايەگەلىكى زۆر - لە لاي
خواوه - ھاوارى دەگەل لېخۆشبوون و
مېھرەوانى. خوا بەخشەندە و دلوقانه.

(۹۷) ئەو كەسانە‌ی هەر لە جىيى
خۆيان مانە‌وه و ئەو غەدرەيان لە خۆيان
كرد، كاتى فريشته‌ی گيان كېشان
پېيان دەللى: ئىوه لەچ بارىكدا بۇون؟
دەللىن ئىيمە لە زەمیندا هېز و وزەلېكىراو
بۇون، پېيان دەللىن: مەگەر
سەرزەوينى خودا هەراو نەبۇو تا لە
زىدى خۆ كۆچ كەن و يرۇنە جىڭايەكى
تى؟ ئەمانە دوژھە دەرىتە ئەنوايان و
دوايرۆزى خراپىيان ھەس.

(۹۸) جا مەگىن ئەو مېرو ژن و زارۋە
ھېزلىكىراوانە‌ی هېچ دەرەتانيان
نەبۇوبى و بە رېڭەشيان نەزانىبى؛

(۹۹) هېچ دوور نېيە خودا ئەمانە
بېھخىنى. خودا چاپۇشى لە لايە و
بەخشەندەيە.

(۱۰۰) هەر كەسيكى لە رای خودا ل
ھەمالى خۆى هەلۋەدا بى، لەم زەمینە
گەللى شۇينى حاوانە‌وه و فەرhanى بۇ
پەيدا دەبى. هەر كەسيكىش لە زىدى
خۆى دەربكەۋى و لە رېنى خودا و
پېغەمبەری خودادا دەربەدەر بۇوبى و
لە ئاوارەپەيدا بىرى، خودا بۇ خۆى

له خودا بخوازي که بيهخشى،
دهبىنى که خوا لىي ببور و دلوقانه.

(۱۱۱) هه رکه س گوناحى بكا،
گوناهه که زيان به خوى دهگەيىن و
خودا زاناي له كارزانه.

(۱۱۲) هه رکى به هه له يان
به قهست، تاوانىكى لى رووبدا و بيخاته
سەر يىگوناھىك، ئاشكرايە بارى
تاوانى، بوختانى له سەر شانه.

(۱۱۳) ئه گەر چاكە و بەزەيى خوا
دههاناي تو نەھاتايە، هېندى لەوان
قورمى خويان خوش كردوو بېت لى
ون كەن. هه رخويانن کە بېگە له خۇ
گوم دەكەن؛ ئەن ناتانن هيچ زيانىك له
تو بدەن. خوا كتىبى بو ناردۇوى و
له كارزانى فير كردووى؛ زۆر شتى واى
فيرى تو كرد كە تو پىشۇو نەت دەزانىن.
چاكەي زۆر هيئا و گەينىكت له خواوه
دەگەل كراوه.

(۱۱۴) زۆربەي سرتە و چپە كەيان
بەھەرەي نېيە، جا مەگىن باسى خېرات
و كارى رەوا و پىك هېنانەوەي مەردم
بى. هه رکه س مەحرى رەزاي خودا
چپە بكا، له دوارۋۇدا پاداشى گەورەي
دەددەينى.

(۱۱۵) هه رکەسيكى لە پاش راستى
بو دەركەوتى و شارەزا بۇونى لەم
دىنە، پىچەوانەي پىغەمبەر بجۇولىتەوە
و بېچەيەك بگەيتە بەرى كە بېنى
باوهەرداران نېيە، ئىيمە بەو بېئەيدا
دەبەين کە خوى هەلىپىزاردۇوە. تا
دەيخەينە جەھەندەم و دوارۋۇزى زۆر
ناخوش دەبى.

تۈوشى ئازار دەبن، ئەوانىش -
ھەروھ كوو ئىيە - لە ئىيە ئازار دەبىن.
ئىيە هومنىدو خودايە، ئەوان
ئەمەشيان لا نېيە. خودا زاناي
لەكارزانە.

(۱۰۵) ئەم قورغانەمان بۇ لاي تو
ناردوته خوار، كە هەرقى تىيدا يە
راسىتە. سا تو بە هەۋى ئەم قورغانە -
وھ ك خودا بېنى نىشان داوى - بەكارى
مەردم رابگە، خوشت مەكە بە لاغرى
گۈزىكاران.

(۱۰۶) لە بەر خودا بېارىيە كە لېت
خوش بى، خودا لە گوناھ دەبورى و
دلوقانە.

(۱۰۷) گىرە و كېشە لەسەر ئەو
كەسانە مەكە كە دەگەل خويان
غەيانى. خوا حەز ناكا لەو كەسانەي
زۆر غەيان و گوناھباران.

(۱۰۸) شت لە خەلک دەشارنەوە، خۇ
ناتوانن لە خودا هيچ بشىرنەوە؛
خوداش دەگەللىانە كاتى كە شەوانە
قسەگەللى دەكەن كە پى قادى نېيە.
ھەر كارىكى ئەوان دەيکەن، ديارە خودا
ئاكاى لېيە.

(۱۰۹) وا گەيمان تا لە سەر دنيا ژياون،
تowanit لاگىريان لى بکەي و لە سەر
ئەوانە بە جواب بى؛ ئەدى كى لە
رۆزى سەلا تواناي ھەيە - كە لە
بەرانبەر خوداوه - لە سەر ئەوان
بکاتەوە، يان كى ھەيە كارەكەيان
وھستۇ بگرى؟

(۱۱۰) هەر كەسيكىش كارى نالەبار
بكا، يان غەدرىكى لە خوى بكا، پاشان

(۱۲۳) نە بە ئاواتى ئىوهىيە و نە بەھەوا و ئارەززووی ئەو كەسانەيە بە ئەھلى كتىب حەسىبىن. هەر مرويەك كارىكى نالەبار بىكا، بەو كارەدى خۆى جزىا دەدرى و جىا لە خوا هيچ كەسى بۇ پەيدا نابىن دۆستى بىن و دەھاوارى بىن.

(۱۲۴) هەر مرويەك - زىر بىن يان مى - هەر ھىننە خاوهەن باوهەر و ئاكارچاڭ بىن، دەچنە بەھەشتەوە و بە ئەندازەرى تلىشى وردىلەن ناوکەخورمايەش ناھەقىيانلى ناكرى.

(۱۲۵) چ دىندارىك دىنى لەو كەسە چاتەرە كە خۆى بە خوا سپاردووھ و چاكەكارە و كەوتۇتە شوينى ئايىنى ئىيراهىمى لە ناپەدا لاڈەر و بەرەھەق ھاتوو؟ ئەو ئىيراهىمەك كە خودا بىووھ دۆستى.

(۱۲۶) هەر شتىك لە ئاسمانان و زەمىندايە، هى خودايە و هەر خوايە لە ھەموو شت ئاگادارە.

(۱۲۷) دەريارەنى ژنه كانەوە لېت دەپسىن؛ يىزە: بەھۆى ئەم كتىبە - كە بۇتان دەخويىنرىتەوە - خودا جوابى ئەو پرسىيارە دەداتەوە. ئەو كىزانەى كە بەھەتىوي ماونەوە و ئەو مالەى كە دەيانكەۋى، ناياندەنى و گەرەكتانە لە خوتانيان مارە بىكەن، ھەروەھا ئەو منالانەى زەبۈون و بىن دەرەتان، لەسەرتانە دەگەل ھەموو ھەتىواندا بە يەكسانى رەفتار كەن و ئىوه ھەركارى چاك بىكەن، لېتان ېرۈون بىن كە خودا لېت ئاگادارە.

(۱۲۸) ئەگەر ژىيىك ھەستى بەوە كرد مېردىكەى ئەشقى بۇوە يان نە ېرۈو

(۱۱۶) خودا لەوانە نابۇورى كە شەرىكى بۇ بناسىن. لەوە پىوه لەھەر كەسى بۇ خۆى حەز كا، عافووی دەكە. هەر كەسىكى شەرىك بۇ خودا دابىنى لە ىرادەبەدەر گومپايدى.

(۱۱۷) ئەوانە لەجياتى خودا ھانا دەبەنە بەر بەرد و كېرەكى وا كە زۇربەيان ناوى مىۋىنەيان ھەيە و دىارە ھاوار دەبەنە بەر ئەو شەيتانەى سەربىزىوی كردووھ و دەركراوھ؛

(۱۱۸) خودا بە نەحلەتى كردووھ و ئەويش لە جوابا گوتۇویە: شەرتە لە عەبدەكانى تو بەشىك بۇ خۆم گل دەممەوھ؛

(۱۱۹) دىاريشه لە راستەرى يان دەرددەخەم و دلىان پر دەكەم لە ئاوات و بۇ خۆم فەرمانىيان پىندەدەم گوچىچەنلىكى ولساٽيان دادپن و فەرمانىشىيان بۇ دەرددەخەم تەرح و بىچىمى ئەو شتانەى خوا كردوویە، تىكى بىدەن و بىگۇرن. جا هەر كەسى خوداى نەھى و دەگەل شەيتان بىيىتە دۆست، دىارە چەند زيانمەند دەبىن.

(۱۲۰) بەلى بەلىنىان پىندەدا و دەيانخاتە سەر ئارەززوو. ئەو بەلىنى كە شەيتان بەوانى دەدا، فريو نەبىن چىتر نىيە.

(۱۲۱) جىيى ئەوانە جەھەندەمە و دەرەتانى تريان نىيە.

(۱۲۲) ئەوانە كە بە يەوان و ئاكار چاكىن، دەيانبەينە ناو باغاناتىك جۆباريان بە بەردا دەرۇوا و ھەتا سەر ھەر تىا دەبن. دىارە وادەى خودا ھەقە و كى لە خودا راسگۆتە؟

(۱۳۴) کى لە ئىوه گەرەكىھتى لە دنيا خۆشى رابوېرى، با تىبىگا كە خۆشى دنيا و قيامەتىش وا لاي خودا و خوداش بىسەر و بىنەره.

(۱۳۵) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! بە يەكسانى و بى جياوازى [بە كارى مەردم رابگەن] و بۇ خوداش شايەتى بدهن؛ هەرچەندە شايەتى دانوو بە زيانى خۆتان و دايىك و بابتان و خزمانيشىو بى. [ئەر شايەتى بودراوان] دارا بن ياخو هەزار بن، خوا بۇ ئەوان دلسۈزترە؛ مەكەونە شوين ئارەزووتان، نەوا لە رىيگە لا بدهن. ئەگەر زمان بخەنە لا، يا خۆتان لە شايەتى دان بىزىنەوە، لە هەر كارى ئىوه دەيکەن، خوا هەميشە ئاگادارە.

(۱۳۶) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! وىرای ئەوهى برواتان بە خوا هيئناوه، ئەشى يپواو بە پىغەمبەرەكەى هەبى و يپواو بە قورغانە هەبى بۇ پىغەمبەرى ناردۇوە و يپوا atan بە كىتىبەش بى كە بەر لە قورئان ناردۇویە. هەر كەسىكىش لە خودا و فرشتەكانى و كىتىبانى و پىغەمبەرەكانى خودا و رۆزى سەلا حاشا بكا، لە رادەبەدەر گومرايە.

(۱۳۷) ئەو كەسانەى هەۋەلچار يپوايان هيئنا و پاشان پەشيمان بۇونەوە؛ دووبارە يپوايان هيئنا و بە شوينيا حاشايانلى كرد، ئەوسا خودانەناسىيان پتهوتىر بولۇ، هەرگىز خودا نايان بەخشى و رىيگايەكىيان نىشان نادا.

(۱۳۸) مزگىنى بە بەدوورازان كە ئازارىكى زۆر بەزان وا لە رىيان.

لى وەرددەگىرى، قەيدى ناكا هەولى لە هەف هاتن بدهن؛ ئاشت بۇونەوە لە دىدۇنگىيە باشتەرە. خۆشەويىستى مالى دنياش لە لاي هەممو كەسى هەيە. جا ئەگەر چاكەى بىكەن و خۆ لە هەلە بىارىزىن، خودا لە هەر كارى دەيکەن ئاگادارە.

(۱۳۹) ئىوه هەرچەندە هەولىش بدهن، قەت ناتوانن لەگەل ژنانى خۆتانا بى جياوازى رەفتار بىكەن. سا ئەوهەندە لە خۆيان دوور مەخەنەوە كە هەلپەسارەدە و تەخسىريان كەن. ئەگەر دەگەللىان پىك بىن و خۆ لە گونا بىارىزىن، خودا بۇوردى لە لايە و دلوقانە.

(۱۴۰) خۆ ئەگەر هەر بە يەكجاريش دەس لىك بەردهن، خودا فەرھانى لە لايە و هەر دووكيان بى نياز دەكَا و بەزەيى خودا هەراوه و هەر بۇ خۆشى لە كارزانە.

(۱۴۱) بۇ خودايە هەر شتىك لە عاسمانان و زەميندايە. ئەو كەسانەى لە پىشىوودا كىتىبى ئىمەيان بۇ هات، ئىوهشمان راسپاردووھ كە دەبى لە خوا بتىرسن. خۆ ئەگەر حاشاشى لى بىكەن، دىسان هەرچى كە لە ناو ئاسمانان و زەميندايە بۇ خودايە و خوا هەميشە هەر لە گىش كەس بى نيازە و هەر دەبى پەسندى بدرى.

(۱۴۲) ئارى هەرچى كە لە ناو عاسمانەكان و زەويدايە، سەر بە خوايە. هەر خودا كارساز بى بەسە.

(۱۴۳) ئەى مەردم! ئەگەر خوا حەز كا، گىشتىو تەرت و تونا دەكَا و غەيرى ئىوه لە جىنگەو دادەمەززىنى و خودا ئەو كارەى لە دەس دى.

(۱۴۳) واژوازین لهم نیوانه‌دا؛ دوودن
بچنه لای ئەمان، يان خوبدنه لای
ئەوان. كەسى خوارى لى بگۈرى، تو
ناتوانى هيچ رىگەيەكى نىشان دەد.

(۱۴۴) ئەى گەلى خاوهن باوهەران!
بەدەر لە خاوهن باوهەران مەبنە دۆستى
خوانەناسان. ئاخۇ ئىيۇ دەتانەوى
بەلگەيەكى بە ئاشكراى دىزى خوتان
بەدن بە خوا؟!

(۱۴۵) دياره ئەو كەسانەى دووروون،
وان لە قاتى هەرەبەرەزىرى دوزھ. ٥٥. تو
ناتوانى يارىدەريان بۇ پەيدا كەى.

(۱۴۶) مەگىن ئەو كەسانەى دووروون
دەست لە دوورووپى هەلگرن و تەواو
پەشيمان بىنەوە و رىگەى چاكە بگەنە
بەر و خۆيان بە خودا بىسپېرن و بە دلى
پاك بىنە دىندارى بە راستى. ئەوسا
ئەويش وېرائى باوهەرداران دەبن و لە
دوازىدا خودا بە باوهەردارەكان پاداشى
زۆر گەرينگ دەدا.

(۱۴۷) ئەگەر ئىيۇ ېرواتان بە خودا
ھەبى و چاكەى ئەوتان دەچاودا بى،
خوا ج كارى بە ئازارى ئىيۇ داوه؟ خودا
سوپاسى پىزانان قبۇول دەكا و لە
ھەموو شت ئاگادارە.

(۱۴۸) خودا پىنى خۆش نە هيچ كەس
بە دەنگى بەرز قسەى ناحەز
بدركىنى؛ مەگىن غەدرى لېكرا بى.
خودا بىسەر و زانايە.

(۱۴۹) ئەگر ئىيۇ چاكە بکەن - ئەو
چاكەيە و ئاشكرا بى يان نەينى - يان
لە كارىكى نالەبار چاوبىۋشىن، خوا
ھەميشە توانايە بۇ عاففوو كردن.

(۱۴۹) ئەو كەسانەى دەبنە دۆستى
خوانەناسان و لە كۆمەل باوهەرداران
دەتەكەنەوه، ئاخۇ بە تەمان كە لای وان
قەدر و حورمەتىان دەس كەۋى؟ با
بىزانن كە قەدر و رىز هەر لای خوا ھەيە
و هيچى تر.

(۱۴۰) لهم قورغانى بە ئىيۇھى
راغەياندووه: هەرگايەكى پىتەن زانى
كەسازىك ھەن لە وەختى قورئان
خويندنا دەس دەكەن بە گالتەو گەپ و
بە درۇي ھەلبەستە دەزانن، ئىيۇھ
نابىن - ھەتا ئەو باسە نەگۆرن - لە
گەلياندا دابىشىن؛ دەنا ئىيۇھش ئەوسا
وھكۈو ئەوان دەبن. ديازە خودا گش ئەو
كەسانەى دووروو بن، وېرائى گەلى
خوانەناسان لە دوزھ دۆدەكتەوه.

(۱۴۱) ئەوانە لېتەن دەخەفتىن: سا
ھەرگا خوا ئىيۇھى سەرخىست، ئىزىن:
ئىيمەش ھەر دەگەل ئىيۇدا نەبووين؟
خۆ ئەگەر خوانەناسانىش لە بەشىكدا
باو خۆشتىر بۇون، پىيان ئىزىن: ھونەر
ھونەرى ئىيمە بۇو؛ ئىيمە بە دل
دەگەلتان بۇوين؛ ئىيمە نەزەپىشت
باوهەرداران بتانگەنلى و دەرۆستوو بىن.
خودا دوايى و رۆزى سەلا بە كاروبارتان
رەدەگا. خودا ھەرگىز هيچ رىگايەك نادا
بە خودانەناسان كە دىزى باوهەرداران
بىن.

(۱۴۲) بە دل دەغەلانى دووروو
دەيانەوى خوا فرييو دەن، كەچى خوا
دەيانخەلەتنى. ئەگەر دەچن نويز
دابەستن، بە تەوهەزەلى ھەلەستن؛
رووبىنى لە خەلک دەكەن؛ كەميان
نەبى كەمتر ناوى خوداش دىنن؛

(۱۰۵) ئەوسا له سەر پەيمان شکاندانيان و خۆبواردنيان له نيشانه کانى خوا و هەر له ناهەق كوشتنى پېغەمبەرانيان و گوتنيان: «ئىمە دلمان داخراوه»؛ [بەر نفرىنى خۆمان خستن.] هەر خودا خۆي دلى بە مۇر داخستيۇون. ئىتىر بەشى كەميان نەبى، له باوهەر هىنان بى بەشى.

(۱۰۶) له بەر لە رى خوا لادان و ئەو بوختانه گەورە بۆ مەريەميان هەلېست;

(۱۰۷) له بەر ئەوهش كە دەيانگوت: ئىمە عيساي كورى مەريەمن له ناو برد - كە پېغەمبەرى خودا بۇو - كەچى نە ئەوان كوشتىيان، نە توانيان له قەنارەدى دەن؛ بەلام سەريان لى تىك چووبۇو، نەيانناسى و ئەو كەسانەى دەربارەى ئەم له ناو خۆدا كىشەيانه، له رايەكەيان دوودلۇن له بارەوه و هەر پەيرەوانى گومانن و يىگومان نەيانكوشتووه؛

(۱۰۸) بەلكوو خوا بەرهە خۆي هەلکىشايەوه. خوا هەميشە خاوهنى دەستەلات بۇوه و له كارزانه.

(۱۰۹) لهوانەى ئەھلى كىتىن، هەر كەسيكىيان - بەر لە مەرگى - پرواي به عيسا دەھىنى، دياره [عيساش] رۆزى قيامەت دەيىتە شايەت له سەريان.

(۱۱۰) بهو ناهەقيەى كە له جوولەكان دەركەوت و زۆر كەسيان له رىگەى خودايە وەرگەران، له شتانەى بۇيان رەوا كرابۇو، بى بەشمان كردن.

(۱۰۰) ئەو كەسانەى دلىان دىزى خوا و پېغەمبەرە كانى فەرقى دارىن، ئىزىن: ئىمە باوهەر بەھېندىكىيان دەكەين، هېندىكىشيان بە جىگەى باوهەر نازانىن؛ گەرەكىانه لەم ئىوانە رىگەيەك بۆ خۆ پەيدا كەن.

(۱۰۱) بە راستى كە ئەمانه خودانەناسن و ئىمە بۆ ئەو خوانەناسانه ئازارى ئاپرووبەرمان ئاماذهس.

(۱۰۲) ئەوانەش كە باوهەريان ھەس بە خوا و پېغەمبەرە كانى و له ناوياانا فەرق و جىاوازى دانارىن، له دوايرۆزدا خودا پاداشيان دەداتى و له گوناھانيان دەبۈوري و دلۇقانه.

(۱۰۳) ئەوانەى ئەھلى كىتىن، لېت دەخوازن كىتىبىكىيان [بە تايىبەتى] له ئاسمانەوه بۆ بىننى. هەر ئەوانە ئەۋى لە مۇوسايان دەۋىسىت، زۆر لەم كارەش گرینگەر بۇو. گوتيان: خوامان بە ئاشكرا پى نىشان دە! له سزاي ئەم بەدەفەرەيدا بەر ھەورە ترىيىشىقە كەوتىن. جارىكى تر - پاش دىتنى گەلېك بەلگەى بە ئاشكرا - چون بۇونە گوېرەكە پەرسىت. چاۋىپوشىمان لەوهشيان كرد؛ بەلگەى دەستەلات دارىمان دا بە مۇوسا.

(۱۰۴) بە ھۆي پەيمانى كە دايىان، چىاى تۈورن له سەر وان له بەرزى راگرت؛ پېيمان وتن: بە سوژدەوه له و دەركەوه بىنە ژۈورى و پېشىمان وتن نابى لە رۆزى شەممەدا دەست درىزىو لى رwoo بىدا؛ پەيمازىكى پتە ويشمان لى ستاندىن.

خودا به زانستی خوی ئەمەی بۆ تو
ناردوته خوار. ئاگادار بونى خوا بهسە.

(١٦٧) ئەوانەی لە دین ده‌چوون و
رېگەی خوداناسان ده‌پىن، رى لى گوم
بووی لە رادەبەدەر ئەوان.

(١٦٨) ئەوانە لە رېگەی خودا لايادا و
ناھەقىان كرد؛ خودا نە لېيان خوش
دەبى، نە رېگەيەكىان نىشان دەدا؛

(١٦٩) مەگەر تەنبا رېنى جەھەندەم،
كە هەر تىا دەمېنەوە و ئەمەش لاي
خودا هاسانه.

(١٧٠) ئەی خەلکىنه! ئەم پېغەمبەرە
بەرهەقه و لەلاين پەروەرنىدەتائرا
هاتووه. دەسا باوهەرى پى يىنن
قازانجتانە. ئەگەر لە قىسى خوداش
ده‌چىن، باش بزانى ھەر شتىك لە
ئاسمانان و زەمیندايە، بۆ خودا يە و
خودا زاناي لەكارزانە.

(١٧١) ئەي كەسانى ئەھلى كتىب!
ھەلەرۇيى لە دىنى خۆتاندا مەكەن؛
جىگە لە راست دەربارەي خودا مەيىژن.
ئاشكرايە كە مەسيحى كورى مرىيەم
پېغەمبەرى خودا بۇوه. خودا بە
فەرمانى خوی و ھەر لە نەفەسى
پېرۆزى خوی ھاوېتىيە ناو تۆلى مەرييەم.
دەسا ئىۋە باوهەرتان بە خودا ھەبى و بە
پېغەمبەرانى ئەويش پروا يىنن و
مەيىژن سىئىن. واز لەم قسانە بەھىنن؛
كە بۆ ئىۋە وا چاكتە. ديازە ھەر
خوايەكتان ھەيە و ئەويش لە توْمەتە
دۇورە كە هيچ فرزەندىكى ھەبى.
ھەرچى لە ناو ئاسمانان و زەمیندايە،
ھەر بۆ ئەوه. بۆ پىك ھېنانى كاروبار
ھەر خوی بهسە.

(١٦١) ھەروا بە ھۆي سووت
خواردنىان، كە پېيان گوترا بۇ مەيخۇن و
بە قېرۇ دارايى مەرمىان دەخوارد؛
ئىمەش بۆ ئەو پى نەزانان و سېلانە
ئازارىكى گەللى بەزانمان ساز داوه.

(١٦٢) بەلام زۆر زاناكانىان و برواداران -
بە تايىهت ئەو كەسانە وا نويز بە
باشى بەجى دىنن - ھەروھە زەكەن
دەران و ئەوانەى كە بە خوا و بەرۋىزى
سەلا خاوهەن پروان و بەوهى بۆ تو
ناردراؤتە خوارەوە و بەوهىش وا پېش تو
ناردراؤھ، باوهەريان ھەس؛ بە ئەوانە بەم
زووانە پاداشىكى گەرينگ دەدەين.

(١٦٣) ئىمە فەرمانى خۆمانمان خستە
دلت، ھەر وەك نووح و پېغەمبەرانى
دوای ويشمان و اتىكەياند.
خستىشمانە دلى پاكى ئىبراھىم و
ئىسماعىل و ئىسحاق و يەعقووب و
نەوهەكان و عيسا و ئەييوب و يونس و
هاروون و سولەيمان؛ زەبۈوريشماندا
بە داود.

(١٦٤) پېغەمبەرانى دىكەشمان بەرى
كردىن؛ چ ئەوانەى كە دەپېشدا بۇون و
چوون و سەربەوردىيانمان بۆ گوتۇو و
چ ئەوانەى دەربارەيان نەمدواندۇوى.
خوداش بۆ خوی - راستەوخۇ -
مووسائى دواندۇووه.

(١٦٥) گىش لە گشتىيان پېغەمبەرى
مژددەدەر و ترسىنەر بۇون. ھەتا لە پاش
پېغەمبەران ئەو خەلکە هيچ
بەلگەيەكىان لە لا نەبى بۆ لاي خودا.
خودا خاوهەن دەستەلاتى لەكارزانە.

(١٦٦) خودا بۆ خوی ئاگاى لېيە و
فرشته كانىش ھەموويان ئاگادارن، كە

خوشک و چهند برا له پاش مردوو به
جى مابوون و مردوو فرزه‌ندىكى نه بwoo،
هه‌ر نىرينه‌ى دوو ئوهندەى مىيونىه
میراتى ده‌گرى. خوا بوتان رروون
ده‌كانه‌وه، نه وه‌کوو لېتان تىك بچى.
خوا له هه‌موو شت زانايه.

۵. مائىدە

وه ناو خوا كه ده‌هندە و دلوقانه
(۱) ئەى گەلى خاوهن باوه‌ران! هه‌ر
بەللىكى كه ده‌يدەن، پىكى يىنن.
خواردنى گۆشتى ولساتوو بۆ ره‌وايە،
مه‌گىن ئەوهى كه پېتان ئىزىن ده‌رياوىن.
ھەتا له وەختى ئىحرامدان، راوى به
رەوا مەزانىن. خودا چۆنى خۆي بىيەوى
فەرمان دەدا.

(۲) ئەى گەلى خاوهن باوه‌ران! له
رىوشۇينەى خودا بۆ ئىوهى داناوه، كلا
مه‌بن. شەر له حەرامەمانگاندا رەوا
نىيە. هەر ئازەللى ناوي قوربانى له
سەرە، يان قەلادەى له ملدا، دەستى
بۆ مەبەن. ئەو كەسانەش ئازار مەدەن
كە بەته‌مان له مالى خوا رۈزى و
رەزاى خوا دەس بخەن. هەرگا له
ئىحرام دەركەوتى، راوكىرنوو بۆ ره‌وايە.
درکى كۆنيش هەلتان نەنى، كە
نەيانھېشت بە زيارەتى كابەى مالى
خودا بگەن. له سەر چاكە و پارىزگارى
يارمەتى يەكترى بدەن؛ نەك له سەر
تاوان و غەدر. ئەشى لە خودا بترىن،
چونكە خودا نافەرمانان زۆر به توندى
تەمى دەكا.

(۱۷۲) مەسيح هەرگىز له‌وه حاشاى
نەكردووه كە بەندەيەكى خودايه؛
فرشتانى نزىك به خوداش، هەر وەتر.
هەر كەسىكى به كۆپلايەتى خودا
رمازى نەيىت و بادى هەوايى بنويىنى،
هەر بىنا خوا هەممو لايەك له لاي
خۆي كۆكاتەوه.

(۱۷۳) ئەوسا ئەوى خاوهن باوه‌ر و
كارچاكن، سەربارى پاداشى خۆيان
خودا پىر چاكەيان دەرباره دەكا. ئەو
كەسانەش كە له خودا لاياداوه و
پىشەيان لووت بەرزي بwoo، خودا
تۈوشى جەزرەبەى بەۋانيان دەكا و له
خوا پىوه هېچ دۆست و هارىكارىكىيان
دەس ناكەوى.

174) ئەى خەلکىنە! له پەرەوندەى
ئىوهرا بەلگەيەكتان بۆ ھاتووه و
رۇشنايىھەكى ئاشكرامان بۆ ئىوه
ناردۇتە خوارى.

175) جا ئەوانەى باوه‌ريان به خوا
ھەيناوه و خۆيان هەر بهو سپاردووه، به
زووھەكى زوو دەيانخاتە بەر بەزەيى
خۆي و زياتريش. دەشيانخاتە سەر
رىگەي ىراستى بەر و خۆي.

176) له مەر كەسى كە باوك و
فرزه‌ندى نىيە و دەمرى، پرسىارت
لىيده‌كەن؛ بىزە: خودا ئەو جوابەتان
دەداتەوه: ئەگەر پىاوى هېچ عەولادى
نىيە و دەمرى و هەر تەنيا خوشكىكى
ھەيە، نىوهى ميراتەكەى دەبا. خۆ
ئەگەر خوشكەكە بەمرى و هېچ
فرزه‌ندى له پاش نەبى، براکەي
میراتى دەبا. ئەگەر مردوو پىاۋىكە و
دوو خوشكى لى مان، دوو بەش له
سى بەشيان هەيە. ئەگەر چەند

و ئە و ژنە داوینپاکانەش كە بەرلە ئىۋوھ كتىبىان پېندرابود؛ بە و مەرجە كە مارەيىھەكانيان بىدەنلىق. خۆستان دەبىن داوین پاك بن نە داوین بىس. دۆستى مىيۇينەشتان لە ژىرىھەنە بىنەن كەرکەش لە باوهەرى هېننان حاشا بكا، كرده وەدى بە قىرۇچۇوھەنە و رۆزى سەلاش يەكىكە لە زيانباران.

(٦) ئەى گەللى خاوهەن باوهەران! ئەگەر دىننە سەر ئە و پىيارەدى نويىز بىكەن، دەمچاوا و دەستەكان و ھەتا سەر ئانىشكان بىشۇن؛ دەستوو بە تەرى بىمالن بەسەرتاندا و پاكانىشتان تا ھەر دوو گۈزىنگ بشۇرن. ئەگەر تۈوشى لەشپىسى بىوون، خۆستان خاوهىن بىكەنەوە. ئەگەر نەخۆش يان ىرىبوار بىوون يان يەكىكتان لە سەر پېشاوى دىتەوە يان دەگەل ژنان ويڭ كەوتىن و دەستوو بە ئاوراھەگەيىشت، بە تۆزى پاكى سەرزەھەنە دەم و چاوا و دەستەكانى خۆو بەھەنۈون. خوا نايھەوە بىناخاتە تەنگانەوە؛ بەلام گەرەكىيە خاوهىنتان بىكاتەوە و بە تەواوى چاكەتان دەربارە بكا؛ بەشكۈو شوکرانەبىزىر بن.

(٧) ئەو چاكەيە لە بىر مەكەن كە خوا دەربارەدى كردوون و ئەو پەيمانەتان لە بىر بىن كە دەگەل خواتان بەستووھە و گۇتووتانە: بىستمان و بەر فەرمانىن. ترسىيستان ھەر لە خودا بىن؛ ديارە خودا ھەرچى بە ناو دلىشىوودا بىن دەيزانى.

(٨) ئەى گەللى خاوهەن باوهەران! بۇ خوا دراست و بىن خەش بىن و بە ھەقانەت شايەتى دەن. دوزمنى و قىنى دەستەرىيىك ھەلتان نەنلىق بە ھەقانەت

(٣) لەسەرتان حەرام كراوهە مردار و خوپىن و گۆشتى بەرزا و ھەر ئازەھەلى كە لە وەختى سەرەزى كردندا ناوى غەيرەز خواى لى بىنن و خەندقاو و بەلەيدانى تۆپىنراو و ھەلدىراو و بە شەقۇن تىيەھەلدراو و ھەرچى لاور ڈريویەتى، مەگىن بەر لە گيان دەرچۈونى فريای كەون و ھەرچى لە سەر كىلەكە بەرداڭدا دادەنرى و سەرەزى دەكىرى و ھەرچى لە سەر قومارى تىر دابەش دەكىرى؛ كە ھەرچى ئەمانە بكا، نافەرمانى خودا دەك. ئەوا ئەمەرۇ ئەوانەى خودا ناناسىن لە زيان گەياندىن بە دىنەكەي ئىۋوھ، ناھومىد بۇوگىن؛ لە خۆم بىرسىن نەك لە وان. وا لەمەرۋەھە دىنەكەتام تەواوا كرد و بە بىن كورتى و كەمايەسى چاكەم دەربارە ئىۋوھ كرد؛ ئىسلامبىشم بۇ دىنلى ئىۋوھ ھەلبىزارد. كىش لە بىرسان چارى نەبىن و نەيەھە تووشى گوناح بىن، ئەوسا خودا خەتاپوشە و دلوقانە.

(٤) لېت دەپرسىن: كامەيە بەھەنۈيە بۆيان؟ بىزە: ھەر شتى كە پاكە و ھەر نچىرى كە جانەورى دەركەرتان - كە فېرىي دەرتان كردىن وەك لە خوداوه فېرىي بىوون - بۇتان بىگرن؛ لە گۆشتەكەيان بخۇن و ناوى خوداي لە سەر بىنن و ترسستان لە خودا ھەبىن. خودا بە پەلە بە كاروباران دەرادەگا.

(٥) وا لەمەرۋەھەمۇو شتىكى خاوهىنتان بۇرەھەنە ئەو شتانەش كە وا ئەھلى كتىب دەيخۇن پۇرەھەنە. ھەرودەك خواردەمەنلى ئىۋوھش بۇ ئەھلى كتىب بەھەنۈيە. ژنانى خاوهەن باوهەر و ئازاد و داوینپاکىشتان بۇرەھەنە

بگریته بهر [با بزانی] که له راسته‌ری لای داوه.

(۱۳) ئه‌وسا له بهر په‌یمان به‌ریپیدانیان، و بهر نفرینی خۆمان خستن و ئه‌وهندەمان دلپەش کردن، قسە‌کانی ناوە‌رۆکى په‌یمانیان له جىنى خۆ نەھېشت؛ خۆيان شتیان له جى دانا و زۆر له‌وانەی که فېرى ئه‌وان کرابوو، له بىرە خۆيان بىرده‌وه. هەتا ئىستاش - وەک دەبىنى - خەيانەتکاریان هەر ھەيە؛ مەگىن کەمېك لە ناوياندا. سا تو چاويان لى بېۋىشە و بىانبەخشە. خوا چاكە‌کارى خوش دەۋىن.

(۱۴) په‌یمانمان لهو كەسانەش ساند کە گوتیان: ئىمە مەسيحىن. لهو پېيارەی کە دەگەل ئه‌وانمان دابۇو، خۆيان له چەند بەشىكى بۇوارد. ئىتر ئىمەش کارىكمان کرد، شەعر و ئازاوه له ناويان بەرده‌وام بى هەتا قيامەت؛ له جەزاي ئەو کرده‌وانەی ئه‌وان کردىان. بەم زووانەش خودا ئاگاداريان دەكا لهو كارانەی وا دەيانکرد.

(۱۵) ئەی ئەھلى كتىب! بزانن کە ئەوهى هاتۆتە لاتان پېغەمبەرەنگى ئىمەيە؛ زۆر لهو مەبەست و باس و خواسەی کە ئىوه له كتىبى خۆ حاشاروو دا، ئەو بۆتانى دەرده‌خات و لېتانى ئاشكرا دەكا و له زۆرانىشى واز دىنى. له لاي خواوه رۇوناکى و كتىبىكى دىاري دەرتان بۇ هاتووه.

(۱۶) بهو قورغانە، خوا ئەوانە شۇبىنى يەزاي ئەو دەكەون، دەختاھ سەر يەنگى ئىزىنى و به ئىزىنى خۆى له تارىكى دەريان دەخا و بهرەو رۇوناکىيان دەبا و يەنگەي راستيان نىشان دەدا.

رەفتار نەكەن. به يەكسانى و بى جىاوازى لەگەل خەلکا رەفتار كردن دەيىتە هوّى پەتە نزىكەوە بوون به پارىزگارى. له خواش ترسوو ھەبى چونكۇو له هەر كارى ئىوه دەيىكەن ئاگادارە.

(۹) ئەو كەسانەي باوهەردار و ئاكارچاکن، خودا بەلەننى پېداون کە له گوناھىان دەبۇورى و پاداشىكى زۆر گرىنگىيان پى دەبەخشى.

(۱۰) ئەوانەش کە بوونە خودانەناس و نىشانە‌کانى ئىمەيان به درۆ زانى، گىشتىان ھەوالى ئاگرن.

(۱۱) ئەي گەللى خاوهن باوهەران! ئەو چاكەيە و له بىر نەچى كەخودا دەربارەي کردن، کە ئەو جارە كۆمەلېك لە دوزمنانوو گەرەكىان بۇ دەسىرىيەتان بۇ بکەن، خودا واى كرد کە ئەوان دەستيان نەوگاتى. سا هەر لە خودا ترسوو ھەبى و ئەشى ھەر كەس باوهەرى به خودا ھەيە، خۆى ھەر به خودا بىسپىرى.

(۱۲) خودا دەگەل بەرەي ئىسپائىل په‌یمانى بەست. هەر له خۆيان دوازدە كەسمان بۇ كويخايەتى هەلبىزارد و خوا گوتى: به راستى من دەگەل ئىوهەم. ئەگەر ئىوه له سەر نويز و زەكات دان ھەميشە سوور بن، به پېغەمبەرە كانىشىم باوهەرتان بى و قەدرىيان لاي ئىوه ھەبى و مالى خۆتان بە دەستەواو بەھن به خوا، ئەوا منىش كارە نالەبارە كانتان پاڭ و خاۋىن دەكەمەوە و دەتابىھە ناو باغا تىك جۆباريان به بهردا دەپروا. هەر كەسىشتان لەمەولا يە خوانەناسى

په‌یدا کردوه و ئەو شته‌ی به ئیوه‌ی
داوه، به‌هیچ که‌سی لەم دنیا‌یه
نەداوه.

(۲۱) گەلۇ! بچنە ئەو سەرزەمینە
پیرۆزە خوا بۇ ئیوه‌ی پیریار داوه و بۇو
نووسراوه و بەرهە پاش مەگەرینەوە.
گەر لە پەيمان خۆ بیویرن، بە زياننان
تەواو دەبى.

(۲۲) گوتیان: مووسا! گرویەکى زۆدار
و ملهور له‌ویدان. تا ئەوانەی لى
دەرنەچن، ئىمە ناچىنە ناویه‌وە. ئەگەر
ئەوان له شوپىنانە بچنە دەرى،
ئەوساكە دەچىنە ناوى.

(۲۳) دوو پیاو له‌وانە وا له خوا
دەترسان و بەر چاكەی خودا
كەوتبوون، پىيان گوتىن: لە دەروازەدى
شار بچنە ژۈورەوە و ھېرىشيان بۇ بەرن;
ھەرگا پاتان خستە ئەو ديو،
سەركەوتىن بەشى ئیوه‌يە. ئەگەر ئیوه
پرواتان بە خودا ھەيە، خۆتان بە خودا
بسپىرن.

(۲۴) گوتیان: مووسا! ھەتا ئەوان له و
شوپىنه بن، ئىمە ھەرگىز زات ناكەين
بچىنە ئەوى. ئەوا خۆت و پەروەرنىدەت
بچن دەگۈزىان رابچىن و چاريان بکەن؛
ئەوا ئىمە لىرە نىشتىووين چاوه‌نۇرىن.

(۲۵) مووسا گوتى: پەروەرنىدەم! تو
دەزانى كە من دەستم ھەر بە سەر
خۆم و برايەكەمدا رادەگا [و ئەوانە
بەقسەى من ناكەن] سا تو من و ئەو
ھۆزە نافەرمانه [ى من] لە يەكترى
جياكەوە.

(۲۶) گوتى: ئەوا ماوهى چل سال
بەشيان لەم ولاتە يرا و لە زەمىندا

(۱۷) ئەو كەسانەي گوتۇويانە: ھەر
خودا خۆي مەسيحى كورى مەريەمە،
ديارە لە دين وەرگەراون. بىزە: ئەر خوا
مەيلى لى با مەسيح و دايىكى
مەسيح و ھەرچى لە زەمىندا ھەيە لە
ناو بەرى، كىن دەستى وەبەر دەھېنى؟
مولکايەتى ئەم عاسمانان و زەمىنە
سەر بە خوايە و چى پى خوش بى
وھى دى دىنى و ھەر خودايە لە سەر
ھەموو شت توانايە.

(۱۸) جوولەكەكان و فەلەكان گوتیان:
ئىمە عەولاد و دۆستانى خودايىن. بىزە:
ئەدى چۆن لە سەر گوناھتان ئازارتان
دەدا؟ نەخىر، ئیوهش ھەر مرۇن، وەكoo
خەلکى دى كە خودا دروستى
كردوون. ھەر كەسى خۆي كەيفى
لى بى، لىنى دەبۈرۈ و كىش بخوازى
جەزرەبەي بۇ قەرار دەدا و ھەر بۇ
خوايە مولکايەتى ئەم ئاسمانانە و
زەمىنە و ھەرچى لە ناوياندا ھەيە و
گەرانەوەي ھەمووش ھەر بەرهە لاي
ئەوە.

(۱۹) ئەى ئەھلى كتىب! پاش
ماوهىك كە پىغەمبەران نەھاتوون،
ئەوا پىغەمبەرى ئىمەو ھاتۆتە لا،
ناھەقتان بۇ رۇون كاتەوە. نەكا بىزىن: لە
خوداوه موزىدەدەر و ترسىنەرمان بۇ
نەھاتوون؛ دەسا ئەوا موزىدەدەر و
ترسىنەرمان ھاتۆتە لا و خوا بۇ ھەموو
شت توانايە.

(۲۰) ئەو دەمانەش كە مووسا بە
ھۆزى خۆي گوت: گەلۇ! دەبى ھەرگىز
ئیوه ئەو چاكەيە لە بىر نەكەن كە
خودا دەربارەدى كردوون، كە ئەو ھەموو
پىغەمبەرەي ھەر لە ناو خۆتان بۇ
ناردوون، چەندىن پادشاي لە خۆتان

که سی بی تاوانیکی بکوژی - که نه گوناهی کردبی و نه خراپهی له زه‌ویندا لی روو دابی - وه ک ئمه‌یه که گش خه‌لکی سه‌رزه‌وی له ناو بردبی و هه‌ر که‌سیکیش بی تاوانیک بزگار بکا، وه ک ئمه‌یه که هه‌مو خه‌لکی سه‌رزه‌وی له مردن بزگار کردووه. په‌یغه‌مبه‌رانیشمان گه‌لی به‌لگه‌ی درون و ئاشکرايان برده لایان؛ به‌لام زوریان - دواي ئه‌م گشته - هه‌لره‌و سنووریه‌رین بوون.

(۳۳) گوری گیانی ئه‌و که‌سانه‌ی دژایه‌تی خودا و پیغه‌مبه‌ری ده‌که‌ن، له عه‌رزا ده‌بنه خراپکار، کوزرانه يان له دار دانه يان پرینی ده‌ست و قاچه پیچه‌وانه، يان له ولات دور خرانه؛ که ئه‌م سزايه بی ئه‌وان بیسوا بوونه له دنیادا و به‌شیان له رۆزی سه‌لادا جه‌زره‌به‌دانی به‌زانه.

(۳۴) مه‌گین ئه‌وانه‌ی بهر له‌وه گیرتان که‌ون، له کار په‌زیوان بینه‌وه و توبه بکه‌ن. ئیوه‌ش پیویسته بزانن که له پاش په‌زیوان بوونیان خودا له گوناه ده‌بووری و دلوقانه.

(۳۵) ئه‌ی گه‌لی خاوه‌ن باوه‌ران! ئه‌شی له خوا ترسوو هه‌بی و بیز نزیکه و بوون به خاوه‌ه په‌یدا که‌ن و له رای ئه‌وا بچنه خه‌زا؛ به‌شکه تووشی بزگاری بن.

(۳۶) ئه‌و که‌سانه‌ی خوانه‌ناس بوون، ئه‌گه‌ر هه‌رچی له زه‌میندا هه‌یه و ماله و هی‌نده‌ی تریشی بره‌گه‌ل خه‌ن و به هیوا بن له جه‌زره‌به‌ی رۆزی سه‌لار بزگاریان کا و خویانی پی بکرنوه،

ویلان و سه‌رگه‌ردان ده‌بن. بی ئه‌م هفۆزه نافه‌رمان و له بی ده‌رچووگه خه‌م مه‌خو.

(۲۷) هه‌روه‌ها تو ده‌نگ و باسی راستی روواداوی نیوانی هه‌ر دووک کورانی ئاده‌میان بی وه‌خوینه؛ هه‌ر کام قوربانیه‌کیان کرد، له يه‌کیکیان قبوقل کرا و له‌وه تریان وه‌رنه‌گیرا [ئه‌وهی لیئی وه‌رنه‌گیرا، هه‌ر هشەی له‌وه‌کەی تر کرد] گوتى: من ده‌بی بت کوژم، گوتى: خودا هه‌ر له‌وه که‌سەی قبوقل ده‌کا که ترسى له خودا هه‌یه.

(۲۸) گوتى: ئه‌گه‌ر توش ده‌ستم بی دېیز بکه‌ی که بمکوژی، من ده‌سته‌وه‌که‌ری ناکه‌م تو بکوژم. من له خودا - که براهینه‌ری دنیايه - ترسم هه‌یه.

(۲۹) من ده‌مه‌وهی تاوانی کوشتنی من و تاوانی خوت بیتە ملت؛ ئه‌وسا تو ده‌چییه دۆزه‌ق و تاوانی ناھەق ئه‌مه‌یه.

(۳۰) ئیتر دلی هه‌لینا که براکه‌ی خۆی بکوژی. کوشتى و که‌وتە ناو بیزه‌ی زیانباره‌کان.

(۳۱) خوا قه‌له‌رەشەیه‌کی نارد، خه‌ریک بیو زه‌وی ده‌کوّلی بی ئه‌مه‌ی پیئی نیشان بدا که چۆن جه‌نده‌کی براکه‌ی له خاکا بشاریتەوه. گوتى: ئه‌ی له خۆم نه‌گبەتى! چۆن نه‌مزانی وه ک قالاو بجوقلیمەوه و لاشەی برای خۆم وه‌شیرم. [بهم کردەوهی] هاته بیزه‌ی په‌شیمانان.

(۳۲) هۆی ئه‌م کاره فه‌رمانیکمان بی سه‌ر به‌ره‌ی ئیسیرائیل نارد، که هه‌ر

نیاز بکه‌ی و هیچ کاریکی بۆریک
بixeی. ئه‌مانه خودا نایه‌وی دلیان له
گوناه و پیسی بسپریتەوه؛ به‌شیان له
دنیا سووکییه و له قیامه‌تیش
جه‌زره‌بیان دژوار ده‌بی.

(٤٢) بُو درو، گوی هه‌لده‌خهن و به
حه‌رام خواردنی فیرن. جا ئه‌گه‌ر جاری
دینه لات، تو، به نیوانیان رابگه يان
خویان تى مه‌گه‌یینه. ئه‌گه‌ر واژیشیان
لى یینی، هیچ زیانیک له تو نادهن. خو
ئه‌گه‌ر تو به نیوانیشیان رابگه‌ی،
کیشەکه‌یان بى لاگری و به یه‌کسانی
بُو پیک یینه. خودا پیاوی بى ده‌غەز و
راست و ره‌وای خوش گه‌ره‌کن.

(٤٣) جا چون ئه‌وانه دینه لات که به
کیشەکه‌یان رابگه‌ی، که لای ئه‌مان
ته‌ورات هه‌یه و فه‌رمانی خودا
ده‌ویدان، که‌چى پاشان له پى
راگه‌یشتنه‌که‌ی تو خو ده‌بویرن؟ خو
ئه‌وانه پروادار نین.

(٤٤) ئیمه که ئه‌م ته‌ورات‌هه‌مان ناردوتە
خوار، رووناکایی و رىت نیشاندانی
تىدا. هه‌م و ئه‌پیغەمبەرانەی که به
فه‌رمانی خوا بۇون، هه‌ر به هۆی ئه‌م
به سەر هه‌م و کاروباری ئه‌وانەی که
مووسایی بۇون راگه‌یشتۇون.

خواناسانی به راستى و زانا
بلىمەتەکانیان گه‌لیک شتیان هه‌ر له
كتىبى خوا له بەر بۇو؛ به تەواویش
ئاگادار بۇون که ئه‌مە كتىبى خوايە و
خودا له‌ویدا پىنى گوتۇون؛ نابى له
خەلک بترسن؛ ئەشى هه‌ر ترسوو له
خۆم بى و نەچن بەلگە و نیشانەی
من به نرخىكى كەم بفرۆشىن. هه‌ر
کەسیکى پېچەوانەی فه‌رمانی خوا

جىنگە ناگرى و به هیچ ناچى و ئازارى
گەلیک بەزانیان هەر تووش دەبى.

(٣٧) كۆشش دەکەن کە له ناو ئاگر
دەربچن، بەلام هەرچى هەول بەن
بى بەھەرەیه و هەرگىز ناتانن دەركەن
و ئازارىکى بى پرانەوەيان دەبى.

(٣٨) هەر كەسیکى دزى بکا - نېر بى
يان مى فەرقى نېيە - له سزاي دزى
كردنى دەبى هەر دوو دەستیان بېرن؛
کە ئەمە تەنبى كردنە له خواوه. خودا
خاوهن دەستەلاتى له كارزانه.

(٣٩) هەركەش دواى ناھەقىكىردىن
پەزىوان بېتەوه و رىگاى چاكە بگرىنە
بەر، خودا تۆبەی قبۇول دەكا و خوا
لىپۇور و دلوقانە.

(٤٠) ئەدى تو خوت نەتزانيوه ئەم
ئاسمانان و زەمینە مولكى خودان؟
ھەر كەسى خۆى مەيلى لى بى لىنى
دەبورى و هەر كەسیش خۆى حەز كا
ئازارى دەدا؟ خودا له سەر هەمۇو
شىتىك تواناى هەيە.

(٤١) ئەى پېغەمبەر! خوت بەوانە
دلتنگ مەكە کە بۇ له دين و ھەرگەرانى
پەله‌يانە و دینە لات و به دەم دەلىن:
پروامان به تو ھىناوه و دلیان پروای
نەھىناوه. ھەروھا له جوولەكانەش
خوت تووشى خەمباري مەكە، کە
گوی بُو درو هه‌لده‌خهن، فير بۇون قسە
له خەلکى تر دەبىسىن و دەى قۆزىنەوه،
کە ئەوانەش ھەرگىز نەھاتوونە لاي
تو، جى گۆركى به قسەكان دەکەن؛
دەلىن: ئەگەر فلان قسەيان بۇ گوت،
وھرى گرن، دەنا خۆى لى بىپارىزىن. هەر
کەسیکىش خودا ويستى جەزره‌بەي
بۇ بېرىتەوه، تو ناتوانى له خوداى بى

داناوه؛ ئەگەر خودا مەيلى لى با،
ھەمۇو دەكىدەن يەك ئۆمەت. بەلام
ويستى خودا وابوو له و شتانەى كە
پىنى داون بە تاقىتان بکانەوە؛ دەسا
ئىيەش لە كارى چاك پېكەوە كى بەر
كى بکەن. ھەمۇو لاتان دەگەرینەوە
لای خودا و ئەوسا ئاگادارتان دەكا، كە
لە سەر چى كىشەو له ناو پەيدا ببۇو.

(٤٩) تۆش بە پىنى ئە و فەرمانانەى لە
خوداوه بۆت ھاتۇتە خوارەوە، بە
كاروباريان ىرابگە و دواى ئارەزۈويان
مەكەوە. خۇتىشيان لى بىارىزە، نەوهەكە
فرىوت دەن و لە هيىندىك لەو
فەرمانانەى كە لە ئىيمەوە بۆ تۆ ھات،
ھەللت بکەن. ئەگەر ھەر رۈويان
وھرگىرا، سا بىزانە كە خودا نيازى وايە
لە بەرانبەر بازىك لە گوناھەكانيان
تۆلەيان لى بکانەوە، زۆربەي زۆرىش
لەو مەردەمە لە رى دەرچۈون.

(٥٠) ئاخۇ ئەوان گەرەكىيانە دابى
زەمانى نەزانى بەر لە ئىسلام
بېزىنهنەوە! دەيسا لە لاي ئە و
كەسانەى وا لە يەرواي خۆيانا ھېچ
شك و گومانىكىيان نىيە، كامە فەرمان
لە فەرمانى خوا چاترە؟

(٥١) ئەى گەلى خاوهەن باوهەران! مەبنە
دۆستى ئەم مۇوسايى و
مەسىحىيانە؛ با ئەوان دۆستى يەكتە
بن. ھەر كەسىكىش لە ئىيە بىيىتە
دۆستيان، ئەويش لەوان دەزمىردى.
ئەوانەى لە سەر ناھەقىن، خودا ىرييان
نىشان نادا.

(٥٢) ئە و كەسانەى نەخۆشى لە
دلياندايە، دەبىنى كە بەلەزىن بۆ چۈونە
لايان؛ دەللىن: ئىيمە دەترسىن تووشى

فەرمان بدا، دىزى خودا ىراۋىستاوه و لە
دېنى راست وھرگەراوه.

(٤٥) لە تەوراتدا بۇ ئەوانە پىيارماندا،
كە گىانىك لە باتى گىانىك، چاولە چاولە
و كەپۇ بەكەپۇ، گۇئى بەگۇئى و ددان لە
باتى ددانە و زەخەمە كانىش تۆلەيەكىان
ھەس؛ كى لە تۆلە - بە خېرى خۆى -
وازبۇئىنى، گۇناھى پىنە لەلەدەوهەرلى.
ئە و كەسانەى پېچەوانەى ئە و فەرمانە
- كە لە خوداوه ھاتۇوه - فەرمان بىدەن،
غەدرى دەكەن و ناھەقىن.

(٤٦) لە شوين ئەوان عىسىاى كورى
مەرىھەممەن نارد؛ كە باوهەرى بۇو بە و
تەوراتەى وا بەرلە ئە و ھاتبۇو.
ئىنجىليشمان دا بە عىسا؛ كە ىرى
نىشاندان و ىرووناکى تىدىايه و يەرواي بە
تەوراتىشە كە بەر لەم ھاتبۇوه خوارى
و بۇ ئەوانەى لە خوداترسىن، پىريتى لە
ئامۇزگارى و ىرىگەي راستيان نىشان
دەدا.

(٤٧) دەبىن ئەوانەى وا ئىنجىلييان لە
لايە، بە پىنى ناوهەرۈكى ئىنجىل - وھك
خودا ناردۇويەتە خوار - فەرمان بىدەن.
ئە و كەسانەى لە و فەرمانانەى كە
خودا ناردۇويەتە خوار لا بىدەن، دىارە لە
رى لايانداوه.

(٤٨) ئەم قورئانەشمان بە خەلات بۇ تۆ
ناردۇتە خوارەوە، كە ھەرچى تىدىايه
راستە؛ بە كىتىبە بەرینەكان يەرواي
ھەيە و چاودىريانە. ئىتىر تۆ بە پى
ئەوهە خوا ھەناردۇويەتە خوارەوە، بە
كاروباريان ىرابگە و بە لادان لە و ھەقەى
كە وا بۆت ھاتۇوه، مەكەوە شوين
ئاوات و ئارەزۈوي ئەوان. بۇ ھەر
كۆمەلېك لە ئىيە رى و شوينىكىمان

(۵۸) هه‌رگا ئیوه بۇ نویز کردنى بانگ ئەدەن، ئەمانە گالىتەي پى دەكەن؛ چونكە ئەمان كۆمەلېتى بى ئاوهزن و دەھىچ ناگەن.

(۵۹) تو بەوانەي كە ئەھلى كتىبىن بىزە: ئاخۇھەر چونكە پروامان بە خواھەيە و پروامان بە قورغانەيە كە بۇ ئىمە ناردرابە و پروامان بەوانەش هەيە كە پىش قورئان لە خوداوه ناردرابون، ئیوه رىكتان لە ئىمەيە؟ ئیوهش خوتان بەشى زۆرتان نافەرمان.

(۶۰) بىزە: ئاخۇ دەتانەوهە لەوانە ئاگادار بىكەم كە سزايان لە لاي خواوه لە سزاى وان خراپىترە؟ كەسازىكىن بەر نەحلەتى خوا كەوتون و خودا غەزەبىلى گرتى وھىندىكىيانى كرده مەيمۇن؛ ھىندىكىيانى كرده بەراز؛ كە ئەوانە عەبدايەتى بىتىان دەكەد. شوينى ئەوان لە گىش جىيان خراپىترە و لە ھەموو لەرى لادەرىك گومپاتر بۇون.

(۶۱) كاتى دىن لاتان دەلىن: مە باوهەريمان ھىناوه؛ كەچى ئەوان دل بە حاشا هاتنه ژوور و بە بى پروا و دەدرەكتەون. خوداش لەو شتانە دەيانشاردە و ئاگادارتە.

(۶۲) زۇرىك لەوان دەبىنى كە بۇ تاوان و دەستدرېزى و حەرام خۆرى پىشەپەركەي يەكتى دەدەن؛ ئاكاريان زۇر ناپەسەندە.

(۶۳) ئەدى بۆچى خواناسان و زاناکانيان، لە تاوان و حەرامخۆرى هيچ دەستيان وەبەر ناھىنن؟ دەسکرديان زۇر ناپەسەندە!

بەلا بىن [بۇيە دۆستايەتىيان دەكەن]. هيچ دوور نىيە خودا رۆزى سەرتان بخا، يا خۆ كارىكى تر بكا. ئەوسا ئەوان لەو رازەد دەدلەندايە، تۈوشى خوسار و زيان بۇون.

(۶۴) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! هەر كەس لە دىنى خۆى پاشگەز بىيىته وە، خوا لەمەولا كۆمەللى وە دەختەرروو، خۆشى بويىن؛ ئەوانىش خوايان خۆش بوى و لە حاندى خاوهن باوهەران نەرم و نىيان دەبزوونەوە و لە بەرانبەر دىن دوزمنان، سەربىلند و توند و تىزىن؛ خەزا لە راي خوا دەكەن و لە تەشەرى سەركۆنەكەران ناترسن. ئەمە زىدە خەلائىكە لە خوداوه بە هەر كەسى خۆى حەز بكا پىنى دەبەخشى. خوا زانايە و [لە بەخشىن] زۇر دەس گوشادە.

(۶۵) دۆستى ئیوه هەر خودا و پىغەمبەريەتى و ئەو دەستە باوهەداران كە نویزكەر و زەكات دەرن و بەره و خودا لە كېنۋشدان.

(۶۶) هەر كەسىكىش دۆستايەتى وەل خودا و پىغەمبەرى خوا و ئەوانە بى كە بۇونەتە خاوهن باوهەر، سەربە خوان و هەر گرۇپە سەربە خوا بن، سەردەكەن.

(۶۷) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! ئیوه دەگەل ئەو كەسانەي گالىتە بە دىنتان دەكەن و لە ئەھلى كتىب حسىبىن - كە پىشىو بۇيان هاتووه - و ئەو كەسانەي خوانەناسن، هەرگىز دۆستايەتى مەكەن. ئەگەر ئیوه بە راستى خاوهن باوهەن، ئەشى لە خودا بترسن.

په رووه‌رنده‌تاهووه بوتان هاتوته خواروه، نه بزوونه‌وه، ئیوه له سه‌ر هیچ [دینیک] نین. ئاشکرايە ئه‌وه‌ی لای په رووه‌رینته‌وه بوت هاتووه، له ئه‌ندازه لادان و خودانه‌ناسی زوریک لهوان، پتر ده‌کا. تو له بهر ئه‌و خوانه‌ناسانه، خم مه‌خو.

(٦٩) ئه‌وانه یروایان هینا و ئه‌وانه‌ش بعونه جووله‌که، سوببیان و فله‌کانیش، هه‌ر کامیکیان باوه‌ری هه‌بئ به خودا و روزی سه‌لا و ئاکاری چاک ره‌چاو بکا، نه‌هیچ ترسیان له سه‌ر هه‌یه و نه خم ده‌خون.

(٧٠) ئیمه له بهره‌ی ئیسیرائیل به‌لینمان ساند و زور پیغه‌مبه‌رمان بتو ناردن. هه‌ر که‌س له و پیغه‌مبه‌رانه پیچه‌وانه‌ی دلخوازی وان شتیکی بتو به‌ینابان، هیندیکانیان به دروزن حسیب ده‌کرد؛ هیندیکیشیان هه‌ر به کوشن له بهین ده‌برد.

(٧١) لایان وابوو ئیتر به‌لایان توش نابی؛ کویر و که‌ر بعون نه ده‌یاندی و نه ده‌یانبیست. پاشان په‌شیمان بعونه‌وه؛ خودا ئه‌و په‌شیمانیه‌شی قبوقل کردن. دیسانه‌وه گه‌لیک لهوان کویر و که‌ر بعون خوداش ئاکاری ده‌دیتن.

(٧٢) ئه‌و که‌سانه‌ی ده‌لین: خودا خوی مه‌سیح کوری مه‌ریمه، دیاره له دین و هرگه‌راون. که‌چی مه‌سیح گوتوویه‌تی؛ ئیوه ئه‌ی به‌رده ئیسیرائیل! ئه‌و خودایه‌ی په‌رسن که منی په‌رووه‌رده کرد و ئیوه‌ش ئه‌و په‌رووه‌راندوویه؛ هه‌ر که‌سیکی شه‌ریک بخودا په‌یدا بکا، خوا به‌شی له به‌هه‌شت ده‌بری و جیئی ئاگره و هه‌ر

(٦٤) جه‌و گوتیان: خودا ده‌ستی به‌ستراوه. ده‌ک ده‌سیان له زه‌نجیر خری و به نه‌حله‌ت بن، بخ‌ئه‌وه‌ی له ده‌میان ده‌رچوو. [با بزان] ده‌ستی خودا زور گوشادن؛ چونی خوی ئاره‌زوو بکا به‌خت ده‌کا. ئاشکرايە ئه‌وه‌ی لای په رووه‌رینته‌وه بوت هاتووه، له ئه‌ندازه لادان و خودانه‌ناسی زوریک لهوانه پتر ده‌کا. ئیمه‌ش ئه‌وا هه‌تا روزی هه‌ستانه‌وه، رکه‌به‌ری و دوزمنیمان خسته ناویان. هه‌ر کاتی که ئاگری شه‌ریان هه‌لگرساند، خودا بخ‌خوی کوژاندیه‌وه. تا له هه‌ردن، هه‌ر به‌ده‌ری پیشه‌یانه و ده‌یانه‌وی خراپه به‌ریوه بهن و خودا له خراپه‌کاران خوشی نایه.

(٦٥) ئه‌وانه‌ی ئه‌هلی کتیبن، ئه‌گه‌ر باوه‌ریان هینابا و دلیان له خودا ترسابا، هه‌ر گوناهه‌ی کردبوویان ئیمه لیمان ده‌سینه‌وه و ده‌ن بردن ناو باگاتیک پر له خوشی و به‌خته‌وه‌ری.

(٦٦) ئه‌گه‌ر ئه‌وان ته‌ورات و ئینجیل و ئه‌وه‌ی له په‌رووه‌رینیانه‌وه بؤیان هاتووه، ته‌واو ده‌کاریان هینابا، بئ سو له لای سه‌ریانه‌وه و له [زه‌مینی] ژیر پایانرا خواردنیان بخ دابین ده‌کرا. ئه‌وانه کومه‌لاریکن، هیندیکیان مامناونجین و زورینه‌یان به‌دکردارن.

(٦٧) ئه‌ی پیغه‌مبه‌ر! هه‌ر شتیکی له لایان په‌رووه‌رنده‌تپرا بوت هاتووه، رای گه‌رینه؛ گه‌ر وانه‌که‌ی راسپییریت پیک نه‌هیناوه. خوا له و خه‌لکه‌ت، کومه‌لی خودانه‌ناسان شاره‌زای راسته‌ری ناکا.

(٦٨) بیزه: ئه‌هلی کتیب! ئه‌نگو هه‌تا به پیئی ته‌ورات و ئینجیل و هه‌رچی له

(٧٨) ئەو دەستە لە بەرھى ئىسرايىلى
كە لە دىن لايىان دا، لە سەر زمانى
داود و عيسى ئىزەندى مەريەمە
نەحلەت كران، چونكۇو فەرمانى
خوايان بەجى نەھىيەن و پېشەيان
دەسىرىزى بۇو.

(٧٩) لە وەفتارە نالەبارە وادەيانىكىرد،
بەرگىيىان لە يەك نەكىرد. ئاي كە چەند
خراپەيان كىرد!

(٨٠) تو زۆر لەوانە دەبىنى دەبنە
دۆستى خوانەناسان. چەن خراپە ئەو
تۆشەپىشى خۆيان خىست:
تۆشەپىشى تۈورە بۇونى خودا و ھەر
مانەوه لە ئازاردا.

(٨١) گەر ئەوانە بە خودا و بە پىغەمبەر
و ھەرچى بۇ ئەو ھاتۆتە خوار، بە دل
باوهەرىيان ھەبایە، دۆستى ئەمانە
نەدەبۇون. بەلام زۆر كەس لە ناو ئەوان
بەفەرمانى خودا ناكەن.

(٨٢) بى گومانە جووهكان و شەرىك
دانەران بۇ خودا، لە دوشمنى دەگەل
پەۋادارەكانا سەرسەخت تىرن. ئەو
كەسانەش كە گوتىيان: «ئىمە
مەسيحىن»، پىتر پەۋادارەكانيان خۆش
گەرەكە. چون پەيىكىيان بەن و
كەشەن و خۆبەزل نازانى.

(٨٣) ھەرگا گۈ دەگەن لەوانەى كە
لە خواوه بۇ پىغەمبەر ناردراون،
دەيانىنى ئەسرىن لە چاوابىان دەۋەرى
و چونكە لە راستىيەكە دەگەن، ئىزىن:
ئەپەرۇدەنەمان! ئەوا باوهەرىمان
ھىيَا، سا تۆش ناومان وەل شايەتاندا
بنووسە.

كەسى ناھەقى بكا، ھىچ كەسى
دەھانا نايە.

(٧٣) ئەوانەى كە گوتىيان: خودا
سېھەمینە لە سى كەسان، بى سۆ
لە دىن لايىداوە. جىڭە لە خوداي
تاقامە، ھىچ كەس بۇ پەرسەتن ناشىن.
ئەگەر بىتتوو دەس ھەلنى گەن لەو
قسانە - ئەوانىيانە كە وا لە دىن
لايانداوە - گەفتارى ئازارىكى بەزان
دەبن.

(٧٤) بۇچ ئەوانە پەشيمانى نابەنە بەر
قاپى خودا و داواى بەخشىنىلى
ناكەن؟ كە خوا لە گوناھ دەبۈرى و
دلوقانە.

(٧٥) مەسيحى فرزەندى مەريەم لە
پىغەمبەرىك بەو لاوه چى تر نىيە، كە
بەر لەويش فەرەيەك پىغەمبەرى تر
ھاتۇن و چوون. دايىكى ئەويش ژىزىكى
رەست و دروست بۇو؛ ھەردووكىيان
خۇراكىيان دەخوارد. دەپروانە چەند
نېشانە ئاشكرايان نېشان دەدەين.
دىسان تو لەوە ۋامىنە، چۆنин لە
ھەقى لادەدرىن؟

(٧٦) بىزە: ئاخۇ غەيرەز خودا ئىيە
دەچن شتاتىنى وادەپەرسەتن كە نە
دەتوانى زيانوو پى بگەيەنى و نە پېنى
دەكىت بەھەرە بۇ ئىيە تىدابى؟ زۆر
بىسىر و فەزاناش ھەر خودايە.

(٧٧) بەو كەسانەى كە ئەھلى كتىبىن،
بىزە: بە ناپەوا ھەلەرۇيى لە دىنى
خۇتاندا مەكەن؛ مەكەونە شوينى
ئارەززوو ئەوانەش كە بەر لە ئىستە
گومەر بۇون و زۆرىكىشيان گومەر كەد و
خۆشيان لە رىپى راس كلا بۇون.

ئانقەست خواردیتتوو. سویندی خوتان
بپارىزىن و به جىنى يىنن. ئاوا خوا
نىشانەكانى خۆى بوتان رۇون
دەكانەوه، كە ئىوه شوکرانە بىكەن.

(٩٠) ئەى گەلى خاوهن باوهەران!
شهراب خۆرى و قوماربازى و كىل
پەرسى و گىز و لە سەر تىران
كردن، لە كارەكانى شەيتان؛ خوتانى
لى بپارىزىن، بەشكەم تووشى رىزگارى
بن.

(٩١) شەيتان مەبەستى ئەمەيە، بە
شهراب خواردن و قومار ئازاوهتان بخاتە
ناو، لە نمىز و يادى خودا وەتنان گىرى.
ئاخۇ ئىوه دەس لەو كارانە بەردەدەن؟

(٩٢) بەر فەرمانى خودا بن و بەر
فەرمانى پىغەمبەر بن [لە
سەرپىچىش] خۆ پارىزىن. ئەگەر لە
فەرمان دەربچىن، دەبى ئەنەندە بىزان
كە پىغەمبەر جىگە لە پى راگەياندىن
ھېچى ترى لە سەر نىيە.

(٩٣) بۇ ئەوانەي بۇونەتە خاوهن باوهەر و
ئاكارچاكن، لەسەر ئەمەي كە لە
پىشدا خواردوويانە گوناھيان نايەتە
سەرى. ئەگەر ئىستا خۆ پارىز بن و
پروايان بە خودا ھەبى و ئاكارى چاڭ
رەچاۋ بىكەن، لە دواۋۇزىش خۆ لە گوناھ
بپارىزىن و لە سەر باوهەريان بمىنن و
چاڭى بىكەن، خوا چاڭەكارى خۇش
دەۋىن.

(٩٤) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! خودا
دەربارەي ئەو نچىرەي كە بەدەستان
يان بەنېزە راوى دەكەن، بەتاقىتان
دەكتەوه؛ هەتا وەكۈو بىزانى كى بە
نەينى لىنى دەترسى. هەر كەسىكى

(٨٤) ئىزىن: جا چۆن باوهەر بە خوا
ناھىنن و باوهەر بە مراستىيە نەكەن كە
ئىستا بە ئىمە گەيشت؟ كەچى
ھېۋامان ئەمەيە، پەروەرنىدەي ھەمۇو
لامان بمانخاتە ناو گرۇي پياوچاكانەوه!

(٨٥) لە ھەمبەر ئەو قسانەدا ئەوان
وتىيان: خوا دەيانباتە باغانلىك جۆباريان
بە بەردا دەرۋا و ھەتا سەر ھەر تىا
دەبن. پاداشى ئاكارباشەكان ھەرۋا
دەبى.

(٨٦) ئەو كەسانەش كە دژ بە دىن
وەستانەوه و نىشانەكانى ئىمەيان بە
درۇ زانى، دىيارە جەحەندەم جىيانە.

(٨٧) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! ئەو
شتانە خوا بە ئىوهى دەرۋا دىۋە و پاڭ
و باشىن، خوتانى لى بى بەش
مەكەن؛ لە ئەندازەش پىر مەچن، خودا
ئەوانەي خۆش ناوى كە لە ئەندازە
دەردەچىن.

(٨٨) دەسا ئىوه لەو بىزىوهى خوا
بۇتنانى داناوه، لەوەدى وا پاڭ و دەۋايمە
بخۇن و نۆشى گىانوو بى؛ ترسىشىو
لەو خودايە بى كە باوهەريان پى ھەيە.

(٨٩) خودا بە سويندى سەر زارەكى و
دۇور لە مەبەست بە گوناھبارتان
دانانى؛ بەلام سويندى لە ناخى
دلتانەوه بى و نەبىنه سەر، بە
گوناھبارتان دادەنلى و دەبى لە
بارتهقاي ئەودا خواردن بىدەن بە دە
ھەزار؛ لەو خواردنەي بە ئاسايى
دەيدەن بە خىزانى خوتان. يان دەبى
جلكى دە ھەزار باربۇو بىدەن. يان
كۆلەيەك رىزگار بىكەن؛ كەسى كە
ئەمانەي نەبوو، با سى دۇزان بە رۇزۇو
بى. ئەمە قەرەبۇوي سوينتانا كە بە

(۹۹) ئەركى لە سەر پىغەمبەرە ھەر
ھىندەيە فەرمانى خوا رابگەرىنى. خودا
بۇ خۆى لەو شتانەى كە ئىۋە ئاشكراى
دەكەن، لەو شتانەش دەيشىرىزەوه،
ئاگادارە.

(۱۰۰) بىزە: پىس و پاك وەك يەك
نىن؛ با زۆرايى پىسەكەش بۆت سەر
سۈورىن بىن. كە وابوو ئەدى دل
وشياران! ھەر لە خودا ترسوو ھەبى،
ئەگەر بە هيواى رىزگارىن.

(۱۰۱) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! لەو
شتانەش پرسىيار مەكەن ئەگەر بۇتان
رۇون كەنھەوە، پىنى تووشى دلەندى
دەبن. ئەگەر پرسەكەو ھەلگەن بۇ ئەو
كاتەى كە قورئان دېتە خوارەوە،
وەرامەكەو دەدرىتەوە. خوا لەو پرسىيارە
نابەجىغانەى ئىۋە چاوى پۆشى؛ خودا
لە گوناھ دەبورى و لەسەرخۆيە.

(۱۰۲) كەسانىك لە پىش ئىۋەشدا ئەم
جۆرە پرسانەيان كرد و ھەر لە بەر ئەو
پرسانە، لە رىكە خودا لاياندا.

(۱۰۳) خودا سەبارەت بە «بەحىرە» و
«سائى-بىبە» و دەربارەى «حامى» و
«وەليلە» ھىچ پىريايىكى نەداوه؛ بەلام
خودانەناسەكان - كە زۆرەيان بىن
ئاوهەن - درۆ بۇ خوا ھەلەبەستن.

(۱۰۴) ئەگەر پىيان بىگۇترى كە: يىن
بەرەولاي ئەوهى خودا ھەناردوویەتە
خوارەوە و يىن بەرەولاي پىغەمبەرى،
ئىزىن: ئىمە ھەر ئەو ئايىنەمان بەسە
كە باب و باپيرەكانمان لەسەرى بۇون؛
كە باب و باپيرانىشيان ھىچ شىتىكىان
نەدەزانى و رىكە خاستيان بەدى
نەكىد!

لەو سنوورەى كە بۇتان دىيارى كراوه پەر
بچى، بەشى ئازارى بەزانە.

(۹۵) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! ھەتا
ئىۋە لە ئىحرامدان، نابى ھىچ نچىرى
بۈگۈن. كى لە ئىۋە بە ئانقەست
نچىرى بکۈزى لە ئىحرامدا،
لەسەريەتى ئاژەللىكى - كە بارتەقاى
ئەو نچىرى ئەو بىتەوە و دوو مروى
عادل لە خوتان بارتەقاىي بسەلمىنى -
بەننەتە مالى كابە و لەوى بىكاتە
قوربانى؛ يان بارتەقاى ئەو نچىرى،
خواردن بدا بە ھەزاران؛ يان بەرانبەر بە
قەرسانى ئەو نچىرى چەند رۆز داينىن بە
رۆززو بىن؛ ھەتا سزاي ئەم كردهەوە
خۆى بچىزى. خودا لە كارى رابردوو چاو
دەپوشى. ھەر كەسىش تىھەلچىتەوە،
خوا تۆلەى لى دەكتەوە. خودا خاوهن
دەستەلات و تۆلەسىنە.

(۹۶) راو و خواردەمەنى زرى بۇ ئىۋە
رەوا كراوه. ئىۋە و رىبواران دەتوان
بىيانكەنە بېرىۋى خوتان. راوى بەزىش
ھەتا لە ئىحرامدا دەبن، رىۋ نىيە
دەستى بۇ بەرن. لەو خودا يە ترسوو
ھەبى كە لاي ئەو كۆ دەكرىنەوە.

(۹۷) خودا مالى كابە [يانى] «بىت
الحرام» ئى كردۇتە ھۆى پىكەمەننانى
كارى خەلک؛ ھەروھا حەرامەمانگ و
قوربانىيە بىن نىشان و قەلادە
دەملەكانىش. ئەمە [ھەمووى] بۇ
ئەوهەيە تا بىزانن ھەرجى لە ناو
ئاسمانەكان و زەويىدان، خودا دەيزانى
و خودا لە ھەموو شتىكى ئاگادارە.

(۹۸) دەبى ئەوهەندەش بىزانن كە خودا
لە سزاداندا توند و تىزە و ھەر خودا شە
كە لە گوناھان دەبورى و دلۇقانە.

(۱۰۸) ئەم شىيوه يە بۇ باش دەركەوتى راستى نزىكتىرە؛ كە شايىتەكان دەترىن بەسويندى ئەوانى دىكە، ئەو سويندەكى كە خواردوويانە بەسەرياندا بدرىتەوە و لېيان ھەلۋەشىنىتەوە. ئەشى لە خوا ترسوو ھەبىٽ و چى دەيىسىن بىگرنە گۈى. خودا لە فەرمان خۆ بويىران شارەزاي راستەرى ناكا.

(۱۰۹) رۆزى كە خوا گىش بىغەمبەرە كانى خۆك كۆوه دەكە و ئىزىزى: بىزىن چۆنتان بە دەنگەوە هاتن؟ ئىزىزى: ئىمە هيچ ئاگاداريمان نىيە، هەر تۆ لە ھەموو نەدياران ئاگادارى.

(۱۱۰) [ئەو دەمەشتان با لە بىر بى كە] خوا گوتى: ئەى عيسىاي فرزەندى مەريەم! وەبىر خۆتى بىنەوە چەندەم چاکە دەربارە خۆت و دايىكت كرد؟ من گيانى ھەرە پېرۆزىم نارددە يارىت، لە سەر بىشكە و بەگەورەيىش دەت توانى خەلک بدوينى. من لە لايهنى خۆمەوە فيرى كتىپ و كارزانى و تەورات و ئىنجىلىم كردى.

ئەوساكەشت ھەر لە بىرىنى كە لە حەرى بە ئىزىنى من شىيوه مەلېكت چى كرد و فووت تىكىد و بە ئىزىنى من بwoo بە بالدارىك و دەفېرى. دىسان ھەر بە ئىزىنى من بwoo تۆ كويىرە كانى زگماڭ و نەخۆشىنى بەلەكىت خۆش دەكردەوە و بە ئىزىنى من مردووشت زىندوو كردهوە. ئەو دەمانەش كە پاش ئەو ھەموو نىشانە ئاشكرايەكى كە بىم دابووى، هاتىيە ناو بەرە ئىسىپائىل، نەمهىشت زيانىت لېيدەن. ئەو كەسانەكى كەروايان بېت نەھىنَا،

(۱۰۵) ئەى گەللى خاوهن باوهەران! ھۆشتان بە خۆتانەوە بىن ئەگەر ئىيۇد بە راستى دەگەللى خوا بن و شارەزا بن، لە بى لادەر زيانوو پى نەگەيىنن. ھەموو لاشۇو دىنەوە بەر قاپى خودا ئەوسا ئاگاداروو دەكاكە ئاكارتان چەلۇن بۇوە.

(۱۰۶) ئەى گەللى خاوهن باوهەران! ھەرگا يەكى لە ئىيۇد تووشى مەرگ دى و دەيەوە وەسيەتى بىكا، با لە خۆتان دوو كەس - كە جىگەي يەروا بن - بىن و لېلى ئاگادار بىن. ئەر لەسەفرەريشدا بۇون و تووشى بەلای مەرگ هاتن، دوو كەسى تر لە وەسيەت ئاگادار بىكەن. ئەگەر لە دوو شايىتەنان بە گومان بۇون، ھەتا دواى نويىز راييان گرن و ئەوسا دەبى سويندى بخۇن كە: بە خودا ئىمە دىنمان بە مالى دنيا نافرۇشىن و شايىتەكى كە دەبى بۇ خودا بىدەين، نامانەوى نەيدىركىنин؛ با قازانچى ئەو راستى نەدركانەشمان بەخزمانى خۆمان بىغا. ئەگەر ئىمە لە دركاندى بە راستى وەسيەتەكە - كە دەبى بۇ خودا بىزىن - خۆ بويىرين، ئىمە بېلى تاوانبار بىبىن.

(۱۰۷) ئەگەر دەرچوو كە دوو شايىتەكە بىشۇو خۆيان تاوانبار كردووه، ئەوساكە دوشايىتى تر - كە لە دووانە نزىكتىر لە مردوووه كە بن - بىنە بىش و سويندى بخۇن كە: بە خودا ئەو شايىتى ئىمە دەدەين، لە شايىتى دوووه كانى بىشۇو راستىرە و ئەگەر لە راستى لە بىدەين، ئىمە لە ناھەق كارانىن.

گوتووته بهو مه‌ردمه - غه‌یره‌ز خودا -
دهبى ئىوه من و دايكم وەك دوو خودا
بپەرسن؟ گوتى: پاكى بى عەبىي
ھەر شياوى توپىه، من ىرىم ناكەۋى
ھېچ شتى بىچگە لە راستى بىيىزەم.
ئەگەر ئەو قىسەم بىركىدا خۆت دەتزانى.
ھەرچىيە كىشىم بە ناخى دلدا بىبورى،
تۆ دەيزانى؛ تەنبا منم كە دەربارەت
ھېچ نازانم؛ ھەر تۆ لە ھەموو نەدياران
ئاگادارى.

(۱۱۷) تۆ چۆنت فەرمان بە من دا،
منىش ھەر ئەوەم راگەياند. گوتىم:
خودا بپەرسن كە ئەمنىش و ئىوهشى
پەروەراندووھە. ھەتا لە ناو ئەوانىش
بۇوم، ئاگادار و چاوهنۇرى باوھەريان
بۇوم؛ لەوساشەوھە كە منت بۇ خۆت
بردەوە، بۇ خۆت ھەر ئاگاداريان بۇوى.
دىيارىشە خۆت لە ھەموو شت
ئاگادارى.

(۱۱۸) گەر بته‌وى ئازاريان دەي،
عەبدى خۆتن؛ گەر بىشىتەوى لېيان
خۆش بى، خۆت دەزانى و ھەر بۇ
خۆتى كە دەستەللات بە دەستە و
لەكارزانى.

(۱۱۹) خودا گوتى: ئەمەرۆ رۆزىكە
يراستەكان راستىيەكەيان بەھەرەيان پى
دەگەيىننى. ئەوان باغانىيکيان دەبى
جۆباريان بە بەردا دەروا و ھەتا سەر
ھەر لەۋى دەبن.

(۱۲۰) عاسمانەكان و زەمين و
ھەرچى لە ناوياندا ھەيە - گىش لە
گىش - مولكى خودايە و ھەر خودايە لە
سەر ھەموو شت توانايە.

دەيانگوت: ئەو نىشانانە ھەموو
جادووى ئاشكارانوو ھېچى تر نىن.

(۱۱۱) ئەو كاتەش من - ھەر بە
ھيمىا تايىھەتى خۆم - حەوارىيە كانم
تىڭەياند: دەبى پرواو بە من ھەبى و
بە پىغەمبەرەكەمىنىش باوھەتكەن.
گوتىان: خوايە! تۆ شايىت بە كە
پروامان پى ھىنای و ھەر ملکەچى
فەرمانى تۆين.

(۱۱۲) كاتى حەوارىيە كان گوتىان: ئەى
عيساى فرزەندى مەرييەم! ئەرى
پەروەرنەكەى تۆ لە دەستى دى
خوانىكىمان لە حەواوە بۇ بنىرى؟ گوتى:
ئەگەر باوھەريتان بە خوا ھەيە لى
بترىن.

(۱۱۳) گوتىان: ئىمە گەرەكمانە لە
خوانى ئاوا بخۇين و دلىنا بىن و باوھەر
كەين كە ھەرچى پىت گوتىن راستە؛
ئىمەش بىيىنە پال ئەوانەكى كە شايىتى
بۇ تۆ دەدەن.

(۱۱۴) عيساى كورى مەرييەم گوتى:
ئەى خوداي پەروەرنەمان! لەو
حەوايەوە تۆ خوانىكىمان بۇ بەرى كە،
كە بۇ ھەوەل و دوايىيمان جىزىنەيەك
بى و نىشانەيەك بى لە تۆرا و لە
رۆزى بى بەشمان مەكە. تۆ چاكتىرين
رۆزى دەرى.

(۱۱۵) خودا گوتى: من بۇ ئىوهى بە
رە دەكەم؛ ھەر كەس دوايە لە ئىوه
حاشايە بكا، جەزرەبەيەكى واي دەدەم
كە تا ئىستا لە ناو خەلکى دنيايدا
ھېچ كەسىكىم ئاوا جەزرەبە نەدابى.

(۱۱۶) ئەو كاتەش كە خودا گوتى:
ئەرى عيساى كورى مەرييەم! تۆ

سەر برووباره کان دەزیان. كەچى هيىند
نافەرمانیان كرد قىمان كىرىن و لە پاش
ئەوان - لە جىيى ئەوان - بەرهە ترمان
دامەزراند.

- (٧) ئەگەر ئىمە لە سەر كاغەز
نامەيەكمان بۇ تو ناردبایه خوارەوە و
بەدەست هەلیان گلۇفیيا، ئەوانەي
خودانەناسن ھەر دەيانگوت: بىنى و
نەبى جادۇو نەبى چى تر نىيە.
- (٨) ئەوا دەشلىيەن: ئەدى بۆچى خوا
فرشتهى بۇ ئەو نەناردا خوارەوە؟
ئەگەر ئىمە فرشتەشمان بىناردايە، بى
سوڭ كار لە كار دەترازا و هىچ مۆلەتىان
پى نەدەدرا.
- (٩) خۆ ئەگەر راسپاردەمان فرشتەش
با، ھەر دەبوو جلکى پىاۋىكى دەبەر
بىكەين و ئەو جلهى ئەوان دەپېۋشن
ئەو پوشىبىاي.
- (١٠) بە گەلەتكەن لە پىغەمبەرانى بەرلە
تۆ، يىشخەن كرا و يىشخەن كەران
تۈوشى كارەكەن خۆيان بۇون.
- (١١) يىزە: ئىوه لەم زەمينە گەشتى
بىكەن، تا بىزان دوايرۆزى بى باوهەرەكان
بە كۆ گەيشت.
- (١٢) يىزە: ھەرچى لە ناوى
عاسمانەكان و زەمنىدايە، مالى كىيە؟
يىزە: ھەموو بۇ خودايە. خودا لە سەر
خۆى نووسىيە كە دەبى خاوهەن بەزە
بى. دىاريشه لە يەرۆزى قىامەت - كە
يىگومانەھاتنى - گىشتوو لېتكەن
دەكتەوە و ئەو كەسانەي گىيانى
خۆيان دۆراندووھ ئەوان يەواناھىيەن.

٦. ئەنعام

- وھ ناو خودا كە دەھەندە و دلوقانە
- (١) پەسن و سوپاس بۇ خودايى كە
ئاسمانان و زەمينى چى كردووھ و
تارىكايى و يەروناكايىش ئەو پەيداى
كرد. ئەو كەسانەش كە حاشايان لە
پەرورەندەيان ھەيە، دىن لە پاشان
شەريكى بۇ پەيدا دەكەن.
- (٢) ئەو خودايى كە ئىوهى لە قور
چى كرد و ماوهى ژىنى بۇ داناون. ئەو
كاتەشى يېيار داوه و ناوى ناوه [كە لە
ژيان بى بەش دەبن]. كەچى ئىوه
دىسانەكە ھەر دوودلن.
- (٣) لە ئاسمانان و زەميندا خوا ھەر
ئەوه و لە نەيىنى و ئاشكاراتان ئاگادارە و
ھەر كارىك بىكەن دەيزانى.
- (٤) ھەر نىشانەيەك لە لايەن خواي
پەرورىنيانەوە بى و بىتە لايان، ئىللا
ھەر حاشايلى دەكەن و خۆيانىلى
دەبۈرن.
- (٥) ئەوا وەختى ئەم راستەشيان
بۇھات، يەروايان بى نەكرد. لە دوايرۆزدا
ئەوانە ئاگادار دەبن لەوشتائە ئىستا
گەپى خۆى پى دەدەن.
- (٦) ئاخۇ ئەممەندە نازانى كە ئىمە لە
پېش ئەواندا چەندىن بەرەمان قى
كردى؟ ئەو دەستەللاتەش لەم زەمينە
بەوانمان دابۇو، بەمانمان نەداوه. لە
حەواوه كەيکەم و شەستەرەھېلى
بارانەمان بۇ باراندىن و وامان كرد كە لە

تریش هه‌یه؟ بیزه: من شایه‌تی ناده‌م.
بیزه: خودا هه‌ر یه‌کیکه و من له
شه‌ریک بو خوادانانی ئیوه دوور و
بیزارم.

(۲۰) ئه‌هلی کتیپ هه‌ر وه‌ک
کوره‌کانی خویان باش ده‌ناسن،
پیغه‌مبه‌ریش وا ده‌ناسن. ئه‌وانه‌ی
خویان تووشی خوسار کردووه، برووا
ناکه‌ن.

(۲۱) کیی وا هه‌یه له و که‌سانه
ناهه‌قتربى که درو بو خوا
هه‌لده‌بەستن يا به نیشانه‌کانی خوا
باوه‌ر ناکه‌ن؟ دیاریشە هه‌ر کى ناهه‌ق
بى، بزگار نابى.

(۲۲) رۆزى قیامه‌ت که گشتیان کو
دەکه‌ینه‌وه، به و که‌سانه‌ی که
شه‌ریکیان بو خودا په‌یدا کردبوو، ئیزین:
کوانى به خه‌یال ده‌وگوت شه‌ریکن
دەگەل خودا؟ ده بیانه‌ینن.

(۲۳) جا ئه و کاته هیچ عوزریکیان نابى
غه‌یره‌ز ئه‌وه بیزه: سویند به خودا که
ئیمه‌ی په‌روه‌راندوه؛ ئیمه هه‌رگیز هیچ
شتیکمان نه‌کردوته شه‌ریکی ئه‌و.

(۲۴) بروانه چون درو له سەر خۆشیان
دەکه‌ن! ئه و شتانه‌ش که ئه‌وان به درو
دەيانگوت، له بەین چوون.

(۲۵) ئى وايان له ناودا هه‌یه گویت پى
دەدا. بەلام ئیمه په‌رده‌یه‌کمان به سەر
دلیان هه‌لکیشاوه که تېت نه‌گەن،
گراناپیشمان خستوته ناو گویچکەیان
کە [نه‌بیسن] و هه‌ر نیشانه‌یه‌ک بىبنى
باوه‌ر ناکه‌ن. ئى واش هه‌یه که دېنە
لات جوابه‌جه‌نگیت دەگەل دەکه‌ن؛ ئه و

(۱۳) بو ئه‌ویشە هه‌ر شتیکى لە
شەوگار و له رۆزىدا، هه‌دا دەدا و هه‌ر
خۆی بیسەر و زانایه.

(۱۴) بیزه: ئاخو دەتانه‌وی غه‌یره‌ز خودا
ھیچ کەسی تر بە سەروده‌ری خۆ
بزانم، کە ئاسمانان و زەمینى داھیناوه
و رۆزى بە زیندەوەر دەدا و خۆی له بژیو
بى نیازه؟ بیزه: فەرمان بە من درا کە
یەکەمین بەرفەرمان بم. سا تو قەت
لەوانه مەبە شه‌ریک بو خودا په‌یدا
کەی.

(۱۵) بیزه: ئه‌گەر نافەرمانی خودای
په‌روه‌رینم بکەم، له ئازارى رۆزه
ھەرەدزوارەکە پە مەترسى، ترسم
ھەیه.

(۱۶) ئه‌وی رۆزى خوا له هه‌ر کەسی
وازیئىنى، ئه‌وه دیاره وەبەر بەزەیى
خستووه؛ ئەم کارهش بزگاریيەکى
ئاشکرايە.

(۱۷) ئه‌گەر خودا بەلایەكت بە سەر
بىننى، بە غه‌یره‌ز خۆی کەس لە
سەرتى وەلا نابا. گەر بەچاکەشت
وەخوینى، هه‌ر خۆیەتى هەموو
کاریکى پى دەکرى.

(۱۸) هه‌ر خوداشە له سەر هەموو
عەبدەکانی دەستى دەروا و هه‌ر بو
خۆیەتى کارزانه و ئاگاداره.

(۱۹) بیزه: شایه‌تى دانى کى لە
ھەموو شایه‌تى دازىك گرینگترە؟ بیزه:
خودا شایه‌تە له نیوانماندا؛ ئه و بە
خەللات بو منى ناردە خوارەوە، تا بە
ھۆى ئه و ترس وەبەر ئیوه بىنم و هه‌ر
کەسیکیش کە پى دەگا. ئیوه شایه‌تى
دەدەن کە وەل خودا چەند خودایەکى

چهندن درېغى کرد. سا بزانه چهند
باره‌کەيان گران و ناله‌باره.

(۳۲) ژينى دنيا جگە له گالته و گەپ
نىيە و مالى ئهولا بو ئهوانە لە
خواترس و خۆپارىزەن زۆر چاكتە. دەسا
بو دەبىن تى نەگەن؟!

(۳۳) ئىمە دەزانىن ئەو قسەى ئهوان
دەيکەن بۇت دەيىتە هوى دلتەنگى. خۆ
ئهوانە تو وەدرۆ ناخەنەوە؛ لە راستىدا
ئەو ناھەقىكارانە لە نىشانەكانى
خودايە حاشا دەكەن.

(۳۴) فره له پىغەمبەرانى بەر لە تۆش
- هەر وەك ئىستەي تو - به درۆزەن
ژمیراون. وىرای باوهەر پى نەكران و
ئازاردانىش، هەروا خۆراڭ مانەوە؛
ھەتاکوو يارمەتى ئىمەيان پى
گەيىشت. سۆزى خوداش به ھىچ
كەسىك ناگۆردى و ديارىشە تو
دەنگوباسى پىغەمبەرانت زانىوە.

(۳۵) ئەگەر تو لە لات گران دى كە به
دەنگتەوە نەھاتوون، سا ئەگەر لە¹
تواناتدایە، رەھۋەلىكى لەم زەمینەدا
بکۆلە، يان پەيزەيەك كە پىنى ھەلچى
بو ئاسمان و بەلگەيەكى پتە و بو
ئەمانە بىنە [پروات پى بکەن]. ئەگەر
خوا خۆي مەيلى لى با، ھەموويانى
شارەزاي راستەرى دەكەن. ئىتر ناشى
تو لە رىزەي نەزانان بى.

(۳۶) هەر ئهوانە گۈيت لى دەگرن كە
دەبىسن. مردووه كانىش خوا زىندوويان
دەكتەوە و پاشان گشتىيان بو لاي
خۆي دەگەرېنەوە.

(۳۷) ئىزەن: بۆچى نىشانىكى لە لايەن
پەروھەنده يرا بو نەھاتۇتە خوارەوە؟ بىزە:

كەسانەى خوانەناسن ئىزەن: ئەمە
چىرۆكى پىشىنەكانە و چىتر نىيە.

(۳۶) هەر ئهوانە ناھىيلن خەلک بىنە
لاي و بو خۆشيان خۆي لى دوور
دەگرن. ئەم كەسانە به بى ئەوهى
ھەستى پى بکەن هەر بو خۆيان لە
بەين دەبەن.

(۳۷) ئەگەر ئەوسا بىابىنى كە لە
سەر ليوارى ئاگر راگىراون، ئىزەن: خۆزى
دىسان دەيانگىراینەوە، ئەوسا به
نىشانەكانى پەروھەندهن يەرامان دەكەن
و ئىمەش لە رىزى باوهەرداران بۇوين.

(۳۸) راستىش ناكەن، تەنبا هەر
ئەوهىان بو ئاشكرا بۇوە كە لە پىشا لە
دلدا حاشاريان دابوو. ئەگەر
بىشگەر ابانەوە، ئەو كارانەى كە پىيان
دەگوتورا مەيکەن، هەر دەيانكەن.
ئەمانە هەر درۆزەن.

(۳۹) گوتىشيان: جگە لەم ژىنەى سەر
دنىامان چىتر نىيە و ئىمە زىندوو
نابىنەوە.

(۴۰) گەر بىان دوونى لەو كاتەدا كە لە
ھەمبەر پەروھەن دەيىيان راگىراون، پىيان
ئىزىزى: ئاخو ئەمە و پى راست نەبۇو؟
ئىزەن: بەلى، سوئىنده كە به
پەروھەندهن راستى راستە. ئىزىزى: دە
ئازار بچىزەن بو ئەو حاشايەى دەتانكەن.

(۴۱) ئەو كەسانە زيانمەند بۇون كە
ھىچ باوهەريان نەدەكەن، دىنە بەر
بارەگاي خودا. تا ئەو ساتەى لە پى
سەلايان لى رابوو. ئىتر ئەوسا لە
حالىكدا كۆلەپشتى بارى گرانى
گوناھىيان لە سەر پىشىتە، هەر ئاخ و
داخ و پەكىيانە؛ ئىزەن: حەيفى ئىمە

(۴۳) رازاندبوونهوه [که هه‌ر له سه‌ر حاشایه مان].

(۴۴) جا و هختن ئهو هه‌موو ئامۆژگاریانه‌یان - که کرابوون - له بیره و چوو، هه‌موو ده‌رگای به‌خته‌وه‌رین بُو کردن‌هه‌وه هه‌تا که‌وتنه خوشی و شادی؛ ئه‌وسا له‌پر و نه‌کاویک به‌ر توره‌یی خۆمان خستن و هه‌موو ناهومید مانه‌وه.

(۴۵) ئیتر ئه‌وسا ئهو که‌سانه‌ی پیش‌یان هه‌ر ناهه‌قى بwoo، دواپراو بوبون و سپاس بُو خواي راهینه‌ری هه‌موو دنيا.

(۴۶) يېزه: به من يېزه ئه‌گه‌ر خوا هه‌ستى گوچ و سوماى چاوتان لى بستىنى و له سه‌ر دلگه‌لیشتانه‌وه مۆر دابنى، كى ده‌توانى - به‌دهر له خوا - بوداته‌وه؟ ده‌پروانه ئیمه چلۇن نیشانه‌کان بُو ئه‌وان شى ده‌كەينه‌وه؛ هېشتا هه‌ر خۆي لى ده‌بوبىن.

(۴۷) يېزه: به من يېزه ئه‌گه‌ر به‌لای خودا له پېرىك و به‌نېيىنى يان به تەرزىكى ئاشكرا، تووشستان بىنى، جيا له‌وانه‌ى غەدرى ده‌كەن كى قې دەبى و تىدا دەچى؟

(۴۸) هه‌ر پېغەمبەرېك ده‌زېرىن پېنى ده‌سېپىرىن مژددەر و ترسىنەر بى؛ سا هه‌ر كەسى يرواي هېينا و ئاكارى چاكى رەچاو كرد، نه هيچ ترسى لە سه‌ر هه‌يه و نه هيچ خەمېكىان دىتتىبه‌ر.

(۴۹) ئه‌وانه وا نیشانه‌کانى ئیمه‌یان به درو ئەزمارد، له سزاي ئەم نافه‌رمانىيە، گرفتارى ئازار دەبن.

خودا توپانى هه‌يه هه‌ر به‌لگه‌يەك [خۆي حەز بکا] به‌رينى بکا؛ به‌لام ئه‌وانه زۆربەيان لى نەزانن.

(۵۰) هه‌ر زينده‌وه‌ر لە عەرزا تەقگەریه‌تى و هه‌ر مەلئى به بالان دەفېر، هه‌موويان كۆمەلائىك و كەكۆ ئىوه. ئیمه له ناو ئەم كتىبە هيچ شتىمان هەل نه‌بواردووه؛ له دوازدۇش گىش ئەمانه له لاي پەروه‌رندەي خۆيان كۆوه ئەكرين.

(۵۱) ئه‌و که‌سانه‌ی كە نېشانانى ئیمه‌یان به درو زانى، كەر و لالن و له تارىكىدا خول دەخۆن. خودا به‌كەيفى خۆي دەك، له هېنديكىان بى دەگۈرى و هېنديكىانىش دەخاتە سه‌ر راسته‌رېيە.

(۵۲) يېزه: ئه‌گه‌ر خوا به‌لایه كۆو بُو بنىرى يان رۆزى سەلا و لى رابى، ئاخو ئه‌وسا غەيرەز خودا هانا بُو كەسى تر دەبەن؟ ئه‌گه‌ر راستن، راستى بلېن.

(۵۳) نەخىر، ئه‌وسا هه‌ر هانا بُو خودا دەبەن. ئه‌گه‌ر خودا خۆي حەز بکا، به‌لاتان له سه‌ر لا دەبا و ئه‌و شتىمان تان له بىر دەچىتەوه كە [ئىستا] به شەرىكى خوداييان دەزانن.

(۵۴) ئیمه بُو سه‌ر گەلىك لە گەلانى پېش تۆش [پېغەمبەرمان] به رى كردوون. [ئه‌و که‌سانه‌ی ياغى دەبوبون] تووشى به‌لا و نسييەتانا مان دەكردن، تا به‌شکىكىو له به‌رمان بلالىنەوه.

(۵۵) دەيسا بۆچى كە به‌لاشمان به سه‌ر هېننان، له به‌رمان نەپارانه‌وه؟ به‌لام ئەمان دلپەش بوبون و، شەيتانىش كاره‌كانيانى وا له به‌ر

(۵۵) ئىمە ئاوا نىشانەكانى خۆمانيان
ته‌واو بۇ شى دەكەينەوه و دەمانەوى
رىپيازى تاوانباران رۇون بېيىتەوه.

(۵۶) بىزە: من بىرم پى نەدرابو كە لە
خودا بتكەمەوه و ئە و شستانە بېرسىتم
كە ئىوه دەيانيپەرسىن. بىزە: قەت من
بە ئارەزووى ئىوه ناكەم. ئەگەر بىتتو
شويىن ئارەزووى ئىوه كەوم، ديارە
رىگەم گوم كردووه و لە راستەرى
وەدەر كەوتوم.

(۵۷) بىزە: وا من لە لايەن
پەروھرىنەوه، بەلگەى پەتەوم لە لايە;
كەچى ئەوهى لاي منتان بە درۆ دانا.
ئەوهش ئىوهى بۇ بەلەزن، هيچى لە
دەس مندا نىيە. فەرمان ھەر فەرمانى
خوايە و ھەر خۆي راستىيو بۇ باس
دەكا. چاكتىر لىك جودا كەرەۋەش ھەر
خۆيەتى.

(۵۸) بىزە: ئەگەر ئە و شتەي داوابى
دەكەن و بۇي بە پەلەن بە دەس من
با، كارى زىوان من و ئىوه ھەر لە زوودا
دوايى دەھات. ھەر خوا باشتىر
ناھەقىكاران دەناسى.

(۵۹) ھەموو كلىلى نەيىنى و بەرپىواران
وا لاي ئەوه؛ لە خۆي بەدەر هيچ
كەسى ئاگاى لى نىيە و ھەرچى لە
زىريا و بەزدایە باش دەيزانى؛ هيچ
گەلايەك لە هيچ شوينى بى زانىنى
ئە و ناوهەرى. ھەرچى دەنكە و لە
تاريکايى زەويدا و ھەرچى تەرە، يان
زوھايە، گىشتى لە ناو دەفتەرىكى
ئاشكرايە.

(۶۰) ھەر خۆيەتى بە شەو ھەستىو
لى دەستىنى و لە ناو رۆزى چىتان
كردووه. جا بە رۆزراو دەپەرىنى، ھەتا

(۵۰) بىزە: من بە ئىوهەم نەگوت: كلىيل
دارى گەنجىنەكانى خوا منم؛ نەشم
گۇتووه: لە نادىاران ئاگادارم؛ بىشىم
نەگۇتوون: فريشىتەم. تەنها من ھەر
ئەوه دەكەم كە خودا بىنى راگەياندۇوم.
بىزە: ئاخۇ كۆر و چاوساغ وەككۈ
يەكىن؟ دەيسا بۇ بىر ناكەنەوه؟

(۵۱) بەم قورئانە تۆ ئەوانە بتىرسىنە،
كە لە رۆزى كۆ بۇونەوه لە قاپى
پەروھرنىدەيان نىگەرانى؛ كە لەو بەدەر
نە هيچ دۆستيان گىر دەكەۋى و نە
تىكاكار، بەشكۈو لە خودا بتىرسىن.

(۵۲) ئە و كەسانە مەتۆرىنە و دەريان
مەكە كە گىش شەوهەكى و ئىواران ھانا
دەبەنە بەر خواي پەروھرىنەيان و بۇ
رەزاي ئە و كۆشىش دەكەن. تۆ هيچ
كارت بە كارى ئەوان نەدابى؛ ئەوانىش
هيچ كاريان بە سەر تۆوه نىيە. سا
ئەگەر ئەمانە دەركەى، غەدرىكە لە
خۆتى دەكەى.

(۵۳) ئىمە ئاوا گەرەكمانە ھىندى
لەوان بە ھىندىكەن تاقى وەكەن، ھەتا
بىزەن: چلۇن خودا لە ناوماندا ھەر
ئەمانەى وەبەر چاكەى خۆي
خستووه؟ ئاخۇ خودا لەوان باشتىر
شوكربىزىران ناناسى؟

(۵۴) ھەرگا ئەوانە دىنەلات كە بە
نىشانانى ئىمە يەوادارن، پىيان بىزە:
دىلىيان پەروھرىنتان ھەر خۆي لە سەر
خۆي نووسىبۇ بەر بەزەيى خۆيتان بخا؛
ديارە خودا ھەر كەسىكى لە ئىوه - لە
نەزانى خۆي - كارى خراپى لى رۇودا
و پاشان پەشيمان بىتەوه و ئاكارى
چاڭ رەچاو بىا، لە گوناحەكانى
دەبۈورى و دلۇقانە.

(۶۷) زور به زوو ئاگادار دهبن که هه‌ر
باس و خه‌بېرىك جىگەي خۆي هه‌يە.

(۶۸) هه‌رگا ئه‌وانه ده‌بىنى ده‌باره‌ى
نیشانه‌كانمان خراب ده‌دوين، تو روويان
لى وه‌ربىگىرە تا بارى قسە ده‌گۇرن و
قسە لە شىتىكى تر ده‌كەن. گەر وا
روويدا شەيتان لە بىرى بىرىدەوە، هه‌رگا
وه‌بىرت هاتەوە ئىتر وەل ناھەقىكاران
رۇمەنیشە.

(۶۹) ئه‌وانه‌ى خودى ترسن و
خۇپارىزىن، هىچ ئوبالى ئه‌وانه‌يان
لەستۆ نىيە. بەلام دەبى ئامۇڭگارى [بۇ
نالەبارەكان] بىكەن، بەشكۇو لە خودا
بىترسن.

(۷۰) تو وازبەننە لەوانه‌ى دىنەكەيان بە
گەمه و گالتە گرتۇوە و ژىنى دنيا
تەواوىك لە خىشته‌ى بىدوون. بەم
قرئانه بىريان خەوە كە هه‌رسىك
بىكەۋىتە زىندانى بى دەرەتانى
كرده‌وە خۆي - لە خوابىدەر - هىچ
كەسى دەھاناي نايە و هىچ كەسىش
تکاي بۇ ناكا. هەرجى مالى دنياش
ھەبى و لە لاي ئەوبى لە قەرەبۈوى
خۆيدا بىدا، قبۇلل ناکرى. ئهوان
لەسۈنگەي ئەو كارەى كردوويانە و
پروايان بە خودا نەبۈوە، لە دوزەھەن
دەرناكەون و ئاوى كولىو دەخۇنەوە و
جەزىرەبەي بەزانيان هه‌يە.

(۷۱) بىزە: ئاخۇ گەرەكتانە - لە خوا
بەدەر - ھاوار بۇ شتازىك بەرین نە
زەرەرىكىمان لى دەدەن، نە بەھەيان
بۇمان هەيە و لە پاش ئەوهى
شارەزاي راستەرىك بۇوين، سەرلە
نوى پاشگەز بىنەوە؟ هه‌ر وەك
ئەوهەمان بە سەردى كە شەيتان

ماوهى دىيارى كراو بە سەر دەچى. لە
پاشان دەچنەوە لاي خۆي؛ ئەوسا
ئاگادارتان دەكاكە لە پىشدا چوو
كردووه.

(۷۲) هه‌ر خۆيە دەستەلاتدار بە سەر
عەبدانىيا. پاسەوانانىكىشتن بۇ بەرى
دەكاكە. هه‌رگا وەختى مردنوو دى،
پىمېرىدى خوا لە پىك هىنانى فەرمانى
درېغ ناكا.

(۷۳) پاشان دەيانگەرېننەوە بۇ لاي
خودا، كە سەرورەرى راستەقىنەى
ھەموويانە. با بىزانن فەرمان هه‌ر بە
دەستى ئەوە و زووتر لە هه‌ر
حىسابگەرى بە حىسابى گىشىرادەگا.

(۷۴) بىزە: كى رىزگارتان دەكاكە لە
تاريکى بەز و دەريا؟ كە ئەوساکە بە
نەيىنى و بە ئاشكرا لە بەرى
دەپارىنەوە: ئەگەر خودا ئەمجارەش
رۇزگارمان بىكا، هەر شوکرانە ئەو
دەبىزىرىن.

(۷۵) بىزە: خوا رۇزگاروو دەكاكە لەو
تەنگانە و لە ھەموو بەلايىكى دىش؛
كەچى ئىيۇھ شەرىكى بۇ پەيدا دەكەن.

(۷۶) بىزە: خودا توانى ھەيە كە لە
لاي سەررووتانەوە يان لە لاي
زېرىپاتانەوە ئازارتان بۇ بەرى بىكا؛ يان
بىتانكاتە چەند دەستە و تىكتان بەردا و
ئازار لە يەكتىر بېچىزىن. دە پروايان چۈن
ئىمە نیشانه‌كانمان - جۆرە جۆرە - بەو
مەردمە نیشان دەدەن، بەشكۇو
ئەوانە تىبىگەن.

(۷۷) ھۆزەكەي تو ئەم قورغانى و
راستىشيان پى درۆيە. بىزە: خۆ من
نەبۈومە ھەممە كارەتان.

(۷۷) وختى که دىتى مانگ ههلات،
گوتى: ئەمە پەروھرینمە. کە ئەويش له
بەر چاو نەما، گوتى: ئەگەر پەروھرینى
يراسته قانىم خۆى شارەزايىم پى
نەللى، منيش له گومپايان دەبم.

(۷۸) كاتى دىتى وا خۆر له كەل سەر
دەكەوى، گوتى: ئەمە لەوانى تر
مەزنترە، رەنگە پەروھرندەكەى من هەر
ئەمە بى. کە خۆرىش كەوتە
خۆرنىشىن، گوتى: گەلۋا من لەو كارە و
کە شەريكان بۇ خودانى من دەناسن،
تەكىمەوه.

(۷۹) وامن - به دلپاكى - بروم كرده
ئەو كەسە کە ئاسمانان و زەمينى
داھىناوه و لەوانە نىم شەرييکى بۇ
پەيدا دەكەن.

(۸۰) ھۆزەكەى لە سەر ئەم باسە
شەر و كىشەيان پى فرۇشت. گوتى:
ئىوه چۆن دەگەل من دەربارەى
خودايىكەوھ كىشە دەكەن کە خۆى
شارەزايى كردووم و هيچ ترسىيكم
لەوانە نىيە کە ئىوه دەيانكەنە
شەرييکى ئەو. هەر شتىيکى
پەروھرندەم حەزى بكا هەروا دەبى
زانسىي پەروھرینى من هەموو شتى
داگرتۈوه. ئاخۇ ئىوه رانامىيىن؟

(۸۱) جا چۆن دەبى لەو بتانەى - کە
ئىوه دەيانپەرسىن - ترسم هەبى؟
كەچى ئىوه ترسوو نىيە و ئەو بتانە به
شەرييکى خودا دەزانن و هيچ
بەلگەيەكى پتەوتان بۇ نەھاتۆتە
خوارەوھ. ئەگەر ئىوه لە زانىن هيچ
بەشتان هەبا، دەتازانى لە من و
لەنگۇ كامەلامان پتە شىياوى نەترسانە.

خەلەتاندوویە و لە سەر زەوى
سەرگەرداňە. ھېنىدىك ھەوالى واي
ھەيە کە پىنى ئىزىن: وەرە لامان لە
رىيگەت شارەزا دەكەين. بىزە: ىرىي
راست ھەر ىرىگەي رووبە خودايە و
فەرمان بە ئىمە دراوه خۆ بدەينە دەس
راھىنەرەي دىنایە.

(۷۲) فەرمۇوشىيە دەبى نوڭىز بىكەن؛
ترسىشىو لە خودا ھەبى؛ کە ھەموو
لاتان لاي ئەو خېر دەكەنەوه.

(۷۳) ھەر خۆيەتى بۇ راستى، ئەم
ئاسمانانە و زەمينە بەرھەم ھېنىاوه.
ھەر ىرۇزىكى بۇ دروست بۇونى ھەر
شتى فەرمان بىدا: بىھ! دەبى. قىسى
راستە و لارى نىيە و ئەمە ئۆزى فۇو
بە كەلەشاخدا دەكىرى، تەنبا خۆى
دەستەلەت دارە و ديار و بەرپىوار
دەزانى و ھەر خۆيەتى لەكارزان و
ئاگادارە.

(۷۴) بىر لەو كاتەش بىكەرەوە كە
ئىبراھىم بە ئازەرى ئاپى خۆى گوت:
ئەتۇ بۆچى ئەو بتانە دەپەرسىتى؟
ئەمن تۆشۇو گەلەكەشت دەبىنەم لە
رى لاو داوه.

(۷۵) [ھەر ئەو دەمەش بۇو كە] ئىمە
نىشانى ئىبراھىمندا دام و دەزگاى ئەم
عاسمانان و زەمينە سەر بە كىيە، تا
لە ىرىزى باوهەدارە راستەكان بى.

(۷۶) كە شەھى بە سەردابات و
تارىك دابات، ئەستىرەيەكى بەدى
كرد. گوتى: ئەمە پەروھرینمە. ھەركە
لە بەر چاو ئاوا بۇو، گوتى: ھەرچى ئاوا
بىنى خۆشم ناوى.

خوا په‌یدا کربا، کردده‌وهیان سه‌رپاکی
به فیروز ده‌چوو.

(۸۹) ئه‌وانه که‌سانیک بون که کتیبی
خومان پینداون و له کارزانیمان راهینان و
کردمان به پیغمه‌بر؛ گهر ئه‌مانه لیيان
بکه‌ونه حاشایه، ئیمە ئه‌و کاره ده‌دەینه
کۆمەلی و که پروايان پیيان هەبى و
ھیچگا حاشایان لى نه‌کەن.

(۹۰) ئه‌وانه که‌سانیک بون که خودا
رینمۇونى کردن؛ توش هەر له شوین
ئه‌وان پیرو! بیزه: خو من ھیچ پاداشیکم
لیو ناوی، ئەم قورئانه هەر تەنیا
ئامۆژگارییەکه بو ھەموو خەلکى
دنیا يە.

(۹۱) ئه‌و دەمەی وا گوتیان: خودا ھیچ
شتیکى بو ھیچ که‌سیک نه‌ناردووه،
وھک پیویسته خوا بناسرى،
نه‌یانناسى. بیزه: ئى کى ئه‌و کتیبەی
ناردووه که موساھیناى و برووناکى و
شارەزايى بولو بو مەردم؟ کتیبى کە
پەرەپەرە دەکەنەوە و بەشى کەمى
نیشانى خەلکى دەدەن و بەشى
زۆرى دەشارنەوە! بەو کتیبە
شتگەلیکتان پى فېر کرا کە نه خۇ نە
باب و كالّتان نەو دەزانىن. بیزه:
ھەرخودا ناردوویە. تو ئیتر وازیان لى
بینە با به گالّته کردنەوە خو خەریک
کەن.

(۹۲) ئەم قورغانەشمان به خەلات بو
تو نارد و مەمبارەکە و ئه‌وانەيشى له
لا راستە کە دەپیشدا ناردرابون؛ تا تو به
ھۆى ئەم قورئانه خەلکى مەکە و
دەرەپەرە بترسینى و ئه‌و که‌سانە
پروايان به قیامەت ھەيە، دیاره باوهەری

(۸۲) ئەو که‌سانە پروايان به خودا
ھیناوه پرواکەيان تىكەللى ناحەقى
نەکرد، دلنیاپى بو ئه‌وانه و شارەزاي
رای خودا ئەون.

(۸۳) ئەمانه چەند بەلگەيەک بون کە
دابوومانه ئىبراھيم، کە بەرانبەر بە
ھۆزى خۆى رابووهستى. ھەر کەسى
ئیمە حەز بکەين پلهى ریزى بالا
دەبەين؛ بى گومانه پەروھنەت
لەکارزان و ئاگادارە.

(۸۴) ئیمە ئىسحاق و يەعقووبمان
ھەر بەو بەخشى و ھەمۆو لامان
شارەزاي خومان کردوو، له پىش
ئه‌واندا نووحىشمان بەرە خومان رى
نیشاندا و له ناو زاروزىچى ئەودا داود و
سولەيمانىش و ئەبیوب و یوسف و
مووسا و ھارۇونمان خستە سەرپىگا.
ئیمە ئاوا پاداشى باش بە کارچاکان
دەدەینەوە.

(۸۵) ھەرەھا زەکەريياش و يەحىا و
عيسا، وئىرای ئەلياس؛ ھەمۈپان له
مېرخاسان بون.

(۸۶) ئىسماعيل و ئەلەسەع و
يۈونس و لۇوتىش ھەرەھا؛ سەر
لەبەريانمان له خەلکى سەر زەمینى،
زىدەتر قەدر لىناوه.

(۸۷) له باب و کاڭ و عەولاد و
برايانىان، پېتىكىانمان سەرخستن و
شارەزاي راي راسمان کردن؛

(۸۸) ئەم شارەزايى کردنە له لاي
خودا يە. له ھەر کەسى له عەبدانى
مەيلى لى بى، بەرە خۆى رېنى
نیشان دەدا. خو ئەگەر شەرىكىان بو

(۹۷) هه ئەویشە ئەستىرەت بۆ خستوونە ڕوو؛ تا بهوانە - لە تارىكى بەز و زريا - رى پەيدا كەن. ئىمە بۆ كەسانى زانان، نىشانانمان بە ڕوونى شى كردۇتەوە.

(۹۸) هه ئەویشە هەموو ئىوهى لە تاقە كەسىك خستەوە؛ لە دواى ئەوە لە شۇينىك كۆي كردنەوە و داي مەزراندۇون. بۆ ئەو كەسانەتى دەگەن، نىشانانمان بە ڕوونى شى كردۇتەوە.

(۹۹) هه خۆيەتى لە حەواوه ئاوىكى بۆ ئىوه باراند، هەموو ڕووەكمان پى ڕوواند، هەتا لە سەۋۆزە گياكەوە دەنك و كەلۈوى سوارى يەك و لە كلۇكى دارخورماوە هيىشۇوى پې و شۇرەوە بۆ دەگەل باغانىك لە ڕەز و زەيتۈون و بنەھەنارى ھاۋوئىنە و لە يەك جيامان بەرھەم ھىينا. وەختى مىوهيان پىددەگا سەيرى بىكەن، كە لەواندا گەلىك نىشانەتى خودا ھەن بۆ كەسانى كە پەروايان بە خوا ھەيە.

(۱۰۰) لە جنۇكان شەرىكىيان بۆ خوا پەيدا كرد؛ كە بۆ خۆى دروستى كردوون. لەو نەزانى كە ھەيانە، خەيال دەكەن دەبى كۆر و كىزى ھەبن. خودا پاك و بەرزترە لەو باسانەتى ئەوان دەيکەن.

(۱۰۱) داھىنەرى ئاسمانەكان و زەمبىنە؛ چۆن دەبى عەولادى ھەبى؟ كە هيچ ژنى نەھىناوه و ھەرجى ھەيە هەموو دەسکردى خۆيەتى و ئاگاى لە هەموو شت ھەيە.

(۱۰۲) هه خودايە ئىوهى پەروردە كردووه و بەغەيرەز ئەو هيچ شت بۆ

پى دىنن و ھۆشيان بە نويزە كانىشيانەوە ھەيە.

(۹۳) كى لەو كەسە ناھەقتە درو بە دەم خواوه بىكا؟ ياخىزى من لە خوداوه فەرمانم پى راگەيەنراوه؛ كە ھەرگىز هيچ فەرمانىشى لە خواوه بۆ نەھاتووه؛ يان ياخىزى منىش لە وينە ئەوانەتى خودا ناردۇويە، دەتوانم بۆتان بىنېرمى؟ بىريا وەختى ئاويلكەدان تو ناھەقىكارەكانت بىديبا كە فريشته لېيان راساوه، كە: گىانوو لە قالب دەرخەن؛ وَا ئەمېرە لە تۆلەتى ئەوە كە دروتان بە دەم خوداوه ھەلەدەبەست و لە نىشانەكانى خودا حاشاۋ دەكرد، ئىوه بە سووكاياتىيەوە ئازار دەدرىن.

(۹۴) هه وەك تاك تاكە و بە تەنیا لە پىشىوودا، ئىوهمان وەدى ھېنابە، ھەرواش ھاتوونەوە لامان. ھەرجىش ئىمە پىمان دابۇون، لە دواتانەوە بەجى ما. ئەو كەسانەش نابىن كە لاتان واپۇو تىكارىن و بە شەرىكى خواتان دەزانىن. ديارە ئىستا لە يەكترى جيا بۇونەوە و چى بە خەيال سازۇو دابۇو، ھەمووتانلى بە هيچى چوو.

(۹۵) خودا دانە و دەنكى مىوه دەقەلىيىشى. هه ئەویشە زىندۇو لە مردوو دەرەخا و مردوو لە زىندۇو دەرىيىن. ئەمە خوايە، دەسا ئىوه چۈن [لە بىرگا] كلا دەكرىن؟

(۹۶) تېكوللى شەوگار لا دەدا و سېيىدە و بۆ دەخاتە ڕوو. شەوى بۆ ئۆقرە گىتن و خۆر و ھەيقى بۆ ژمارەتى ئىوه سازدا. خوداي خاوهن دەستەلاتى زانا ئەم كارەتى كردووه.

(۱۰۹) به سوینده‌وه ړه‌ش بونه‌وه که
به خودا هه‌ر تاکه نیشانه‌یه کیان له
خواوه بو بیته خواری، یروا دینن. بوسه
نیشانان هه‌ر لای خودان؛ کوو ده‌زان؟
[من ده‌زانم] ئه‌گه‌ر نیشانه‌شیان بو
بی، باوه‌ر ناکه‌ن.

(۱۱۰) هه‌ر ئه‌وان جاری يه‌که‌م
باوه‌ریان به قورئان نه‌کرد، [ئیمه‌ش] دل
و دیده‌ی ئه‌وان له کار ده‌خهین. هه‌ر
وهک هه‌ن واژیان لى دینین که هه‌ر به
نافه‌رمانیه‌وه سه‌رگه‌ردان بن.

(۱۱۱) فرشته‌شمان بناردايه و
مردي‌یه کانیش قسه‌یان ده‌گه‌ل کردان
و هه‌موو شتمان له رهوه‌رووی
ئه‌وانه‌وه خپ کرداوه، هیمان باوه‌ریان
نه‌دینا؛ جا مه‌گین خوا مه‌یلی لى با.
به‌لام زوربیان نه‌زان بون.

(۱۱۲) ئیمه بو هه‌ر پیغه‌مبه‌ریک
دوژمنیکمان - له نیو شه‌یتانه کانی
بنیاده‌م و جندوکه - دانا. هیندیک له‌وان
- بو فریودان - قسه‌ی رازاوه و درویان
به هیندیک تر براده‌گه‌یاند. په‌روه‌رندت
ئه‌گه‌ر حه‌زی بکردايه، ئه‌و کاره‌یان بو
نه‌ده‌کرا. لیيان گه‌ری با هه‌ر درویان
هه‌لبه‌ستن.

(۱۱۳) با ئه‌وانه‌ی یروايان به‌و دنيا نبيه،
به دل گوي بو راگرن و په‌سندی که‌ن و
hee کاري ده‌يکه‌ن با بیکه‌ن.

(۱۱۴) ئاخو ره‌واييه غه‌يره‌زخوا
داوه‌ریکی په‌يدا بکه‌م؟ هه‌ر ئه‌ويشه
ئه‌م کتیبه‌ی دوور له هه‌موو
که‌مايه‌سی بو ئیوه نارده خواره‌وه.
ئه‌وانه‌ی کتیمان پیدان، سور ده‌زان
که خه‌لاته و له په‌روه‌رندت تورایه و

په‌رستن نابی؛ هه‌موو شتیش ئه‌و
کردوویه. له سه‌رتانه عه‌بدایه‌تی ئه‌و
بکه‌ن و سه‌رپه‌رستی هه‌موو شت
hee به خویه‌تی.

(۱۰۳) ئه‌و نایه‌ته به‌ر چاوان و هه‌موو
بینه‌ریک ده‌بینی و کارناسک و ئاگاداره.

(۱۰۴) ئیوه له په‌روه‌رنده‌ورا چاوی
دلتان پیدراوه. هه‌ر که‌سیکی به چاوی
دل شت بینی، به قازانجی ته‌واو
ده‌بی. هه‌ر که‌سیکیش چاوی دلی
نابینایه، زیانباره و من کیشک گری ئیوه
نیم.

(۱۰۵) ئیمه نیشانه کان ئاوا جوراوجو
شی ده‌که‌ینه‌وه؛ هه‌تا له ئاکاما نه‌یزن
خوه‌نه‌واری! هه‌تا رونیشیان که‌ینه‌وه
بو ئه‌وانه‌ی که تیده‌گه‌ن.

(۱۰۶) هه‌ر فه‌رمانی له په‌روه‌رنده‌ورا
بوقت دی، پیکی بینه؛ به غه‌يره‌ز ئه‌و
که‌س بو په‌رستنی ناشی. تو واخت
له‌وانه بینه شه‌ریک بو خوا په‌يدا
ده‌که‌ن.

(۱۰۷) ئه‌گه‌ر خودا مه‌یلی لى با،
شه‌ریکیان په‌يدا نه‌ده‌کرد. ئیمه تومان
نه‌کردوتله پاسه‌وان به‌سه‌ریانه‌وه
نه‌بوویته هه‌مه‌کاره‌یان.

(۱۰۸) قسه‌ی خراب ده‌رباره‌ی ئه‌وانه
مه‌که‌ن که داوا [ی یارمه‌تی] له
غه‌يره‌ز خوا ده‌که‌ن؛ چونکه ئه‌وانه‌ی
نه‌زان، له‌وانه‌یه له‌به‌ر دژایه‌تی خویان،
خراب له مه‌ر خودا بدؤین. ئاکاری هه‌ر
ده‌سته‌یه کمان له به‌چاوه‌رازاندوونه‌وه
و له ئاکامدا هه‌ر دینه‌وه به‌ر ده‌ستی
په‌روه‌رنده‌یان؛ ئه‌وسا ئاگاداریان ده‌کا
که چیان ده‌کرد.

نابئ له گوشتەکەی بخون؛ ئەمە له رىگە لادانە. شەيتانەكان دنهى دۆستانى خۆدەدەن، تا كىشەتان دەگەل بکەن. جا ئەگەر بە گوپىان كردن، بى گومان شەريكتان بۇ خودا داناوه.

(۱۲۲) ئاخۇ كەسى كە مردوو بۇو، ئىمە زىندوومان كردەوە و رۇوناكىيەكمان خستە پېشى، بە سەرىبەستى لە ناو خەلکا بوخلىتەوە، وەك كەسىكە كە له ناو تارىكىدايە و هيچ دەرەتايىكى نىيە؟ ئەو كەسانە خوانەناسن كارەكانيان له بەر چاوى خۆيان جوانە.

(۱۲۳) هەر وا تاوانكارانى هەر كۆمەلېكمان كردووتە خاوهەن دەستەلات، تا لهويدا خەلک فريودەن. لە راستىشا هەر قىل لە خۆيان دەكەن و ھەست پى ناكەن.

(۱۲۴) هەرگا بەلگەيەكىان بۇ بىن، ئىزىن: ئىمەش تا وەك پېغەمبەرانى خوا، ئەو بەلگانەمان بۇ نەيە، نامانكىرى يروا بىننин. خودا خۆى باشتى دەزانى ج كەسى بۇ پېغەمبەرى ھەلبىزىرى. زۆرى پى ناچى ئەوانەى تاوانباريون - لە بەر فىلبازى و دەغەليان - لە لاي خواوه سوکى و ئازارىكى دژواريان تۈوش دەبىن.

(۱۲۵) هەر كەسى خودا حەزىكا، بۇخۇي رىگەي نىشان دەداو بۇيرۇا بە ئىسلامەتى دلى گوشادى دەداتى. كىش حەزىكا گومپايدى بىكا، ھېنده نەفەس تەنگى دەكا، وەك بەرەوحەوا سەركەۋى. خودا ئاوا ئەو كەسانە يروا ناهىين تووشى رسوايى دەكا.

گشتى راستە. كە وايه تو ھەرگىز له دوودلان مەبە.

(۱۱۵) قسەكانى پەروھەنەت - له بى لايەنگىرى و راستىدا - تەواو و بى كەم و كورىن؛ كەس ناتوانى بىانگۇرى. زۆر بىسەر و ھەرە زاناش ھەر خۆيەتى.

(۱۱۶) ئەگەر كەوتىيە شوپىنى قسە زۆربەي ئەوانە وا لەم سەرزەۋىنەدان، لە رىگەي خودا لات دەدەن؛ چونكە ھەموو بە شوپىن خەيالدا دەرۇن و ھەر لە پەروپوچ خەرىكىن.

(۱۱۷) پەروھەنەت زۆر لە خۆت باشتى دەزانى كىن ئەوانەى لە رىئى خودا لايانداوه و باشتىرىش له تو دەزانى كى رىگەي راستى لەبەرە.

(۱۱۸) دەسا ئىيە ئەگەر يرۋاوا بە خودا ھەيە و نىشانەكانى خوداتان لە لا راستە، لە گوشتى ئازەللى بخون كە دەمى سەر ژى كردىنى، ناوى خواى لە سەر ھاتووه.

(۱۱۹) بۆچى ئىيە خۆتان لە گوشتى ئەوانە دەپارىزىن كە ناوى خوايان لە سەر دى؟ كە ھەر خوداش بە تەواوى باسى ئەمانەى بۇ كردوون كە خواردىنيان ناڭەوايە، - مەگىن لە ھەرەنەن ئارەزوو ئاخارىيەوە - زۆر لەوانە ھەر بە ئارەزوو خۆيان و لە نەزانى، مەردم لە رىگە لە دەدەن. خودا خۆى ئاڭادارتە له و كەسانەى لە ئەندازە دەرەدەكەون.

(۱۲۰) لە تاوانى بە ئاشكرا و نەيىنى خۆ بىپارىزىن؛ ئەوانەوا خۆيان تووشى تاوان دەكەن، سزاى تاوانيان دەبىن.

(۱۲۱) هەر ئازەللى لە كاتى سەر ژى كردىنى ناوى خوداي لە سەر نەيە،

(۱۲۲) بۇ ھەر كەسى - بەرانبەر بە ئاكارى خۆى - پلەوپايەگەلىك ھەيە و پەروھەرنىت لەوهى دەيکەن خافل نىيە.

(۱۲۳) پەروھەرنىت بىن نياز و دلوقانە. ئەگەر خۆى ئارەزوو بكا، ناتانھىلىنى و حەزى بكا، لە پاش ئىيە چىنيكى تر لە شوېنى ئىيە دادەنى؛ ھەروھك ئىيە لە تۆرەمەى كەسانى تر خستۇتەوھ.

(۱۲۴) ھەر پىيارى بۇتان درا، شك نىيە ھەر ئەوه دەبىن و بەسەرروو دى و ناتوانن خوا بىن ھىز و دەستەلات بکەن.

(۱۲۵) بىزە: گەلۇ! ھەرچى لە دەستى ئىيە دى، درېغ مەكەن؛ وا منىش ھەروا خەرىكى كارى خۆمم. لە ئاكامدا تى دەگەن كە ئەنجامى [باشى] ئەو دنيا بۇ كى دەبىن. ھەر چۈنۈك بىن، خوا ناھەقان بىزگار ناكا.

(۱۲۶) لە [بەروبۇرى ئەو] كېلگە و ولساڭە كە خودا بەدى هيئاوه، بەشىكىيان بۇ خۆى دانا. جا بە خەيال گوتىيان: ئەمە بەشى خوايە و ئەمەش هي بىتكەنمانە. خۆ بەھەرى بىتكەنمانان، نەدەكەوته لاي بەھەرى خوا؛ بەلام بەھەرى خوا دەچووھ لاي بىتكەنيان! ناشىريين داوهرى دەكەن.

(۱۲۷) بىۋانانى شەرىك دانەر بۇ خۆدا، وايانكىد كە زۆرىك لە ھاوپىرەكانيان، كوشتنى فرزەندى خۆيان بەلاوه جوان ورەوا بىن؛ تاكۇو لە بەينيان بىهن و دىنەكەيان لىنى تىكەل و تىكەل بکەن. ئەگەر خودا كەيەنلى با، ئەوان ئاوايان نەدەكرد. لېيان گەرى ھەر بوختاني دەيکەن بىكەن.

(۱۲۶) ئەمە ھەرىكەر ئەنەن بەرەنەدەت تۆيە. بۇ ئەوانەن لە نسيحەت بەھەر دەبەن، نىشانانمان بە باشى رەونىكەر دەۋەتەن.

(۱۲۷) ئەو كەسانە لە پەروھەرنىت خۆيانرا شويىنەكەيان ئەنواى ھېمەنەتى دەبىن و لە بەرانبەر كارەكەيان دۆستىتى ئەويان ھەيە.

(۱۲۸) لە ورۇزەدا كە ھەمووان كۆ دەكتەوه؛ ئەى دەستەوگرۇي جندۇكان! ئىيە زۆرىنەي مەرۇتان كەدبۇوه پەيرەنە خۆتان. دۆستەكەنەن لە زىوان بەرەي مەرۇدا ئىزىن: ئەى پەروھەرنەمان! بېرىكمان لە بېرىكى تر بەھەرى بىردى گەيىشتىنە ئەو مۆلەتەن كە بۆمانت دىاري كرد. گوتى: دەسا جىنگەي ھەتاھەتاييتان جەھەندەمە؛ مەگىن خودا - بە كەيەنلى خۆى - بۇو بگۇرى. پەروھەرنىت لەكارزان و ئاگادارە.

(۱۲۹) ئاوهھاينە بېرىك لە ناھەقىكاران - لە سۆنگەي ئاكارى دەيکەن - دەخەينە ژىر دەستەلاتى بېرىكتىيان.

(۱۳۰) ئەى گەلى جنۇكە و مەرۇ مەگەر پەيغەمبەر ازىكتان ھەر لە خۆتان بۇ نەھاتن، كە لە نىشانەكائى من بە سەر ئىيەدا وەخوېن و لەم بۇزەتەن بىرسىن؟ گوتىيان: بەللى، شايەتى لە خۆمان دەدەين. ژىنى دنيا فريوی دان شايەتىيان لە سەر خۆيان دا، كە خوداييان نەناسىيە.

(۱۳۱) بۇيە ئەمەمان بىرگەياند كە بىزانن پەروھەرنىت لە ناھەقى هيچ شارىكى قېر نەكەر دووه و خەلکەكەن بىن ئاگا بۇوبى.

(۱۴۲) له مالاتيش بيرىكى بۇ بارلىنان و
بيرىكى بۇ كولكە و خورى، بهدى هينا.
لهوهى وا خودا كردووته رۆزى بوتان،
بخۇن ورى و شوينى شەيتان
مهگرنەبەر؛ چونكە شەيتان به ئاشكرا
دۇزمىتىنه.

(۱۴۳) هەشت سەر مالاتى نىر و مى
چى كردووه: مەر و بەران، نىرى و بىزنى.
بىزە: ئاخۇ خوا نىرىينەكانى حەرام
كردووه؟ يان مىيىنەكان؟ يان ئەھى و
لە پىزدانى مىيەكاندا؟! بەلگەم نىشان
دەن، ئەگەر ئىۋە راس ئىزىن!

(۱۴۴) [چوارى دىكەش برىيەتىن لە:]
لۆك و سايە و چىل و مانگا. بىزە: ئاخۇ
خوا نىرىينەكانى حەرام كردووه؟ يان
مىيىنەكان؟ يان ئەھى و لە پىزدانى
مىيەكاندا؟ يان بۇ خوتان ئاگادار بۇون
كە خودا واى راسپاردوون؟ سا كى
لەھە ناھەقتە درۆ بۇ خوا
ھەلددەبەستى؛ كە بى ئەھى بۇ خۆى
زانستىكى هەبى، تى بىكۈشى
خەلکى دىكەش گومرا بكا؟ خودا
دەستەي سەتكاران شارەزاي رېڭەي
خۆى ناكا.

(۱۴۵) بىزە: لە ناو ئەوانەدا كە وا پىيم
رەگەيىنراوه، شتىكى وا پەيدا ناكەم كە
خواردنى لە كەسىك حەرام كرابىن،
بىزڭە لە مردارەوە بۇويان خوينى
رېزىندار او يان گۆشتى بەراز - كە پىسە
- يان ئازەللى كە بە ناوى غەيرەز خودا
سەر بىراوه. هەر كەسىكىش - بە
ناچارى بە بى مەيلى - لەو ناپەوايانە
بخوا و لە ئەندازەي تىرىبوونى خۆى پىر
نەخوا، بىڭومان خوا بەخشەندەيە و
دلوقانە.

(۱۴۶) هەر بە خەيال دەيانگوت كە:
ئەم مالات و كىلگە قاخەن. بى ئىزىنى
مە هيچكەس نابى تاميان بكا. ئەم
مالاتەش كەس نابى سوارى پىشتىان
بى. هيئىدىك مالاتىشيان هەيە، لە
وھختى سەر ژى كردىدا ناوى خواوه
دەكەن. خودا لەسەر ئەو درۆ
ھەلبەستنەيان تووشى جەزرەبەيان
دەكە.

(۱۴۷) دەشيانگوت كە: چى لە پىزدانى
ئەو ئازەلانەدaiيە، بۇ نىرىينە فرزەندى
ئىمەرەوايە و بۇ ژنانمان ناپەوايە! ئەگەر
مردارەوە بۇوش بى، هەمووان تىدا
شەريك دەين. بەم زووانە خوا سزاي
ئەم قسانەيان دەداتەوە. خودا هەر
خۆى لەكارزان و زۆر دانايە.

(۱۴۸) ئەو كەسانە - و لەبەر گەوجى
و نەزانى - فرزەندانى خۆيانىان
كوشت، زيانبار بۇون و بە بوختان كردى
بۇ خوا، ئەو بىزىوهى كە پىدا بۇون،
حەراميان كرد؛ ديارەرېيان لى تىك
چووه و شارەزا نين.

(۱۴۹) هەر ئەويشە باغانلى وھدى
ھىنناوه. هيئىدىك داربەستيان گەرەكە و
ھىنديكىيان داربەستى ناوى. داري
خورما و مەزرا و كىلگەي بەدى هىننا
كە لە خواردىن لىك جيان. زەيتۈون و
دارھەنارىشى چى كردووه؛ كە بە
روالھت وھك يەك و لە تام و رەنگا
جياوازن. هەرگا مىوهيان پى دەگا، لىنى
بخۇن و لە رۆزى مىوهچىنندا، بەشى
خوداش جوى كەنەوه بۇ هەزاران.
كارىك مەكەن كە لە ئەندازە بەدەر
بى؛ خودا ئەوانەي خوش ناوى كە لە
ئەندازە دەردەچن.

نیشانه کانی ئیمە بى پیروان و
قیامە تیان له لا درۆیه و هاوتا بۇ
پەروھرندەیان پەیدا دەکەن.

(۱۵۱) بىزە: وەرن ئەو شتائەی
پەروھرندەو لېی بە ناڑەوا زانیون، من
بۇتانى بخوینمەوە، كە هيچ شتىك بە
شەرىكى خوا مەزانن. دەگەل داي و
بابى خۆشتان چاکە بکەن. لە ترسى
لە بىرسان مردن، فرزەندى خۆتان
مەکۈزن؛ ئیمە بىزىو بە ئیوه و بەوانىش
دەدەين. بە ئاشكرا و بە نەيىنى خۆ
تۈوشى خاراپە مەکەن. كەسىش
مەکۈزن كە خودا كوشتنى حەرام
كىردووه؛ مەگىن لە یرووی ھەقەوه بى.
خوا ئەمانەی بە ئیوه راسپاردووه،
شايهتا ئیوه تى بگەن.

(۱۵۲) مەچنە قەرەدى مال و دارايى
ھەتیوان؛ مەگىن بە چەشنى كە
باشتى [بپارىزى]؛ تا كاتى كە خۆى
پى دەگا. با يېوانە و تەرازو و خۆستان
بەرامبەر بى و كەم و كۈورى تىدا نەبى.
ئیمە لە توانايى بەدەر هيچ ئەركى
ناخەينە سەر كەس. كاتى [بۇ ناوېزى]
يان بۇ شايهتى دان] قسە دەكەن،
عەدالەتتەن لەبەر چاۋ بى؛ جا با دېرى
خزمى نزىكى خۆستان بى. پەيمانى
خواش - بە تەواوى - بە جى يېنن. خوا
ئەمانەی بە ئیوه راسپاردووه، شايهتا
ھەر لە بىرتان بى.

(۱۵۳) ئەمە يە رىگەي راستى من؛
ئیوه ھەر بە و رىگا بچن و مەچنە سەر
رىگايانى تر، نەوا لە رىگاى ئەو دوورتان
بخەنەوە. خوا ئەوانەي بە ئیوه
راسپاردووه، بەشكۇو خۆتان بپارىزى.

(۱۴۶) ئیمە ھەموو زىنده وەرى ناخۆن
دار و پىوي گا و پەزمان، لەوانەي بۇونە
مووسايى، حەرام كرد؛ مەگىن پىوي
كە لە سەر پشتى ئەو دووانە جىنى
گەرتووه؛ يان ئەو پىوهى دەگەل
رىخۆلە كانيانە؛ يان ئەو پىوهى تىكەللاوى
پىشە بۇونە. بۆيەشمان ئەو سزايدان،
ناھەق بۇون و لە رىگەي ئیمە
دەردەچوون. دىاريشه ئیمە راست
ئىزىن.

(۱۴۷) ئەگەر وتيان: تو ئەم قسانەت
راست نېيە، بىزە: پەروھرندەي ئیوه
خىوى دلوقانىيىكى بەرپلاوه و
تاوانبارىش لە سزايدانادىن.

(۱۴۸) ئەو كەسانە شەرىك بۇ خودا
دەناسن، ئىزىن: خودا مەيلى لى با،
ئیمە و باب و باپيرانمان، بت
پەرسىيمان نەدەكەد؛ هيچ شتىشمان
لە خۆمان حەرام نەدەكەد. ئەو
بەرلەوانىش ھەبۇون، ھەر يروايان بە
پىغەمبەران نەھىن، تا ئەو كاتەي كە
جەزرەبەي ئیمەيان چەشت. بىزە:
ئەگەر لە زانىن شتىك شك دەبەن،
بۇمان دەرخەن! بەلام ئیوه ھەر
وەشۈن گومان دەكەون و ھەر لەخۆوه
قسە دەكەن.

(۱۴۹) بىزە: بەلگەي بە قەوهەت ھەر
ھى خودايە؛ ئەگەر بۇ خۆى مەيلى
لى با ھەمووتانى دەخستە سەر
راستەرېيە.

(۱۵۰) بىزە ئەو شايهتانەتان يېنن وا
شايهتى دەدەن: خوا ئەمەي حەرام
كىردووه. ئەگەر ئەو شايهتىيەشيان دا،
تو وەليان شايهتى مەدە و مەچۆرە
سەر ئارەزۇوی ئەو كەسانەي وا بە

- (۱۵۸) به‌هرهیان بُو نادا. بیّزه: ئیوه چاوه‌نور بن، ئه‌وا ئیمەش چاوه‌نورین.
- (۱۵۹) ئه‌و که‌سانه‌ی دینه‌که‌یان په‌رژوبلاو کردوتەوە و دەسته‌ی لېکتر جیاوازیان پیک هیناوه، پیویسته تو له‌وان نه‌بى. خودا بە کاریان راده‌گا و له دوايیدا ئاگاداریان دەکاته‌وھ له‌و کرده‌وھی کردوویانه.
- (۱۶۰) هه‌ر که‌سی چاکه‌یەک بکا، ده ئه‌وه‌ندەی چاکه دەگەل دەکریتەوە. که‌سیکیش خراپه بکا، بە ئه‌ندازەی خراپه‌کەی سزاده‌درى و کەس ناهەقى لى ناکرى.
- (۱۶۱) تو بیّزه: په‌روه‌رندەی من، خستوومىيە سەر راسته‌ریگە؛ سەر دینى کە پايهداره: دینى ئه‌و ئىبراھىمە وا له ناھق لایداوه و هەرگىز هيچ شەريکىكى بُو خوا پىيار نه‌داوه.
- (۱۶۲) بیّزه: من نمیّزکردنم و پیک هینانى رى و شوينى حەج کردنم و ژين و مەرگم، بُو خودايە؛ کە راھىنەرى دنيايه هه‌ر خۆيەتى.
- (۱۶۳) خودا هيچ شەريکى نىيە. فەرمان وا بە من دراوه و من لەریزە موسولمانان يەکەمینم.
- (۱۶۴) بیّزه: جاچۇن له خوا بەدەر کەسیکى تر بە په‌روه‌رندە بزانم؟ کە هەر ئه‌وه راھىنەرى هەموو شتى. هەر کەسیکیش هەر كارىكى خراپ بکا، هەر بُو خۆي سزاى دەبىنى. هيچ كەس بارى گرانى هيچ كەسیکى تر ناگرتە كۆل. جىنى گەرانەوهى هەمووتان وا لاي په‌روه‌رندەتانه و

(۱۵۵) كتىبىشمان دا بە مووسا، هەتا چاکەمان بەرانبەر بەو كەسە و ارىگاى چاکەی گرتۆتە پېش، بى كەم و كورى و تەواو بى؛ تا باسى هەموو شتىكىشمان كردىنى و بىيىتە هەۋى رى شاندان و بەزەبى خوا. شايەتا بە ديدارى په‌روه‌رندەيان يروا بکەن.

(۱۵۶) ئەم كتىبە پېرۆز و پەل پېتەشمان ناردوتە خوار. گشتتو پەيرەوى له و بکەن و ترسىشستان له خودا هەبى، بەشكۇو بەزەبى پېندا بى.

(۱۵۷) نەچن بیّزەن كتىب هەر بُو دوو كۆمەللى بەر لە ئىمە هاتوتە خوارەوە و ئىمە هيچ ئاگامان لە زانستى ئه‌وان نەبووه.

(۱۵۸) ياخۇ بیّزەن: ئەگەر ئىمەش وەکوو ئه‌وان كتىبىمان بُو بھاتايە، ديارە شارەزاييمان پىر له‌وان بwoo. ئه‌وا ئىستا له لايەن په‌روه‌رندەورا بەلگەيەكى زۆر ئاشكرا و شارەزايى و بەزەبىتان بُو هاتووه. ئەمجار دەبى كى له و كەسە ناهەقتىر بى كە بە نىشانەكانى خوا پىروا نەكا و له فەرمانى خۆ ببۈرى؟ ئه‌و كەسانەلىم كتىبە خۆ دەبۈرەن و بە نىشانەكانى ئىمە باوهەر ناكەن، زۆر پى ناچى بە توندى سزايان دەدەين.

(۱۵۹) ئاخۇ ئه‌وان چاوه‌نورى چ شتىك دەكەن بیّزگە ئەوه كە فريشته‌يان بىتە لا، يان په‌روه‌رېنى تو [بُو خۆى] بىتە لايان، يان بىرى له نىشانانى په‌روه‌رندەى تۆيان بُو بى؟ ئەۋى رۆزى كە ئەم جۆرە نىشانانە بىتە لايان، هەر كەسیکى بەرلى پرواي نەھىنە بى و ئاكارى چاکى نەبۇو بى، پرواهىنەن تازە

(۶) ئىمە بى سۆ پرسىار دەكەين،
ھەم لەوانەي پېغەمبەرمان بۇ ناردۇون
و ھەم لەوانەش بە پېغەمبەرىي
ناردىمان.

(۷) ئەوسا ئىمە - كە دەزانىن - نووڭ و
بەدى بۇ ھەموو لا باس دەكەين و قەت
لىيان بى ئاگا نەبووين.

(۸) ھەلسەنگاندى بە راستى، ئەوى
رۆزى دىتە گۆرى. ئەو كەسانەي تاي
تەرازوويان گران بى، ئەوانە ېزگارەكان.

(۹) ئەو كەسانەش كردەۋەيان لە
ھەلکىشانىدا سووڭ بى، زەرەريان لە
خۆيان داوه و بە نىشانانى مە غەدرىان
كىدووھ.

(۱۰) ئىمە ئىوهمان لەم ھەردە جى
كىدەۋە؛ ھەر لەۋىشدا بىيۇمان بۇ
پېرىونەوە. كەمتان شوکرانەبىرەن.

(۱۱) ئىمەين ئىوهمان ساز داوه و لە
پاشانا بەو شىڭەمان دەرىناون؛ پاشان
بە فريشتنامان گوت: سەر بۇ ئادەم
نەوى بىكەن. ھەمۈويان سەريان
دانەواند ئىيليس نەبى؛ ئەو لە كۆرى
كېنۇش بەران خۆى ھەللاوارد.

(۱۲) گوتى: كە فەرمانم پى داي، لە
بەرچى تۆ سۈزدەت نەبرى؟ گوتى: من
لەو ھېزاترم؛ منت لە ئاگر دروس كرد،
ئەوت لە حەرى ساز داوه.

(۱۳) گوتى: لىرەوە داگەرى؛ لەم
شۇينەدا رېت ناكەۋى بە سەر كەسدا
فيز بنويىنى. سا لەم شۇينەدا مەمېنە،
تۆ لە سووڭ و چرووکانى.

(۱۴) گوتى: تا سەللا یرادەبى، ماوهەم
بىدە.

ئەوسا ئاگادارتان دەكە لەسەرچى
پېكەوە پېك نەدەھاتن.

(۱۶۵) ھەر بۇ خۆشى ئىوهى كرده
جىنىشىنانى زەوين و ھېندىكانى
بەرانبەر بە ھېندىكى تر، چەن پلە بىرە
سەرەوە تا لەو شتانەي پېنى داون بە
تاقىتان بکانەوە. پەروھەرنىدەت بە پەلە
تولە دەستىنى و ھەر ئەويشە كە لە
گوناھان دەبۈورى و دلۇقانە.

٧. ئەعراف

وە ناو خودا كە دەھەندە و دلۇقانە

(۱) ئەلیف، لام، ميم، صاد.

(۲) كىتىبىكە بۇ تۆ ھاتۆتە خوارەوە، تا بە
ھۆى ئەو ترس وەبەر مەردم بىنى
خۆت تووشى دلتەنگى مەكە لەو
بارەوە؛ ئەم كىتبە نىسحەتىشە بۇ
وانەي پەرواىي پى دىنن.

(۳) ھەرجى لە پەروھەرنىدەتائەوە بۆتان
ناردرابەتە خوارەوە، شۇينى كەون و بە
غەپەرەز ئەو مەكەونە شۇينى
سەرپەرستانى دىكە. ئىوه زۆر كەم
عېرىھەت دەگەن.

(۴) ئىمە خەلکى چەندىن شارمان قى
تى خىستن. وەختى نىشانەي
غەزەبى ئىمەيان بە سەردا دەھات -
لە شەودا بۇو، يان نىوهپۇ - دەسانەوە.

(۵) كە دەياندى ئىمە غەزەبمان لى
گەتون، ھەر ئەوهەندەيان بۇ دەما بىزىن:
ئىمەين ناھەقىمان لە خۆمان كرد.

رانه‌گهیاندبوون به ئاشكرا شەيتان
دوژمنى ئىيە؟

(٢٣) گوتیان: ئەی پەروھنندەمان!
ناھەقیمان لە خۆمان کرد. ئەگەر تو
لیمان نەبۇورى و بەزەبیت پیماندا نەیە،
بى شک لە زیانبارانىن.

(٢٤) گوتی: داگەرینە خوارى، ئىيە
دوژمنى يەكترين. تا ماوهەيەك جىڭا و
مايەى ژيانستان لە زەوی دەبى.

(٢٥) گوتی: دەۋىدا دەڙىن و لەۋىش
دەمرن؛ ھەر لەۋىش دەۋەھىنەوە دەر.

(٢٦) ئەی فرزەنەكانى ئادەم! ئىيمە
جلکى وامان داونى كە عەيب و عارتان
داپۇشى و جوانىشتن كا؛ چاكتىر
لەۋىش پۇشاکى خۆپارازتنە. ئەمەش
يەكىن لە نىشانەكانى خوايە شايەتا
بىرېكەنەوە.

(٢٧) ئەی فرزەنەكانى ئادەم!
شەيتان نەتازخەلەتىنى، ھەر وەك
باوک و دايكتانى لە بەھەشت بە
دەركىرنى دا و جل و بەرگى لى دايرىنин
تا شەرمى خۆيانيان بىييان نىشان بىدا.
شەيتان و دەستە و بەستەكەى لە
لايەكەوە دەتابىينىن كە ئىيە ئەوان
نابىين. ئىيمە شايەتىنييە كانمان کردۇتە
دۆستى ئەوانەي پەروايان بە خودا نىيە.

(٢٨) ھەرگا كارى خراپى ئايرووبەريان
لى رwoo دەدا، ئىزىن: ئىيمە باوباپىرى
خۆمان دىيە كە ھەر ئاوايان کردۇوە و
خودا فەرمانى پى داونى ئاوا بکەين.
بىزە: خودا بۇ كارى پىس فەرمان نادا.
ئاخۇ ئىيە بە زمانى خوداوه شتىك
ھەلددەبەستن كە نايزانى؟!

(١٥) گوتى: وا تو لە ماوه دراوه كانى.

(١٦) گوتى: چونكە لە رىت لا دام،
منىش بۆيان ىرۇدەنىشىم، راستە رىتى
تۆيان لى دەگرم.

(١٧) ئەوسا لە پېش و پاشەوه بۆيان
دەچم، راست و چەپېشىيان لى
دەگرم؛ جا دەبىنى زۇرىنەيان شوکر
ناكەن.

(١٨) گوتى: لىرە يرۇ دەرىت! ناوزراوى
تېرۇ كراو! دەبى وىرای ئەوانەي شوين
تو دەكەون، جەھەنەنەمتان لى پى
بکەم.

(١٩) ئەی ئادەم! تۆش وىرای ژنت لە
بەھەشت بجاوىنەوە، لە ھەر كۆيدا
ھەرچى دەخۇن بە ئارەزووى خۇتان
بکەن؛ ھەر تخونى ئەو دارى هانا
مەكەون، دەنا ئىيە لە ناھەقىكاران
دەبن.

(٢٠) شەيتان كەوتە كلىشەيان تا ئەو
ئەندامەيان - كە پۇشرا بۇو - بىنېتە
بەرچاوابىان. گوتى: خودا كە
نەيدەھېشىت لەو دارە نزىك بىنەوە،
ھەر بۇيە بۇو كە ئىيە نەبىنە فرشتە؛
يان ھەمىشە ھەر لە بەھەشتا بمىن.

(٢١) سويندى بۇ ھەر دووكانىش
خوارد كە: من بە دل ئامۇزگاريتان بۇ
دەكەم.

(٢٢) بە فريوان ئەوانى خستە تەماوه.
لە دواى ئەوهى لە بەرى دارەكەيان
چەشت، عەيب و عاريان كەوتە
دەشت و كۆششىيان كرد بە گەلائى
بەھەشت دايپۇشىن. پەروھنندە گازى
كردن: ئاخر من بە ئىوهەم نەگوت توخنى
ئەم دارە مەكەون؟ پېشىم

(۳۵) ئەی فرزه‌نده‌کانی ئادەم! هەر
کاتىن كە پىغەمبەرانى لە خۆتان
دېنەلاتان تا نىشانە‌کانى مەنتان بۇ باس
بىكەن، ئەواناتانه خۆپارىزىن و ئاكارى
چاڭ رەچاو دەكەن، نە ترسىيکيان لە
سەر ھەيە و نە خەم دەخۇن.

(۳۶) كەسانىيکىش نىشانە‌کانى
ئىمەيان بە درۆ دانا و بە بادىھەوايى
رىوويانلىقىرگىرا، ئەوانە يارى ئاگىن و
لىقى دەرناجىن.

(۳۷) كى لەوانە ناھەقتە كە درۆ بە
دەم خوداوه هەلددەبەستن؛ ياخۇ بە
نىشانە‌کانى پرووا ناكەن؟ ئەوانە چى
لە چارەيانا نووسرا بى، دېتە رېيان؛ تا
ئەو كاتەى كە فريشتنە لە ئىمەوه دېتە
لايان بۇ گيان كىشان و دەپرسىن: كوان
ئەوانەي غەيرەز خودا هاناتان وەبەر
دەھىنان؟ ئىزىن: خۆيانلىقى گوم كەدىن.
ئەوسا هەر خۆيان شايەتى لە خۆ
دەدەن كە خوداييان نەناسىيە.

(۳۸) ئىزىز: وېرىاي ئۆمەتكەلىقى وا بەر لە
ئەنگۇلە بەين چۈون - لە مرۆڤ و لە
جندۇكە - بېرۇنە ناو ئاگرەوه. هەر
ئۆمەزىك دەچىتە ناو، تۈوك و نەفرىن لە¹
هاو رەشتانى دەكا. وەختى
ھەموويان لەۋىدا كۆ بۇونەوه،
پەيرەوانىيان سەبارەت بە رېبەرانيان
ئىزىن: ئەي پەروەندەمان! ئەوان
سەريانلىقى شىۋاندىن؛ دوو ئەوهندە لە
ئاگىدا ئازاريان دە! ئىزىز: بۇ گشت دوو
چەندانە، بەلام ئىۋە پى نازانى.

(۳۹) رېبەرهەكان بە پەيرەوه‌كانيان ئىزىن:
ئىۋە هېچتان لە ئىمە زىاتر نىيە؛
دەبچىزىن ئازارى ئەو كارانەى وا
كردووتانە!

(۴۰) تو بىزە: پەروەندەم فەرمان بە
بەرامبەرى دەدا. لە هەر مزگەوتىكا
رۇوتان بەرەو خودا بىكەن و بە دلىكى
پاڭ لە بەرى بىپارىنەوه. وەك بەرى
ئىۋە دروست كەدە، گشتتو بۇ لاي ئەو
دەچنەوه.

(۴۱) ھىندىكىانى شارەزاى رېنگە كەرددووه
و دەستەيىكىش ھەر شىاوايى گومپا
بۇونىن، كە ئەوانە لە بى خودا دەگەل
شەياتىن بۇونە دۆست؛ لایان وايە
شارەزا ھەر بۇ خۆيان.

(۴۲) ئەي فرزه‌نده‌کانى ئادەم! هەرگا
دەچن بۇ نوېز كەدن، جلکى جوان
دەبەر بىكەن؛ خواردىنى بخۇن و وەخۇن
و لە ئەندازە دەرمەچن. خوا لەوانە
خۆشى نايە لە ئەندازە دەردەكەون.

(۴۳) بىزە: كىيە، جلکى جوان و خشل
و بىزىوپا كەزى - كە خوا بە عەبدەكانى
خۆى رەوا دىوه - لاي وايە كە نارەوايە؟
بىزە: ئەمانە شايىانى ئەو كەسانەن كە
لە ژيانى دنیادا پروايان بە خوا ھىنناوه و
رۆزى سەلاش ھەر تايىھەتى بە خۆيانە.
ئىمە ئاوا نىشانە‌كان بۇ ئەوانەى كە زانا
بن رۆشن دەكەين.

(۴۴) بىزە: پەروەندەم تەنيا ئەمانەى
نارەوا دىوه: كارى خراب بە ئاشكرا و بە
نەينى، بە ناھەق لە رېنگە لادان، بى
ھىچ بەلگەيەك شەرىك دانان بۇ خودا
و ئاخافتىن دەربارە خودا، بە بى
زانىن.

(۴۵) ل بۇ مەرگى ھەر ئۆمەتى،
وەختى ھەيە؛ ئەگەر وەختى مەدەنیان
ھات، نە تاۋىك دەكىز پېش كەون، نە
تاۋىكىش دوا دەكەون.

(۴۵) ئەو کەسانەی لە رای خودا لادەدەن و واى نىشان دەدەن كە خوارەو بە رۆي سەلا بى باوهەرن.

(۴۶) پەردەيەكىشيان لە ناودا. پىاوازىكەن لە سەر ئەعراف راوهەستاون، ھەموو كەسى بە تەرح و بىچم دەناسن؛ دەنگ لەو بەھەشتىيانە دەكەن - كە هيشتا نەچۈونەتە زىو بەھەشتەوە، بەلام بە تەمان بىچىنى - سلّاوتانلى بى.

(۴۷) ھەرگا ئاور لەو كەسانە دەدەنەوە كە دۆزەھىن، ئىزىن: ئەى پەروەرنەمان! لە گرۇي ناھەقىكاران دوورمان بىگە.

(۴۸) ئەوانەي لە سەر ئەعرافن لەو پىاوانە - وا بە بىچم دەيانناسن - بانگ دەكەن: گىددەوە كۆپى و فيز و لە خۆبايى بۇونتان بەھەرى نەدان.

(۴۹) ھەر ئەوانە نىن كە ئىۋە سويندوو دەخوارد: بەر بەزەيى خودا ناكەون؟ دەسا بىرۇنە بەھەشت و نە هيچ ترسوو لە سەر ھەيە نە خەم دەخۇن.

(۵۰) جەھەندەمى لە بەھەشتىيەكان دەخوازن: لەو ئاوه يالەو رۆزىيە خوا پىداون شتىكىش بەشى مە بدەن. ئىزىن: خودا ئەم شتانەي بەشى بى دىنان نەداوه.

(۵۱) ئەو كەسانەي دىنەكەيان ھەر بە گالتە و گەپ دەزانى و ژيانى دنيا فريوى دان، ھەر ئەوانە توش ھاتنى ئەمپۇيان لە بىر بىردىوە و لە نىشانەكانى ئىيمە حاشايان كرد؛ ئىيمەش ئەمپۇ ئەوان لە بىر دەبەينەوە.

(۴۰) ئەوانە وا نىشانەكانى ئىيمەيان بە درۆ دانا و بە فيزەوە لەوانە روويان وەرگىيرا، دەرواژەكانى ئەزمىنیان بۇ ناكرىتەوە و ناچنە ناو بەھەشتەوە ھەتا وشتى بە كۇنى دەرزىدا نەچىن! ئىيمە ئاوا سزاي تاوانباران دەدەين.

(۴۱) رايەخەكەيان ئاگرە و ھەر ھالاۋىش داي پوشىون. ئەوانەي ناھەقى دەكەن، ئاوايان جەزرەبە دەدەين.

(۴۲) ئەوانەي يرويان ھىينا و كارگەلى چاكىان رەچاوا كرد - كە هيچ كەسيش ئەركى لە وزەبەدەرى ناخېينە سەر - دەيابىئىنە بەھەشتەوە و ھەتا سەر ھەر لەۋى دەبن.

(۴۳) كىنهمان لە سىنەيانان، دامالىوە و لە بەھەشتا جۆباريان بە بەردا دەرۋا و ئىزىن: سوپاس بۇ خودايى كە ئىيمە ھىنایە ئىزىرە؛ ئەگەر خودا نەيمەناباين ئىيمە كوارىممان دەر دەكرد؛ بى گومان پىغەمبەرانى پەروەرنىمان بە ھەق ھاتن. [لەم كاتەدا] گازى دەكىن: ئەو بەھەشتە پىو دراوه، پاداشى كارىكە كەوا كردووتانە.

(۴۴) بەھەشتىيەكان گازى جەھەندەميان دەكەن: ئەوا ئىيمە ئەو بەلەنەي پەروەرنەمان پىلى داولىن جى بەجى بwoo؛ ئاخۇ ئىۋەش - وەك ھەرەشەو لېكرا بwoo - ھەروا دەرچوو؟ ئىزىن: بەللى، بە سەرمان ھات. ئەوسا يەكى لەو ناوهدا بانگ رادىللى: دەك ھەرجى ناھەقىكارە بەر نەحلەتى خودا كەۋى؛

بىپارىنه وە. ئەو كەسانە چاکە كارن،
لە بەزەيى خودا نزىكىن.

(٥٧) هەر خۆيەتى پېش بارانە - كە
بەزەيىكە لە خواوه - بايەكانوو بە
مزگىنى بۇ ھەل دەكى؛ كاتى ئەو بايانە
ھەورى بارگارانىان بەر زەھە كرد، بەر ھەر
ولازىكى مردوو دەيىخەينە ىرىت و ئەوسا
ئاوى پى دەزىرىنە خوارەوه و بە
ئاوه كەى ھەموو جۆره شەردوو زەمەن
دەپرونىن. هەر بەم جۆرەشەردوو
زىندىوو دەكەينە وە؛ شايىت ئىۋە بىر
لەوانە بىكەنە وە.

(٥٨) زەمەنلى باش - بە ئىزىنى
راھىنەرى خۆى - ىرووھك بە باشى
دەپرونى. زەھى خراپ ھەر ڈرک و
دالى يېكارەتلى شىن دەبى. بەم
تەرزە نىشانە كانمان بۇ ئەو كەسانە
باس دەكەين سپاسكارن.

(٥٩) ئىمە نووحن راسپارده لاي
ھۆزە كەى. گوتى: گەلۇ! دەبى ئىۋە
عەبدايەتى خودا بىكەن؛ كە غەيرەز ئەم
ئىۋە خودايەكتان نىيە. من لەو ىرۇزە
لى دەترسم كە ئازار دانى دژوارى تىدا
ھەيە.

(٦٠) پياوماقوولانى گەلە كەى [لە
پەرسى ئەودا] گوتىان: ھېچ
گومانىكەمان نىيە تو تووشى گومپارىكى
ئاشكرا بۇوگى.

(٦١) گوتى: گەلۇ! من گومرا نىيم؛
راسپارده راھىنەرى ھەموو دنيام.

(٦٢) راسپارده كانى پەروھرندەم بە
ئىۋە رادە گەينم و ئامۆڭگاريتان دەكەم و
ئەو سەبارەت بە خودا من دەيزانم،
ئىۋە ئاگاتان لى نىيە.

(٥٢) ئىمە بۇ وان كەنەتكەمان ھاوردۇوه،
كە بە زانستە وە ىروونمان كردۇتە و
رېنەمۈونى و بەزەيى بۇ كۆمەللى كە يەروا
يېنن.

(٥٣) ئاخۇ ئەمان ھەر بۇ ئەو ىرۇزە
دەروانى كە ھەرچى لەم كەنەتكەدا، بە
چاوى خۆيان بىبىن ؟ ئەوي ىرۇزى كە
ئاكام ىرۇون دەيىتە وە، ئەو كەسانە و لە
پېشى ئەم ىرۇزە يان لە بىرە خۆ بىردىبووه وە،
ئىزىن: دىيارە ھەرچى پېغەمبەرە كانى
خودا گوتىان، وە راست گەرا؛ ئاخۇ
ئىستە كەس دەيىتە تىكاكارمان ؟ ياخۇ
دىسان بىگەزىنە وە سەر دنيا، خەدى
خۆمان بىگۈرۈن و ئاكارى باشتىرەچاوا
كەين ؟ ئەمان خۆيان دۆراندۇوه و ئەو
درۇى كە ھەللىان دەبەست - سەر لە
بەرى - بە فېرۇچوو.

(٥٤) راھىنەرتان خودايىكە ئاسمانى كان
و زەمەنلى لە شەش ىرۇزاندا دروووس
كرد. ئەو جارە كە لە سەر تەختى
فەرمانپەوايى دامەزرا. ىرۇزى بە شەھى
دەپوشى و ىرۇزىش بەلەز دەكەۋىتە وە
شۇىنى شەھى. خۆر و مانگ و
ئەستىرانى بەدى هيىنا و ھەر دەزىر
فەرمانى ئەودان. ئافاراندەن و
رَاگە بىشتن ھەر بۇ ئەوه. زۆر و
زەبەندەيە و دمى خودايى كە
راھىنەرى گىش جىهانە.

(٥٥) بە نەيىنى و بە سەرگى ھەر
پەروھرندە و لە بىر بىن و لە بەرى
بىپارىنە وە. خودا ئەوانە خۆش ناوى
كە لە بىنگە ئەو لا دەدەن.

(٥٦) خراپەش مەكەن لەم زەمەن
دواى باش بۇونى. بە ترسە و بە
ھىۋاى تووشى چاکە بۇون لە بەر خودا

خودا دهرباره‌تانی کرد، له بیر بکه‌ن؛
به‌شکوو بگه‌نه رزگاری.

(٧٠) گوتیان: هاتووی [پیمان بیژن]
ته‌نیا خوا بیه‌رسین و له و خودایانه واز
بینین که باب وبایپره‌کانمان
په‌رسیان؟ ئه‌گه‌ر تو له دراست
بیژنی، به هه‌رچیمان ده‌ترسینی
پیکی بینن.

(٧١) گوتی: بى سو ئیوه تووشی ئازار
و توره‌یی په‌روه‌رینتان بwooگن. جا چون
ئیوه بو چه‌ند شتی که خوتان و باوان‌تان
ناوتان لى ناون و هیچ به‌لگه‌یه‌کی
پته‌وتان له خواوه بو نه‌هاتووه،
جوابه‌جه‌نگیم ده‌گه‌ل ده‌که‌ن؟ چاوه‌نور
بن؛ ئه‌وا منیش ده‌گه‌ل ئیوه چاوه‌نورم.

(٧٢) ئیمه له چاکه و به‌زه‌یی
خومانه‌وه هوود و هاویرکانی هوودمان
رزگار کرد و ئه‌و که‌سانه‌ش که
نیشانانی ئیمه‌یان به درو دانا و بى
یروا بون، يه‌ک جى بنه‌یرمان کردن.

(٧٣) بو لای سه‌موودیش سالحی
برای خویانمان به یری کرد. گوتی:
گه‌لو! عه‌بدایه‌تی خودا بکه‌ن، به
غه‌یره‌ز ئه‌و ئیوه خودایه‌کтан نییه. ئه‌وا
له په‌روه‌رنده‌ورا ئه‌م وشتله‌و به نیشانه
بو هاتووه؛ لى گه‌رین باله زه‌وی خودا
بچه‌ری، هیچ زیانیکوو بوی نه‌بى؛ ده‌نا
تووشی ئازاری زور به‌زان ده‌بن.

(٧٤) له بیرتان بى پاش هۆزی عاد
ئیوه‌ی کرده جینشین و له سه‌ر زه‌مین
دای مه‌زراندن؛ له پى ده‌شستان
کوشکانتان به‌رز کرده‌وه و له
کیوه‌کانیشدا خانووتان ده‌تاشی.
نیعمه‌تی خواتان له بیر بى و پى
دامه‌گرن له سه‌ر به‌دفری له هه‌ردا.

(٦٣) ئاخو ئیوه بیتان سه‌یر بوبو که
په‌ندیک له لای په‌روه‌رنده‌تانه‌وه هات بو
پیاویک هه‌ر له خوتان؛ هه‌تا
بیانترسینیت و خوپاریزن؛ به‌شکه‌م
بکه‌ونه به‌ر به‌زه؟

(٦٤) چى وتنی به درویان دانا و ئه‌وسا
ئیمه خۆی و ئه‌وانه‌ی ویرای ئه‌و
چووبونه ناو گه‌میه‌که‌وه، رزگار کرد و
ئه‌وانه‌شمان له ئاودا به خنکاندن دا،
که نیشانانی ئیمه‌یان پى درو بوبو.
ئه‌وانه له دلدا کویر بون.

(٦٥) هوودیشمان کرده پیغه‌مبه‌ر بو
هۆزی عادی هاوتیره‌ی. گوتی: گه‌لو!
عه‌بدایه‌تی خودا بکه‌ن؛ به غه‌یره‌ز ئه‌و
ئیوه خودایه‌کтан نییه. چیتانه له خوا
ناترسن؟

(٦٦) پیاواما قوولانی هۆزه‌که‌ی - که
خودایان نه‌ده‌ناسی - گوتیان: ئیمه تو
به نه‌فام ده‌زانین و پیمان وايیه تو له
درۆزنه‌کانی.

(٦٧) گوتی: گه‌لو! نه‌فام نیم،
پیغه‌مبه‌ریکم؛ په‌روه‌رنده‌ی هه‌موو دنیا
رای سپاردووم.

(٦٨) په‌یامگه‌لی په‌روه‌رینم به ئیوه
رداده‌گه‌یینم. من بو ئیوه ئامۆچیاری
دروو سکارم.

(٦٩) ئاخو ئیوه بیتان سه‌یر بوبو که
په‌ندیک له لای په‌روه‌رنده‌تانه‌وه هات بو
پیاویک هه‌ر له خوتان، هه‌تا وه‌کوو
بووت‌رسینی؟ له بیرتان بى، پاش هۆزی
نووح ئیوه‌ی له جى دامه‌زراندن و
قەلاغه‌تی زورتریشی بیتان به‌خشی.
دەسا ئیوه نابى ئه‌و هه‌موو چاکه‌یه‌ی

(۸۳) ئىتىر خۆى و كەس و كارىمان يرزاگار كىد؛ هەر تەنبا زىنەكەى نەبىنى، كە كەوتە تەك بە جىماوان.

(۸۴) بارانىكىمان بۇ باراندىن ئەمما باران! دە يروانە پاشە رۆزى ئەو تاوانبارانە چۈن بۇو!

(۸۵) بۇ «مەدىھن» يىش شوعەيىن نارد، كە ئەويش هەر لە خۆيان بۇو. گوتى: گەلۇ! عەبدايەتى خودا بىھەن، بە غەيرەز ئەو ئىۋە خودايەكتان نىيە. نىشانەيەكى ئاشكراتان لاي پەروھەندەتانەو بۇ ھاتووه. با يېۋانە و تەرازووغان بەرانبەر بىنى و لە مالى خەلک مەدزىھە. لە ھەردىشا - دواي ئاوهدان كردىنى - بەدفەرى مەكەن. ئەگر يپرواو بە خوا ھەبىنى ئەمە بۇ ئىۋە باشتىرە.

(۸۶) لە سەر ھەموو رىڭايەك دامەنېشىن بۇ ترس وەبەرهەننائى ئەو كەسانە وا يروايان بە خودا ھەننادە: بۇ ئەوە كە لە رىڭەي ئەو لاياندەن و رىڭاي ئەويان بە لار و چەفت نىشان بىدەن. لە بىرتان بىنى ئىۋە كەم بۇون، زۆرى كردىن؛ لى يپوانى پاشە رۆزى بەدفەرەكان بە كۆئى گەيىشت.

(۸۷) ئەگەر ھېنىدىك لە ئىۋە يپواى ھەننادە بەو شتانەى كە منى پىنى راسپىراوه و ھېنىدىكىيستان يروايان نەھەننادە، خۆرابگەن ھەتا خودا بۇ خۆى لە بەينى ئىمەدا داوهەرى كا. خۆشى چاترىن داوهەرە.

(۸۸) گەرگەرەكانى ھۆزى - كە لە خۆيان بايى بۇو بۇون - گوتىان: شوعەيىب! ئىمە تۆش و ئەو كەسانەش وەل تو باوەريان ھەننادە، لە

(۷۵) سەرگەورەكانى ھۆزەكەى - ئەوانەى لە خۆ بايى بۇون - لاي كەم دەست و ھەزارەكان و ئەوانەى يپوايان ھېننا بۇو گوتىان: داخۇ ئىۋە پېتانا وايە ساللەح لاي پەروھەرەننەوە راسپىراوه؟ گوتىان: ئىمە باوهەريمان پىن ھەننادە.

(۷۶) خۆ بە زل زانەكان گوتىان: ئىمە لەوهى كە يرواتان پىن ھەننادە، حاشا دەكەين.

(۷۷) لە فەرمانى خوداى خۆيان وازيان ھېننا و وشتەرەكەيان پەل پەل كرد. گوتىان: ساللەح! ئەگەر راستە پىغەمبەرى، چۆنت ھەرەشە لى كردىن بە جىلى يېنە.

(۷۸) زۆر بە توندى بۇومەلەر زەھەكىيان بۇ ھات؛ هەر لە ناو مالەكانياندا ھەمۆ مردىن.

(۷۹) ساللەھوان دوور كەوتەوه، گوتى: گەلۇ! من پەيامەكانى خودام پىن گەياندىن، زۆريشىم نسىجەت كردىن؛ بەلام ئىۋە ئامۆچىيارانتان خۆش ناوى.

(۸۰) لووتىشمان نارد. ئەوسا بە ھۆزەكەى خۆى گوت: ئىۋە كارى ئەوەندە شۇورەيى دەكەن، بەر لە ئىۋە كەس لە دنيا نەيىكىدووه؟

(۸۱) ئىۋە بۇ خۆرەحەت كردىن - لە برى ژنان - پەلامارى پياوان دەدەن. راستى ئىۋە بۇ بەدفەرى لە ئەندازە و دەركىردووه.

(۸۲) ھۆزەكەى لووت وەراميان ھەر ئەوەندە بۇو: لە شارى خۆتان دەريان كەن؛ ئەمانە كەسگەلېكىن كە دەيانەوى بە پاك و خاۋىنى بېزىن!

ناگوزووری به تاقیمان کرد و نه وه؛
شایه‌تا بپارینه وه.

(۹۵) جاری دوایی ناخوشیمان به
خوشی بو گوئیونه وه، تا هه مهو شتیان
زیده بwoo. گوتیان: باب و باپیریشمان
تuousی خوشی و ناخوشیان بwoo.
ئیتر له پیر - بهبئ ئوهی هه‌ست پی
بکه‌ن - گرتمان.

(۹۶) نیشته‌جیی ئه و بازیزانه ئه‌گه‌ر
خوايان بناسیبا و خوپاریز بان،
ده روازه‌ی بهره‌که‌تانمان له ئاسمان و
زه‌مینه‌وه بروویاندا ده‌کرده‌وه. به‌لام
ئه‌وان نیشانه‌کانی ئیمه‌یان به درو
زانی؛ له سزای ئهم ئاکاره‌یان
گرتمان.

(۹۷) ئاخو خه‌لکی ئه و شارانه نه‌ترسا
بوون که له شه‌ودا، به‌لای ئیمه‌یان
تuous بیی و ئه‌وان له جه‌نگه‌ی خه‌ودا
بن؟

(۹۸) ئه و شارنشینانه داخو نه‌ترسا
بوون که له ده‌می چیشته‌نگاودا و له
جه‌نگه‌ی گه‌مه کردندا، ئیمه تuousی
به‌لایان که‌ین؟

(۹۹) ئاخو له‌وه دل‌نیا بwoo له مه‌کری
خودا بزگارن؟ خو به غه‌یر له زیانباران،
که‌س له مه‌کری خوا هه‌ستی هیمنی
ناکا.

(۱۰۰) ئه و که‌سانه‌ی ئهم عه‌رزه‌یان -
پاش نه‌مانی خه‌لکه‌که‌ی - به میرات بو
ده‌مینیت‌وه، به‌وه‌نده‌یان نه‌زانیوه ئه‌گه‌ر
حه‌ز که‌ین - به گوناهانی که ده‌یکه‌ن -
توله‌یان لئ ده‌که‌ینه‌وه و موریان له
سهر دل داده‌زیین؛ که‌هه‌ر نه‌توان
ببیسن؟

شاری خومان ده‌رده‌که‌ین؛ يان دینه‌وه
سهر دینی مه. گوتی: ئه‌گه‌ر حه‌زیش
نه‌که‌ین؟

(۸۹) گوتی: ئه‌گه‌ر بیینه‌وه سهر دینی
ئیوه، له پاش ئه‌وه که خودا لیی بزگار
کردن، درومان به ده‌م خوداوه
هه‌لبه‌ستووه. برهوا نییه ئیتر بگه‌رینه‌وه
سهر ئه و ئایینه؛ جا مه‌گین
په‌روه‌رنده‌مان مه‌یلى لئ بی؛ زانستی
ئه و هه‌مهو شتی داگرتوت‌وه؛ خومان
به خوا سپاردووه. ئه‌ی خودای
په‌روه‌رنده‌مان! تو له نیوان ئیمه و
هه‌زه‌که‌ماندا داوه‌ری بکه؛ چاکترین
داوه‌ر هه‌ر خوتی.

(۹۰) سه‌رزله‌کانی هه‌زه‌که‌ی - که وا
له دین لایان دابوو - گوتیان: ئه‌گه‌ر
په‌یره‌وه شوعه‌بیی بکه‌ن، بی سو
تuousی زه‌ر ده‌بن.

(۹۱) ئیتر ئه‌وسا بعومه‌له‌رزه‌ی وا به
ته‌وزم دای گرتن، که هه‌مهو له مالی
خویاندا له به‌ین چوون.

(۹۲) ئه و که‌سانه‌ی قسه‌کانی
شوعه‌بییان به درو دانا، [وا له به‌ین
چوون] ده‌تگوت هه‌ر له‌ویدا نه‌بوون.
ئه‌وانه وا قسه‌کانی شوعه‌بییان به درو
دانا، هه‌ر بو خویان زیانبار بwoo.

(۹۳) ئه‌وسا شوعه‌بیب رووی لئ
وه‌رگیران و گوتی: گه‌لو! من
په‌یامه‌کانی په‌روه‌رنده‌م به ئیوه
راگه‌یاندووه و ئامؤزگاریشم لیکردن.
ده‌سا چلؤن بو ئه‌وانه‌ی خوانه‌ناس
بوون، خه‌می ده‌خووم؟

(۹۴) ئیمه هه‌ر پیغه‌مبه‌ریکمان بو هه‌ر
کومه‌لیک ناردووه، به نه‌خوشی و

- (۱۱۰) واى گه‌ره‌که گشتتوو له‌م ولاته ده‌ركا، خوتان به چى فه‌رمان دهدەن؟
- (۱۱۱) گوتیان: تو خۆى و براکەى گل بدەوهە؛ دەستەيەكى كۆكەرەۋەش بەرى بکە بۇ شارەكان.
- (۱۱۲) تا جادووگەرانى زۆر زان يىنن بۇ لات.
- (۱۱۳) جادووگەرانان له فيرۇھون كۆ بۇونەوهە. گوتیان: گەر ئىمە سەرکەوتىن، تو دەبى خەلاتمان بکەي.
- (۱۱۴) گوتى: بەلى، ئىۋە بى سۆ لە نزيكاني خۆم دەبن.
- (۱۱۵) گوتیان: مووسا! تو داوىزى يان ئىمە پېش تو بەهاوىين؟
- (۱۱۶) گوتى: ئىۋە بەهاوىزىن، ئەوانەي ئەوان ھاۋىتىيان، چاوى حەشامەته‌كەيان بى خەلەتا و لېيان ترسان و جادووى زۆر عاجباتيان كرد.
- (۱۱۷) خىستمانە دلى مووساوه، كە: عاساكەت بەهاوىزە. ھەر لە جىۋە ھەموو جادووکارىيەكانى ئەوانى ماشى و ھەل لwooشى.
- (۱۱۸) ئىتر كە راستى هاتە رروو، پىروپۇچى كرده‌وھيان چرووک دەرچوو.
- (۱۱۹) ھەر لە ويىدا تىشكان و به كزى و زەبۈونى دامان.
- (۱۲۰) ھەرچەندى جادوگەر ھەبۇون، كىنۇشىيان كرد.
- (۱۲۱) گوتیان: وا يېرامان ھېينا به راهىنەرى گش دنيا؛

- (۱۰۱) ئىمە بىرىك له نەقلى ئە بازىرانەت بۇ باس دەكەين؛ راست ئەوەيە پىغەمبەريان به نىشانە ئاشكراوهە هاتەلايان؛ وەك له پىشدا يېروايان به خودا نەبۇو، ھەرۋا بى باوهە مانەوهە. ئاوا خودا مۇر دەخاتە سەر دلى لە دين لادەران.
- (۱۰۲) زۆربەي ئەوانەمان نەدى كە پەيمانى خۆ پىك يىنن؛ زۆرىنەشيان له بىزىزەي نافەرمانان بۇون.
- (۱۰۳) پاش ئەوان به چەند نىشانە ئاشكرا مووسامان ناردە سەر فيرۇھون و سەرزەلەكانى ھۆزەكەى، دېيان ويسitan. سا يېروانە پاشە رۆزى ئە و بەدەفەرمانە چلۇن بۇو.
- (۱۰۴) مووسا گوتى: ئەي فيرۇھون! من راسپاردەي ئەو كەسەم كە راھىنەرى گشت دنيايه.
- (۱۰۵) وا ھەوايە له راست پىۋە، دەربارە خودا ھىچ نەلیم. لە پەرەرنەدەي ئىۋەر نىشانەم بۇتان ھېنناوهە. تو گەرەكە فرزەندانى ئىسپائىل وېرای من كل كەي.
- (۱۰۶) گوتى: ئەگەر به راستىتە و ھىچ نىشانەت دەگەل خوتا ھېنناوهە، نىشانى بدە.
- (۱۰۷) مووسا عاساكەي فېرى دا؛ كەچى لە پى بۇو به مارىك به ئاشكرا.
- (۱۰۸) دەستى خۆشى لە باخەلېوه و دەرخست؛ لە بەر چاوى چاوه دېران سېپىيەكى بى خەوش دەركەوت.
- (۱۰۹) سەرزلانى ھۆزى فيرۇھون گوتیان: ئەمە جادوگەرېكى زۆر زانە.

ئەو روژھى پەروەرنده دۇزمىتىن لە بەين بەرى و ئىيۇھ بىكاتە جىنىشىن لەم عەرزەدا و پەروانى ئىيۇھ چۆن دەكەن.

(۱۳۰) كارىكمان كرد كە لاگىرەكانى فيرۇھون بىكەونە قاتى و قېرىيەوه و داھاتيان كەمتر دەس كەۋى، بەشكە بىر لە خۆ بىكەنەوه.

(۱۳۱) ئەگەر تۈوشى خۆشى دەبۈون، دەيانگوت: كارى خۆمانە. ئەگەر تۈوشى بەللا و چورتمىش دەھاتن، دەيانگوت: ئەمە شوومى موسسا و يارانى موسایە. خۆ دىيارىشە ئەگەر چاكە و خراپەيە، لە خواوهيە. بەلام زۇربەيان نەزان بۈون.

(۱۳۲) دەيانگوت: هەر نىشانىكىمان بە نيازى جادوو لېكىردىن نىشان بىدەي، ئىيمە پۈرات پى ناهىيىن.

(۱۳۳) ئەو جار ئىيمە چەند نىشانە ئاشكرامان ناردە سەريان كە برىيەتى لە لافاو و كولله و ئەسپى و خوين و بەق بۇو. بەلام ئەوان دەمارزلىيان نوان دو گرۇيەكى تاوانبار بۈون.

(۱۳۴) لە پاش ئەوه كە ئەو بەلایانەيان دى، گوتىان: موسسا! لە پەروەرندهت وەپارى - وەك پەيمانى بە تو داوه - ئەگەر يېتتو بەلامان لە سەر لابەرى، شەرتە باوهەرىت پى بىكەين و تۆرەمە ئىسېرائىلىشتەرەگەل بخەين.

(۱۳۵) بەلام كاتى بەلامان لە سەر لا بىردىن - تا ئەو ماوه دىاري كراوه تىپەريان كەرد - جارى تر پەيمانەكەيان وەبەر پى دا.

(۱۳۶) جا تۆلەمان لېكىنەوه و لە دەريادا قوممان كردىن. چونكە ئەوان

(۱۲۲) راھىنەرى موسسا و هاروون.

(۱۲۳) فيرۇھون وتكى: بەر لەوه من ئىزىزىو بىدەم، ئىيۇھ چۆن پەرواو پى هىيىنا؟ ئىيۇھ فىلباز ويستووتانە لەم شارەدا فىللىك بىكەن تا خەلکەكەى لى وەدەرنىن. سا لە دوايىدا دەزانىن.

(۱۲۴) پىچەوانە دەست و پىيەكانوو دەپىرم. لېشنان بۈرون بى گىشتۇر لە قەنارە دەددەم.

(۱۲۵) گوتىان: ئىيمە دەچىنەوه بۇ لاي پەروەرنده خۆمان.

(۱۲۶) هەر بۆيەركت لە ئىيمە هەستاوه و سزامان دەدەي، چون كاتى نىشانەكانى پەروەرنده خۆمان هاتن، تەھاوا پەروامان پى هىيىن. ئەي خوداى پەروەرنەمان! خۆراغرىيمان بىدەيە و بە باوهەرى پاكەوه بىمان مەرىنە.

(۱۲۷) سەرگەورەكانى هۆزەكەى فيرۇھون گوتىان: چۆن تو لە موسسا و هۆزەكەى واز دەھىيىنى، ولات لى بشىۋىن و دەس لە خۆت و پەرسىتووه كانى تو بەردەن؟ گوتى: بەم زوو كورەكانىيان دەكۈزىن و ژنانىشىيان [بۇ راژە] دەھەيلىنەوه. ئىيمە لە سەر ئەوان زالىن.

(۱۲۸) موسسا بە هۆزەكەى خۆى گوت: هەر پىشت بە خوا بېستن و خۆراغر بن؛ ئەم زەمینە هى خودايدى بە هەر كەسى لە عەبدانى خۆى حەز بىكا، پىنى دەبەخشى و دولارۋىش بۇ ئەوانەيە كە لە خودا ترسىيان هەيە.

(۱۲۹) گوتىان: بەر لەوه كە تو بىيى، چەhosainەوه؛ كە تۆش هاتووى، هەروا دەمان چەhosىنەوه. گوتى: دوور نېيە

خسته سهر. بهم چه شنه ماوهی
ژوانی په روه‌رنده‌ی، بیو به چل شه‌و.
به هاروونی برای خوی گوت: تو له ناو
هوزه‌که‌مدا به و له جینی من بهو هه‌ر
کاری چاک ره‌چاو بکه و له دووی
خرابکاران مه‌چو.

(۱۴۳) که مووسا گه‌یشته ژوانگه بُ
لای ئیمه و په روه‌رنده‌ی ده‌گه‌لی
که‌وته ئاخافتن، گوتی: ئه‌ی
په روه‌رنده‌ی من! ئاره‌زوومه تو بیینم.
گوتی: ناتوانی بم بینی؛ به‌لام له‌م
که‌زه بروانه؛ ئه‌گه‌ر له شوینی خوی
نه بزهووت، ئه‌وسا ده‌توانی بم بینی. که
خوی بُ که‌زه‌که ده‌رخست، هه‌ر به
جاری که‌زه‌که‌ی پریش پریش کرد.
مووسا به بی هوشی که‌وت. وه‌ختنی
هاته‌وه سهر خو، گوتی: پاکی هه‌ر بُ
تؤیه، په‌زیوانم؛ من له خاوهن باوه‌راندا
یه‌که‌مینم.

(۱۴۴) گوتی: مووسا من توم - به
په‌یامه‌کانم و ئاخافتنم - به‌رانبه‌ر به
خه‌لکی دنيا، خستوت‌ه سهر؛ چم
پیداوي، وه‌ری بگره و له شوکرانه‌بزیران
به.

(۱۴۵) ده‌رباره‌ی هه‌موو کاریک و
ئامۆژگاری بُ گه‌له‌که‌ی، هه‌موو
شتمان - بی که‌م و کوری - بُ
نووسی و بومان خسته سهر ته‌تلان.
مووسا! ئاگات له‌وانه بی و توندیان
بگره و فه‌رمان به هوزه‌که‌ت بده با
هه‌ره‌چاکیان وه‌رگرن. من زوو پیتان
نیشان ده‌دهم جینگه و ریگه‌ی ئه‌وانه‌ی
سهرپیچی بکه‌ن به‌ره و کوئیه.

(۱۴۶) بهم زووانه رهوی ئه‌وانه وا به
ناحه‌ق له سهر زه‌مین فيز ده‌نويین، له

نیشانه‌کانی ئیمه‌یان به درو دانا؛ هه‌ر
به لاشیانه‌وه نه‌چوون.

(۱۴۷) ئه‌وسا ئیمه خویره‌ه‌لات و
خویره‌اواي ئه‌و ولاته‌مان - که
به‌ره‌که‌تمان پی دابوو - کرده به‌شى
ئه‌وانه‌ی چه‌وسابونه‌وه. به‌لینى هه‌ره
پیرۆزی په روه‌رنده‌ت - بی که‌م و کوری
- ده‌رباره‌ی به‌ره‌ی ئیسپائیل هاته
جی؛ له باتی خوراگ‌تنیان. هه‌رچی
فیرعه‌ون و يارانی دایان ناو به‌رزیان
کرده‌وه، هه‌موومان لی تیک و پیک
دان.

(۱۴۸) به‌ره‌بابی ئیسپائیل‌مان له
ده‌ریايه په‌رانده‌وه. ئه‌وسا توشی
هوزیک هاتن، هه‌ر خه‌ریکی په‌رسنی
بتگه‌لیان بیون. گوتیان: مووسا!
خودایه‌کمان وه‌کوو خوداکانی ئه‌وان بُ
په‌یداکه! گوتی: ئیوه هوزیکن که هیچ
نازانن.

(۱۴۹) ئه‌و ئاکاره‌ی ئه‌وان ده‌یکه‌ن، بی
به‌هه‌ریه و هه‌رچی ده‌یکه‌ن به فیرۆیه.

(۱۴۰) ئاخو ئیوه ده‌تانه‌وی - غه‌یره‌ز
خودا - په‌رسنیکوو بُ په‌یدا که‌م! که
hee بُ خوی له چاوه‌لکی ئه‌م
دنیايه، ئیوه‌ی به‌ریزتر کردووه؟

(۱۴۱) له بیر مه‌که‌ن که ئیمه رزگارمان
کردن له فیرعه‌ون و ده‌سته‌وبه‌سته‌ی،
که ئیوه‌یان زور به سه‌ختن سزا
ده‌دان؛ نیرینه‌کانیان ده‌کوشت و
ژنه‌کانیان [به یه‌خسیری]
ده‌هیشته‌وه. ئه‌و به‌لایه و له لایه‌ن
په‌روه‌رنده‌ورا ئه‌زمونه‌کی پر مه‌زن بیو.

(۱۴۲) ده‌گه‌ل مووسا ژوانی سی
شه‌وه‌مان دانا؛ ده‌ی دیکه‌شمان بُ

(۱۵۱) گوتی: ئەی په‌روه‌رنده‌ی من! له خۆم و برام ببوروه و بەر بەزه‌بی خۆتمان بخه. تو لە گش خاوهن بەزه‌بیان دلسوژتری.

(۱۵۲) ئەو کەسانه‌ی که بونه گویره‌کەپه‌رس، بەر غەزه‌بی په‌روه‌رنده‌یان دەکەون و لە ژیانی دنیا یه زەلیل دەبن. هەر کەس درویان ھەلبەستى، ئىمە وايان سزا دەدەین.

(۱۵۳) ئەو کەسانه‌ش کە ئاکاریان خراب بونه، پاشان پەزیوان بېنەوە و بېروا بىنن، په‌روه‌رنده‌ت لە گوناھانیان دەببورى و دلوقانه.

(۱۵۴) کاتى موسا لە تۈورەبى ھېّدى بونه، تەتەلەکانى چىنیه‌وە؛ کە تىياندا رى شاندان و بەزه‌بی بۇ بۇ ئەوانەی خودى ترسن.

(۱۵۵) ئەوسا موسا حەفتا کەسى لە ھۆزکەی دەس نىشان كرد کە بىنە دىدەنلى ئىمە. کاتى بۇو لەرزە دايگىتن، گوتی: ئەی په‌روه‌رنده‌کەم! ئەگەر مەيلت لە سەر بايە هەر لە پېشدا دەت مراندىن. ئاخو دەتهۋى بەو کارەى کە بى ئاوه‌زان لە ئىمە كردوویانە، تو ھەمومان لە ناو بەرى؟ ئەمەش ھەر ئەزمۇونى خۆتە؛ بە مەيلى خۆت کەسانى گومپا دەكەيت و ھېندىكانيش بەرە خۆت شارەزا دەكەى. گەورەمان تۆى، بىمان بۇورە و بەزەت پېماندا يېتەوە. باشترين بەخشىنەر ھەرتۆى.

(۱۵۶) لە دنیا یە و لە قيامەتىش بە چاكە بمانخويىنەوە؛ ئىمە ھاتووينەوە لاي تو. گوتی: ھەركى ئازار بىدەم كە يېنى خۆمە. بەزه‌بىشىم ھەمۇو

نىشانەکانى خۆم وەردەسۋورىنەم؛ بە چەشىنەك كە ھەر نىشانەيەك بىبىن، نەيسەلمىنن؛ يائەگەر بىرىنى راست بىبىن پېيدا نەچن؛ بەلام ئەگەر بىرىگاى گومپاىي بىبىن، بىگرنە بەر. چون ئەوانە نىشانەکانى ئىمەيان بە درو دانا و ھەرگىز سەرنجيان نەدانى.

(۱۴۷) ئەو کەسانه نىشانەکانى ئىمە و ۋۆزى پەسلانىان بە درو دانا، كارەکانىان ب ھەپپەر چوو. ئاخو جگە لە بارتەقاى كردهى خۆيان سزا دەدرىن؟

(۱۴۸) لە پاش موسا ھۆزەکەى ئەو - لە خشل و زەنبەرى خۆيان - كۆتەللى گویرەكەيەكىان دروووس كرد كە ھەر دەبىرلاند! مەر نەياندى ئەو گویرەكە قىسىيان دەگەلا ناكا و بىرىگايان پى نىشان نادا؟ بەللى كەوتە [پەرسىنى و] سىتەمكار بون.

(۱۴۹) کاتى تەواو پەزیوانى دايگىتن و دىتىيان سەريان لى شىپواوه، گوتىيان: ئەگەر په‌روه‌رېنمان بەر بەزه‌بى خۆيمان نەخا و لە گوناھانمان نەببورى، ئىمە لە زيانبارانىن.

(۱۵۰) موسا وەختى گەرایەوە ناو ھۆزەکەى، بە تۈورەبى و بە دل پىرى تىيى راخورىن كە: لە دواى من چەند جىنىشىنى خراب بون؛ ئاخى بۇچى رانەوەستان تا فەرمانى پەرەنەنەتەن پى دەگا؟ تەتەلەکانى تۈورەلدا و قىزى برايەكەى كېشا و بەرە خۆى بىد. گوتى: ئەى دايىك براكەم! ھۆزەکەم ھېزىيان لى سەندىم؛ لەوانەش بۇو بىشم كۈزىن! دېمنان بە من خۆش مەكە و منىش دەگەل ناھەقكارەكان دامەنلى.

مووسامان تیگه‌یاند که: به
دارعا‌سакه‌ی ده‌ستت له و به‌رده ده.
دوازده کانی له به‌رده‌که‌وه هه‌لقوّلین؛
هه‌ر ده‌سته‌یه‌ی ده‌راوی خوی
ناسیه‌وه. هه‌وریشمان له لای
سه‌روویان کرده سه‌یوان؛ گه‌زوشمان
ده‌گه‌ل شیلاقه بو هه‌ناردن: بخون له و
شته پاکانه‌ی کردوومانه‌ته روزیتان.
هیچ غه‌دریکیان لیمان نه‌کرد؛ به‌لام
غه‌دریان له خویان ده‌کرد.

(۱۶۱) [له بیروو بی] ئه‌و کاته‌ش که
پیان گوترا: له شاره نیشته‌جی بن و
له هه‌ر لایه‌ک هه‌رجی ده‌تانه‌وه
بیخون. نزا بکه‌ن گوناههو لی
هه‌لبوه‌ری و له ده‌رگاوه که ده‌چنه
ژوور، سوژده به‌رن؛ هه‌ر هه‌له‌یی
کردووتانه ده‌تابه‌خشین. بو ئه‌وانه‌ی
ئاکارچاکن، پاداشی زیاتریش ده‌ده‌بن.

(۱۶۲) ئه‌وسا ناهه‌قیکارانیان ئه‌و
قسنه‌ی پیان وتراء بwoo، گوریانه باریکی
دیکه. ئیمهمش له سه‌ر ئه‌و ناهه‌قی
کردن‌هیان، به‌لایه‌کمان له ئاسما‌نه‌وه بو
ناردن.

(۱۶۳) ده‌رباره‌ی ئه‌وبازیزه‌ی و که‌وتبوه
قهراخی ده‌ریا لیيان پرسه، که به
شه‌ممه نافه‌رمانی خوایان ده‌کرد.
چونکه له روزی شه‌مم‌دا ماسی گه‌ل
سه‌راو ده‌که‌وتن و روزی که شه‌ممه
نه‌بووایه، دیاریان نه‌بوو. ئه‌و که‌سانه‌ی
له ریگه‌ی خودا لا ده‌ده‌ن، ئیمهم ئاوا
ده‌یان ئه‌زمووین.

(۱۶۴) که ده‌سته‌یه‌کیش له خویان
گوتیان: بوچی ئیوه ده‌رباره‌ی که‌سانی
خودا گه‌ره‌کیه قریان کا یان به توندی
ئازاریان دا، به ئاموژگاری خه‌ریکن؟

شتی داگرتووه. چاکه‌ی ئه‌وانه
ده‌نووسم له خراپه خوپاریزن و زه‌کات
ده‌ده‌ن؛ ئه‌و که‌سانه‌ش که بروایان به
خوا هه‌یه؛

(۱۵۷) ئه‌وانه‌وا ده‌که‌ونه شوین ئه‌م
پیغه‌مبه‌ره‌ی که راسپارده‌ی خوایه و
نه‌یخویندووه و له تهورات و ئینجیلیش
ناوی نووسراوه و هانه‌ی چاکه‌یان
ده‌دات و ناهیلی خراپه بکه‌ن؛ پاکز به
ره‌وا ده‌زانی و گه‌ماری پی ناگه‌وایه و
گرانایی زنجیریان له سه‌ر لا ده‌با؛ که
به‌وانیان شه‌ته‌ک دابوون. ئه‌وانه‌ی
پروای پی ده‌که‌ن، به قه‌دره‌وه لیی
ده‌روانن؛ له یاریده‌ی دانامینن و له
دووی ئه‌و روناکیه ده‌چن که ویرای ئه‌و
ناردراؤه؛ ئه‌وانه رزگاره‌کانن.

(۱۵۸) بیزه: خه‌لکینه! بزانن ئه‌من خودا
رای سپاردوومه لای ئیوه، گیش له
گشتوو. ئه‌و خودایه‌ی مولکایه‌تی
ئاسما‌نه‌کان و ئه‌م هه‌ردده‌ش هه‌ر بو
ئه‌وه؛ له خوی به‌دهر هیچ شت بو
په‌رستن نابی. گیان ده‌به‌خشی و
گیان ده‌ستیئنی. ده‌سا ئیوه به خودا و
به پیغه‌مبه‌ره‌ی نه‌خوینده‌وار پروا بکه‌ن؛
که ئه‌ویش خوی باوه‌ری به خودا هه‌یه
و به هه‌رجی خودا گوتوویه پروا ده‌کا.
په‌یره‌وی بن، شایه‌ت شاره‌زای ریگه
بن.

(۱۵۹) ده‌سته‌یه‌کیش له هوژی
مووسادا هه‌نه، به راستی ری
ده‌نوینن و به راستیش داوه‌ری ده‌که‌ن.

(۱۶۰) ئه‌وانه‌مان به دوازده ده‌سته
(دوازده ئۆمه‌ت) بەش بەش کرد و ئه‌و
کاته‌ش هه‌زه‌که‌ی مووسا داوای ئاوا
وه‌خواردنیان له مووسا کرد، ئیمهم

بو ئەوانەي خۆپارىزىن زۆر باشتىرە،
ھېشتا ئىپىدە تى ناگەيەن؟

(١٧٠) ئەو كەسانەي كە بەرانبەر بە
كتىب رەفتار دەكەن و نويىزىش دەكەن،
ئىمە پاداشى ئەوانەي ئاكارچاڭىن ونداد
ناكەين.

(١٧١) ئەو كاتە كە كىوهكەمان وىنهى
سەيواش بە سەرياندا راھەنگاوت و
لايان وابوو ھەر بە سەرياندا دەرەوەخى
[وتمان]: ئەودى داومانە پىتەن پەيت
بىگرن؛ چى تىدايە لە بىرتان بى؛
دەشقەم خۇتان بپارىزىن.

(١٧٢) ئەوساسى كە پەروەرنىدەت تو لە
پىشتى عەولادى ئادەم زاروزىچى
بەرھەم ھەينا، لە سەر خۆيان شايەتى
ھەر بە خۆيان دا. گوتى: من
پەروەرىنتان نىم؟ گوتىان: بەلى، ئىمە
لەوە ئاگادارىن. نەكا رۆزى سەلا بىزىن:
نەمانزانى.

(١٧٣) يان نەبىزىن: ئەو كەسانە وا لە
پىشدا شەرىكىان [بۇ خودا] دانا، باب و
باپيرانمان بۈون و ئىمە بەرھە دواى
ئەوانىن؛ ئاخۇ ئىستا تو گەرەكتە لە
سەر ئاكارى ناھەقان ئىمە قىركەى؟

(١٧٤) نىشانەكان ئاوا رەۋشن
دەكەينەوە، شايەتا بگەرېنەوە.

(١٧٥) دەنگوباسى ئەو كەسەشيان بۇ
وەخويىنە كە نىشانەكانى خۆمان پى
بەخشى بۈو، خۆى لى بوواردن؛
ئەوسا شەپتەن وەددۈرى خۆى دا و
كەوتە ناو بىزى گومرايان.

(١٧٦) ئىمە گەر بىمان ويستايە
لەمانەرا پايە به رىزىمان دەدايە؛ بەلام ئەو
ھەر خۆى بە عەرزە وە چەسپاند و

گوتىان: تا لاي پەروەرنىدەتائە وە تۈوشى
شەرمەزارى نەبىن و شايەت ئەوانىش
بىرسىن.

(١٦٥) كە ئامۆزگارى كردىيان بەھەرى
نەدا، ئەو كەسانەمان بىزگار كرد كە
دېلى خراپە ويستان؛ زۆر بە توندى
ئازارى ئەوانەشماندا كە ناھەقى
پىشە بۈون و فەرمانىان بەجى نەھېنما.

(١٦٦) كاتىن ھەر ئەو كارەيان كرد كە
پىيان گوترا بۈو مەيکەن، گوتىمان: بىنە
مەيمۇون گەللى تېۋە كراو!

(١٦٧) ئەو كاتەشىو لە بىر بى كە
پەروەرىنى تۈرایگەياند: دەيانكەمە بەر
فەرمانى كەسانى وا كە تا قىامەت -
بە توندى - ئازاريان دەن. پەروەرنىدەت
بە پەلە تۆلە دەستىنى و ھەر بۇ
خۆشى لە گوناھكاران دەبۈورى و
دلوقانە.

(١٦٨) لە زەمیندا كردىمان بە چەندىن
دەستە لېكتىر جىا. ھېنىدى لەوان
بەچاڭ دەرچۈون؛ ھېنىدى تر وەك
ئەوان نەبۈون؛ بە خۆشىيان و بە
ناخۆشىيانىشمان ئەزمۇون، سا
بەشكۇو بگەرېنەوە.

(١٦٩) ئەوسا جى نىشىنمازىكى بەدەھەر
ھاتنە جىڭىيان و، كتىبە كە لاي ئەوان
بە كەلەپۈور ما؛ كە ھەر بۇ تەماھى
دنيا تى دەكۆشان. دەشىانگوت: ئىمە
ھەر زۆر زوو عافوو دەكىرىن. ئەگەر
دىسانىش لە شتىك دەستىيان گىر با،
وەريان دەگرت. مەر لە كتىبەدا لەوان
پەيمان وەرنەگىرا، لە راستى بەو لاوه
دەربارە خودا نەخېنۇن؟ كە ھەرچى
تىشىدا ھەبۈو خۆىندبۈويان. مالى ئەولا

(۱۸۳) ماوهیه ک مؤله‌تیان ده‌دهین،
چونکه ته‌گبیرم پته‌وه.

(۱۸۴) ئاخو به بیریاندا نه‌هات
هاوریکه‌یان تووشی شیت بوون
نه‌هاتووه؟ ئاشکرايیه ئه‌و له ترس
وه‌به‌رهینه‌ریک به‌دهر نییه.

(۱۸۵) ئاخو ئهوان له دام وده‌زگای یې
شکوی عاسمانه‌کان و زه‌مین هه‌رچى
خوا دروستى کردوون، را نه‌ماون؟
ویش ده‌چى بهم نزیکانه به ئاکامى
مه‌رگ بگەن. ده‌پسا له پاش ئه‌م
قورغانه به کام قسە پروا ده‌کەن؟

(۱۸۶) خوا یرى له هه‌ر که‌س بگۇرى،
ھېچ رېبىه‌رى ده‌س ناكه‌وى. وازيان لى
دېننى با هه‌ر وا له سه‌ر بزىوي خۆياندا
سەرگەردان بن.

(۱۸۷) ده‌رباره‌ى رۆزى سەللاوه لېت
ده‌پرسن: کەی وده‌ى دى؟ بىزه:
زانىنى هه‌ر تەنیا له لاي په‌روه‌رېنى
منه؛ بۆ خۆى نه‌بى که‌س ناتوانى
وھخته‌کە ئاشكرا بكا؛ هەلینانى بۆ
ئهوانه‌ى له ئاسمانان و زه‌میندان، زور
گرانه و له نه‌کاویک ئه‌و رۆزه رهووتان تى
ده‌کا. جۆریک پرسیارت لى ده‌کەن
وھک تۆ ده‌رباره‌ى بزانى. بىزه: تەنیا
hee خودا بۆ خۆى دەیزانى؛ بەلام
زۆربى ئه‌م خەلکه ئه‌م نازان.

(۱۸۸) بىزه: ئه‌من خاوه‌نى سوود و
زيانى خودى خۆم نيم؛ جا مەگىن خودا
حەز بكا. گەر ناديارم زانىيان به‌ھەرى
فرەم گىر ده‌کەوت و زيازىكم توش
نه‌دههات. من تەنیا هه‌ر ترسىنەر و
مژددەرم بۆ که‌سانى پروا ده‌کەن.

په‌يره‌وى ئاره‌زووی خۆى بwoo. نه‌زيلەى
ئه‌و وھکوو نه‌زيلەى سەگىكە بۆى بچى
زمان ده‌ردىنى و لىشى گەرېي زوان
دەكىشى. ئەم چىرۆكە بەسەرھاتى
ئهوانه‌يە كە نيشانانى ئىمەيان به درو
دانان. تۆ له و تەرزه باسانه‌يان بۆ وھگىرە،
شايهتا بير بکەنه‌وه.

(۱۷۷) چەن خراپە سەرگوروشتەى
ئه‌و كەسانه نيشانه‌كانى ئىمەيان به
درۆ زانى و له خۆيان ناھەقىان كرد.

(۱۷۸) هه‌ر كەسيكى خودا خۆى
شاره‌زاي بكا، رېگەى راست دەگرىتە
بەرى و هه‌ر كەسيكىش گومپرا بكا، له
رېزەى زيانبارانه.

(۱۷۹) ئىمە گەلېك له جنۆكە و له
مرۆمان بۆ جەھەندەم وھدى هيىنا:
دلّيان هەيە و پىنى تىنالگەن؛ چاوابان
ھەيە و پىنى نابىن؛ گوپيان هەيە و
پىنى نابىسىن؛ ئهوانه وھکوو ئاژەلنى؛
بگەرە لهوان گومپاترن؛ ئاگايان له ھېچ
شت نىيە.

(۱۸۰) ناوى خودا، هەموويان ىرند و
لەبارن؛ هه‌ر بەو ناوانه بانگى كەن.
گوى مەدەنە ئه‌و كەسانه‌ى ناوه‌كانى
ھەر بە ئانقەست بۆ دەگۇرن. ئەمانه بۆ
ئه‌و كاره‌يان سزا دەدرىن.

(۱۸۱) لهوانه‌دا كە ئىمە دروستن
كردوون، دەستەيەك ھەن بەرهە لاي
ھەق رېشاندەرن و به ھەقىش داوه‌رى
دەكەن.

(۱۸۲) ئهوانه‌ش كە نيشانه‌كانى
ئىمەيان به درۆ دانا، ورده‌ورده - بى
ئه‌وهى به خۆ بزانى - بەرهە تىدا
چوونيان دەبەين.

- (۱۹۶) گه‌وره‌ی من هه‌ر خودایه که ئەم کتیبه‌ی ناردوته خوار؛ هه‌ر بُو خوشی سه‌رپه‌رسنی چاکان ده‌کا.
- (۱۹۷) ئەو کەسانه‌ی - به غه‌یره‌ز ئەو - ئیوه‌هانایان پى دەبەن، ناشیه‌ن یاریده‌تان دەن و یاریده‌ی خوشیان پى نادری.
- (۱۹۸) ئەگه‌ر ئیوه‌بەر و ریئی راستیان بانگ بکەن، لیو نابیستن؛ دەبینی تواشات دەکەن و نه‌شیان دیتوووی.
- (۱۹۹) چاو بیوشه و فه‌رمان به کاری چاک بده و له‌و نه‌زانانه واز بینه.
- (۲۰۰) هه‌رگایه‌کیش خه‌یال‌لاتیکی خراپت له شەیتان به دلدا بورى، هه‌ر پەنا به خودا بەره؛ که خۆی بیسەر و زانایه.
- (۲۰۱) ئەو کەسانه‌ی پاریزگارن، هه‌رگا خه‌یالی خراپیان له شەیتانه‌وھ تووش دەبى، گورجى يادى خوا دەکەن و بەرچاویان بروون دەبیتھوھ.
- (۲۰۲) براکانیشیان بُو ئەوه‌ی هه‌ر گومرا بن، تى دەکۆشن و له تەقالادانه‌کەیان كۆتا نایەن.
- (۲۰۳) هه‌رگا هېچ نیشانه‌یه‌کیان نیشان ناده‌ی، ئیزىن: تو بُو له خۆتەوھ ریکى ناخه‌ی؟ بیزە: من هه‌ر له‌وانه پەیره‌وی دەکەم که له لای پەرەندەمیرا پىم دەگا. ئەمانه چاورۇشىن کەرن له پەرەندەی ئیوه‌ردا و ریشاندەرن و بەزەبىن بُو ئەو کەسانه‌ی به باوهەرن.
- (۱۸۹) هه‌ر ئەو ئیوه‌ی له يەک کەس وەدى هەیناوه؛ ژنه‌کەشى هه‌ر له ماکى ئەو پېك هەینا، که له‌ورا بحه‌سیتھوھ. وەختى [ئادەم] وەل [دايکەوا] سەر جىئى كرد، باردار بۇو به بارىكى سووک. ماوه‌یه ک پېھوھ گەرا. که هه‌ستى به قورس بۇون كرد، هه‌رتک له پەرەندەیان پارانه‌وھ ئەگه‌ر زارۋىئى ھېزامان پى بىھخشى، له شوکرانه‌بىزىران دەبىن.
- (۱۹۰) که زارۋى ھېزايى پى بەخشىن، له‌وه‌ى که خوا بىدا بۇون، چەند شەريکيان بُو پەيدا كرد؛ که خودا زۆر بەرزترە له‌وه‌ى که شەريکى هه‌بن.
- (۱۹۱) چۆن ئەوانه دەکەن به شەريکى خودا که ناتوانن هيچ شتى درووست بکەن و خۆيان دەبى درووست بکرېن.
- (۱۹۲) توانایان نېيە يارمەتى ئەوان بدهن و یاریده‌ی خوشیان پى نادری.
- (۱۹۳) ئەگه‌ر ئیوه‌ش بانگیان بکەن کە بىنە سەر راهى خودا، دواو ناكەون. بانگیان بکەن يان دەنگ نەکەن، بُو ئیوه هه‌ر وەکوو يەکه.
- (۱۹۴) ئەوانه‌ی که - به جى خودا - ئیوه‌هانایان پى دەبەن، عەبدىگەلېڭ وەک خوه‌تان. دەسا ئەگه‌ر ئیوه راستن، بانگیان بکەن با وەرامتان بدهنەوھ.
- (۱۹۵) ئاخۇ ئەوان دەتوانن له سەر پا پىرون، يان دەستى راسانیان هەيە، يان چاوى دىتنىان هەيە، يان گۆبى بىستىنيان پىوه‌يە؟ بىزە: بانگى ئەو ھاوبەشانه‌تان بکەن، ئەوسا داوى فيلانم بُو بىنەوھ و ماوه‌م مەدەن.

- (۴) باوه‌رداري بى كه‌مايه‌سى ئەمانەن كه له په‌روه‌رېنىانه وھ پله و پايه و لى خۆشبوون و بزىوي په‌سنديان هه‌يە.
- (۵) هه‌روه‌ك ئەوه‌دى په‌روه‌رندەت - به هەقامەت - توى له مالى خوت هېنادەر؛ هېيندېكىش له باوه‌ردارەكان نايرازى بۇون.
- (۶) له پاش راستى يرونون بۇونەوەش، ئەوان كىشەت دەگەل دەكەن؛ وەك به ئاشكرا بىيىن كه بەرە و مردىيان داژۇن.
- (۷) ئەوسا كه خوا سۆزى پىدان كه يەكىك له دوو كۆمەلە بۆ ئىۋەيە، ئىۋە هەر ئارەزووتان بۇو دەستە بى دەستە لاتەكە بۆ ئىۋە بن. خوداش ويستى هەر چۈنى خۆى گۆتۈويتى وەراست گەزى و خوانەناسان بىنەپ كا.
- (۸) تا راستى سەقام گىر بكا و پووج و چرووک له ناو بەرى؛ هەرچەند تاوانبارەكان حەزى لى نەكەن.
- (۹) له كاتەشدا كه هاناتان بۇ په‌روه‌رندەتان دەبرد، گوتى: ئەوا به شوبىن يەكدا هه‌زار فريشته دەنېرم بۇ ياريتان.
- (۱۰) خودا ئەو بەلېنىشى هەر بۇيە پىدان، هەتاکوو موزدەيەك يېتتو دلگەلتان پى ئۆقرە بگرى. يارىدەش هەر له خواوه‌يە. خودا خاوهن دەستە لاتى له كارزانە.
- (۱۱) ئەو دەمەشتان هەر له بىر بىن وا ئەو سووكەخەوهى له لاي خۆيە وھ بۇ هەناردن و بۇو به هۆى دلىياتان. بارانىشى له حەواوه بۇ باراندن تا خاۋىنتان بكتەوه و خەيالاتى شەيتانوو
- (۲۰۴) هەرگا قورئان دەخويىندرى، كىر بن و گۈئى لى بىرەن؛ شايىت بەر بەزەبى خوا كەون.
- (۲۰۵) هەموو بەيانى و ئىواران، به پارانەوھ و ترسەوھ - به بى ئەوه دەنگ هەلېنى - يادى په‌روه‌رندەت بکە هەرگىز تو لەوانە مەبە كە به بىرىشىاندا نايە.
- (۲۰۶) ئەو كەسانەى لاي په‌روه‌رندەت په‌سندن، بى فيزن له پەرسىنى و په‌سنى پاكى ئەو دەدەن و هەر بەرە و سوڭدە دەبەن.-----

- ## ۸. ئەنفال
- وھ ناو خودا كە دەھنەدە و دلوقانە
- (۱) لەمەر دەسکەوتى جەنگەوھ لېت دەپرسن، بىزە: تالانى دوزمنان بۇ خودا و بۇ پىغەمبەرە. ئەگەر پرواتان هېنلاۋە، ئىۋە ترسوو له خودا بىن و له ناو خۆتانا دا بىك وەرن و بەرفەرمانى خودا و پىغەمبەرە كەى بن.
- (۲) خاوهن يروا ئەو كەسانەن هەر كە ناوى خودا برا، دلىان ترسى يرى دەنيشى و كەنيشانەكانى ئەويان بۇ وھ خويىن، يپوايان به هېيىزتر دەبىن و دەربەست خۆيان به په‌روه‌رېنىان دەسپىرن.
- (۳) ئەوانەن كە نوئىز دەكەن و له و بزىوهى بەشمان داون بەشى هەزارانىش دەدەن.

بچنەوە، ئىمەش تى ھەل دەچىنەوە و
با دەستەوبەستەتان زۆر بن، ھېچ
بەھەر بۇ ئىۋە نادا. خودا وەل
باوھەدارانە.

(٢٠) ئەى گروئى خاوهەن باوهەران!
بەرفەرمانى خودا و پىغەمبەرى بن و لە¹
ھەر شتى ئەپەن ئىزى و دەبىسىن،
خۆ مەبوېرن.

(٢١) ئىۋە وەك ئەوانە مەبن،
گۇتووپىانە: گويمان لىيە، كە چى ھەر
نەشيان بىستووه.

(٢٢) خراترين زىنده وەران لە لاي خودا،
ئەپەن و لالانەن كەوا ھېچ تى ناگەن.

(٢٣) ئەگەر خودا بىزانىپا خىرەتىكىان
دەباراندايە، كارىكى دەكىد بىسىن. خۆ
ئەگەر گوئى بىستىنىشى پى بىتابان،
ھەر رەوپىان لى ۋەردەگىپرا و خۆپان
دەبوارد.

(٢٤) ئەى گەلى خاوهەن باوهەران!
ھەرگا خودا و پىغەمبەر لىيۇ داوا دەكەن
كارى بىكەن ئىۋە پى بىزۈزۈنەوە،
گورجى بىكەن؛ ئىۋە پى دەبۈزۈنەوە.
بىشزان خوا دەپەتە لەمپەر لە نىپان
مرو و دلى؛ ھەموو لاشتان لە لاي ئەپەن
كۆ دەكىنەوە.

(٢٥) لەو بەلايەش خۆ پارىزىن كە
تايىبەتى ناحەقىكاراتنان نىيە. بىشزان
كە تۆلەپ خودا توند و تىزە.

(٢٦) بىر لەو دەمە بىكەنەوە كە ئىۋە
لەم ولاتەدا كەمىكى بى دەستەلات
بۇون؛ ترسوو ھەبۇو خەلکى تر دەرتان
بىكەن و بى جى ورى بىمېنەوە. پەنای
دان و يارىدەپ دان و سەركەوتىن و

لى دوورخاتەوە و دلگەرمىتەن كا و
مەيدانى بە جى نەھېلىن.

(١٢) خوا فريشتهى تىڭەياندىن كە:
خۆشم دەگەل ئىۋەدام، غىرەت وەبەر
خاوهەن باوهەرەكان يىنن، منىش ترس
وەبەر خوانەناسان دەزىم. سا ئىۋە لە
ملىان دەن و ھەمۇو
ئەنتگۈستە كانىشيان بېرىنن.

(١٣) چونكە ئەوان بەرھەلسى خودا
و پىغەمبەرى وىستان. ھەر كەساتىك
دەرى خودا و پىغەمبەر بن، خوا بە
توندى سزا دەدا.

(١٤) با بىچىزىن! خوانەناسان بە
ئاگرىش ئازار دەدرىن.

(١٥) ئەى گەلى خاوهەن باوهەران! ئەر
تۈوشى خوانەناسان بۇون - با زۆرىش
بن - ئىۋە لە بەريان ھەل مەيەن.

(١٦) ھەر كەس لە بىرۇشىنى وادا خۆ لە
شەرى بىزىتەوە - مەگىن بۇ شەر
كردن لە شوينىكى كەوە، يان بۇ
يارىدەپ يارانى - خودا لە خۆ تۈورە
دەكە و جىڭەپ كە جەھەندەم دەبى و
چارەنۇوسى زۆر خراپە.

(١٧) ئەوان ئىۋە نەتەن كوشتن؛ خوا
كوشتنى. كە ھاوېشتىت، ھاوىزەرە كە
تۆ نەبۇوى؛ خوا ھاوېشتى. ئەپەن
دەپەتە بىست باوهەداران بە باشى تاقى
كاتەوە. خودا بىسەر و زانايە.

(١٨) بەلى، ئاوا خودا فيلى دىن
دوژمنان پووجەل دەكە.

(١٩) گەر دەتەنەپەت سەركەون، وا
سەركەوتىن؛ ئەگەر لە شەر بەسىش
بىكەن، قازانجىتانە؛ ئەگەرىش تى ھەل

(۳۴) خودا چون ئازاریان نهدا، كه ئهوانه رېگەى «مسجدالحرام» يان لە زيارەت كەران گرتۇوھ و ھەلىش ناگرن خاوهنى بن؟ خاوهنانى ھەر دەبى ئەو كەسانە بن كە ترسى خودایان ھەيە؛ بەلام زوربەيان نەزان.

(۳۵) نويزيان لە مالى خودادا ھەر بريەتى لە چەپلە و فيتووكىشانە. سا لە سزاى ئەو يروا نەھىنانەدا، ئەشى تووشى ئازار بىن.

(۳۶) ئهوانە خودانەناسن، مالى خۆيان خەرج دەكەن رېگەى بەره و خودا بىگرن. ئەو مال بەخت كردنهيان دەيىتە كەسەرېك بۆيان و پاشان ھەر زىر دەكەون. خەروپىرى خوانەناسان لە دۆزەھ کۆ دەكىنەوه.

(۳۷) ھەتا خودا پاك و پيس لېك ھەلاۋىرى و پىسەكان لە سەر يەك دانى و بەتىكپارايى كۆگايان دا و بىانخاتە دۆزەھەوه؛ ھەر خۆيان زيانبار بۇوگن.

(۳۸) بە خوانەناسەكان بىزە: ئىستاش ئەگەر دەس ھەلگرن، ھەرچى پىشىو كردووتانە عافوو دەكرى. ئەگەريش تى ھەل بچنەوه بەسەرهاتى پىشىنەكان دىيارە چ بۇو.

(۳۹) وەليان شەر كەن ھەتا ئازاوه نامىنى و دين گشتى دينى خوا دەبى. سا ئەگەر تەمى گرتۇو بۇون ئەوسا ھەر كارىكى بىكەن خوا دەبىنى.

(۴۰) ئەگەريش روويان وەرگىرا، با بىزانن كە گەورەتان ھەر خودايە؛ گەورەي ھەر باشتان ھەيە و چاكترين يارىدەرتانە.

رۆزى پاك و ھەواي پى دان؛ بەشكە شوکرانەبىزىر بن.

(۲۷) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! دەگەل خودا و پىنگەمبەر دەغەلى مەكەن. ئەو شتانەش كە دەزانن ئامانەتن، غەيانەتى تىدا مەكەن.

(۲۸) بشزانن مال و مندالتان ھۆي ئەزمۇونن؛ پاداشى زۆر لاي خودايە.

(۲۹) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! ئەگەر لە خودا بىرسن، ئامىرى جىا كردنەوهى پاك و پىستان پى دەدات و لە خراپەتان دەبوورى. خودا زۆر چاكەى لە لايە.

(۳۰) بىتە بىرت ئەوسا خودانەناسەكان ويستيان فېلىكت لى بىكەن، يان بەندت كەن، يان بىتكۈزۈن، يان دەرت كەن. ئەوان فېلەكەى خۆيان كرد؛ خواش فېلى كرد. خواش چاترىن فېلەزانە.

(۳۱) ھەرگا نىشانە ئىمەيان بۇ وەخويىن، ئىزىن: بىسمان؛ ئەگەر حەزمان بىردىايە، ئىمەش وەك ئەممەمان ئەوت؛ لە چەند چىرۇكى كەونارا بەدهر نىيە.

(۳۲) ئەوساش گوتىان؛ ئەى خودايە! ئەگەر بە راستىيە و لە لايەن تۆۋە هاتۇوه، لە حەواوه وەبەر تەوهەن بارانمان دە، يان ئازارىكى بەزانمان بۇ بنىرە.

(۳۳) ھەتا تۆيان لە ناودا بى، خودا جەزەبەيان نادا. ھەتا داواي بۇوردن لە گوناھىش بىكەن، خودا ھەر ئازاريان نادا.

(٤٦) له فه‌رمانی خودا و پیغه‌مبهر ده‌رمه‌چن. نه‌چن کیشه و لى په‌یدا بى و سست بینه‌وه و هه‌موو هه‌یز و له به‌ین بچى. خوراگر بن؛ خوا ده‌گه‌ل خوراگرانه.

(٤٧) ئیوه وه‌ك ئه‌وانه مه‌بن، بۇ خوبینى و بۇ رهووبینى له ناو مه‌ردم له زىدەكەیان ده‌ركەوتون؛ ده‌یانه‌ویست رېگەی خودا بەرپەست بکەن. خودا له هه‌موو کارىکيان ئاگاداره.

(٤٨) شەيتان ئاکارى ئه‌وانى ئه و کاته له بەر جوان کردن، گوتى: ئەمەرە هېچ ھېزبىك ده‌رۆستونايىه، منىش جىگەيى هاناتانم. له کاتىكا ھەر دووك لا لىك و دەرکەوتون، پى دزهى كرد و بۇ دەرچوو، گوتى: ئەمن وەل ئیوه نىم؛ من شتى وام دىتە بەرچاۋ كە بۇ ئیوه نادىارە؛ من له خودا ترسم ھەيە؛ تۆلەي خودا زۆر دژوارە.

(٤٩) دوورووان و ئە و کەسانەيى دلى دەغەزداريان ھەيە، ئەوسا و تىيان: ئه‌وانە به دينەكەیان خەلەتاون. ھەر كەسىكى ھەر خۆ به خودا بسپىرى، خودا خاوهن دەستەلات و لەكارزانه.

(٥٠) گەر بىينى ئەوسا خودانەناسەكان فريشته دەيان مرىنن و ديم و پشتىيان دەكوتنه‌وه [پېيان ئىزىن]: دەيسا دەردى به ئاگر سواتان بچىزىن.

(٥١) ئەمه سزاي ئە و کارانەي كە دەتانكرد؛ خودا ھەرگىز غەدر لە عەبدى خۆى ناكا.

(٥٢) [ئاکاريان ھەر] وەك ئاکارى دارودەستەي فيرعەون و ئە و

(٤١) ئەگەر باوهەرتان به خودا و باوهەربىان بەوهەش ھەيە كە رۆزى لىك هەلاواردن بۇ عەبدى خۆمان ناردەخوار، ئەوئى رۆزى كە دوو كۆمەل تووشى يەك بۇون؛ دەبى ئەوهندەش تى بگەن ھەر تالانىكىو دەس كەوت، پىنج يەكىكى بەشى خودا و پیغەمبەره و بۇ خزمان و هەتىوان و هەزاران و رېبوارانه. خودا تواناى به سەر هه‌موو شتدا ھەيە.

(٤٢) وەختى ئیوه لە داۋىنەي نزىكتىر و ئەوان لە داۋىنەي دوورتر دامەزرا بۇون، كاروانىش لە خوار ئیوه بۇ، ئەگەر كاتى پىك گەيشتنىو دانابا، بى سۆ لە سەر ژوانگە تووشى كىشە دەبۇون؛ بەلام دەبۇو ھەرچى خوا پېيارى دابۇو ھەر دەرچوو بدا. تا مردن و ژىنى ھەر كەس، بە بەلگەي ئاشكراوه بى. خوا دەبىسى و ئاگاداره.

(٤٣) له خەوتىدا خودا ژمارەي ئەوانى كەم نىشان داي؛ ئەگەر زۇرايى ئەوانى نىشان دابان، لە ترسان زراوتان دەچوو؛ له ناو خۆدا كىشەتان لى پەيدا دەبۇو. بەلام خودا ئیوهى پاراست، خۆى لە نەيىنى دلانىش ئاگاداره.

(٤٤) ئەوساش كە تووشى يەك هاتن، لە بەر چاوتان ئەوانى كەمتر نىشان دا و ئیوهشى كەمتر ھىنایە بەر چاوى ئەوان. دەبۇو خودا كارى كە پېيارى درابۇو بىنېتە جى. كارىش ھەر دەچنەوه لاي ئەو.

(٤٥) ئەى گرۇي خاوهن باوهەران! ئەگەر دەگەل دوزمنان رەۋوبەرۇو دەبن، خۆ بىگەن و گەلەك يادى خودا بکەن، شايەتا ئیوه سەرکەون.

(٦٠) تا بُو و ده‌کری چه‌ک و جبه‌خانه‌ی شه‌ر و ئه‌سپی سواری په‌یدا بکه‌ن؛ دوزمنی پی بترسین؛ که دوزمنانی خوداشن. غه‌یری وانیش دوزمنو و هه‌ن نایان ناسن، به‌لام خودا ده‌یان ناسن. هه‌ر مالیکی له راهی خودای بخت که‌ن، خودا ده‌بیزیریت‌هه و هیچ ناهه‌قیو لی ناکری.

(٦١) ئه‌گه‌ر داوای شه‌ربه‌سیان کرد، قبولی که و هه‌ر خوت به خودا بسپیره؛ هه‌ر خویان نه‌گوریبی، قه‌ت خودا لی بسپیره؛ هه‌ر خویان نه‌گوریبی، قه‌ت خودا لی.

(٦٢) گه‌ر ویستیشیان فریوت ده‌ن، به‌سته که خودات ده‌گه‌له. هه‌ر ئه‌ویش هاته هاواری خوت و خاوه‌ن باوه‌ران و یاریده‌ی دان.

(٦٣) به دل وانی کرده هوگری یه‌کتری. ئه‌گه‌ر هه‌رچی له‌م سه‌رزه‌مینه‌دا هه‌یه، هه‌مووت به‌خت بکردايه، نهت ده‌توانی وا لیکیان کو بکه‌یته‌وه؛ به‌لام خودا وا لیکی کردوون به هوگر؛ هه‌ر خوی خاوه‌ن ده‌سته‌لاتی له‌کارزانه.

(٦٤) ئه‌ی پیغه‌مبه‌ر! بُو تو و بو باوه‌ردارانی شوینت که‌وتون، خودا به‌سه.

(٦٥) ئه‌ی پیغه‌مبه‌ر! هانه‌ی باوه‌رداران بده بچنه خه‌زا؛ ئه‌گه‌ر ئیوه بیست که‌س بن و خوراگر بن، هیزتان به دوو سه‌د که‌س ده‌شکی؛ گه‌ر سه‌د که‌ستان خوراگر بن، - به ئیزنى خوا - دوو هه‌زار که‌س له خوانه‌ناسان راده‌نین؛ چونکه ئه‌وان که‌سازیکی بی ئاوه‌زن.

که‌سانه‌یه به‌رله‌وان بوون؛ که له نیشانه‌کانی خوا حاشایان کرد. خواش له سزای گوناهانیان و به‌ر غه‌زه‌بی خوی خستن. خودا به هیز و توانایه و توله‌ی ئه‌و گه‌لی دژواره.

(٥٣) چونکه خودا ده‌رووی چاکه‌ی له هه‌ر گه‌لی و کردبی، هه‌تا ئه‌وان بیری خویان نه‌گوریبی، قه‌ت خودا لی نه‌گوریون. خوا بیسهر و زور زانایه.

(٥٤) جا ئه‌وانه - وک داروده‌سته‌ی فیرعه‌ون و پیشینیانیان - به‌و ده‌د چوون؛ به نیشانه‌ی خودای خویان باوه‌ر نه‌کرد؛ له سونگه‌ی گوناهه‌کانیان قرمان کردن. هه‌رچی سه‌ر به فیرعه‌ونیش بوون، پیراماندا که له ئاویدا بخنکین؛ که سه‌ر له به‌ریان ناهه‌ق بوون.

(٥٥) خراترین زینده‌وه‌ران له لای خودا ئه‌و که‌سانه‌ن که خودایان نه‌ناسیوه و ئیتریش بیروا ناههینن.

(٥٦) ئه‌و که‌سانه‌ی په‌یمانت ده‌گه‌ل به‌ستن و له پاشانا هه‌موو جاران په‌یمانیان هه‌لده‌وه‌شینن و هیچ ترسی خودایان نییه،

(٥٧) جا ئه‌وانه‌ت که له شه‌ردا به گیر هینان، ویرای ئه‌وانه‌ش که هاتوون پشتیان بگرن، پره‌تینه؛ به‌شکوو ته‌می گرتتوو بین.

(٥٨) گه‌ر هه‌ستت کرد کوئمه‌لی له و سویند خورانه غه‌یان ده‌رچوون، توش وک ئه‌وان سویندیان به سه‌ردا بدده‌وه خودا غه‌یانی خوش ناوین.

(٥٩) خوانه‌ناسان وا بیر نه‌بهن و پیش که‌وتون؛ ئه‌وان ئیمه نابه‌زینن.

ئاريکار بون، بونه كەس و كاري يەكتىر. ئەو گروي باوهەدارانەش كە هەر لە شويىنه كە خوييان ماونەتەوه و نەھاتىن دەر، هەتا ئەوانىش دەرنەجن، نابى دۆستايەتىيان بىكەن. بەلام گەر ئەوان دەربارەدىينە كە يان يارىدە لەنگۇ بخوازن، لە سەرتانە كە ئىيۇھ كۆمەگىان بىكەن؛ مەگىن لە دېزى ئەوانەى دەگەل ئىيۇھ هاۋپەيمانن. هەرچى بىكەن خوا دەبىينى.

(٧٣) بەرەى خودانەناسانىش دۆستى نزىكى يەكتىرين. گەر ئىيۇھ - وەك من پىيم گوتۇون - رەفتار نەكەن، بشىيۇنى و خراپەى زۆر لەم سەرزەمىنە رەوو دەدا.

(٧٤) ئەوانەى خاوهن باوهەرن و لە ولات ئاوارە بون و لە راي خودا خەزايىان كرد، ئەوانەش پەنایان دان و كۆمەگىان كرد، خاوهن باوهەرى به راستن. خودا لەوانە خوش بونە و بىزىو باش بۇ ئەوانە.

(٧٥) ئەو كەسانەش كە پاشان پروايان هىننا و بە ئاوارەيى دەركەوتىن و وىرائى ئىيۇھ خەزايىان كرد، لە خۆتانىن. بە گوېرىھى كىتىبى خودا، خزم بۇ خزم لە نامۇ نزىكتىرە. خودا لە هەر شت ئاگادارە.

٩. تەوبە

(دەرىپىنى بىزازىيە لە خودا و پىغەمبەريەوه، لەو شەرىك دانەرانە وا ئىيۇھ بونە هاۋپەيمانيان).

(٢) هەتا چوار مانگ رىتاناھە يە لەم زەمىنەدا بگەرین؛ دەبى ئەوهندەش

(٦٦) ئىستا خودا كە دەزانى ورە و توناناتان كەم بونە، كارى بۇ ھاسانتى كردىن. ئەگەر ئىيۇھ سەد كەس بن و خۆراڭر بن - بە ئىزىنى خوا - دەرۋىستى دوو هەزاريان دىن. خوا دەگەل خۆراڭرانە.

(٦٧) بۇ هيچ پىغەمبەرىك نەبۇوه دىلىي هەبن؛ مەگەر وەختى لە سەر زەمەن بە تەواوى بۇوييىتە خاوهن دەستەلات. دەتائەۋى مالى دنياتان دەس كەۋى، خوداش پاشە رۆزى دەۋى. خودا خاوهن دەستەلات و لەكارزانە.

(٦٨) ئەگەر خودا ئەم رەووداوهى پىشىووتر نەنۇسىبايە، لەمەى كە وەدەستو كەوت ئازارى زۆرۇ تووش دەھات.

(٦٩) ئەو تالانەى گرتۇوتانە، حەلآل و زەلآل بىخۇن؛ ترسىشتنان لە خودا هەبىي. خودا لە گونا دەبۇورى و دلۇقانە.

(٧٠) ئەى پىغەمبەر! تۆ بەو يەخسیرانە بىزە كە دەبەر دەستى ئىيۇدان: ئەگەر خودا ئاگاى لىنى بى چاكە يەكتان لە دلّدایە، چاكتىر لەوهى لىيۇ سەنزاوه، دەۋداتەوه و لىيۇ خوش دەبى. خودا لە گونا دەبۇورى و دلۇقانە.

(٧١) خۆ ئەگەر بە ونيازەش بن كە درۋ دەگەل تۆ بىكەن، زوو وەل خوداش نايراست بونە و ئەتۆز زال كرد بە سەريانا. خودا زاناي لەكارزانە.

(٧٢) ئەوانەى خاوهن باوهەرن و زىدى خوييان جى هېشتۈوه و لە راي خودا بە گىان و مال خەزايىان كرد، ئەو كەسانەش كە ئەمانيان حاواندەوه و

«مسجدالحرام» په‌يمانوو بهست؛ تا له سه‌ر په‌يمانه‌كه‌مان، ئیوه په‌يمان شکین مه‌بن. خوا پاریزگاری خوش ده‌وین.

(۸) چون په‌يمانیک! ئه‌وان هه‌ر کاتى بزانن پیو ده‌ویرن، به بى ئه‌وه‌ى گوئ بدهنه سویند‌خورى يان خزمایه‌تى، به گزوودا دین؟ هه‌ر به ده‌م دلخوشتان ده‌كه‌ن، به‌لام نیازى خراپیان له دلدايە؛ زوربیه‌يان تووش و به‌ده‌فرن.

(۹) نيشانه‌كانى خوداييان به نرخىكى هندك فروت؛ ئه‌وسا رېگەي خوداييان بهست. ئاكاري زور خراپ ده‌كه‌ن.

(۱۰) لە‌مه‌ر هيچ خاوه‌ن باوه‌ريک، هاوپه‌يمانى و خزمایه‌تى ره‌چاول نا‌كه‌ن؛ ئه‌مانه هه‌ر ده‌ستدرىزى پىشەيانه.

(۱۱) سا ئه‌گەر له بتپه‌رسنی وازيان هینا و نويزيان كرد و زه‌كتيان دا، ئىتر براي دينى ئیوه‌ن. ئىمە ئەم نيشانانه‌مان بۇ خەلکى روون ده‌كه‌ينه‌وه كه زانا بن.

(۱۲) ئه‌گەر له دواى په‌يمان به‌ستن سویندە‌كەيان هەلۇوه‌شاند و ته‌وسىيان دەدینە‌كەتان گرت، ئیوه له‌يەل گەورە‌كانى خوانه‌ناسان به شەر وەرن؛ ئه‌وانن كه بى په‌يمان، به‌شكوو ده‌ستتوولى ھەلگرن.

(۱۳) ئاخو ئیوه به گز ئه‌وانه‌دا ناچن كه له سویند پاشگەز بۇونه‌وه و نيازيان وابوو پىغەمبەر له ناو خۆ دەركەن؛ دەس پىشکەرىش [له شەرىدا] ئه‌وان كردىان؟ بۇ ئیوه له‌وان دەترىن، ئه‌گەر باوه‌روو هىنناوه؟ بۇلى ترسان، خودا له‌وان هىزاتره.

بزانن كه ناتوانن خوتان له خودا بىزگار كەن. خوا هه‌موو دوزمنانى دين بىسىوا دەكا.

(۳) خودا و پىغەمبەرى خودا له بروزى حەجى مەزnda، به مەردم بادەگەيەن كه خودا و پىغەمبەرى خوا له بتپه‌رسن بىزازن. ئەگەر په‌شىمان بىنەوه، قازانچتانه؛ ئەگەرىش قبۇللى نە‌كه‌ن، لىتان روون بى كه له دەس خودا دەرنماچىن. مەددەش بده به‌وانه‌ى خودانه‌ناسن، به‌شىان ئازارى به‌زانه.

(۴) غەيرەز بتپه‌رسن كه په‌يمانوو دەگەل به‌ستوون و له سه‌ر په‌يمانه‌كەيان لانه‌كەوتون و دىزى ئیوه يارىدەي كەسيان نەداوه، هەتا ماوهى په‌يمانه‌كە به‌سەر دەچى، ئیوه په‌يمانتان مەشكىنن. خوا پاریزگارى خوش ده‌وین.

(۵) هەركە مانگە حەرامە‌كان بىرانه‌وه، ئەو بتپه‌رسنە و له كۈى وەدەس كەھۋى، له گىتن و بەند كردن و كوشتنىان دەس مەپارىزىن و بۆسەيان بۇ بىننەوه. ئەگەر پەزىيان بۇونه‌وه و بۇونه نويزىكەر و زەكات دەر، ئه‌وسا دەستييانلى ھەلگرن. خودا له گونا خوش دەبى و دلۋاقانه.

(۶) هەرگا يەكىك لەو كەسانە‌ي بتپه‌رسن خۆي خستە بەر دالدەي تۆوه، پەنای بده؛ با گوتەي خودا بىسى. ئه‌وسا كە بىنېرە شوينى كە نەترسى؛ چونكە ئه‌وانه نەزانن.

(۷) كوا ئه‌وانه‌ي بتپه‌رسن، ئەو په‌يمانه‌ي به خوا و پىغەمبەرى دەدەن بە جىنى دىنن؟ هەر ئه‌وانه هېشتا له سەر په‌يمان ماون، كە پىكەوه له پەنا

و دەستىيان لە مال و گىانى خۆ
ھەلگىرتووه، لاي خودا زۆر لە پىشترن و
بە ئاواتى خۆيان دەگەن.

(٢١) پەروەرنىيان مژدهى بەزە و رەزاي
[خۆى و] باغانلى وايان پىندهدا كە
دەۋىدا خۆشى پايهداريان دەبى.

(٢٢) ھەتا سەر ھەر لەھى دەبن. خودا
پاداشى زۆر گەورەى لە لا ھەيە.

(٢٣) ئەى گەۋى خاوهن باوهەران! ئەگەر
باب و براي ئىۋە لايان وابۇو ناباوهەرى لە
باوهەرھىنان باشتىرە، ئىۋە تەخونيان
مەكەون و خۆشتان نەويىن؛ ھەر كەس
لەنگۇ خۆشى بويىن، دىيارە ناھەقىكارە.

(٢٤) يېزە: ئەگەر باب و كور و برا و ڙن و
خزمەكانوو ئەو مالەى پەيداو كردۇوه و
كەل و پەلى بازىرگانى - كە دەترىن
لە بىرە كەھى - و خانووبەرەى بىند و
دلىخۆشكەرە خۆتان، پى لە خودا و
پىغەمبەر و خەزا كردن لە يېتى خودا
گەرينگىترە؛ چاوهنۇرىن تا فەرمان لە
خوداوه دى. ئەوانەى لە بى لادەرن،
خودا شارەزايان ناكا.

(٢٥) خودا لەگەللىك شويناندا دەھاناو
ھات؛ رۆزى حونەينىش ھەروھە؛ كە
ھەرچەندە بە زۆرى خۆتان دەنازىن، كە
چى هيچ بەھەرى بۇ نەدان؛ ئەم
زەمبىنە گوشادەتانلى تەنگ ھەلات.
لە دوايىدا ھەموو پاشەكشەتان كرد و
بەرھو دووا گەرمانوھ.

(٢٦) پاشان خودا دىلنیايى بۇ
پىغەمبەرە كەى خۆى و يەۋاداران بە بى
كىد و زۆر پىشىمەرگەشى دابەزاند كە
نەودەدىن. خوانەناسانى سزا دا و
سزا خودانەناسەكان ھەر ئەممەيە.

(١٤) ئىۋە دەگۈزىان يەبىچن؛ خودا ھەر بە
دەستى ئىۋە ئەوان تووشى ئازار دەكا
و ژېريان دەخاو سەرروو دەخا بە
سەرياندا و كارىك دەكا كولى دلى
باوهەرداران دابەركى.

(١٥) يەكى دلىان دادەمالى و خودا حەز
كە، ھەر كەسىكى لە گۇناھان دەس
ھەلگىرە، لېتى وەردىگەز. خودا زاناي
لەكارزانە.

(١٦) يېتىن وايە كەس خۆتان تى
ناگەيەنى و خواش لەوانەى لە ئىۋە
چوونە خەزايە و غەيرەز خودا و
پىغەمبەر و باوهەرداران هيچ كەسى
رەزاداريان نەبۈوه، بى ئاگاچە؟ خودا لە
ھەر كارى دەيکەن ئاگادارە.

(١٧) نويىزگە خودا ئاوا كردن بۇ
بىتپەرسitan نەشياوه. خۆيان ئىزىن: خوا
ناناسىن؛ ھەرچى دەيکەن بە فيرۇ
دەچىن و ھەتا سەر لە دۆزە دەبن.

(١٨) ھەر ئەوانە بۆيان ھەيە نويىزگە
خودا ئاوا بىكەن، كە باوهەريان بە خوا و
رۆزى سەلا ھەيە و نويىز درووست و
زەكتات دەرن و - لە خوا نەبىن - ترسىيان
لە هيچ كەسى نىيە. لەوانەيە ئەمانە
رى زانەكان بن.

(١٩) ئاولە حەجاج بە شىنەوھ و
سەرپەرشتى مالى كابە، يېتىن وايە
دەگەل كارى ئەو كەسانەى بۇ خودا
چوونە خەزايە و يەۋايان ھەيە بە خودا
و رۆزى سەلا، وەكoo يەكە؟ لجەم خودا
وەكoo يەك نىن. خوا گەۋى
ناھەقىكاران ناخاتە سەر راستەرېڭە.

(٢٠) ئەوى يەۋايان ھەيناوه و تووشى
ئاوارەيى بۇون و بۇ خودا چوونە خەزايە

تیشکه‌ی هه‌سهرکه‌وی، جا با خودانه‌ناسه‌کانیش حه‌ز نه‌که‌ن.

(۳۳) خودا بُوری نیشاندان و راگه‌یاندنی دینی راست، پیغه‌مبه‌ری خوی ناردووه؛ تا گش دینه‌کانی دیکه به‌رخوی بد؛ هه‌رچه‌ند نه‌وانه‌ش حه‌ز نه‌که‌ن که شه‌ریک بُو خودا داده‌زین.

(۳۴) نه‌ی گه‌لی خاوهن باوه‌ران! نه‌و مه‌لاچاک و ره‌به‌نه‌کانی نه‌وانه، به‌شی زوریان - له هه‌وانته - مالی نه‌و خه‌لکه ده‌خون و بی‌ی خوداشیان نیشان نادهن. نه‌و که‌سانه‌ی زیّر و زیو کو ده‌که‌نه‌وه و له رای خودا به‌ختی ناکه‌ن، تو له‌و ئازاره به‌زانه‌ی توشی دین ئاگاداریان که.

(۳۵) بِرْوَزْ که نه‌م زیّر و زیوه به ئاگری جه‌هه‌ندهم سوور ده‌کرینه‌وه، تویل و کله‌که و پشتیانی پی داغ ده‌کری؛ ده‌ردی نه‌و شتانه بچیزن که بُو خوتان سه‌ریه‌کوونان.

(۳۶) له‌و رُوْزْهُوه خوا ئاسمانان و زه‌مینی داهیناوه، نووسیویه‌تی ژماره‌ی مانگه‌کان دوازدهن؛ له چواریاندا شه‌ر ده‌وهستی. نه‌م ره‌وشتیکی راسته، له‌مانه‌دا ناهه‌قی له خوتان مه‌که‌ن. نه‌گه‌ر نه‌م بتپه‌رسنانه به تیکراپی به گزروودا دین، ئیوه‌ش به گله‌کومه‌گی به گز نه‌واندا بچنه‌وه؛ بیشی زان خوا ده‌گه‌ل خوپاریزانه.

(۳۷) بِرَاكُويْزان و ئالوگُورى نه‌و مانگانه، ده‌بیت‌هه‌هه‌وی زیده بونی خوانه‌ناسی و خوانه‌ناسه‌کانی پی گومرا ده‌بن. له سالیکا شه‌ر به ره‌وا ده‌زانن و له سالیکا به ناره‌وا؛ تا ژماره‌ی مانگه ره‌وا و ناره‌واکان نه‌وسا به‌رانبه‌ر بینه‌وه و له

(۲۷) له دوای نه‌وهش هه‌ركی خودا مه‌یلی لئی بئی په‌زیوانی قبول ده‌کا و خوا ده‌بووری و دلوقانه.

(۲۸) نه‌ی گه‌لی خاوهن باوه‌ران! نه‌و که‌سانه‌ی شه‌ریک بُو خودا ده‌ناسن ناپاکن، نابی - پاش نه‌مسال - له «مسجد‌الحرام» خو نزیک که‌نه‌وه. نه‌گه‌ر له ئاتاجیش ترسان، خوا بخواری له چاکه‌ی خوی هه‌مووتان بئی نیاز ده‌کا. خودا زانای له‌کارزانه.

(۲۹) و هل نه‌وانه‌دا بجه‌نگه‌ن که به خودا و بِرْوَزْ سه‌لآ بئی باوه‌رن و هه‌رچی خوا و پیغه‌مبه‌ری خوا به ناره‌وايان زانيوه، نه‌مان به ره‌واي ده‌زانن و ناييه‌نه سه‌ر دینی راستیش، تا نه‌و کاته‌ی به زه‌لیلی و به ده‌ستی خو، سه‌رانه‌ی خو بهنگو ده‌دهن.

(۳۰) جووله‌که کان گوتیان: عوزه‌یر کوری خوایه. فه‌له‌ش گوتیان: مه‌سیح فرزه‌ندی خودایه. نه‌و قسانه‌ی ده‌می نه‌وان نه‌یدرکینی، وینه‌ی قسه‌ی خودانه‌ناسانی پیشون. خوا بیان کوژی، چونین له حه‌قی لاده‌درین؟

(۳۱) له برى خودا، مه‌لاکان و ره‌به‌نه‌کانی خویان و مه‌سیحی فرزه‌ندی مه‌ریه‌میان کرده خوا؛ فه‌رمانیشیان پیدرابوو بیزگه له خوابی تاک و ته‌نیا نه‌په‌رسن. له غه‌یره‌ز نه‌و هیچ شت بُو په‌رسن ناشی. خودا بئی عه‌بیه و به دووره له‌و شتانه‌ی به هاوتای نه‌وهی ده‌زانن.

(۳۲) ده‌یانه‌وهی به فووی ده‌میان، تیشکی رُوش‌نیایی خودا وه‌کوژینن؛ خوداش خوی بیریاری داوه که نه‌م

(۴۲) ئەگەر دەسکەوتى بى رەنچ و سەفەرى سانا لە رى با، ھاسان بە دووتدا دەھاتن؛ بەلام مەوداي دوور و سەختيان، لا گران ھات. دىن سوپىندى بە خودا دەخون كە: ئەگەر بمان توانىبا، ئىمەش دەگەلتان دەھاتين. [بە و سوپىندە] خۆ لە بەين دەبەن. خواش دەزانى كە ئەمانه درۆ دەكەن.

(۴۳) خوا بت بەخشى، بۆچ ئىزنت دان؟ راوهستا باى ھەتا بۆت رۆشىن بباوه، کام راستن و درۆزىنە كانيش بناسى.

(۴۴) ئەوانەي پرواييان ھەيە بە خودا و بە رۆزى سەلا، نايەن ئىزنتلى بخوازن تا بە مال و گيان لە رىي خوا خەزا بکەن. خوا خۆپارىزان دەناسى.

(۴۵) ھەر ئەوانە دىن كە ئىزنتلى بخوازن، كە پرواييان بە خوا و بە رۆزى دوايى نېيە و لە ناوهدا دوودىل ماون و لە گومانى خۆياندا ھاتوچۈيانە.

(۴۶) ئەگەر بىيان ويستايە دەرچىن، خۆيان بۆ ئاماھە دەكرد؛ بەلام خودا ھاتىيانى پى خۆش نەبوو؛ ورەي لە دلىان بىردى دەر. پىيان گوتىن؛ ئىيەش وئيراي بە جى ماوان بە جى مىنن.

(۴۷) گەر وئيراي ئىيەش ھاتبان بۇ خەزايە، كاريyan لە ئىيە تىك دەدا و كىشەيان بۇ دەنانەوه و ئازاوهيان بەرپا دەكرد. ھىنىدېكىشتان لە ناودا بۇون قسەكانيانلى دەبىستان. خودا لە ناھەقىكاران بە ئاگايە.

(۴۸) بەرپىش پشىپىيان نايەوه و كارى تۆيان بەراوهژۇو نىشان دەدا. ھەتا

ئاكاما، ئەوهى خودا رەواى نەديوه، رەواى كەن. ديارە شەيتان ئەو كرددەوە نالەبارەي بۇ جوان كردوون. خوا ئەوانەي دىزى دىن، شارەزاي راستەپەرى ناكا.

(۴۹) ئەي گەلى خاوهن باوهەران! چىتانە كە پىتان ئىزىن: وەدەركەون بۇ خەزا لە راي خودادا، تەمەن و لە جىنى خۆ نابزوون؟ ئاخۆ ژيانى دنياتان لە قيامەتى پى خۆشتە؟! گوزەرانى سەر دنيا يە بەرانبەر بە گوزەرانى ئەو دنياتان شىيىكى زۆر كەم بايەخە.

(۵۰) ئەي گەلى خاوهن باوهەران! لە خواوه تۈوشى جەزەبەي بەزان دىن و دەستەيەكى تازە بابەت دەخاتە شۇنەكەي ئىيە و لەم بارەوە هيچ زيانىكى پى ناگەيەن. خوا بۇ ھەموو شت توانىا يە.

(۵۱) ئەر ئىيە يارىدەي نادەن، خودا بۇ خۆى دەھاناي ھات: وەختى خودانەناسە كان ئەويان دەركەد، ئەو دەمەش كە لە ئەشكەوتەكەدا بۇون و ھەرىيەكىك بۇو لە دوو كەسان، ئەۋى كاتىش بە ھەوالەكەي خۆى دەگوت: خەمت نەبى! ئىمە خودامان دەگەلە؛ ئۆقرەي لە خوداوه بۇ ھات و چەندىن يېشىمەرگەشى بۇ نارد يارى بکەن؛ كە ئىيە خودانەناسە كان وەبن كەوت و ھەر قسە خودا لە سەرە. خودا خاوهن دەستەلات و لەكارزانە.

(۵۲) سووكبارىن يان گرانبار بن، بۇ خەزايە رى دابگەن و لە گيان و مال بەخت كردن درېغ مەكەن. گەر بزانە ھەر بە قازانچى خۆتانە.

که‌وا ده‌يیه‌خشن، زور به نابه‌دلی
ده‌يده‌ن.

(۵۵) سه‌يرت نه‌يه له داري‌اي و
زاروزيچى که هه‌يانه؛ خوا ده‌ي‌ه‌وي له
دنيادا به‌مانه ئازاريان دا و هه‌ر به
خوانه‌ناسى بمن.

(۵۶) به سويندەوه ره‌ش ده‌بن‌وه،
ده‌لین: ئيمه‌ش له خوتانين؛ دروش
ده‌كهن له ئيوه نين؛ به‌لام ئه‌وان
گروي‌ه‌كى ترسه‌نون.

(۵۷) گه‌ر ئه‌نواي‌ه‌ك يان ره‌هولىك يان
ئه‌شكه‌وتىكىان شك بربا، به
هه‌ل‌ه‌داوان بوی ده‌چوون.

(۵۸) هي‌ندىك له‌وان له سه‌ده‌قه
به‌شينه‌وه‌ت به گازنده‌ن؛ ئه‌گه‌ر
به‌شى خويان بدرى، رازى ده‌بن؛
ئه‌گه‌ر به‌شيان به‌ر نه‌كه‌وي، تووره
ده‌بن و بوله ده‌كهن.

(۵۹) ئه‌گه‌ر ئه‌وان به‌و به‌شه رازى
بووناي‌ه‌ك خودا و پيغه‌مبه‌رى خوا
ده‌ي‌انداتى و بيان‌گوتا؛ ئيمه‌ه‌ر
خودامان به‌سه و به‌م زووانه خودا و
پيغه‌مبه‌رى خوا له چاكه‌ى خو
به‌شمان ده‌ده‌ن، ج ده‌قه‌وما؟

(۶۰) زه‌كات هه‌ر ده‌بى بدرىتىه هه‌زاران
و كه‌م ده‌ستان و ئه‌و كه‌سانه‌ي پى
راده‌گه‌ن؛ به‌ختيش بكرى بو هه‌گرى
نه‌ياران و يزگار كردنى كويلان و
قه‌رزداران له راي خودا و له رىگا به
جى ماواندا. پرياري‌كه له خوداوه؛ خودا
زانان و له‌كارزانه.

(۶۱) له‌وانه‌دا ئى واش هه‌ي‌ه پيغه‌مبه‌ر
ناره‌حه‌ت ده‌كهن؛ ئيزن: هه‌موو شت
ده‌بيسى. يىزه: گوئ له چاكه ده‌گرى

كاره‌كه راست هات و به كوي‌راي‌ي
چاوى ئه‌وان فه‌رمانى خودا هاته جى.

(۴۹) هه‌ر له‌وانه‌دا ئى وا هه‌ن، دىن
پىت ئيزن: ئيزنمان بده با نه‌ي‌ه‌ين؛
نه‌وه‌ك تووشى گوناهان بىن. با بزان
كه هه‌ر ئيستا كه‌توونه‌ته ناو
گوناهه‌وه. ئه‌وانه‌ي خودانه‌ناسن،
دوزه‌ه ده‌وره‌يان لى ده‌دا.

(۵۰) ئه‌گه‌ر چاكه‌ت پىتىه رىگه، ئه‌وانه
پىيان ناخوشه؛ ئه‌گه‌ر تووشى
به‌لاي‌ش بى، ئيزن: ئيمه‌ه‌ر له
پىشدا مشورى خومان خواردووه و به
دلخوشى خوت لى دووره‌په‌رېز ده‌گرن.

(۵۱) يىزه: يىزگه ئه‌وه‌ي خودا بوی
نووسىبىن تووشمان ناي‌ه؛ هه‌ر ئه‌و
سه‌روه‌ر ئيمه‌ي‌ه و گه‌ره‌كه خاوه‌ن
باوه‌ران هه‌ر خو به خودا بسىپىرن.

(۵۲) يىزه: ئاخو چاوه‌نورن جگه له
يه‌كى له‌و دووانه‌ي - كه هه‌ر دووكىان
باشه‌كان - شتىكى ترمان تووش
بىنى؟ ئه‌وا ئيمه‌ش چاوه‌نورين خودا
hee خوى، يان به هوى ئيمه جهزه‌به‌و
بو بنىرى. ده‌سا ئيوه چاوه‌نور بن، ئه‌وا
ئيمه‌ش چاوه‌نورين.

(۵۳) يىزه: به خوشى خوتان بى يان
به زورى مال به‌خت كه‌ن، خودا لىتان
قبوول ناكا؛ چونكه ئيوه كومه‌لى له رى
لادر بوون.

(۵۴) بویه‌ش هه‌رجى به‌ختى بکه‌ن،
خودا لىتان قبوول ناكا، چونكه ئه‌وان
حاشايان كرد له خودا و
پيغه‌مبه‌ركه‌ي، نويزه‌كانيان به
ته‌نبه‌لى به جى دىنن و ئه‌و ماله‌ش

ئه‌وانه‌ي دوورووبي ده‌كهن، هه‌موويان
له‌برى لاده‌رن.

(٦٨) پيريارى خودا هه‌ر و‌ه‌ك بُو
خودانه‌ناسه‌كان هه‌ييه، دوورووانى ژن و
پياويس ده‌گرىت‌هه‌وه؛ به تىكرايى
ده‌يانخاته جه‌هه‌ندهم و تا هه‌تا هه‌ر تيا
ده‌بن؛ كه ئه‌مه بُو ئه‌وان به‌سه؛ به‌ر
نه‌فرىنى خواش كه‌وتون و ئازاردانيان
بنه‌ي نايي.

(٦٩) و‌ه‌ك ئه‌وانه‌ي پىش ئىوه بون،
زور له ئىوه به هېزتر بون؛ مال و
مندالىشيان پتر. ئه‌وان له و به‌شه‌ى كه
بوويان كه‌لکيان و‌ه‌رگرت؛ ئىوهش و‌ه‌تر؛
hee را ئه‌وانه‌ي پىش ئىوهش، له‌ب
هشى خو كه‌لکيان و‌ه‌رگرت. ئه‌نگو
تuousى پروپوچ بون؛ هه‌ر و‌ه‌ك ئه‌وانه
تuousى بون. ئه‌وان له دنيا و سه‌لادا
كرده‌وه‌يان به فيرۇچوو؛ هه‌ر بُو
خوشيان زيانبار بون.

(٧٠) ئاخو ده‌نگ و باسى نووح و عادو
سه‌موودو خه‌لکى مه‌ديه‌ن و
مئته‌فيكه و هاچه‌رخانى ئىبراھيميان
پى نه‌گەيوه، كه له پىش واندا ژيانون؛
كه پىغەمبەر ئه‌وان به چه‌ند
به‌لگەي ئاشكاراوه چوونه ناويان؟ خوا
ناهه‌قى لى نه‌كردن؛ هه‌ر بُو خويان
ناهه‌قىان له خويان كرد.

(٧١) ژن و پياوى باوه‌ردار دوستى
يەكترين؛ فەرمان به چاكه ده‌دهن و به‌ر
له كاري كربت ده‌گرن و نويز ده‌كهن و
زه‌كات ده‌دهن و به‌ر فەرمانى خودا و
پىغەمبەر خودان. خوا ئه‌مانه و‌ه‌بئر
به‌زه‌يى خوى ده‌خا. خودا خاوهن
ده‌سته‌لات و له‌كارزانه.

كه به قازانجى ئىوه‌يە؛ باوه‌رى به خودا
هه‌يە؛ به باوه‌ردارانى تريش پرواي
هه‌يە و به‌زه‌يىشە بُو ئه‌وانه‌ي له ئىوه
پرواو هىناوه. ئه و كه‌سانه‌ش كه
پىغەمبەر عەزىزەت ده‌دهن، تووشى
ئازارى به‌زان دىن.

(٦٢) سويندوو به خودا بُو ده‌خون، كه
ئىوه‌يان لى رازى بن. با ئه‌گەر خاوهن
باوه‌رن، كارى بکهن خوا و پىغەمبەرى
خوداييان لى رازى بن.

(٦٣) بُو ده‌بى نه‌يانزانيلى كه
كەسيكى دزى خودا و پىغەمبەرى خوا
بووهستى، تا هه‌تايى له ئاگرى
دۆزه‌هدايىه؛ كه ريسوا بونى گەورەيە؟

(٦٤) ئه‌وانه‌ي دووروون ده‌ترسىن
سەبارەت به‌وان سوورەتىك بىتتە
خوارى، هه‌رچى لە دلىاندا هه‌يە
ئاشكاراي كا. بىزە: ئىوه گاللە بکهن،
ئه‌وهى خوى لى ده‌پارىزىن خودا هه‌ر
ئاشكاراي ده‌كا.

(٦٥) خو ئه‌گەر لىشيان بېرسى:
خەريكى چن؟ ده‌لېن: ئىمە خەريكى
گەپ و گاللە بونىن. بىزە: ئاخو گاللە
به خوا و پىغەمبەرى خودا ده‌كردى؟

(٦٦) داواى لى بووردى مەكەن؛ ئىوه
له پاش پرواهينان بونە دزى
ئىسلامەتى؛ ئه‌گەر ئىمە لە هېنديكانوو
خوش بىين، ده‌بى هېنديك ئازار بدرىن؛
له بئر ئه‌وهى تاوانبار بون.

(٦٧) نىر و مى لەم دوورووانه و‌ه‌كوه
يەكىن؛ فەرمان به خراپە ده‌دهن و‌رېگە
له بئر چاكه ده‌گرن؛ ده‌ستى خوشيان
له خېركىن ده‌قووچىن؛ خوداييان له بىر
برده‌وه و خوداش ئه‌وانى له بىر كرد.

(۷۶) و دیسان پشتیان هه‌لکرد و رهویان و هرگیرا.

(۷۷) چونکه ئهوان په‌یمانی خوايان شکاند و درویان له‌یه‌ل خودا کرد، دوروویی هه‌ر له دلیاندا هیشتوهه وه، تا ئه‌و روزه‌ی دینه به‌ر باره‌گای خودا.

(۷۸) بو نازان خودا به رازیان ده‌زانی و ئاگای له سرتەشیان هه‌یه و خۆی له هه‌رچى نادیاره، ئاگادره.

(۷۹) ئه‌و که‌سانه ته‌وس ده‌گرنە پروادارانی که زیده له زه‌کات، خیراتی ده‌کهن؛ تانه‌ش ده‌دهن له‌وانه وا هه‌ر ئه‌وهندەیان ده‌س ده‌روا که ده‌بیه‌خشن؛ ئه‌وسا گالتەشیان پى ده‌کهن. خودا گالتە به‌مان ده‌کا و ئازاری به‌زانیان ده‌بى.

(۸۰) لى خوشبوونیان بو داوا بکەی يان نه‌کەی، بى به‌هره‌یه. ئه‌گەر تو حەفتا کەرەتیش نزای بەخشینیان بو بکەی، خوا هه‌رگیز لییان خوش نابى؛ چون ئه‌وانه له خودا و پیغەمبەرە کەی حاشا ده‌کهن؛ خواش گرۇی له ەرى لاده‌ران ناخاته سەر راسته‌رییه.

(۸۱) ئه‌وانه‌ی بە‌و دلخۆشىن که له مال‌خویان مان و له هاورى بۇون ده‌گەل خودا و پیغەمبەری خویان بوارد و نه‌یانویست که مال و گیانیان له راهى خودا بەخت کەن و ده‌یانگوت؛ لەم گەرمایەدا دەرمەکەون. بىزه: ئه‌گەر تېگەیشتنیان هه‌بوايە، خۆ ئاگرى جەھەندەم زۆر گەرمترە.

(۸۲) با کەم بخەن و زۆر بگرین له سزاي ئه‌و کارانه‌دا که دەیانکرد.

(۷۲) خودا بەلینى به پیاوان و ژنانى به باوه‌ر داوه، باغاناتىكىان خەلات دەکا، جۆباريان به بەردا دەروا و هه‌ر دەۋىدا دەمېننەوه. چەندىن خانووی هەره باشى له ناو باغاناتى عەدندا بۇ داناؤن. رەزاي خوداش، كە له گشتى هېزاتره دەسکەوتى مەزن ئەمەيە.

(۷۳) ئه‌ی پیغەمبەر! ده‌گەل خودانەناسان و ئه‌وانه‌ی دوروویی دەکەن، به شەر وەرە و به توند و تىزى رەفتاريان ده‌گەل بکە. ئەنواي ئه‌وان جەھەندەمە و دولارۆزى دژواريان هه‌یه.

(۷۴) سويندى دەخۆن کە به خودا ئه‌وهیان نەدرکاندووه؛ كەچى قىسى خودانەناسانه يان كرد. دياره له پاش موسولمان بۇون له دين پەشيوان بۇونەوه؛ خەياللىان دابۇوه سەر شتى، بۇيان نەلوا پېڭى يىنن. هه‌ر بۆيەش رکيان بۇتەوه کە خودا و پیغەمبەرى خوا به‌و چاكەی ده‌گەللى كردوون، ناگوززورى بو نەھېشتنوون. ئه‌گەر پەشيمان بىنەوه، هه‌ر به قازانچى خۆيانه و ئه‌گەر هه‌ر رهویان وەرگىرا، خودا لەم دنيا و لە دنيا، ئازاري بە‌زانیان دەدا و لەم هەر دەدا، نه كەس دۆستايەتىيان دەکا، نه ياوەريان دەس دەکەۋى.

(۷۵) ھېنىدىك له ناو ئه‌وانه‌دا په‌یمانیان ده‌گەل خودا بەست کە: شەرتە ئه‌گەر خودا له چاكەی خۆى بەشمان بداتى، ئىمەش خىر و خيرات دەکەين و دەچىنە رېزه‌ي پیاوچاكانه‌وه.

(۷۶) كە خوا كردى و له چاكەی خۆى زىدەي دانى، رېزدایەتىيان له سەر كرد

(٩٠) عاره‌بى ده‌شته‌كى هاتوون،
پروبه‌هانه ده‌تاشن ئىزنيان بدهى
[نه‌چنه خهزا]. ئهو كه‌سانه‌ش
حاشايان له خوا و پىغەمبەرى هەي،
له مالله خويان رۇنىشتۇون. ئهوانه
بوونه خوانه‌ناس - بهم زووانه -
تۈوشى ئازارى تۈوش دەبن.

(٩١) له سەر ئهوانه‌ى بى هېز و له‌ش
بە بار و ئهوانه‌ى هيئىدە شك نابەن
خىرات بىكەن، سووجىك نىيە، ئهگەر
ئهوان بۇ خودا و پىغەمبەرەكەى
ئامۇڭگارى مەردم بىكەن. هيچ گلەيەك
له سەر چاكەكاران نىيە. خودا له گونا
دەبۈورى و دلوقانه.

(٩٢) هيچ گلەش لهوانه ناكرى كە
هاتنه لات هەلىانگىرى و گوتت:
چاره‌واى وام نىيە هەلتانگىرى. له
خەمباري فرمىسىكىيان دەچاوان تزا و
گەرانه‌وه؛ چونكە هيچى وايان نەبۇو
بەختى بىكەن.

(٩٣) يېرى گازنده هەر له سەر ئه
كەسانه‌يە كە بۇودەن و مەرەخەسەيت
لى دەخوازن؛ بهمە رازىن دەگەل بە
جى ماوه‌كان بن؛ خودا مۆرى بە سەر
دليانه‌وه ناوه و هيچ تى ناگەن.

(٩٤) كاتى ئىيۇ دەگەرېنەوه بۇ لاي،
عوزرخوايىتانلى دەكەن. يېزە: هيچ
عوزرى پى ناوى، ئىمە يرواتان پى
ناكەين؛ لەمەر ئىيۇ خودا خەبەرى پى
داوين. خودا و پىغەمبەرى خودا
كىدەوه كانتان دەبىنن و له ئاكاما
دەبرېنەوه بۇ لاي ئهوهى كە له خويا و
بەرييواران ئاگادارە؛ ئهوسا خەبەردارتان
دەكا كە چۆن كارېكتان كردووه.

(٨٣) ئەر خوا تۆى له خەزا گەراندەوه
بۇ لاي هيئىدەك لهوان و له تۆيان داوا
كە ئىزنيان بدهى بچنه خەزا؛ يېزە:
ھەرگىز ناشى دەگەلمان دەركەون
قەت دەگەل من ناچنه شەرى ھېچ
دۇزمىيەك. ئىيۇدە سەر له ھەوهەلى
خانەنشىنەتان نەقاند؛ ئىستاش ھەر
خانەنشىن بن؛ وېرائى ئهوانه‌ى مانه‌وه.

(٨٤) ھەر كەسيكىشيانلى بىرى،
نابى نويزى له سەر بىكەى و له سەر
گۆرى رامەوهستە. ئهوان له خوا و
پىغەمبەر حاشايان كرد و كە مردن له
رى لادەر بۇون.

(٨٥) داھات و عەولادى زۆريان
بەلاتەوه گرینگ نەبى. خوا دەيەۋى
ھەر بەمانه له دنيا جەزىرەبەيان دا و به
بى دىنى گىيانيان دەرچى.

(٨٦) ھەرگا سوورەتىك دىتەخوار كە
باوهەر به خوا بەيىنن و له تەك
پىغەمبەرەكەيدا بچنه خەزا، خاوهەن
دەستەللاتەكانيان دىن ئىزىن له تۆ
دەخوازن و ئىزىن: واز له ئىمە بىنە، با
ئىمەش له مال بمىنەن؛ وەك
خانەنشىنەتى تر.

(٨٧) بەوهەرازى بۇون وەل به جى
ماوه‌كان بن؛ مۇريان به سەر دلەوهى و
هيچ تى ناگەن.

(٨٨) بەلام پىغەمبەرى خودا و ئهوانه‌ى
دەگەل ئەودان و باوهەردارن، به مال و
گيان چۈونە خەزا؛ خۆشى و چاكى بۇ
ئهوانه و يېزگارەكانيش ئهوان.

(٨٩) خوا باغانلىكى بۇوان ساز داوه كە
جوباريان به بەردا دەپروا و تا ھەتايمى
تىدا دەبن. ئەمەيە دەسکەوتى گەورە.

(۱۰۱) له و عه‌ره به ده‌شته‌کیانه‌ی - که
له ده‌ورو به‌ری ئیوهن - هیندیکیان و
هیندیکیش له خه‌لکی مه‌دینه دوورون
و هه‌ر بو دوورو ووی راهاتوون؛ ئه‌تۆ
ئه‌وانه ناناسی، ئیمە زۆر باشیان
ده‌ناسین. دوو حار ئازاریان ده‌دین و له
دوايیدا ده‌يانخه‌ینه بهر جه‌زره‌به‌ی
هه‌ره دژوار.

(۱۰۲) هى تريش ههن دانيان ناوه به
گوناهه‌کانى خۆياندا، كاري باش و
يه‌كى خراپيان تىكەل كرد؛ شايەت
خودا تۆبەيان لى قبۇل بكا. خودا له
گوناه ده‌ببورى و دلوقانه.

(۱۰۳) له دارايىه‌کى هه‌يانه
سەدەقەيان لى وھرگە، تا به‌وه پاك و
خاونىيان بکەيىه‌وه. نزاى باشیان
ده‌ره‌هق بکە، نزاى تو ئۆقرەيە بو وان.
خودا بىسىر و زانايه.

(۱۰۴) چۈن دەبى نەيانزانىيى خودا
تۆبە له عه‌بى خۆى قبۇل دەكا و
سەدەقەشيان لى وھر دەگرى و خودا
تۆبە قبۇل كار و دلوقانه؟

(۱۰۵) بىزە: دەسا وھ كار كەون، كاري
ئىوه بە زوو يەكى زوو له لاي خودا و
پىغەمبەری خاوهن باوهەران ديار ئەدا و
بەو زوو انه دەبرىنەوه بو لاي زانا به
نادىارى و دياران؛ ئەوسا ئاگاداروو دەك
كە چۈن كارىكتان كردووه.

(۱۰۶) هيندیکيشيان چاوه‌رېي
فەرمانى خودان. جا يان جه‌زره‌به‌يان
ده‌دا، يان تۆبەيان لى وھر دەگرى. خودا
زاناي له‌كارزانه.

(۱۰۷) ئه‌وانه‌ش و مزگەوتىكىان چى
كردووه تا هۆى زيان و خوانه‌ناسى و

(۹۵) هه‌رگا ئىوه ده‌گەرینەوه بو لايان،
دېن و به خواتان سويند دەدەن كه
خۆيان تىنەگەيەن. ئىوه واز له‌وانه
بىنن، چونكە ئه‌وانه گەمارن و له سزاي
كرده‌وه‌کانيان جه‌هەندەمه جىگايان.

(۹۶) ملتان بوله سويندان دەزىن كه
ئىوه لەخۆرازى كەن؛ گەر ئىوه‌ش لېيان
رازى بن، خوا له گرۇي له بىر لادەر
رازى نابى.

(۹۷) عاره‌به‌کانى ده‌شته‌کى له‌مه‌ر
خودانه‌ناسين و دوورو ووی، بى رەزاترن
و بول سنور پى نەزانىنى هه‌رچى خودا
بو پىغەمبەر ناردووه، كۆلى ترن. خودا
زاناي له‌كارزانه.

(۹۸) هيندیك هه‌ر له ده‌شته‌کيانه،
ھه‌رچى بىدەن واى دەزانن كه خاوه‌يان
لى سەنراوه؛ لېو دەخەفتىن كه
بەلايەكتان به سەر بى؛ بەلا هه‌ر به
سەر خۆيان بى. خودا بىسىر و زانايه.

(۹۹) هه‌ر له ناو ئه‌و ده‌شته‌کيانه‌ش
ئى واهه‌يە يرواي به خوا و به رۆزى
قيامەتى هه‌يە و هه‌رچى له‌مەرپىيەدا
دەيدا، بول نزىكى له خودايە و بول ئەمەيە
كە پىغەمبەر به نزا له بىريان نەكابا
بزانن كه هه‌ربىنا نزىك دەبنەوه له
خودا و دەيانخاتە بەر بەزەيى خۆى.
خودا دياره گوناه به‌خش و دلوقانه.

(۱۰۰) خوا له‌وانه‌ى هه‌ر پىشيو ئاواره
بوون و له‌وانه‌ش كه يارىدەر بون،
له‌وانه‌ش كه له چاکەدا دايانه سەر
شۆپى ئه‌وان، رازى بون و ئه‌وانىش له
خوا رازىن و باغانلىكى بول ساز داون
جۆباريان به بەردا دەپروا و تا هەتايە تىدا
دەبن و ئەمەيە دەسکەوتى گرىنگ.

ده‌سکه‌وتیکی زور گه‌وره و ده‌س
که‌وتووه.

(۱۱۲) توبه‌کاران، خواپه‌رسن، هه‌ر
په‌سندي خودا ده‌دهن؛ روزووگرن، به
کرنوش و سوژده‌بهرن، هانه‌ی کاري
چاك ده‌دهن و بهر له ناره‌وا ده‌گرن و
سنورى خوا ده‌پاريزن. مژده بده
بهوانه‌ی خاوهن باوهه‌رن.

(۱۱۳) رهوا نبيه بو پيغه‌مبهر و ئهوانه‌ي
باوهه‌ردارن، داواي بوووردن بو
بته‌رسنه‌كان بکهن - جا با خزمى
نزيكىش بن - له پاش ئه‌وه‌ى سور
دهزانن که جه‌حه‌ندهم جيگه‌يانه.

(۱۱۴) که ئيراهيم داواي عافوو
كردنى بو ئاپى خۆى كرد، تهنيا بو
بەجى هىنانى بەلېنىك بولو كە پىنى
دابوو. بەلام كاتى كە سور زانى دزى
خوايە، ئىتر خۆى تى نەگەياند. بى
گومان ئيراهيم گەلېك له خواترس و
له سەرخۇ بوو.

(۱۱۵) پاش ئه‌وه‌ى خوا كۆمەلېكى
خسته سەربرى، ئىتر هەتا ديارى نەكا
دهبى لە چى به‌پاريزن، له
راسته‌رئيان دەرناخا. خودا هەموو شت
دهزانى.

(۱۱۶) خاوهن مولکى عاسمانه‌كان و
زەمینى هه‌ر خودايە. گيان و بهر دىننى
و دەمرىننى و جيا له خودا، دۆست و
ياريدەرتان نبيه.

(۱۱۷) خودا له پيغه‌مبهر و ئهوانه‌ي
ده‌ربه‌دهرن و ئهوانه‌ي ياريدەدهرن و له
جه‌نگەي تەنگانه‌دا هه‌ر پەيره‌وي ئه‌و
بوون، خۆش بووه. له پاش ئه‌وه‌ى
ھينديك لهوان وەختا بولو دلىان گومرا

پىزگ و بلاوى نىوان باوهه‌رداره‌كان بى و
تا روانگە بى بو ئهوانه‌ي له پيشوودا
دزى خودا و پيغه‌مبهرى راوه‌ستا بولون،
سوئندىش دەخون كە: جگە له چاكە
كردن نيازىكى ترمان نەبووگە: خوا
شايىته كە ئهوانه درۆزن.

(۱۰۸) هه‌رگيز له‌ويدا نويز مەكە. ئه‌و
مزگەوتەي رۆزى بهرى له سەر
ھەستى خوداترسى دامەزرا بى،
ھىزاتره كە تو نويزى تىدا بکەي.
له‌ويندەرلى پياوى وا هەن حەز دەكەن
بە پاكى بزىن؛ خوداش له پاكان
خۆشى دى.

(۱۰۹) ئاخو كەسى كە هيمى
مزگەوتەكەي خۆى له سەر ھەستى
خواپه‌رسنى و رەزاي خودا دارشتى
ھىزاتره، يان ئه‌و كەسى كە بناغەي
مزگەوتەكەي له سەر لىوارى كەندالى
فشهلە و رووخەك داناوه و دەگەل
ئه‌ودا دەكەۋىتە ناو ئاگر و كلىپەي
دۆزە؟ خودا دەستەي سەمكاران
شارەزاي راستەرلى ناكا.

(۱۱۰) ئه‌و خانووه‌ي سازيان داوه، هه‌ر
مايه‌ي دلخورتىيانه؛ جا مەگىن ئه‌و
دلانه‌يان كوت بىن. خوداش زاناي
له‌كارزانه.

(۱۱۱) خودا گيان و سامانى
باوهه‌ردارانى كېيىه و له باقىاندا
دەيانخاته بەھەشتەوه. باوهه‌ردارانىش
ئهوانه‌ن كە له راي خوا شەر دەكەن و
دەكۈن و دەشيانكۈن. له تەورات و له
ئىنجىل و قورئانىشدا بەلېنى وەها
دراوه. سا كى لە خوا بو پىك هىنانى
بەلېنى درووستره؟ دەسا ئىوه به و
سەودايە و مزگىنى بە يەكتىر بدهن، كە

(۱۲۳) ئەی گەلی خاوهن باوه‌ران!
دەگەل ئەو خوانه‌ناسانەی ھاوساتانى
بەشەر وەرن؛ با زەبر و زەنگۇو بىيىن.
بىيشيزان خوا دەگەل خۆپارىزانە.

(۱۲۴) ئى وايان دەناودا ھەيىه، تا
سوورەتىك دىتە خوارى، ئىزىزى: كىتان
پرواي پى پتەوتىر بۇوه؟ جا ئەوانەي
پروايان بە خوا ھىناوه باوه‌ريان بەھېزتر
دەبىن و كەيىفى دەكەن.

(۱۲۵) ئەوي دلىشيان ساغ نىيە،
حاشا دىتە سەر حاشايان و بە
خوانەناسى دەمن.

(۱۲۶) ئاخۇ ئەمانە نابىين كە سالانە
كەرەتىك يان دوو كەرەتان دەكەونە بەر
تاقىكارى؟ لە ئاكامدا نە تووشى
پەزىوانى دىن نە پىنى تەمىن گرتۇو
دەبن.

(۱۲۷) ھەرگا سوورەتىك دىتە خوار،
ھىندىك دەرواننە ھىندىكان: ئاخۇ
كەس ئىۋە دەبىنى؟ لە پاشان
دەگەرېنەوە. خوا دلىانى وەرگىراوە؛
چونكە ئەمان لە دەستەي بىن
ئاوه‌زانەن.

(۱۲۸) پىغەمبەرىك ھاته لاتان، لە
خوتانە؛ ھەر بەلايە بە سەرتان بىن،
لائى گرائە؛ زۆرى دل لە سەر ئىۋەيە؛
دلىزى باوه‌ردارانە و دلوقانە.

(۱۲۹) ئەگەر ھەر رۈويان وەرگىرا، بىزە:
من ھەر خودام بەسە، بە غەيرەز ئەو
ھىچ شىت بۇ پەرسىن ناشى؛ كارى
خۆم داوهتە دەست ئەو، ھەر ئەويشە
خودانى تەختى مەزنە.

بىن، دىسان خوا عافووى كردن. خودا
دللىزى ئەوانە و دەگەليانا مىھەۋانە.

(۱۱۸) دەربارەي ئەو سى كەسانەش
خۆيان لە خەزا ذىيەوە، تا واى لىيەت
ئەم زەمینە ھەراوهەيان لىن وەتهنگ
ھات؛ خۆشيان تەنگانەيان ھاتى و
تىڭەيىشتەن ھىچ پەنایەكىيان نەماوه،
مەگىن ھەر پەنا بەو بەرن. پاشان
ئەوانىشى بەخشى كە بەرەو خودا
وەگەرېن. خودا توبە قبۇول دەكا و
دلوقانە.

(۱۱۹) ئەي گەلی خاوهن باوه‌ران! با
ترسۇو لە خودا ھەبىن و لە رېزى
راستاندا بېزىن.

(۱۲۰) مەدىنەيى و ئە وعارەبە
دەشته كىانەي لە دەوريان، نەدەبۇوايە
پىغەمبەرى خوداييان وەلا بنایە و خۆيان
لەو ھەللاواردايە؛ چونكۇو ھەرچى لە
تىنگى و لە مانگى و لە بىسىيەتى -
كە لە راي خودا تووشيان دى - و ھەر
ھەنگاوىيکى دەيھاۋىن، خوانەناسان
تۈورە دەكا و ھەر زەربەتى لە دوزمنى
دەۋەشىن، گشتى خودا بە چاكەيان
بۇ دەننۇسى. خوا پاداشى چاكەكاران
وندا ناكا.

(۱۲۱) ھەرچەندە مال بەخت دەكەن،
كەم و زۆرى و لە ھەرگەلەك دەرباز
دەبن، خودا بۇيانى دەننۇسى، تا
پاداشى لەوە چاكتريان بداتى.

(۱۲۲) نە پىويستە باوه‌رداران ھەمۇو
تىكىرا وەدەركەون؛ با لە ناو ھەر
كۆممەلگايمەك دەستەيەكىان بېچنە
دەرى، تا لە دىن شارەزا دەبن و كە
گەرانەوە ناو ھۆزىيان بىانترسىنن.
بەشكۇو خۆيان بېارىزىن.

۱۰. یوونوس

- بهراستی ئەمانەی وەدى ھىنماوه.
بەلگە كان شى دەكاتەوە بۇ ئەو
كەسانەی كە زانان.
- (۶) لە ھاموشۇي شەو و رۆز و ئەوەي
كە لەم ئاسمانان و زەمینەدا
ئاپاراندۇونى، زۆر بەلگە ھەن بۇ
ئەوانەي لە خواترسن.
- (۷) ئەو كەسانەي دىدارى ئىمەيان
ناۋى و بە ژىنى دنيا رازىن و لەو بارەوە
خاتىجەمن، ئەوانەش لە بەلگە كانمان
ھايىان نىيە،
- (۸) لە سوينگەي كردەوە كانيان ئاگر
دەپىتە جىڭەيان.
- (۹) ئەو كەسانەش كە بۇونە خاوهەن
باوهەر و ئاكارچاكن، بە باوهەرى كە
ھەيانە خواپىگەيان نىشان دەدا و
دەيانباتە ناو باغاناتىك پىر لە خۆشى و
جوپاريان بە بەردا دەروا.
- (۱۰) نزايان لە بەھەشتىدا ھەر
ئەمەيە: خودايە! پاكى بۇ تۆيە و خۆش
و يېشيان ھەر سلاوه. دوامىن نزايان
ھەر ئەمەس: سپاس بۇ خواى
راھىنەرى گىش دنيايد.
- (۱۱) ئەگەر ھەر وەك مەردم لە
خۆشى بەلەزن، خوداش بۇ زيان
لىدىانيان بەلەز بايە، ديارە دەمىك بۇو
نەدەمان. ئىمە لەوانە واز دېنىن كە
حەز بە دىدارمان ناكەن؛ با ھەر لە
سەركىشى خۆياندا سەرگەردان
بەمېنەوە.
- (۱۲) مرو ئەگەر بەلایەك پىسىرى
دەگرى - لە سەر تەنېشت يا بە
راكتشان يان بە پىوه - لە بەرمان
دەپارىتەوە. كاتى بەلان لە سەر لادان،
- وە ناوخودا كە دەھندە و دلوقانە
- (۱) ئەلەيف، لام، را، ئەمە چەند
نىشانەيەكىن لە كىتىبى لە كارزانى و
دۇور لە گۈران.
- (۲) ئاخۇ مەردم سەير ماون، پىاۋىكمان
ھەر لە ناو خۆيان راسپاردووه كە:
ترسى وەبەر مەردم نى و مەذە بدا
بەوانەي خاوهەن باوهەن: پلهى بەرزيان
لە لاي پەروەرئىنيان ھەيە؟
خودانەناسەكان گوتىيان: ئەم كاپرايە
ئاشكرايە جادووگەرە.
- (۳) پەروەرئىتەن خودايەكە بە شەش
رۆزان ئەم ئاسمانان و زەمینەي چى
كردووه و ئەوسا لە سەر تەختى
فەرمانپەۋايى خۆي دامەزراوه و
بەكاروبارى رادەگا. كى دەتوانى لاي
ئەو بېپىتە تكاكار، مەگىن بۇ خۆي ئىزىنى
بدائ؟ ھەر ئەو خودايە پەروەرنىدەي
ئىۋەيە؛ دەسا عەبدايەتى بىكەن. ئاخۇ
ئىۋە ھېچ بىرى لى ناكەنەوە؟
- (۴) بەلېنى خودا دروستە، ئىۋە گشتتوو
بەرەو ئەو دەگەرئىنەوە. ئەو لە پېشدا
دەئافىننى و پاشان دەيگەرئىتەوە؛ تا
ئەوانەي باوهەردارن و كرددەوە رەۋايان
بۇوه - بى جىاوازى - پاداشى خۆيان
بداتى؛ ئەوانەش كە خودانەناس بۇون
- لە سزاي ناسوپاسىدا - ئاوى زۆر
گەرم وەخۇن و جەزىرەبەي بەزانيان
دەبى.
- (۵) ئەو خۆيەتى خۆرى كرده تىشكىدەر
و ھەيقى كرده ترىفەدار و چەند
قۇناغى بۇ دىيارى كرد؛ تا ھەزمارى
سالەكان و حىسابتانى پى بىزان. خوا

لای خودا بومان ده بن به تکاکار. بیزه:
ئاخو گه ره کتانه خوا له شتیک ئاگادار
بکەن کە له ناو ئاسماňه کان و زەمیندا
پىنى نەزانىيون؟ خودا پاکە و بەرزترە له و
شتانە ئەوان دەيکەن به شەريکى.

(۱۹) هەموو مرو، يەك تىرە بۇون؛
پاشان لىك جىابۇونەوە. گەر له پىشدا
گفتى پەرەرنىدەت نەبا، ئەوهى كە
مايەى كىشەيە له ناوياندا، ئىستە
يەكالا كرابۇو.

(۲۰) دەشلىن: بوجى پەرجويكى لە
لای پەرەرنىدەيەوە بۇ نەھاتۇتە
خوارەوە؟ بیزه: زانستى نەديارى بۇ
خودايە. دەسا ئىۋە چاوهنۇر بن، ئەوا
منىش دەگەل ئىۋە لە رىزەتى
چاوهنۇرلارام.

(۲۱) هەرگا لە پاش زيان دىتن - كە
ئەو مەردە تووشى دىن - لە ئىمەوە
تامى بەزەيى دەچىزىن، بەلای ئەوان لە
نىشانانى ئىمەدا گۈزى هەيە. بیزه:
خودا لەسەر گۈزى بەلەزترە و هەر
گۈزەيەكى ئىۋە دەيکەن،
ئەسپاردە كانمان دەينووسن.

(۲۲) هەر خۆيەتى لە ناو دەريا و
لەسەر بەزا دەتانگىرى. هەرگا لە ناو
كەشتى دان و بە باى لەبەر
تەقگەريانە، پىنى دلخۆشىن؛ تا باى زۇر
بەتوند هەلدەكا و لە گىش لاوه پېلىان بۇ
دى و باش دەزانن كە هەموو دەوريان
گىراوه؛ بەپەرى پرواي پاکەوە لە خودا
دەپارىنەوە: گەر تو لەمەمان بىزگار
كەى، لە سپاسگۈزاران دەبىن.

(۲۳) هەرگا خودا نەجاتى دان - بە
ناھەقى - لەسەر زەھى ياغى دەبن.
خەلکىنە! ئەم ناھەقىيانە هەر زيانى بۇ

وەها دەروا هەر وەك هيچ لەبەرمان
نەپارايىتەوە، بۇ بەلايەك تووشى بۇوە!
ئا بەم جۆرە كرددەوەمان بۇ ئەوانەى
ھەلەرۇن، بەزاندۇتەوە.

(۱۲) گەلەك بەرەمان - لە پىشىوودا -
لەبەين بىد؛ كاتى كە ناھەقىيان كرد.
پىغەمبەران بە نىشانانى دىارييەوە
ھاتنە لايان، هەر باوهەريان پىن نەھىيان.
ئىمە ئاوا تاوانباران سزا دەدەين.

(۱۴) لە پاش ئەوان ئىۋەمان لەم
سەرەتەمینە جىنىشىن كرد؛ كە بىبىنەن
كىرددەوە ئىۋە چۆن دەبى.

(۱۵) كاتى بەلگە ئاشكراكانى ئىمەيان
بەسەردا دەخويىرىتەوە، ئەو كەسانەى
بە ئاواتى چاوهپىكەوتى ئىمە نىن،
دەلىن: قورئانىكى ترمان - بەغەيرەز
ئەمە - بۇ بىرە، يان بىگۇرە. بیزه: لە
وزەمدا نىيە كە لە خۆمەوە بىگۇرم. من
ھەرچى لە خواوه بۆم بىن، هەر لەوە
پەيرەوى دەكەم؛ ئەگەر ئەمن لە
فەرمانى پەرەرنىدە خۆم دەربىچم
ترسم هەيە لە جەزەبەى رۇقا مەزن.

(۱۶) بیزه: گەر خوا بىويىستايە، بۆتام
نەدەخويىندەوە و هەر فيرىشى
نەدەكردن. من بەرلەوەش تەمەنەنەن كە
ناو ئىۋەدا رابوارد، دەى سا چۆنە كە
تىنەگەن؟

(۱۷) كى لەوە ناھەقتە درۇ بۇ خوا
ھەلەدەبەستى، يان نىشانەكانى
خودايى بە درۇ زانى؟ بىگۇمانە تاوانباران
رۇزگار نابىن.

(۱۸) غەيرەز خودا شتانى وا
دەپەرسىن، نە زيازىكىيان لى دەدەن نە
بەھەيەيان بۆيان هەيە؛ دەشلىن ئەمانە

ئەوسا لېكىان ھەلداوىرین. شەريکەكان
دەياندوينىن: ئىوه ھەركىز ئىمەتان
نەپەرسىتووه.

(٢٩) لە نىوان ئىمە و ئىوهدا خودامان
شايمەت بى بەسە؛ ئىمە هيچ ئاگان
لىنى نەبووه كە ئىوه پەرسىتووتانىن.
(٣٠) ھەر لەو جىيە ھەموو كەسىك بە
ئەزمۇونا تىدەپەرى؛ ھەر كارىكى كە لە^١
پېشدا كەدوويمەتى دىتەوە ٩٩.
دەيانبەينەوە لاي خوداي گەورەدى
بەراستى ھەموويان؛ ھەر درۆي
ھەلىان بەستبۇو بەفېرۇچۇو.

(٣١) يىزە: كىيە لە ئاسمان و زەمينەوە
رۆزىو دەدا؟ يان خاوهنى ئەم گۈى و
چاوانەتان كىيە؟ چ كەسىكىش زىندۇو
لە مردوو دەردەخا. مردوو لە زىندۇو
دەردىنى و كىيە بە كاران رادەگا؟ زوو
ئىزىن: خوا. يىزە: دەى بۇلىنى ناترسن؟

(٣٢) بەلى، ھەر خوا پەروھەرنىدەى
راستيتانە؛ لە پاش راستى چ ھەيە
غەيرەز گومرايى؟ دەى چۆن لە
راستى لادەدرىن؟!

(٣٣) ئا بەم جۆرە وتارى پەروھەرنىدەى تو
لە سەر لەرى لادەرەكان وەراست
گەرما؛ كە ئەوان يىروا ناھىيىن.

(٣٤) يىزە: ئاخۇ لە ناو ئەو شەريكانەودا
ئى وا ھەيە كە لە نوى شىتىك چى بىكا
و لە پاشان زىندۇوى كاتەوە؟ يىزە:
خودا پېشىوو بۇونەوەر چى دەكە
دوايەش زىندۇوى دەكتەوە. دەى چۆن
لە راستى لادەدرىن؟

(٣٥) يىزە: ئاخۇ لە ناو ئەو شەريkanەودا
ئى وا ھەيە، كە رېيەرى راستەرى
بى؟ يىزە: خودا بەرەو راست شارەزا

خۇتانە و بۇ خۆشى ژيان لە دنيايه؛
پاشان دىنهوە لاي ئىمە و ئەوسا
ئاگادارتان دەكەين كە چوو دەكەرد.

(٢٤) ھەلبەت ژيانى ئەو دنيايه ھەر
وھکوو ئەو ئاوه وايە كە لە حەوا
دەيبارىنин و دەرەجى جوراوجۇرى ئەم
سەرزەمىنەى پى دەپروى؛ ئەو
شتانەى كە مرۆق و ئازەل دەيخۇن. تا
ئەو كاتەى زەمین رەنگاوردەنگ دەيىت و
خۆ جوان دەكە و خىوى زەھى لايان وايە
لە دەستەلاتى واندایە. ھەتا كاتى
فەرمانى ئىمە دىتە سەر - جا بە
شەو يان لە رۆزىدا - ئاوا وھکوو
درەوکراوى لى دەكەين، ھەر وھك
دويىنى ھەر نەبووبى! ئىمە ئاوا
نېشانان شى دەكەينەوە بۇ وانەى بىر
دەكەنەوە.

(٢٥) خودا بۇ مالى ھېمنى گازى دەكە
و ھەر كەسى ئەو خۆى حەز بىكا،
رېيگەى راستى نېشان دەدا.

(٢٦) بۇ ئەوانەى چاكە دەكەن، چاكەى
دەكەين و زياترىش؛ تۆزى رەش و
سووکايدەتى نانىشىتى سەر
روخساريان. ئەوانە بەھەشتىبەكانى؛
تاھەتايە تىا دەبن.

(٢٧) ئەو كەسانەش كارى خراپىان
كەدووھ، سزايان خراپىيەكى وھکوو
ئەوھ و سووکايدەتىش سەرباريانە و
كەس لە خوايان ناپارىزى؛ ئىزى روويان
چەند بەتلەك لەتاريکەشە دايپوشىون.
ئەمانە يارى ئاگرن؛ تا ھەتايە تىادەبن.

(٢٨) لەو رۆزەدا كە ھەمووان كۆ
دەكەينەوە، پاشان بەھەسانە ئىزىن
كە، شەريكىان بۇ خوا زانى: ئىوه
دەگەل شەريكانوو لە جى مەبزوون!

و منیش ته‌ریکم له و کاره‌ی ئیوه
ده‌یکه‌ن.

(٤٢) له ناویاندا ئى واش هه‌یه گویت
لېدەگرن؛ ئاخۇ ئەگەر هېچ تېنەگەن، تو
ده‌توانى گوئ نېبیستان تېگەیەنی؟

(٤٣) تېشیاندايە لېت دەپروانى؛ ئاخۇ تو
گەره‌کته - کویران کە چاوى دیتنیان
نییه - شاره‌زاکەی؟

(٤٤) دیاره خودا - به هېچ ئاوا -
ناھەقى لە مەردم ناكا؛ بەلام مەردم
ناھەقى لە خۆيان دەكەن.

(٤٥) رۆزى كۆيان دەکاتەوه - هەر وەك
تاوبىك لە رۆزىكا مایتىنه‌وه - خۆ بەيەكتىر
دەناسىئىن. بى گومانه زيانبارن ئە و
کەسانەی کە يەروايان بە ديدارى خودا
نەبووه و شاره‌زاى رېگەش نەبووگن.

(٤٦) ئەر ئىمە هيئىدىك لەمانەی
بەلىنمان پېيان داوه، شانت بدەين، يان
بۇ خۆشت بېيەنەوه، ئەوان هەر دىنەوه
لامان؛ ئەوسا خودا شايەته لە سەر
ئاكاريان.

(٤٧) هەر تىرەيەك لە بنىادەم
پېغەمبەرى خۆيان هەبوو. كاتى
پېغەمبەرەكەيان هاتە ناويان، بى
جيماوازى كاريان بۇ به‌رئوەچۈوه و هېچ
ناھەقىان لى نەكراوه.

(٤٨) دەلین: ئەگەر قسە و راستن،
كەى ئەم بەلینە بە جى دى؟

(٤٩) بىزە: مەگىن خودا حەز كا، دەنا
من خۆم لە قازانچ و زيانى خۆشم
نازانم. هەر كەسى لە هەر تىرەيەك
مەودايەكى دياردەي بۇ ديارى كراوه؛

دەك. دەسا كەسيكى كە بىيەرى
راستەرېيە، هېزاتە شوپىنى كەون، يان
كەسيكى بۇ خۆي بە رېگە نازانى،
مەگىن رېگەپى نىشان دەن؟
چيتانە، چۆن پى رادەگەن؟

(٥٠) زۆرينه‌يان هەر لە شوپىن خەيال
وېل دەبن؛ خۆ خەيالىش لە حاند
راستى ج ناهىنى. خودا لە
ئاكارەكانىان ئاگادارە.

(٥١) ناگونجى ئەم قورئانە هى خودا
نەبى و هەلبەسترابى. ئەم قورئانە
باوهە دەكابه و كىتىبە كەوا لە پېشدا
هاتووه و ئىستا لە بەردەستى دايە و
رۆشنىشى دەکاتەوه؛ هېچ گومانى
تىدا نىيە لەلايەن پەروەرېنى گىش
جيهان بىرایە.

(٥٢) يا ئىزىن: خۆي هەلبەستووه.
بىزە: كەر بەراستىتانا خوتان و هەر
كەسيكى تر - كە دەتوانن غەيرەز خودا
گازى بکەن - تاقە سوورەتىكى وەك
ئەم وەدى بىنن.

(٥٣) نەخىر ئەوان شتىك بە درو
دەزان، كە هيچى لى تىنەگەيون و
بۆشيان لىك نەدرادوەتەوه. ئەوانەي
پېش ئەمانەش بۇون، بەو دەردە چۈون.
سا يەروانە دوا رۆزى ناھەقىكاران بە
كۈن گەيشت.

(٥٤) لەوانىشدا ئى وا هەيە يەرواي
پېيە و هەشيانە يەرواي پى نىيە و
پەروەرنەت بە دەۋەران باشتى دەناسى.

(٥٥) ئەگەر ئىزىن: تو درۆيان دەكەي،
بىزە: ئاكارى من سەربەمنە و كرددەي
ئىوه سەربەخوتان؛ ئىوه لە كارم تەرىكىن

(۵۸) بیزه: لهو چاکه و بهزه‌بیه - که خوا دهرباره‌ی ئیوه‌ی کرد - که‌ی خوش بن؛ که ئه‌مه له هه‌ر شتیکی ووه‌کوی ده‌کهن هیزاتره.

(۵۹) بیزه: ئاخو لهو بزیوه‌ی که خودا بُوی به‌ری کردوون، نوریوتانه؟ که به‌رها و ناره‌وا دابه‌شوروکدن؟ بیزه: خودا ئیزنى پىدان يان بُو خودای هه‌لده‌به‌ستن؟

(۶۰) ئهو که‌سانه‌ی درو بُو خودا هه‌لده‌به‌ستن، به گومانیان ده‌بى رۆزى قیامه‌ت چون بى؟ دیاره خودا خاوه‌ن چاکه‌یه بُو مه‌ردم؛ به‌لام به‌شى هه‌ره زۆریان ناسوپاسن.

(۶۱) ئه‌تو له هه‌ر باریکدا بى و هه‌رچى له قورئان بخوینى و هه‌ر کاریکى ئیوه بیکه‌ن، ئیمە لېتان ئاگادارین، کاتى خەریکى ئهو کاره‌ن. هه‌رچى هه‌يە له زەمین و له عاسمانا - با له سەنگى میرولله‌ی هه‌ره وردیله‌ش يان ورتر يان درشتتر بى - هیچیان له په‌روه‌رنى تو پیوار نابى و وا له كتىبى دیاري ده‌ردا.

(۶۲) با تىبکه‌ن که ئهوانه‌ی دۆستى خودان، هېچ ترسىكیان له‌سەر نېيە و خەمیش ناخون.

(۶۳) ئهوانه‌ی خاوه‌ن باوه‌رن و خۆ له‌گواناه ده‌پاریزىن،

(۶۴) مژده بُو وان که له دنيا و له قیامه‌تى گفتى خودا گۆرانى به‌سەردا نايە؛ ئه‌مه‌يە ده‌سکەوتى مەزن.

(۶۵) قسەيان خەمگىنت نه‌كا؛ هەمۇ ده‌سته‌لات به خوايە و هه‌ر خۆ بىسەر و زانايە.

ئه‌گەر مەودايان تىپه‌رى، بُو ساپتىكىش دوا ناكه‌فن و پېش ناكه‌ون.

(۵۰) بیزه: ئه‌گەر له شەۋىك يان رۆزىكدا بەللاو له خوداوه بُو بى، تاوانكار پەله‌ى چى ده‌كەن؟

(۵۱) ئه‌گەر دواجار دەناو بەللاي خودا كەوتىن - که زۆر پەلەتان بُو دەكرد - ئه‌وسا يروا به خودا دىنن؟

(۵۲) ئه‌وسا بەوانه دەبىزىن كە بەناھەق جوولانه‌وه: ده بچىزىن ئازارى لەبىنه‌هاتوو؛ ئاخو جىا بُو كارانىكى دەتانكرد، سزا دەدرىن؟

(۵۳) لېت دەپرسن: داخۇراستە؟ بیزه: بەللى، سويند به پەروه‌رنىدەكەم تەواو راستە و ناتوانى لەبەرى راکەن.

(۵۴) هەركى ناھەقى كردىنى، گەر هەرچى له زەمیندايە ماللى ئەوبا، له بارتهقاي خۇيا دەيدا. كاتىك چاويان به ئازار كەوت، پوشمانى خۇيان وەشىزىن. به يەكسانى به ناواباندا رادەگەن و هيچ ناھەقىيان لى ناكرى.

(۵۵) باش بزانن هەرچى له ناو عاسمانەكان و زەويidan، گىش هى خودان. لېستان بىرون بى كە بەلېنى خودا راستە؛ به‌لام زۆربەيان نازانى.

(۵۶) خۆى ژين دەدا و گيان دەستىنى و هه‌ر بەرە و خۆى دەوگىزىنەوه.

(۵۷) ئەى خەلکىنە! لەلاين پەروه‌رنىدەورا ئامۇڭگارىيەكىو بۇ گەيشت؛ چاره‌ى دەردى دللانىشە و رېشاندەرە و بهزه‌بىه بُو باوه‌رداران.

پاداشم له خودلارایه. من فه‌رمانم
پېدر اووه ملکه‌چى بهر باره‌گاي بم.

(٧٣) هه‌ر به درۆزنيان ده‌ريينا، ئه‌وسا
خۆي و ئه‌وانه‌ى كه ده‌گەلّيا بوون - له
گەميه‌دا - نه‌جاتمان دان و كردمان به
جيئشين له‌سەر زەمین. ئه‌وانه‌شمان
وھېزير ئاو خست كه نيشانانى ئىمەيان
باوه‌ر نه‌كرد. ده بىروانه ئه‌وانه‌ى
ترسىندرابوون، چىيان به‌سەرهات.

(٧٤) له پاش ئه‌ويش فريه‌مان له
پېغەمبەران به نيشانانى ديارىه‌وه نارده
لاى گەلانى خۆيان؛ به‌لام نه‌هاتنه
سەر بىروا به‌و شتاته‌ى كه له كۆندا
بىروايان پى نه‌هەينابوو. ئىمە ئاوا مۇر
دەخھينه سەردىلى دەسدرىزىكەران.

(٧٥) له پاش ئه‌وان موسا و
هاپرونمان بەرى كرد و پىراي نيشانانى
خۆمان، بۇ فيرۇھون و سەرزله‌كانى
ديوانى. خۆيان گەلېيك بەزلى زانى و
تاوانكار بوون.

(٧٦) كاتى راستيان له لاى ئىمەوه پى
گەيىشت، گوتيان: ئەمە هه‌ر به ئاشكرا
جادووه.

(٧٧) موسا گوتى: وھختى ئەم
يراسته و پىنگىيوه، ئاخو بەمه ئىزىن
جادووه؟ كه جادووگەر رىزگار نابن.

(٧٨) گوتيان: ئاخو هه‌ر بۇ ئەوه هاتىيە
لامان، كه له‌وانه‌ى باب و كالمان
له‌سەرى بوون، وھرمان گىرى و
ئاغاييەتى ئەم زەمینه بۇ ئىيوه بىن؟
به‌لام ئىمە باوه‌ريمان پىتانا نىيە.

(٧٩) فيرۇھون گوتى: هەموو
جادووگەره‌كانى فرهزانم لى كۆوه‌كەن.

(٦٦) با بزانن هه‌ركى لە ناو ئاسمانان
و زەمیندايە، بۇ خودلارايە. كەسانىكىش
كە هانايان- جگە لە خوا - دەبەنە به
شەريkanى، وھدوو ئه‌وانه
نەكەوتونون؛ وھدوو خەيالى خاو
كەوتونون و له گومان نەترازاون.

(٦٧) هه‌ر خۆيەتى، شەوى بۇ ئىيوه
ھەيناوه كە تىيدا بحەسىنەوه و
رۇوناكىشى دا به ىرۇزى؛ كە لەمەدا
بەلگە زۆرن بۇ ئەو كەسانەى ئەزىزون.

(٦٨) گوتيان: خودا فرزەندى
ھەلبىزاردۇوه! خوا له توڭەتانه پاكە و
بى نيازە. هى خۆيەتى هەرقى لە ناو
ئاسمانان و زەمیندايە و ئىيوه هيچ
بەلگەتان بۇ ئەم قىسە نىيە؛ چۈن
شىتىكى كە نايزان دەربارەى خودا
دەيىزىن؟

(٦٩) بلى: ئەوى درۇ بۇ خوا
ھەلدەبىستن، رىزگار نابن.

(٧٠) رابواردىنىكى هەندىكە لە دنیايه؛ له
دوايدا دەگەرىنەوه بۇ لامان له پاش
ئەوه، له سزاي حاشاكردىيان بەتوندى
ئازاريان دەدەين.

(٧١) تو بەسەرهاتەكە نووھيان بۇ
وھخويىنە، كە وا بە ھۆزەكە خۆي
گوت: گەلۇ! ئەگەر مانەوەم و بىر
ھەينانى نيشانانى خوا له منپا لاو گران
دى، من خۆم بە خودا سپاراد و ئىيوهش
دەگەل شەريkanوو كارى خۆتان بکەنە
يەك و كارسازىيەكى وھە بکەن هيچ
دۇودىلى تىيدا نەبىن. ئەوسا پەلامارم
دەن و ماوەم مەدەن.

(٧٢) ئەگەر نەشەراتە ىرەدايە، من
داواي هيچ پاداشتىكىم لى نەكىدونون؛

خه‌مل و مالی دنیاتدا به فیرعهون و
پیاواني دیوه‌خانی. خودانی مه! هه‌ر تا
ریگه‌ی تو وندا که‌ن. خودانی مه!
مالیان لی ته‌رت و توونا که و دلیان پتر
رهق و رهش که بلا باوه‌ری نه‌هینن؛
هه‌تا جه‌زره‌بهی به‌زان به چاوی خویان
ده‌بینن.

(۸۹) گوتی: نزاتان قبوقل بwoo، ئیوه له
مه‌یدان ده‌رمه‌چن و مه‌کهونه شوین
ئه‌و که‌سانه‌ی که نه‌زان.

(۹۰) و‌چه و‌هره‌ی ئیسیرائیلمان له
ده‌ریایه په‌راندده‌وه. فیرعهون و
له‌شکره‌که‌شی - بو ناهه‌قی و
ده‌ستدریزی - شوینیان که‌وتن؛ تا
ئه‌وسا که هات بخینکی، گوتی: من
باوه‌پریم هه‌ینا؛ هیچ که‌س بو په‌رستن
ناشی، مه‌گین ئه‌وه‌ی که توره‌مه‌ی
ئیسیرائیل باوه‌ریان بیّیه؛ منیش له
ته‌سلیم بووگانم.

(۹۱) جا تازه؟ توییک له بیشدا یاغی
بووی و له ریزه‌ی خراپکاران بووی؟

(۹۲) ئه‌مرو لاشت - به زریته‌وه - رزگار
ده‌که‌ین، تا بو وانه‌ی له پاشه تو دین،
په‌ندیک بی؛ چونکه زوری ئه‌م مه‌ردمه
له نیشانه‌کانی ئیمە ئاگادار نین.

(۹۳) ئیتر ئه‌وسا ئیمە به‌ره‌ی
ئیسیرائیلمان له شوینیک خوش
دامه‌زrand و برؤزی پاک و چاکمان دانی.
هه‌تا زانستیان هاته لا، کیشەیان لی
په‌یدا نه‌بوو؛ خودانی تو برؤزی سه‌لا پی
راده‌گا که له سره‌چی کیشەیان بwoo.

(۹۴) گه‌ر تو له‌وه‌ی بومان ناردوویه‌ته
خواری به‌گومانی، سا بپرسه له و
که‌سانه‌ی به‌رله تو کتیبیان ده‌خویند.

(۸۰) که جادووگه‌ره کان هاتن، مووسا
گوتی: چیتان گه‌ره که باویزن، بیهاویزن.

(۸۱) که ئاویتیان، مووسا گوتی:
هه‌رچى ئیوه هاوردووتانه جادووه و خوا
لیتیانی پووچه‌ل ده‌کا. خودا کاری
خرابکاران راست ناهیین.

(۸۲) خودا هه‌ر و‌ه‌راست گه‌رانی
بهلینه‌کانی شان ده‌دا؛ جا با
تاوانباریش حه‌زی لی نه‌که‌ن.

(۸۳) بـغـهـیـرـهـ زـچـهـنـدـ تـازـهـلـاوـیـکـ لـهـ
هـوـزـهـکـهـیـ،ـ هـیـچـ کـهـسـیـ تـرـ لـهـ تـرـسـیـ
رـکـ لـیـ هـهـسـتـانـیـ فـیـرـعـهـونـ وـ
پـایـهـبـهـرـزـانـیـ دـیـوـانـیـ ئـهـوـ نـیـانـوـبـرـاـ
پـیـرـوـایـهـ بـهـ مـوـوسـاـ بـیـنـنـ.ـ فـیـرـعـهـونـ لـهـ وـ
سـهـرـزـهـمـینـهـداـ جـیـ بـهـرـزـیـ وـ لـهـ رـیـزـیـ
هـهـلـهـرـوـیـانـ بـوـوـ.

(۸۴) مووسا بـهـ هـوـزـهـکـهـیـ خـوـیـ گـوتـ:
گـهـلـوـ! ئـهـگـهـ بـاـوـهـرـیـتـانـ بـهـ خـواـهـیـهـ وـ
مـلـکـهـچـیـ فـهـرـمـانـیـ ئـهـونـ،ـ سـاـپـشـتـوـوـ
هـهـرـ بـهـ وـ بـسـپـیـرـنـ.

(۸۵) گوتیان: خومان بـهـ خـواـ سـپـارـدـ.
ئـهـیـ پـهـرـوـهـرـنـدـهـیـ هـهـمـوـومـانـ!
مـهـمـانـخـهـرـهـ بـهـ ئـازـارـ وـ بـیـگـارـیـ
نـاهـهـقـیـکـارـانـ.

(۸۶) لـهـ سـوـنـگـهـیـ بـهـزـهـیـ خـوـتـراـ،ـ
رزـگـارـمـانـ کـهـ،ـ لـهـ کـوـمـهـلـیـ خـوـانـهـنـاسـانـ.

(۸۷) مووساو برایمان تیگه‌یاند، که:
ئـیـوهـ بوـ هـوـزـیـ خـوـتـانـ -ـ لـهـ مـیـسـرـداـ -
چـهـنـدـ مـالـیـکـ بـکـهـنـ بـهـ ئـهـنـواـ وـ مـالـانـتـانـ
بـکـهـنـ بـهـ روـگـهـ وـ نـوـيـزـ بـکـهـنـ وـ مـژـدـهـ دـهـ
بـهـ باـوـهـرـدـارـانـ.

(۸۸) مووسا گوتی: ئـهـیـ پـهـرـوـهـرـنـدـهـیـ
گـلامـانـ! توـ لـهـ ژـینـیـ دـنـیـاـیـهـداـ مـایـهـیـ

بوون و نه‌مان؟ بیّزه: ده‌سا چاوه‌نور بن،
ئه‌وا منیش ویرای ئیوه چاوه‌نورم.

(۱۰۳) پاشان پیغه‌مبه‌رانمان و ئه‌وانه‌ی
پروایان هه‌یه، رزگار ده‌که‌ین؛ چون ئه‌وه
ئه‌رکی ئیمه‌یه که باوه‌رداران رزگار
که‌ین.

(۱۰۴) بیّزه: خه‌لکینه! گهر ئیوه له
دینی من به گومانن، من ئه‌وانه‌ی
غه‌یره‌ز خودان و ئیوه ده‌یانپه‌رسن،
ناپه‌رسنتم. به‌لام ئه‌من ئه‌و خودایه‌ی
ده‌په‌رسنتم، ده‌ومرینی و فه‌رمانیش به
من دراوه له ریزه‌ی باوه‌رداران بم.

(۱۰۵) رووش هه‌ر که ره‌وشتی
خوداپه‌رسنی و هه‌رگیز نه‌که‌ی له
ریزی بتپه‌رسنات بی.

(۱۰۶) جگه له خوا هانا بو شتی وا
مه‌به که نه به‌هره‌ی بو تو هه‌یه و نه
زیانی لئی ده‌بینی. ئه‌گهر کردت،
ئه‌وساکه له ناهه‌قانی.

(۱۰۷) خوداش ئه‌گهر تووشی زیانیکت
بکا - بیّزگه له خوی - هیچ که‌سی
نییه لای بدا. ئه‌گهر چاکه‌شتی گه‌ره‌ک
بی، که‌س پیش به چاکه‌ی ناگری و
هه‌ر عه‌بدیکی ئه‌و حه‌ز بکا، تووشی
ده‌کا. هه‌ر خوی له گوناه ده‌بوری و
دلوقانه.

(۱۰۸) بیّزه: خه‌لکینه! وا راستیو
له‌لایهن په‌روه‌رنده‌تanhوه بو هات.
هه‌رکی ریگه‌ی راست به‌دی کا،
شاره‌زا بوون بو خویه‌سی؛ هه‌ر
که‌سیکیش گومپرا ببی، گومپایی دژی
خویه‌سی. من بريکاری که‌ستان نیم.

هه‌رچی له په‌روه‌رنده‌تپا بوت هاتووه،
بن شک راسته و له ریزه‌ی دوودلان
مه‌به.

(۹۵) هه‌رگیز ناشن له‌وانه‌ش بی که
نیشانانی خودایان به درو دانا،
ئه‌وساکه تووش ده‌چیبیه ریزی زیانباران.

(۹۶) ئه‌و که‌سانه‌ی گفتی
په‌روه‌رنده‌ی تؤیان لئی هاته دی، ئیتر
باوه‌ری ناهیین.

(۹۷) جا با هه‌موو نیشانه‌یه کیشیان بو
بی، هه‌تاکوو ئازاری به‌زان به چاوی
خویان ده‌بینن.

(۹۸) بوچی هیچ شاریک نه‌بوو که
خه‌لکه‌که‌ی پروا بیّنن تا ئه‌و ده‌مه‌ی که
پرواکه‌یان به‌هره‌یان پی بگه‌بینن،
بیّزگه له هۆزه‌که‌ی یوونوس؟ که کاتی
پروايان هئینا، ئازاری ئایرووبه‌ره‌مان،
له‌سەر دنیا لئی لادان و وان کرد که
هه‌تا ماوه‌یه ک خوش رابویرن.

(۹۹) ئه‌گهر خودا که‌یفی لئی با، دیاره
هه‌رکی له‌م زه‌مینه‌ن، تیکرا باوه‌ریان
ده‌هئینا. ئاخو تو ده‌ته‌وی به زۆر ئه‌م
مه‌ردمه پروا بیّنن؟

(۱۰۰) هیچ که‌س نه‌بووه پروا بیّنن،
مه‌گین هه‌ر به ئیزني خودا. خوا کریتی
بو ئه‌وانه پریار داوه که تئی ناگه‌ن.

(۱۰۱) بیّزه: به‌ری خو بدنه‌نی له
ئاسمانان و زه‌میندا چها هه‌یه؛ که‌چی
ئه‌م هه‌موو نیشانه و ترساندنه کار
ناکاته سەر گروی پروا نه‌هئینان.

(۱۰۲) ئاخو نه هه‌ر چاوه‌نوری رۆزائیکن
hee وەک رۆزانی ئه‌وانه که به‌ر له‌وان

کویدا خۆی حەشار دەدا؛ سەرلەبەرى
لە نووسراوی ديارىدايە.

(٧) هەر ئەويشە كە ئاسمانان و
زەمینى لە شەش رۆژا دروست كرد و
تەختى فەرمانىرەوايى ئەو لە سەر ئاو
بوو؛ تا بەتقىقىت ئاتەوه، كاممو ئاكاروو
چاكتەرە. گەر وتيشت: لە پاش مردن
ئىيە زىندىوو دەكىنەوە، ديارە
خودانەناسەكان ئىزىن: ئەمە هەر بە
ئاشكرا جادووه.

(٨) ئەگەر بۇ ماوهىيى كەميسش ئازاريان
لىٰ وەدوا بىخەين، ئىزىن: چىرىت پى
نەداوە؟ بىزانن رۆزى ئازاريان بىگاتە لا،
ئىتر لىيان ناوهگەرى، ئەوى گەممەيان
پىندهەت دەوريان دەدا.

(٩) گەر تامى خۆشىيىمان بە مرو
چىزىند و پاشان لىيمان ئەستاندەوە، بى
گومان لە ناھومىدى مل لە ناسوپاسى
دەنى.

(١٠) ئەگەر پاشى لى قەومانىيىش
شادمانىيىمان پى تاماند، هەلبەت ئىزىزى:
قۆرتەكانم لى رەھوبىون. بە كەيفە و بە
خۆى ھەلدەلى.

(١١) مەگىن ئەوى خۆراڭ و ئاكارچاڭ
بوون؛ بەشى ئەوان بۇوردن و پاداشى
ھەرە مەزن دەبى.

(١٢) وىدەچى لە ھېنىدى فەرمان - كە
بۇ تۆ دى - خۆ ببۈرى و بىيىتە مايىەت
دلتەنگىت، كە پىت ئىزىن: چما گەنجى
لە بالاوه بۇي نەھاتۇتە خوارەوە؛ يان
لانى كەم، فەرىشىتىكى دەگەل نەھات؟
تۆ تەنبا ترسىنەرىيىكى و ھەر خودايە كە
چاودىرى ھەمۇو شتە.

(١٣) هەر فەرمانى بۆت دەزىرىن،
شۇنى كەھە و خۆرابگە، هەتا خودا
پى رادەگا و خودا باشترين داوهەرە.

١١. ھوود

وە ناو خودا كە دەھەندە و دلوقانە
(١) ئەلیف، لام، را. كەتىيىكە بەلگەكاني
پتەو كراون و لە پاشان لەلايەن
كارزانى زانا شى كراون.

(٢) كە نابىن ھېچ بېھەرسىن غەيرەز
خودا؛ من لە خوداوه بۇ ئىيە ترسىنەر و
مۇزىدەدەرم.

(٣) لە پەروەرنىدە خۆتانيش داوا
بىكەن، لېيو ببۈرۈ و بشگەرېنەوە بۇ
لای ئەو، تا ماوهىيەكى ناونراو ژيانى
خۆشتان بۇ دابىن كا و دەگەل خاوهەن
ھەر چاکەيەك چاکەي بىكا. ئەگەر
پشتىشىوو ھەل بىكەن، ترسم ھەيە
رۆزا مەزن سزاو بدرى.

(٤) بەرە خودا دەگەرېنەوە و خۆى
ھەمۇو شتى پى دەكرى.

(٥) تۆ بىزانە ئەوانە سنگى خۆ خوار
دەكەنەوە تا لە خوداوه ديار نەبن؛ تۆ
بىزانە لەو كاتەدا خۆ بە جلىكىان
دادەپۇشىن، ئەو دەزانى چىپە
لەمەرچى دەكەن و چى بە ئاشكرا
دەيىزىن؛ خۆى لە رازى ھەمۇو دلان
ئاگادارە.

(٦) لەم زەمینە ھەر شتى
دەجۈولىتەوە گىشتى رۆزى لەسەر
خوايە؛ دەزانى بىكەن لە كۆيىھە و لە

په رووه‌رنده‌ی خویان ئه و درؤیانه‌یان
هه‌لبه‌ست. ده با ناهه‌قیکاره‌کان به‌ر
نه حلته‌تی خودا کهون.

(۱۹) هه‌ر ئه‌مانه‌ن ریی به‌ره و خوا
دده‌ستن و مه‌ردمى پى لای ده‌که‌ن
و خوشیان به رۆژى قیامه‌تى بى
پروان.

(۲۰) ئه‌مانه لهم سه‌رزمینه ناتوان له
خودا راکه‌ن؛ له خوداش پیووه که‌سیان
بۇ دۆست دەست ناكه‌وی. ئه و

که‌سانه دووسه‌رە ئازاریان هه‌یه و نه
توانیویانه ببیسن، نه توانیویانه ببینن.

(۲۱) ئه‌وانه‌ن که خویان دۆراند؛ هه‌ر
درؤیه‌کیش هه‌لیان بەست، بەفیرو
چوو.

(۲۲) هيچ گومان لە‌وەدا نییه کە لە و
دنیا لە هە‌ممو کەس دۆراوتتن.

(۲۳) ئه‌وانه‌ی خاوون باوه‌ر و ئاکارچاک
بوون و دلیان بە په‌رووه‌رینیان
داسه‌کناوه، ئه‌وانه‌ن دەچنە بە‌ھەشت
و تاھەتايە‌ی تىدا دەبن.

(۲۴) نه‌زيله‌ی ئه‌م دوو تاقمه وەک
نه‌زيله‌ی کویر و کەر و چاوساغ و
ڇنە‌وەندەیه؛ ئاخو ئه‌مانه چون يە‌کن؟
دەی بۆچى پەند وەرناگرن؟

(۲۵) نووچمان شاندە لای هۆزه‌کەی،
کە: من بۇتان ترسىنە‌ریکى ئاشکرام.

(۲۶) جگە لە خوا مە‌پە‌رسن،
نيگە‌رانم نه‌وەک رۆزى ئازارى بە‌زانوو
تۈوش بى.

(۲۷) گرە‌گرە‌ی هۆزه‌کەی - کە
خوانەناس بوون - گوتیان: وەک ئىمە

(۱۲) يان ئىزىن: هه‌لبيه‌ستگە. بىزە:
ئه‌گەر قسە‌و راسته، دەسا ئىۋو
بە‌يارمەتى هه‌ر كەسى دەستوو
دەكەوى - غەيرەز خودا - دەسۈورەتى
هه‌لبيه‌سته هه‌ر وەک ئه‌م يېنن.

(۱۴) ئه‌گەر لە پەرسقان دامان، سا
بزانن قورغان لە زانستى خواوه
ناردرابوته خوارەوە: كە هيچ شتىش
شياوى پەرسىنى نىيە، مەگىن هه‌ر
خۆى. ئاخو ئىۋو دەيسەلمىن؟

(۱۵) هەركى ژىنى ئه‌م دنیا‌يە و زەرق
و بەرقى ئه‌وی دەوى، ئىمە مزەى
كردەوەيان - بە تەواوى هه‌ر لەم دنیا‌يە
دەدەبىنى و چىشىانلى كەمەوە
ناکرى.

(۱۶) ئه‌وانه هه‌ر ئه و که‌سانه‌ن رۆزى
سەلا، غەيرەز ئاگر، بەشىان نىيە و
ھەرچى لە زەمەن كەدىان بە‌فېرۇ چوو.

(۱۷) ئاخو كەسى لە پەرووه‌رنده‌ى
خويه‌وە بە‌لگەى روونى پېدرابو و
شايە‌تىكىش لە خواوه بە شوينيا
ھاتووه و كىتىبى مۇوساساش - كە بەرلەو
پېشەوا و جى بەزەبى بۇو - باسى
دەکا، [وەل ئه‌وانه‌ى كە بى بە‌لگەن
وەکوو يە‌کن؟ ئه‌وانه بە‌لگەيان هه‌یه]
بەو قورئانه پروا دەکەن. هه‌ر كەسىش
لەو كۆمەلانه حاشاى لى بکا، جىنى لە
ئاگر خوش كراوه. سا تو لىنى بە‌گومان
مەبە، ئەمە راسته و لە پەرووه‌رنده‌ى
تۈرایە؛ بە‌لام زۆربى ئه‌م مە‌ردمە باوه‌ر
ناکەن.

(۱۸) كى لەو كەسە ناهه‌قتىرە درۆ بۆ
خوا هەل بىبەستى؟ گىش ئه‌مانه لە
بەرانبەر پەرووه‌رینیان رادەزىن و شايەتان
شايەتى دەدەن كە ئه‌مانه بە دەم

(٣٤) ھەر ئامۇڭارىيەكتان بىكەم بەھەرە نادا؛ ئەگەر خودا بېرىار بىدا گومپارا بىكا. خۆى خودانى ھەمووتانە و ھەر بۇ لاي ئەۋىش دەچنەوە.

(٣٥) يان دەبىزىن: خۆى ھەللىيەست. بىزە: ئەر ھەلمبەستووه، تاوانەكەى لەسەر خۆمە؛ منىش لە تاوانى ئىيۇھ بەركەنارم.

(٣٦) بە نووح راگەياندرابۇو، كە: لە ناو ھۆزەكەى تۆدا، جىگە لەوانەي تا ئىستا باوھىريان بە خوا ھىنناوه، كەسى تر بېواناھىنى و لەو ئاكارەي كە ھەيانە غەمگىن مەبە.

(٣٧) لە ژىر چاوهەدىرى ئىمە و ھاناي ئىمە، گەمە ساز كە و لەمەر ئەوانە مەمدۇپىنە كە ناھەق بۇون، ئەوان دەبى ژىر ئاو كەون.

(٣٨) خەرىكى گەمە سازىرىن بۇو؛ ھەر چەند خاوهەن پايه و مايه لە ھۆزەكەى بەلايدا راپىرىدىنایە، حەنەكى خۆيان پىدەكرد. گوتى: ئەگەر ئىيۇھ گال்றەمان پى دەكەن، بەم زووانە ھەر وەك ئىيۇھ گال்றە دەكەن، ئىمەش گال்றەتان پى دەكەين.

(٣٩) لەمە بە لاوه تى دەگەن، كى تووشى ئازارى وا دى ئايرووى بچى و جەزىرەبەى لە بىنەھاتووى بەسەردا بى.

(٤٠) تا ئەو كاتەي كە فەرمانى ئىمە گەيى و تەندوور بە نەيىم زايەوە؛ گوتىمان: لە گىش نىر و مىۋى دوowan ھەلگەرە؛ دەگەل كەس و كارەكەت و ھەركى باوھىرى ھىنناوه؛ مەگىن ئەۋى

دەت بىنин، تۆش مەرۆيەكى وەك خۆمان؛ ئەمانەش كە شۇنىن تو كە وتۈون، رووتەپپووتەي بى ئاوهزىن؛ نەشمان دىيە شىتىكەن لەمە زىانىر بى؛ بەلکوو ئىمە بىّمان وايە درۆ دەكەن.

(٢٨) گوتى: گەلۇ! ئەگەر بىزەم پەروھەرندەم بەزەيى بە منداھات و خويىندومىيەوە و نىشانەي ئەمە لەلايە و ئىيۇھ ئاگاتان لى نىيە، چۆن دەبىن؟ ئاخۇ گەر خۆتان حەز نەكەن، دەكى ئىمە بەسەرتاندا بىسەپىنن؟

(٢٩) گەلۇ! ئەوەندەش بىزانن ھېچ مزم لە ئىيۇھ ناوى؛ پاداشى من لەسەر خوايە و ئەوانەي خاوهەن باوھەن دەگەل ناكەم؛ بى سۆ ئەوان دەگەل پەروھەرنى خۆيان دىدار دەكەن. بەلام من دەبىن ئىيۇھ كۆمەلېكى بى ئاوهزىن.

(٣٠) گەلۇ! ئەگەر من لەلاي خۆميان دەربكەم، كى لە خوازىگارم دەكى؟ ئاخۇ ھېچ بىر ناكەنەوە؟

(٣١) بىشىو نالىيم من گەنجىنەدارى خودام؛ بە پىوارانىش نازانىم؛ ناش بىزەم فرشتەپىكم؛ ناشلىيم ئەوانەي كە ئىيۇھ بە سووکى لېيان دەروان، خوا چاڪىر دەزانى چىيان لە دىدايە. ئەگەر وابم، ئەوسا يەك لە ناھەقانم.

(٣٢) گوتىمان: ئەى نووح! دەم بەدەمەت وەل كەدىن و جوابەجەنگىت فەرى خايىاند؛ گەر راست ئەكەى، ھەرچى ئىزى بەسەرتان دى، پىن بنوينه.

(٣٣) گوتى: خودا ئەگەر حەز كا، بىزو دەنۋىننى و ناكىرى لەبەرى يېھون.

بکەم کە نایزانم؛ ئەگەر بەزەت پىمدا
نەيە و لىم نەبۇورى، يەكىكم لە¹
زىانباران.

(٤٨) وترا: ئەى نووح! بە سلامەتى و
بەو پىتهوه - كە داومانە بە تو و بە²
هاوسەفەرات - دابۇوهەزە؛ چىن و
بەرەكانى دوايىش، تا ماوهەيەك
مەوداي زيانيان ئەدەينى و پاشان
تۈوشى ئازارى بەزيانيان دەكەين.

(٤٩) ئەمانە لەو ھەوالانەي بەرىپوارن -
كە بە توى رادەگەيەنин - لەمەوبەر نە³
تۆ دەت زانىن نە ھۆزەكەت. خۆراڭر بە،
دوايرۆز بۇ خودى ترسانە.

(٥٠) بۇ لاي عادىش ھوودمان نارد -
كە برايان بۇو - گوتى: گەلۇ!
پەرسىندە خوداي تاك بن؛ بەغەيرەز
ئەو ئىۋە خودايەكتان نىيە؛ ئىۋە تەنبا
ھەر درۇيان دەنخىشىنن.

(٥١) گەلۇ! بۇ ئەم كارە مىزىكم لىۋ
ناوى؛ پاداشى من لەسەر داھىنەرى
منە. ئاخۇ بۇ دەبى تىنەگەن؟

(٥٢) گەلۇ! داواى لى بۇوردىنىش ھەر
لەو بکەن و بەرە ئەو بگەربېنەوه؛ كە
لەو بەرزەوه بە رىزىنە بارانتان بۇ بنىرى و
پىزى تر بىدا بە هيىزان. ھەروا بە
تاوانبارى رۇو وەرمەگىرن.

(٥٣) گوتىان: ئەى ھوودى! تو ھېچ
بەلگەت لە خوداوه بۇ نەھىيائىن؛ ھەر
بە قىسى تۆش، مە لە
پەرسىيەكەنمان دەس بەرنادەين؛
پەوايەش بە تو ناھىيىن.

(٥٤) ئىمە ھەر ئەوەندە ئىزىن: ھەنگە
ھېنىدىك لەوانەي دەيانپەرسىيەن،
تۈوشى تۈوشىيەكىان كردى. گوتى:

بەرى پىيارى بۇ دراوه؛ كە ھەموويان
بى باوهەر بۇون، مەگىن كەميان.

(٤١) گوتى: لە ناویدا سوار بن!
رەوانەبۇونى و لەنگەرى، بە ناو خوايە؛
خودانى من بەبۇورىنە و دلۇقانە.

(٤٢) گەمەيەكە ئەوانى دەبرد، بە ناو
پىلى وادا دەچوو وەك چىايىان. نووح
گاسى كرده كورى خۇ - كە لە
شۇنىيىكى چەپەك بۇو - : كورىزگەكەم!
وەل ئىمەدا سوار بىبە و دەگەل
خوانەناسان مەبە.

(٤٣) گوتى: ئەمن پەنا بە چىايەك
دەبەم كە لە ئاوم دەپارىزى. گوتى:
ئەمپۇ ھېچ پارازتن لە فەرمانى خودا
نېيە؛ مەگىن كەسى خۆى بەزەيى
پىندا بىتهوه. شەپۆل كەوتە ئىوانيان و
خرایە رىزى خنكاوان.

(٤٤) ئەوجا گوترا: زەمین! ئاوت
ھەلقولىنە؛ بەرزايى! بەس بىارىنە. ئاۋ
رۇچۇو بە ناخى ئاخا و كار سەرى
گرت؛ لەسەر جوودى لەنگەرى گرت.
وترى: تارن، ئەوانەي ناھەقىكارن.

(٤٥) نووحىش لەبەر پەروەرنەدە
پارايەوه، گوتى: ئەى پەروەرىنى من!
كۈرم كەسوکارى منە؛ بەللىنى تۆش
ھەر دېتە جى و تو لە گش
فەرمانپەوايەك لېزانترى.

(٤٦) گوتى: ئەى نووح ئەم كورەت
كەسى تو نېيە؛ ئاكارى ناپەسندى
ھەس؛ ھەر شتى چى لى نەزانى،
داوا مەكە؛ من ئامۇزگارىت لىدەكەم كە
نەچىيە رىزەي نەزانان.

(٤٧) گوتى: ئەى پەروەرنەدەكەم! ھەر
خۇ بە تو دەپارىزىم؛ داواى شتىكىت لى

(٦١) بُو لای سه‌موودیش برایان سال‌حمان نارد. گوتى: گەلۇ! هەر خوداى تاك بېپەرسن؛ ئىوه بەغەيرى ئەو خودايه‌كتان نىيە؛ ئەو لهم خاکەى وەدى هەينان و ويستى ئاوه‌دانى بىكەن؛ لېبۈوردنى لىن بخوازن؛ پاشان بەره و خۆى وەگەرىن. پەروه‌رندەى من نزىكە و دەفرىاودى.

(٦٢) گوتىان: سالح! بەرلە ئىستىن جىڭەى ھومىدى ئىمە بووى؛ ئاخۇرى نادەى ئەوانەى باب و كالمان دەيانپەرسىت، بىيانپەرسىتىن؟ ئىمە لەوەى كە تو ئىمە بُو بانگ دەكەى، بەگۇمانىن و دوودلىن.

(٦٣) گوتى: گەلۇ! ئەر من لە پەروه‌رندەمەرا بەلگەى ئاشكرا مەن ئاشكرا مەن بەزەيى ئەو كەوتىم، ئەگەر لە فەرمانى دەرچىم، كىن ھەيە بە فريام بىغا؟ لەنگوش ھىچم نايەتە بەر غەيرەز زەرەر.

(٦٤) گەلۇ! ئەمە وشتىر خوايە و نىشانەيە كە بۇ ئىوه؛ بەرەلدايى كەن لە زەۋى خودا بچەرى و بە خراپ دەستى بۇ مەبەن؛ دەنا ئازارىيکى نزىك دەتانگرى.

(٦٥) كەچى لەت و پەتىشىان كرد. گوتى: سىرىز لە مال خۆتانا رايابىرۇن؛ ئەمە بەلۇنى [خودايه و] بى درۆيە.

(٦٦) هەر كە فەرمانى ئىمە هات، لە بەزەيى خۆمانەوە سالح و ئەو چەند كەسانەى دەگەل ئەوا ھاواباوهر بۇون، لە ھەيسوا بۇونى ئەو چەند خۆيى عادەت دان. پەروه‌رندەت خىوى ھىز و دەستەللاتە.

خوا بە شايەت دەگرم، ئىوهش هەروه‌ها شايەت بن لەوي ئىوه دەپەرسن بەركەنارم؛

(٥٥) لە غەيرەز خوا. سا ھەمووتان فيلانم لى بىۋەزەوە و مەۋدام مەدەن.

(٥٦) من خۆم سپاراد بەو خودايه كە منى پەروه‌راندووھ و پەروه‌رندەى ئىوهش ئەوھ. هەر شتىن دەجۇولىتەوە، ژى و ژيارى لەسەر ئەوھ و ديازەر، ېرىگەى پەروه‌رندەم راستەزىيە.

(٥٧) ئەگەر نەيىنە چەدايەش، من بە ھەرچى راسپىراوم پىم گەياندىن؛ خودانى من مەردەن تر لە شوپىنى ئىوه دادەنلى و ھېچ زيانىشى لى نادەن. پەروه‌رندەم چاوه‌دىرى ھەمۇو شتە.

(٥٨) كاتى فەرمانى ئىمە هات - لە بەزەيى خۆمانەوە - ھوود و ئەوانەى دەگەل ئەوا ھاواباوهر بۇون، لە جەزىھەبى ھەر سەخت نەجاتمان دان.

(٥٩) ئەوهش عاشىرەتى عاد بۇو، كە سەبارەت بە نىشانەي پەروه‌رينيان حاشايان كرد و لە فەرمانى پىغەمبەرە كانى خۆيان لايائدا. هەر كەسىكى بلەوهز و لاسار بۇو شوپىنى دەكەوتەن.

(٦٠) لەم دنیايه و لە چەنلىقەندا، نەفرىنيان ھەر بە شوپىنىھەن. ئاگادار بن كە ھۆزى عاد لەمەر پەروه‌رندەى خۆيان بە حاشا بۇون. با بتارىن عادەكان كە ھۆزى ھوود بۇون.

- (٧٥) که ئىپراھيم له سەره خو و دلنه‌رم و بەرەو خودا بۇو.
- (٧٦) ئىپراھيم لەمە واز بىنە، فەرمانى خودات ھاتگە و بى گومانە بەلايەكى بى گەرانەوەيان بۇ دى.
- (٧٧) كاتى راسپاردەكانمان گەينە لاي لووت، به گەيشتنيان دژداما و يېيان كەوته تەنگانەوە و گوتى: ئەمپۇڭ كار دژوارە.
- (٧٨) هۆزەكەى به هەلەداوان لېنى وەكۇ بۇون؛ دەپېشىشدا هەر كاريان بى نامووسى بۇو. گوتى: گەلۇ! ئەم كىزانەم بۇ ئىۋە بن، پاكىزىن؛ ترسستان لە خودا ھەبى و شەرمەزارى ميوانەكانى خۆم مەكەن. ئاخۇ پياڭى ئاكارباشتان تىدا نىيە؟
- (٧٩) گوتىان: خۆت ئەمەت زانىوه، ھېچ كارىكمان بە كىزەكانى تو نىيە؛ ديارە بۇ خۆشت دەزانى چىمان دەھوى؟
- (٨٠) گوتى: بىرما ھېزم بە ئىۋە بشكايدى ياخۇ پەنام بىردايدى به جى پەنايەكى حەستەم.
- (٨١) گوتىان: ئەلى لووت! ئىمە راسپاردە خوداتىن؛ دەستى ئەمانەت پى ناگا. تو دەگەل مال و خىزانت - لە چەند بەتايىكى شەۋىدا - بکەونەرى؛ كەستان ئاور نەداتەوە؛ غەيرى ڙىت، كە ھەرچى تۈوشى ئەوان بى، تۈوشى ويش دى. ژوانىشىيان بەرى بەيانە؛ ئاخۇ بەيان نزىك نىيە؟
- (٨٢) كە فەرمانى ئىمە گەيىشت، ئە و جىمان سەرەونخوون كرد.

- (٦٧) ئەوانەش كە ناھەقىيان كرد، نارەتەيى وایان بۇ ھات، لە ناو مالانى خۆياندا دەممەوروو ھەستيان لى پرا؛
- (٦٨) دەتكوت هەر لەھى نەزىباون. بزانن كە ھۆزى سەمۇود لە پەروەرنەدى [مەزنيان] حاشايان كرد؛ ھەى لەھەش بەولۇھەر چن.
- (٦٩) راسپاردەكانى ئىمەش مەزدەيان دا بە ئىپراھيم؛ گوتىان: سەلام. وتنى: سەلام. زۆر پى نەچوو گۆلکىكى برىيانى ھاورد.
- (٧٠) وەختى دىتى دەستيانى بۇ درېز ناكەن، كارەكەيانى پى بەلاجەوى ھات و ترسى رى نىشت. گوتىان: تو ئەندىشىت نەبى؛ ئىمە بۇ لاي هۆزى لووت بەرى كراوين.
- (٧١) ڙنەكەى - كە ھەلۇىستابۇو - كەنلى ھاتى. ئەوسا مزگىنېمان پى دا بە ئىسحاق و سەرەرای ئىسحاق بە يەعقووب.
- (٧٢) ڙنە گوتى: ھاي لە منى! ئاخۇ منى پېرىزىن منالىم دەبى و ئەم شووەشم پېرەمېرە؟ بەراسلى شتىكى سەيرە!
- (٧٣) گوتىان: ئاخۇ فەرمانى خودات پى سەيرە؟ خىزانى ئەم مالە! بەزە و پېتى خوداتان نسيو بى. پايەبەرزى و پى ھەلگۇتن ھەر لە خۆى دەوەشىتەوە.
- (٧٤) ئىپراھيم - كە ترسى شكا و مزگىنېكەشى پى گەيىشت - لەسەر ھۆزى لووت سكالاى دەگەل كردىن.

خۆم بهو سپاردووه و بهره و خۆی
دەگەریمەوه.

(٨٩) گەلۇ! دژویستانى ئیوه لە حاندى
من تۈوشى تاوايىكتان نەكا كە ئەو
بەلای ھۆزى نووح و ھۆزى ھوود و
ھۆزى سالح بەسەريان ھات،
بەسەر رەنگى ئەمەن بىنەم.
لۇوتىش لەمېڭ نىيە.

(٩٠) ئیوه لە پەروھەندەتەن داوا بىكەن،
لىيۇ ببۇورى؛ پاشان بەرەن و خۆى
وەگەرین. پەروھەندەم دلۋقان و
مېھرەوانە.

(٩١) وتيان: شوعەيىب! زۆر لە و شتاتە
تىنەگەين كە تو ئىزى؛ لە ناو خۆمان بىن
دەستەللات دەبىنەن. ئەگەر لەبەر
خاترى خزمانت نەبا، بەردەبارانمان
دەكردى؛ تو دەرۋىستى ئىمە نايەى.

(٩٢) گوتى: گەلۇ! ئاخۇ خزمەكانى
منتان پىن لە خودا گرینگىترە، كە
خوداتان خستۇتە پىشت گوپتاتانەوە؟
ھەر كارىكى ئیوه دەيکەن، پەروھەندەم
دەورەن داوه.

(٩٣) گەلۇ! ئیوه ئەوهى لە دەستوو دى
بىكەن؛ منىش وَا خەرىكى كارم. لەوە
بەوللاوه دەزانن كى ئازارى ئاپرۇوبەرەن
دىتە سەر و كىن بە درۆزىن دەرەچى.
چاودەنۇر بن؛ ئەوا منىش دەگەل ئیوه
چاودەنۇرم.

(٩٤) كە فەرمانى ئىمە گەيىشت، لە
بەزەيى خۆمانەوە شوعەيىب و
ھەوالەكانى باوهەرداريمان نەجات دا؛
ناھەقىكارانىش نەعرەتىك واي
تاساندن كە ھەموويان دەمەرروو
پشۇويان پرا؛

گزمۇولەقورى بەرداسان بە بىن ناوير بۇ
باراندى.

(٨٣) بە دروشمى پەروھەندەت ھەمۇو
نىشانە كرابۇون. بەلای ئاوا دەربارەى
ناھەقىكاران هېچ دوور نىيە.

(٨٤) بۇ مەديەنىش شوعەيىبى
برايانمان [نارد]. گوتى: گەلۇ! خوداي
تەنیا بېرسىتىن؛ لە غەيرى ئەو ھېچ
پەرسەتوویەكتان نىيە. لە كىشان و
پۇوانەدا گزى مەكەن. خۆش گوزەرانوو
دەبىنەم و من لە ورۇزە ترسم ھەيە
ئازارى داگرتان بۇ بىن.

(٨٥) گەلۇ! كىشانە و پۇوانە و بەرانبەر
بىن؛ شتىش كەم مەدەن بە خەلک و
لە دنیا لەسەر بەدەرى، پىن دامەگەن.

(٨٦) ئەگەر يېراتان بە خوا بىن،
ھەرجى ئەو بۇو بىلەتەوە بۆتان چاكە و
چاوهەدىرىيو بە من نىيە.

(٨٧) گوتىان: شوعەيىب! مەر نويىزەكەت
ھانەت دەدا ئىمە واز لە و شتە بىنەن
كە باب و باپىرانى مە دەيانپەرسىت،
يان وەك خۆمان دەمانەوى لە دارايى
خۆماندا دەسکارى نەكەن؟ بەراستى
كە تو پىاۋىكى لەسەرەخۇ و بە
سەلىقەى.

(٨٨) گوتى: گەلۇ! ئەگەر بىزەم
بەلگەيەكى بەھېزەم لە پەروھەندەرە
لەلایە و ھەر ئەويشە بىزىو باشى
پىداوم، چۈن دەبىن؟ ئەگەر دژوو
دەھىستم و ئىزەم فلان كارە مەكەن، خۇ
نيازىم ئەوه نىيە كە خۆم بىكەم، نيازى
من ھەر ئەوهىيە - تا دەتوانم -
[كاروبارتان] سامان بىدەم. بە ئاوات
گەيىشتىنىش ھەر بە خوايە و ژىنى

- که رۆزىکە هەموو مەردم گش له‌وي
کۆ دەكىنەوهە؛ رۆزىكى ديار و به‌رجاوه.
- (٤) ئەو رۆزە وەدرەنگى ناخەين،
مەگىن بۇ ماوهىيەكى كەم.
- (٥) رۆزى كە دى، هيچ كەس بە
بى ئىزىنى خودا مەتق ناكا؛ لە ناوياندا
قەره‌بهخت و به‌ختەوەر هەن.
- (٦) سا ئەوانەي قەره‌بهختن، لە
ئاگران بە ئاخ و هەنيسک دان.
- (٧) هەر دەۋىدا دەمېنەوهە، هەتاکوو
ئەم عاسمانانە و زەمینە هەن؛ جا
مەگىن پەروھەر دگارت مەيلى لى بى.
پەروھەرندەت هەرچى خۆى بىھوى
دەيکا.
- (٨) ئەوانەش كە به‌ختەوەرن، هەر
لە به‌ھەشتىدا دەبن، هەتا ئەم
ئاسمانانە و ئەم زەمینە هەن؛ مەگىن
ئەھەر دەرەنەت مەيلى لى بى.
بەخشىشىكە نايپەنەوهە.
- (٩) سا تو سەبارەت به‌وهى وان
دەپەرسىن، دېدۇنگ مەبە. هەر ئەوانە
دەپەرسىن كە باب و كالى پىشۇويان
پەرسىيان. ئىمەش بە بى
كەمايەسى بەشى خۆيانيان
دەدەينى.
- (١٠) مە كىيىمان دا بە مووسا و
كىشەى لەسەر هەلایيسا. خۇ ئەگەر
پەروھەرندەت تو ئەوسا يېيارى نەدابا،
زوو كىشەيان دەپەرىاوهە؛ كە ئىستاش
سەبارەت بەم، هەر دوودل و
بەگومان.
- (١١) بىڭومانە پەروھەرندەت قەرەبووى
كەدەتى هەمۇويان بە تەواوى دەداتەوهە

- (٩٥) دەتكوت هەر له‌يشدا نەبوون. با
باتارىن خەلکى مەديەن؛ وەكۈو هۆزى
سەمۇود تاران.
- (٩٦) هەروا ئىمە موسامان بە
چەندىن نىشانەي خۆمان و
بەلگەيەكى ئاشكرا نارد،
- (٩٧) بەرە فېرۇھۇن و پىاوانى ديوانى.
ئەويش هەر گۈچ بەفەرمانى فېرۇھۇن
بۇون؛ كە فەرمانى فېرۇھۇنىش دېرى
راستى بۇو.
- (٩٨) رۆزى سەلا وەپېش دەستەي
خۆى دەكەھەر و هەمۇوان دەباتە ناو
ئاگر، چەند خراپە ئەو جىئى ئەوانە
دەيچىنى!
- (٩٩) لەم دنيا و لە رۆزى دوايىش،
نەحلەتىيان بە شوينەوهە. ئاي لەو
خەللاتە دىزىوه!
- (١٠٠) ئەمانە چەند هەوالىك بۇون لەو
شارانە كە بۇ تۆى دەگىرىنەوهە؛ هېنديك
لەوانە هەر هەن و هېنديكىشيان
لەبەين چووگەن.
- (١٠١) ناھەقىيمان لى نەكردن؛ بەلام
ئەوان ناھەقىيان دەربارە خۆ كرد.
كاتى فەرمان لە پەروھەرندەت تۇرا هات،
ئەوانەپەرسىيopian بۇون - جىگە لە
خوا - هيچ كارىكىيان بۇ نەكردن و - جىا
لە زيان - هيچ شتىيان بۇ زىاد نەكردن.
- (١٠٢) ئاواينەيە غەزەبى پەروھەرندەت
تۆ، كاتى شارانى دادەگىز كە
خەلکەكەيان ناھەقەن. ئەۋ ئازارە خودا
دەيدا، زۇر بەزان و زۇر دژوارە.
- (١٠٣) لەمانەدا بۇ ئەوانەي لە ئازارى
رۆزى پەسلانى بتىرسىن، پەندى ئەيە؛

(۱۱۹) [جا] مه‌گین په‌روه‌رنده‌ی تو به‌زه‌بی پیاندازیت‌هه‌وه؛ که هه‌ر بویه‌ی دروس کردوون. پیریاری په‌روه‌رنده‌شت هه‌ر دیت‌هه جی، که: جه‌هه‌ندم، له جندوکه و بنیادهم - هه‌موو - پیر ده‌که‌م.

(۱۲۰) ئەم حه‌مکه ده‌نگوباسانه‌ی پیغه‌مبه‌رانت بو ده‌که‌ین، که دلداریت بدھینه‌وه. هه‌رچی لە‌مەدا بو تو تهات، راستی رسته و بو گه‌لی خاوه‌ن باوه‌ران ئامۆزگاری و بیره‌وه‌ری تىدا هه‌یه.

(۱۲۱) بە و که‌سانه‌ش که باوه‌ریان نییه، بیزه: هه‌رچی لە ده‌ستوو دی بیکه‌ن؛ وا ئیمەش کاری خو ده‌که‌ین.

(۱۲۲) چه‌مەراش بن، ئەوا ئیمەش چاوه‌نورین.

(۱۲۳) هه‌ر شتیکی بە‌رپیواره - له ئاسمانان و زه‌میندا - گیش بو خودان؛ هه‌موو کاریک هه‌ر سه‌ریه‌وه. سا تو هه‌ر ئەو بپه‌رسته و چاره‌نووست به‌و بسپیره. هه‌ر کاری که ئیوه ده‌یکه‌ن، په‌روه‌رنده‌ت له هیچی بى ئاگا نییه.

۱۲. یووسوف

وه ناو خودا که ده‌هنده و دلوقانه

(۱) ئەلیف، لام، را. ئەمانه چه‌ندین نیشانه‌ن له کتیبی دیاری ده‌ره‌وه.

(۲) قورئانیکه به عاره‌بی ئیمە ناردمانه خواره‌وه، شایه‌تا ئیوه تیبگه‌ن.

(۳) ئیمە ویرای ئەم قورعانه‌ی که به‌تون راگه‌یاندووه، شیرین ترین

و هه‌ر خوی لە هه‌ر کاری ده‌یکه‌ن، ئاگاداره.

(۱۱۲) وەک فەرمات پېندرابه، خۇراڭرە! ئەوانه‌ش که لەتەک توّدا بەرە و خودا وەگەراون، با هه‌روا بن؛ سەرپیچیش له فەرمان مەکه‌ن! هه‌رچی بیکه‌ن خودا ده‌بىيىنى.

(۱۱۳) رموده‌ی ئەوانه مەبن غەدرى ده‌که‌ن! دەنا به ئاگر دەسۋوتنىن. غەيرەز خوداش هيچ كەس دۆستايەتىو ناكا و ئىتىر كەسيش پاشان يارىدەتان نادا.

(۱۱۴) له هه‌ر دووك ئالى رۆزىدا و چەن بەتلى سەرەتاي شەۋىت، نۆزى بکە؛ چونكە چاکە خراپەيە لەبەين دەبەن. ئەمە پەندە بو ئەوانه‌ي پەندگر بن.

(۱۱۵) هه‌ر خۆبگرە؛ بىسىخودا پاداشى چاکە كارەكان وندا ناكا.

(۱۱۶) ئەم هه‌موو بەرە و چىنانه‌ى بەرلە ئیوه هاتن و چوون، چۈنە كەسى وایان نەبوون، بىلگە نەدەن لە زه‌میندا خراپە بەرپیوه بچى؟ مەگین كەمېك لەوانه‌ى رزگارمان كردن لە زىوييانا. ناھەقىيىكارەكانىش هه‌ر كەوتىنە شوپىنى خۆشگۈزەرانى خۆيان و تاوانبار بۇون.

(۱۱۷) په‌روه‌رنده‌ت - به ناھەقى - ج جار قرانى نەخسته ئەو شارانه‌ى ئاكارچاک بۇون.

(۱۱۸) په‌روه‌رنده‌ت ئەگەر حەزى بکردايە، خەلکى دنیاى گىشتى دەكردە يەك ئاين؛ بەلام به ناتەبايى هه‌ر دەمېننەوه؛

كوشتن گەرپىن و بىخەنە بن بىرەكەوه؛
كاروانچى ھەلىگەنەوه.

(١١) گوتىان: بابۇ! چۈنە كە تو لەمەر
يۈوسف لە ئىمە ئارخەيان نابى؟ خۇ
ئىمە خۆشمان گەرەكە.

(١٢) سوو دەگەل ئىمەى بىزىرە،
گەشت بکات و گەپ برات و خۆمان
پارىزگارى دەبىن.

(١٣) گوتى: ئەگەر بىبەنە دەر،
تۈوشى كول و كەسەر دەبىم؛
ترسىشىم ھەس گورگ بىخوا و ئىۋە
ئاگاتان لى نەبى.

(١٤) گوتىان: ئەگەر گورگ خواردى -
كە دە خۆرتىن و پىكەوهىن - ديارە ئىمە
زىانبارىن.

(١٥) كاتى كە بىدیانە دەرى و بە
گەله كۆمەگى ويستيان بىخەنە بن
بىرەكەوه، [ئىتىر كاريان تەواو كرد و]
ئىمەش ئەومان تىگەياند كە: تو لەم
كارە ئاگاداريان دەكەيەوه؛ كە خۆيان
ھەستى پىن ناكەن.

(١٦) ئىيوارى لە تارىكاندا، بۇ لاي بابيان
- بە گريانەوه - وەگەران.

(١٧) گوتىان: بابۇ! چۈوبۈون
غارغارينى بکەين و يۈوسفيشىمان لاي
كەل و پەلمان بە جىھېيىشت؛ گورگ
خواردى. هەر چەند راستىيىشت پىن
دەلىيىن، يىروايە بە ئىمە ناكەى.

(١٨) كراسەكەشيان ھېنابۇو؛ خويىنه
درۆزىنە پىوه بۇو. گوتى: ديارە دلى
خۆتان كارىكى لەبەر خەملاندوون.
خۆراڭرى بىن ناشوكىرى [چارى منه]:

چىرۇكت بۇ وەدەگىرىن؛ كە دەپېشدا تو
ھەر ئاگاشت لى نەبووه.

(٤) وەختى يۈوسف بە باوکى گوت:
بابۇ! من ياردە ئەستىرە و خۆر و ھەيقم
بە خەو دىتن، كە سەر بۇ من
دەچەمىيىن.

(٥) گوتى: ئەى كورىزگەكەى خۆمرا
ئەو خەونەت لە لاي براكانت مەگىرەوە،
نەوهك گەرىكت پىن بکەن؛ چونكە
شەيتان بۆبىنیادەم دوزمىيىكى
ئاشكرايە.

(٦) ئەمە ديارە پەرەنەت ويسىتوو
ھەلت بژىرى و فيرىت بكا ماناي خەونان
لىك دەيەوه و دەربارە تو و ھەموو
خانەدانى يەعقووب، چاكەى بىن
كەمايەسى بكا؛ وەك ئەو چاكەى
سەبارەت بە ئىپراھىم و ئىسحاقى
باوانى توى كرد. ديارە پەرەنەت تو
ھەرە زاناي لەكارزانە.

(٧) لە رابوردە ناو يۈوسف و برايانى،
پەندى زۆر ھەن بۇ ئەو كەسانەى
دەپرسن.

(٨) كاتى گوتىان: ديارە يۈوسف و
براكەى لاي باوهەمان لە ئىمە
خۆشەويسىتىرن؛ خۇ ئىمەش
دەستەپىاۋىكىن. بىن گومانە بابى ئىمە
بە ئاشكرا گومپا بۇوه.

(٩) يۈوسف بوغۇن، يان لە شوينىكا
فرىي دەن؛ ھەتا باوک بىيىتە تايىبەت بە
خۆتان. لە پاش ئەوپىش ئىۋە بىن بە
كۆمەلىكى بەركەتى.

(١٠) يەكى لەوان ھەلىدايە: ئەگەر
كارەكەى ھەر دەكەن؛ لە يۈوسف

سەروھرى وى ھاتن. گوتى: سزاى
كەسىن چىيە دەگەل مال و خىزانى تو،
ته‌مادارى شۇورەيى بى؛ غەير لە زينان
يا جەزىرەبەيەكى بەزان؟

(۲۶) پەرسقى دا: وى تەماى دەمن
كىرىدبوو. يەكىن لە خزمەكانى وى
ھەلىدايە: گەر گجى ئەم لە لاي
پېشەوە دراوه، وى راست ئەكا و ئەم
قىرويە؛

(۲۷) گەر گجىشى لە پىشەوە
دادراوه، وى درۆي كرد، ئەو راست
دەكا.

(۲۸) وەختى دىتى كراسەكەى لە
پىشەوە دادراوه، وتنى: ئەمە لە
ھېنىدىك فىللى ئىۋەيە؛ فىللى ئىۋەش زۆر
گەورەيە.

(۲۹) يۈوسف! واز لەم باسە بىنە.
حورمىن! تۆش بۇوردن لە خەتات داوا
بىكە؛ كە تو لە خەتاكارانى.

(۳۰) ژنانى شار قاويان داخست: ژنا
عەزىز حەز لە خولامى خۆ دەكا؛ لە
دلداريدا سووتاوه؛ وا ديارە تەواو لە
رىيگە دەرچووھ.

(۳۱) لە پاش ئەوهى تىزوتانە ئەوانى
بىست، لە دووئى ناردن؛ گەلىن بالگە و
[خوارددەنلى] لا دانان و ھەر يەكەى
چەققۇيەكىشى پى سپاردن. گوتى:
بۇيان وەرە دەرى. ھەر كە دىتىيان
حەپەسان و دەستەكانى خۆيان يېرى و
گوتىيان: ئەن نامەخوا! ئەمە مرو نىيە و
بى سو فرشتەيى خۆشەويسىتە.

(۳۲) وى گوت: ئەمە ئەو كەسەيە كە
لەسەر ئەو سەرددەنسى منتان دەكرد؛

لەمەر ئەوانەش كە ئېژن، خودا
دەھانامەوه دى.

(۱۹) كاروانى هات، ئاوكىشىيان نارد،
دۆلچەى داھىشت: مژدە ئەمە
كۈرىزگەيە. وەكoo كالا تاقەتىان كرد؛
خوا لە كاريان بە ئاگا بwoo.

(۲۰) بە نرخى كەم، بە چەند درەم
فرۆتىان و نەشيان دەۋىست.

(۲۱) ئەو كەسەي لە مىسر سەندى،
بە زىن خۆى وت: قەدرى بىگە
بەشكoo قازانجى لى بىكەين؛ يان
بىكەينە زارۋى خۆمان. بەم ئاوايە لەو
ھەرددادا يۈوسفمان زۆر باش
دامەزراند؛ تا ئىمە فيرىشى بىكەين
چۈن خەونان لىك بىدانەوه. خوا لەسەر
كارى خۆى زالە؛ بەلام زۆربەي ئەم
مەردمە لى نەزانن.

(۲۲) وەختى بwoo بە پىاوى تەواو،
سەليلقە و زانستمان پىدا. ئىمە ئاوا
پاداش بە كارچاكان ئەدەين.

(۲۳) ئەو ژنه وا يۈوسف لە مالى ئەوا
بwoo، تەماى تىكىد. دەرگاكانى لى گالە
دا و گوتى: بەلەز ئاماھىيە. گوتى: ئەن
پەنا بە خودا؛ ئەن ئاغامە، قەدرى
گەرتووم، [بى ئەمەگانى داۋىنپىس] كە
ناھەقىن، ناخەلەسىن.

(۲۴) وى پەلامارى ئەمە دا و ئەمېش
گەر بەلگەى پەرەرنەدەي نەدىبا،
ئاواقاي دەبwoo. بۇ ئەمە بwoo كە خراپە و
شۇورەيى لى بى وەپرىنگىننىن؛ ئەم يەكىن
بwoo لە عەبدە دلىپاكە كانمان.

(۲۵) بە كىيەركىن ھەر دوو گەينە لاي
دەرگاكە؛ گجى يۈوسفى لاي پىشەوە
دادرى و لە بەرددەرى، تووشى

ده‌رباره‌ی ئىمە و مەردەمی کردگە؛
بەلام بەشى زۆر لە مەردەم ھەر
ناشکورن.

(۳۹) ئەرى ئىوهى دوو ھاوبەندەم! ئاخو
چەندىن پەروھەرندە و پى باشتەرە، يَا خۇ
خوداي تاك و تەنیاى زال بەسەر
ھەموو شتىكى؟

(۴۰) ئەوانەي دەيانپەرسىن، چەند
شتىكى غەيرەز خودان، كە خوتان و
باب و كالتان - سەرەخۇ - ناوتنلى
ناون؛ هيچ بەلگەيەكى پتەوتان لە
خواوه لە دەستتا نىيە. فەرمانىش ھەر
ھى خودايە و ھەر ئەويش فەرمانى
داوه كە غەيرەز ئە و مەپەرسىن. دېنى
كە راست و دروستە ھەر ئەمەيە،
بەلام زۇربەي خەلکى دنیايه نازانى.

(۴۱) ئەي ھەر دووی ھاوبەندىخانەم!
يەك لە ئىوه دەيىتە مەيگىرى خىوى؛
ئەوهەكەي تر لە دار دەدرى، ئەوسا
مەلان چىنهى لە سەريدا دەكەن.
كارىكى كە دەتانەويست لە
ئەنجامەكەي بېرسىن، وا زاندرا و ھەر
وھدىش دى.

(۴۲) بە يەكىك لە دوو كەسانەي
بۇي داناپۇو بىزگار دەبىي، وتنى: كە
دەچىي لاي ئاغات، باسم بىكە. شەيتان
نەيەيىشت لە بىرى بىي، لە لاي ئاغاي
باسى بىكە؛ تا چەند سالىك لە
گرتۇوخانە مايەوە.

(۴۳) شا گوتى: لە خەوما دېتم، حەو
گاي قەلەو حەو چىلى لەر
دەيانخواردن؛ حەو گولەدەخلى
شىنيش و حەوتى دىكەي وشكەلاتتوو.
ئەي دىوھخان نشينەكان! ئەم خەونەم

ويستم بىيىتە دۆستم و دەستم دەگەل
تىكەل بكا، خۆي راگرت و بۆم تاو نەكرا؛
ئەگەر ئەوهى لەم دەۋى بىكى، نەيىكى،
دەبى بچىتە زىندانى و وەك ئىسىرانى
رابوېرى.

(۴۴) گوتى: ئەي پەروھەرندەي من!
زىندانەكەم پى خۆشتەرە لەوهى ئەوان
لېم دەخوازن؛ ئەگەر تو گەرى ئەوانەم
لى لە نەدەي، دلم دەچى بۇ لايىن و
يەكىك دەبىم لە نەزانان.

(۴۵) خودا نزاي قبۇول كرد و گەرى
ئەوانى لى لە دا، كە خۆي بىسىر و
زانايە.

(۴۶) پاشان وايان بە باش زانى - دواى
ئەو ھەموو نىشانانەش - تا ماوهەيەك
زىندانى بى.

(۴۷) دوو خولامىش دەگەل ئەو چۈونە
زىندانى. يەكىان گوتى: من خەونم
دېت ترى دەوشىم. ئەو دى گوتى: من
لە خەوما نام بەسەر سەرەھەيە، مەل
لىيى دەخۇن. خەونەكەمان بۇ لېكىدەوە؛
ئىمە دەتۆرەدەبىنەن كە لە
خىرەومەندەكان بى.

(۴۸) گوتى: بەرلە ژەمە نانى كە بۆتان
دى و پېش خواردنى، ماناي خەونەكەو
پىددەلېم؛ كە ئەمەش لەو بەھرانەيە
پەروھەرندەم فيرى كردووم. من ئايىنى
ئەو كەسانەم وەلانايە، كە نە بىرويان
بە خوايە و لاشيان وايە قىامەت نايە.

(۴۹) من شوين دېنى باوانى خۆم،
ئىبراهىم و ئىسحاق و يەعقووب
كەفتگم؛ بەرەوامان نەزانىگە هيچ
شتىكى بە شەريكى خوا بىزانىن.
ئەمەش لە چاکەي خواوهەيە كە

(٥١) وٽى: بۆچى گەرەكتان بwoo يووسف بۆ خۆو دەستەمۆكەن؟ گوتىان: خوا بەو رۆژە نەكا، ئىمە كارى شۇورەيىمان لى نەدىوە. ڇنا عەزىز ھەللىدایە: ئىستە راستى ئاشكرا بwoo؛ من تەماحەم دەو كردىبوو؛ ھەرچى ئەو گوتۈويە راستە.

(٥٢) [يووسف گوتى]: ئەمەش بۆيە بwoo بىانى، پاشەملەش غەيانەتم پى نەكەد و خودا دەھۆى دەغەلبازان ناخاتەرى.

(٥٣) منىش ھەرگىز ھېچ پاكانە بۆ خۆم ناكەم. نەوس ھەموو خراپەيەك بە پياو دەكا؛ مەگىن ئەوى پەروەرنەم بەزەبى پىدا يېتەوە. پەروەرنەم خەتابەخش و دلوقانە.

(٥٤) شا گوتى: بىمېننە لاي من، وا دەكەم ھەر سەر بە من بىن. كاتى دواندى، گوتى: تو ھەر لەمپۈكەوە لە لاي ئىمە بەرپىزى و جىڭىز باوهەرى.

(٥٥) گوتى: بىمكە بە سەركارى نەغدىنە و بەرپۇوى ولات؛ چاوهەدىرى لىدەكەم و لىزانىشىم.

(٥٦) ئا بەم جۆرە يووسفمان لەم سەرزەمىنە [بە ڕىزەوە] جىن كردىوە؛ [خۆش نشىنىك بwoo] لە ھەر جىن خۆى ويستبائى لەۋى دەزىيا. ھەركى ئىمە بىمانەۋى بەر بەزەيىمانى دەخەين؛ پاداشى چاكەكارانىش ونداناكەين.

(٥٧) خۆ ديارە پاداشى ئەو لاش ھېزاتره بۆ ئەوانەي باوهەردار و خۆپارپىزىن.

بۆ لىكىدەنەوە، ئەگەر لىكىدەرەوەي خەونىن.

(٤٤) گوتىان: ھەر خەونە درۆزەن؛ ئىمە لەم تەرزە خەونانە سەر دەرناكەين.

(٤٥) لەو دوو كەسە ئەوەي كە بىزگار كرابوو - بە دېرۈزۈوان - تازە و بىرى ھاتەوە، گوتى: ئەمن بۇتاني لىكىدەدەمەوە؛ سا بىنېرەن.

(٤٦) يووسف! مېرى ھەمېشە راست! ھە گاي قەلەو ھە و چىلى لەجەر ئەيانخۇن، ھەوت و شۇوى ھېشىتا ھەر شىن و ھەوتى دىكەش وشكەلاتۇون. ئەم خەونەمان بۆ لىكىدەوە؛ كە من دەچەمەوە لاي مەردم، بەشكۇو ئەوانىش تىبىگەن.

(٤٧) وٽى: ھە سال لە كشت و كال وچان نادەن؛ ھەرچىيەكى درووتانەوە - كەمېك نەبىن كە لىنى دەخۇن - لە وشۇوى خۆيا بىللەوە.

(٤٨) لە پاش ئەمە ھەوتى قاتى و قېرى دادى؛ ھەرچى پېشىو بۆ ئەمانەتان ھېشىتۆتەوە، ھەمۇو دەخۇن؛ مەگىن كەمىن لەوەي قايىم ھەللىدەگەن.

(٤٩) لە دواى ئەمە ئەمجارە شاللىكى وا دى، بۆ ھەموو كەس باران و بىرۇوەك مشەيە و لەودا مل لە گوشىن دەنин.

(٥٠) شا گوتى: بۆم بەيىن. كاتى راسىپاردەكە هات، گوتى: وھەرلى لاي ئاغات و لىنى پرسە، ئەو ڇنانەي كە دەستى خۆيانىيان بىرى، نيازيان چ بwoo؟ پەروەرنەم لە دەھۆيان ئاگادارە.

(٦٦) گوتى: رەگەلتانى ناخەم تا پەيمانم بە ناوى خودا نەدەننى، كە هەر دەبى بۆم يېننەوە؛ مەگىن گىش دەرەتايىكىوو لىگىرا بى. كاتى كە پەيمانيان دايى، گوتى: خودا لەم بنا رە ئاگادارە.

(٦٧) گوتى: ئەى فرزەندە كانم! لە يەك درگاوه مەچنە ناو، لە دەروازەدى جىاجىياوه بىچنە ژۇور؛ ئەمن ناتوانم هېچ شتىك لە قەزاي خوا لە ئىۋە دوور بخەمەوە؛ فەرمان هەر بۆ خودايە و بەس؛ خۆم هەر بە وى دەسىپىرم و كەسائىيکىش كە ئەو بە كارساز دەزانىن، با خۆيان هەر بەو بىسپىرن.

(٦٨) كاتى لەو جىيى - كە بابيان راي سپارىدبوون - چۈونە ژۇورى، ئەم كارهيان هېچ شتىكى لە ئەوان دوور نەخىستەوە، تەنبا هەر بۆ نيازىك بۇ كە لە دلى ياقووبدا بۇو پېنگى هىينا؛ ئەويش بۆ خۆى لەو شتانەى كە فيرمان كرد زانايەك بۇو؛ بەلام زۆربەى زۆرى مەردم لىيى نازانن.

(٦٩) كاتى لە مالەكەى يووسف چۈونە ھوندور، براكەى خستە لاي خۆى و گوتى: من برايەكەى تۆم؛ لەوهى كە ئەوان وايان كرد خەمگىن مەبە.

(٧٠) گافا بارى بۆ بار كردن؛ زەركا ئاوىنى خستە دوربارى بركەى؛ پاشان جايرچىك جارى راهىبىشت: كاروانىنە! ئىۋە دىزىتان كردووه.

(٧١) ىروويان تىكىردىن و گوتىيان: ئىۋە چىتانلى گوم بۇوه؟

(٧٢) گوتىيان: شەربەى ئاوى شامانلى گوم بۇوه و هەر كەسى بى

(٥٨) برايانى يووسف هاتن؛ بۇ دىتنى وەزۈور كەوتىن؛ ناسىنېوه، ئەوان ئەميان نەدەناسى.

(٥٩) دواى ئەمە بارى باركردن، گوتى: ئىۋە برايەكى باوكىتىان ھەس، بۆمى بىرەن؛ ئەى نەتاندى من خانەخوبى چاكم و پىوانەكەشم تەواوه؟

(٦٠) ئەگەر ئەمەم بۇ نەھىين، پىوانەو لهلای من نىيە و لېشىم نزىك مەكەونەوە.

(٦١) گوتىيان: بە فيل ئەو لە بابى دەستىنەن و بى خەم بە، ئەم كارە دەكەين.

(٦٢) خولامانى خۆى تىڭەياند: ئەو دراوهى كە داويانە، بىخەنە ناوابارەكانيان؛ شايەت ئەگەر گەرمانەوە ماللى خۆيان، بىناسنەوە؛ بەشكۈو ئەمجارەش بىنەوە.

(٦٣) كە چۈونەوە لاي باوهيان، گوتىيان: باقۇ! لە پىوانە بى بەش كراين؛ سا تو بران وېرائى ئىمە رەوانەكە؛ دەشپىوين و ئاگادارىشى لىدەكەين.

(٦٤) گوتى: هەروەك جارى پېشىوو براكەيم پىتان سپارد، ئەويش بىسپىرم بە ئىۋە؟ چاكتىر پارىزەر خودايە و هەر خۆى لە هەموو دلسۆزان دلسۆزترە.

(٦٥) كە بارەكانيان كردهوە، دراقهكەيان دەسکەوتەوە كە بۆيان ناردرابووە. گوتىيان: باقۇ! چمان دەوى؟ ئەمە دەزمایەكەمانە كە بۆمان ناردرابووە. بىزىو خىزانىمان دىنин؛ براكەشمان دەپارىزىن؛ پىوانەپىشت وشترىكىش زىدە دىنин؛ ئەم پىوانەيە هەندكە.

(۸۰) کاتی که لیی ناهومید بون،
بُوسرتە چوونه که‌ناریک. گهوره‌که‌یان
هه‌لیدایه: بُ ئیوه نه‌تازانیوه که باوکتان
په‌یمانیکی به ناوی خودا لى ساندن؛
له‌وه پیشیش خراپه و له راده‌به‌دهر
ده‌رباره‌ی یووسف کردوه؟ سا له‌م
هه‌رده ده‌رنکه‌وم هه‌تا بابم ئیزنه
ده‌دا، يان خوا پیریارم بُ ده‌دا؛ ئه‌و خۆی
چاکتر له هه‌ر که‌سی پی‌راده‌گا.

(۸۱) ئیوه بچنه لای باتنان؛ بیزین: بابوا
کوره‌که‌ت دزی کردوه؛ شایه‌تیشمان
نه‌دا مه‌گه‌ر له‌سهر ئه‌وه‌ی که زانیمان؛
ئاگاشمان له نه‌دیار نه‌بوو.

(۸۲) له مه‌ردمی ئه‌و شاره که ئیمه‌ی
لی بونین له‌و کاروانه‌ش که ده‌گه‌لیان
هاتینه‌وه، پرسیار بکه؛ ئیمه بیسسو
براست ده‌بیزین.

(۸۳) گوتی: نه‌خیر، هه‌وای دلتان
کاره‌که‌ی له بهر خه‌ملاندوون.
[دیسانه‌که] خواراگری بی ناشکوری؛
ئه‌وه خوایه به‌شکوو گشتیان بھینیتە‌وه
بُ لای من. خودا بُ خۆی ئاگادار و
له‌کارزانه.

(۸۴) ئیتر رووی له‌وان و‌رگیرا و گوتی:
ئه‌ی داخم بُ یووسف و له سوی یانی
تانه په‌ریه سه‌رچاوانی و هه‌روا پیشی
ده‌خوارده‌وه.

(۸۵) گوتیان: به خودا سویندەکه، تو
قەت یووسف له بیر ناکه‌ی؛ له‌وانه‌یه
نه‌خوشت خا يان بتکوژی.

(۸۶) گوتی: گازنده و دلمه‌ندیم هه‌ر بُ
خودا ئه‌درکینم و من له خواوه گه‌لی
شتی و ده‌زانم که ئیوه لیی ئاگادار
نین.

هینیتە‌وه، باره حوشتریکی هه‌یه؛
منیش ده‌سته‌به‌ری ده‌بم.

(۷۳) گوتیان: سویندەکه به خودا - خۆو
ده‌زانن - ئیمه بؤیه نه‌هاتگین له‌م
هه‌رده به‌دفری بکه‌ین و دزی له مه
رووی نه‌داوه.

(۷۴) گوتیان: ئه‌گه‌ر دروو له سه‌ر
سووره‌وه بون، سزاو چییه؟

(۷۵) و‌تیان: هه‌رکی له باریدا په‌یدا
کرا، هه‌ر بُ خۆی سزای خویه‌تی، که
سزادانی ناهه‌قان هه‌ر ئه‌مه‌یه.

(۷۶) ئه‌وسا پیش باری براکه‌ی باری
ئه‌وانی پشکنی؛ پاشان له باری
براکه‌ی هینایه‌دهر. ئاوا فیلمان بُ
یووسف کرد. له یاسای ئه‌و پادشاوه‌دا
نه‌ده‌بووایه براکه‌ی گل بدرایه‌وه؛
مه‌گین خودا وا حهز بکا. هه‌ر
که‌سیکی ئیمه حهز که‌ین پله‌پله بالای
ده‌بکه‌ین. له بان هه‌موو زانایی زاناتریک
هه‌س.

(۷۷) گوتیان: ئه‌گه‌ر ئه‌و ئیستاکه دزی
ده‌کا، له پیشوشدا برایه‌کی ئه‌و دزی
کرد. یووسف ئه‌وه‌ی ده‌دل گرت و
له‌وانی ئاشکرا نه‌کرد. گوتی: حالی
ئیوه له‌وان خراتره؛ ئه‌و باسەش که
ئیوه ده‌که‌ن، خوا له‌نگوی چاتر ده‌زانن.

(۷۸) و‌تیان: ئه‌ی عه‌زیز! باوکیکی
زورهانی هه‌س؛ له جیگه‌ی ئه‌و یه‌کی
له ئیمه گل ده‌وه؛ تو ده‌بینین له ریزه‌ی
خیره‌ومه‌ندانی.

(۷۹) گوتی: ئه‌ی پهنا به خودا ئه‌گه‌ر
ئیمه غه‌یره‌ز که‌سی کالای خۆمان له
لای ئه‌و دۆزیوه‌ته‌وه، گل ده‌ینه‌وه. گه‌ر
وه‌بکه‌ین، ئه‌وسا له ناهه‌قییکارانین.

(٩٥) گوتیان: به خوا، تو هه‌ر له‌سهر
رئی نه‌زانینی پیش‌سووتی.

(٩٦) که مزگینیده‌ر هاته‌ه به‌ر، هاویتیه
سهر ده‌موچاوی؛ چاوه‌کانی چاک
بوونه‌وه. گوتی: من نه‌واتم پیتان، ئه‌وی
من له خوای ده‌زانم، له زانستی ئیوه
دووره؟

(٩٧) وتيان: باقۇ! ئىمە له رئی لامان
داوه، له په‌روه‌رېنت داوا که ليمان
خوش بى.

(٩٨) گوتی: هه‌ر زوو داوا له
په‌روه‌رېنى خۆم ده‌کەم که عافووتان
بكا و هه‌ر خۆی له گوناه ده‌ببورى و
دلوقانه.

(٩٩) وختنی گەهانه جەم يووسف،
داك و بابى بردە نك خۆو گوتی: ئیوه
وھرنە میسر و - خودا يار بى - ھېچ
نارەھەتیو تووش نابى.

(١٠٠) داي و بابى وھبان تەخته‌وه
نيشاند و هەمۈويان كېنۇشىيان بۆ كرد.
گوتی: باقۇ! ئەمە خەونەکەي
پیش‌سوومە؛ په‌روه‌رېنم ئاکامەکەي وھدى
ھېنا و له پاش ئەوهى شەپitan له
ئیوانى من و براکانم بەدەرى كرد، زۆر
چاکەي دەربارە كردووم؛ له زىندانى
دەرهەنیام و ھنگۆشى له و سارايەوه
هاوردەوه. په‌روه‌رېنم، بۆ هه‌ر
کەسىكى خۆی حەز كا دللاويه و بۆ
خۆی زاناي له‌كارزانه.

(١٠١) ئەي خودانم! له‌م ولاته تو
دەسته‌للاتت پىداوم و فيرت كردم چلۇن
خەونان لېكىدەمەوه. وھدى ھېنى
ئاسمانەكان و زەمينى! هه‌ر تۆي له
دنيا و له قيامەت گەورەي منى.

(٨٧) رۆلەكانم! يرۇن، بەلكە
سۆراغىكى يووسف و براکەي بکەن؛
ناھومىيىش مەبن له بەزەيى خودا؛
ھه‌ر ئەوانەي خوانەناسن، له بەزەيى
خوا ناھومىيىن.

(٨٨) له دواي ئەوهى گەيشتنە لاي،
گوتیان: ئەي عەزىز! ھەم خۆمان ھەم
خىزانمان له بى بىزىوي كەلەلائىن؛
كەمېكمان دراو ھېناوه، بىكە
سەدەقەي سەرە خۆت، پىوانەي
تەواومان دەيىه؛ خوا پاداشى
خىرەومەندان له بىر ناكا.

(٨٩) گوتی: ئاخۇ پىيو زانىوھ چيتان به
سەر يووسف و براکەي هيئا؟ ئیوه
بەراستى نه‌زان بۇون.

(٩٠) گوتیان: ئا تو خوا بەراستە!
يووسف خۆتى؟ وتكى: بەلى، خۆم
يووسفم و براکەشم ئەوهەتاني. خودا
بەر منهتى كردىن؛ چونكۇو ھەركى
خۇپارىز و خۇراڭر بى، ديارە خودا
پاداشى ئاكار پەسندان وندا ناكا.

(٩١) گوتیان: وھخودا سويندەكە، خوا
تۆي - بەرانبەر به ئىمە - سەرخستووه
و ئىمە له خەتاكاران بۇوين.

(٩٢) گوتی: ئەمېر گازنده و له‌سەر
نه‌ماوه؛ خودا خەتانان دەپوشى و ھەر
خۆي له گىش به بەزەيىك دلسۆزترە.

(٩٣) ئەم كراسەي من بەرنەوه،
بىخەنە سەر دىمى بابهەم؛ چاوه‌کانى
چا دەبنەوه. ھەمۇ كەس و
كارېكىيستانم بۆ بىنن.

(٩٤) وختنی كاروان رەوانە بۇو، بابيان
گوتی: ئەگەر نەيىن هاتەران پاتەرانى
وت، من بۇنى يووسفم بۆ دى.

خودى ترسن، مالى ئەو دنيا خاستره.
دەى سا بۇچە ھەر تى ناگەن؟

(١١٠) تا ئەوسا كە پىغەمبەران
ناھومىيد بۇون، مەردەميش وايان دەزانى
كە درۆيان دەگەل كردوون؛ يارمەتى
ئىمەيان بۇ ھات. ئەوانەش وا حەزمان
كىد، يىزگار كران و توند و تىزىشمان لە
ھەمبەر تاوانباران ناوهگەرى.

(١١١) لە سەرگورۇشتە ئەمانە،
پەند ھەيە بۇ بەناوهەزان. واتەيەكى
ھەلبەستە نىيە؛ بەلکوو [راستە] باوهەر
دەكا بەوهى لە بەر دەستىدايە و شى
كەرەوهى ھەموو شتە و رىشاندەرە و
بەزەيىھ بۇ ئەو كەسانە بەباوهەرن.

١٣. دەعىد

وھ ناو خودا كە دەھنەدە و دلوقانە

(١) ئەلىف، لام، ميم، را. ئەمانە چەند
نىشانىكى ئەم كېتىيەن. ئەوهى لە
پەروھەننەوە بۇ تو ھاتۆتە خوارەوە،
ديارە ڕاستە؛ بەلام زۆربە ئەم
مەردەم بۇوا ناكەن.

(٢) خودايىكە ئاسمانەكانى بەرزە
كىد، بىن ھەستوندەك، كە لىيو ديارن؛
جا ئەوسا كە نىشته سەرتەخت. خۆر
و ھەيقيشى خستە كار؛ ھەر يەكەيان
بۇ ماوهىيەكى دياركاراو دىن و دەچن.
خۆى بە كاروبار ڕادەگا و نىشانان شى
دەكتەوە؛ بەشكۈ ئىۋە لە دىدارى
پەروھەنندەو بىن گومان بن.

(٣) ھەر ئەميسە ئەم زەمینەي
راخستووه و گەلى كىوات و رەروبارى

لەسەر يەواي تەواو بە خۆت، بىم مىنە
و بىمگەيەنەوە بە پىياوچاكان.

(٤٠٢) ئەمانە ئەو دەنگوباسانەي
نادىارن كە بە تو یرادەگەيىنن؛ ئەوسا
ئەوان كاكەوبىرالەي خۆيان كرد فيلى
بىكەن، تو ھەر ئاگاشت لى نەبووه.

(٤٠٣) ھەر چەندە زۆريش پاپابى، ئەم
مەردەم زۆربەيان بۇوا ناھىين.

(٤٠٤) خۆ تو ھەركىز [بۇ ئەم كارە]
پاداشىكىت لەوان ناوى و ئەمە تەنیا
پەندىكە بۇ خەلکى دنيا.

(٤٠٥) چەندە زەحفن نىشانەگەل لە¹
عاسمانان و زەمیندا؛ بەلاياندا یرادەبرن
و گوئى پى نادەن.

(٤٠٦) بەشى زۆريان بۇوا بە خوا
ناھىين و ھەر گەرەكىانە كە شەريكى
بۇوه دۆزىن.

(٤٠٧) ئاخۇ ئەوان ئارخەيانن كە
جەزەبەي داپوشەرى خوايان بۇ ناي؟
يان گوزوگوممەت سەلايان لى یرانابى؛
كە ھەر ھەستىشى پى نەكەن؟

(٤٠٨) بىزە: ئەمە بىڭىدى منە؛ ھەم
خۆم ھەم ئەو كەسانەش شوپىنم
كەفتۇون - بە بەلگەوە - بۇ خواناسى،
گاسى دەكەم. خواش ھەميسە پاكە
و تاكە و لەوانە نىم كە شەريكى بۇ
پەيدا كەم.

(٤٠٩) پىشتر لە توش، ھەر پىياوانى لە
خەلکى بازىرە كانمان - لەلايەن خۆمان
- تىڭەياند. بۇچى نەچوون لەم زەمینە
گەشتى بىكەن، تا بىين چارەنۇوسى
پىشىنەكانىيان چۆن بۇوگە؟ بۇ ئەوانەي

ده بیت‌وه. هه‌موو شتیک له لای ئه و
ئه‌ندازه‌ی هه‌یه.

(۹) له نه‌دیاران و له دیاران ئاگاداره و
جى بەرزى هه‌ره مەزنه.

(۱۰) هه‌ركى له‌نگو پەنامه‌کى قسە
بكا و ده‌نگ هه‌لېرى، يان له شەودا
خۆپەنا دا و له ناو‌رۇزى ئاشكرادا بىت و
بچى، لاي ئەم گشتى وەکوو يەکه.

(۱۱) له پېشىھوھ و له دوايھوھ، فريھ
پەيجۇرى واى هەيھ كە به‌پىنى
فەرمانى خودا دەپىارىزىن. خوا له هېچ
گەلىك ناگۇرى، تا ئەوان دلىان نه‌گۇرن.
ئەگەر خودا گەرەكى بى تىرەيەك
تۈوشى بەلا بن، هېچ لەمپەرى نايەتە
بەر و خواش نەبى، هېچ كەس
دۆستايەتىيان ناكا.

(۱۲) هه‌ر خۆپەتى - بۇ ترسان و
تەمادارى - برووسکەتان بەرچاۋ دىنى
و هه‌ورى پىر دادەوەستىنى.

(۱۳) هه‌ورەكان و فرشتەكان - له
سامى ئەم - هه‌ميشە هەر پەسن
دەدەن. هه‌ورەتىريشقەش دەزىرى، كى
حەز بکا تۈوشى دەكى؛ كەچى ئەوان
لەمەر خودا كېشەيانه و خوا له جزيادانا
گەلى توندوتىزە.

(۱۴) نزاى هه‌قىش هەر بۇ ئەوھ [تەنھا
هاوار له خوا بکەن]. ئەو كەسانەي
گاسى غەيرەز خودا دەكەن، كەسىان
بە دەنگەوھ نايە. وەك كەسى وان كە
ھەر له دوور دەستى بۇ ئاو‌رابدىرى و
حەز بکا بىتە دەمەيەوھ و ناشىگاتى.
نزاى خودانەناسەكان گش پۈوچە و
بەفيرو دەچى.

لى ئافراند و ئەوگ ش بە روپووه
زۇرەشى - كە هه‌مووى كەدوونە
جووته - لەۋىدا بەدى هېنناوه؛ شەو
بەسەر رۇز ھەلددەكىشى. ئەمانه
گشتى نىشانەن بۇ ئەوانەي رادەمىنن.

(۱۵) لەم هەردەدا گەلىك پارچە به پەنا
يەكتىرييەوھ هەن. هەرۋەھا باغانلى رەز
و زەۋى و زار و دارخورماى لفى يەكتى و
لىك جودا؛ گىش له يەك ئاپاراو دەبن؛
[بەلام] تام و چىزەي پىرىكىان بەرانبەر
بە پىرىكى تر وەسەر دەخەين.

(۱۶) ئەگەر تو سەير دەمىننى، سەير و
لە قسە كانىاندا كە دەزىرىن؛ ئاخو ئەگەر
دەبىنە ئاخ، سەرلەنۈت ساز
دەكرىيەنەوھ؟ ئا ئەمانەن له
پەرۋەندەكەي خۆيان حاشا دەكەن؛
ئەوانە تۆقى ئاسىيان لە ملدايە و
ئەوانە يارى ئاگرن و تاھەتايەي تىدا
دەبن.

(۱۷) بەر لەوھ پاداش و چاکەتلى
بخوازن، بە هەلپە و لەز، ئازارتلى
داوا دەكەن. بەرلەوانىش زۇرى وابۇون
تۈوشى جەزرەبە كراون؛ گەرچى
مەردم سىتمەكىار بن پەرۋەندەت
بە خشەندەيە و له تۆلەشدا توند
تىزە.

(۱۸) خودانەناسەكان ئىزىن؛ ئەدى بۆچى
لە پەرۋەندەي خۆپەوھ بەلگەيەكى
پتەوى بۇ نەھاتگە؟ تو هەر تەنبا
ترسىنەرىكى و هيچى تر؛ بۇ هەر
گەلىك لە گەلانىش ئەشى
رىشاندەرىك ھەبى.

(۱۹) له تۆلى هەر مىچكەيەكدا هەرچى
ھەيە خوا دەيزانى و دەزانى چى
دىتەسەرلى و چىشى لى كەم

ده‌کهونه به‌ر پرسینه‌وه و هه‌ر
جهه‌نده‌میان جیگایه؛ که خراپترین
ئه‌نوايه.

(۱۹) ئاخو که‌سی یروای وابی ئه‌وهی
له په‌روه‌رینته‌وه بو تو هاتوته خواره‌وه
هه‌موو راسته، وه‌ک ئه‌وهیه که له‌م
باره کوت و کویره؟ ئه‌م رامانه هه‌ر بو
خاوه‌ن ئاوه‌زانه.

(۲۰) ئه‌و که‌سانه‌ی په‌یمانی خوا پیک
دینن و تازه لیی پاشگه‌ز نابنه‌وه؛

(۲۱) ئه‌و که‌سانه‌ش که هه‌ودای
نیوانی خویان ده‌گه‌ل خودا - وه‌ک خودا
فه‌رمانی داوه - قوت ناکه‌ن و له
په‌روه‌رینیان ده‌ترسن و له حیساب
کیشانی دژوار نیگه‌رانن؛

(۲۲) ئه‌و که‌سانه‌ش که له راهی
ره‌زای خودا خویان گرت و - به نه‌ینی
به ئاشکرا - له و به‌شه‌ی ئیمه پیمان
دان، خیر ده‌که‌ن و به چاکه
خرابه‌کانیان ده‌شونه‌وه؛ دوازه‌زی خوش
بو ئه‌وانه.

(۲۳) خویان و باب و کالیان و ژنه‌کان و
توره‌مه‌شیان - ئه‌وانه‌ی خودا په‌سند بن
- له باغانی دوور له نه‌مان، ده‌چنه‌ژور
و فرشته له هه‌موو لاوه ده‌چنه لایان.

(۲۴) هه‌ر له‌سای هیمنی دابن،
چونکه ئیوه خوراگر بعون؛ پیرۆزتان بی
دوازه‌زی رون.

(۲۵) ئه‌و که‌سانه که په‌یمانیان دا به
خودا و له پاشان پاشگه‌ز بعونه‌وه و
هه‌ودای نیوان خو و خودانی خویان
پساند - که خوی فه‌رمانی پیدابون
نه‌پیسینن - و له هه‌ردا به‌دفعه‌ری

(۱۵) هه‌رچیه‌ک هه‌یه له نیوانی ئه‌م
عاسمانانه و زه‌وینه - خوانه‌خوایی -
خویان و سیبه‌ره‌کانیان هه‌موو به‌یانی
و ئیواران، گشتیان سوژده بو خوا
دده‌ن.

(۱۶) بیزه: کییه راهیئن‌هه‌ری ئه‌م
عاسمانان و زه‌وینه؟ بیزه: خودا. بیزه:
ئاخو گه‌وره‌گه‌لیکتان بو خوتان
نه‌قاندووه، که قازانچ و زیانی خوشیان
به ده‌س نییه؟ بیزه: ئاخو کویر و بیانا
به‌رانبه‌رن؟ یاخو تاریکی و ریوناکی
سه‌ربه‌سه‌رن؟ یان ئه‌وانه شتی وایان
به شه‌ریکی خوا داناوه که وه‌کوو ئه‌و
چیکراویان چى کردووه و، وه‌ک ئه‌وهیه
که خودا دروستی ده‌کا و تیا سه‌ریان
لى شیواوه؟ بیزه: هه‌ر شتیکی هه‌یه،
گشتی ده‌سکاری خودایه و هه‌ر
ئه‌میش تاک و ته‌نیایه و به سه‌ر
هه‌موو شتدا زاله.

(۱۷) له و حه‌وایه ئاویکی دلرژاندوه،
پراویری بارستایی نه‌والان دی؛ له‌هی
که‌فیکی بلندی هاته‌سهر، هه‌روه‌ک
ئه‌و که‌فه‌ی به‌هه‌وی ئاگر ده‌ماندنی،
دیته سه‌ر که‌رسته‌ی خشل و
ئه‌سپابی تر. ئا به‌م ته‌رزه خوداش
باسی راست و ده‌غه‌ل ده‌خاته ریوو. جا
که‌فه‌که له ناو ده‌چى و هه‌ر ئه‌و
شتی که بو مه‌ردم به‌هه‌رده‌ی هه‌س
ده‌مینیت‌هه‌وه. خودا ئاوا نموعه
ده‌هینیت‌هه‌وه.

(۱۸) ئه‌و که‌سانه‌ی به ده‌نگی خوداوه
هاتوون، چاکه‌یان ده‌رباره ده‌کری. ئه‌و
که‌سانه‌ش که به ده‌نگیه‌وه نه‌هاتوون،
ئه‌گه‌ر هه‌رچی له‌م هه‌رده‌دا هی
ئه‌وان بی و هیندەی دیش و له‌باتی
خویانی بدهن، زۆر به سه‌ختی

باوه‌ران ئه‌وه نازان، ئه‌گه‌ر خودا حه‌زی
لىٽ با، گش مه‌ردمى شاره‌زاي
راسته‌رئ ده‌كرد؟ خودانه‌ناسه‌كانيش
هه‌ر - له‌به‌ر كاروکرده‌وه‌يان - گرفتاري
به‌لایه‌كى دژوار ده‌بن؛ يان هه‌ر له په‌نا
مال خوّيان ئه‌و به‌لایه دېتەسەريان؛ تا
ئه‌و كاته‌ي به‌لینى خودا دېتە جى.
دياره خوداش به‌لینى خوّى خودا ناداته
پاش.

(۳۲) به پىغەمبەرانى پىش توش گالته
كرا. ئه‌و كەسانەم مولەت دا كه
خوانەناس بۇون؛ تا له ئاكاما گرتمن؛
چۈن تۆلەيەكم لى ساندن!

(۳۳) ئاخو ئه‌وي چاودىرى
كاروکرده‌وهى هەموو كەسە [وهك
ئه‌وه‌يە كه خەبهرى له هيچ نىيە]؟
شەريك گەلەيکيان بۇ خودا پىريار داوه.
بىزە دەسا ناويان هەلدىن. ياخو ئىيە
نيازوو وايه ئه‌و له شتىك - لەم زەمینە
- ئاگادار كەن، كەنايزانى؟! يا نه ئەمە
وتەيەكى پۇپۇچە؟ نەخىر، ئه‌و
خوانەناسانه گزى خوّيان له لا خەملأوه
و له يرى راستىش لادراون. هەركەش
خودا گومپاي بكا، هيچ كەسى
شاره‌زاي ناكا.

(۳۴) هەتا له‌سەر دنيا دەزىن، هەر
تۈوشى ئازارى ده‌بن. دياره جەزره‌بەى
دوإرۋىش دژوارترە و كەس ناتوانى له
خودايان بىارىزى.

(۳۵) ئه‌و به‌ھەشتەي به‌لین وايه به‌ر
خودى ترسان بکەوى، جۆبارى به به‌ردا
دەرۇن، خواردەمەنى دوايى نايە و
ھەميشە سىبەريش هەيە. ئا ئەمەيە
ئاكامى له خوداترسان؛ پاشەرۋىزى
خوانەناسانىش ئاگرە.

دەكەن، له به‌ھەر خودا بى به‌شن و
دوإرۋىزى دژواريان هەيە.

(۳۶) هەر خودايە - ج زۆر ج كەم - به
ھەر كەسى خۆى حەز بكا، يرۋىزى
دەدا. ئهوان به ژينى سەردىنيا دلىان
خۆشە؛ ژينى دنياش له‌چاوا ژيانى ئه
دنيا رابواردىيىكى هندكە.

(۳۷) ئهوانەي خودانەناسن، ئىزىن:
بووچە به‌لگەيەكى له خواوه بۇ
نه‌هانگە؟ بىزە: خودا هەر كەسىكى
خۆى حەز بكا گومپاي ئەكا و هەر
كەسىكىش به‌رەو ئه‌و بگەرېتەوه،
شاره‌زاي راسته‌رېيى دەكە.

(۳۸) ئه‌و كەسانەي كه باوه‌ريان به
خوا هەيە و به يادى خوا دلىان ئارام
دەيىتەوه، باش بزانن كه يادى خوا
ئۆقرە و ئارامى دلانە.

(۳۹) ئهوانەي خاوهن باوه‌رن و
ئاكارچاڭن، خۆشى لهوان؛ كە دولرۋىزى
باشيان هەيە.

(۴۰) ئاوا تۆمان راسپارده ناو ئه‌و گەله،
كە بەرلەوان زۆر گەلى تر هاتوون و
چۈون؛ كە هەر شتى لە ئىمەوه بە تو
گەيە، بۇ ئهوانى بخوينىه‌وه؛ كەچى
ئهوان له خوايىرۇزى دەرى خوّيان
حاشا دەكەن. بىزە: ئه‌و پەروھنەمە و
بەغەيرەز ئه‌و كەس بۇ پەرسىنى نابى
و من خۆم هەر بەو سپاردووه و هەر بۇ
لای ئەويش دەچمەوه.

(۴۱) ئه‌گەر قورئانى واش هەبا كەھىزى
له جى لابردبان، يان زەھى پى لەت
كرابا، يان مەدووى وەقسە ھېنابان،
[ھېمان باوه‌ريان نەدينە]. هەموو كار
ھەر بە دەس خودان. بۇچى خاوهن

هی خودایه. خوی ده‌زانی هه‌ر که‌سی چ کاریک ده‌کا و هه‌ر بینا خوانه‌ناسه‌کان تیگه‌یشن که دوازه‌ر کی ده‌بیات‌وه.

(۴۳) ئه‌وانه‌ی خودانه‌ناسن، پیت ئیژن: تو پیغه‌مبه‌ر نیت. بیژه: خودا و که‌سی که زانستی کتاوی له‌لایه، بو شایه‌تی زیوان من و ئیوه به‌سه.

۱۴. ئبراھیم

وه ناو خودا که ده‌هنده و دلوقانه

(۱) ئه‌لیف، لام، را. کتیبیکه بو تومان نارده خواره‌وه، هه‌تا خه‌لکی - به ئیزنى په‌روه‌رنده‌یان - له تاریکی به‌ره و رووناکی وه‌گویزى؛ ریگه‌ی خاوه‌ن ده‌سته‌لاتی شایانی هه‌مو و په‌سینیکیان نیشان بدەی.

(۲) ئه‌و خودایه‌ی هه‌رچى له عاسمانه‌کان و زه‌میندان، گش هى ئه‌ون. واوه‌يلا بو خوانه‌ناسان له جه‌زره‌به‌ی زور توندوتیز.

(۳) ئه‌وانه‌ی ژینی دنیايان له هین ئه‌ولا پى باشتله، ده‌بنه له‌مپه‌ر له راي خودا و گه‌ره‌کیانه خواروخیچ بى؛ ئه‌وانه له گومرايدا زور پیوه چوون.

(۴) هیچ پیغه‌مبه‌ریکمان نه‌نارد، مه‌گین به زوان گه‌له‌که‌ی خوی؛ تا هه‌قیان بو درون کاته‌وه. خودا هه‌ر که‌سی حەز بکا گومراي ده‌کا و کیشى بوی شاره‌زاي راسته‌ریئى ده‌کا و هه‌ر خوی خاوه‌ن ده‌سته‌لاتی له‌کارزانه.

(۳۶) ئه‌و که‌سانه‌ی ئیمه کتاومان پیداون، به‌وه‌دی که بو تو هاتووه، دلیان خوشه. پریکیشیان برووا به بازیکی ناکەن. بیژه: فه‌رمانم پىدر اووه که خودا پېرستم و که‌سی لى نه‌کەم به شه‌ریک؛ هاوار هه‌ر به ئه‌و ده‌بەم به‌ره و خوی ده‌گەریمه‌وه.

(۳۷) ئیمه ئەم فه‌رمانه‌ی خۆمان به عه‌رەبى بو تو هه‌نارد. ئه‌گەر له دواى ئه‌و زانسته‌ی بۆت هاتگە، شوین ئاره‌زووی ئەمان کەوی، ئیتر نه‌خودا يارته و نه ئه‌ویش پاریزگارتە.

(۳۸) هەلبەت پیش توش پیغه‌مبه‌رانمان هه‌ناردوون؛ ریگه‌شمان دان ژن و نه‌تەوه‌شیان هه‌بن. هیچ يەک له و پیغه‌مبه‌رانه‌ش نه‌یانتوانیوه هیچ به‌لگەیەک نیشان بدا، مه‌گین خودا ئیزنى دابى و بو هه‌ر کاریک وه‌ختیکی تاییه‌تی هه‌یه که نووسراوه.

(۳۹) له ناودان و هېلانه‌وه، به‌سته به ويستى خودایه و ماکى هه‌مو و کتیبانیش وا لای ئه‌وه.

(۴۰) يان هېنديكىت له‌وه‌ى بۆمان بیريار داون نیشان ده‌دەين، يان بو خوئت ده‌بەینه‌وه. تو هه‌ر ئه‌وه‌ندەت له‌سەرە راگه‌یىنى و به حیساب راگه‌یشتىش له عۆدەی مە.

(۴۱) چۆن هېشتا نه‌یانزانیوه ئیمه دین و ئەم زه‌مینه - له گش لا - کەم ده‌کەینه‌وه و فه‌رمانبەوا هه‌ر خودایه و کەس ناتوانى دەس دەكارى خودا بدا و زور زوو به حیساب رادەگا؟

(۴۲) ئه‌وانى به‌رلەمانه‌ش بون، گەلیک فېلىان دەدیتەوه؛ فېلىش هه‌مو و

(۱۰) پیغه‌مبه‌ره کانیان و تیان: ئاخو ئیوه له داهینى عه‌رز و عاسمانان به شکن؟ بانگتان ده کا تا له گوناھانوو خوش بى و تا ماوه‌یه‌کی دیارکراو لیو راوه‌ستى. گوتیان: ئیوه هه‌ر بنياده‌مە خۆمانه‌ن؛ گه‌رکتانه له‌وانه‌ی که باب و کالمان ده‌یانپه‌رسن، و‌رمانگیزین؟ سا هه‌ر به‌لگه‌یى پته‌وتان له جانتادا، پىن بنوینن.

(۱۱) پیغه‌مبه‌ره کانیان و تیان: ئارى ئیمەش بنياده‌میکىن و‌هک ئیوه؛ به‌لام خودا له هه‌ر عه‌بىكى خۆی حەز کا، به چاكه ده‌یخونىتە‌وه؛ بۆ مە ناشى هېچ به‌لگه‌یه‌كتان بۆ بىنین، مەگىن خۆی ئىزنى له‌سەر بى. با هه‌رچى خاوه‌ن باوه‌رن، خۆيان بدهنە دەس خودا.

(۱۲) جا چۆن ئیمە خۆمان به خودا ناسپىرین، که هه‌ر بۆ خۆی بىگەی راستى نىشان داوین؟ هه‌ر ئازارىكىشمان بدهن، خۆراده‌گرین. با ئه‌وانه‌ش خوا به پشتیوان دەزان، خۆيان بدهنە دەس خودا.

(۱۳) ئه‌وانه‌ی دىزى خودا بۇون، به پیغه‌مبه‌ره کانیان گوت: ئیمە دياره له‌م سەرزەمینەی خۆمانستان و‌دەر دەزىين، يان دىنە‌وه سەر ئايىنە‌کەی خۆمان. په‌روه‌رېنیان تىيىگە‌ياندن: ئیمە ناھەقىيكاره‌كان گەرەك قىر كەين.

(۱۴) له پاش ئه‌وان له‌م عه‌رزه‌دا ئیوه‌ى لى داده‌مەزىنین؛ ئەمەش له‌مەر كەسائىكە که له پايه‌به‌رزى من و له هه‌رەشەی من دەترسن.

(۵) مووساشمان ویرای چەند به‌لگەی له خۆمانه‌وه رائه‌سپارد، کە: هۆزى خۆت له تاريکايى بىزگار کە و به‌رە و رووناکايى بەرە؛ رۆزه‌کانى خودايان و‌بىر بىنە‌وه؛ کە ئەم کاره بۆ هەمو خۆراگرىكى سوپاسگوزار زۆر پەندى باشى تىدايە.

(۶) ئەوسا مووسا به هۆزه‌کەی خۆى راگە‌ياند: ئەو چاكە‌يەی خودا دەربارە‌ئیوه‌ى كرد، له بىر مە‌کەن؛ کە له دەستى فيرۇھون و دارودەستە‌کەی دەرى ھىنان؛ زۆر خراب ئازاريان دەدان، كوره‌کانیان لى سەر دەپىرين، ژنه‌کانیان به زىندوویى دەھېشته‌وه و ئەمەش ئەزمۇونى گەورە بۇو لهلايەن په‌روه‌رندەورا.

(۷) په‌روه‌رندەتان راي گە‌ياند: ئەگەر شوکرانه بىزىرين، بۆ زىاد دەكەم؛ خۆ ئەگەر سەرپىچى بکەن، جەزىه‌بەم زۆر توندوتىزە.

(۸) مووسا گوتى: جا ئەگەر ئیوه و هه‌ر كەسى له‌م عەرددەيە ناسپىاس بن، خوا نيازى به كەس نىيە و هه‌ر شىاوي تاريف كردنە.

(۹) ئاخو ئیوه دەنگوباسى ئه‌وانه‌تان نەبىستووه کە بەرلە ئیوه ڇىاون؟ و‌هک هۆزى نووح و هۆزى عاد و سەمود و ئه‌وانه‌ى له دووئى ئه‌وان بۇون؛ کە خوا نەبى، هېچ كەسى تر نايانزانى. پیغه‌مبه‌ره کانى ئه‌وان به به‌لگەی زۆر ئاشكراوه هاتنە لايان. گشتىيان دەسيان خستە ناو دەمى خۆيان و گوتیان: ئیمە به‌و شتانە‌رەسپىراون باوه‌ر ناكەين؛ له‌وهش ئیمە بۆ بانگ دەكەن، زۆر به گومانين.

منیش به‌لینی خوم پیدان؛ به‌لام دروم
ده‌گه‌ل کردن. هیچ زوریکیشم
به‌سه‌رتانه‌وه نه‌بوو؛ غه‌یره‌ز ئه‌وه گازیم
کردن، ئیوه به ده‌نگمه‌وه هاتن. ئیوه
سه‌رکونه‌ی من مه‌کهن، سه‌رزه‌نشتى
خوتان بکهن؛ ناشتوانم ده‌فریاتان بیم؛
هه‌ر وه‌ک ئیوه ناتوانن به فریام بگهن.
له‌مهش که له پیش‌وودا منتان به
شه‌ریکی خوا زانی، حاشام هه‌یه.
بی‌گومانه ئه‌وانه‌ی ناهه‌قییکارن، ئازاری
به‌ژانیان ده‌بئ.

(۲۳) ئه‌و که‌سانه‌ش که بروایان به خوا
هه‌یه و ئاکارچاک بوون، به ئیزنى
په‌روه‌رنده‌یان ده‌برینه ناوه‌ند باغاتیک
برووباریان به به‌ردا ده‌ردا و تاھه‌تایه
له‌وئ ده‌بن و هه‌ر به سه‌لام، خوشی
و بیشی لیکتر ده‌کهن.

(۲۴) نه‌ودی خودا چلون مه‌سه‌ل
دی‌نیت‌وه؟ قسه‌یه‌کی به ری و جی، به
شه‌نگه‌داریک ده‌شبھی، ره‌گی قایم
داکوتاوه و لقی له ته‌شقی ئاسمانه.

(۲۵) به ئیزنى راھینه‌ره‌که‌ی خۆی
چوار فه‌سله میوه‌ی ده‌بئ. خوا
نه‌زیلان بۆ ئه‌و خەلکه دی‌نیت‌وه،
بەشکوو په‌ندی لى وەرگرن.

(۲۶) نه‌زیله‌ی قسه‌ی نابه‌جیش وەکوو
پنچیکی ناجسن، که له زه‌مین
هەلکه‌نرا بئ و هه‌ر خۆی نه‌گری.

(۲۷) خودا له دنيا و سه‌لادا، به
قسه‌ی پته و پرواداران توندوقايم
ده‌کاته‌وه. ناهه‌قیکارانیش له رېگه لا
ده‌دا. خودا چۆنی بوئ ده‌یکا.

(۲۸) ئه‌دى نه‌ت دى ئه‌و که‌سانه‌ی
ناشوکريان له به‌رانبه‌ر چاکه‌ی خودادا

(۱۵) داوايان کرد خودا ده‌رویکيان لى
وه‌کا. هه‌ر که‌سیکیش که مله‌ور و
لاساريک بwoo، ناهه‌مېد بwoo؛

(۱۶) له دواشیه‌وه جه‌هه‌نده‌مه و
ئه‌شى زووخاوه بخواه‌وه.

(۱۷) فېرى ده‌کا به‌لام به قىز و بىزه‌وه و
له گش لاؤه مه‌رگى بۆ دى که
ناشمرى و جه‌زره‌به‌ی هه‌ره به‌زانیش
به دواييه‌وه.

(۱۸) ئه‌و که‌سانه‌ی له په‌روه‌رېن‌ه‌که‌ی
خۆیان حاشاده‌کهن، نه‌قلیان نه‌قلی
ئه‌و بوله‌یه که له‌رۆزى ړه‌شەبادا باي
لى هه‌لکا. له‌وهش به‌ده‌سیان هېنواه،
ناتوانن به‌هره‌یه ک بېه‌ن. ئه‌مه‌یه له ړى
لادانى که زۆر له ړى وەلا که‌وتوون.

(۱۹) تو نابينى خوداي مەزن
عاسمانه‌کان و زه‌مینى هه‌ر بۆ‌راستى
چى کردووه؟ ئه‌گه‌ر خۆی مه‌يلى
له‌سەر بى، ئیوه ده‌با و سه‌رلەنوي ئى
تر چى ده‌کا.

(۲۰) که ئەم کارهش له‌بهر خودا گران
نېيە.

(۲۱) گشت له گشتیان له لاي خودا
کو ده‌بئه‌وه. کەم ده‌سته‌کان به
باغره‌کانیان ئیژن؛ ئىمە په‌پەھوی ئیوه
بwooین؛ ئاخو ئیوه پیتان ده‌کری له
سزادانى خودامان بپاریزىن؟ ئیژن:
ئه‌گه‌ر خودا ئىمەش ئیوه‌مان ره‌گه‌ل
بکردايە، دياره ئىمەش ئیوه‌مان ره‌گه‌ل
خۆ ده‌خىست. ئىستا بۆ هەمۆو
لایه‌کمان - له‌سەر خۆ بىن يا بىكەين به
دادوهاوار - هیچ ده‌رەتاپىك نەماوه.

(۲۲) له پاش کارله‌کارترازان، شەيتان
دەللى: خوا به‌لینى راستى پیدان،

(۳۶) په‌روه‌رنده‌م! ئهو بتانه خه‌لکى زۆريان له بىرى لادا؛ سا هەر كەسى شۇنى من كەوت، ئهو له خۆمە؛ هەر كەسىكىش لېم ياخى بۇو، ئەوسا ئەتۆ خەتا به‌خشى دلۋقانى.

(۳۷) په‌روه‌رنده‌ى هەممو لامان! من له ناو شىويكى قاپر، له پەنا مالى پيرۆزت، يەكىن له زارولەكانم جى كرددوه. په‌روه‌رېنمان! بۇ ئەوه كە نويىان بىكەن. دەسا توش كارى وا بىكە خەلک به دل خۆشى بويىن و له بژيويش بەشيان بىدە؛ شايھتا شوکرى تو بىكەن.

(۳۸) په‌روه‌رېنمان! هەرچى نەينى و ئاشكراي ئىمە هەبى، تو دەيزانى و هەرچىيەك هەيە - چ لە عەرز ج لە عاسمان - هيچى لە خودا گوم نابى.

(۳۹) شوکرانه بۇ ئهو خودايە كە - به پىرى - ئىسماعىل و ئىسحاقى به من به‌خشىوھ. په‌روه‌رنده‌م نزاي نزاكار دەبىسى.

(۴۰) په‌روه‌رنده‌م! كارى بىكە منىش و فرزەندانىشىم سوور بىن له سەر نويى خويىندىنى. په‌روه‌رېنمان! دوعايەكەم قبۇول بىكە.

(۴۱) په‌روه‌رېنمان! رۆزى ژمار كە دامەزرا، له منىش و داي و باپم و هەممو خاوهن باوهەرانى دىكەش خۆش بە.

(۴۲) بىت وانه‌بى خودا له كرده‌ى زالمان بى ئاگايە؛ بەلام دەيانھەيلەتەوە تا ئهو رۆزە كە له ويدا هەممو چاۋ مۆلھق دەوهەستن.

كرددوه و گەلى خۆيان به‌ره و هەلدىرى زۆر هەته رەه‌تاندووه،

(۴۳) لە دۆزەها هەلدىھچۈقىن؛ بىسترين بنكەيان هەيە؟

(۴۰) هاوتاشيان بۇ خوا بىياردا، تا [خەلکى] له بىرى كلا كەن. بىزە: جارى خۆش رابوېرن! چارەنۇوستان ئاگر دەبى.

(۴۱) تو بە عەبدە باوهەردارەكانم بىزە نويىز بىكەن و له بىزىوهى بەشمان داون - پەنامەكى و به ئاشكرا - خېرى بىكەن؛ بەرلەوه ئەو رۆزە دابى كە نە كېرىن و فرۆشتىنى لە گۇرئىھ و نە دۆستايەتى و هەوالى.

(۴۲) ئهو خودايە ئاسمانەكان و زەمينى داھىناوه و له حەواوه ئاۋىكى داباراندووه، بەربووئ بىزىوئ ئىيوهى پى دەرپىنى؛ گەمەشى داوهە دەستوو - كە هەر بە پىي فەرمانى ئهو - له زەريادا بىت و بچى و ئەم هەممو رووبارانەشى بۇرام كردوون.

(۴۳) خۆر و هەيقى بۇ ئىيوه خستۇنە بەركار؛ وەستان و وچانيان نىيە. ئەم شەوگار و رۆزگارەشى هەر بۇ ئىيوه دەستەمۆ كرد.

(۴۴) هەرچى لېتان خواستووه، بىي رەوا دىيون. ئەگەر بىنە سەر ژمارى چاكەي خودا، له ژماردن دادەمېنىن. بەراسىتى كە مرۇ گەلى ناھەقىيىكار و سېپلەيە.

(۴۵) كاتى كە ئىپراھيم گوتى: په‌روه‌رنده‌م! ھېمنايى بىدە بهم شارە و من و زارولەكانىشىم لە بتېرسىتى دوورخەوه.

(۵۱) هه‌تا خودا هه‌ر که‌سیکی - به گویره‌ی ئاکاری کردی - جزیا بدا. خودا - به‌لهز - به گش حیسابان راده‌گا.

(۵۲) ئەمە جاریکە بۇ مەردم تا بهو بۇنە وە بترسن و بىشىزانن كە ئە خوايەکى يەكتايە و تا خاوهەن ئاوهزەكانىش ئامۆڭگارى لى وەرگرن.

١٥. حىجر

وھ ناو خودا كە دەھندە و دلۋقانە

(۱) ئەلیف، لام، را. ئەمانە به‌لگە و نىشانە ئەم كىتىبەن كە قورئانە و چاك و خراب نىشان دەدا.

(۲) هيچ دوور نېيە ئەوانەنى خودانەناسن، رۆزى يېزىن: خۆزى موسولمان بۇويىنايە.

(۳) لييان گەرى بخۇن و خوش رابىيۈرن و ئارەزوو سەرگەرمىان بىكا؛ زۆر ناخايەنى دەزانن.

(۴) ئىمە خەلکى هيچ شارىكمان تۇونا نەكىد، مەگىن پىشان دياردەيەكىان بۇ نووسراپى.

(۵) هيچ تىرەيەك بەر لە رۆزى خۆى نامرى و هەرگىز وەپاشىش ناخرى.

(۶) و تىشىيان: كاواراي كە ئەوشى «ئەم قورغانە بۇ من بە خەلات هاتووه»، بەراستى تۆ پىاۋى لىيە.

(۷) ئەگەر قىسەكانت راستن، دەى بۇ فريشته‌كان ناھىيىنى بۇ لامان؟

(۴۳) لە ترسانا به‌لهز دەچن؛ سەروگەردىيان رەق بۇوه؛ چاوه‌كانىيان ناترووكىنن و دلىان به‌تال و حەتاله.

(۴۴) هەرەشە لەو خەلکە بىكە، لەو رۆزە كە جزيا دەدرىن. ناھەقكاران ئېزىن: ئەى پەرەننەمان! تۆ هەر كەمىك مۆلەتن دە هەتا بە دەنگتەوە بىن و وەشىن پىغەمبەران كەوين. ئاھر هەر بۇ خۆتان نەبۈون كە لە پىشىو سوئندوو دەخوارد، كە هەرگىز لە بىن ناچن؟

(۴۵) هەر چۈونە جىگەي ئەوانەش كە ناھەقىيان لەخۇ دەكرد و تىش گەيشتن كە چىمان بەسەر وان ھىبا و زۆر نەزىلەشمان بۇ گوتۇون.

(۴۶) مەكرى خۆيان دەكار ھىنا و مەكرەكەشيان لە خواوه بۇو؛ هەر چەند ئەو مەكرەي ئەو كردىيان، چىاشىيان پىن هەلددەتكان.

(۴۷) پىت وانەبى خوا لەو به‌لېنەنى كە بە پىغەمبەرانى خۆى داوه، هيچگا پاشگەز دەيىتەوە. خودا خاوهەن دەستەللتى تۆلەستىنە.

(۴۸) رۆزى زەمین دەگۆردىت و دەيىتە زەمینىكى تى؛ ئاسمانانەكانىش ھەروھە؛ ئەوسا ھەمۇو دىئنە بەر بارەگاى خوداى تاک و تەنبا و زال بەسەر ھەمۇو شتىكىا.

(۴۹) ئەوى رۆزى تاوانبارەكان دەبىنى بە زەنجىر جەلە كراون.

(۵۰) پۇشاكىان قەترانى رەشە و رەوويان ئاگر داي پۇشىوه.

(۲۱) گهنجینه‌ی هه‌موو شتیکیش لای ئیممه‌یه و ئه‌وهشمان هه‌ر به ئه‌ندازه‌ی دیاری کراو ناردوته خوار.

(۲۲) بامان ناردن ئاوس بکه‌ن؛ له‌و هه‌واشه ئاومان هه‌نارد و ئیوه‌مان پى تېراو کرد. ناشتوانن ئه‌و ئاوه له لای خو راگرن.

(۲۳) هه‌رخۆمانین گیان به‌خشین و گیان ئه‌ستیئین؛ ئیممه‌ش میراتبه‌ری هه‌مووین.

(۲۴) ئاگادارین له‌وانه‌ی بەرلە ئیوه بۇون. دەشزانین کىن ئه‌وانى له دواى ئیوه دىن.

(۲۵) په‌روه‌رندەت هه‌موویان كۆ دەکاته‌وه، هه‌ر خۆی کارزان و زانايە.

(۲۶) ئیممه مرۆمان دروست کرد، له قوره رەشەی بۆگەنیوی رەق هەللا توو.

(۲۷) له‌مه‌وبه‌ریش جنۇكەمان ئافراندووه، له ئاگریکى بەھالاوه.

(۲۸) کاتى په‌روه‌رندەت بە فريشتانى گوت: وا من مرۆم له قوره رەشەی بۆگەنیوی وشكەللا توو چى کردووه؛

(۲۹) هه‌رگا رىك و پىكم کرد و له گیانى خۆم فووم پىدا کرد، ئیوه بۆ سوژدە بۆ بىردى داوه‌رنه‌وه و دەممە‌ورۇو بن.

(۳۰) فريشتە گش سوژدەيان برد؛

(۳۱) مەگىن ئىبلىس، ملى نەدا دەگەل سوژدە بەرەكان بى.

(۸) ئیممه فريشتە نانىرىن مەگىن بە هەق؛ جا ئىتريش قان نادرىن.

(۹) مە خۆمان ئەم قورغانەمان ناردوتە خوار، هه‌ر ئیممه‌شىن دەپيارىزىن.

(۱۰) بەرلە تۆش پىغەمبەرانمان ناردوتە ناو كۆمەلەكانى پىشىونە.

(۱۱) هيچ پىغەمبەرىك نەھات بۆ لايان مەگەر، دايانە بەر گالتە و تەشهر.

(۱۲) ئەمەش ئیمەين کە دەيخەينە دلى تاوانبارانەوه.

(۱۳) پروايه بە مە ناهىئىن و شىيوه‌ى پىشىنە كانىشىيان هه‌ر وابووگە.

(۱۴) تەنانەت ئەگەر دەركىكىان لەم ئاسمانە بۆ بکەينەوه و خەرىكى سەركەوتىنى بن،

(۱۵) بى شك ئىزىن: ئیممه چاومان بەستراوه و ديازە جادوومان لېڭراوه.

(۱۶) لەم ئاسمانە چەند برجىكىمان هەلناوه و خەملاندوومانە بۆ ئه‌وانەى سەيرى دەكەن.

(۱۷) ئه‌وانەشمان له گش شەيتاپىكى تېۋكراو پاراست.

(۱۸) مەگىن ئەوهى كۆلە دەكا؛ کە ئاگرېكى رووناک راوى دەنى.

(۱۹) زەويشمان كرده رايەخ و كىواتىشمان هاۋىشتە ناو. هه‌موو جۆرە رۈووه كىكىمان بە تەكۈوزى تىا رۈواند.

(۲۰) مايهى گوزەرانى ئیوه و بۇونەوه‌رانى جيا له‌نگۇ - کە ئیوه بېرىيان نادەن - له‌ويدا پىكمان هېنناوه.

قرئانی پیرۆز ته‌فسیری هه‌زار موکریانی

- (٤٥) پاریزگاران له باغات و کانیاوان.
- (٤٦) بچنه ژووره و به هیمنی و خاترجه‌می.
- (٤٧) هه‌ر کینه‌یه‌ک له سینه‌یان بwoo، دان مالی. ده‌بنه براو له بان ته‌ختان هه‌موویان هه‌مبهر به یه‌کن.
- (٤٨) له‌ویدا نه‌ماندوو بوونه و نه هه‌رگیز لیی ده‌ردکه‌ون.
- (٤٩) خه‌وه‌ر بده به عه‌بدانم، که هه‌ر خومم له گوناهان ده‌بوورم و دلوقانم.
- (٥٠) جه‌زره‌به‌شم زور به‌زانه.
- (٥١) باس و خواسی میوانانی ئیپراهیمیشیان بو یېزه.
- (٥٢) کاتی لیی چوونه ژووره‌وه و گوتیان: سه‌لام. گوتی مه لیتان ده‌ترسین.
- (٥٣) گوتیان: ترس‌ت‌ری نه‌نیشی؛ ئیمه مزگینیت ئه‌ده‌ینی تو کوری زور زانت ده‌بی.
- (٥٤) گوتی: منیکی هینده پیر، به چیم مزگینی ده‌ددنی؟
- (٥٥) گوتیان: ئه‌و مژده‌ی پیماندای، راسته و ده‌بی و له هه‌یقی براوان مه‌به.
- (٥٦) گوتی: کی له به‌زه‌یی خودا بی هومییده، مه‌گین له ری لاده‌ره‌کان؟
- (٥٧) گوتی: ئیوه راسپارده‌کان! کارتان چیه؟
- (٥٨) گوتیان: ئیمه بو سه‌ر گه‌لیکی تاوانبار نارداوین.
- (٣٢) گوتی: ئه‌ی ئیبلیس! تو چیته، ده‌گه‌ل ئه‌م سوژده‌به‌رانه سوژده نابه‌ی؟
- (٣٣) گوتی: من چوں سوژده ده‌بهم بو مرؤیه‌ک، له قوره ره‌شه‌ی بُوگه‌نیوی ره‌ق هه‌لاتووت چی کردوه‌وه؟
- (٣٤) گوتی: سا لیره ده‌ركه‌وه، تو [له لای من] ده‌ركراوی.
- (٣٥) نفره‌ی خودا له‌سهر تویه، تا روزی پی راگه‌یشتان.
- (٣٦) گوتی: ئه‌ی په‌روه‌رنده‌ی من! مه‌ودام بده تا روزی زیندوو ده‌بنه‌وه.
- (٣٧) گوتی: بیوه، تو له موله‌ت دراوانی؛
- (٣٨) هه‌تا وه‌ختی دیاری کراو.
- (٣٩) گوتی: ئه‌ی په‌روه‌رنده‌ی من! هه‌ر چونکه تو گومرات کردم، له رهوی زه‌مین خراپه‌یان ودها له‌به‌ر ده‌خه‌ملینم، گشتیان له ری هه‌له ده‌که‌م؛
- (٤٠) مه‌گین عه‌بده دل و ده‌روون پاکه‌کانت.
- (٤١) گوتی: ئه‌مه ریگه‌ی راسی به‌ر و منه.
- (٤٢) عه‌بدانی من - جیا له‌وانه‌ی شوین تو که‌وتون و گومرا بوون - له‌وانه نین تو بتوانی ده‌روستیان بیی.
- (٤٣) جه‌جه‌نده‌میش جیژواپیکی هه‌مووانییه،
- (٤٤) حه‌و درگای هه‌س. بو هه‌ر درگایه‌ک له‌مانه پازیکی لئی به‌ش کراوه.

- (٧٢) ده‌به‌گیانی خوت سوینده که، ئه‌وانه له‌به‌ر سه‌خوشی، سه‌رگه‌ردان بیون.
- (٧٣) ده‌گه‌ل گزینگی هه‌تاوی شریخه و گرمه گرتني.
- (٧٤) هه‌موومان ژیروروو کرد و بارانیکمان له که‌سته‌کن - که ببوده بهرد - له‌سهر ئه‌مانه دا باراند.
- (٧٥) به‌راستى له‌مرووداوه‌دا زور به‌لگه ههن بو ئه‌وانه‌ی که وشیارن.
- (٧٦) ئیستاش شوینه‌واری ئه‌وان له‌سهر بیکی ئاوه‌دانه.
- (٧٧) ئا له‌مدا نیشان زورن بو ئه‌وانه‌ی به‌باوه‌رن.
- (٧٨) خاوه‌نانی بیشه و داریش هه‌روا له‌سهر ناهه‌قی بیون.
- (٧٩) توله‌ن له‌وانیش کردھوھ؛ که هه دووکیان وان له‌سهر کاروانه‌رتبه.
- (٨٠) خه‌لکی «حیجر» بیش پیغه‌مبه‌ره‌کانی خویان به درۆزن له قه‌لهم دا.
- (٨١) نیشانه‌ی خوشمان بو ناردن، که هیچیان لى نه‌سەلماندن.
- (٨٢) له کاواندا خانووگه‌لیکیان ده‌تاشی، هه‌تا لیکیان ئارخه‌یان بن.
- (٨٣) تا له‌به‌ر بەیانیکدا شریخه و گرمه گرتني.
- (٨٤) هه‌رجى پەیدایان کردبوو ھېچ بە‌ھەرەیه‌کى بو نه‌دان.

- (٥٩) مه‌گین خاوخیزانی لووت، که هه‌مویان رزگار ده‌کەین.
- (٦٠) غه‌یره‌ز ژنى، که پیرامان داوه ده‌بى جى بمنى.
- (٦١) کاتى که ِراسپارده‌کان بیونه میوانی مالى لووت،
- (٦٢) گوتى: ئیوه کەسازىك ناتان ناسىن.
- (٦٣) گوتیان: به‌لام ئىمە شتىکمان هیناوه، که ئه‌وانه لېی دوودل بیون.
- (٦٤) راستیمان بو تو هیناوه و ئىمە دیاره درۆ ناکەین.
- (٦٥) که چەند به‌تلىك له شەو بورى، تو خاوخیزانت به‌رە و، خوت له دوايان وەرى کەوھ. کەسیش ئاور نەداتەوھ، بو كويتان بىز نیشان دەدرى، بو وى بچن.
- (٦٦) نووك و به‌دى کاره‌کەمان له بیش دانا؛ که له دەمى بەیان بەر بیون ئه‌مانه دواپراو دەبن.
- (٦٧) خه‌لکی شاریش - وھەله‌لە کیشانه‌وھ - پەیایان بیو.
- (٦٨) گوتى: ئه‌وانه میوانمن، بروو زەردى ئه‌وانه‌م مەکەن.
- (٦٩) ترستان له خودا هەبى و ئايرووم مەبەن.
- (٧٠) گوتیان: ئەدى بىن نەوتتووی نابى كەس تخوونت کەۋى؟
- (٧١) گوتى: ئەوا كېژەكانم، چىتان دەۋى وەرن ده‌گه‌ل وانى بکەن.

(۹۷) ئىمە ئاگامان لى هەيە كە تو لە گفتى ئەمانە دلتەنگ دەبى.

(۹۸) سا هەر شوکرى پەروھەندەتى خوت لە بىر بىن و لە ېزەت سۈزدەبەران بە.

(۹۹) پەروھەندەت بىپەرسىتە تا ئە و كاتەتى كە شتە بىن گومانەكەت لى روودەدا.

۱۶. نە حل

وە ناو خودا كە دەھنەدە و دلۇقانە

(۱) ئەوا فەرمانى خودا ھات، پەلەتى مەكەن. خودا پاكە و گەلەك لە وە بەرزترە كە يېڭىن ھاۋكارى هەيە.

(۲) فەرستەكان وېڭىدە وەلامەكانى ئە و - بەپىنى فەرمانى كە ئەيدا - دەزېرىتە خوارى بۇ لايى هەر كەسى لە عەبدەكانى كە خۆى حەز كا؛ گەفان لە خەلکە كە بىكەن كە: هيچ شتى شىاوى پەرسىتەن نىيە جىگە لە خۆم؛ دەبىن هەر لە خۆم بىرسىن.

(۳) ئەم عاسمانانە و زەھىنەتى هەر بۇ راستى داھىناوه. بەرزترە و دوورە لە وەتە ئەوان دەيکەن بە شەرىيکى.

(۴) بىنادەمى لە تنۆكىك بەرھەم ھىنە؛ كەچى بۇتە دوژمنىيەتى كە ئاشكرا.

(۵) ولساتىشى هەر بۇ ئىيە بەرھەم ھىنە، كە گەرمایى و بەھەرەيان بۇ ئىيە تىدا و لېشيان دەخۇن.

(۸۵) ئاسماھەكان و زەھىن و هەرچى لە ناو ئە و دووانەتى، بۇ راستىمان وەدى ھىنەن. ەرۆزى قيامەتىش هەر دادى؛ سا تو گەرەك چاپۇشى بىكە بە پىشە و چاپۇشىت بىن گازنە بىن.

(۸۶) بىن گومان بە، هەر پەروھەندەت وەدى ھىنەن زانايە.

(۸۷) ئىمە حە و نىشانەكانى فاتىحاماھ داوه بە تو و قورئانى گەورەش ھەرەتە.

(۸۸) چاوت مەدە سەر ئە و شتەتى كە داومانە بە دەستەگەلىن لەوانە و خەميان مەخۇ؛ تو هەر باوهەدارەكان بخە ژىر بالت.

(۸۹) بىزە: من ترسىنەرى ەرۇون كەرەتەم.

(۹۰) ھەرەك ئە وەتى ھەناردىمان بۇ بەشكەرەكان؛

(۹۱) ئە و كەسانەتى قورئانىان دابەش دابەش كەرد.

(۹۲) سوپىنەتكە بە پەروھەندەت، لە مەمووان دەپرسىنەتە.

(۹۳) بۇ ئە و كارانەتى دەيانكىد.

(۹۴) هەر فەرمائىك بە تو دەدرى، ئاشكراى كە و لە بىتەرسىستان واز بىنە.

(۹۵) ئە و كەسانەتى گالىتەتى خۆيان بە تو دەكىد، ئىمە لېخەتمان كردنەتە.

(۹۶) ئە و كەسانەتى - وېڭىدە خودا - شتى تىرىش دەپەرسىتن، لە دوايىدا لېنى تىدەگەن.

(۱۴) هه‌ر ئه‌ویشه زه‌ریای خستوته به‌رده‌ستوو که گوشتی تازه‌ی لى بخون؛ خشلیشی لىی بینه ده‌ری و به خوتانیه‌وه هه‌لواسن. ئه‌وا ده‌بینی که گه‌میه‌ش سنگی ده‌ریا ده‌قەلیشن؛ تا چاکه‌ی ئه‌وتان ده‌س که‌وی و به‌شکوو شوکرانه بېزىر بن.

(۱۵) كىيوه هه‌لهمووته‌كانى لەم زەمینە كرده له‌نگەر، هەتا ئىيوه نەلەر زىنى و چۆم و رېبازىشى شاندان، تا ئىيوه رېيو بدۇزنه‌وه.

(۱۶) نىشانه‌گەل دىكەش هەن و به ئەستىرەش ېرى دەردەكەن.

(۱۷) ئاخۇ كەسى لە چى كردىنى وەستايىه، چلۇن وەك ئه‌و كەسە وايى، له‌و باره چى لە دەس نايى؟ ئاخۇ ئىيوه پەند ناگرن؟

(۱۸) ئەگەر هەرچى چاکه‌ی خودا يە بزمىرن، له ژماردن دوايىو نايى. خودا لە گونا دەبۈرۈ و دلوقانه.

(۱۹) هەر شتىيکى وەيشىرن و هەرچى ئاشكاراشى بکەن، خودا دەيىزانى.

(۲۰) ئه‌و شتانەش كە هانايان پى دەبەن و غەيرەز خودان، ليان نايى هېچ دروس كەن؛ هەر بۇ خۆشيان دروس دەكرين.

(۲۱) مردووبىكن گيانيان بە بەردا نەكراوه؛ هەستىش ناكەن كەنگى زىندىو دەكىيەوه.

(۲۲) خودا ئىيوه هەر يەكىكە. ئه‌و كەسانەي پىروايان بە دواپۈز نىيە،

(۶) لاتان جوان و دازاوهن، كاتىك دەيانبەن بۇ لەھەر و كاتىكىش دەيانزىنەوه.

(۷) گرانبارتان رادەگويىزى بوجىگەي و كە بۇ ئىيوه زۆر دژوار دەبۇو بىگەنلى. پەروھەندەت زۆر دللسۆز و دلوقانه.

(۸) ئەسپ و ئىسلىر و كەرىشى، هەم بۇ سوارى هەم بۇ خۇ به جوان دانانى ئىيوه چى كرد. شتى وەهاش دروس دەكە نايزانى.

(۹) خودا هەر هېندهى لەسەرەتىگەي راست دەست نىشان بكا. رىتىگەي خېچ و خوارىش هەيە. ئەگەر بۇ خۆي بىوپىستىبا، هەمۇوتانى دەخستە سەر راستەرېيە.

(۱۰) هەر خۆيەسى لەم حەوايى ئاوىكى بۇ داباراندىن كە ئىيوه لىي قەدەخون و رەۋەكىشى پى شىن دەبىن و لە رەۋەكە، ولساڭە كانوو دەچەرن.

(۱۱) هەر بەو ئاوه چاندەمەنلى و زەيتۈون و رەز و دارخورماو بۇ دەرۋىنى و گىش بەرۈپوتان پېددەدا. ئەمە زۆر بەلگەي تىدايە بۇ ئەوانەي رادەمەن.

(۱۲) شەو و رۇزى بۇ رام كردن؛ هەيف و خۆر و گىش هەسارەش ملکەچى فەرمانى ئەون. لەمەشدا زۆر نىشانە هەن بۇ كەسانى كە تىدەگەن.

(۱۳) لەم زەمینەش گەللى شتى رەنگاورەنگى بۇ ئىيوه وەدى ھېنواه؛ لەمەدا نىشانە هەيە بۇ ئەوانەي رادەمەن.

(۳۰) له پاریزگاران ده‌پرسن:
په‌روه‌رنده و چی به خه‌لات ناردنه
خواری؟ ئیژن: هه‌رجی هه‌ره باشه. بو
ئه‌وانه‌ی له دنيا خاوه‌ن چاکه بون،
چاکه هه‌یه و دياره باره‌گای ئه‌و دنياش
باشتنه و ئای که مالی له خوداترسان
چهند خوش!

(۳۱) ده‌رونه ناو با غاتیکی وا که
هه‌رگیز له بهین ناچی؛ جوباریان
به‌بردا ده‌روا؛ چی ئاره‌زوو که‌ن تیاوه.
خودا ئاواينه پاداشی خوپاریزان
ده‌داته‌وه.

(۳۲) ئه‌و که‌سانه‌ی فرشته گیانیان
ده‌کیشی و چاک و پاک له دنيا ده‌رون؛
ئیژن: سلامی خواو لى بى و له‌باتی
کرده‌وه کانتان ده بچنه ناو به‌هه‌شته‌وه.

(۳۳) ئاخو ئه‌و خوانه‌ناسانه غه‌یره‌ز
ئه‌وه که فريشتان يېنه لايان، يان
فه‌رمانی په‌روه‌رنده‌تیان پى بگا،
چاوه‌نوریکی تريان هه‌س؟

پیشینه‌کانی ئه‌مانه‌ش هه‌ر ئه‌م
ئاکاره‌يان هه‌بwoo. خوا ناهه‌قیی لى
نه‌کردن؛ به‌لام هه‌ر خویان ناهه‌قییان
له خویان کرد.

(۳۴) سزای ئاکاري خراپیان هاته
ریيان؛ ئه‌و شته‌ی گالله‌جاریان بwoo
ئابلوقه‌ی دان.

(۳۵) ئه‌و که‌سانه‌ی شه‌ريکيان بو خوا
په‌يدا کرد، گوتیان: ئه‌ر خوا مه‌يلی لى
با، نه ئیمه و نه باب و كالمان، غه‌یره‌ز
خوی چن نه‌ده‌په‌رسن؛ هيچمان بى
فه‌رمانی ئه‌ومان به نايره‌وا نه‌ده‌زانی.
رآبردووه‌کانی ئه‌وانه‌ش هه‌ر ولوبوون.
پیغه‌مبه‌ران جگه له راگه‌ياندنی به
ئاشکرا، چی دیکه‌يان له‌سهر هه‌یه؟

دله‌کانيان دژباوه‌رن و خوشیان هه‌ر به
زل ده‌زانن.

(۲۲) بى گومانه خوا ده‌زانن چی له
خودا ده‌شارنه‌وه و چی ده‌رده‌خه‌ن.
خودا له خوبه‌زل زانان خوشی نايه.

(۲۴) هه‌رگایه‌کی لييان پرسی:
په‌روه‌ریننان کام مه‌به‌ستی ناردوته
خوار؟ ئیژن: چيرۆکی پیشینان.

(۲۵) ده‌سا با روزی قيامه‌ت باري
تاوانی خویان و ئه‌و که‌سانه‌ش
هه‌لگرن که به بى زانست، ئه‌وان له
ریان لا ده‌دهن؛ ئای چهند باري
ناله‌باره!

(۲۶) راستت ده‌وئ ئه‌وي له پیش
ئه‌مانه‌ش بون، ده‌هه‌باز بون. خودا
دام و ده‌زگایانی له هيمه‌وه هه‌لتکاند
و میچیشیان به‌سه‌ردا رما و له
شوینیکه‌وه ئازاریان بو داباري، که هه‌ر
هه‌ستیشیان پى نه‌کرد.

(۲۷) پاشان له روزی سه‌لاشدا
ئايدرويان پیوه‌ناهه‌لى و ده‌لى: له‌کوین
ئه‌و شه‌ريکانه‌م که ئیوه کیشەتان
له‌سه‌رده‌کردن؟ ئه‌وانه‌ی ئه‌هلى
زانستن، ئیژن: ئه‌مرؤ ئايدرووجوون و
به‌دبه‌ختى خوانه‌ناسانه.

(۲۸) ئه‌و که‌سانه‌ی که پى ميردي
خودا گیانیان لى ده‌ستینى و سته‌میان
له خو کردووه، مل راده‌کیشن و ئیژن:
چی خراپن نه‌کردووه؛ به‌لى، خودا
خوی ده‌زانن که ئیوه ئاکاروو چون بون.

(۲۹) سا له ده‌رگای دوچه‌هه‌وه بچنه
ئه‌وديو، تاهه‌تاييه هه‌ر له‌وي بن. ئاي
که جيى بادي هه‌وايان ناهه‌مواره.

خومان بو ناردوون. ئەگەر ئىيۇھ نەوزانىيە، سا لهو كەسانە بىرسن، كە كتىبىان خويىندوتەوه.

(٤٤) به بەلگە و نىشانانەوه و به پەرەنۇوسراوانەوه [ئەوانمان نارد]. وا بو توش ئەم كتىبەن نارد. تا خەلکى لى تىبىگە يىننى شايەتا بىر بىكەنەوه.

(٤٥) ئاخۇ ئەوانەى به فيلىزى خەرىكى بەدفەرى بۇون، ئارخەيانىن كە خوا نوقمى عەرزيان ناكا، يان له شوينىكەوه - كە هەر بىريشى لى ناكەنەوه - ئازارىكىان بو نابارى؟

(٤٦) يان له ېرىي ھاتوچۈياندا دەگىريان خا و نەتوانن خۆيان دەرباز كەن؟

(٤٧) يان كاتى كە تۈوشى ترسن، بىيانگى ؟ سا هەر پەروھرنىدە تۆيە وا دلسىز و دلۋقانە.

(٤٨) داخوم به چاۋ نەياندىگە، كە ھەرچى خوا دايھاوردگە، سىۋەريان بە دراس و چەپا - به ملکەچى - سوژدە بەرە خوا ئەوهەن؟

(٤٩) ھەرچى لە ناو ئاسمانان و ھەرچى لە ناو زەھىندا بزاوى ھەيە و فريشتانىش، سوژدە بو خودا دەبەن و باغرىش نىن.

(٥٠) ترسىيان ھەيە لە پەروھرنىدە بان سەريان؛ ھەر فەرمائىكى بؤيان بى، به جىنى دىنن.

(٥١) خوا وتۈويە: با دوو پەرستووتان نەبى، پەرستوو تەنبا يەكىكە و ئەشى ھەر لە من بترسن.

(٣٦) بو ناو ھەموو كۆمەلەيەك پىغەمبەرىكمان بەرىتى كرد، كە خودا بېرىستن و لە شەيتان دوورەپەرىز بن. بازى لهوان خودا خۆى شارەزايى كردن؛ ھىنديكىشيان گومپايدى بە بەزىيان يرا. دە لەسەر ئەر زىگەرىن و تواشا كەن چارەنۇوسى پىغەمبەر بە درۆزن زانان بە كۈى گەيشت.

(٣٧) ھەرچەندە ھەول بو شارەزابۇونىيان بىدەي، گومپايدى كان، خوا ېرىگەيان نىشان نادا و كەسىش دەھانىيان نايە.

(٣٨) بە سوینىدەوه بىش بۇونەوه، كە: وەخودا، خودا كەسىكى كە دەمرى، تازە زىندووى ناكاتەوه. ھەر بەلېنى خودا بىدا، ھەر دىتە جى؛ بەلام زۆربەي ئەو مەردمە دەۋەناغەن.

(٣٩) تاكۇو خودا ئەو شتەي و ئەوان كىشەيان لەسەر كرد، ئاشكرا كا و با خوانەناسان تىبىگەن كەئەوان درۇيان دەكرد.

(٤٠) مە ھەرچىيەك بىمانەوى پەيدا بىيى، ھەر ھىندهيە كە پىنى بىزىن: بىه؛ دەبى.

(٤١) ئەو كەسانەى لەبەر زولمى تەرەبۇون و ئاوارەي راھى خودا بۇون، لەم دنيايدى جىڭەيى باشيان ئەدەينى و ئەگەر بو خۆيان بىزان، پاداشى ئەولاش باشتىرە.

(٤٢) ئەو كەسانەى خۆراڭ بۇون و خۆيان ھەر بە خودا ئەسپاراد.

(٤٣) لە پېش توشدا ھەر كەسىكمان بە پىغەمبەرى ناردووه - ئىللان و بىللان - پىياو بۇوه و بە فرشتەدا فەرمانى

نمودنەی باشترين ئاكار، لاي خودايە و
ھەر خۆي خاوهن دەستەلاتى
لەكارزانە.

(٦١) ئەگەر مەردم لەسەر ناھەقى
كىرىدian خوداگىر بان، لەم سەرھەدە
جووچەواريان لى بىرا بۇو؛ بەلام
دەيانھېلىتەوە ھەتا رۆزى ديارى كراو؛
ئەگەر ئەو دەمەش وەختى ھات، نە
تاۋىك وەپىشيان دەخا، نە دەشكى
بەمىننەوە.

(٦٢) ھەر شتى پەسندى ناكەن،
لايان وايه ھى خودايە؛ زمانى فيرە
درۆشيان چاكەى دەداتە پال خۆيان.
بى گومانە بەشى ئەمانە ئاڭرە و بۇ
لاي ئەوهش دەدرىئە بەر.

(٦٣) سويند بە خودا، بەرلە تووش
پىغەمبەرانمان بۇ سەر گەلان بەرى
كردن. شەيتان كرده وە كانىيانى بۇ
خەملاندىن؛ كەوا ئەمرؤش دۆستى
نزيكى ئەمانە، ھەر شەيتانە و
بەشيان ئازارى بەزانە.

(٦٤) ھەر بۇيە ئەم كىيىبەمان ئەرای تو
ھەنارىدە بەرۇ، كە بەكىيەتى زىوان
ئەمانە رابگەى و رىشاندەر و بەزەيى
بى بۇ كەسانى خاوهن باوھەر.

(٦٥) خوا ئاوى لە حەوايەوە داباراند؛
زەۋى مردووى پى ژياندەوە. كە لەمەدا
بۇ ئەوانەي گۈ بىس دەبن،
نيشانىيە.

(٦٦) لە ولساتىشا بۇ ئىوھ پەندىك
ھەيە: لە ناو سكىان، لە زىوانى رىخ و
خويىپرا، شىرىكى پاڭ و رەوانوو
دەخوارد ئەدەين، بۇ ئەوانەي
وەخۆرەوەن گۆوارايە.

(٥٢) ھەرچىش لە ئاسماھەكان و
زەۋىندا ھەن، ھەر ھى ئەون و دينى
ھەمېشەبىش ھەر تايىھەتى ئەوھە. ئاخو
دەبى لە غەيرەز خودا بىرسن؟

(٥٣) ھەر بەھەرەيەك بروو تىدەكا لە
خواوهەيە؛ پاشان ئەگەر چورتمىكىشان
بەسەر دى، بەرەو ئەو دەلائىنەوە.

(٥٤) لە دواى ئەوه بەلاشى لەسەر
لابىن، ھېشىتا كۆممەلىك لە ئىوھ
شهرىك بۇ پەرورەندەي خۆ پەيدا
دەكەن.

(٥٥) ھەر تا ھەرچى پىيمان داون
حاشاى لى بىكەن. ساپاى بويىن، زۆر
ناخايەنى تىدەگەن.

(٥٦) لەو بىزىوهش كەپىمان دان،
بەشىكى دەدەن بەوانەي كە هيچ
قازانج و زيانيان لى نابىنن. سويند بە
خودا، لەسەر درۇ ھەلبەستنۇ لى
پرسىنەوەتان دەبى.

(٥٧) كىزان بۇ خودا دادەن - كە ئەو
لەو شتانە پاکە - بۇ خۆشيان چى
ئارەززوو كەن.

(٥٨) ھەر كاۋىتكىش مىزدەي كچى بۇ
يەكىك لەمانە بچى، روخسارى رەش
ھەلددەگەرى و لەبەر خۆي پىش
دەخواتەوە.

(٥٩) لە مەينەتى ئەو ھەوالەي
پىيدراوه، لە هوزى خۆي تەرە دەبى؛
ئاخو بە سووكاياتى بە خىوى بىكا، يان
دەناخى ئاخى راكا؟ ئاي چەند خراپ
پى رادەگەن!

(٦٠) ئەم كرده وە خراپانە ھى وانەيە،
كە باوھەريان بە رۆزى سەلايە نىيە.

هیچ بژیوی شک نابهن که بیاندهنی و
هه‌ر ناشتوان.

(۷۴) ئیوه نه‌زیلان بۆ خودا مه‌هینه‌وه؛
خودا هه‌موو شت ده‌زانی و ئیوهن که
هیچیک نه‌زان.

(۷۵) خوا نه‌زیلیک دینیتەوه؛ به‌نیه‌ک
هه‌یه هیچ کاریکی له ده‌س نایه؛
که‌سیکیش هه‌س بژیوی باشمان
داوه‌تى، به نه‌ینی و به ئاشکرا به‌ختى
دەکا؛ ئاخو وەکوو يەک دینه‌وه؟
سوپاس هه‌ر شایانی خوایه؛ به‌لام
زۆربیان نه‌زان.

(۷۶) ئەمەش به نه‌زیله دینى؛ دوو مرۆ
هه‌ن؛ يەکیان لاله و هیچ کاریکی له
ده‌س نایه و سه‌رباری ئاغای خویه‌تى
و بۆ هه‌ر کویه‌کى بینیرى، هیچ به‌هره
ناهیتەوه؛ لەل ئەو که‌سەی فەرمان
بۆ يەکسانى دەدا و خویشى لەسەر
راسته‌ریيە، چۆن چون يەکن؟

(۷۷) هه‌ر پیوارى له ئەرز و
ئاسماناندایه، بۆ خودایه. هاتنى رۆزى
سەلایەش وەک چاوترووکانى وايه؛ يا
نزيكتى. خوا هېزى بەسەر هه‌موو شتدا
دەشكى.

(۷۸) خودا ئیوهى له يزدانى دايكتانه‌وه
وەدەرخست؛ كەچى هیچ‌جۇو نەدەزانى.
چاو و گویچكە و دلى دانى، بەشكۇو
شوكرانەبىزىرن.

(۷۹) ئاخو پەلەوەر نابىن، كە لە
تەشقى عاسمانى رام كراون؟ غەيرەز
خوا كى رايادەگرى؟ كە لەمەدا
نيشانەن بۆ باوهەرداران.

(۸۰) خودا خانووی بۆ چى كردۇون کە
تىياندا بىسىنەوه. ئەنواشى لە پىستى

(۶۷) لە بەرهەمى دارەخورما و
رەزە كانىش، سەرخۆش كەرە و بژیوی
باش رەزىو دىئن. لەمەشدا نىشانە
ھەيە بۆ ئەو كەسانەي تىدەگەن.

(۶۸) خوا مىشەنگۈينى رائەسپارد،
كە: لە كاوان و داران و ئەو شوينى
ھەللىدەبەستن، شوينى ژىنى خوت
ھەللىبەستە.

(۶۹) پاشان لە گش بەرۇبوو بژیوەت
بىمەز؛ ئىتىر - بە ملکەچى - بىنگەى
راھىنەرە خوت بىرگەبەر. لە دەرەونى
تراوىكى ھەمەرەنگە دىتە دەرى؛ مفای
بۆ مەردم تىدايە؛ كە لەمەشدا بۆ
كەسانى رادەمېن، نىشانەيە.

(۷۰) خودا ئیوهى ھەر لە نەبۇو دروس
كرد و پاشان گىانوو لى دەستىئىن.
تىستاندايە دەبىتە پىرى زەمینگىر، تا
لەپاش زانىنى زۆر شت هېچ شتى لە
بىر نەمېنى. خودا زانايە و توانايە.

(۷۱) خودا رۆزى ھىندىكىتانى لە
ھىندىكان پەتر داوه. ئەوى پەريان
پىندرابە، بەشى ۋىرددەستانى خويان
نادەنەوه؛ كە لەوەشدا وەکوو يەكىن.
ئاخو ئیوه لە بەھەرى خوا حاشا
دەكەن؟

(۷۲) خودا ھەر لە جىنى خوتان
جووته‌ى دانى؛ لە ھاوجووتان كور و
نەوهى پى بەخشىيون و رۆزى
پەسندى پىداون. چۆن يەروايان بەو هېچ
و پۇوچانە ھەيە و لە بەھەرى خوا
حاشا دەكەن؟

(۷۳) غەيرەز خودا، شتى وەها
دەپەرسىن كە لە ناو عەرز و عاسماندا

(۸۷) ئىتىر هەر لەوى رۆزىدا ناچار دەبن ملکەچى فەرمانى خوا بن. ئەمەش كەوا هەلیان دەبەست، هەمۇ بەقېرىۋ دەردەچى.

(۸۸) ئەوانەي خوايان نەناسى و رىگەي خوايان بەربەست ئەكىد، لە جەزاي ئەو بەدفەرەيدا كە دەيانكىد - قات لەبان قات - هەر ئازاريان پتر دەكەين.

(۸۹) رۆزى كە لە ناو هەر گەلى يەك لە خۆيان بە شايەت راست دەكەينەوە، تو شايەتى ئىمەى بە سەر ئەمانەوە. ئەم كىتىپەشمان بۇ ناردۇوى، هەمۇ شت رەون دەكتەوە و رېنۇنى و دلۇقانى و مژدەيە بۇ موسۇلمانان.

(۹۰) خوا بە عەدالەت و چاكە و بەخشىن بە خزم و كەسوڭار، فەرمان دەدا و بىز نادا بە ئاكارى پىس و خراپە و دەسدرىزى. ئامۆزگاريتان لىدەكا بەشكۇو پەندى لى وەرگرن.

(۹۱) ئەو پەيمانەش كە دەگەل خوداي دەبەستن، بە جى بىنن. سوينىدەكانىشۇو مەشكىنن؛ پاش ئەوهى كە لى يراون پېكىيان بىنن و خوداتان بە چاودىرى خوتان داناوه. ديارە خودا ھاى لە كردى وەتان هەيە.

(۹۲) نەچن وەك ژنه كە بىكەن، كە رىسەكەي - لە پاش كرۈزى - خاو كرددە و پس پسى كرد، سوينىدەكتان بىكەنە ھۆى فريودانى؛ بەو بەھانەي فلانەگەل لە گەلى تر باوخۇشتىرن. ديارە خودا بەمە تاقيو دەكتەوە؛ تا لە رۆزى قيامەتىشدا

ولسات بۇ ساز داون كە لە رۆزى كۆچ كردىنە و لە كاتى مانەوەشتانا، سووک بى بۇتان. لە ھريش و لواو موويان، كەل پەلى پىويسىتى مال و كالا ھەيە لە ماوهى گوزەرانوودا.

(۸۱) خوا لەوەي خولقاندووېتى، نىتى زۆرى بۇ ئىيۇھ وەدى ھىناوه و لە كىوانىش پەسيوپ بۇ چى كردوون و جل و بەرگىكىشى بۇتان ساز داوه كە لە كاتى شەپ و گەرمادا دەپارىزى. ئاوا خودا بەھەرەگەلى خۆي بۇ ئىيۇھ تەواو دەك؛ بەلكوو گۈپ بە فەرمانى بن.

(۸۲) ئەگەر هەر رەوويان وەرچەرخاند، راگەياندى ئاشكرا، لەسەر تۆيە و هيچى تر نا.

(۸۳) بە بەھەرە خودا دەزانىن؛ كەچى حاشايلى دەكەن و زۆربەيان ئەمەگ نەناسن.

(۸۴) رۆزى كە لە هەر كۆممەلىك يەكى بۇ شايەتى دېنىن، ئەوسا ئىزىنى [ئاخافتىن] بە خودانەناسان نادرى و عوزرىشيانلى ناپەزىرن.

(۸۵) هەرگا ئەوانەي ناھەق بۇون، ئازار و جەزەرەوەيان دى؛ نە لېيان سقىتىر ئەكرى و نە ھېچ وچانيان پى دەدرى.

(۸۶) ئەو كەسانەي دەيانوت: خوا شەرىكى هەن، هەركە چاوابيان بە ھاوبەشەكانىيان كەوت، ئىزىن: ئەي پەروەرنىدەمان! ئەمانەن ھاوبەشەكانىمان كە جيا لە تو ھانامان ئەبرەدە بەريان. ئەمانە لە جواويانا ئىزىن: ئىيۇھ دەرەوان دەيىزىن.

دۆستى و شەرىك بۇ خودا پەيدا دەكەن.

(۱۰۱) هەرگا ئىمە بەلگەيە كمان بە بەلگەيى تر وەگۈرى - خوداش خۆى چاكتى دەزانى چى دەزىرى - ئىزىن: خوتتەھەلت بەستووه. نا وا نىيە! ئەوان زۆربەيان نازان.

(۱۰۲) بىزە: گيانە پېرۆزەكە، بەراسىتى لە پەروەرنىدەتىرا ھىنناويمە؛ ھەتا خاوهەن باوهەرەكان دلىنىا كا و ۋىشاندەر و مىزدە بى بۇ ئەو كەسانەمى موسولمان.

(۱۰۳) ئىمە ئەوە باش دەزانىن ئەوان ئىزىن: بىنفادەمى فىرى دەكا. ئەو كەسەئى ئەو نيازىيانە لە عارەبىدا كۆلىە و ئاشكراشه كە زمانى ئەم قورئانە بە عارەبىيەكى رەوانە.

(۱۰۴) ئەو كەسانەى بە بەلگەكانى خودايى باوهەر ناكەن، خودا شارەزايان ناكا و جەززەبەئى بەزانىيان دەبى.

(۱۰۵) هەر ئەوانە درۆ بە دەم خواوه دەكەن، كە بە بەلگەكانى خودا باوهەر ناكەن. هەر بۇ خۆشىيان درۆزىن.

(۱۰۶) هەر كەس پروايى بە خودا بۇوبىنى و لە پاشان حاشاى لى بكا، [سزا دەدرى] مەگىن كەسى ناچار كرى و لە باوهەرى دلىنىا بى. بەلام كەسى بە حاشاكەى دلى خوش بى، بەر تۈورەيى خوا كەوتۇون و ئازارى زۆر دژوار دەدري.

(۱۰۷) چون ئەمانە گوزەرانى سەر دىنيايان لە دوايرۆز پىر خۆش دەۋى؛ دىارە خوداش گرۇي خودانەناسان شارەزا ناكا.

بۇتاني روشن بكتاهو، لەسەرچى بىز نەدەھاتن.

(۹۳) ئەگەر خودا كەيفى لى با، گش دەيىردن بە ھاو ئايىن؛ بەلام كەسى خۆى حەز بكا، گومىزى دەكا و لە كىش حەز كا، دەيخاتە سەر راستەرىيە. دىاريشه ليتىان دەپرسن كە ئىبوھ چيتان كردووه.

(۹۴) بە سويندانوو يەكترى لە خشته مەبەن؛ نەكا پاتان پاش پتەو بۇونى بخلىسكىن و لەبەر رىگەى بەرە خودا بەستىنىشتن، تامى بەلا بچىزىن و جەززەبەئى زۆرەوە لەسەر بى.

(۹۵) پەيمانى خوا بە نرخى هندك مەفرۇشىن؛ گەر تىبىگەن، ئەوى لە جەم خوا ھەيە زۆر باشتە.

(۹۶) ئەوهى ئىبوھ لە لاتانە لە بەين دەچىن؛ ئەوى لە لاي خودا ھەيە، هەر دەمېنىن و ئەو كەسانەى خۇراڭ بۇون، لە بەرانبەر كرددەۋەيان - بە زىادەوە - بۇيان تىبەلدىننەوە.

(۹۷) هەر كەسى كردارى باشه و بەباوهەر - جىزىر، جىمى - ھەتا دەزى وادەكەين بە خۆشى بىزى؛ دىاريشه باشتى لەوهى وا كرددۇويانە، ئىمە پاداشيان دەدەينى.

(۹۸) كاتى قورئانى دەخوئىنى، هەر پەنا بە خودا بەرە لە شەيتانى تېۋەكراو.

(۹۹) ئەو هيچ زۆرىكى نىيە بەسەر وانەوە كە بۇونە خاوهەن باوهەر و خۆيان بە پەروەرنىدەيان ئەسپاردووه.

(۱۰۰) ئەو هەر بەسەر ئەوانەدا دەستى دەروا، كە خۆيان كردوته

(۱۱۵) خودا ته‌نیا هه‌ر پاریزی بو داناون
له مردار و گوشت به‌راز و خوین و
هه‌رچی ناوی غه‌یره‌ز خوای لی دین.
کیش ناچار بwoo، هه‌ر ئوهندھی تیری
بکا و ئیتر دهست دریزی نه‌کا؛ ئه‌وسا
خودا گونابه‌خش و دلوقانه.

(۱۱۶) به درو زمانو نه‌گەری؛ که ئه‌م
رەوا و ئه‌م ناپه‌واس؛ هه‌ر بو ئه‌وه به
دەم خواوه قىر هەلبەستن. ئه‌و
که‌سانەی درو بو خوا هەلدەبەستن
درزگار نابن؛

(۱۷) گوزه‌رانیکی هندک و ئازارى
بەزنانیان هەیه.

(۱۱۸) بو ئهوانەی جوولەکەشن، ئه‌و
پاریزه‌مان داناوه که دەپیشدا به توّمان
گوت. ئىمە هيچ گا ناهەقییمان له‌وان
نه‌کرد؛ ئهوان خویان ناهەقى لە خویان
دەکەن.

(۱۱۹) بو ئهوانەی لە نەزانى خراپه‌يان
لى رwoo دەدا و لە پاشان دەپرینگىنه‌وه و
دەبنە پياوچاک، په‌روه‌رندهت - پاش
ئه‌مانه - گونابه‌خش و دلوقانه.

(۱۲۰) ئىپراهيم پېشەواپىكى بەرھو
ھەق چووگ و بەرفەرمانى خودا بwoo؛
نه لە رېزه‌ى ئهوانه بwoo شەريک بو
خودا دەناسن.

(۱۲۱) چاكەی خودا و لە چاودا بwoo؛
خواش بو خۆي هەلبىزارد و شارەزاى
رىگەی راستى كرد.

(۱۲۲) لە دنيا بەھەمان دايەو لەو
دنياش لە بەركەتىانە.

(۱۲۳) پاشان بە توّمان راگەياند، کە:
په‌يره‌وی ئايىنى ئىپراهيمى بەرھو

(۱۰۸) ئه‌مانه هه‌ر ئه‌و كەسانەن خودا
مۆرى بەسەر دلىانەوه ناوه و چاوى بى
سۇ و گوپى كې كردوون؛ ئه‌مانەن بى
ئاگایەكان.

(۱۰۹) ديارىشە لە قيامەتىدا هه‌ر
ئه‌وانن زيانبارن.

(۱۱۰) جا ئه‌وسا كە په‌روه‌رندهت،
لەوانە وا پاش ئه‌و ئەزمۇونە سەختانە،
زىدى خویان بە جىھىشىت و چوونە
خەزا و خۆراغر بوون، په‌روه‌رندهت -
پاش ئه‌مانه - ديارە لەوانە دەبۈرى و
دلوقانه.

(۱۱۱) لەو رۆزەدا كە هه‌ر كەسىك
هه‌ر ته‌نیا كېشە خویەتى و هه‌ر
كەس بە پىنى كرده‌وهى خۆى،
پاداشى تەواو وەردەگەری و هيچ
ناھەقیان لى ناکرى.

(۱۱۲) خوا شاريکى نەزيلە
ھىنناوه‌تەوه، کە زۆر ھىمن و بىۋەھى
بوون؛ لە ھەموو ئاقارىكەوه فە بېزىيان
بو دەھات؛ كەچى لەم ھەموو
چاكەيەى کە خودا دەربارەى كردن،
حاشايان كرد. لە بارتەقاى ئه‌و
كردارەى کە دەيانكىد، خودا دەبەرگى
برسىتى و ترسى پىچان.

(۱۱۳) پىغەمبەرىك هه‌ر لە خویان هاتە
لايان، ھەموو بە درۆزنىيان زانى. جا
چونكە ھىننە ناهەق بوون، ھەموو
تۈوشى تۈوشى هاتن.

(۱۱۴) لەو بېزىوهى خوا پىنى داون،
بخۇن، حەلال و زەلاله و هه‌ر شوکرانە
بىزىرى بەھەرەكانى بن؛ ئەگەر هه‌ر ئه‌و
دەپەرستن.

ئه‌ولاتر); ئه‌و مزگه‌وته‌ی ئیمە پیت و پیرۆزیمان داوه به ده‌وروپه‌رکه‌ی؛ به‌و نیازه‌ی که هیندیک بەلگه‌ی خۆمانی پیشان بدهین. هه‌ر خۆی بیسەر و بینایه.

(۲) کتیبیشمان دا وەمووسا و کردمانه رینوبنیک بۆ بهره و هه‌زی ئیسرائیل، که: غەیرەز من با بريکاریكتان نەبى.

(۳) ئه‌ی تۆرەمەی ئه‌وانەی که ده‌گەل نووحا هەلمان گرتن! بەراستى ئه‌و عەبدى شوکرانەبىزىر بۇو.

(۴) هه‌ر لە ناو کتیبەکەدا ئاگاییمان بە تۆرەمەی ئیسرائیل دا، کە: ئیوه لەم سەرزەمینە - لە دوو هەلدا - مل لە بەدھەری دەنیئەن و زۆر بە توندى بادى هەوايى دەنويىن.

(۵) هەرگا ئېكەم لەم دوو هەلانە هاتەبەر، چەند عەبدىکى هەرە ئازاي خۆن ناردنە سەر، گىش ولاتيان لى ئازنىن. ئەم پیريارەش جى بەجى بۇو.

(۶) لە پاشان كاري وامان كرد، ئیوه لەوان بەھىزىر بن؛ هەزمارىشтан فەھەر بى و بە دارايى و زاروزىچىش يارمەتىمان بى گەياندن.

(۷) ئەگەر ئیوه چاكە بکەن، چاكەی ده‌گەل خۆتان دەكەن؛ ئەگەرىش خراپەتان كرد، لە خۆتانە. هه‌ر كاتىكى بەللىنى پاشين هاتە جى، ديسان دەنېرىنه سەرتان، واتان لېكەن پەزازە و خەم لە روخساراتانا ديار بى و تا بشچىنە مزگه‌وته‌وھ - وھك جارى يېشۈوشى چوونى - و هه‌ر چىكىشيان دەسکەۋى تەفروتووناى كەن.

ھەق چووگ بە؛ ئه‌و وېرای ئه‌وانە نەبوو كە شەرىك بۆ خوا دادەزىن.

(۱۲۴) بىزگىرنى رۆزى شەممە بۆ ئه‌وانە بىريار درا كە كىشەيان لەسەر دەكەد. پەروەرنەت رۆزى سەلا دىارە بەو كىشە رادەگا كە لە ناو ئه‌واندا رەووی دا.

(۱۲۵) بەكارزانى وئامۆزگارى پەسند، مەردم بەرە و بىزگەي پەروەرنەت گازى بکە و بە چاكتىن شىيۆھ لەگەلىانا بدوى. پەروەرنەت لەو كەسانەلە بىزگەي ئه‌و لاياداوه - لە گىش كەس - ئاگادارتە و هه‌ر خۆيىش باشتى دەزانى كىيە لەسەر راستەرەيە.

(۱۲۶) ئەگەر تۆلە دەستىننەوە، دارىدار بى و پتر نەبى؛ خۆ ئەگەر خۆراڭرىش بن، دىارە بۆ خۆراڭرەكان زۆر باشتىرە.

(۱۲۷) خۆراڭ بە! دىارە خۆراڭرنىشىت هەر بە خوايى و خەميان مەخۆ و لەو گزى و فيللانەش دەيکەن، دلتەنگ مەبە.

(۱۲۸) بى سۆ خودا وېرای خۆپارىزان و چاكەكارانە.

۱۷. ئىسراء

وھ ناو خودا كە دەھنەدە و دلوقانە

(۱) پاكى و بى عەبى بۆ كەسى لە شەۋىكدا شەورۇيى بە عەبدى خۆى كرد؛ لە «مسجدالحرام» ھە تا «مسجدالاقدىم» (مزگه‌وته‌كەي)

تر ناگىريتە مل. تا پىيغەمبەرىش نەزىرىن،
جەزىرەبە لەمەرا نىيە.

(١٦) هەركە ويستمان شارىك قېر
كەين، دەولەتمەنە خۆشگۈزەرانەكانى
وان، دەھەدەدىن بۇ بەدھەرى و
خراپكارى و لە ئاكاما ئازاريان بۇ واجۇ
دەبى؛ ئەوساكە تىكى دەھارىن.

(١٧) زۆر بەرەشمان لە پاش نووح
لەناوبىدوھ. بۇ تو ئەۋەندە بەسە كە
پەروھەرنەت لە گوناحانى عەبدانى
ئاگادارە و دەيابىنى.

(١٨) هەركەسىيکى خۆشى هەر لە
دنيا دەھوى، ئەگەر ئىمە بىمانھوى،
ئاواتهكەز زوو پىك دىننин، پاشان بە
ئاپروو نەماوى دەركراوى دۆزەھىكمان
بۇ داناوه، دەيرەزىنى.

(١٩) كىش خۆشى ئەو دنياى دەھوى و
- بە پىيى توانا - بۇ دەكۆشى و
باوهەردارە، كۆشىشيان بەفييە ناچى و
لە بەرچاوه.

(٢٠) هەموو لايىن - ج ئەوان و ج
ئەمانە - لە خەلاتى پەروھەرنەت بى
بەش ناكەين. خەلاتى پەروھەرنەت تو
ھىچ لەمپەرى لەبەر نىيە.

(٢١) دەپروانە، چۆن بازىكمان لە چاو
بازىك سەرخستووه؛ ديارە كە لە
دواپۇشىدا پلهەپايه و سەرخستن
لەمە زۆرتە.

(٢٢) دەگەل خودا ھىچ شتى تر
مەپەرسىتە، دەنا ئەوسا بە وەبەر
تەشهر دراوى و دەركراوى بىرۇدەنىشى.

(٢٣) پەروھەرنىت فەرمانى دا كە غەيرەز
وی مەپەرسىن؛ سەبارەت بە داي و

(٨) بەشكۇو پەروھەرنەت خۆتان
بىنانخاتە بەر بەزەيى. ئەگەرىش
تىيەلچنەوە، ئىمەش تىيەلەدەچىنەوە و
دۆزەھىشمان كردە زىندان بۇ گرۇي
خودانەناسان.

(٩) بى گومانە ئەم قورغانە رىڭايەكى
پىشان دەدا لە گش بىيان
سەرراستە. بەو يەۋادارانەش كە وا
ئاكارچاڭ، مۇزىدە دەدا: پاداشىيکى
گەورەيان ھەس.

(١٠) ئەو كەسانەش كە باوهەر بە
دواپۇز ناكەن، ئازارىكى زۆر بەزانمان بۇ
ساز كردوون.

(١١) مرۆ چۆن دەبوو بخوازى چاڭى بۇ
بى، ئاواش دەيەوى خراپىلى
بىقەومى. مرۆ ھەروا بەلەز بۇوه.

(١٢) شەو و بىزمان بە دوو نىشانە
نىشاندان: نىشانى شەۋمان داكۇزاند،
نىشانى بىزەشمان كردە ھۆى دىتنى؛
تا بىگەزىن بە شوين بىزى كە
پەروھەرنەتان دەيدا و لە ژمارى
سالەكان و ژماردنى سەرروو دەرچى؛
ھەموو شىتمان بە وردى شى
كردۇتەوە.

(١٣) نامە ئاكارى ھەركەسمان -
وھك تۆق - لە ئەستۆي كردووه و بىزى
سەلەلا بە نووسراوى سەرئاواڭ، شانى
دەدەن.

(١٤) نامە خۆت بخويىنەرەوە ! ئەمرۆ
ئىتىر ھەر خۆت حەسىيگەرى خۆتى.

(١٥) كەسىيکى شارەزاي بى،
شارەزايى بۇ خۆيەتى؛ ھەر
كەسىيکىش لە بى دەرچى، ھەلە بون
لە دىرى خۆيە. كەس گرانيايى كەسى

(۳۱) زاروی خوتان له ترسی له برسان
مردن له ناو مه‌بهن. ئیمەین دۇزى
ئەوانیش و ئیوهش دەدەین. کوشتنى
وان، هەلە کاریبەکى مەزنه.

(۳۲) تخونى زیناچ مەکەون؛
داوینپیسی ئاکارى زۆر نالەبارە و
رېبازىکى ناھەموارە.

(۳۳) بنیادەمی کە کوشتنى به نايرەوا
زاندراوه، مەکۈژ مەگىن لەسەر ھەق.
ھەر كەسىكى بە ناھەقى يىتە
کوشتن، دەسەلاتمان داوهتە دەس
خويىنگەرەکە؛ ناشى لە تۆلەساندنا
ھەلەرۋىنى و لەو بارەوە ئارىكارى بو
کراوه.

(۳۴) نەچن تخوون مالى هەتیوان
بکەون، مەگىن جۆرى کە باشتىرى بى؛
ھەتا پىدەگا و تىتەگا. پەيمانىشتان
بەرنە سەرى؛ پەيمان، پرسىنەوەدى
ھەيە.

(۳۵) ئەگەر بىۋانە دەپىتون، با تەکۈزۈ
بى. كىشانەشتان بە تەرازوی بەرانبەر
بى؛ وا ھەم بۇ ئىۋە باشتىرە، ھەم
ئاكامى پەسندىترە.

(۳۶) مەكەوە شوپن شتىكى وا کە
نازانى چىيە و چۆنە، چونكە گۈچكە و
چاۋ و دلىش، گشتىيان پرسىياريان
لەسەرە.

(۳۷) بە فيزەوە هەنگاۋ بەسەر ھەردا
مەنلى؛ تو ناتانى ئەم زەمینە
بىقەلېشى و لە درېزىشدا ھەرگىز
ناگەيە بەندەنان.

(۳۸) گىش ئەمانە - خراوهەكانيان - بە
لای پەروەرنىدەت تۆۋە ناپەسندن.

بابىش چاکە بکەن. ھەرگا يەكىان يان
ھەردووكىان - تا لە لاي تۆن - تووشى
تەمەنى پىرى بۇون، ھەرگىز ئۆفيشىيان
پى مەللى و تىيان مەخورە و بە زمانى
خۆشىيان بدوينە.

(۳۹) بە بى فىزى بىانخە ژىز بالى
بەزەبى و يىزە؛ ئەى پەروەرنىدە من!
وھكۈ ئەمان منيان بە شلکى
پىڭەياند، تۆش وھبەر بەزەبى
خۆتىيانخە.

(۴۰) خودانى وھ، لە خوتان چىتىر
دەزانى چىتان بە دىلدا دەببورى؛ ئەگەر
كىرەتەتان چاڭ بى، بۇ ئەوانەى لە
گوناھ دەپرىنگىنەوە، بە بۇوردە.

(۴۱) خزمت بەشى خۆى بەھرى؛
ھەزار و لە بىندا ماوېش بى بەش
مەكە؛ تەواوېش دەس بلاو مەبە.

(۴۲) ئەو كەسانەى ھەلەخەرجى،
دەگەل شەپتەن دەبنە برا؛ شەپتائىش
بۇ پەروەرنىدە، بى ئەمەگ و سېلە
دەرچوو.

(۴۳) ئەر نەشتىبوو بەشىان دەى و
چاوهنۇر بۇوى خودا لە بەزەبى خۆيەوە
دەرووېكت لى بکاتەوە، بە زمازىكى
نەرم و نىيان بىاندۇينە.

(۴۴) دەستەكانت دەگەردەت
وھرمەھىنە و تەواوېش پانيان مەكەوە،
كە بە سەركۆنەكراوى و عەززەتەوە
دەمېنېوە.

(۴۵) پەروەرنىدەت بە پانەوە و بە
دەستىندە رۇزى بە ھەر كەسى بىدا
بەستە بە مەيلى خۆيەتى؛ ھەر
خۆيەتى لە عەبدانى ئاگادارە و
دەيانبىنى.

په‌روه‌رنده‌ی تاکت به ده‌مدا دی، به
قینه‌وه پشت هه‌لده‌که‌ن.

(۴۷) ئیمە باشترا ده‌زانین گوی له چى
ده‌گرن، له و ده‌مدا که گوی بۇ تو
راده‌دیرن، ئهو کاته‌ش که خه‌ریکى
سرته کردن. کاتى ناهه‌قان ده‌بىزىن:
ئیوه هه‌ر ده‌که‌ونه شوینى میریکى
جادوو لېکراو.

(۴۸) ده‌پروانه چون مه‌زموده‌ت لى
ده‌خوینن، ئه‌وانه وا له رى کلان، که
تاژه ېیگە ده‌رناکه‌ن.

(۴۹) ده‌شلىن: ئاخو ئه‌گەر ئىسىك و
پرووسكىش بىن، زنۇ دروست
ده‌بىنەوه؟

(۵۰) بىزە: كوچك يان ئاسىن بن،
(۵۱) يان چى بووېك که له خه‌يالى
ئیوه‌دا زل ده‌نوينى. ئه‌وسا بىزىن: کى
زىندوومان ده‌کاته‌وه؟ بىزە: ئه‌وي
يەکەم جار دروستى کردن. ئه‌وسا
سەر دەله‌قىبن و بىزىن: کەنگى؟ بىزە:
شاپىت بەم زووانه.

(۵۲) يرۇزى که بانگوو لېدەکا و ئیوه بە
پەسن دانەوه و سوپاسەوه پەرسقى
لى وەگەرېن و وا تىدەگەن - کەمېك
نەبى - لەسەر دنيا نەماونەوه.

(۵۳) تو بە عەبدانى من بىزە چى
باشتەرە ئه‌وه بىزىن؛ چونکە شەيتان
سۆدرەيو لە نىودا ده‌کا. ئهو شەيتان بە
ئاشكرا دوزمنى جىسى عىنسانە.

(۵۴) په‌روه‌رنده‌ت بە ئیوه ئاگادارتە.
ئه‌گەر حەز کا بەر بەزه‌يى خۆيتان
دەخا؛ حەزىش بكا تۈوشى جەزره‌بەتان

(۳۹) ئەمانه‌ش بەشىكىن له و
كارزانىيانه، که په‌روه‌رنده‌ت بە توّى
راغەياندووه. ويڭاي خودا پەرسىتووى تر
مەپەرسىتە؛ که ئه‌وسا بە لۆمەكراوى و
راؤنراوى تۈور ئەدرىيەتە دور جەھەندەم.

(۴۰) ئاخو په‌روه‌رنده‌ى ئیوه، بە
تايىبەتى كورى بە ئیوه بەخشىون و
فرشته مىۋىنەكانيشى بۇ خۆي دانا؟
قسەيەكى زۆر زل ده‌کەن.

(۴۱) ئیمە لە ناو ئەم قورئانە زۆر
شىتمان شى كردۇتەوه هەتا ئەمان
پەند وەرگرن، كەچى هەر رەھوينەوه يان
پىر دەكا.

(۴۲) بىزە: ئەگەر - بە جۆرە ئەوان
ده‌بىزىن - ويڭاي خودا خوايانىكى تر
بىوونا، ئه‌وسا پەيجۇر دەبۇون کە ېرىي
چوونەلاى خاوهنى تەختيان وەدۆزىيا.

(۴۳) خوا لە كەمايەسييان دوورە و زۆر
بەزترە لەوانەى کە ئەوانە باسى
لېدەکەن.

(۴۴) حەوت ئاسمانان و زەۋىن و
ھەرچى لە ناو ئەواندايى، ھەر پاكانەى
خودا دەكەن. ھەموو شتىك - بە
پەسن دانەوه - پاكانەى ئەو دەكا؛
بەلام ئیوه پاكانەى ئەوان نابىسىن. ئەو
لەسەر خۆو بە بۇوردە.

(۴۵) دەمى كە قورغان دەخوينى،
ئیمە لە زىو توو ئەوانەى بە دوايرۇز
پروايان نىيە، پەرددەيەكى داپوشىنەر
رادەنگىيۇن.

(۴۶) سەرپوش گەلېكى وامان نايە بان
دليان كە تىلى نەگەن؛ گوھەكانيشيان
كې دەبن. ھەرگا لە قورئانەكەدا ناوى

ئىيّمه ئەوان دەترسىنин؛ كەچى ئەوان
ھەر پىر ملھورى دەكەن.

(٦١) كاتى وتمانه فريشتان: سوژده
لەبەر ئادەم بەرن، سوژدەيان برد
ئىبلىس نەبى. گوتى: چۆن من سوژدە
دەبەمە بەر كەسى كە لە حەربىت چى
كردووه؟

(٦٢) گوتى: به من يېزه ئەم تەرح و
دىدارەت، لە من بەزلىتر زانىووه؟ ئەگەر
ھەتا رۈزى سەلا بەرم بۇ بەرھەلا
بىكەى، تۆرەمەكەى - كەمىك نەبى -
سەرلەبەرى، دەبىن بخەمە ژىر چىنگم.

(٦٣) گوتى: يېۋى! سا ھەر كەسى
لەوان وەشۈن تو بىكەوى، سزاى
ھەمووتان دۆزەھە و سزايدى
پېرىپە.

(٦٤) ھەر كامىن تۆ يېنى دەۋىرى،
بانگى بىكە و دنهى بىدە و بە سوار و
پىادەتى خۆتەوە بىگە سەرى و بىه
ھاوېبەش لە مال و زارۇلەكانيان، سۆز
بىدە وان؛ سۆزى شەيتان تەنیا ھەر
خەلەتاندنه.

(٦٥) تۆ بەسەر عەبدانى مندا ھېچ
دەستەلارىكت نىيە؛ پەروھەندەت
برىكاريانە، بەسيانە.

(٦٦) پەروھەندەو لە حاند ئىيۇھ دلۇقانە.
گەمەتەنان لە زەريايەدا دەخاتە گەر تا لە
سۇنگەى، بىزىو خۆتان دەس كەھو.

(٦٧) ھەرگا لە ناو دەريايەدا تۈوشى
فەرتەنەيەك ھاتن، ھانا بۇ ھەر
كەسىك بەرن، بەر پىوارە، بەغەيرەز
ئەو. ھەركە رىزگارى كەن و چۈونە
سەر بەز، ئاورىشى لى نادەنەوە؛ مەر
زۇر ئەمەگ نەناسە.

دەكا؛ تۆشمان نەناردۇتە لايىان برىكار
بى.

(٥٥) پەروھەندەت بەو شتانەى لە
ئاسمانان و زەمیندان، زاناتە. لە نا
پېغەمبەرە كانىش ھېنديكىمان لە
ھېنديكى دى بەرىزىتەر گرت،
زەبۇوريشمان دا بە داودە.

(٥٦) يېزه: ھانا بەرن بۇ ئەو كەسانە و
- بە جى خودا - بە پەرسەتووتان
دەزانىن؛ كە ناتوان بەلاؤ لەسەر
لابەرن، پېشىان ناكىت بۇ يەكى ترى
بنىرەن.

(٥٧) ئەو كەسانە ئەوان ھانايان پى
دەبەن، كامانيانە نزىكتەن، بە دووى
ھۆدا دەگەزىن كە بىگەن بە پەروھەرەنیان
و هيواى بەزەيى ئەوييانە و لە

جەزرەبەشى دەتسىن. جەزرەبەى
پەروھەندەت تۆ ھېزايە لىلى بەپارىز بن.

(٥٨) پېش ھاتنى رۈزى قيامەت، ھېچ
ئاوهەدانى نامىنى تېكى نەدەين يان
خەلکەكەى تۈوش ئازار نەكەين؛ كە
ھەر ئەمەش لە كېتىبەكەدا نووسراوە.

(٥٩) ئىيّمه كە نىشانەكانمان
نەدەناردن، ھەر بۆيە بۇو پېشىنەكان بە
درۆيان لە قەلەم دەدان. ئاروانىشمان
بە ئاشكرا دا بە سەمۇود؛ كەچى
ناھەقىيان دەگەل كرد. ئىيّمه ھەر بۇ
ترس وەبەرنان، نىشانەكان بەرى
دەكەين.

(٦٠) ئەو حەلەش كە بە تۆمان وت:
پەروھەرەنلى تۆ دەورەى لە مەردم داوه؛
خەۋىتكىش كە پېمان دىتى و ئەو دارە
نەحلەتىيە كە لە قورغاندا باسى
كراوه؛ گش بۇ ئەزمۇونى مەردم بۇو.

(٧٥) ئەگەر واش با، سور بزانه هەر
لە زىندا دووقات جەزىھەمان دەدای؛
لە مەرگىشدا ئازارەكەت دوو سەرە
بۇو. ئەوسا كەسى واشت نەبۇو -
دەسەر مەرا - بىتە هانات.

(٧٦) ھىندهى نەمابۇو ئەوانە لەو
سەرزەمینە بتخەنە تەنگانەوە، تاكوو
لەۋىٰ وەدەرت نىن. ئەگەر واش با، بە
شۇن تۆدا - دەمىك نەبىٰ - [ئەوانىش]
تىدا نەدەمان.

(٧٧) بىودانىكە [لە ئىمەوهە]، كە بۇ ئەو
پېغەمبەرانەي بەرلە تۆش بۇون،
ناردوومانى؛ ياساي ئىمە گۆرانى
بەسەردا نايە.

(٧٨) لەو ماوهى خۆر كلا دەبىٰ هەتا
تاريكانى شەھۆى نويز بکە و نويز
خۆندىنى سېپىدەشت هەر لەسەرە.
نۆزخۆندىنى سېپىدە بەھەرمەيە.

(٧٩) لە شەويشدا بۆى ھەستەوهە؛
ئەمە زىادە نويزى تو بى. بەشكىكم
پەروھەندەتى تو بىتىرىتە جىڭايەكى
پەسند كراو.

(٨٠) بشپارىوه كە: ئەي
پەروھەندەكەى من! رىڭەم بەرھە
پەستى بەرھە و بەرھە و پەستىم بە رى
بکە؛ ھىزىكى ئارىكارىشىم بۆدىارى كە.

(٨١) بىزە: ئەوا پەستى هات و چرووک
نەما؛ ديارە چرووک لە نەمانە.

(٨٢) ئىمە وپىرای ئەم قورغانە، شتى
واو بۇ بەرگەن دەكەين كە مفا و بەزەيى
تىدايە بۇ خاوهەن باوهەرە كان و
ناھەقانىش پەر پىنى زيانبار دەبن.

(٦٨) ئاخۇ لەوھ ئارخەيانى كە لە
بەزەكە رۇناقىن يان باھۆزتانلىقى
ناكا، ئەوسا كەستان گىر نەكەۋى
فرىياو كەۋى؟

(٦٩) ياخۇ لەوھ ئارخەيان بۇون جارىكى
ترەيتان دەھەن ئاخاتەوە، ئەوسا
بايەكى بەھەيزىتەنلىقى هەل بكا و لە
تولەتى پىن نەزانىتەن نوقمۇ بکا؟ لە
پاشانىش ھېچكەستان بۇ پەيدا نەبىٰ
كە لە بەرانبەر ئىمەوهە يارىدە دا؟

(٧٠) ئىمە رىزمان لە تۆرەمە ئادەم
گىرت و لە وشكانى و لە زەريادا
ھەلمان گىتنى؛ رۆزى پاڭzman بىندادون؛
لە چاۋ زۆر لە كردەتى خۆمان زۆر پەر
قەدرمان گىتوون.

(٧١) لەو رۆزەدا كە هەر تىرەيەك لە
مەردم - وپىرای نامە ئەرگەنەيەن -
گاسى دەكەين؛ ھەركىن نامە
دەدەستى راستى نراوه، ئەمانە
نامەكە ئۆزىن دەخوينەوە و بەقەي
داوى زراوى ناو ناوكە خورماش ھەقىان
لىقى زەوت ناكرى.

(٧٢) ھەركىش لەم دنیا يە كويىرە ، لە
دوايرۆزىشدا كۆرەيە و پەريش رىڭەي
لىقى گوم دەبىٰ.

(٧٣) ھىندهى نەمابۇو ئەمانە لەو
فەرمانە - كە ئىمە پىن راگەيەندىوو -
كلات كەن و شتىكى تريان بۇ پىنى و
درۆ بە زارى ئىمەوهە هەل بېستى؛ كە
ئەوسا دەبۇونە دۆستت.

(٧٤) ئەگەر خۆمان تۆمان توند
رانەگرتايە، لەوانەبۇو كەمىك بە لاي
ئەواندا بىنى.

(٩٢) يان - وه ک خوت خه‌یالت ده‌کرد -
پاژپاژی ئەم عاسماھەمان بەسەردا
دابوھەرینە؛ ياخودا و چەند فرشته‌یەک
بىنە و برووبەرروومان بکە؛

(٩٣) يان مائیکت له زىر هەبى؛ يان بە
ئاسماnda هەلبچى و سەريش كەوى،
باوهەر ناكەين؛ تا كتىيېكىمان دەگەل خوت
بۇ دىنى و دەيخوينىنەوە. بىزە: پاكى
ھەر بۇ پەروھەرندەكەمە، ئاخۇ من چىم
بل لە مرۆيى پىغەمبەر؟

(٩٤) تەنیا بىيانووی ئەم مەردەمە - كە
شارەزايسىيان بۇ ھات و پەروايان پى
نه‌کرد - ئەمەيە بىزەن: جا چۆن خودا
مرۆيەكى بە پىغەمبەر ناودىر دەكا؟

(٩٥) بىزە: ئەگەر فرشته بە ئارخەيانى
لەم هەر دەدا رۆيىشتىبان، دىيارە ئىمە لە
ئاسمانى پىغەمبەرى فرشته‌مان بۇ
دەناردن.

(٩٦) بىزە: خودا بەسە بۇ شايەت لە
نېوان ئىمە و ئىوه؛ هەر ئەو دەربارەدى
عەبدانى ئاگادارە و دەيانبىنى.

(٩٧) كەسى خودا بىزى نىشان دا،
شارەزايدە؛ گومراشى كا، غەيرەز خودا
تۇ دۆستىيان بۇ پەيدا ناكەى. رۆزى
سەلاش بە دەھەررووبى و كۆرەبى و
لالى و كەرى، هەموويان كۆ
دەكەينەوە. ئەنوايان جەھەندەم دەبى.
ھەتا ئاگر دى دامركى، كلەكە پەتر نىل
دەدەين.

(٩٨) با ئەمە گۆرى گيانيان بى؛ چونكە
ئەوان لە نىشانەكانى مە حاشايان كرد
و گوتىيان: ئاخۇ ئەگەر ئىسىك و
پرووسكىيش بۈوىن، دىسان زىندۇو
دەكەينەوە؟

(٨٣) مرو هەرگا ئىمە بەھەرەيەكى
دەدەينى، پشت تىدەكا و بادى
ھەوايى دەنۋىنى؛ هەرگا بەلاشى
بەسەر ھات، تۈوشى ناھومىدى
دەبى.

(٨٤) بىزە: بەفتارى هەر كەسى
بەپىنى ئاكارى خۆيەتى. پەروھەرنەت
زاناترە، كى لە ئىوه لە بىرگە شارەزاترە.

(٨٥) لە تۆ دەپرسن: گيان چىيە؟ بىزە:
گيان هەر لەوانەيە كە پەروھەرنەم
دەيزانى؛ ئىوه كەمېكتان لە زانست
پىدرادوھ.

(٨٦) ئەگەر ئىمە كەيفن لى بى،
ھەرچىيەكمان پى راگەياندوو
دەبىيەنەوە؛ كەسىش نىيە دېرى ئىمە
لەمەدا ئارىكارت بى.

(٨٧) جا مەگىن پەروھەرنەت تۆ بەزەيى
پېتتا بىتەوە، كە زۆرى چاکە لەسەرتە.

(٨٨) بىزە: ئەگەر مرو و جن، گش وەككى
بن، وىنەى ئەم قورئانە بىنن، لە شېرى
ئەو دادەمېنن؛ با ھەمووشيان
پېشىوانى يەكترى بن.

(٨٩) ئىمە لە هەر بارىكەوە لە قورئاندا
نەزىلەمان بۇ مەردم ھىناوەتەوە، بەلام
زۆربەى ئەم مەردەمە - حاشا نەبى -
ھېچ نازانن.

(٩٠) گوتىيان: يروات پى ناھىيىن تا لەم
عەرزە كانىيەكمان بۇ ھەلدە قولىنى؛

(٩١) يان باغىيىكى خورما و بەزت ھەبى
و كارىكى وا بکەى كە جۆباران لە
ناويانا فېركەيان بى؛

(۱۰۶) قورئانیکه به جیاجیا ناردوومانه؛
تا هیدیکا بُو مه‌ردمی بخوینیه وه و
به‌رانبهر به پیویستی رُوْز به‌ریمان کرد.

(۱۰۷) بیّزه: ئیوه برواتان پى بى يَا
نه بى، ئه و كه‌سانه‌ی له پیشوددا
[له‌مه] ئاگادار کرابوون، هه‌رگا بؤیان
ده‌خویننه‌وه ئه‌رزینگ ده‌خنه سه‌ر
زه‌وی و سوزدە ده‌بەن.

(۱۰۸) ئه‌شلّین: پاکى بُو په‌روه‌رندەی
ئیمەیه، به‌لینى په‌روه‌رندەمان وا وەدى
هات.

(۱۰۹) ده‌مه‌وروو خو تخيّل ده‌کەن و
ده‌گرین و ئه‌مەش خو به‌کەم زانینيان
پتر ده‌کا.

(۱۱۰) بیّزه: هاوار له خوا بکەن يان
هانا به‌ره‌حمان بەرن، هه‌ر يە‌کىكە؛
ئه و ناوى زۆر پیرۆزى هەن. له نۆزتدا
مەقىيەنە و مەش ورتىنە! شىوه‌يەكى
ناونجى بُو خوت بره‌چاولە.

(۱۱۱) بیّزه: سوپاس بُو خودايى كە
ھېچ فرزه‌ندىكى بُو خۆى ھەلنى بىزاد و
له مولكىدا ھېچ برابەشىكى نەبووه و
بە ناچارى هاناي بە كەس نەبردووه و
تارييفى گەورەيى بکە؛ تارييفى كە
ھېزاي ئەوه.

(۹۹) ئاخو ئەوه‌نده نارانن، ئە و
خودايى ئاسمانه‌كان و زەمينى
داھىناوه، دەتوانى هى وەك ئەوانىش
دروس بکا؛ ماوه‌يشى بُو ديارى كردوون
كە بى گومانه هەر دەگا؟ بەلام
ناھەقىيكارەكان هەر حاشا كردن
دەزانن.

(۱۰۰) بیّزه: ئەگەر ئیوه خىوي
گەنجىنە‌كانى بەزەيى په‌روه‌رندەي من
بۈونايە، ھىمامان دەس بىزدىغان دەكرد.
مرۆ چكۈوس و قېنىسە.

(۱۰۱) نۆ نىشانە ئاشكرامان دا به
مووسا؛ له بەرە ئىسىرائىل پرسە،
[ئە و دەزانن]. كاتى گەيشتە بەرە،
فيزعەون پىلى و تە: مووسا! من و
خەيال دەكەم ئەتۆ جادووت لېكراوه.

(۱۰۲) گوتى: تو خوت سوور دەزانى
ئەم شستانە كەوا زەق لەبەر چاوانن،
ھەر داھىنەرى زەوين و عاسمانە‌كان
ناردوونىيە خوار. فيزعەون! منىش لام
وايە تو تىدا دەچى.

(۱۰۳) ويستى گەريان تىھا لىنى و له و
سەرزەمىنە دەريان كا، ئىمەش ئەم و
خې ئەوانەي دەگەللىا بۇون، نوقمن
كىرىن.

(۱۰۴) له پاش ئەويش به بەرە
ئىسىرائىلمان گوت: نىشتەجىن بن لەم
ولاتە و هەر دەمېكىش سەلا رابوو،
ئەوسا گشتىوو پىكەوه كۆ دەكەينەوه.

(۱۰۵) ئەمەمان بەراسىتى نارد و
بەراسىتىش هاتە خوارەوه؛ ئىمە تۆمان
ھەر بۆيە نارد مژددەر و ترسىنەر بى.

۱۸. كەھف

وھ ناو خودا كە دەھنەدە و دلۋقانە

(۱) شوکرانە بُو ئە و خودايى ئەم
كتىبەي بُو عەبدى خۆى نارده خوارى و
ھېچ نالەبارى تى نەخست.

(۱۲) پاشان وەخەبەرمان ھینان تا
بزانین کام لە دوولا - ھەر بە ھەزمار -
سالەكانى ئەم مانەوەيان لە بىرە.

(۱۳) ئىمە سەرگورۇشتهى راستى
ئەمانت بۇ وەدەگىرىن: چەند خورتىك
بۇون كە بەراستى بەھوھەريان بە
پەروھەرنىدە خۆيان ھەبوو؛ ئىمەش پتر
شارەزاييمان دابۇونى.

(۱۴) ئازايىشمان خستە دلىان، كە
درابىزىن. ئەوسا وتيان: پەروھەرىنمان،
پەروھەرىنى ئاسمانەكان و زەھىنە.
ئەگەر بىزڭە لە ئەو ھانا بۇ ھەر
پەرسەتووikk بەرین، دىيارە ئىمە لە
راستى گوتۇن لانداوه.

(۱۵) ئەوانەى لە ھۆزى ئىمەن،
بەغەيرەز ئەو چەند پەرسەتووى
تىريشيان ھەس. ئەدى چۈنە
بەلگەيەكى ئاشكرايان بۇ ناھىين؟ سا
كى لەوە ناھەقتەرە كە بوختانى بە خوا
دەكا؟

(۱۶) ئەگەر ئىۋە لهوان و لەو چىتگەلەى
وا - غەيرەز خوا - دەيانپەرسەتن،
ھەلىراون، سا بەم غارە پەنا بەرن؛
پەروھەرىنۇو وەبەر بەزەيى خۆيتان دەخا
و ھۆيەكى واش دەرەخسىيىن بە
ئاواتتو بگەھىينى.

(۱۷) كە خۆر ھەلدى، يەوانى لە ئالى
راستى ئەشكەوتەكەيانى داوه؛ لە
دەمى زەردەپەريشدا، بەرەو چەپ لىيان
لادهدا و ئەوان لە گۆرایىيەكەدان. ھەر
كەس خوا شارەزاي بكا، ئەو شارەزا
دەبىت و ھەر كەسيش گومىرا بكا،
دۆستىيىكى يېنماى بۇ نادۆزرىتەوە.

(۲) [كتىيىكى] زۆر پتەوە، تا لە سزاي
توندوتىزى - كە بىنۇينى - ترسى وەبەر
مەردم بىنى و بە ئەو خاوهەن باوهەرانەى
ئاكارچاكن مىزدە بدا كە پاداشى
باشيان دەبى؛

(۳) پاداشى ھەتاھەتايى.

(۴) ھەتا ئەوانەش بىرسىنى كە وتيان:
خودا فرزەندى بۇ خۆى ھەلبىزاردەوە.

(۵) نە خۆيان چىيان لى زانىوھ نە باب
و باپيرانىشيان؛ قىسىكى يەگجار
زەلامىيان لە دەم دەرچوو. ھەرچى ئىزىن
لە ۋېرپىوھ، چى تر نىيە.

(۶) رەنگە تو بۇ ئەو كەسانەي يېروا بەم
كتىيە ناكەن، خەمىن وابخوي، تى
بچى.

(۷) ھەرچى لەم سەرزەمینەيە ئىمە
كردن بە زەنبەرى تا بىيان ئەزمۇوين
كامەيان كارچاكتىر دەبن.

(۸) ئىمە ئەوهى وا لە رەروو ئەم
زەمینەيە دەكەينە بىاوازىكى وشكارۇى
قاقيز.

(۹) تو بېت وابوو كە يارانى غار و
رەقىم، لە زىوانى نىشانەكانى ئىمەدا
سەممەرەيە؟

(۱۰) كاتى لاوەكان پەنایان بۇ غارەكە
برد و گوتىان: ئەى پەروھەرىنى
ھەمۇومان! تو بەر بەزەيى خۆتمان بخە
و كارەكەمان بۇ مەيسەركە.

(۱۱) لەو غارەدا ھەتا چەند سال و
زەمانان، گوبى ھەمۇيانمان ئاخنى و
[دەخەورا چوون].

ئىزىز: حەوتەن وىرىاى سەيەكەيان دەبن بە هەشت. يىزە پېيان: پەروھەندەم چاتر دەزانى چقاسىن. كەمىكىان نەبى بۆى نەچوون، تو لەو بارە [بىنارەكەيان بىسىە و] زۆر لەسەر باسەكە مەرۋە؛ سەبارەت بەوانىش لە كەسيان مەپرسە.

(۲۳) هەرگىز مەيزە: من سۆزى ئەم كارە ئەكەم؛

(۲۴) مەگىن خواھەز كاي دەگەل بى. ئەگەر لە بىريشت نەما، يادى پەروھەندەت بکە و يىزە: بەشكۇو پەروھەندەم رىنگايدەكى نزىكتى لەمەم نىشان با.

(۲۵) سىيىسىد سالان لە ئەشكەوتەكە مانەوە و نۆ سالىشىيان لى زىدە كرد.

(۲۶) يىزە: خوا باشتىر دەزانى چەند مانەوە؛ بەرپىوارى ئەم عاسمانانە و زەمینە لەورا دىارە. پەك چ بىسەر و بىنایا! بەغەيرەز ئەو كەسيان بە دۆست دەس ناكەۋى و كەس ناكا بە شەرىك لە فەرمانى خۆيدا.

(۲۷) ئەوهى بۆت ھاتگە خوارە و لە كىتىبى پەروھەندەت، بخويىنەوە. ناشىنى هيچ كەس وتارى خودا بگۇرى و لەغەيرەز ئەو هيچ كەسى دەھانات نايە.

(۲۸) تو ھەر دەگەل ئەوانە بە كە سېبەيان و ئىواران بۇ دىدارى پەروھەندەيان بە نزان و تەنيا رەدادى ئەويان دەھۈى و چاولەوانە ھەلمەبوئرە بۇ ژىنى پىزەرق و بەرقى ئەم دنیايدە گۈى لە مستى كەسى مەبە كە نەماھىيىشت دلى يادى ئىمە بكا و ھەر

(۱۸) تو پېيت وايه كە بىدارن، كەچى خەوتۇون. ئىمە بە راستە و چۆپەدا ھەلگىرەرگىريان پى دەكەين. سەيەكەشىان لە لاي رىسمەدى دەرگاكەوە وەركەوتبوو. تو ئەگەر چووبىاي بىت دىيان، بە قاچاندن بەر و دووا دەگەرایەوە و سەرتاپات ترس داي دەگرت.

(۱۹) ئاواش وەخەبەرمان ھېنان تا لەگەل يەكترا بدۇين. يەكىان وتى: چەند مانەوە؟ گوتىيان: رۆزىك يان پازە رۆزىك ماينەوە. گوتىيان: پەروھەندە ئىوھ لە خۇتان چاتر دەزانى چەند مانەوە. دە يەكىكى بەم دراوه و بىنۇنە شار با بىبىنى كام خواردەمەنى پاكتە، بىزىوېكتان لەو بۇ يېنى و بەزىتى بىزۇيىتەوە و هيچ كەسيش پېitan نەزانى.

(۲۰) چونكۇو ئەگەر دەستىيان كەون، يَا بەرددەبارانوو دەكەن، يَا دەتابىنەوە سەر دىنى خۆيان و هەرگىز رىزگاريتان نايە.

(۲۱) ھەر بەم جۆرە وامان كرد پېيان بىزان كە بەلىنى خودا راستە و رۆزى سەلاش بى گومانە. دەربارەيان لە ناو خۆدا مليان لە راۋىز كردن نا؛ گوتىيان: چاوهەخانوېكىيان لەسەر دروس كەن، پەروھەننەيان لەنگۆيان چاتر دەناسى. ئەوانە دەربارە ئەمان قسەيان زۆرتر دەرۇيى، گوتىيان: دەبى مزگەوتىكىيان لەسەر بکەين.

(۲۲) دىيىن: سىئىن و بە بەشدارەكەوە چارىن؛ ئەشلىين: پەنجن، بە سېلىۋەتكەرا شەشن. لە نەديو خەيالات دەكەن تەنانەت بازىكىش

(۳۵) به نیو باغه‌که‌یدا گه‌را و بُخُوی ناهه‌قی له خُو کرد. گوتی: هه‌رگیز پِنْم وا نییه ئه‌مهم له‌دهستی ده‌ربچی.

(۳۶) باوه‌ر ناکه‌م سه‌لاش را بی. گه‌هه‌ر برashمه‌وه بُخُوی په‌روه‌رنده‌م، ده‌زانم له‌مه چاکترم ده‌س ده‌که‌وه.

(۳۷) هه‌واله‌که‌ی - که خه‌ریکی گفت‌وگو بُوو ده‌گه‌ل ئه‌ودا - پِنْگوت: ئه‌ری چُون تو حاشات کرد له‌و که‌سه‌ی تویی له ئاخى دروس کرد و پاشان هه‌ر له دل‌لوبیک و دوايی کردووتی به پیاوی؟

(۳۸) به‌لام من هه‌ر [ده‌بیّنْم] که ئه‌و خودایه و په‌روه‌رنده‌م و که‌س ناکه‌م به شه‌ریک بُو په‌روه‌رنده‌م.

(۳۹) وختی چوویه ناو باغه‌که‌ت، بُچی نه‌تگوت: ئه‌مهم به مه‌یلی خودایه؛ تواناییش هه‌ر به خودایه؟ ئه‌گه‌ر ئیسته تو ده‌مبینی که به مال و زاروله له تو که‌مترم،

(۴۰) نابی به دووری بزانی، په‌روه‌رنده‌م له باغی توم باشتريش بُخه‌حسینی و به‌لایه‌کیش له حه‌واوه به‌سهر باغه‌که‌ی تو بیّنی و لیت ببیت‌هه ده‌شتيکی يرروونی قاقیر.

(۴۱) يان ئاوه‌که‌ی به ناخى ئاخدا ره‌بچى و نه‌توانی تازه په‌يدای که‌ی.

(۴۲) هه‌موو به‌روبووی هه‌لوه‌ری و داره‌کانی گشتی به‌سهریه‌کا هاتن؛ که به‌يانی هاته ناوي، هه‌ر ده‌ستی خُوی ده‌شكانده‌وه بُخُوی ماله‌ی لیت به‌خت کرد. ده‌یگوت: بريا هېچ که‌سيك‌م به شه‌ریکی په‌روه‌رنده‌م نه‌زانبيا.

له شوین ئاره‌زووی خُویه و کاري له راده ده‌رچووه.

(۴۳) بیّزه: ئه‌مهم‌یه به راستی له په‌روه‌رنده‌تان رایه؛ کى پروای پِنْدەکا، بیکا و کیش پروا ناکا هه‌ر نه‌يکا. ئیممه بُخه‌قییکاران کلیکی وامان نیل داوه، که بلیس‌هی هه‌ر وه‌کوو کوون ده‌وره‌ی گرتون؛ تا هاواری چاره ده‌که‌ن ئاویکیان ده‌فریا ده‌خهن وه‌ک مسى تاواوه وایه؛ ده‌م و چاویان ده‌برزینى و وه‌خواردزیکی کریت‌هه و ژیگه‌یت زور ناله‌باره.

(۴۴) ئه‌وانه‌ی خاوه‌ن باوه‌ر و ئاکارچاکن، [با بزانن] ئیممه پاداشی کارچاکان وندا ناکه‌ین.

(۴۵) بُخه‌ن شیمه‌ن ده‌یانبه‌ینه ناو باغانیک جوّباریان به بەردا ده‌ردا. پارچه‌ی سه‌وزی تەنك و ستورى ئاوريشم ده‌بەر ده‌که‌ن و لەویدا به بازنه‌ی زیر ده‌خه‌ملین و لەسەر تەختان پاڭ ئه‌کەفن؛ ئاي چەند پاداشیکی باشه و شوینه‌کەيان چەند له‌باره!

(۴۶) تو نه‌زيله‌ی دوو مرؤقیان بُخه‌ن گیره: دوو ره‌زمان به يه‌کیکیان دا و به دارخورما ده‌وره‌ن گرتن و ناویشیانمان كرده مه‌زرا.

(۴۷) ئه‌و دوو ره‌زه به‌ری خُویان به بى کە‌مايیه‌سی ده‌دا و له ناو هه‌ركان شەقه جوّیه‌کمان راکیشا.

(۴۸) دارایی دیکه‌شى زور بُوو؛ کاتى ده‌گه‌ل هه‌واله‌که‌یدا خه‌ریکی گفت‌وگو بُوو، گوتی: ئه‌من له تو دراوم زورتە و ده‌ست و پیوه‌ندیشىم پتر.

(۵۰) ئەوسا بە فريشته‌كانمان گوت:
سوژده وەبەر ئادەم بەرن. سوژدهيان
برد ئىبلىيس نەبى؛ بنهجى بۇو، لە
فەرمانى پەروھەرنى سەرپىچى كرد.
ئاخۇ ئىۋە توخمى شەيتان و تۆرەمەى،
بى من دەكەن بە دۆستى خۇ، كە
ئاشكرا دوزەمنتانا؟ خوانەناس لەو
ياربەيارە پىس تىشكاون.

(۵۱) ئىمە لە چى كردنى ئەم
ئاسمانان و زەوينەدا، هيچ پرسىكمان
بەوان نەكىد؛ تەنانەت بۇ چى كردنى
خودى خۆشيان. هەرگىز ئەوي رىگە لە
مەردم تىك دەدەن، نەم كردوون بە
ياريدەرم.

(۵۲) رۆزى ئىزى: دەسا بانگ لەوانە
بىكەن كە بە خەيال پىتان وابوو شەرىك
منى؛ بانگيائى دەكەن؛ كەندالىكى
ھەراومان كردى زىوانىيان، هەر
جوابىشيان نەدانەوه.

(۵۳) تاوانباران ئاگريان بە چاوى خۇ
دى؛ زانيان هەر تىى دەكەون و هيچ
دەره تازىكىيان نىيە.

(۵۴) ئىمە لە ناو ئەم قورئانە ھەموو
جۆرە نەزىلەمان بۇ مەردم ھىنناوهتەوه؛
مرۆش لە ھەر شتى پتر، وازى لە گىرە
كردىنە.

(۵۵) ئەوهى نەيمېشت كە ئەو خەلکە
- پاش ھاتنى ىرى نىشاندەر - بىروا يىنن
و داواى بۈوردن لە پەروھەندايان بىكەن،
ئەوه بۇو كە: [چاوهنۇر بۇون] يَا بە
دەردى ئەوانى پىشىوپان بچن، يان
رۇوبەر و جەزىەبە بە گۈزىاندا بى.

(۵۶) كە پىغەمبەران دەزىرىن، هەر
ئەوهندەيان لەسەرە مىڈەدر و

(۴۳) لە خوا بەدەر، هيچ دەستەيەكى
وا نەبوو بىنە يارى و بە بى يارىدەدر
مايەوه.

(۴۴) لە وىنەرەت يارىدەدر ھەر
خوداي ھەقە؛ پاداشى باشتى دەدات و
سەرنجامەكەش باشتەر.

(۴۵) نەزىلەيەكىان لە ژىنى سەر
دنىا يە بۇ بىنەوه؛ وەك ئاپىكە لە حەواوه
دامان باراند، ھەموو تەرزە یرووه كىكى
تەق لەھەقى بەرھەم ھىننا،
سەرنجاميش بۇو بە پووش و با
پۈگاندى. خوا بەسەر ھەموو شتانا
توانى ھەيە.

(۴۶) مال و منال زەنبەرى ژىنى دنيان
و ئەو كارە چاكانەش كەوا دەمېنەوه،
پاداشەكەيان لە لاي پەروھەنەتەوه
ھېزاتەرە و بىتريش جىڭەي ھومىدەن.

(۴۷) رۆزى كە ژان دەخەينە ىرى و
تەختى بنىان بە ئاشكرايە دەبىنى و
ھەموويان كۆ دەكەينەوه، بى ئەوه
كەسيان وەمېنى.

(۴۸) لە بەرابەر پەروھەنەت لە بىز
دەدرىن؛ وەك يەكەمچارمان چى
كردىن، هەر ئاوا ھاتۇونەلامان، لاشستان
وابوو لە ژوانىكۈو وەكۆ ناكەين.

(۴۹) دەفتەرەكە دىتە گۆرى؛ دەبىنى
تاوانبارەكان - لەبەر ئەوهى كە تىايىھى -
ترسى زۆريان ىرى نىشتىووه؛ دەلىن:
ھاوارە لە ئىمە، ئەمە ج تۆددەفتەرەكە!
ھەموو شتىكى - ورد و درشت -
سەرلەبەر تىيا نووسراوه. ئەوسا
كردەوهى خۆيانى تىيا دەبىنن.
پەروھەنەت ناھەقى لە هيچ كەس
ناكا.

شەکەت بۇوين، کانى تاشتىيا مە،
وھرىنە.

(٦٣) گوتى: ئەوسا كە لە پەنا
بەردەكەدا دەساينەوە، دىيت چلۇن من
ماساوهكەم لە بىر چوو؟ ديارە شەيتان
نەيەيشت وەبىرم يېتەوە. ئەمېش وەك
شتى سەمەرە رېڭەي دەريايى گىرته
بەرى.

(٦٤) گوتى: ئىمەش هەر شتىكى
وامان دەويىست. ئىتر بە شۆپى خۆياندا
بە چاوجىغان، گەرانەوە.

(٦٥) ئەوسا تۇوشىان ھات بەتۇوشى
عەبىيک لە عەبدانى ئىمە كە بەر
بەزەيى خۆن خستبوو زانىارىشمان لە
خۆمانەوە پېداپوو.

(٦٦) مووسا پېنى وت: ئاخۇ دەتوانىم
دوات كەم و لە زانستەي فېر كراوى
منىش وەكۈو خۆت رايىنى؟

(٦٧) گوتى: تو ھەرگىز ناتانى دەگەل
منا دەرى بەرى.

(٦٨) نەمازە گەر ئاگادارى كارىش
نەبى، چۆن دەردىبەي؟

(٦٩) گوتى: ئەگەر خودا حەز كا، بە
خۇراڭرم دەبىنى و هيچ نافەرمانىيەكت
ناكەم.

(٧٠) گوتى: ئەگەر شوئىنم كەوتى،
هيچ شتىكىم لى مەپرسە ھەتا بۇ خۆم
دەربارەي باست بۇ دەكەم.

(٧١) سا رۆيىشتىن تا ھەر دوو سوارى
گەمەيە بۇون؛ كونى تىكىرد. گوتى: ھەر
بۇيە كونت كرد خەلکەكەي لە ئاوا قوم
كەي؟ كارىكى ناشىرىيەت كرد.

ترسىنەر بن. خوانەناسان ھەر بە
ناھەق چەقە دەكەن، تا ھەقى پى لە
بەين بەرن. ئەوان نىشانەكانى مە و
ئەو كتىبە كەوا ترسى وەبەر ناون، ھەر
بە گالىتە و گەپ دەزانن.

(٥٧) كى لەو كەسە ناھەقتە چەند
نىشانەپەر وەرەنلى بۇ وەخويىندرارو
گۈچ نەدایە و ئەوهشى لە بىر بىردىوھ
كە دەپىشدا كەدووھەتى. ئىمە پەردىن
بەسەر دلىان ھەلکىشاوه كە زىنەگەن؛
گوئىشمان ھېنده گران كەدوون كە
نەبىسن. چەند بکۆشى شارەزاي
رېڭەيان بکەي، ھەرگىز بۇت ناكەونە
سەرەت.

(٥٨) پەر وەرندەت گوناح بەخش و
دلوقانە. ئەگەر ھەر كى كارى خراپى
كردبا و ئەويش بۇلى پەرسىنەوە
بىگرتبا، دەبوايە ھەر گوز و گومەت
سازى دابان. بەلام خستووھەت دەمى
ديارى كراو؛ كە ئەو دەمەش ھات،
ناتوان خۆ خەلاس كەن.

(٥٩) ئەو شارانەش ھەرگا مليان لە
زولم نا، قېمان تىخىستن و بۇ لە بەين
بردىان، قەيرانىكىمان ل بۇ دانان.

(٦٠) جارى مووسا، بە لاوى
بەر دەستى خۆى گوت: من لى پەروم
سەفەر بکەم تا دەگەمە جەمسەرى
ھەر دوو دەرياكان؛ يان لە ويش وىۋەتى
بچم.

(٦١) وەختى گەيىنه ئەو جەمسەرە،
ماساوهكەيان لە بىر كرد؛ ئەويش بە
ھەلبىزۆقىنى خۆى گەياندەوە دەرياكە.

(٦٢) كە دەرباز بۇون مووسا بە
بەر دەستەكەي گوت: لەو سەفەرە زۆر

(۸۱) ئىمە ويستان په روه‌رنده‌ي داي و بابى، به روله‌يەكى دل پاک و به زه‌دارتر بۇيان تىيەلېنىتەوھ.

(۸۲) دیواره‌كەش بۇ دوو كورىزگەي سىيۇي بwoo لەم بازىرە؛ لە زىرىدا گەنجى هەبwoo سەربەوان بwoo. باوكىشىيان لە مىرخاسان بwoo. په روه‌رنده‌ت ويستان ئەم دووانه پى بىگەن و گەنجىنەي خۆيان دەرىنن؛ كە به زه‌يەك بwoo لە لاي په روه‌رىنتەوھ و من هيچم لە خۆوه نەكىد. ئەمە بwoo كە تو نەت تانى خۆراڭر بى تا دەزانى.

(۸۳) لېت دەپرسن: ئەدى زىل قەرنەين چۆن بwooھ؟ بىزە: وا دەربارەي ئەويش شتىكىتان بۇ دەخوينمەوھ.

(۸۴) وامان كرد لەم زەمینەدا دەستى يرۋا و گش ھۆيەكىشمان بۇرەخساند.

(۸۵) سا بە شوين مەبەستىدا چwoo،

(۸۶) تا گەيشتە لاي خۆرنشىن؛ لاي وابوو لە ناو كانييەكى قورە رەشە ئاوا دەبى. لە و ئالى تووشى ھەزىك بwoo. گوتمان: زىل قەرنەين! دەتوانى ئازار بىدەي و بۆشت ھەپە چاكەيان لە گەلا بکەي.

(۸۷) وتنى: بەلام ھەر كەسى ناھەقى بكا - لە دوازۇزا - ئىمە ئازارى دەدەين و پاشانىش دەبرىتەوھ لاي په روه‌رنده‌ى؛ ئەوسا ئەويش بەتوندى ئازارى دەدا.

(۸۸) ھەر كەسىش باوهەرى ھىنا و ئاكارچاڭ بwoo، پاداشى چاڭ بەشى دەبى و كارى لەسەر ھاسان دەكەين.

(۸۹) ديسانىش رىڭەي گرتەبەر.

(۷۲) گوتى: ئاخىر بە توّم نەگوت تو ناتوانى لە گەل منا خۆرابگى؟

(۷۳) گوتى: لەمەي لە بىرم چوو لىم ببۇورە و گەلېكىم سەخت لى مەگرە.

(۷۴) وەرى كەوتى، تۈوشى كورىزگەيەك ھاتىن، كوشتى. گوتى: چۆن گيانى پاكت زايە كرد كە بى ئەوهى كەسى كوشتبى؟ كارىكى زۆر نابەجىت كرد.

(۷۵) گوتى: نەمگوت ناتوانى لە گەل منا ھەللىكەي؟

(۷۶) گوتى: ئەگەر پاش ئەمجارە هيچ شتىكىم لە تو پرسى، ھاۋارىم مەبە و هيچ گلەيىشت لى ناكەم.

(۷۷) ديسان رۇيىن، ھەتا گەيىنه خەللىكى شارى. زەۋادىيان لى داوا كردىن؛ رازى نەبۈون رايانگىرن. دیوارىكىيان له وىندەرى چاۋ پى كەوت، خەرىك بwoo بەلادا دەھات؛ راستى كرددەوھ. گوتى: ئەگەر بتوپىستىبا كراي ئەم كارەت وەرددەگىرت.

(۷۸) گوتى: ئەوا لە يەكتىر جيا دەبىنەوھ؛ وا ئىستەكى نەيىنى ئە و رووداوانەت بۇ باس دەكەم، كە نەت دەتوانى خۆ بىگرى.

(۷۹) گەمەكە بۇ ھەزارانىك بwoo، لە دەريا كاريان دەكىد؛ ويستىم زەدەدارى بکەم، كە لەم لايان پاشايىك بwoo ھەموو گەمەكى زەوت دەكىد.

(۸۰) كورىزگەكەش داي و بابى باوهەردار بۈون. ترسم بwoo ناچاريان بكا لە فەرمانى خوا دەرچن و كافر بىن.

- (۱۰۰) هه‌ر ئەو رۆژه دۆزه لە بەر خوانەناسە کان رادەنیین؛ ج رانانى!
- (۱۰۱) ئەوانە چاویان لە يادى من قووچاو بۇو نەشیان دەتوانى ببىسن.
- (۱۰۲) ئاخۇ خودانەناسە کان پېیان وايە - لەباتى من - عەبدەكانم بىكەن بە سەرورەرى خۆيان [ھىچ قازانچىكىيان دەداتى؟] ئىمە دۆزەھمان بۇ پەزىرايى لەو خوانەناسانە ساز كردووه.
- (۱۰۳) بىزە: ئاخۇ دەتanhوئى پېتان بلېم، كىن ئەوانە لە كرده وە كانى خۆيان زياڭر زيانىيان بىندەگا؟
- (۱۰۴) ئەو كەسانە ى تەقالايان لە ژيانى سەر دنيايدا فيرۇچوووه و لاشيان وايە كارىكى چاكىان كردووه.
- (۱۰۵) ئەوانە كەسگەلەتكەن كە لە نىشانان و دىدارى پەروەرنىيان حاشايان كرد، ئىتىر هەر كارىكى كردىان پووجەل بۇوگە و رۆزى سەلاش ھىچ سەنگىكىيان بۇ دانانىين.
- (۱۰۶) بەھۆى ئەو حاشا كردنە و گەمەيان بە پىغەمبەر و نىشانانم جەھەندەم گۇرى گىانىيان بى.
- (۱۰۷) ئەو كەسانەش كە بۇونە خاوهن باوهەر و ئاكارچاڭ بۇون، جى پەزىرايىان باغانلى فىرددەوسە.
- (۱۰۸) هەميشە هەر تىا دەبن و نايانەوى جى بگۇرن.
- (۱۰۹) بىزە: ئەگەر بۇ نووسىنى و تارى پەروەرنىدە من دەريا هەمۇو

- (۹۰) هەتا گەيشتە خۆرھەلات. دىتى تىشكى بەسەر گەلەتكەدا دەبارى كە جىا لەو ھىچ ستارىكىمان نەدانى.
- (۹۱) تا بەم جۆرە ھەرچى ئەو بىرى بۇي دەچوو، دەمانزانى.
- (۹۲) دىسانىش بىكەن گەرتەبەر.
- (۹۳) تا گەيشتە ناو دوو چىا. لە پەنا دوو كەزەدا ھۆزىكى دى، كە لەوانە نەبوون لە ھىچ زمازىكى حالى بىن.
- (۹۴) دواندىان، كە: ئەى زىل قەرنەين! عاجوج و ماجوج لەم ولاتەدا بەدەرەن؛ ئاخۇ باجىكت پى بىدەين كە لە زىوان ئىمە و ئەوان بەربەستىكىمان بۇ چى بىكەى؟
- (۹۵) گوتى: ئەوهى پەروەرنىدەم بۇي رەخساندۇوم، ھىزاتەرە؛ سا ئىۋە بە ھىز [خۆتان] يارىم بىكەن، تا لە زىۋ ئىۋە و ئەوانا بەربەندىكى وەدى بىننم.
- (۹۶) پاژەئاسىنم بۇ بىنن. وەختى هەر دوو لاشانە كەپ كردىووه، گوتى: ئىۋە بىدەمېنن؛ هەتاوهە كەپ كردىيە ئاگر. گوتى: ئەمجا پاقرى تواوەم بۇ بىنن، تا بەسەریا دابىزىم.
- (۹۷) ئىتىر تازە بۇيان نەلوا سەرەي كەون و نەشیان دەتوانى كۈنى كەن.
- (۹۸) گوتى: ئەمە بەزەيىھە كە لەلایان پەروەرنىدەمپا؛ جا هەرگا پەروەرنىدەي من بەلېنە كەپ بە جىگەيشت، گشتى دەكاھە گۆرایى و بەلېنى پەروەرنىدەي من هەر وەدى دى.
- (۹۹) ئەوي رۆزى وادەكەين لە ناو يەكترا پېل بەدەن دەكەلەشاخ

(۷) ئەی زەکەريا! ئىمە مزگىنى مناڭىك
بە تو ئەدەين، وە ناو يەحىا؛ كە پېشتر
لەم، كەسەن نەكىدە ھاوناوى.

(۸) گوتى: ئەي پەروەرنىدەي من! جا
كوا من منالىم دەبى! لەبەر پېرى
كەلەلام و خېزانەكەشم نەزۆكە.

(۹) گوتى: [فەرمان] ھەر ئەمەيە و
پەروەرنىدەكەى تو ئىزى: ئەمە لەلاي
من ھاسانە؛ ئاھر توشىم لە بەرىدا ھەر
لە نەبوورا درووس كرد.

(۱۰) گوتى: ئەي پەروەرنىدەي من!
ニيشانىكىم بۇ دابنى. گوتى: نيشان بەو
ニيشانەي تا سى شەوان - بى وەي
ھېچ وەيىكت ھەبى - قىسى دەگەل
مەردم ناكەي.

(۱۱) ئەوسا لە مىحرابەكەوە رەۋويىشته
لای ھۆزەكەى و بە ھىمايە تىى
گەياندىن كە بەيانيان و ئىواران ھەر
پاكانەي خودا بکەن.

(۱۲) ئەي يەحىا! كتىپ توند بىگە. ھەر
لە زارۆكايدەتىشدا لەكارزانىمان پى
بەخشى.

(۱۳) دەگەل دلسۆزى و بى گەردى -
لەلايەنى خۆمانەوە - كەسىكى
خۆپارىزىش بۇو.

(۱۴) لەيەل داي و بايىشىدا
خۆشىرەفتار بۇو؛ سەرىزىوى و لاسارى
نەببۇو پېشى.

(۱۵) سلامى لى بى، رۆزى كە لە¹
دايىك بۇوە و رۆزى دەمرى و رۆزى
زىندىوو دەكىتەوە.

مەرەكەف بى، بەرلە دوايى پى
ھىنائى وتارى پەروەرنىدەي من، بى
شى دەريا ھەلەچۈرى؛ تەنانەت گەر
ھىندەي دىشى دەفرىا خەين.

(۱۱۰) بىزە: منىش ھەر مەۋىيەكىم وەك
ئىۋە؛ لە خواوه فەرمانم بۇ دى كە:
خوداي ئىۋە ھەر يەكە. ھەركىن لەنگۇ
بۇ دىدارى پەروەرنىدەي بە ئاوااته، با
كارى چاڭ رەچاو بىكا و لەغەيرەز
پەروەرنىدەي خۆي ھېچ كەسىكى
نەپەرسىتى.

١٩. مەريەم

وە ناو خودا كە دەھنەدە و دلۇقانە

(۱) كاف، ها، يا، عەين، ساد.

(۲) باسى چاڭەي پەروەرىتتە
سەبارەت بە زەكەرياي خولامى خۆي.

(۳) ئەو كاتە كە ھاناي بۇ پەروەرنىدەي
برد بە دەنگىكى نزم و نەوى.

(۴) گوتى: ئەي پەروەرنىدەي من! من
ئەوا پېشەم سىيس بۇون و سەرم
لەبەر [دەردى] پېرى ترۇوسكەي دى.
پەروەرنىدەم! تا لەبەرت پاڭاومەوە
ھەرگىز لېت ناھومى نەبۇوم.

(۵) من لە پاش خۆم لە خزمەكانم
نېگەرانم؛ كەيوانووه كەشم نەزۆكە. سا
تو لەلايەن خۆتەوە فەزەندىيەكىم پى
بېخشە؛

(۶) با ميراتى من و خانەدانى ياقووب
بەر ئەو كەۋى. پەروەرنىدەم! ھېقىمە
تۆش پەسندى كەي.

(۲۵) کوته‌رهی ئەو دارخورمايىش
بەھېزىنە، خورماي تازە پى گەيشتۇوت
بەسىهەردا دادەۋەرەنى.

(۲۶) به چاوی روون بخو و وه خو؛ هه
که سیکیشت له مرؤ چاو پی که وت
بیزه پیی: له خوم گرتووه له رای خودا
له ئاخافتن بته کمه وه و ئیتر ئه مبرؤ هېچ
مرؤیه کی نه دوینم.

(۲۷) هاته وه ناو که سوکاری و منالیک
به باوه شه وه. گوتیان: مریهم! قهت
ده تومان و ارانه دیت ئه م سه مهره ت
لی رو و بدا.

(۲۸) خوشکی ها رون! تو نه باوکت
پیاو خرا بwoo، نه دایکیشت داوین تهر
بیو.

(۲۹) هیمای بُو مناله که کرد. و تیان: جا
چون ده گه ل ساوای سه ر بیشکه دا
بئاخیوین.

(٣٠) [مندالله‌که] و تی: من خولامی خودام؛ کتیبی به خهّلات دامی و منی کردوته بیغه‌میهه.

(۲۱) له ههر کویش بم، پی و قهه دهه مم
پیروز دهه کا و رای سپاردووم - هه تا
نوزیزندووم - نوزیز بکه م و زه کات بدده م.

(۲۲) گوی له مستی دایکیشم بم؛
نه شیکردووم به ملهوریکی سهربزیو.

(۳۲) سلامم لى بى رۆزى كە له دايىك
بۈوەم و ئەوەن رۆزى كە دەمەرم و ئەوەن
رۆزىش كە زىندىو و رادە كېيىمەوه.

(۳۴) قسه‌ی دروست له‌مه‌ر عیسای کوری مه‌ریه‌م، هه‌ر ئه‌مه‌یه؛ كه ئه‌مان تیا دوودلن.

(۱۶) لهم كتّيبة باسى مهريه ميش
بینه گور؛ کاتی دوور له که سوکاری،
شوننیکی خوره لاثی بُخُوي هه لبزارد.

(۱۷) له نیوان خوی و ئەماندا پەرددىيەكى راھەنگاوت. ئىمە رەووحى خۆمان بۇ نارد؛ بنىادەمېكى تەواوى هاتە بەرقاۋ.

(۱۸) وئى گوت: ئەمن پەنا دەبەمە بەر خودا لە دەستى تۆ [سا] ئەگەر تۆ خۇپارىزى [لىيەم مەيە پېش].

(۱۹) ئەو گوت: ئەمن لە پەروەرنىدەي تۆوه راسپىراوم فرزەندىكى پاک و خاۋىننىت يېئى بىه خىشم.

(۲۰) وک گوت: چون منالم دهبی، که هیچ مرؤیه ک له پیشدا منی به دهست نه گرتووه و هه رگیز داوین تهربیش نه بوم.

(۲۱) گوتی: فهرمان هر ئەمەیه و پەروەرنىدەت تۆ و تۈۋىيە. ئەوە لە لای من ھاسانە و دەمانەوە چاکەيەك بى لە ئىمەوە و نىشانەيەك بى بۇ مەردمە. ئەم فەرمانەش ھەر دېتىھ جى.

(۲۲) دهناو تولى وىدا گوورا و بهو زگەوه خۆى گەياندە شوينىكى دوور.

(۲۳) ڙانی زانی، وی بردہ لای دار
خورماین. گوتی: خۆزیا هەر بەر لە^۱
ئیستا دەمردم و یەک جى لە بیر
دەچوومەن.^۲

(۲۴) له خوارووی ویّرا بانگی کرد:
خهمت نه‌بی، پهروه رنده‌ت له ژیر تورا
جوگه ئاویکی یېّک هینا.

(٤٤) ئاپۇ! شەيتان پەرسىت مەبە.
شەيتان له فەرمانى خودا سەرىپچى
كىد.

(٤٥) ئاپۇ! من لەوە دەترسم، له خواوه
تۈوشى ئازار بى و بىي بە دۆستى
شەيتانى.

(٤٦) [گوتى]: ئاخۇ ئەى ئىبراھىم! تو
بە يېزى لەوانەى من دەيانپەرسىتم؟
ئەگەر دەست لەمە ھەلنىڭرى،
بەردەبارانت دەكەم و تا ماوهىيەكى
درېزىش له لام يېۋ.

(٤٧) گوتى: سلام لەسەر تو بى؛ له
پەروەرىننم دەخوازم لىت ببۇرۇت و ئەو
دەگەلە من بەقىانە.

(٤٨) من له ئىۋوھ و لەوانەش بەغەيرەز
خودا لەبەريان دەپارىنەوە، دوور ئەگرم
و گازى پەروەرنىدەم دەكەم؛ بەشكۇو له
گازى كەدىنى پەروەرنىدەم، تۈوشى
قەرەبەختى نەبم.

(٤٨) جا كە ئەوانەى وەلا نا و وازى له و
شتانە ھېننا كە ئەوان - بەغەيرەز خودا
- دەيانپەرسىت، ئىسحاق و ياقوبىمان
دايە و گىشمان كەدىن بە پىغەمبەر.

(٥٠) وەبەر بەزەيى خۆشمان خىستان
و واشمان كە زۆر بە چاكە ناويان
دەرچى.

(٥١) باسى مووساش هەر لەم
كتىبەدا بکە؛ كە بى سۆ ھەلبىزاردە و
راسپاردهىيەكى پىغەمبەر بۇو.

(٥٢) له لاي راستى چيائى تۈورىش
گازىمان كەد، له خۆشمان نزىك
كەدەوە كە بە نەيىنى حالى كەين.

(٣٥) له خودا ناوهشىتەوە زارۇى
ھەبىن؛ پاكى و بى عەيىي بۇ ئەوە.
ھەرگا ويستى كارىك بىن، ھەر پىنى
بىزىك: بىنە! دەبىن.

(٣٦) ھەر خودايە پەروەرنىدەي من و
ئىۋوھ؛ سا ھەر دەبىن بىپەرسىتن؛ ئەمە
ئراگەيەكى سەرراستە.

(٣٧) ھېندى لە دەستەوبەستانە له
ناو خۆدا، دەستىيان كرده كىشە و ھەرا.
جا واوهىلا بۇ ئەو خودانەناسە، له
كاتى دىتنى رۆزە دىۋارەكە.

(٣٨) رۆزى كە دىنە لاي ئىمە گەلەيك
چاوزىت و گوئ سووکەن؛ بەلام ئەورۇ
ناھەقەكان بە ئاشكرا له ېرىگەي راست
لایانداوه.

(٣٩) له رۆزى داخ و كەسەريان
بىرسىنە؛ كاتى كار له كار دەترازى؛
كەچى ئەوان ھەر بە خۆيان نەزانىوھ و
خۆيان له باوھر بواردووھ.

(٤٠) ئەم زەمینە و ھەرچى وا
بەسەريەوەيە له دواجاردا ھەر بۇ ئىمە
ئەمېنیت و سەرلەبەريان دەھېننەوە بۇ
لاي خۆمان.

(٤١) لەم كتىبە باسى ئىبراھىميسىش
بکە، كە [له كار و و تارىدا] ھەر راست
و پىغەمبەريش بۇو.

(٤٢) ئەو چاخە بە ئاپى خۆى گوت:
ئاپۇ! تو بۇ شتىكى وا دەپەرسىتى، نە
دەبىسىن و نە دەبىنى و هيچ
بەھەيەك بە تو نادا.

(٤٣) ئاپۇ! ئەوهى من دەيزانم تو
نايزانى؛ شويىنە كەوى، شارەزاي
راستەرېت دەكەم.

خۆی داوه و به‌لینی ئه و هه‌ر دىتە جى.

(٦٢) چەلتە لابهلا نابىسىن و هه‌ر سلاوه و هه‌موو بەيانى و ئىواران ژەميان هەيە.

(٦٣) ئا ئەمەيە ئه و بەھەشتە كە دەبەخشىن بە عەبدانى خۆپارىزمان.

(٦٤) بە فەرمانى پەروھەندە تۆ نەبى ئىمە هه‌ر داناوه زىنەخوار، هەرچى لە ئىستا لە لامانە و هەرچى لە دوامانەوەيە و هەرچى لەم ناوهدا هەيە هه‌ر بۇ ئەوه و پەروھەندە تۆ هيچ شتى لە بىر نەچووه.

(٦٥) راھىنەرى عاسمانەكان و زەمينە و هەرچى لە ناوياندا هەيە. سا توش هه‌ر ئه و بېھەستە و دەبى بۇ پەرسنلى ئه و خۆراڭرى. ئاخۇ ئاگات لېيە هاوناۋىكى هەبى؟

(٦٦) مرو ئىزى: ئەگەر مردم، ئاخۇ وەك زىندۇو بۈوم بەرى، هەروا دەم هېنىھە و دەرى؟

(٦٧) ئه و مرويە بۇ هيچ بىرىنچى ناکاتەوە، كە سەرەتا ئىمە ئەۋمان دروس كرد و هيچىش نەبوو؟

(٦٨) سوئىنده كە بە پەروھەنەت، هه‌ر دەبى دەگەل شەياتىن بىنکەوە كۆيان كەينەوە و دەوراندەور لە جەھەندەم چۆك دابدەن.

(٦٩) پاشان لە ناو هەرگۈيەك، ئەوي پىر دىرى خوداي رەحمان بۈوگۈن، ئىمە جوئىيان دەكەينەوە.

(٥٣) هه‌ر لە چاكەي خۆشمانەوە هارۇونى برايمان پىن بەخشى؛ كە ئه وىش هه‌ر پىغەمبەر بۇو.

(٥٤) لەم كىتىبە باسى ئىسماعىلىش بکە؛ ئه و راست بۇو لە بەلینىدا و پىغەمبەر ئاسپارادە بۇو.

(٥٥) كەسوکارى بۇ نويىز كردن و خىركەن دەلەپىچا و جىڭەي رەزامەندى پەروھەنەتى خۆى بۇو.

(٥٦) هەروھەلەم كىتىبەدا لەمەر ئىدرىسيش باخىوه؛ كە ئه و هەرە راست بىزىكى پىغەمبەر بۇو؛

(٥٧) بە پايەي بەرزىشمان گەياند.

(٥٨) ئەوانە لەو پىغەمبەرانەن كە بەر چاكەي خوا كەوتىن؛ لە رەگەزى بابەدەم بۇون و لەوانەش دەگەل نووحا هەل گرتىن و لە تۆرەمە ئىپراھىم و ئىسپائىل و لەو كەسانەي خۆمان شارەزان كردن و بۇ خۆمان هەلمان بىزادەن. هەرگا نىشانانى خوايان بەسەردا دەخوئىرايەوە، دەممە ورۇو دەكەوتىن زەۋى بۇ سوژىدە و بە كول دەگرىان.

(٥٩) لە دواى ئەوان كەسانى بۇونە جىڭريان، بەلاي نويىزدا نەچوون و شوئىن ئارەزۇوی خۆيان كەوتىن؛ ئەوانە بەم زووانە تۈوشى ئازار و خوسار دەبن؛

(٦٠) مەگىن ئەوى يروا بىنلى و لە گوناھ بېرىنگىتەوە و ئاكارچاڭ بى؛ ئەوانە دەچنە بەھەشت و هيچ ناھەقىيان لى ناڭرى.

(٦١) باغانلى ئەميشە خۆشە و لە نەدىتە خوا بەلینى بە عەبدەكانى

(٧٨) ئاخۇ نەيىنى دەزانى يان لە خواوه
بەلېتىكى پىندرادوه؟

(٧٩) نەخىر، هەرچى ئەو دەيلى ئىمە
دەينووسىن و ماوهى جەزىەتىن دەنەنلىق
دەكەين.

(٨٠) هەرچى ئىزى لە لاي ئىمە
دەمىنېتەوە و خۆى بە تەنیا دىتە لامان.

(٨١) بەدەر لە خوا، ئەوان
پەرسىتىوانىكى ترىيان دەپىست، تا بىنە
ھۆى سەربەرزىيان.

(٨٢) نەخىر، حاشا لە پەرسىتىيان
دەكەن و لە دېشىيان رادەۋەستن.

(٨٣) تو نەترانى ئىمە شەياتىنەيەكانمان
ناردوتە سەر خوانەناسان ختووكە و
ھانەيان دەددەن؟

(٨٤) ھىچ پەلەيەكىان لى مەكە، ئەوا
ئىمە بە ژماردن لەسەر ئەوانى
دەزىمېرىن.

(٨٥) تاوانبارانىش بۇ دۆزەق [وەكۈو
گاڭل بۇ سەراو]، دەم تىنگ رەپىچەك
دەدەين.

(٨٧) ئەوانە دەستەلاتى تكاييان نىيە،
مەگىن ئەھى لە خوا پەيمانى
ساندېنى.

(٨٨) وتووشيانە: خودا بويىتە خاوهەن
فرزەند.

(٨٩) ئاي كە قىسى رەقتان بە دەمدا
ھاتووه!

(٩٠) لەوانەيە لەو [قسەيە]
ئاسماňەكان ھەلتەكىن و زەمین شەق
با و كىۋەكان لەبەرييەك بىن:

(٧٠) دواجار دىيارە ھەر خۆمان باشتىر
دەزانىن كامەيان بۇ چۈونە دۆزەن
ھېۋاترن.

(٧١) ھەموو كەستان - ئىلالا و بىلا -
ھەر دەبى بىنە جەنەندەم، پەيارىكە
پەروەرنىدەتى تو داۋىتى و ھەر دەبى
جى بەجى بىنى.

(٧٢) پاشان لە خوداترسەكان بىزگار
دەكەين. ناھەقانىش - دەستەۋەنۇ -
لە ناویدا دېلىنەوە.

(٧٣) ھەر كاتىكى نىشانانى دىيارىدەرى
ئىمەيان بۇ وەخوينىدى، خوانەناسان بە^١
خاوهەن باوهەران ئىزىن: كامەلا مالى
خۆشتەرە و دىوهخانى لەبارتە؟

(٧٤) ئاي كە چەند بەرەن پىش ئەوان
لە ناو بىدوون، كە لەوانە كەل پەلى
ناومالى رېكتىر و بە دىمەن لەمان جوانتر
بۈون.

(٧٥) بىزە: كەسى لە گوميرايىدا تل
دەدا، با خوا پەتى بۇ شل بكا و وىللى
بكا؛ تا ئەو ساتە كە دەبىن قەيرانى
بۇيان دانانوں سەر وەختى هات؛ يان
ئازاردانە يان سەلا. لەوە بەولۇھە
تىىدەگەن كى مالەكەن ناخۆشتەرە
كى يارىدەرى كەمترە.

(٧٦) ئەو كەسانە خودا شارەزاي
كردگەن پىن شارەزايان دەكائى؛
پەروەرنىدەت بۇ خىرى دەمىنېتەوە
پاداشى باشتىرى ھەيە و
سەرەنجامىشى باشتىرى.

(٧٧) كاوراكەت دى، حاشاى ھەبوو لە
نىشانانمان و گوتى: لېم بىدونە مال و
منالىم ھەر دەدەنى؟

- (۴) له لایه‌نی داهینه‌ری ئەم زەمین و ئاسمانه بلندانه‌ووه هاتۆتەخوار.

(۵) ئەو خودایه‌ی له سەر تەختى خۆي دامەزرا.

(۶) هەرجى هەيە له ئاسمانان و زەمیندا و هەرچىيەكىان له نىواندایە، گش بۇ ئەوه و هەرچى له ژىر خاكيشدايە.

(۷) ئەگەر دەنگىشت هەلىرى، ئەو به راز و هيىدىكتارىش دەزانى.

(۸) خودايىكە له غەيرەز ئەو كەس بۇ پەرسىنى نابى؛ ناوە هەرە پېرۋەزەكان هەر بۇ ئەون.

(۹) ئاخۇ سەرگورۇشته مۇوسات بۇ هاتووه؟

(۱۰) ئەو كاته ئاگرىكى دى و به مال و خىزانەكەى گوت: لىرە مەبزوون، من ئاگرىكىم بە دى كرد؛ بەشكۈلەۋى خەتىرەيەكىان بۇ يېرم؛ يان كەسىكىم - بۇ شارەزا - هەر لەۋى وەدەس بکەۋى.

(۱۱) دەمىن گەيشتە بەر ئىڭر، گاسى لىكرا: ئەي مۇوسا!

(۱۲) من، منم پەروھەن دەنەت تۆم، شەكالەكانت باۋىزە. تۆ واى له ناو شىوي پېرۋەزى «توا» دا.

(۱۳) هەر خۆمم تۆم دەس نىشان كرد؛ سا گويندېرى راسپىئىرى بە.

(۱۴) ئەمن خوام، جىڭە له من خواي تر نىيە؛ سا تۆ هەر من بېھەستە و نويىزى بکە تا وەبىر خۆتم خەيتەوە.

(۹۱) لەبەر ئەوه گوتىان خودا فرزەندى هەس.

(۹۲) له خودا ناوه‌شىيەوە كە هيچ فرزەندىكى هەبى.

(۹۳) هەرچى له ناو ئەم عاسمانان و زەمینەن - گىش له گشتى - به خولامەتى دىنە لاي خودا.

(۹۴) سەر حىسابى ھەموويانە و ھەر بە ھەزمار ژماردوونى.

(۹۵) سەرلەبەريان رۆزى سەلا، تاك و تەنبا، دىنە لاي ئەو.

(۹۶) ئەوانەي باوهەريان ھەيە و ئاكارچاكن، خودا دەيانكانە خۆشەويىست.

(۹۷) ئىمە بۇيە ئەم قورئانەن بە زوانى خۆتى هيىسانى رەوانە كرد، تا تۆ بەوى پارىزگاران دلخۆش كەى و گەلى دۇزمى سەرسەخت، بىرسىئىنى.

(۹۸) چەندىن بەرەن بەرلەمانەش قىز تىخستۇون؛ ئاخۇ ھەست بە هيچيان دەكەى، يان نووزەشىيان لى دەبىسى؟

٢٠. تاها

وھ ناو خودا كە دەھنەدە و دلوقانە

(۱) تا، ها.

(۲) ئەم قورغانەن بۇ نەناردى تۈوشى چەوسانەوە بى.

(۳) تەنها بىرھەنائەوەيە بۇ كەسى كە تىرسى، ھەم.

- (۲۷) گیریه‌کم له زماندایه، بومره‌ها
که.
- (۲۸) تا ده‌ئاخافتنم بگهن.
- (۲۹) له خزمانم ئاریکاریکم بو دانی.
- (۳۰) [مه‌بەست] هاروونى برامە.
- (۳۱) پشتى منى پى پتھو کە.
- (۳۲) بىشىكە شەرىك له كارم.
- (۳۳) تا ئىمە، زىدە پەسنى پاکى تو
بدهىن.
- (۳۴) گەلېكىش يادى تۆ بکەين.
- (۳۵) تۆ چاوه‌دىريت لى كردوونى.
- (۳۶) گوتى: مووسا! هەرچى تۆ
ويستت پېت درا.
- (۳۷) جاري تريش تۆمان وەبەر چاكەى
خۆ خست.
- (۳۸) كاتى ئەوهى كە پۇيىست بۇو
ئاويتمانه دلى داكت;
- (۳۹) كە: بىخەرە داربەستەوه و
بىهاوېزەرە ناو زېۋە؛ با زېش بىخاتە
كەنارى و دېزىكى من - كە دوزمنىكى
ئەويشە - بىگرېتەوه. قىانى خۆم
خستە سەر تۆ، تا له ژىر چاوه‌دىرى
خۆم بېهروه رېمى.
- (۴۰) كاتى خوشكت دەچوو دەيگوت:
گەرەكتانه كەسىكتان بو بدۇزمەوه كە
بۇتانى به خېو بكا؟ تا بهم جۆرە
ھېنامانىيەوه لاي داكت، كە چاوى پېت
روون بېتەوه و خەمىن نەخوا. ئەى
مووسا! ئەمەش دەزانى يەكىش بە
دەستت زايە بۇو؛ له و خەمەش
- (۱۵) رۆزى سەلا‌ها له رېدا؛ من
دەمەوى كە جاري ئاشكرا نەبىن و
بىشىرمەوه، تا هەر كەسى بەرەى
كۆشىشى دەس كەۋى.
- (۱۶) ئەوى باوهەرى پېنىيە و شوين
ئارەزۇوی خۆى كەوتۈوه، نەكا تۆى لى
وەپرینگىنى و بەلائى بەلاتەت تۈوش
بۇق.
- (۱۷) ئەى مووسا! ئەى ئەمە چىيە كە
له دەستى راستى دايىه؟
- (۱۸) گوتى: ئەمە عاساكەمە، وەبەر
پشتى خۆ دەدەم و گەلائى پى
دادەوەرېنەم بۆرانەكەم، چەند ئىشى
ديشى پېنده كەم.
- (۱۹) گوتى: مووسا بىهاوېزە!
- (۲۰) كە ھاوېشتى، لەپە دىتى وا
مارىكە و دشىلەھى.
- (۲۱) گوتى: بىگرە و ترسىت نەبىن؛
ھەر ئىستاكە دەيىخەينەوه تەرەحى
پېشىوو.
- (۲۲) دەستىشىت بخە باخەلت - بە
بى ئازار - دېتە دەرى وەك چۆرى
شىر؛ [ئەمېش] نىشانىيکى تەرە.
- (۲۳) تا ئىمە له نىشانانى ھەرە
گرېنگى خۆمانت نىشان بدهىن.
- (۲۴) رېتكەوه بو لاي فيرعەون، يەكجار
شىوو لى ھەلکىشىاوه.
- (۲۵) گوتى: ئەى پەروھنەدەى من!
پېشىو درېڭىزلىم بکە.
- (۲۶) كارىشم لى سانا بکە.

خۆی هه‌موو پىداویستى داوه،
پاشانىش بىّى نىشان داوه.

(٥١) گوتى: به‌ره و چىنەكانى پىشۇو
چۈن بۇون؟

(٥٢) گوتى: لە دەفتەرىكدايە لە لاي
پەروھەندەمەوه و ئەو دەيزانى.
پەروھەندەم نە هيچ شتى لى گوم
دەبى و نە هيچىشى لە بىر دەچى.

(٥٣) كەسىكە زەوى بۇ كردن بە رايەخ
و رېبازگەلېكى بۇ ئىووه تىيەللىكىشاو،
ئاوىكىشى لە حەوايەوه داباراند، كە
زۆر جووته‌ى جۆراوجۆرى رووه‌كانمان
پى دەرهىنا.

(٥٤) بخۇن و ولساتەكەشتان
بچەرىنن؛ كە لەمەدا زۆر نىشانە بۇ
خاوهن ئاوه‌زان هەيە.

(٥٥) لە زەۋىمان بەرھەم هېننان،
دىسان دەتاخەينە ناوى و جارىكى تر
لەۋىتان دەردەخەينەوه.

(٥٦) ئىمە هه‌موو نىشانەكانمان
نىشان دا؛ ئەو هەر پرواي پى نەكەد و
گۆيى پى نەدا.

(٥٧) گوتى: ئەى مۇوسا! ئاخۇ تو
هاتىيە لامان، تا بە جادووت لە عەرزى
خۆمان دەرمانكە؟

(٥٨) مەرجە ئىمەش جادووى وەك
ئەمەت بۇ يىننەن. سا خۆت بۇ ئىمە و بۇ
خۆستان جى ژواپىكى لە تەختانى
رەچاوا بکە؛ نە مە و نە تو، هيچمان
تەنەخى لى نەكەن.

رەزگارمان كردى، چەند جارى دىش
ئەزمۇومانى. چەند سالىكىش لە ناو
خەلکى مەديەنا مائى؛ پاشان لە سەر
پىيارى خۆن ئەوا هاتى.

(٤١) من تۆم كرده تايىهتى خۆم.

(٤٢) بە نىشانەگەل منهوه لەل براكتا
رېكەوه و لە وەبىر هېننانەوهى من
سستى مەكەن.

(٤٣) هەردووك هەرنە نك فېرۇھون،
ئەو لە رادەي دەركردووه.

(٤٤) نەرم و نىانى بدوېنن، شايەتا بىر
بکاتەوه، يان بىرسى.

(٤٥) وتيان: پەروھەندەي ئىمە! ترسن
ھەيە لىن دەرھەلبى و يان تەواو لە
شۇرى دەركا.

(٤٦) گوتى: هيچ ترسىكىوو نەبى، من
لەل ئىوھەم. ئەبىھەم، چاۋىشىم تىوھەيە.

(٤٧) سا بچەنە لاي و پىنى يېزىن: ئىمە
ھەرتك راسپاردەي پەروھەندەي تۆين؛
تو تۆرەمەي ئىسپارايلمان رەگەل بخە و
[چىتر] مەيان چەوسىنەوه. وا
بەلگەشن لە ئالى پەروھەندەتىرا بۇ
ھېنناوى؛ دروود لەسەر ئەو كەسانەش
بى، لە راستەرى، لانەكەوى.

(٤٨) بە ئىمە راڭەيەنراوه كە هەر
كەسى بىروا نەكا و پىشتى تىكا، ئازار
دەرى.

(٤٩) گوتى: مۇوسا! پەروھەندەي ئىوھ
كېيىھ؟

(٥٠) گوتى: پەروھەندەي ئىمە ئەو
كەسى كە بە هەمۇو دەسکردى

ته‌له‌که‌ی جادووگه‌رانه؛ جادووگه‌ران له
هه‌ر کوئ بن سه‌رنکه‌ون.

(٧٠) جادووگه‌ر سوژده‌یان برد و
گوتیان: یروان به‌وه هینا موسا و
هارونی په‌روه‌راند.

(٧١) گوتی: به‌ر له‌وه ریو بدەم، ئیووه
یرواتان پى هینا. ده‌رکه‌وت ئه‌و مه‌زنتانه
و درزی جادووگه‌ری دادان. سوور بزان
ھه‌موو ده‌ست و پایه‌کانتان به
پیچه‌وانه ده‌یرم و به کوتاه‌رەی
دارخورمايانوو داده‌کەم؛ سا تىدەگەن
ئیشاندنی کى توندتر و پېر کیشتره.

(٧٢) گوتیان: له دواى ئه‌و نیشانانه‌ی
دیومانه، سویند به‌و کەسەی که
ئیمه‌ی دروس کردووه، ھه‌رگیز بو تو
ده‌سمان پى له‌و ھەلناگیرى؛ سا
ھەرچيیه‌کى له ده‌ستت دى دریغ
مەکه؛ تو هه‌ر تەنیا له ژینى ئەم
دنياپەدا ده‌ستت دەروا.

(٧٣) ئیمه یروان به په‌روه‌رندەن هیناوه؛
ھەتا وھ کوو له ھەلەکانمان ببۇرۇى و
له‌و جادووگه‌ریيەشمان خوش بى؛ که
تو بسەرتا سەپاندین. خوا چاتره و
ھەر دەشمېنى.

(٧٤) ھەر کەسى بە تاوانبارى بچىتە
لاى په‌روه‌رندەى، دياره بەشى
جەھەندەمە و - نەمر، نەزى - تىا
دەبى.

(٧٥) ھەر کەسيش خاوهن باوهر و
ئاكارچاک بى و بچىتە لاى، ئەنواى
ئەوان وان له پلە به‌رزەكانا.

(٧٦) نشيمەنيان باغانىكە جۆباريان به
بەردا دەروا و تاھەتايە تىا دەبن.
ئەمەيە پاداشى پاكان.

(٥٩) گوتی: جى ژوان له رۆزى
رازانه‌وه بى، له وھختى چىشتەنگاۋىدا
کە مەردم خېر دەكرىنه‌وه.

(٦٠) فيرעהون [جقاتى] جىمېشىت و
فيلى خۆى [گشت] كۆ كرددەوه و
گەرایەوه.

(٦١) موسا به فيلىزارانى گوت: نەچن
بە دەم خوداوه درۆ ھەلبەستن؛ به
جەزره بە گشتتوو تەرت و توونا دەكا.
كى بوختانى به خوا بكا، دەم له
پووشە.

(٦٢) لييان بwoo به مقۆمقو و مليان له
سرتەكىرىن نا.

(٦٣) گوتیان: دياره ئەوانه دوو
جادووگه‌رن، دەيانه‌وى بە جادوويان له
ھەردى خۆتان دەركەن و نەريتە ھەرە
باشەكەو له ناو بەرن.

(٦٤) فيلى خۆتان كۆ كەنەوه و پاشان
ھەموو بەریز وەرن. ئەمېر ھەر كەسى
سەركەۋى، رىزگار دەبى.

(٦٥) گوتیان: ئەى موسا! يان باوى،
يان ئیمه پىش تو داۋىزىن؟

(٦٦) گوتی: نا ئیوه باۋىزنى. لەپر موسا
- له جادووى وان - واي گومان برد
پەتكان و عاساكانيان دىن و دەچن.

(٦٧) موسا ئەوسا له دلى خۆيا
كەمېك ترسا.

(٦٨) گوتىن: هيچ ترسىكت نەبى، تو
سەرتى.

(٦٩) ئەوى له دەستى راستىدا
بىهاۋىزە، ھەرچى ئەمان کردوويانه
قويتى دەدا. ئەوانەى ئەو کردوويانه،

گوتی: گه‌لوا! ئاخو په روه‌رینی ئیوه
بەلینی باشی پى نه‌دان؟ بۆچی من
زورم پى چووه، يان هه‌ر ویستوو به‌ر
توروه‌بی په روه‌رنده‌دان بکهون، وا
په‌یمانی متنان شکاند؟

(۸۷) گوتیان: ئیمه به خوشی خو
په‌یمانه‌کەن تۆمان نه‌شکاند. چه‌ند بار
خشلی گه‌له‌کەیان لە کۆل نابووین،
ناچار ئاویتنە ناو بۆته؛ هه‌روا سامریش
تىی ھاویشت.

(۸۸) ئیتر کۆته‌لى گولکىکى بۆ
دەرخستن کە ئەبیوراند. ئەوسا وتيان:
ئەمەيە خوداي ئیوه‌يە و خواي
مووساشە؛ [جا مووسا ئەمە] لە بير
چووه.

(۸۹) ئاخو ئەمانه نابىن، نه جوابىكىان
دەداته‌ووه و نه زيازىكى بۆيان هەيە و نه
قازانجى؟

(۹۰) هاروونىش بەرى پىنى وتن: گه‌لوا!
ھۆن بقى گولكى خاپىنراون؛
په روه‌رېنتان دەھنەدەکەن رۈزىتانه.
دەۋەرن وەدووى من كەون و فەرمانى
من بە جى بىنن.

(۹۱) گوتیان: لىى وەلا ناكەوين، هەتا
مووسا دەگەریتەووه بۆ لامان.

(۹۲) گوتی: هاروون! ئەگەر دىتت
ئەوانە لەرى لاکەوتن، چى نەيەيىشت
تۆ،

(۹۳) شوينم كەوي؟ ئاخو تووش لە
فەرمانى من سەرپىچىت كرد؟

(۹۴) گوتی: ئەى دايىك براکەم! ىريشىم
بەرددە و قىزم مەگرە. من لەوه ترسام
كە يېڭى: تۆ جودايىت خىستە زىوان من

(۷۷) ئیتر به مووسان راگەياند، كە
وپراي عەبدەكانى من به شەو پەر
رېئەكى وشك و برينگييان لە دەريا بۇ
رەچاوا بکە؛ نه نىگەرانى گرتن بەو نه
بترسە.

(۷۸) فيرעהون به خوو له شىكرەوه
كەوتە دوويان. پىلى دەريا هاتە
سەريان و داي پوشىن.

(۷۹) فيرעהونىش رېئى لە گەله‌کەن
ھەلە كرد و نەيکرا شارەزايان كا.

(۸۰) ئەى وەج و بەرەي ئىسىرائىل!
لەبەر چەنگى دوزمنوو بىزگارن كردىن؛
بۆشمان دانان - لەلای راستى چيائى
تۇورى - بگەنە لام؛ گەزۆ و مەللى
شىلاقەشمان بۇ ناردەنە خوار.

(۸۱) لەو بزىوه پاكانەي پىمان دان،
بخۇن؛ بەلام ھەلەرۇيى مەكەن؛
نەوهە كا لېتان تۇورە بىم. هەر كەس
تۇوشى تۇورەبىم بى، ھەلدىراوه؛

(۸۲) هەر كەسىكىش تۆبەكار و
باوه‌ردار و ئاكارچاڭ و شارەزاي
راستەرېئىگە بى، من دەيىھەخشم.

(۸۳) ئەى مووسا! ئەوه چۇنە لە
ھۆزەكەت بەلەزتر بۇوى؟

(۸۴) گوتی: ئەى په روه‌رندەى من!
پەلەم بۇو زوو بگەم بە تۆ، ھەتاوه كوو
لىيم رازى بى؛ وا ئەوانىش هان لە
دووى من.

(۸۵) گوتی: پاش تۆ ئىمەھە ھۆزەكەتمان
ئەزمۇو. سامرى لە رېئى دەركىدن.

(۸۶) ئەوسا مووسا - بە تۇورەبىي و
داخ لە دلى - هاتەووه بۇ ناو ھۆزەكەي.

(۱۰۳) هېدیكا به يەكتىر دەللىن: دە رۆز نەبىنى، نەماونەوه.

(۱۰۴) لەو شتەي ئەوان لىيى دەدوين، ئىمە پىر ئاگادارىن. لە گشتىيان هېزاتر ئىزىتى: تەنيا هەر رۆزىك ماونەوه.

(۱۰۵) لەمەر كىوان لېت دەپرسن. بىزە: پەروەرنەكەى من هەر بە ھارىن دەيانھارى؛

(۱۰۶) دەيانكاتە دەشتىكى كاكى بە كاكى؛

(۱۰۷) نە هيچ كەندى تىا دەبىنى و نە هيچ كۆسپى.

(۱۰۸) لەو رۆزەدا وەدەنگ كەسىكەوه دەچن، كە بە هيچ بارا خوار نىيە. لەبەر خودا هەموو دەنگىك نەوى دەبىنى؛ چەچپ نەبىنى نابىسى.

(۱۰۹) ئەوى رۆزى تكا [بۇ كەس] بەھەر نادا، مەگىن كەسى خودا ئىزىتى تكاي بىدا و قسەكەشى پەسند بىكا.

(۱۱۰) ئەو دەزانى چىيان بەسەر هات يان بەسەر دى؛ هەر ئەمانن كە لەمەر ئەو هيچ نازانن.

(۱۱۱) هەموو مەردم لارەملى ئەو كەسەن كە هەر نامرى و پايدارە؛ كى ناھەقىكى كردووه، ناھومىددە.

(۱۱۲) هەر كەسىش خاوهن باوهەر و ئاكارچاکە، ناترسى كە پاداشەكە زەوت كرى ياكەمتر بى.

(۱۱۳) هەر بەم تەرزەش قورئانى بە عەرەبىمان ناردە خوارى، گەلەك مایەمى

و بەرەي ئىسراييل و لەسەر قىسم رانەوهستاي.

(۹۵) گوتى: سامرى! ئەم كارە چ بۇو كرد؟

(۹۶) گوتى: شتىكەم بەدى كرد، كە ئەوانى دى نەياندى: لە دەوسى راسپاردهكەدا لاۋىچەخۆلىكەم هەلگرت، ئەويشم ھاوىشته ناوى. ئاوهھاينە نەفسىم ئەوهى بۇ خەملاندەم.

(۹۷) گوتى: دەسا يېر گوم بە! ئەشى هەتا ژىنت ماوه، هەر بىزى توخنم مەكەون؛ چارەنۇوسىكىشەت ھەيە هەر دېتە بېت. دەبىش نۆرە، ئەو شتەي تو دەت پەرسەت و دەت گوت: قەت بە جىيى ناھىيەم، چتۇ ئاگىرى دەدەين و خۆلەكەشى لە دەريايە دەپەزىنن، بە پېزادەن.

(۹۸) پەرسەتىو ھەر خودايە كە هەموو شتىك دەزانى و هيچ شتى تر - لە غەيرەز ئەو - ھېزى پەرسەتنى نىيە.

(۹۹) ئا بەم جۆرە سەرگۇوشتەي پېشىنەكانىت بۇ ئىزىن. ھەروھا ئەم قورغانەشمان لە خۆمانپرا داوه بە تو.

(۱۰۰) ھەر كەسى خۆى لى نەبان كا، يېر گۈزى سەلا بارىكى گران ھەلددەگرى.

(۱۰۱) ھەرگىز لە ژىرى دەرناچى. ئاي كە لە يېر گۈزى قيامەتا بۇ ئەوانە چەند بارىكى نالەبارە.

(۱۰۲) ئەو رۆزە وا فۇو بە كەلەشاخدا دەكىت، ئەوى رۆزى تاوانباران كۆ دەكەينە و؛ كۆرن و شىن ھەلگەراؤن.

(۱۲۲) پاشان په‌روه‌رندھی، ئەوی
ھەلبزاد و په‌زیوانی قبول کرد و بىنى
نیشان دا.

(۱۲۳) گوتى: ھەرتکوو سەربەرەزىر
داخۇزنه ژىر؛ سەرلەبەر دىزى يەكترين؛
ئەر لە منىرا رېنۋىيەتان ھاتە لا، ئەوسا
ھەر كەس ېرىگەمى منى گىرته‌بەرى،
ئىتىر نەرى ھەلە دەكى، نە تووشى
نەگەتى دەبى.

(۱۲۴) ھەر كەسىكىش بە ئامۇزگارى
من نەكا، ژىنى لە تەنگانەدایه و رۆزى
سەلاش كۆرە لە گۆرى دەرددەخەين.

(۱۲۵) ئىزى: ئەپەروه‌رندھى من!
بۆچى منت بە كويىرى زىندۇو كردىوھۇ؟
خۇ من ئەوسا چاوم ساغ بۇون.

(۱۲۶) ئىزى: ھەروھك تۆ نىشانەگەل
ئىمەت بۆھات و لە بىرە خۆتت بىردىوھ،
ئەمۇش تۆ لە بىر دەچىيەوھ.

(۱۲۷) ھەر كەسىكى بە نىشانەگەل
پەروھ‌رندھى يەروا نەكا و لە ئەندازەدى
خۆى لابدا، ئەشى ئەم دەرددەى
بىدەينى. ديارە جەزرەبەى دواپۇزىش
توندتر و بە مەوداترە.

(۱۲۸) مەگەر بۇيان دەرنەكەوتۇوه –
بەرلەوان – ھەر لەو شوئىنى ئەوان پىا
دىن و دەچن، چەند بەرەمان لە ناو
بردن. ھەر لەمەدا بۇ ئەوانەى بە
ئاوهەزن، زۆر بەلگە ھەن.

(۱۲۹) گەر بەلىنىك بەرلە ئىستا لە
پەوھ‌رندەتە نەبا، وەختىكىش ديارى
نەكرا با، جەزرەبەيان بەسەر دەھات.

(۱۳۰) لەسەر ھەرچى ئەوان ئىزىن،
خۇراغىر بە. [ھەموو دەمان] – پىش

ترساندەن ئىخستووه، بەشكۈو پىنى
پېرىنگىنەوە يان خۆيان وەبىر بىننەوھ.

(۱۱۴) پايەبەرزە ئەو خودايە كە
پاوشاي ىراستەقىنەيە. تۆش بەرلەوەى
ئىمە پىتى راگەيىنن، دبو [خويندى]
ئەم قورئانە پەلەت نەبىن و بىزە: ئەى
پەروھ‌رندھى من! گەشە بە زانستم
بده.

(۱۱۵) بەرلە ئىستاش دەگەل ئادەم
پەيمانن بەست؛ لە بىرى كرد و پىنى
نەكرا پېتكى بىننى.

(۱۱۶) ئەوساڭش بە فرشتامان وەت:
سوزدە لەبەر ئادەم بەرن. ھەموويان
سوزدەيان بۇ بىر مەگىن ئىيليس؛ ئەو
لە فەرمان سەرپىچى كرد.

(۱۱۷) گوتىمان: ئادەم! ئەمە ھەم
نەيارى تۆيە، ھەم نەيارى ژنەكەتە؛
لەم بەھەشتەتان دەر نەكا و تووشى
قەرەبەختى بىنى.

(۱۱۸) [ھەتا لېرەى] نە قەت رووتى
رووت تىدەكا، نە برسىتى؛

(۱۱۹) نە قەت تىيدا توونى دەبى، نە
تاوان گاز.

(۱۲۰) شەيتان دەنەى خرابەى دا.
گوتى: ئادەم! گەرەكتە دارى ھەرمانت
پى بلېم و ئەوی ھەتە دوايى نەيە؟

(۱۲۱) ئەوسا ھەر دووك لەبەرى
دارەكەيان خوارد. شەرمى خۆيان بۇ
دەركەوت؛ خەريك بۇون بە گەلائى
بەھەشت خۇ داپۇشىن. ئادەم لە
فەرمانى پەروھ‌رندھى لاي دا و، لەرى
دەرچوو.

- (۱) خه‌لک ئاگایان لى نىيە، رۆزى ژماريان نزيكە و هەر باوهەريش ناكەن ھەبى.
- (۲) هەر پەندىكى تازەيان لە پەروەرنىيانە و بۇ بىن، دەرىيىن و گورجى دەيکەنە گالىتەجار;
- (۳) دل خافلن. ئەوانەش ناھەقىيان كرد، بە سرتەوە گوتىان: ئاخۇ ئەمەش مرويەك وەك خۆتان نىيە؟ دەرى چۈن ئىيۇھ بە جادۇو دەسخەرۇ دەبن كە بە چاوى خۆ دەبىن؟
- (۴) گوتى: پەروەرنەدەكەى من، لە هەر قسى لە عەرز و عاسمانان بىكىتى، ئاگادارە و هەر خۆي بىسەر و زانايە.
- (۵) گوتىان: خەونە درۆزىنەيە؛ نەخىر خۆي هەلىپەستوووه؛ دەشىنى هەر خۆي شاعيرىك بىن. دەسا با نىشانە يېكىمان نىشان بدا، وەك پىغەمبەرانى پېشىوو.
- (۶) بەرلەوانىش ئەو شارانەي قىمان كردىن، هەر يەوايان نەھېننا بۇو؛ ئاخۇ ئەمان يەروا دەكەن؟
- (۷) ئەو مىرانەي بەرلە تۆش ىرامان سپاردوون - هەر وەككۇ تو - ئىيمە ولامان بۇ ناردىن. سا ئەگەر ئىيۇھ نازانى، لە خاوهەن كىتىبان پىرسىن.
- (۸) هيچ لەشى واشىن پىن نەدان كە هيچ نەخۇن و نەمر بن.
- (۹) پاشان هەموو بەلەنېكى - كە پىن دابۇون - بە جىنن هېننا؛ كە ئەوانىش و هەر كەسىش خۆمان ويستمان نەجاتى دان؛ هەلەرۆشمان قىران تىخىست.

تاوهەلات، پىش خۇراوا - هەر پەسىنى پاکى ئەو بەدە و لە بەتلەكانى شەۋىدا و لە هەر دوو ئالى رۆزىدا سەرگەرمى سوپاسى ئەو بە، بەشكۇو بە ئاواتت بىگەي.

(۱۳۱) چاوت مەدە سەر ئەو شتەي كە داومانە بە دەستەگەلى لەوانە، كە ئەمە هەر خۆشى ژيانى دنيايدە و هەر ويستوومانە بىيان ئەزمۇين. بىزىوپەروەرنەدەي تو چاتىر و بەرددەوامترە.

(۱۳۲) بە كەسوکارى خۆت بىزە نويزىان بىكەن؛ خۆشت وازى لى مەھىئىنە. ئىيمە رۆزىن لە تو ناوى؛ خۆمان بىزىو بە تو دەدەين. لە دوايىشدا پارىزگارى بەھەرە دەدا.

(۱۳۳) وتيان: ئەي بۆچ بەلگەيەكى پەروەرنەدەن بۇ ناھىئىنى؟ ئەدى بەلگەي ئاشكرايان لە نووسراوانى پېشىوودا نەھاتە لا؟

(۱۳۴) ئەگەر ئىيمە بەرلەم قورئانە ئەوانمان بە ئازارىك لە ناو بىردىا، دەيانگوت: ئەي پەروەرنىمان! تو بەرلەوە وا بىچارە و رىسىوا بىين، بۆچى پىغەمبەرىكى خۆت بۇ نەناردىن، تا بە گوئرەي نىشانە كانى تو بکەين؟

(۱۳۵) بىزە: هەموو چاوهەنۆرن، سا ئىيۇھش چاوهەنۆر بن، هەربىينا لېتان حالى بۇو: كىرىڭەي راستى لەبەرە و بۇ شارەزايى لە سەرە.

- لای ئهون، له په‌رستنی به فیز نین؛
فلیش نابن.
- (۲۰) به شهو و درۆز هه‌ر پاکانه‌ی خودا
ده‌که‌ن؛ سستی نازان.
- (۲۱) ئاخو ئهوان خواگه‌لیکیان له‌م
سهر هه‌رده ده‌سکه‌وتووه، مريان له
گۆران وەزیه‌نین؟
- (۲۲) ئه‌ر له ئاسمان و زه‌ویدا - بىزگه
له خوا - خواگه‌لیکی تر بونایا، بى
شك هه‌ر دووكیان تىك ده‌چوون.
خودای په‌روه‌رېنى تەخت، زۆر پاکتره
له هه‌رچى ئهوان بۆی ده‌لىن.
- (۲۳) چى ئه‌و بىكا ناشى پرسیارى
لى بکرى و ئهوان که به‌پرسیارىن.
- (۲۴) ئاخو ئهوان - له‌غه‌يره‌ز خوا -
خوداگه‌لیکیان بۆ خۆيان دیوه‌ته‌وه؟ بىزه:
بەلگه‌ی خۆتان بىنن؛ ئه‌مه په‌نده بۆ
ئهوانه‌ی ده‌گه‌ل مندان؛ بۆ ئهوانه‌ش
که پىش من بون. به‌لام ئهوان -
زۆربى زۆريان - له راستى سه‌ريان
ده‌رنچى و لىنى نه‌بان.
- (۲۵) به‌رله توش ئىمە هه‌ر
پىغەمبەریکمان نارد، رامان سپاراد، که:
ھيچ په‌رستووپىك بەغه‌يره‌ز من نېيە و
ھه‌ر تەنبا من بې‌رستن.
- (۲۶) وتيشيان: خودا ٻولھى هه‌س.
نه خىر؛ ئهوانه عه‌بدانى رىزگىراون،
خودا له و شتانه پاكه.
- (۲۷) له قسه پىشى ناكهون و هه‌ر به
پى فەرمانى ئه‌وپيش ده‌جولنەوه.
- (۲۸) له‌وهى که ئىستا ده‌يکه‌ن و
له‌وهش که‌وا كردويانه، ئاگاداره و هه‌ر
- (۱۰) ئه‌وا ئىمە كتىبىكمان بۆ ئىيوه
ناردوتە خوارى، باسى ئىيوه‌شى تىدايە.
چيتانه که هه‌ر تىناگەن؟
- (۱۱) چەند بازىريشمان وىران کرد؛
چونکه ئهوانه‌ي تيا بون، سته‌مكار
بوون؛ له پاش ئهوان خەلکى ترمان لى
دامه‌زراند.
- (۱۲) هه‌ر پى حەسيان که ئىمە به
گۈيان دادىين، له‌پىكدا له ئاوايى دايىان
ده‌کرد.
- (۱۳) ئىوه ٻامە‌کەن و بگەرېنە‌وه سه‌ر
خۆشگوزه‌رانى خۆتان و ماله‌كاننان؛
بەلکوو پرسیارتان لى بکرى.
- (۱۴) وتيان: هەى مال وىران خۆمان!
دياره که ئىمە ناهەق بونىن.
- (۱۵) هه‌ر ده‌رباره‌ي ئه‌مه ده‌دونان، تا
به ده‌ردى ساقەتەي دووراومان بردن و
دان مرکاندىن.
- (۱۶) ئىمە ئاسمان و زه‌وين و هه‌رچى
له ناو ئهوانه‌دايە بۆ له‌يستۆك دروس
نە‌کرد.
- (۱۷) ئه‌گەر ئىمە گەره‌كمان با
له‌يستۆكىك هەلبىزىرين، هه‌ر لاي
خۆمان هەلمان ده‌بزارد. ئه‌گەر
بمانويستايە ئه‌و كاره بکەين [ھه‌ر
ده‌مانكرد.]
- (۱۸) نەخىر، ئىمە گەره‌كمانه پروپوچ
له بەين بچىت و راستى جىڭەى
بگرىتەوه. واوه‌يلا هه‌ر بۆ ئىيوه‌يە له و
باسى خوداكردنەو.
- (۱۹) هه‌رچى له عاسمانه‌كان و زه‌وى
دايە، سه‌ربه خوايە؛ ئهوانه‌ش که له

كهچى خوشيان له يادى [خوداي]
دەھنەدە حاشا دەكەن.

(٣٧) مرو لە پەلە چى بۇوه. هەربىنا
زوو نىشانانى خۆم نىشان دان؛ ئىتر
ھېچ پەلەم لى مەكەن.

(٣٨) ئىزىن: ئەگەر بە راستانە، دەى
كە ئەم بەلىنەو پىك دى؟

(٣٩) ئەگەر ئەو خوانەناسانە ئاگادار
بان لەو رۆزەي کە قەت ناتوانن ئاگر
لەسەر سەرچاويان و لە پىشىان
وەلادەن و كەسيش دەھانىيان نايە،
ئىتر ئاوايان نەدەكرد.]

(٤٠) لەپىر تىيان هەلدەگەرى و تۈوشى
واق و ورمانيان دەكا؛ ناتوانن خۆى لى
لادەن و ھېچ مۇلەتىشيان پى نادەن.

(٤١) ئەو گالتنە بە پىغەمبەرانى بەرلە
تۆش هەر كراوه. جائەوسا
گالتنەجاڭەكان، سزاي ئەو گالتنە
دەيانكىرد، دەورى گىرن.

(٤٢) بىزە: كىيە - بە شەو و دۇز - ئىۋە
لە [ئازارى] خودا بىپارىزى؟ نەخىر،
ئەوان لە يادى پەرەندەيان خۆ
دەبويىرن.

(٤٣) ياخۇ ئەوان - غەيرەز ئىمە -
خواگەلىكى تريان ھەيە، لە بەلايان
بىپارىزى؟! [ئەو خواگەلە] يارىدەي
خوشيان پى نادرى و ئىمەش پەنمايان
پى نادەين.

(٤٤) بەلکوو ئىمە كارىكمان كرد كە
ئەوان و باب و باپيرانى وانىش راي
بىويىرن، هەتاوهەكۈو تەمەنلى زۆريان
بردەسەر. ئەدى ئەوهنەدە نازانن ئىمە
دىيىن و ئەم زەمینە - لە ھەموو لا -

كەسى خۆى رەزاي نەبى، ناتوانن
تكاي بۇ بکەن؛ واى لى دەترىن،
دەلەرزن.

(٤٥) هەركى لەوان بىزى: منىش
خودايەكم بەغەيرەز ئەو؛ سزاى ئەو
كەسە دۆزەھە و ھەر بەم جۆرەش
خوانەناسان سزا دەدەين.

(٤٦) ئاخۇ خودانەناسان ئەمە نازان،
كە عاسمانەكان و زەمین يەكپارچە
بۇون، ئىمە لېكمان ھەلۇشاندىن. ھەر
جانەوەرېكىش ھەيە، لە ئاومان
بەرھەم ھىناوه؟ ئاخۇ ھېشتا باوھە
ناكەن؟

(٤٧) لەسەر زەۋىش كەژوکۆمان وەدى
ھىنى، نەوهەكا وەيان لەرزىنى و چەند
رېبازمان لى پىك ھىنى بەلکوو ئەوان
شارەزا بن.

(٤٨) ئاسمانىشمان كرده مىچىيىكى
پارىزراو، كەچى ئەوان لەو گىش
نېشانانە تىيدان، خۆ دەبويىرن.

(٤٩) ھەر خۆيەتى شەو و دۇز و خۇر و
ھەيقى دروست كرد و ھەر يەك لە
شۇنى خۆياندا مەلە دەكەن.

(٥٠) وامان نەكىد ھېچ مرويەك بەر لە
تۆ ھەبى و نەمر بى. ئاھىر چۈن ئەگەر
تۆ بىرى، ئەوانە تا سەر دەمىن؟

(٥١) ھەموو گىانىك تامى مردن ھەر
دەچىزى. بە خراپە و بە چاكە بى، بە
تاقىتان دەكەينەوە و ھەر دەھەينەوە
لای خۆمان.

(٥٢) ھەر كاتى خوانەناسەكان تۆ
دەبىنن، گالتنە خۆيان بە تۆ دەكەن:
ئاخۇ ئەمە باسى بىنە كانوو دەكا؟

(۵۳) گوتیان: باف و کالی ئیمەش هه
ئەمانه یان دەپەرسەت.

(۵۴) گوتی: ئەگەر راستوو دەوى،
دیارە باب و کالی ئیوهش هه وەکوو
خوتان گومپا بوون.

(۵۵) گوتیان: ئاخو راستیکت بۇ
هاوردگین، يان هه گالتەمان پى
دەکەی؟

(۵۶) گوتی: پەروەرنده ئیوه،
پەروەرنده ئاسماňەكان و زەمینە؛ كە
خۆى دروستى كردوون و منىش وىرىاي
شايەتانم.

(۵۷) سويند به خودا، هه ئیوه پشت
بکەنەوە و لېرە لاقن، دەبى گەرېك
دەو بتانەو بھالىنەم.

(۵۸) گىشتى تىكەتىكە كردن، بته
مەزنەكەيان نەبى؛ بەشكۈو يېنەوە بۇ
لای ئەو.

(۵۹) گوتیان: ئاخو كى ئەم كارەى
بەسەر خواكامان ھىيَاوە؟ ديارە لە
ناھەقان بووه.

(۶۰) گوتیان: ئىمە بىستوومانە لاۋىك
دەربارەيان دەدوا؛ كە ناوىشى
ئىبراھىمە.

(۶۱) گوتیان: بىھىنن با خەلکىش
چاوابانلى بى، شايەت ئەوانىش
شايەت بن.

(۶۲) گوتیان: ئاخو ئەي ئىبراھىم! تو
ئەم كارەت دەربارەى بته كامان كرد؟

(۶۳) گوتی: نەخىر، گەورەكەيان ئەو
كارەى كرد؛ دە ئەوهتاني لىي پرسن،
ئەگەر دەتوانن پەرسقىتان بىدەنەوە.

ھەروا لىيى كەم دەكەينەوە؟ ئاخو هه
خويان لە سەرن؟

(۴۵) بىزە: من هه بەو فەرمانەى بۆم
ھاتووە، دەوتىسىنەم. بەلام بانگ بە
گۆيى كەراندا و ترساندىيان بەھەرى
نىيە.

(۴۶) خۇ ئەگەر هه سۆزەيەكىان لە
ئازارى پەروەرنەت وەلەش كەوى،
ئىزىن: ئەي ھاوار لەمە، ئىمە هه
لەسەر ناھەق بووين.

(۴۷) رۆزى قيامەت چەندىن تەرازووى
بەرانبەر وەكار دەخەين. ئەوسا بە قەد
سەنگى تۆمى وردىلەي دانە
خەرددەلىش دەخەينە رۇو ناھەقى لە
كەس ناكىرى. ئەوسا بەسە كە هه
خۆمان پى رادەگەين.

(۴۸) ديارە ئىمە هوى هەلا واردەمان دا
بە مۇوسا و ھاروون؛ كە رۆشنى و
بىرەوەرى تىدايە بۇ خۆبارىزان.

(۴۹) ئەو كەسانەى كە بە نەيىنى لە
پەروەرنەت خويان دەترىن و لە سەلا
رابوون دەلەرزن.

(۵۰) ئەمەش پەندىكى پیرۆزە كە
ناردوومانەتە خوارى. ئاخو ئیوه خوتانى
لى نەبان دەكەن؟

(۵۱) لەمەوبەريش ئىبراھىم مان لە
كاران شارەزا كرد و ھەميشه لىي بە
ئاگا بووين.

(۵۲) لەو دەمەدا كە بە ئاپى و
ھۆزەكەى گوت: ئەم كۆتەلەنە چ كارەن
كە ئیوه دەيانپەرسىن؟

خه‌لکی ئەوئى كۆمەلیکى خراپى لە
رىلادەر بۇون.

(٧٥) وەبەر بەزەيى خۆشمان خست.
ئەو يەكى لە پياوچاكان بۇو.

(٧٦) «نۇوح» يىش ھەر وەبىر بىنەوە كە
لەوەپېش گازى كردىن، ئىمە بە
دەنگىيەوە ھاتىن؛ خۆى و
كەسوکارەكەيمان لە بەلای گەورە
نهجات دا.

(٧٧) لە بەرانبەر ھۆزەكەيدا - كە
نيشانانى ئىمەيان بە درۋ ژمارد -
فرىايى كەوتىن. گەلەيکى گەلەيک بەدەر
بۇون؛ ھەموومان بە ئاو خنکاندىن.

(٧٨) لە داود و سولەيمانىش باسىك
بکە، كە بەسەر كىشەى كىلگەيەك
رَاگەيىشتىن، ئەوسا كە ئازەللى گەلەيک -
كاتى شەوى - پىنى وەربىوون. ئىمە
ئاگان لە پى رَاگەينەكەيان بۇو.

(٧٩) سولەيمانىمان تىگەياند كە دەبى
چ بكا؛ بە ھەر دووکان كارزانى و
زانستىمان دا و كىوهەكان و مەلانىشىمان
كەوى كرد كە وېرائى داود، ھەر
پەسندى خودا بىدەن؛ ئەم كارەش لە
ئىمە رابوو.

(٨٠) فيرىشىمان كرد زىيتان بۇ دروس
بكا، تا لە شەردا بۇوپارىزى. ئاخۇ ئىوھ
شۈكۈرى دەكەن؟

(٨١) بۇ سولەيمان باي بەھېزمان
دەستەمۇ كرد، كە بە فەرمانى بگاتە
ئەو زەمينەكى ئىمە پىتىمان تىخستووه و
ئىمە لەمەر ھەموو شتىك ئاگادار
بۇوين.

(٦٤) زۆر بە خۆدا شىكانەوە و ئەوسا
گوتىان: ديارە خوتان سته مكارن.

(٦٥) پاشان سەرى خۆيان داھىت:
خۆت دەتزانى كە ئەمانە قسە ناكەن.

(٦٦) گوتى: ئاخۇ - غەيرەز خودا - ئىوھ
شتنى دەپەرسىن كە نە هيچ بەھەر و
پى دەدەن، نە زيانىشۇو لى دەدەن؟

(٦٧) بىزىم لە ئىوھ ھەستاوه و
لەوشتانەش كە بەغەيرەز خودان و
دەيانيپەرسىن. بۇ تىناگەن؟

(٦٨) گوتىان: ئەگەر لە دەستوو دى،
بىسىووتىن و خودا كانو يارى بىدەن.

(٦٩) گوتىمان: ئاگر! دەبى سارد و بى
زيان بى بۇ ئىپراھىم.

(٧٠) ويستيان تەشقەلەيکى پى بکەن،
زۆر زيانبارترمان كردن.

(٧١) ئىمە ئەويش و «لووت» يىشمان
بەرەو ئەو عەرزە نەجات دا كە بۇ
ھەموو خەلکى دنيا پىت و پيرۆزيمان
پىدا.

(٧٢) ئىسحاقىشمان ھەر پى
بەخشى و يەعقولوپىش زىدە بەشى
بى و ھەموومان كردن بە مېرخاس.

(٧٣) كردىشىمان بە پىشەوا - كە ھەر
بە فەرمانى ئىمە - شارەزايى مەردم
بکەن و بە ھەموو شىيانمان رَاگەياند لە
كارى چاڭ نەوېستىن و نويز بکەن و
زەكەت بىدەن و، گشتىيان ئىمەيان
دەپەرسى.

(٧٤) «لووت» يىشمان فيرى كارزانى و
زانستى كرد. يۈزگارېشمان كرد لە و
شارەدى بى نامووسى تىدا دەكرا.

(٩٠) نزامان لى قبوقل کرد و يه حيامان به بخشش داييه و ژنه‌که يمان چاک کرده‌وه. ئه‌مان له کاري چاکه‌دا به هه‌لپه بون؛ به هوميد و به ترسه‌وه له به رمان ده‌پارانه‌وه و له حاند ئيمه لاره‌مل بون.

(٩١) ئه‌و پيره‌که‌ش که وا شه‌رمى خۆى ده‌پاراست، ئيمه به‌هه‌ئى رهوو‌حى خۆمان فوومان تېكىد؛ خۆى و كوره‌که‌ى ئه‌ويشمان کرده نيشانه‌ى ئاشكرا بو هه‌موو خەلکى دنيايه.

(٩٢) ئه‌مه ئايينى ئيوه‌يه و يه‌ك ئايينه. منيسش په‌روه‌رندەي ئيوه‌م، ئه‌شى هه‌ر من بې‌رسن.

(٩٣) ئه‌مانه کاره‌که‌ى خۆيان له ناو خۆياندا بېش بېش کرد. سەرلە‌بە‌ريشيان بو لاي مە وەددەگەرین.

(٩٤) هه‌ر كەسېكى له کاري چاکه خەريک بى و بە باوهەر بى، تەقالاي بە‌فيرو ناچى و دياره ئيمه بۆى دەنۇوسيين.

(٩٥) هه‌ر شارى که قىمان تېخست، تازه ناشى بەرھ و دووا بگەرینه‌وه.

(٩٦) هه‌تا ئه‌وسا درگا له ئاجوج باجوجان ده‌كىتەوه و له هه‌موو شوئى بەرزه‌وه داده‌گەرین.

(٩٧) بەلئىنە راسته‌که‌ش نزىك بىيته‌وه، ئه‌وسا - له پى - چاوى خودانه‌ناسه‌كان دەرده‌پەرئى و ئىزىن: واوهيلا له خۆمان، ئيمه له‌وه بى ئاگا بون؛ نەخىر [ئاگاشيان پى دابووين] به‌لام خۆمان ناهه‌قىيمان له خۆمان کرد.

(٨٢) له شايەتىنيش بازىكىيان بو ئه‌و دەچوونه بن ئاۋى و كارى تريشيان بو دەکرد. هه‌ر ئىمەش دەمانپاراستن.

(٨٣) يادى له ئەييوبىش بکه؛ كاتى كه گازى له په‌روه‌رندەي خۆى کرد، كه: تووشى مەينەتى هاتووم، ئه‌تۆش له هه‌موو دلسۆزان دلسۆزترى.

(٨٤) نزامان لى قبوقل کرد و وەزەنمان له‌سەر لابرد و خىزانه‌كە يمان پېداوه و هېننەدەي تريش وېرائى ئه‌وان. بەزەيى بى له ئيمەوه و پەندىكىش بى بو ئه‌وانەي که هه‌ر ئيمە دەپەرسن.

(٨٥) [يادىش بکه له] ئىسماعيل و [له] ئىدرىس و زەلكىفلى؛ كه هه‌موويان له دەستەي خۆراڭاران بون.

(٨٦) وەبەر بەزەيى خۆمان خستن، كه ئه‌وان له پياوچاكان بون.

(٨٧) ماخۆى ماسىيش يېنەوه بىر؛ ئه‌وسا به تۈورەيى رۇيى و هه‌ر پېنى وابوو ئيمە دەرۋستى ئه‌و نايەين؛ تا له ناو تارىكايدا هاوارى کرد: لە‌غەيرەر توھىچ خودايەكى شك نابەم، پاكى و بى عەيى بۆ تۆيە، من له رىزەي ناهەقان بوم.

(٨٨) سا دەهاناي ئه‌ويش هاتىن، له خەمەكەمان رىزگار کرد. ئيمە ئاوا باوهەداران رىزگار دەكەين.

(٨٩) باسىكى زەكە‌رياش بکه، كه هاوارى بىرده بەر په‌روه‌رندەي خۆى: په‌روه‌رندەم! هه‌ر بە تەنیم مەھىلەوه و تو باشترين كەسېكى که هه‌ر دەمېنى.

(۱۰۷) ئىمە هەر بۇيە تۆمان نارد كە بەزەيى و چاکەيەك بى بۇ هەمۇو خەلکى دنیا يە.

(۱۰۸) بىزە: من هەر پىم رادەگەينى بىزەم خواتان يەكە. ئاخۇ ئىوه دەسى سەلمىنن.

(۱۰۹) ئەگەر رەوويان لى وەرگىرای، بىزە: وا من بە گشتانىم راگەياند، بە بى جىاوازى؛ ناشىزانىم ئەمۇ بەلېنىوو پىدرابو، زوو دىتە جى يان ماوهىيەك دەخايەنى.

(۱۱۰) هەر قىسىكى بە ئاشكرا بىدركىنن يَا وەيشىرن، ئەمۇ دەيزانى.

(۱۱۱) ناشىزانىم، شايەت ئەمە لەمەر ئىوه ئەزمۇونىك بى و هەتا ماوهى دىيارى كراو راي ببۈرن.

(۱۱۲) گوتى: ئەمۇ پەروھەندە من! تو چۈن راستە [بە كارى ئىمە] راپگە و، پەروھەنەمان خوداي رۆزى دەھنەيە و دەربارەي وتارى ئىوهش هەر لە يارمەتى دەخوارىن.

٢٢. حج

وھ ناو خودا كە دەھنە و دلۋقانە

(۱) ئەمۇ خەلکىنە لە پەروھەندە و بىرسىن، بۇومەلەر زەر زۆزى سەلا رووداۋىكى زۆر گرىنگە.

(۲) رۆزى چاوتان پى دەكەمە، گ شىردىھەر يىك شىرەخۇرە لە بىر دەچى و هەرچى تۆلى لە زىگدايە بەرداۋىزى. وادەزانىن هەمۇمۇ ئەمۇ خەلکە

(۹۸) ئىوه وېرائى ئەوانەى - لەغەيرەز خودا - دەپەرسەن، گىش ئىزىنگى جەھەندەمن و هەر دەبى بىچنە ناويەوه.

(۹۹) ئەگەر ئەمۇ پەرسەتىوانە [وھك خۆيان ئىزىن] خوا بۇونا، ديازە نەدەچوونە ناوى. ئىستا هەمۇ - تاھەتايە - هەر لەۋىدان.

(۱۰۰) لەۋى ئەنىسەكان دەدەن و هېچ نابىسىن.

(۱۰۱) ئەمۇ كەسانەى لە پېشىوودا بىريارن دا كە چاکەيان دەگەل دەكەين، ئەوان لەدۆزە بەدۇورن.

(۱۰۲) كلىپەمى كلى جەھەندەميان گوئى لى نابى و هەرچى ئازەزووى دلىيانە - هەتاكەتە - هەر هەيانە.

(۱۰۳) ترسە هەر كە گەورە كە خەمباريان ناكا. فرشتانيش تۈوشىيان دەبن: ئەوا ئەمېر ئەمۇ رۆزەيە كە بەلېنىتان پىدرابوو.

(۱۰۴) رۆزى كە ئىمە ئاسمانى لە چەشىنى تۆمارى قاقەز بۇ نووسىنى، هەلددەپىچىن. هەر وھك پېشىو دروسمان كرد، ديسان سازى دەكەينەوه. بەلېنىكە لە ئىمەمۇ و هەر دەشى كەين.

(۱۰۵) لە زەبۈردا، - كە لە پاش تەورات بۇو - نووسىنى: ئەم زەمینە هەر بۇ عەبدە ھېزاڭانى مە دەمىنى.

(۱۰۶) ديازە لەمانەدا بانگەوازىك هەيە بۇ گەلى خوداپەرسەن.

که‌سانه‌ی له‌گلکودان - هه‌موویان -
ده‌ردنه‌خاته‌وه.

(۸) له ناو خه‌لکا هی واھه‌یه، له‌مەر
خودا کیشە ده‌کا، بى ئەوهی چى لى
بزانى؛ نه هيچ شاره‌زاپی هه‌یه و نه
کتىپى که بۆی روشن بکاته‌وه.

(۹) به فيز مل به‌لاوه ده‌نى، تا خه‌لکى
له ېیگەی خودا کلا بکا. له دنيادا
بهشى هەر سووکايەتىيە و رۆزى
سەلاش له ئىمەوه ژانى سووتانى
دەچىزى.

(۱۰) ئەمە سزاي ئاکار و كرداره‌کەتە؛
خوداش هەرگىز ناهەقى له عەبدان
ناكا.

(۱۱) هەر لەم خەلکەدا ئى واھه‌ن، به
دوودلى خواپه‌رسىتە؛ ئەگەر چاكەيەكى
تووش هات، بهوه له خوا دلنىاپە؛
ئەگەر بهلاشى بهسەر دى، بهره و
پاش دەگەرېتىه‌وه. دنياش و
قيامەتىشى چوو، دووسەرە زەرەر
ئەمەيە.

(۱۲) له‌غەيرەز خوا، هانا بۆ شتى و
دهبا، كە نه زيانى لى دەدا نه
قازانجىشى پى دەدا. ئەوهەيە له ېرى
ھەتلە بۇون.

(۱۳) هانا بۆ كەسى وادهبا، زيانەكەى
له قازانجى نزيكتە. ئاي چ يارىكى
به‌دكاره و چ هاودەمى نالەباره.

(۱۴) ئەوانەي خاوهن باوهەر و
ئاکارچاکن، خوا دەيانباتە باغانىكى
جۇباريان به بهردا دەروا. دياره خودا
ھەرچۈنېكى بوى دەيىكا.

سەرخۆشىن؛ خۆ مەستىيش نىن، به‌لام
ئازار له خوداوه زۆر دزواوه.

(۱۵) هيئىدى كەس هەن، به بى ئەوه
هيچ ېيگەيىن كىشەي له‌مەر خوا
دەكەون و دەكەونه دوووي هەمۇو
شەيتانىكى به‌دەفر.

(۱۶) بۆ شەيتان يېيار دراوه و بۆي
نووسراوه، كە هەر كەس بېيتنە
دۆستى، دياره ئەو له ېرى لاي دەدا و
بەره و ئازارى ئاگرى به‌رەت دەکا.

(۱۷) ئەي خەلکىنە! ئەگەر له
زىندىووبونەوه بەگومانن، سا بزانن ئىمە
ئىۋەمان دروس كرد، هەوهەل له ئاخ،
پاشان له تىۋەكەيەك و پاشان له
جەلته خوينىك و پاشان له پلە
گۆشتىكى بېچم پېندراء، يان پى نەدراء،
تا پېتاني بىسەلمىنن. چىمان بۇ تا
ماوهەيەك دەخەينە ناو پىزدانەوه و
پاشان به ساوايى دەۋەھىنە دەرى؛
ئەوسا [ماوهەتان پېندرەتەن] هەتا
دەگەنە توانايى. هيئىدى له ئىۋە دەمرەن
و هيئىدىكتان دەخىنە پېرى و
كەلەلايى، هەتا هەرچى دەيىزانى له
بېرى بکا. ئەم زەمینەش دەبىنى - بى
ھەست و خوستە - هەرگا بارانمان
لى باراند، به خۆدا دى و گەشە دەكا و
ھەمۇ جووتىكى دىمەن جوان، برووهك
له خۆيدا دەپروينى.

(۱۸) ئەمە بەلگەس كە بەراستى خودا
ھەقە و ئەمېشە مريان زىندىوو
دەكاتەوه و هەر ئەويشە لەسەر هەر
شتى توانايى.

(۱۹) رۆزى قيامەتىش بى گومان هەر
وھىدى دى و هەر خودا خۆى ئەو

- (۲۳) ئەوهى باوه‌ريان هېيناوه و ئاكارچاكن، خوا دەيانباته باقاتىك جۆباريان به بەردا دەروا. خشلىان بازنهى لە زىر و مروارىيە و بەرگى بەريان هەورەميشە.
- (۲۴) بەرەو وتاري پاڭز و بەرەو رىگەى خوداپەسند، رىگەيان دراوه.
- (۲۵) ئەوانەى خودانەناسن و دەبنە لەمپەر لە راي خودا و ئەو «مسجدالحرام» ھى كە كردوومانەتە [پەرسىگە] بۇ ھەموو خەلک - ج نىشتهجى و چ غەوارە - [تۇوشى سزاي دژوار دەبن]. ھەر كەسيكىش لەوي دەسىدىزى بىكاو لە رى لادا، ئازارىكى زۆر بەزانى پى دەچىزىن.
- (۲۶) ئەوحانە كە ئىپراھيم مان لە جى ئەم مالە ئەنوادا، كە: نەكەى كەس بکەى بە شەرىكى من و مالى من خاونىن كەرەوە، بۇ دەورەدەر و وېستاو و كېنۋشكەر و سۈزىدەبەران.
- (۲۷) بانگەوازى خەلک بکە يىنە زيارەت؛ با بە پىادەيى و بە سوارى، تەنانەت لەسەر چارەھۆيى لە جەريشپا، لە رىيى دور و درېزىشپا، بە تو بگەن.
- (۲۸) با يىنە بەھەرە بىدنى بۇ خۆيان و لە چەند رۆزى دىيارى كراو، لەسەر ولساٽى يىنى داون، يادى ناوى خودا بکەن. خۆتان لە گۆشتىيان بخۇن و با ئەو كەسانەش لىيى بخۇن كە تامەززۇن و هەزارن.
- (۲۹) لە پاش ئەوه گەمار لە خۆ دوورخەنەوە و نەدرەكانيان پىك يىن و با خول بخۇن بە دەورى مالى كەونارا.
- (۱۵) كى پىنى وايه كە خوا لە دنيا و قيامەتىش دەھاناي [پېغەمبەر] نايە، با بە پەتىك خۆى ھەلۋاسى تا دەخنكى؛ دەبا بىزانى بەم فيلە ئۆخەى دلى دى؟
- (۱۶) بە ئاوايىھەش ئەو قورئانەمان ناردە خوار، كە نىشانەگەلىكى رۇشىن كەرەوەن. ھەر كەسيكىش خوا بىھۆى، شارەزاي بەرەو خۆى دەكا.
- (۱۷) ئەوانەى يەوايان هېينا و ئەوانەى بۇونە جوولەكە و سوبىى و مەسيحى و مەجووسى و ئەو كەسانەش شەريك بۇ خودا دەناسن، دياره خودا رۆزى سەلا بە كارى ھەمووان ىرادەگا. دياره خودا لە ھەموو شت ئاگادارە.
- (۱۸) تو نابىنى ئەو كەسانەى وا لە ناو عاسمانەكان و ئەوانەى لە زەمیندان و خۆر و ھەيف و ئەستىرەكان و كۆسار و درەختان و جانەوەر و زۆر لە مەردم سۈزىدە ھەر بۇ خودا دەبەن؟ زۇرىكىش ئازاريان بۇ يەياردرابەر. خودا ھەركى تۇوشى سووكایەتى بىكا، تازە كەس رىزى لى نانى. دياره خودا ھەرچى ئارەزۇوى بى دەيکا.
- (۱۹) ئەم دووانە لەسەر پەرەنەدە خۆيان كىشەيانە: ئەوانەى بۇونە خوانەناس، كراسىكى ئاگريان بە بەزنى يىرا؛ ئاوى گەرمى داتولىنىان لەسەردا بەسەردا دەكرى.
- (۲۰) ھەر بە ئاوه قېركۈلاوه، ھەناويان بە پېستىيانەوە دادەبەلۇخى.
- (۲۱) بەر گۈزى ئاسنېش دەرىن.
- (۲۲) تا گەرەكىان بى لە مەينەت رىزگار بىن، ھەس دەرىنەوە بۇ ناوى: دەرى ژانى ئاگر بچىزىن!

پیوهن، ناوی خوايان له‌سهر بینن.
هه‌رگا له‌سهر ته‌نیشت که‌وتن و
سه‌رژی کران، لیّیان بخون؛ تامه‌زروی
شهمیونیش و پارسه‌کی لیّ بی
بهش مه‌کهن. ئیمە ئهوانه بۆ ئیوه
دەسته‌مۆکرد، به‌شکوو شوکرانه‌بئر
بن.

(۳۷) گۆشت و خوینی ئهوانه بۆ خودا
ناچى؛ ته‌نیا هه‌ستى ترسوو له خوايه
به‌و ده‌گا. ئهوانه‌ی ئاوه‌هاینه بۆ ئیوه
رام کرد؛ هه‌تا باسى مهزنايەتى و
سوپاسى خوداي خۆ بکەن؛ كه ئەم
ریگەی نیشان داون. مژدهش به
كارچاکان بدە.

(۳۸) خودا له‌سهر ئهو كەسانه
دەکاته‌ووه كه باوه‌ریان پى هېنناوه؛
چونكە خودا گش خەیانى پى نەزانى
ناخوش دەوین.

(۳۹) ئهو كەسانه‌ی شەریان به‌سەردا
سەپاندون، چونكە ناھەقیان لىکراوه،
دەتوانن تۆلەی خۆوه‌کەن. خوداش
دەتوانى سەریان خا.

(۴۰) ئهوانه‌ی هه‌ر له ناھەقى له
زىدى خۆیان دەركران، گوناھیان هه‌ر
ئه‌وهنده بولو كه دەیان ووت؛ خودا
په‌روه‌رندەمانه. ئه‌گەر خودا هېنديکانى
به هېنديکان راونه‌نابا، دىر و كليسا و
كەنست و مزگەوتەكان - كه له‌واندا
فرە ناوی خودا دەبرى - ويران دەكران.
خوا دەھاناي ئهوانه دى كه يارىدە
خودا دەدەن؛ ديارىشە خوا زۆر به‌هېز و
دەسته‌للاتە.

(۴۱) ئهوانه‌ی وا ئه‌گەر له‌م زه‌وينه‌دا
دايانمه‌زرينىن، نميڭكەر و زەكەت دەرن و
فەرمان به چاکە دەدەن و بەر له كارى

(۳۰) ئا به‌م جۆره و هه‌ر كەس
دەستووراتى خودا به‌رېز بگرى، له لاي
په‌روه‌رندەيەوه بۆي چاتره. پاتالىشتان
بۇرەوايە؛ مەگىن ئهوى كه پېتان
رادەگەيەنرى. له گەمارى بتەكان
دۇورەپەرېز بن؛ له درۆش خۆپارىزنى.

(۳۱) به دلى پاك بۆ خودا بن؛
شەريکى بۆ پەيدا مەكەن؛ هه‌ر
كەسيكى شەريک بۆ خودا بناسى،
وھك ئهۋەيە له حەواوه هەلدىراوه و
مەل تىپى روپىن، يان بايەك
ھەللىداشتىنى بۆ شوپىنەكى دۇورى
چەپەك.

(۳۲) دياره هه‌ر كەس ئهو پېۋدانەي
خوا دايىاوه بېز لى بگرى، نىشانەيە،
كە به دل له خودا دەترسى.

(۳۳) تا ماوهىنى ناودىر كراو به‌ھەرى
وللساتوو پېدەگا، ئهۋسا جىنى سەرژى
كردىيان لاي ماله كەوناراکەيە.

(۳۴) بۆ هەموو خاوهن ئاينان ياساي
قوربانى كردىمان ديارى كرد؛ تاوه‌کوو
له‌سەر ولساتى كە بۆرۆزى پېمان
داون، ئهوان ناوی خودا بىنن. خواي
ئیوه تاک و ته‌نیايدى؛ خۆتان بىدەنە
دەست ئەم و مژده بهو كەسانه بىدە
كە خۆيان به كەم دەزانى.

(۳۵) ئهو كەسانه‌ی هه‌تا ناوی خودا
دەبىيەن، دلىان ترسى بى دەنيشى و
ھەرگا به‌لايان به‌سەر دى، خۆراغن و
نويز دەكەن و له‌رۆزى ئىمە پىن داون،
له راي خوداي بهخت دەكەن.

(۳۶) بۆمان دانان، كە وشتى قوربانى
لهوانه‌يە كە بەر ياساي خودا دەكەۋى؛
ئىوهش به‌ھەرەيان لى دەبەن. تا به

(۵۰) ئەوانەی پروایان ھینا و ئاکارى چاکيان رەچاو كرد، لى خۆش بۇون و بژیوبىكى باشيان دەبى.

(۵۱) ئەو كەسانەش كۆششيان كرد كە نىشانەكانى ئىمە گەشە نەكەن، پېشيان وابوو كە دەتوانن دەستەلەتمان لى بىتىنن، ئەوانە يارى دۆزەهن.

(۵۲) لە پېش توشدا ئىمە ھەرچەند پېغەمبەر و راسپاردەمان ناردۇوه و لە نىشانەكانى ئىمە بە مەردم راگەيەندووه - ئىليلان و بىليلان - شەيتان [بە ھەلى زانيوه و لە خۆيەوه] شتىكى دەپال ئاخنیوھ. ئەوسا خودا فەند و فيلەكەي شەيتانى پووج كرددەوه؛ لە دوا جاردا نىشانەكانى خۆي پتەو كردوتهوه. خودا زاناي لەكارزانە.

(۵۳) ھەتا وەبكا ئەوهى شەيتان ھاوېشتۈۋىته ناوېوه، بىتە مىيىل بۇ ئەوانەي دلى دەغەزداريان ھەيە و دليلان رەقه. ناھەقان بۇ دژايەتى زۆر چۈونەپېش.

(۵۴) تا زاناکانيش بىزانن، ئەمە راستە [و] لە پەروەرنىدەي تۆرایە؛ ئىتىر پرواي پى بىھن و دلىشيان پى دابىمەزرى. ھەركى باوهەريان پىنى ھەيە، بى سو خودا شارەزاي راستەرېيى كردوون.

(۵۵) ئەوانەي خودانەناسن ھەتا ئىستاش لى دوودىل، تا - گوز و گوممەت - سەلەيان لى رادەبى؛ يان بە رۆزىكى ھومىدىر دەكەونە ناو ئازارەوه.

(۵۶) ئەوي رۆزى ھەر خودا فەرمانپەوايە و بە كارى گشتان رادەگا.

خراب دەگرن. سەرئەنجامى ھەموو كارىش ھەر بۇ خوايە.

(۴۲) گەر ئەمانە ئەتۆ بە درۆزن دەزانن، پېش ئەمانەش ھۆزى نووح و عاد و سەمۇود، ھەر ئەمە پېشەيان بۇوه.

(۴۳) ديسان ھۆزى ئىپراھىم و ھۆزى لووتىش.

(۴۴) خەلکى مەدىنهنىش ھەروھا، مۇوساش بە درۆزن زاندرا. ئەوسا تا ماوەيەك وازمان لەو خوانەناسانە ھینا، پاشان غەزەبم لى گرتن، بەلام چۈن غەزەب گرتىكى!

(۴۵) ئاي كە قىران دەچەند شارى ناھەقان خىست؛ داريان بەسەر بەردا درا؛ دەورى چالاوابان چۈل كرا؛ كۆشكى پتەويان تىك درا.

(۴۶) ئاخۇ ھېشتا بە زەويدا نەگەراون، تا بىنە خاوهەن دلان و گۈنچەگەلى كە پى تىبىگەن و بىسىن؟ لە راستىدا چاو كۆر نابن؛ ئەو دلانە كۆير دەبن كە جىيان لە ناو سىنەكانە.

(۴۷) بۇ ئازارىت لى بە پەلەن؛ خوداش ھەرگىز لە بەلىنى پاشگەز نابى. تاقە رۆزىكى لە كن پەروەرنەت، بە قەد ھەزار سالە كە ئىيەھ حىسابى دەكەن.

(۴۸) بە زۆر شاران - كە ناھەق بۇون - مۆلەتم دا و لە پاشانا وەبەر توورەيى خۆم خىستن.

(۴۹) بىزە: مەردم! ئەمن بۇ ئىيە تەنيا ھەر ترسىنەرېكى ئاشكرام.

و خودا بُخۆی بى نيازه و هه‌ر ده‌بى تاريفى بکرى.

(٦٥) ئەی نەت ديوه، هه‌رچى لە زەمیندا هەيە بُ ئىوهى كەھى كردووه و گەمەيشەش هەر بە فەرمانى ئەو [لە دور] دەريادا رەوانە، ئەم عاسمانەي راگرتۇوه كە بەسەر عەرزا نەكەھى، مەگىن خۆى ئىزنى لەسەر بى؟ بى سۆ خودا بُ ئەم خەلکە، زۆر دلسۆز و دلوقانە.

(٦٦) هەر ئەويشه ژى پېدان و لە پاشان دەتامىرىنى، پاشان ژيو پېدەداتھوھ، راستى مرو ناسپاسە.

(٦٧) هەر كۆمەلېك بىوشۇينىكمان بُ داناوه، كە هەر بەو پېۋدانە يروا. سا نابى لەسەر ئەم كارە ئەوان كىشەت دەگەل بکەن. تو هەر بەرھە پەروھەندەت گازى بکە و سوور بزانە كە تو لەسەر بىرەنگەي راستى.

(٦٨) ئەگەر كىشەشيان پېكىرىدى، يېزە: خودا ئاگادارتە لەو كارە ئىوه دەيکەن.

(٦٩) خودا لە بىرەنگەي قيامەتا، ئەو شتانە و بۇ يەكالا دەكتەوە كە لەسەريان كىشەتان بۇو.

(٧٠) مەرتۇ نەت زانیوه هەرچى لە ئاسمان و زەھيدايە خوا دەيزانى؟ ئەمە گش لە دەفتەردايە و ئەم كارە بُ خوا هاسانە.

(٧١) شتى وەھاى غەيرەز خودا دەپەرسىن كە بەلگەيەكى پتەھى بُ نەناردۇتەخوارەوە، خۆشيان هيچىلى نازانى و ناھەقانىش هيچ يارىدەدەريان نېيە.

ئەوسا ئەھى خاوهەن يروا و ئاكارچاڭ بۇون، لە باغانى پې خىروپىر دادەمەزرىن.

(٥٧) ئەوانەي خوانەناس بۇون و نىشانەكانى ئىممەيان بە درۆ زانى، بەشيان جەزەبەدايىكى ئاورووبەرە.

(٥٨) ئەو كەسانەش لە راي خودا ئاوارە بۇون، پاشان كۈزراون يان مردوون، خودى بىرۇزىكە گەلهكىز دەداتە وان. ديارە خودا دللاواتر لە هەموو بىرۇزى دەرىيکە.

(٥٩) هەر دەيانباتە ئەو شۇنەي كە خۆيان حەزى لى كەن. خودا زاناي لە سەرخۆيە.

(٦٠) ئەگەر ناھەقى لېكراوېك بُ تۆلەي خۆى دەس بىزىبى و دىسان ناھەقى لى بکرى، بى گومانە خودا كۆمەكى پېدەكە. خوا لېبوردە و گونا بەخشە.

(٦١) چونكە خودا شەو دەرۈزى هەلەلدەكىشى و بىرۇزىش دەختە ناو شەھۆى و هەر خۆى ئەبىنى و ئەزىزەوى.

(٦٢) چونكە خودايە راستە و، هەر شتىكى بەدەر لەو هاناي بُ دەبەن، لە بىرۇپوچ بەدەر نېيە و بالادەستى هەرە مەزن هەر خودايە.

(٦٣) ئەی نەت ديوه خوا بارانى لەو حەوايەوە باراند و زەھى پى كەسک هەلگىر؟ ديارە خودا لە هەموو ورده كارىيەك ئاگادارە.

(٦٤) هەرچى لە زەمیندا هەيە، مالى ئەوه هەرچى لە زەمیندا هەيە، مالى ئەوه

زه‌حمه‌تی نه‌کردوون؛ هه‌ر ئاینی
ئیپراهیمی باوه‌تانه؛ له پیشدا و له‌م
قرئانه‌شدا، هه‌ر ئه‌و ناوی نان
موسولمان؛ تا پیغه‌مبه‌ر به شایه‌ت بى
له‌سه‌ر ئیوه و ئیوه‌ش شایه‌ت بن
له‌سه‌ر خه‌لک. سا نویز که‌ن و زه‌کات
دهن و پشتتوو هه‌ر به خودا ببه‌ستن؛
ئای چه‌ن گه‌وره و ياریده‌ریکی هیزایه.

۲۳. موئمینوون

- وه ناو خودا که ده‌هنده و دلوقانه
- (۱) بى گومانه باوه‌داران، بزگاران.
- (۲) ئه‌و که‌سانه‌ی له نویزاندا خویان
به‌گه‌وره نازان؛
- (۳) ئه‌وانه‌ش که له قسه‌ی پووج
دووری ده‌که‌ن؛
- (۴) ئه‌وانه‌ش که زه‌کات ده‌دهن؛
- (۵) هه‌ر ئه‌وانه‌ش که شه‌رمی خو
ده‌پاریزن؛
- (۶) مه‌گین له هاوسه‌ری خویان، يان
ئه‌وی ملکی خویان؛ که نابی سه‌رکو
نه‌بکرین.
- (۷) هه‌رکیش جیا له‌مانه‌ی بووی، ئه‌و
له ئه‌ندازه لاده‌ره.
- (۸) ئه‌وانه‌ش [له بزگاران] که ئامانه‌ت
و به‌لینیان ده‌پاریزن؛
- (۹) ئه‌وانه‌ش که له‌سه‌ر نۆژخۆندنی
سوورن؛
- (۱۰) ئه‌مانه گشتیان به‌شبه‌رن.

(۷۲) کاتى نیشانه ئاشکراکانى
مه‌شیان به سه‌ردا ده‌خوینتەوە، له
چېروچاواي خودانه‌ناسه‌کاندا، نیشانه‌ی
حاشا ده‌بینى و له‌وانه‌یه هیرش به‌رنە
سەر ئه‌وانه‌ی که نیشانانى ئیمەيان
بە سه‌ردا ده‌خویننەوە. بیزه: ئاخو پیتان
بیزرم کەچى له‌مه خراتره؟ ئه‌و ئاوردی
که خوا به‌لینى داوه به بى باوه‌ران؛
پەك له‌و ئاكامه خراوه!

(۷۳) هو خه‌لکنۇ! مەسەلېك
ھېنراوه‌تەوە گوئ بۇ بىگرن: له
خوابه‌دەر، ئه‌وانه‌ی هاناي پى دەبەن،
ئه‌گەر هەموویان وەکو بن، ناتان
مېشى ساز بدهن. ئه‌گەر مېشىش
شتىكىان لى بقاپىنى، ناتوانن لېلى
بىستىننەوە. داواکار و داواکراو چەند
زەبوونن.

(۷۴) خوايان - وەك ھېزاي ناسىن بى
- نەناسىوە. خودا يەكجار تواناو
بەدەستەلاتە.

(۷۵) خودا له ناو فرشتەكان پەيام
نېرى ھەلده‌بىزىرى و له نىو مروشدا
ھەروه‌تر. خودا بىسەر و بىنایە.

(۷۶) له‌وھى کە ئىستا دەيکەن و
له‌وهش كەوا كردوویانە، ئاگادارە و
ھەموو كارىش هه‌ر دەچنەوە
بەردەستى خوا.

(۷۷) ئه‌ي گەلى خاوهن باوه‌ران!
پەروه‌رندەو بېرسىن، كەنۋش و
سوژدەي بۇ بەرن، چاكەش بکەن؛
له‌وانه‌یه بزگار بىن.

(۷۸) به دل و داو - وەك پېۋىستە - له
رای خودا بچنە خەزا. ئه‌و هه‌ر خۆى
ئىوهى ھەلبىزارد؛ له‌م دينه‌شدا تووشى

- (۲۱) دیاره ولساتیش بو ئیوه هه‌ر
دەرسیکە: له‌وهى کە وا له
دەرونياندایه، پېتان دەنۆشیئین. لیان
دەخون و زۆريش به‌هرهیان بۇوهەيە.
- (۲۲) له‌سەريان و له‌سەر گەمى
ھەلّدەگىرىن.
- (۲۳) هەروهەا نووھىشمان ناردە لاي
ھۆزەكەى. گوتى: گەلۇ! تەنیا خودا
بېھرسىن؛ به‌غەيرەز ئەو ھېچ شت بۇ
پېرسىن ناشى؟ دەسا بۇ ھېچ ترسوو
نىيە؟
- (۲۴) گەرگەرى ھۆزەكەى ئەو - کە
خودايان نەدەناسى - گوتىان: ئەمە
ھەر بىنادەمە خۆمانەس؛ نيازى وايە
خوتان بەسەردا زال بكا. گەر خودا
مەيلى لى بۇوايە، فرشتىكى دەناردە
خوار؛ ئىمە له باب و كالانىش شتى
وامان نەبىستووه.
- (۲۵) ئەم پىاوه دیاره لىوهىيە، تا
ماوهىيەك وا باشه چاويرى بىرى.
- (۲۶) گوتى: ئەى پەروھەندەي خۆم! وا
بە درۆزىم دەزانىن، ھەر بۇ خۆت
دەھانام وەرە.
- (۲۷) ئىتىر خۆمان تىمان گەياند، کە: له
زىر چاوهدىرى و فەرمانى ئىمە، گەمە
ساز دە. جا كاتى فەرمانمان ھات و ئاو
لە تەندوردا زايەوه؛ له ھەر جىسنى
جىووتهىيەكى بخە ناوى. وېرائى
خىزانەكەى خۆشت؛ مەگىن ئەۋە
پېرىارى له‌سەر دراوه و له‌مەر ئەۋانەم
مەدوينە كە ناھەقىيان كردۇوه؛ چونكە
لە خنكاوهەكان.
- (۲۸) ھەرگا خۆت و ھاۋىكانت له‌سەر
گەمەيەكە جىتان گرت، بىزە: سوپاس بۇ
- (۱۱) ئەو كەسانەي کە بەشبەرى
بەھەشتەن و تاھەتا ھەر تىا دەبن.
- (۱۲) ئىمەين مەرۇن لە قورىكى
خۆشكراو دروست كردۇوه.
- (۱۳) ئەوسا كەدمانه تىۆكىك، له
بنكەيەكى پىتەودا.
- (۱۴) پاشان ھەر له تىۆكەوه، خوئىنى
پندرمان پېك ھىينا و له خوئىنەوە پلە
گۆشتىكىمان ساز كەد و ئەوسا له پلە
گۆشتەكە ھەستىن چى كەد؛
ھەستىيەكەشمان خستە ناو
پۇشەنلى لە گۆشت. له پاشانا كەمانە
چى كراويىكى تر. دەسپەنگىنى ھەر بۇ
خوايە؛ كە ھېچ وەستايە پىنى ناگا.
- (۱۵) له ئاكامدا تۈوشى مردن دەبن.
- (۱۶) رۆزى سەلاش سەرلەنۈ زىندۇو
دەبنەوە.
- (۱۷) ئىمەين كە ئەم حەوت نەۋەمن لە
ژۇور ئىوهرا پېك ھىينا و له ھەرچى
دروستى دەكەين ئاگادارىن.
- (۱۸) له حەوايە بە ئەندازە ئاومان
[بۇتان] داباراند و جىيگەمان لە زەمەن
پېدا و ھەر ئىمەشىن كە دەتوانىن لە
بەين بەرىن.
- (۱۹) سا بەو ئاوه ھەر بۇ ئىوه
باغاناتىكىمان لە دارخورما و له رەزان
بەرھەم ھىناوه، زۆر مىوه جاتوو دەداتى
و لېيان دەخون.
- (۲۰) دارىكىش ھەر [له سۆنگەي ئەو]
لە تۈورى سىنايە دەرۋى، كە رۇنى
بەرھەم دېنىت و پېخۇرىشە بۇ خۆرایان.

(۳۸) ئەم کاوارایه پەيدا بۇوه درۆ به ناو خواوه دەكى؛ ئىمەش باوهەرى پىناكەين.

(۳۹) گوتى: ئەى پەروھرندهى من! وا به درۆزىم دەزانىن، هەر بۇ خۆت دەھانام وەره.

(۴۰) گوتى: هەر زۆر بەزۈويكى زوو، يانە پەشىمان دەبنەوه.

(۴۱) ئەوسا - وەك ھېڭاي خۆيان بۇو - نارەتە داياني گرت و وەكۈۋ ئاومالىكىن لېكىدىن. ناھەقان تەرت و تونا بن!

(۴۲) له پاش ئەوان چەند بەرەى ترمان بېڭىك هېينا.

(۴۳) هەر كۆمەللى لە بنىادەم - كە دىتە وەختى مەدەنیان - نە وەپېش دەخىرەن نە وەپاش.

(۴۴) بۇ هەر كۆمەللىك لەوانە بېڭەمبەرمان بەرەى كەدوون، كە باوهەريان پىنە كەدوون؛ بە شوين يەكا بە دەردىكى وامان بەدوون كە بە چىرۇك بىيانگىرنەوه. با دووركەون ئەوانەي پروا ناھىين.

(۴۵) له پاش ئەوان، مووسا و ھاروونى برايمان وېرائى نىشانەكانمان و بەلگەيەكى ئاشكرا نارد،

(۴۶) بۇ لاي فىرعەون و سەرزلانى ھۆزەكەى؛ [بەلام] خۆيان بە زل زانى و كۆمەللىكى بە دەعىيە بۇون.

(۴۷) گوتىان: جا چۆن بە دوو مروي وەكە خۆن پروا دەكەين و ھۆزەكەيان [بە گشتى] كۆيلەي خۆمان؟

خودايى كە له كىشەى ناھەقان رىزگارى كردىن.

(۴۹) بىشلى: ئەى پەروھرندهى خۆم! له شوينىكى بە پىتم دابېزىنە؛ تو له ھەموو میوانداران باشتىر میوان بەخىو دەكەى.

(۴۰) لەمەشدا چەند نىشانە بۇون. دىارە ئىمەش ويستمان بە تاقى كەينەوه.

(۴۱) له پاش ئەوان چىنى ترمان بەدى هېينا.

(۴۲) هەر له خۆيان بېڭەمبەرەكمان بۇ ناردن، كە: تەنیا خوا بېھرسىن؛ كەسى ترى واتان نىيە كە بۇ پەرسىن ھېڭىزا بى. مەر ناترسىن؟

(۴۳) بىاوماقوولانى ھۆزەكەى - كە خودايىان نەدەناسى و دىدارى رۆزى سەلايان پىنە درۆ بۇو؛ له ژىنى سەر دىنایەشدا خۆشگۈزەرانىن بېڭىك بۇون - گوتىان: ئەمە مرويەكى لە خۆتانە و بۇ وەخواردن و خواردىش وەك خۆتانە.

(۴۴) ئەگەر وەشۈن مرويى وەك خۆتان كەون، لېتان رەوون بى زيانبارن.

(۴۵) چۆن دەتوانى بەلەن بدا، هەرگا مەدەن و لاشەتەن بۇو بە خۆل و چەند بېشەيەك، سەرلەنۈز زىندۇو دەبنەوه؟

(۴۶) با واش بلى چۆن ئاوهز قبۇولى دەكى؟

(۴۷) ژىن لەوه پىتر نىيە، له سەر دىنایە ھەمانە. ئىمە هەر دەمرىن و دەزىن؛ [هەر كە مەدەن] تازە زىندۇو نابىنەوه.

- (٦٠) ئەوانەش كە هەچى لە راي خودا داۋيانە، هەر دەيدەن؛ كەچى لە سامى گەرمانەوەيان بۇ لاي پەروھەرینيان، دلەكوتەيان تووش دەبى؛
- (٦١) ئەوانەن كە لە چاكەدا لەز دەكەن و بۇ ئاكارى چاك لە پىشىن.
- (٦٢) ئەركى پتر لە توانا ناخەينە سەر كەس. كتىپىكىشمان لەلايە، هەرچى دەۋىدایە راستە و هيچ ناھەقىيان لى ناكرى.
- (٦٣) بەلام ئەمان دلىان ئاگاى لەمە نىيە و خجللى كارگەلى ترن.
- (٦٤) تا ئە و دەمە كە خۆشگۈزەرانە كانيان گرفتاري ئازار دەكەين؛ لەپر دەست دەكەن بە هاوار.
- (٦٥) ئەمپۇ ئىتىر هاوار و دادى پى ناوى؛ ئىمە دەفرىياتان نايەين.
- (٦٦) نىشانە كانى ئىمەتان بەسەردا دەخويىندرايەوە، هەمووتان پى دزەتان بۇو.
- (٦٧) خوتان زۆر بەز دەزانى و لەشەونشىنى خوتاندا، هاتەران پاتەراتنان بۇو.
- (٦٨) ئاخۇ ئەوان لەم و تەيە رانەماون، يان ئەوى بۇ وان هاتووه، بۇ باب و كاللى پىشىوپيان نەھاتبوو.
- (٦٩) يان پىغەمبەرە كە خۆيان نەناسىبىوو، كە وا حاشايان لىدەكردى؟
- (٧٠) يان دەبىزىن: جن دەستى لى وەشاندووه. نەخىر، كە ئەۋەراستى بۇ ئەوان ھېناوه؛ كەچى زۆربەيان خۆشيان لە راستى نايە.

- (٤٨) هەر بە درۆزنيان زانىن و بۇو بە مايەى لە ناو چۈونىان.
- (٤٩) كتىپىشمان دا بە موسى، بەشكىكم شارەزا بىن.
- (٥٠) كورى مريھم و دايکىشى لە ئىمەوە كران بە نىشانەيەك و لاي گردىك دامان مەزراندن؛ كە جى حەسانەوە و كانياوېكى لى بۇو.
- (٥١) ئەى كۆمەلى پىغەمبەران! بىزىو پاڭز بخۇن و ئاكارچاك بن؛ لە هەر كارى ئىپوھ دەيکەن ئاگادارم.
- (٥٢) ديارە ئەمە دىنى وەيە و هەر دىنېكى يەكپارچەيە و ئەمن پەروھەرینى ئىۋەم؛ سا هەر لە خۆم ترسوو ھەبى.
- (٥٣) دينە كەيان لە ناو خۆدا لە تۈپار كرد. هەر كۆمەلىكىش لەوانە، بەو پىشكەى ئىستا هەيانە، دلى خۆشە.
- (٥٤) لېيان گەرى تا ماوەيەك لە زەلكاوى نەزانى خۆدا بۆجىن.
- (٥٥) ئاخۇ ئەوان پىيان وايە كە ئىمە بە مال و كوران يارمەتىيان دەدەين، هەر بۇ ئەۋەيە كە:
- (٥٦) پەلەمانە لە چاكە دەگەل كردىيان؟ نەخىر، ئەمانە نەزانى.
- (٥٧) ئەوانە كە لە ترسى پەروھەن دىغان تووشى لىۋەلەرزى دەبن،
- (٥٨) ئەوانەش كە بە ھەمۆ نىشانە كانى پەروھەرینيان باوھەر دەكەن،
- (٥٩) ئەوانەش كە هيچ شەرىكى پەيدا ناكەن بۇ پەروھەن دەكە خۆيان،

- (٨١) بە دەس ئەوھ. دەھ ئاخىر تا كەى زىنگەن؟
- (٨٢) نەخىر، ئەويش وەك ئەمانەي پېشىو ئىزىن.
- (٨٣) ئىزىن: ئاخو ئەر مەدىن و بۇونىھ ئاخ و ئىسىك و پرووسكىك، دىسان زىندۇو دەبىنەوھ.
- (٨٤) ئىمە و باب و كالمان - بەرى - ئەم بەلەنەمان پىندرى؛ ئەم قىسانە گىش چىرۆكى پېشۈونان.
- (٨٥) هەموو دەلىن: سەر بە خوايە.
يىزىھ: هيچ بىر ناكەنەوھ؟
- (٨٦) يىزىھ: راھىنەرى حەو عاسمانەكان و راھىنەرى تەختى هەرە مەزن كىيە؟
- (٨٧) يىزىن: گىش دەسكارى خوايە.
يىزىھ: بۇ هيچ ترسۇو نىيە؟
- (٨٨) يىزىھ: دەستەللاتى هەر شت بە دەس كىيە و ئەر دەزانن كىيە، پەناى پەناپەرە و دىزى ئەو پەنا نادىرى؟
- (٨٩) يىزىن: ئەمە هەر خودايە. يىزىھ: دەى چۆن دەخەلەتىن؟
- (٩٠) بەلکوو ئىمەين كە راستىمان بۇ هېنباون و دىيارە ئەوان درۆزىن.
- (٩١) خوا هەرگىز بولەي بۇ خۆ پەيدا نەكىد و هيچ خىوېشى دەگەل نىيە. دەنا ئەوسا هەر خىوى هەرچى خۆى دروستى دەكىد، بۇ خۆى دەبرد و هېنديك بە سەر هېنديكانياندا زال

(٧١) ئەگەر راستى شوين ئارەزووو وان كەوتىا، بىن گومانە ئاسمانەكان و زەمین و هەرچى دەناو ئەواندايە، خرا دەبۇون. بەلکوو ئىمە ئامۆزگاريمان بۇ ناردىن؛ ئەوان لە ئامۆزگارى خۆ دەتكەنەوھ.

(٧٢) يان تو مزت لەوان دەۋى؟ خۆ مزى پەرەرنەدى خۆت زۆر باشتىرە و باشتىرين بىزى دەر ئەوھ.

(٧٣) تو هەر گەرەكتە بىانخەيە سەر راستەرى.

(٧٤) ئەو كەسانەش كە باوهەريان بە بىزى سەلايە نىيە، هەر لە راستەرى لا دەدەن.

(٧٥) ئەگەر بەر بەزەيى خۆشمان بخستنایە و ئەو بەلایەشمان لادايە كە بەسەرياندا هاتووھ، ئەوانە هەر بە لاسارى و سەرگەردانى دەمانەوھ.

(٧٦) تۈوشى ئازارىشمان كردن؛ كەچى لە حاند پەرەرنىيان نە لە فيز داوهزىن و نە مليان لە پارانەوھ نا.

(٧٧) تا ئەو كاتەي بە توندى جەزىرەمان دان؛ ئەوسا زانيان ھومىد نەما.

(٧٨) ئەو كەسيكە چاو و دل و گوپى بۇ ئىوه قەرار داوه. كەم شوکرانەبىزىرى دەكىن.

(٧٩) هەر ئەويشە كە ئىوهى لەم زەمینەدا چى كردووھ و هەر لاي ئەو كۆ دەكىنەوھ.

(٨٠) هەر ئەويشە ژىن دەبەخشى و دەشمىرىنى؛ ئالوگۇرى شەو و بىزىش

- (۱۰۲) هه‌ر که‌سیکی کیشانه‌ی گرانتری بی، ئه‌و دیاره له ریزی درزگاره کانه.
- (۱۰۳) هه‌ر که‌سیکیش له کیشانه که‌می هینا، ئه‌وانه دوراوه‌کانن و له دوژه‌هدا ده‌میننه‌وه.
- (۱۰۴) ده‌م و چاویان به ئاگر هه‌لده‌پرووزیت و لیوه‌کانیان هه‌لده‌چرچی.
- (۱۰۵) مه‌ر نیشانانی مه‌تان به‌سه‌ردا نه‌ده‌خوینیرایه‌وه و هه‌ر به دروتان ده‌ژماردن؟
- (۱۰۶) ئیزّن: ئه‌ی په‌روه‌رنده‌مان! نه‌گبهت پرستی پرین و ئیمه خه‌لکیکی گومپا بwooین.
- (۱۰۷) ئه‌ی په‌روه‌رنده‌ی گلامان! لیره‌مان بھینه ده‌ری؛ ئه‌گهه ره‌مجاریش هه‌ر وابووین، دیاره له ناهه‌قان ده‌بین.
- (۱۰۸) ئیزّی: ناشی من بدويّنن، تا له‌ویشدان نابی هه‌ر فزه‌تان لى بی.
- (۱۰۹) هیندیکیش له عه‌بده‌کانم هه‌ر ده‌یانگوت: په‌روه‌رینمان! ئیمه باوه‌ریمان هینا، توش به‌زه‌بیت پیماندا بی و له گوناهه‌کانمان بیووره؛ تو له گش که‌س دلس‌فوزتري.
- (۱۱۰) ئیوه هه‌ر گالته و پی ده‌کرد؛ هه‌تا ئه‌وان یادی منیان له بیری ئیوه برده‌وه و ئیوه به‌وان پی ده‌که‌نین.
- (۱۱۱) وا من ئه‌مپو پاداش ئه و خوارگتنه‌م پی به‌خشیون؛ که هه‌ر ئه‌وان رزگار ده‌بن.

- ده‌بوون. ئه‌و به دووره له و شستانه‌ی ئه‌وان ئیزّن.
- (۹۲) ئه‌و له پیوار و ئاشکرا ئاگاداره؛ به‌رزتره له‌وه‌ی ده‌یکه‌نه شه‌ریکی.
- (۹۳) بیزه: ئه‌ی په‌روه‌رینی من! ئه‌گهه ره‌وه‌ی که‌وا پیریاریان پی ده‌دری هه‌ر نیشانی منی ده‌دھی،
- (۹۴) په‌روه‌رنده‌م! ره‌گه‌ل ناهه‌قانم مه‌خه.
- (۹۵) ئیمه هه‌رچی بو ئه‌وانی پیریار ده‌دھین، ده‌توانین نیشانتی بده‌ین.
- (۹۶) تو وه‌رامی خراپه به چاکه بده؛ ئیمه باشت‌ر ده‌زانین ئه‌وان ج ئیزّن.
- (۹۷) تو بیزه: ئه‌ی په‌روه‌رنده‌م! هانام به تو، له دنه‌دانی شه‌یتانان.
- (۹۸) هه‌ر هاناش ده‌بهمه به‌ر تو؛ که ئه‌وان دیّن به‌لامه‌وه.
- (۹۹) [ئه‌وان هه‌روان] تا کاتن که مردن دیت‌ه سه‌ر يه‌کیکیان، ئه‌وسا ده‌لی؛ ئه‌ی په‌روه‌رنده‌م! وهم گیره.
- (۱۰۰) به‌شکوو ئه‌و ئاکاره چاکه‌ی لی بی نه‌بان بووم ئه‌وجار بیکه‌م. نه‌خیر، قسه بو خوی ده‌کا؛ تازه تا رؤژی قیامه‌تی له‌مپه‌ریکی زور گه‌وره‌یان له پیشدايه و [گه‌رانه‌وه‌یان بو نییه].
- (۱۰۱) هه‌رگایه‌کیش ده‌که‌ل‌شاخ ده‌میندر، نه خزمایه‌تی له نیوانیان ده‌مینی و نه که‌سیان له که‌س ده‌پرسی.

(۲) ئەگەر ئیوه باوه‌ریتان به خوا و رۆزى سه‌لا هەيە، داوینپیسانى مېر و ژن - هەريه‌كەيان - به لىدانى سەد تازيانه تەمى كەن. لە ئايىنى سەر بە خودا، بەزه‌يى هاتن بى جىيە. با چەند كەسيش لهوانەي خاوهن باوه‌رن، لەو لىدانه ئاگادار بن.

(۳) مېرى داوینپیس هەر دەبى ژنى داوین تەر بخوازى؛ يان ژنى بتپەرسىت بى. ژنى داوین تەريش هەرووا؛ يان مېرد به داوینپیس بكا، يان مېرى بتپەرسىت بى و لە بۇ خاوهن باوه‌رانيش ئەم كاره بەربەست كراوه.

(۴) ئەو كەسانەش كە بوختانى بۇ ژنى داوین پاك دەكەن، چوار شايەتىش ناهىنن، هەشتا شەلاقيانلى بىدەن. هەرگىز تابى به شايەتىيان قبۇول بکەن؛ ئەوانەن كە لە بىرى خودالايان داوه.

(۵) مەگىن ئەوي پاش ئەم كاره پەزىوانى دەردەپىن و ئاكارى خۆيان چاك دەكەن. ديارىشە كە خوا لى بوردەي دلوقانه.

(۶) ئەو كەسانەش كە بوختانى داوینتەرى به ژنانى خۆ دەكەن و غەيرى خۆيان چەن شايەتى [تريان] نىيە، هەر كامىكىيان دەبى چوار جار خوداي لى به شايەت بىرى كە لەم باره درۋ ناكا.

(۷) با بۇ جاري پىنجەم بىزى: ئەگەر ئەم قسەم درۋىيە، بەر نەفرىنى خودا كەوم.

(۸) ژنه‌كەش لە ئازار دانى رىزگار دەبى، كە ئەويش هەتا چوار كەرەت

(۱۱۲) پىيان ئىزى: چەند سال لە زەمين مانەوە؟

(۱۱۳) ئىزىن: ئىمە هەر رۆزى يان هېنديك لە رۆزى ماينەوە؛ لە حىسابگەران بېرسە.

(۱۱۴) ئىزى: ئەگەر بوزانىبا، كەمېك نەبى نەمانەوە.

(۱۱۵) ئاخۇ ئىوه پىتان وابوو بە گەممە دروستىن كردوون، ناشۇوهەينەوە لاي خۆمان؟

(۱۱۶) پايىبەرزى بۇ خودايە، كە پاشاى راستەقىنەيە؛ هيچ پەرسىتىويتكىش بىزىگە لە ئەو نىيە؛ هەر خۆيەتى پەروھرەننى تەختى هېيزا.

(۱۱۷) هەر كەسىكىش - وىرای خودا - هانا بۇ كەسى تر بەرى و بەلگەشى لە دەستا نەبى، پەروھرندەدى دەيکىشىتىه پاي حەساب و ئەو پى نەزانانه هەرگىز رىزگار نابن.

(۱۱۸) بىزە: ئەى پەروھرندەكەم! تو بىم بەخشە و بەزەيىت پىمدا بىتەوە، تو چاكتىن دلوقانى.

٢٤. نور

وھ ناو خودا كە دەھنە دلوقانە

(۱) سوورەتىكە ناردۇومانەتە خوارەوە و [مەبەستەكانمان] كردوتە ئەركى بىۋىست؛ چەن نىشانە ئاشكراشمان تىڭدا ناردۇتە خوارەوە، بەشكىكۈو پەند [ى پى] بىگن.

ده‌تاقوْزته‌وه و لاتان وابوو زور هاسانه؛
که ئەم کاره لجه‌م خودا زور گه‌وره بwoo.

(۱۶) بوجى وەختى ئەۋەتەن بىست،
نەتاڭگوت كە: ئىمە چىمان بەسەر ئەم
قسانە داوه؛ پاكى وبى عەبىي بۆ
تۆيە؛ ئەمە تۆمەتى گه‌ورەيە.

(۱۷) خودا نسيحەتتۇو دەكى؛ ئەگەر
پرواتان پىنى ھەيە، جارىكى تر بوختانى
وا ھەلنى بەستن.

(۱۸) خودا نىشانەكانى خۆى بۆ ئىيە
رروون دەكتەوه؛ خودا زاناي لەكارزانە.

(۱۹) ئەو كەسانەي حەزى دەكەن
باسى كارى بى نامووسى لە ناو
باوه‌ردارەكاندا بىيىتە قاو، لە دنيا و لە
قيامەتىشا جەزىبەي بەزانيان دەبىي
خوا دەيزانى و ئىيە ئاگاتان لى نىيە.

(۲۰) ئەگەر چاكە و بەزەبى خودا و
مېھرەوانى و دلوقانى ئەوتان نەبا،
[ديارە توشى ئازار دەبوون].

(۲۱) ئەى گەلى خاوهن باوه‌ران!
مەدەنە سەر شۆپى شەيتان. هەر
كەسى گاف لەجى گافى شەيتان
دانى، با بىزانى شەيتان ھەر فەرمان
بە كارى ناشىرين و كرىت دەدا. ئەگەر
چاكە و بەزەبى خوداولەسەر نەبا،
ھىچ كەسىكتان ھەرگىز پاك
نەدەبوونەوه؛ بەلام خودا - لە ھەر
كەسىكى حەز بكا - گەمارى لەسەر
لادەبا و خودا بىسەر و زانايە.

(۲۲) با ئەوانەي لە ناوتناندا
دەولەمەندن، سوئىندى نەخۆن كە
خزمان و هەزاران و ئاوارەكانى راي
خودا بى بەش دەكەن. بلا چاوابان لى
بپوشىن و لە ھەلەكانيان بىبورن؛

خوا بە شايىت بىنېتەوه كە مىردهكەى
درۆ دەكى.

(۹) با بۇ جارى پېنچەمین بىزى: ئەگەر
قسەى كاپرا راست بى، بەر غەزەبى
خودا كەوم.

(۱۰) ئەگەر چاكە و دلوقانى و
لەكارزانى و تۆبەپەزىرى خوداتان
نەبووبايە، [ئىوه چتان بەسەر
دەھات؟].

(۱۱) ئەوانەي ئەو بوختانەيان
ھەلبەستبۇو، دەستەيەك ھەر لە
خوتان بۇون. پېتان وانبى بۆ ئىيە خراب
دەبىي، بەلكوو قازانچە بۆ ئىيە و
ھەركىش لەوان چەند لەم تاوانە
بەشدارە، تاوانى لە سەر نووسراوه.
ئەو كەسەش كە بەشى زورى ئەو
گوناھەي وەئەستۆ گرت، جەزىبەي
دژوارى ھەيە.

(۱۲) ڙن و پياڭى خاوهن باوه‌ر، بوجى
ھەرگا ئەم دەنگۈيە و بە گۈي
گەيشت، بە چاكىيان لىك نەدايەوه بۆ
خۆيان و نەيانگوت كە ئاشكرايە ئەمە
درۆي ھەلبەستەيە.

(۱۳) ئەدى بوجى چوارشايدىيان بۆ
نەھىيە؟ كە ھەر شايىتىان نەھىيەن؛
ئەوانە بەلاي خوداوه درۆزىن.

(۱۴) ئەگەر خودا بەزەبىي پېتاندا
نەھاتبا و چاكەي دەربارە نەكردبان،
ئىوه لە دنيا و قيامەتى لەسەر درۆيە
سازتان كرد - سوور بىزان - ئازارىكى
يەكجار گەورەتان توشى دەبۇو.

(۱۵) كاتى لە يەكتان دەبىست و
ھىچىشىو لى نەدەزانى، ھەر
بەدەمۇدا دەھات و بە زمانوو

ئیوه دهیشیرنه و خویای دهکەن خوا
دەیزانى.

(۳۰) تو بە باوهەرداران بىزە؛ چاو داخەن
و شوورەبى خۆ بپارىزنى. ئەمە بۆ ئەوان
باشتەرە و خوداش ئاگاى لە هەموو
ئاكاريان هەيە.

(۳۱) بە ژنانى باوهەردارىش بىزە با
چاويان داخەن و شەرمى خویان
بپارىز و خشلى خویان وەدەر نەخەن؛
مەگىن ئەوانەى لە دەرىن. با
سەرپوشىان تا سەر پىسىر دابپوشى
و خەملى خویان نىشان نەدەن،
مەگىن بە مىرد، يان بابۇيان، يان
خەزورىان، يان فرزەندى زىرى خویان،
يان زركورىان، يان برا، يان برازايان، يان
كورانى خوشكەكانيان، يان ژنانى
هاواباوهەريان، يان ئەو زىرى خولاميان،
يان ئەو پىاۋى سەرېۋان و ھەر
نيازيان بە ژن نىيە، يان مندالانى
نەگەيونە ئەو تەمەنەى وازيان بچىتە
مىوينە. پاشيان بە زەویدا نەدەن، كە
بازىرى چۆن خشلىكىيان وەشاردووه.
ھەموو لاتان بگەرېنەوە لاي خودا، ئەى
گەلى خاوهەن باوهەران! بەشكۈو گشتوو
درىگار بىن.

(۳۲) مىوينە بى مىردى خوتان بە
شىو بدهەن. عەبد و كەنېزى هېزاشتาน
بزەوجىنن. ئەگەر لە هه‌زارانىش بن،
خودا بە دللاويى خۆى ھەموو لا بى
نیاز دەكە. بەخشىنى خودا ھەراوه و
ئاگادارە.

(۳۳) با ئەوانەى تواناى زەماوهندىيان
نېيە، خۇرا بگرن ھەتا خودا - لە
چاكەى خۆى - دەروويكىيان لى
دەكتەوە [و كارەكەيان مەيسەر دەكە].

مەگەر ئىوه حەز ناكەن خوا لە
گوناھانوو ببۇورى؟ خودا لە گونا
دەبۇورى و دلوقانە.

(۲۳) ئەو كەسانەى بۆ ژنانى
باوهەردارى داۋىنپاڭى دوورە ئاگا
[سەربەخۆ] بوختان رېك دەخەن، لە
دنياش و لە سەلاشا، بەر نەحلەتن؛
جەزىرەبەشيان زۆر دزوارە.

(۲۴) رۆزى دەبى كە زمان و دەست و
پايان، لەسەر ھەر كارى دەيانكرد
دەبىنە شايەت.

(۲۵) ئەوى رۆزى چى ليان
دەوەشىتەوە، خودا دەگەلىانى دەكا.
سا دەزانن خودا ھەقى ئاشكرايە.

(۲۶) كى ناپاكن بۆ ناپاكان. يان پاكىشىن
بۆ پاكانن. ئەمانە دوورەن لەوانەى
قسەيان بۆ ھەلبىەستن؛ [خودا]
ئەوانەى بەخشىوھ و بىزىو باشيان
دەداتى.

(۲۷) ئەى گەلى خاوهەن باوهەران! جيا
لەوە مالى خوتان بى، سەر بە هيچ
مالاندا مەكەن ھەتا ئىزنى نەخوازن و
سلاو بۆ خەلکەكە دانەخەن. ئەمە بۆ
ئىوه باشتەرە و شايەت پەندى لى
وەربىگەن.

(۲۸) ئەگەر كەسوو تىدا نەدىت،
مەچنە ژۇورى تا خاوهەنى ئىزنىوو دەدا.
ئەگەر گوتىشىيان: وەگەرین، پىويسىتە
بگەرېنەوە. ئەمە بۆ ئىوه باشتەرە. خودا
لە ھەر كارى دەيکەن ئاگادارە.

(۲۹) هيچ سەركۆنە و لەسەر نېيە
بچنە مالىيەك كە هيچ كەسى تىدا نېيە
و كەل پەلى ئىوهى تىدايە. ھەرچى

روزه‌یان هه‌یه، که له‌ویدا دل و چاو
گش وه‌ردەچه‌رخین.

(۳۸) بُو ئوه‌ی خوا له بارتەقاى
كرده‌وه‌يان باشترا پاداشيان بداتى و به
چاكه‌ي خۆي ليشيان زياد كا. خودا
هه‌ر كه‌سى حه‌ز بكا، به بى هه‌زمار
روزى دهدا.

(۳۹) ئوهانه‌ي خودانه‌ناس بون،
كرده‌وه‌يان وه‌ك ئوه تراويلكه وايه که
له بياواندا هه‌یه. تينوو وا ده‌زانى ئاوه و
که ده‌يگاتى، ئوه‌سا ده‌زانى هيچ نبيه.
بەلام خودا له نزيكى خۆي ده‌بىنى و
حيسابى ئه‌زىتە مستى. خوا زوو به
حيساب راده‌گا.

(۴۰) يان وه‌ك له تاريکستانى، له
زه‌ريايىه‌كى بى په‌يدا، پېل له‌سەر پېل
دای پوشن و له لاي ژوورووشى هه‌ور
بى؛ تاريکايى و هه‌رگا ده‌ستى خۆي
ده‌ربخا، له‌وانه‌ي هه‌ر نه‌بىنى. هه‌ر
که‌سيكى خوا روناکى نيان نه‌دا، هيچ
رونالاکايى شك نابا.

(۴۱) تو نهت ديوه که هه‌ر شتى له
ئاسمانان و زه‌میندان، ئوه مەلانه‌ش
که له حه‌وا له‌نگەر ده‌گرن، په‌سنى
پاکى خودا ده‌دهن؟ گشتىان نزا و
په‌سنى خويان ده‌زان و خوا له کاريان
ئاگاداره.

(۴۲) مولکايىه‌تى عاسمانان و
زه‌مینيش هه‌ر هى خودايى و
گه‌رانه‌وهش بُو لاي خوداس.

(۴۳) ئه‌تو نهت ديوه خودا هه‌ورىك له
سەره‌خۆ ده‌ئازوى؛ پاشان چەند
پارچە‌ي ليك دهدا و دهيانكا به
هه‌وريكى پى؟ ئوه‌سا تو ده‌بىنى

ئوهانه‌ش مالى ئيوهن و ده‌يانه‌وى
پسوله‌يان بُو بنوسرى، ئه‌گەر
خىرىكتان تىدا دين، با پسوله‌و له ناودا
بى و شتىكىشيان له ماله‌ي خودا
بى داون، پى بېخشن. نه‌چن
كەنیزه‌كانىشitan - كه گەره‌كىانه پاڭ
بىزىن - ناچار بکەن خۆ بفرؤشىن؛ هه‌ر
هه‌تا مالى دنياتان وھ‌دەس كەھ‌وى. هه‌ر
كەسيش ناچاريان كا، خودا پاش ناچار
كردىيان، گونابه‌خش و دلوقانه.

(۴۴) ئه‌وا ئىمە چەند نىشانەي
نىشاندەرمان بُو ئيوه نارد، وېرائى
چەندىن سەرگۈرۈشىتەي را بىردووه‌كانى
پىش ئيوه و پەندىكىش بُو پارىزگاران.

(۴۵) خوا روناکى ئاسمانەكان و
زه‌مينە. روناکى ئوه وھ‌ك تاقىكە چراى
تىدا هەلکرا بى، چراكە له جامىكدا
بى، جامەكە وھ‌ك ئه‌ستىزىدەيەك
ترووسكەي بى و ماكى چرا له
زه‌يتۈزۈكى ممبارەك دەس كەوتلى؛
که دارەكەي نه هه‌مىشە بەرھ و روْزه و
نه هه‌مىشە له نزارە. تو ئىزى رۇنى
چراكە - به بى ئاگر تخوون كەوتلى -
تىشك دهدا؛ روناکى له بان روناکى
خۆي نىشان دهدا. خودا بُو مەردم
نه‌زىلان دىنیتەوه. خوا به هه‌مۇو شت
ده‌زانى.

(۴۶) له ناو مالانىكدا خودا ئيزنى داوه،
که دەستى رېزيان له‌سەر بى و ناوي
ئه‌ويان تىا بېرى، هه‌مۇو بېيانى و
ئيواران هه‌ر په‌سنى پاکى ئوه دەدهن:

(۴۷) پىاوانى كه نه بازركانى نه
سەودا، يادى خودا و نويزى كردن و
زه‌كات دانيان، له بير نابا؛ ترسى ئوه

(۵۱) به‌لام ئه‌وی باوه‌ردارن، هه‌ر کاتى بانگ ده‌کرین كه بىن به‌ره و خودا و راسپارده‌ى، هه‌تا به کاريان رابگا؛ گورجى ده‌لىن: بىستمان و به‌ر فه‌رمانين. ئه‌وانه دياره رزگارن.

(۵۲) هه‌ر كه‌سيكى بەر فه‌رمانى خودا و پىغەمبەرە كەى بى و ترس و شەرمى لە خوا هەبى، ئه‌وان بردۇويانەتەوه.

(۵۳) به سويندان رەش بۇونەتەوه، كە: به خودا، هه‌رگا فه‌رمانيان پى بدهى بچنە خەزا، خۆ ناگرن. بىزە: هيچ سويندى پى ناوى؛ فه‌رمانبەردارىكى خاس بن. هه‌ر كاريکى ئىيۇھ دەيکەن، خوا دەيزانى.

(۵۴) بىزە: بەر فه‌رمانى خودا و به‌ر فه‌رمانى پىغەمبەر بن. جا كە هه‌ر خوشيان وەپاش دا، ئه‌و هه‌ر ئەركى خۆى لەسەرە و ئىيۇھ شەركى خوتان هەيە. خۆ ئەگەر بە قسەى ئه‌و بکەن، شارەزايىھ كە بۇ خوتان. پىغەمبەريش لە راگەياندن بەولالوھ هيچى ترى لەسەر نىيە.

(۵۵) خوا بەوانە لە ئىيۇھ پروايان هەيە و ئاكارچاكن، بەلېنى دا: لەم زەمینە دەيانكاتە جىڭەنشىن؛ هه‌ر وەكoo چۈن ئه‌وانە بەر لەوانى كرده جىنىشىن. دىنەكەشيان - كە خۆى پەسىنى كردووه - هه‌ر بۆيان دادەمەززىنى و ترسەكەشيان بۇ دەكتە دلىيابى [تا] تەنيا من بېرسىن؛ هيچ شتىكىش بە شەرىكى من نەزانى. هه‌ر كەسيكىش لەم بەولا سېلەيى بکاتە پىشە، لە رىزەى سەر چەوتەكانه.

دلۋىيە بارانى لى دىتە دەر؛ [هه‌ر خوداشە] لەو حەوايە و لەو كىوانە - كە لەویدان - تەيرۆكان دادەبارىنى؛ هه‌ر كەسى ئه‌و مەيلى لى بى، بەرى دەدا و كىش حەز كا بەرى ناكەۋى؛ برووسىكە كەى لەوانە يە سۆما لە چاوان يېرىنى.

(۴۴) ئاللوگۇرى شەو و دۆزان خودا دەيکا. كە لەمەشدا پەندىك هەيە بۇ هه‌ر كى خاوهن ئاوهزە.

(۴۵) خودا هەموو جانەوەرى هه‌ر لە ئاو بەرھەم هېيناوه. هەيە زگەخشىكى دەكا و، هەيە لەسەر دوو پى دەپروا و هەيە لەسەر چوار پەلانە. خوا هه‌ر شتىن حەزى بكا سازى ئەدا. خودا بەسەر هەموو شىتما تواناي هەيە.

(۴۶) ديازە ئىيمە چەن نىشانەي نىشاندەرمان ناردە خوارى. خودا هه‌ر كەسيكى حەز كا، شارەزاي راستەپىنى دەكا.

(۴۷) ئەشلىيەن: ئىيمە باوه‌ريمان بە خوا و پىغەمبەر هېيناوه و بەر فه‌رمانين. لە دواى ئەمەش بىرىكىيان رۇ وەردەگىرەن؛ ئه‌وانە هه‌ر بىروادار نىن.

(۴۸) هه‌رگايەكىش بەرە خودا و راسپارده‌ى بانگيان دەكەن، كە خۆى بە كاريان رابگا؛ كەچى دەستەيەكىان هه‌ر خۆى لى دەبوېرن.

(۴۹) ئەگەر لە قازانچى وان بى، دېنە لاي و دەى سەلمىن.

(۵۰) ئاخۆ ئەمانە دەغەزيان لە دلدايە، يان دەترسن خودا و پىغەمبەرى خودا ناھەقىيەكىان لى بکەن؟ نا، ئه‌وان خۇيان ناھەقىن.

باوکانتان، يان دايکانتان، يان له مالى براياشتن، يان مالى سهربه خوشكانوو، يا مالى ئاپ و پلکانوو، يان له مالانى خالانوو، يان ميمانوو، يان ئهو مالەي كليلەكە لاي ئىوهى، يان له مالى دوستى چاكىو، خواردن بخون. هيچ گوناهىشتان ناگاتى هەمووتان پىكەوه بخون؛ يان هەر كەس به تەنبا بخوا.

ھەرگاش دەچنە مالانەوه، سلامى يەكترى بکەن؛ سلامىكى پاک و پيرۆز له لاي خواوه. ئا بهم جۆرە خودا نيشانەكانى خۆى بۇ ئىوه رۈون دەكاتەوه، شايەتا ئىوه تېيىگەن.

(٦٢) باوهەردار هەر ئهو كەسانەن كە باوهەريان به خوا و پىغەمبەرى هىينا و هەر كاتىكى بۇ كارىكى به كۆمهل رەگەلى كەون، لا ناكەون، هەتا ئىزنى لى دەخوازن. ئهو كەسانە لىت دەخوازن ئىزنيان بدەى، ئهو كەسانەن كە باوهەريان به خودا و پىغەمبەرەكەي هاوردووه. هەرگا بۇ كارىكى خۆيان هاتن ئىزنت لى بخوازن، هەر كامىكىان ئىزىن دەدەى، كەيفى خۆته و بويان له خوا داواى لى بووردى بکە. كە خودا له گونا دەببورى و دلوقانە.

(٦٣) گازى لە پىغەمبەر كردن وەك گازى كردن له خۆتان حەسىب مەكەن. هەر كەسىش خۆى پەنا دەدا و پى دزەى دەرباز بۇونىيەتى، خوا دەيزانى. با ئەوانەى كە خۆيان له فەرمانى ئهو دەدرىزەوە، ترسىيان هەبى كە بەلايەكىيان بەسەر بى؛ يان وەبەر جەزەبەيەكى بەزان كەون.

(٦٤) باش بزانن، هەرچى لە ناو عاسمانان و زەويدايه، بۇ خودايه. خودا هەم لە ئىستەي ئىوه و هەم لەو

(٥٦) نويزەكەتانيش بخويىن و زەكەت بهن و بەرفەرمانى پىغەمبەر بن؛ بەشكۇو بەر بەزەى خواكەون.

(٥٧) وامەزانن ئەوكەسانە خوانەناسان، دەتوانن لەم زەمینە لەدەستن براکەن؛ جىڭەى ئەوانە ئاگەرە سەرئەنجاميان زۆر خراپە.

(٥٨) ئەى گەلى خاوهەن باوهەران! با ئەوانە خولام و كەنیزى ئىوهن، ئهو كەسانەش له ئىوه كە بلووق نەبوون، سى جار ئىزىنۋو لى بخوازن: لە پىش نويزى بەيانى و نىممەرۆيان، كاتى شەمەكان دادەزىن و لە پاش نويزى خەوتانىش؛ كە ئەم سى كاتە وەختى تەنیا يى ئىوهس. لە پاش ئەوه، نە بۇ ئىوه قەيدى دەكە، نە بۇ ئەوان، كە بە دەوروبەرتاندا بىن؛ ئىوه پىكەوه تېكەلن. ئا بهم جۆرە خودا نيشانەكانى خۆى بۇ ئىوه ئاشكرا دەكە. خودا زاناي لەكارزانە.

(٥٩) هەر كاتى مندالەكانوو بلووقيان بۇو - ئەويش وەك ئەوانى بەرى - گەرەكە ئىزىن بخوازن. ئا بهم جۆرە خودا نيشانەكانى خۆى بۇ ئىوه ئاشكرا دەكە. خودا زاناي لەكارزانە.

(٦٠) ئهو ژنانەى وەختى شووپيان بەسەر چووه، هيچ تاوانيان لەسەر نىيە كە سەرىپۇش لەسەر فىرى دەن؛ بەلام نابى خشلى خۆيان نيشان بدهن. بۇ ئەوان وەها باشتەرە پاک و شەرمىيون بەمېنن. خودا ئەزىزەوى زانايە.

(٦١) شەل و كويىران، لەش بەبار و بناوبويىران، خودى خۆشتان، هيچ تاوانوو لەسەر نىيە لە مال خۆتان يان

(۶) بىزه: كەسىكە ناردوویه، لە نەيىنى عاسمانەكان و زەمینى ئاگادارە؛ ئەويش لە گوناح دەبۇورى و دلۇقانە.

(۷) گوتوشيانە: ئەمە چۆن بىنگە مېھرىيکە خۆراك دەخوا و بە بازىراندا دەگەرى؟ ئەدى چۆنە فرشتىكى دەگەل نەھات، كە ويپاى ئەو ترس و بەر مەردم بىننى؟

(۸) يان گەنجىكى بۇ ھاوىزرا باييە خوارى، يان باغيكى ھەبۈوايە لېلى بخواردايە. ناھەقىكارانىش گوتىيان: ئىۋەھ شۇين پىاۋى كەوتۇون سىعىر و جادۇوی لېكراوه.

(۹) دەپروانە چلۇن نەزىلەيان بۇ توھىناوه و لە رېلى لايائدا و ھەرچى دەكەن رى دەرناكەن.

(۱۰) مەزنايەتى ھەر بۇ كەسى ئەگەر حەز كا لەوە چاتىرت دەداتى. باغاناتىك پى دەبەخشى جۆباريان بە بەردا دەپروا و چەند كۆشكىشت بۇ دادەنى.

(۱۱) دياره ئەوان قيامەتىان بە درۆ ژمارد؛ ئىيمەش كىلى جەھەندەممەن ساز داوه بۇ ھەر كەسى كە قيامەت بە درۆ دەزانى؛

(۱۲) كە لە شۇينىكى دوورە و دەيانبىنى، لرفە و نىللە كىلى ئاگريان دىتتە گوئ.

(۱۳) ھەرگايەكىش شەتكە درا و داۋىزىرەنە ناو جىڭە تەنگە بە رايى دۆزەھە و، منه بۇ مردىنى دەكەن.

(۱۴) ئەمپۇ ئىتىر ھەر مردىنى داوا مەكەن؛ داواى گەلى مردن بکەن.

رۆزەش كە دەبرىنە و بۇ لای ئەو، ئاگادارە. ئەوساش ئاگاداريان دەكا لەو شتەي واکردوويانە و خودا ھەموو شت دەزانى.

٢٥. فورقان

وھ ناو خودا كە دەھندە و دلۇقانە

(۱) مەزنايەتى بۇ خودايى ئەم فورقانە بۇ عەبدى خۆى ناردە خوارى، تا بىيىتە ھۆى ترسانى بۇ ھەموو خەلکى جىهانى.

(۲) ئەو خودايى فەرمانپەوابى ئاسمانەكان و زەمینە و كەسى نەكىردا رەۋلەي خۆى؛ لە فەرمانپەوابىشدا شەرىكى نەبۇوه و ھەموو شتى لە ىرادەي خۆى دروست كرد و ئەندازەي گرت.

(۳) بە جىڭە چىتكەلىكىان كردە خودا، كە ناتوانى شتىك چى كەن؛ بۇ خۆشيان ھەر چى كراون. تەنانەتى قازانچ و زەرەرى خۆشيان بە دەس نىيە؛ نە مردىنىشيان بە دەستە و نە ژيان و نە ژىنە وە لە پاش مردىن.

(۴) خودانەناسەكان و تىيان: ئەمە ھەموو درۆي ھەلبەستەي خۆيەسى و كەسانى تر لەمەدا يارىيان داوه. ئاشكرايە ھەرچى و تىيان درۆيە و ناھەقى دەكەن.

(۵) گوتىيان: ئەمانە چىرۆكى بىشىنان؛ ھەموو بەيانى و ئىواران بۇي دەلىن و لە بەرى دەنۇوسىتە و.

خویان به زل ده‌زانن و سه‌ربیوی و
فیزیکیان لى په‌یدا بوجه که ئه و سه‌ری
دیاری نه‌بى.

(۲۲) ئه و رۆزه‌ئی ئه‌وان فرشتان به
چاوی خویان ده‌بىنن، که فرشته
ده‌نگیان ده‌دهن: هه‌یدى گوم بن! هیچ
مژده‌یه‌کمان لانییه که بیده‌بىن به
تاوانباران: پیشیان ده‌لین: مژده له ئیوه
حه‌رامه.

(۲۳) هه‌ر کاریکى کرد و ویانه رای ده‌بىن
و هه‌روه‌کوو توّزى با برده‌لەی پىدەکەین.

(۲۴) ئه‌وی رۆزى ئه‌نوا و جىگە‌ی
حه‌سانه‌وھی بە‌ھەشتىيە‌کان
باشترينه.

(۲۵) ئه‌وی رۆزبىش ئه‌زمان به هه‌ور
ده‌قەلشى و فريشته‌کان - به هه‌رەمە
- به‌رەو زەمەن بەرگى دەكرين.

(۲۶) ئه‌وی رۆزى فەرمانپەوايى
بە‌راستى بۇ خودايە، بۇ گەلى
خودانه‌ناسان رۆزىکى پى تەنگانە‌يە.

(۲۷) له و رۆزه‌شدا که ناهەقكار به
ده‌ستى خویدا ده‌نوسى و ئىزىز: ئه‌ى
کاشکايىه منىش وەل پىغەمبەر چووبامە
رى.

(۲۸) ئه‌ى مخابن، خۆزى هه‌رگىز
نه‌بووبام به دوستى فلان.

(۲۹) له پاش ئه‌وھى که ئەم قورغانەم
پى گەيشت، هه‌ر ئه‌و منى لى كلا
كرد؛ شەيتان هه‌ميشه مرو بەرەللا
ده‌كا.

(۱۵) بىزە: ئاخو ئەمە باشە، يان
بە‌ھەشتى هه‌ميشه‌يى؛ که بە‌لېنى
بە خودى ترسان دراوه، که: پاداش و
دوا‌پۈزىيانە؟

(۱۶) چى بخوازن له‌وی هەيە و
ھەروھەر تىدا ده‌مېنن. ئەم بە‌لېنى له
پەروھەندەی تۆرایە و هەر دىتەجى.

(۱۷) له و رۆزه‌دا کە‌ئەمانه و ئه‌وانە‌ي -
له غەيرەز خودا - ده‌يانپەرسى، له
جييەک كۆ دە‌کاتەوە، ده‌پرسى: ئاخو
ئىوه بۇون ئەم عەبدانەمۇو لارى كرد،
يان خویان له رى كلا بۇون؟

(۱۸) ئىزىن: پاكانە‌ي تو دە‌کەين؛ ئىيمە
کە‌ئىمان ده‌کەوى - بە‌دەرلە تو -
کە‌سى بکەينه دوستى خۆ؛ بە‌لام
ھەر خوت بۇ ئه‌وان و باب و كالانى
ئه‌وانىش ئە‌وھەندەت بەر بەرەلدا كرد،
کە يادى تۆيان له بىر چوو، بۇونه
گەلەيکى وا بى خىر.

(۱۹) ئه‌وانە بۇ ئه‌و قسانەتان، ئىوه‌يان
و دەرخستەوە. خۇ ئىستا ئىتىر ناتان
[ئازار لە خوتان] لابدەن؛ يان هانادەرئ
پەياکەن؛ هەر كاميستان ناهەقى كا،
ئىيمە ئازاردانى گەورەي پى ده‌چىزىن.

(۲۰) له پىش تۆشا هەر كە‌سەيكمان بۇ
پىغەمبەر ناردووه، هەمۇو خواردىيان
خواردووه و له ناو بازىران گەراون؛
ھىندىكىشىتمان كردۇتە مايەي
ئەزمۇونى ھىندى تر. ئاخو ئىوه خۆ
رەدەگەرن؟ وا پەروھەندەت دەبىنى.

(۲۱) ئه‌وانە‌ي کە بە هيوا نىن بە
ديدارى ئىيمە بگەن، گوتىان: بۆچى
فرشته‌مان نەھاتە لا؟ يان پەروھەندەى
خۇن نەدى؟ ئه‌وانە له پاڭ خوياندا

(۳۹) بُو هه‌مووانیان چهند نه‌زیله‌مان
هیناوه و له ئاکامدا و نجّبه و نجّرمان
کردن.

(۴۰) خو ئه‌وانه بهو شاره‌دا را برد وون
که بارانه‌ی بەلامان بُو باراندن؛ مه‌گه‌ر
بە چاوی خویان ئه‌وهیان نه‌دی؟ بەلام
بە هیوای زیندوو بۇونه‌وه نه‌بوون.

(۴۱) هه‌ر که‌تؤیان چاو پى کەوت،
دەتكەنە گەپچارى خویان؛ هه‌ر ئه‌مەيە
که خودا رای سپاردووه؟!

(۴۲) لەوانه بولە پەرسىيە کانى
خۆن لامان بدا، ئه‌گەر خۆمان
لەسەريان رانەگرتايە. دواجار - کە ئازار
دەبىنن - پىددەزانن کە كى پتر لە
رىيگە‌ى راست هەلە بۇوه.

(۴۳) تو ئە و کەسەت دى کە هەرچى
خۆى حەز بکا دەيکاتە پەرسىيۇ
خۆى؟ ئاخو ئە تو بُو ئەمېش هەر
دەستە بهرى؟

(۴۴) يان پېت وايە کە زۆربەيان گوئى
شل دەكەن و تىدەگەن؟ ئەوانه وىنەى
ولساتن، بگەر لە ويش گومراترن.

(۴۵) بُو نەت دیوه پەروهندەت درىزە به
سىيەر دەدا؟ ئه‌گەر خۆى حەزى كردىا،
واى دەكەد لە جى نەبزووى.
خۆريشمان كردۇتە بەلگەى.

(۴۶) لە ئاکامدا - كەمەكەمە - بەرھو
خۇونى دەبەينەوه.

(۴۷) هەر خۆيەتى کە بُو ئېۋە شەھى
كردۇتە پوشاك و خەوي بُو سانەوه
[تان] و رۆژىشى بُو هەلسانەوه [تان]
داناده.

(۳۰) پېغەمبەريش ئىزىزى: ئەى
پەروهندە كەم! ھۆزە كەم ئەم
قورئانەيان وەپشت گوئى خست.

(۳۱) هەرواش بۇوه؛ ئىمە بُو هەر
پېغەمبەريك دەمىيەكمان - لە تاوانباران -
بُو دانان. پەروهندەت بُو شارەزايى
کردن و هارىكارى بەسى تۆيە.

(۳۲) خوانەناسە كان دېيىن: بۇچى
خودا بە تىكرايى ئەم قورئانەي بُو
نه‌ناردوتە خوارەوه؟ هەر بُو ئەمە بۇو كە
ئىمە دلتى پى دامەززىنن و
بەتە كۈوزى و ھېدىكا بۇتى وەخويىنن.

(۳۳) ئەگەر ئەوان نەزىلانت بُو دېننەوه،
ئىمە راستىت بُو دېننن و [نەزىلەيەكى]
پې ماناتر لە ئى ئەوان.

(۳۴) كەسگەللى كە دەممە و روو
رەدەكىشىرىن بُو جەھەندەم و هەر
لەھى كۆ دەكىنەوه، خراپتىرىن جىيان
ھەيە و بە تەواوى لە رى كلان.

(۳۵) كتىبىشمان دا بە موسما و
ھارۇونى براشىمان كرد بە وەزىرى.

(۳۶) ئەوسا گوتمان: يېۋەن بُو لاي ئە و
ھۆزە كە نىشانەكانى ئىمەيان بە درۇ
ژمارد؛ ۋىگاۋىنى تىكماش شىكاندن.

(۳۷) ھۆزى نووھىش - كاتى بە
پېغەمبەران باوهەريان نەكەد - نوقمى
بناومان كردن و كردىمان بە نىشانە بُو
مەردم و ئازارىكى بەزانىشمان ساز
داوه بُو ناھەقەكان.

(۳۸) عاد و سەمود و خاوهنى
چالاوه کانىش و گەللى بەرھەوچىنى
نېوانيان [ھەر بە و دەرە چۈون].

(۵۶) ئىمە تۆمان تەنیا بۇ ئەوه ناردووه، مژددەر و ترسینەر بى.

(۵۷) يىزە: من بۇ ئەو کارە هيچ پاداشىيكم لهنگو ناوى، غەيرەز ئەوه: كى پى خۆش بى، بەرەو لاي پەروھەندە خۆى رى دەربكا.

(۵۸) سا تو خۆت بده دەس كەسى كە هەر زىندووه و نامرى و بۇ شوکرانەى، پىنى ھەلبلى و ھەر ئەو بەسە كە لە گوناھى عەبدانى ئاگادارە.

(۵۹) ئەو خودايەى عاسمانانەكان و زەمين و ھەرچى لە ناوياندا ھەيە، بە شەش رۆزى داھىناوه. پاشان لەسەر تەختى فەرمانىھەوايى خۆى دامەزراوه؛ ھەر ئەويشه خوداي رەحمان. سا تو لەوانەش بېرسە كە چازان.

(۶۰) ھەرگا پېيان بوتى كە: بەرەو رەحمان سۈزدە بەرن، ئىزىن: رەحمان چ كەسىكە؟ دەتهۋى ھەركى تو يىزى، ئىمە كېنۋىشى بۇ بەرين؟ سل بۇونىشىيان پىر دەكا.

(۶۱) سەرەدەرلى بۇ ئەو كەسى يە چەند قۇناغى لە عاسمانا دامەزراند و لە ناو ئەمدا چرايەك و ھەيقىكى تريفەدارى جى كردىوه.

(۶۲) ھەر ئەويشه نۆرە بە شەو و درۆز دەكا، ھەتا كەسى گەرەكى بى بىر كاتەوه يان بىھۆى سوپاسكار بى.

(۶۳) عەبدە راستەكانى رەحمان ئەو كەسانەن كە بى دەعيە دەچنە رىتە و ھەر كاتىكىش نەزانەكان بىاندوينن، پەرسقى نەرم و نىانيان دەدەنەوه.

(۴۸) ھەر ئەويشه باكانى نارد، كە مزگىنى بەزەبى ئەوتان بۇ يىنن؛ جا ئەوسالە حەوايەوە بارانىكى پاك و خاۋىنمان نارده خوار؛

(۴۹) تا زەمینى ھېزلى پراو - بە ھۆى ئەم - زىندوو كەينەوه و ولسات و زۆر لەو خەلکانەى - كەخۆمان دروستن كردوون - تىراو بکەين.

(۵۰) ئەوهشمان ھەر جۆرە جۆرە لە نىوانيانا دابەش كرد، تا پەند بىگرن؛ بەلام زۆربەي ئەم مەردمە ھەر فيرن ناشكورى بکەن.

(۵۱) ئەگەر بۇ خۆن كەيفنلى با بۇ ھەر شارى كەسىكى وامان رادەسپارد بىيان ترسىننى.

(۵۲) سا تو ھەرگىز بە قىسى خوانەناسان مەكە و بە ھەموو ھېز و تواناوه ھەر بە گۈياندا وەرەوه.

(۵۳) خوا كەسىكە كە دوو زەرياي بەيەك گەياند؛ يەكى شىرن، يەكى شۇرى ئامال تالە و لمپەرىتك و بەرگىنگى زۆر ئەستورى لە نىوانيان بەدى ھېنا [كە تخونى يەكتەر نەبن].

(۵۴) ھەر خۆيەتى لە [تنۆكى] ئاو، مرۆيەكى وەدى ھېنا و كەديه ماكى تۆرەمە و خزم پەيدا بۇون. پەروھەندەت ھەموو كارىكى پىنده كى.

(۵۵) غەيرەز خودا شتى وەها دەپەرسىن كە نە بەھەرەيان پىندهدا، نە زيانىشىيان لىندهدا. خوانەناسان خۇ دەكەنە پشتىوانى دېلى پەروھەندە خۆيان.

(۷۳) ئەوانەشن کە هەركاتى نىشانەكانى پەروھنەدەيان وەبىر دەخريتەوه، وەك كەر و كۈر ناوىستن [و گۈچ پىندەدەن].

(۷۴) ئەوانەشن کە ئىزىن: ئەى پەۋوھرىنمان! ژن و منالانى وامان پى بىھخىشە، بىنە مايەى چاورونىمما؛ بىشمانكە پىشەوا بۆخۇپارىزەكان.

(۷۵) جا ئەوانە لە پاداشى خۇراڭرتىيان، ئۆدە [كانى بەھەشت] يان پى دەدرىت و لەۋىدا ھەر بە دروود و سەلامەوه تەكىيانا رۇوبەررۇو دەبن.

(۷۶) ھەر لەۋىدا دەمىننەوه؛ كە زۆر بنكەيەكى باشە و زۆر نشىمەنىكى خوشە.

(۷۷) ئەتۆ يېزە: پەروھنەدەم هيچ هەوالغانلى ناپرسى، ئەر لە برى نەپارىنەوه و نەپەرسىن. ئەوا ئىيۇھىش باوهەرىتان بەو نەھىيەنا و بەم زووانە گرفتارى سزا دەبن و ھەر لېتان جوى نايىتەوه.

٢٦. شوعەراء

وھ ناو خودا كە دەھنەدە و دلوقانە
(۱) تا، سىين، مىيم.

(۲) ئەمانە نىشانەكانى ئەم كىتىبە دىيارى دەرەن.

(۳) لەوانەيە بەو خەمە خۆت لە بەين بەرى، كە ئەوانە نايانەوە پىروا بىنن.

(۶۴) ئەوانەشن کە شەو تا رۆز، یەرۇوھ پەروھنەدە خۆيان سوژدە دەبەن و ويستاون.

(۶۵) ئەوانەشن کەوا ئىزىن: ئەى پەروھنەدە هەموومان! جەزرەبەدانى دۆزەخمان لى دوورخەوه؛ چونكە جەزرەبەى جەھەندەم دوايى نايە.

(۶۶) كە بەراستى زۆر شوئىنەكى نالەبار و زۆر ئەنوايەكى خراپە.

(۶۷) ئەوانەشن کە لە كاتى مال بەخشىينا، نە يەكجاري دەس بلاون، نە تەواوېش دەس قووچاون؛ ھەر لە ناوەندەدا، ماون.

(۶۸) ئەوانەشن کە وېرای خوا، هيچ شتى تر ناپەرسىن؛ كەسىكىش ناگۇزۇن كە خوا بېزتنى خويىنى بە نارەوا زانىوه؛ مەگىن بە هەق؛ تووشى داۋىنپىسيش نابن. ھەركى ئەم كارانە بكا، تاوانى خۆي دېتەوه بېرى.

(۶۹) رۆزى سەلا دوو چەندانە ئازار دەدرى و بە سووكايدەتى ھەر لەۋىدا دەمىننى؟

(۷۰) مەگىن ئەوى تۆبە دەكا و باوەر دېنى و ئاكارى چاڭ رەچاو دەكا؛ كە خودا خراپەكانىان بە چاڭە بۆ وەدەگۈرى و خوا لېبۈوردە دلوقانە.

(۷۱) ھەر كەسىكى تۆبە بكا و ئاكارى چاڭ رەچاو بكا، بەراستى دەگەرېتەوه بۆ لاي خودا.

(۷۲) ئەوانەشن کە بە درۇ، شايەتى نادەن و ھەرگا بە لاي كارى نالەباردا رادەبوورن، مەرداانە خۆي لى لا دەدەن.

(۱۶) سا بگنه نک فیرعهون و بیزَن:
ئیمە پیغەمبەرى پەروەرنەدی گش
جىهانىن.

(۱۷) تۆرەمە ئىسپائىلىمان رەگەل
بخە.

(۱۸) [فیرعهون] گوتى: تو هەر
مندالەكە نەبووى كە ئیمە پەروەردەن
كردى و چەند سالىكىش لە ناومان
ماى؟

(۱۹) ئەوك ارەشت كرد كە كردى;
ديارە ئەتو لە رىزەنى ناسۇپاسانى .

(۲۰) گوتى: ئەوەم لە دەس قەوم و
ئەوسا كە لە گومىريان بۇوم.

(۲۱) لە ترسى ئىيۇھ بازم دا؛ دوايە
پەروەرنەدی من، لەكارزانى پى
بەخشىم و منى خستە رىزەنى
پیغەمبەرانەوە.

(۲۲) تو منهتى ئەو چاكەيەم لەسەر
دەزىيى، كە تۆرەمە ئىسراييلت -
ھەموو - كردۇتە عەبدى خۆت؟!

(۲۳) فیرعهون گوتى: پەروەرنەدی
ھەموو جىهان وەچەزىن؟

(۲۴) گوتى: ئەگەر بىسەلمىنن،
راھىنەرى ئاسماňەكان و زەمینە و
ھەرجى لە ناوياندا ھەيە.

(۲۵) لە دەرووبەرى خۆي پرسى:
گوپتان لييە؟

(۲۶) گوتى: پەروەرنەدی ئىيۇھ و
پەروەرنەدی باب و كالى پىشوتانە.

(۴) ئەگەر ئىمە حەزى بىھىن
نىشانىكىيان لە حەواوه بۇ دەزىرین، كە
 مليانى لەبەر كەچ كەن.

(۵) هەر قسىكى تازە بابەت لە
رەحمانەوە بؤيان دى، روويانى لى
وەردەگىرەن.

(۶) [ئەوان] باوهەريان نەھىينا؛ بەم
زۇوانەش ھەر دەنگوباسى ئەوهەيان
پىيىدەگەيى، كە گالتە و گەپيان پىيىدەكەد.

(۷) ئاخۇ زەمەنیان نەدىوە، كە چەند
جووتهى رووەكى پى لە بەھەمان تىدا
روواند.

(۸) لەمەدا دەرسى [باش] ھەيە؛
بەلام بەشى ھەرە زۆريان بەپروا نىن.

(۹) خۆ ديازە پەروەرنەت ھەر خۆي
خاوهن دەستەلات و دلۋقاتە.

(۱۰) [بىنەوە بىر] ئەو كاتە كە
پەروەرنەت بانگاوازى لە مۇوسا كەد،
كە: بچۇ لاي كۆمەلەي ناھەقىيىكاران؛

(۱۱) بۇ لاي دارودەستە فیرعهون.
ئاخۇ ئەوانە ناترسىن؟

(۱۲) گوتى: ئەى پەروەرنەدی من!
ترسم ھەيە كە بە قېرىزىم بىزانن.

(۱۳) دلەم تەنگ دەبىت و زمانم گۆ ناكا؛
راسپىرە بۇ لاي ھاپرون.

(۱۴) ئەوانە تاوازىكىيان لەسەر من
ھەيە، دەترسم ھەر بىشم كۈزن.

(۱۵) گوتى: نەخىر، قەت وانىيە. سا
ئىيۇھ نىشانەكانى ئىمە بەرن؛ ئىمەش
دەگەل ئىيۇھدا ھەين و دەبىسىن.

(٤٠) ئەگەر ئەم جادووگەرانە بىبىنه وە، لەوانە يە ئىمەش وەشۇنىن ئەوان كەۋىن.

(٤١) جادووگەران - كە ھاتن - بە فېرۇچەونىيان گوت: ئەگەر ئىمە بىبىنه وە چىن دەدەيە؟

(٤٢) گوتى: دىارە ئەوسا ئىپوه لە نزىكانى خۆم دەبن.

(٤٣) مووسا بەوانى راگەياند: چىتان ئامادە كردووھ بۇ ھاوېشتن، بىهاوېزىن.

(٤٤) جا ئەوساكە پەت و داردەستە كانىيان فېرى دا و گوتىيان: سوپىندا بە گەورەيى فېرۇچەون، هەر بۇ خۆمان دەبىيەنە وە.

(٤٥) ئەوسا مووساش داردەستە كەى خۆى فېرى دا. گۈزوگۈممەت، ھەممو فيلى جادووگەرانى چنىە وە.

(٤٦) جادووگەران [بە پانەوە] كېنۇشىيان بىردى.

(٤٧) گوتىيان: ئىمە يەوامان كرد بە پەروھەندەي جىهانى.

(٤٨) پەروھەندەي مووسا و ھاپوون.

(٤٩) گوتى: بەر لەوە رېپو بىدەم، ئىپوه يەوا atan پىن ھىندا؟ دىارە ھەر ئەو گەورەتانە و خۆى فېرى جادووى كەدگەن. دوايى تېتان دەگەيەنم؛ دەستولاقوو بە پىچەوانە دەپرم و سەرلەبەرروو لە دار دەدەم.

(٥٠) گوتىيان: منهتت بە پۇوشىك؛ ئەوسا بەرھەو پەروھەنەمان دەچىنە وە.

(٢٧) گوتى: دىارە پېغەمبەرى كە بۇ ئىپوه ناردرابە، جن دەستى لىن وەشاندووھ.

(٢٨) گوتى: گەر ئاوه زتان ھەبى، راھىنەرە خۆرەھەلات و خۆراوا و نىوانى وانە.

(٢٩) گوتى: ئەگەر بەدەر لە من بېھەرسىتى، خاتىجەم دەبەندىت دەكەم.

(٣٠) گوتى: ئەگەر نىشازىكى بە ئاشكرام بۇ ھېنابى؟

(٣١) گوتى: ئەگەر لە ەراستانى ، كوا؟ بىھىنە.

(٣٢) عاساكە دەستى فېردى؛ ئاشكرا بۇو بە حەزىيەك.

(٣٣) دەستىشى دەرخىست، بۇ وانە لېيان ىرووانى سېپى دەچجوو.

(٣٤) بەسەر گەورە كانى دەرۋوبەر خۆى گوت: دىارە ئەمە جادووگەرىكى زانايە.

(٣٥) گەرەكىيەتى بە جادووى خۆى، لە زىدى خۆتان دەرتان كا؛ ئىپوه لەو بارە دەلىن چى؟

(٣٦) گوتىيان: خۆى و براکەي لېرە بىمېنن؛ تو بىنېرە لە شاران خەلکى وە كۆ كەن.

(٣٧) ھەم جادووگەرى زانات بىھىنە لا.

(٣٨) ئەوساكە جادووگەرە كان لە رۆزىكى دىيارى كراو كۆ كرانەوە.

(٣٩) بە مەرمىشىيان راگەياند: ئاخۇ ئىپوهش كۆ دەبنەوە؟

- (۶۴) وامان کرد ئه‌وانی تریش هه‌ر له‌وی نزیک بنه‌وه.
- (۶۵) مووسا و هه‌ركى ده‌گه‌لی بوون، نه‌جاتن دان.
- (۶۶) پاشان ئه‌وانی دیکه‌مان به خنکان دا.
- (۶۷) ئه‌م روداده به‌لگه‌یه‌ک بwoo؛ زوربەی زۆريش هیشتا باوه‌ریان نه‌ھینا.
- (۶۸) خۆ دیاريشه په‌روه‌رندت هه‌ر خۆی خاوهن ده‌سته‌لات و دلوقانه.
- (۶۹) رووداوی ئىپراھيمىشيان بۆ وەخويىنە.
- (۷۰) ئه‌و سه‌رده‌مەی که به ئاپ و ھۆزى خۆی گوت: ئه‌مە چىيە دەپېرستن؟
- (۷۱) گوتیان: ئىمە بتازىك ده‌پېرستن و هه‌ر وازىشيان لى ناھىينىن.
- (۷۲) گوتى: ئاخو ئه‌گەر ھانايان بۆ دەبەن، لىو دەبىسىن؟
- (۷۳) ياخو ھىچ به‌ھەرە و پى دەدەن؟ يان ھىچ زيانوو لىدەدەن؟
- (۷۴) گوتیان: نەخىر، به‌لکوو باب و كالى ئىمەش هه‌ر ئەمانەيان دەپېرست.
- (۷۵) گوتى: ئاخو زانيوتانە چيو دەپېرست؟
- (۷۶) خوتان وېرای باب و كالانى پىشۇوتان؟
- (۷۷) هه‌موويان دوزمنى منن؛ جگە لە راهىنەرى حەموو دىيايە.
- (۵۱) ھيون وايە په‌روه‌رندن لە گوناھەكان بیوورى؛ که به‌رلە گش ئىمە باوه‌ریمان هېينا.
- (۵۲) ئىمە مووسامان تىگەياند: عەبدەكانم لە شەۋىدا وەرى بخە، کە ديارە به دووتاندا دېن.
- (۵۳) فيرعەون وەكۆكەرانى نارد بۆ شارەكان.
- (۵۴) [وتقى:] ئه‌وان كۆمەلەيەكى هېىندكىن.
- (۵۵) بەراستى کە ئىمەيان توورە كردووه.
- (۵۶) ئىمە هەموو ورييانىن.
- (۵۷) ئىتر باغات و كانياون پى جىھېشتن.
- (۵۸) وېرای هەموو گەنجىنە و خانووه خوشەكان.
- (۵۹) هه‌ر بەو جۆرە ئەم هەمووه‌شمان دا به تۆرەمە ئىسپائىل.
- (۶۰) هه‌ر گزىنگ لە سەرانى دا، دوايان كەوتىن.
- (۶۱) ئه‌و كاتە کە هه‌ر دوو كۆمەل يەكتريان دى؛ ھاوريانى مووسا گوتیان: پىس پىوه بووين.
- (۶۲) گوتى: نابى لە ھىچ بترىن، چون په‌روه‌رندم ده‌گەلە و به‌م زووانه دەرويىكم لى دەكاته‌وه.
- (۶۳) ئه‌وسا مووسامان تىگەياند: به عاساكەت لە زەريا دە؛ زەريا قەلسى و هه‌ر لايەكى وەك چىايەكى مەزن بwoo.

- (٩٣) له‌غهيره ز خوا؟ ئاخو ئه و دينه هانا تان، يان ئهوان هانا ده خوازن؟
- (٩٤) سا ده مهور وو ئه‌وانیش و گومرا كانيش ده و ده خرین.
- (٩٥) له‌شكره‌كانى شه‌يتانيش - به تېكرايى -
- (٩٦) ههـر له‌ويـدا - به كـيشـه - دـينـ و دـيـزـنـ:
- (٩٧) سـوـينـدـ بهـ خـودـ ئـيمـهـ ئـاشـكـراـ لـارـى بـوـونـ؛
- (٩٨) كـهـ ئـيوـهـمانـ دـهـگـلـ دـاهـيـنـهـرىـ جـيهـانـ بـهـ رـانـبـهـرـ كـردـ؛
- (٩٩) تـاوـانـبـارـانـيـشـ ئـيمـهـيانـ لـهـ رـىـ لـادـاـ؛
- (١٠٠) ئـيـسـتـاشـ نـهـ تـكـاـكـارـمـانـ هـهـنـ،
- (١٠١) نـهـ هـهـوـالـيـكـىـ دـلـسـؤـزـيـشـ.
- (١٠٢) خـوـزـىـ جـارـىـ وـهـگـهـرـابـاـيـنـ، ئـهـوـسـاـ باـوـهـرـيـمـانـ دـيـنـاـ.
- (١٠٣) ئـاـ لـهـمـهـداـ نـيـشـانـيـكـىـ [ـبـهـهـيـزـ] هـهـيـهـ وـبـهـشـىـ زـورـيـانـ بـىـ باـوـهـرـ بـوـونـ.
- (١٠٤) دـيـاريـشـهـ پـهـروـهـرـنـدـهـ تـوـ هـهـرـ خـوـىـ خـاوـهـنـ دـهـسـتـهـلـاتـهـ وـ دـلـوقـانـهـ.
- (١٠٥) هـوـزـىـ نـوـوـحـيـشـ بـهـ وـتـهـىـ پـيـغـهـمـبـهـرـانـيـانـ پـرـواـ نـهـ كـردـ.
- (١٠٦) كـاتـىـ نـوـوـحـىـ بـرـايـ خـوـيـانـ كـوـتـىـ: ئـيـوهـ مـهـرـ نـاتـرسـنـ؟
- (١٠٧) منـ بـوـتـانـ پـيـغـهـمـبـهـرـيـكـىـ جـىـ باـوـهـرـمـ.
- (١٠٨) دـهـسـاـ لـهـ خـواـ بـتـرسـنـ وـ بـهـ فـهـرـمـانـيـ منـيـشـ بـكـهـنـ.
- (٧٨) ئـهـوـيـشـ منـيـ درـوـسـ كـردـ وـ هـهـرـ ئـهـوـيـشـ شـارـهـ زـامـ دـهـكاـ.
- (٧٩) هـهـرـ ئـهـوـيـشـهـ خـوارـدـهـمـهـنـيـمـ پـيـنـدـهـدـاتـ وـ ئـأـوـيـشـمـ دـهـفـرـيـاـ دـهـخـاـ.
- (٨٠) ئـهـگـهـرـ توـوـشـىـ نـهـسـاغـيـشـ بـمـ هـهـرـ خـوـىـ چـاكـمـ دـهـكـاتـهـوـهـ.
- (٨١) هـهـرـ ئـهـوـيـشـهـ دـهـمـ مـرـبـنـىـ وـ پـاشـانـ زـينـدـوـومـ دـهـكـاتـهـوـهـ.
- (٨٢) ئـهـوـ كـهـسـهـيـهـ كـهـ بـهـ هـيـوـامـ رـوـزـىـ سـهـلـاـ لـهـ هـهـلـهـ كـانـمـ بـبـوـورـىـ.
- (٨٣) پـهـروـهـرـنـدـهـمـ! خـوـتـ فـيـرـيـ كـارـزاـنـيـمـ بـكـهـ وـ بـمـگـهـيـنـهـ بـهـ پـيـاـوـچـاـكـانـ.
- (٨٤) وـهـبـكـهـ لـهـ نـاـوـ چـينـهـ دـوـايـيـنـهـ كـانـيـشاـ نـاـوـمـ بـهـ چـاكـهـ دـهـرـبـچـىـ.
- (٨٥) وـابـكـهـ مـنـ لـهـ بـهـشـبـهـرـانـيـ بـهـهـشـتـىـ پـرـ لـهـ خـوـشـىـ بـمـ.
- (٨٦) لـهـ ئـاـپـىـ مـنـيـشـ بـبـوـورـهـ؛ كـهـ رـيـگـهـىـ هـهـلـهـ كـرـدـبـوـوـ.
- (٨٧) لـهـ رـوـزـىـ زـينـدـوـوبـونـهـ وـهـشـ رـيـسـوـامـ مـهـكـهـ.
- (٨٨) ئـهـوـ رـوـزـهـ كـهـ مـاـلـ وـ مـنـاـلـ بـهـ كـارـ نـاـيـهـ.
- (٨٩) مـهـگـيـنـ ئـهـوـهـىـ وـهـلـ دـلـىـ پـاـكـ، بـچـيـتـهـ بـارـهـگـاـيـ خـوـدـاـ.
- (٩٠) كـهـ بـهـهـشـتـيـشـ بـوـ خـوـپـارـيـزـانـ نـزـيـكـهـ.
- (٩١) جـهـهـنـدـهـمـيـشـ دـهـخـرـيـتـهـ رـوـوـ بـوـ گـومـرـاـيـانـ.
- (٩٢) [ـكـهـ ئـهـوـ رـوـزـهـ] بـيـيـانـ ئـيـزـنـ: لـهـ كـوـيـنـ ئـهـوـيـ دـهـوـپـهـرـسـتنـ،

- (۱۲۲) پەروھرندەت ھەر خۆى خاودەن دەستەللات و دلوقانە.
- (۱۲۳) ھۆزى عادىش بە پىغەمبەرە كان يېوايان نەھېيىنا.
- (۱۲۴) كاتى كە ھوودى برايان پېيانى گوت: چۈنە ھېچ ترسىكۈنىيە؟
- (۱۲۵) من بۇ ئىۋە پىغەمبەرە جى باوھەرم.
- (۱۲۶) ترسوو لە خودا ھەبىت و لە فەرمانى من دەرمەچن.
- (۱۲۷) [بۇ ئەم كارە] من ھېچ پاداشم لىيۇ ناوى؛ پاداشى من پەروھرندەى جىھان دەيدا.
- (۱۲۸) ئاخۇ ئىۋە لە ھەر جىڭايەكى بەرز، كۆشكى تەرز دروس دەكەن، كە ھەر خەريکى كارگەلى يېپۈوچ بن؟
- (۱۲۹) كۆشك و قەللاى زۆر پىتەوېش دادەرىژن، لاتان وايە ھەر دەمېن؟
- (۱۳۰) ھەرگا پەلامارىش دەدەن، ملھورانە ھېرىش دەبەن.
- (۱۳۱) سا لە خودا بىرسىن و بە گويم بکەن.
- (۱۳۲) با ترسوو لەو كەسە بى كە لەو شستانە دەيزان، يارى كردوون.
- (۱۳۳) ولسات و كورگەلى داونى.
- (۱۳۴) دەگەل باغات و كانياوېش.
- (۱۳۵) ئەمن ھەر لېو نىگەرانم، بۇ ئازارى رۆژى مەزن.

- (۱۰۹) پاداشىكىم - بۇ ئەم كارە - لېتان ناوى؛ پاداشى من پەروھرندەى جىھان دەيدا،
- (۱۱۰) ئىتىر ھەر ترسوو لە خوا بى و بە گويم بکەن.
- (۱۱۱) گوتىان: چۈن يېوات پىدەكەين؟ تو ھەر ھەر دەرىۋەتەت لە دوون!
- (۱۱۲) گوتى: ئەمن چۈۋازام كە ئەوان بەرى چىيان دەكردى؟
- (۱۱۳) ئەر تىبگەن، پەروھرىنم دەبى بە كاريان رابگا.
- (۱۱۴) لەوانە نىم - بە ھېچ ئاوا - باوھەرداران وەدەرىنیم.
- (۱۱۵) من ھەر تەنبا ترسىنەرىيکى ئاشكرام.
- (۱۱۶) گوتىان: ئەى نووح! ئەگەر لەم كارەت بەس نەكەى، ئەشى سەنگەسارت بکەين.
- (۱۱۷) گوتى: ئەى پەروھرندەى من! ھۆزەكەى من ھەر يېوايان پى نەكىدم.
- (۱۱۸) سا تو لە نېو من و ئەوان رىيگەيەكمان بۇ بکەوه و من و ئەو باوھەردارانە دەگەل من، يىزگار بکە.
- (۱۱۹) ئەوسا خۆى و ئەو كەسانە دەگەلى بۇون، لە كەشتىيە تىزى كەدا نەجاتن دا.
- (۱۲۰) ئەوانى ترىيش لە پاشان ئاوهەۋئا چوون و تۈونا بۇون.
- (۱۲۱) لەمەشدا بەلگەيەك ھەيە؛ [بەلام] زۆربەيان ھەر يېوايان نەھېيىنا.

(۱۵۰) سا له خودا بترسن و به گویم
بکه‌ن.

(۱۵۱) گویش مهدهنه فه‌مانی
هه‌لره‌رویه‌کان؛

(۱۵۲) ئه‌وانه‌ی له‌م زه‌مینه‌دا هه‌ر
خه‌ریکی خراپه‌ن و کاری چاکیان له
دەس نایه.

(۱۵۳) گوتیان: بی‌ن و نه‌بی، جادووت
لېکراوه.

(۱۵۴) توش هه‌ر مرۆی وەکوو خۆمان.
سا ئه‌گه‌ر تو بە راستیتە، دە
نیشازیکمان نیشان دە.

(۱۵۵) گوتى: ئەمە وشترييکە، كە
نوره‌ئاوييکى هە‌يە و ئىوهش
نوره‌ئاوييكتان هە‌س؛ لە رۆزىكى ديارى
كراوا.

(۱۵۶) هيچ وەزه‌نيشتان بۆي نه‌بى،
دەنا توشى جەزره‌بە‌ر رۆزى مەزى
دېن.

(۱۵۷) پەيان کرد و سەريان بىرى و
دوايە پەشيمان بۇونەوە.

(۱۵۸) ئازار هەموو لاي لى گرتى.
لەمەدا نیشانه هەبوو؛ كەچى زۆريان
بى باوهەر بۇون.

(۱۵۹) پەروه‌رندهت خۆي خاوهنى
دەسته‌لاته و دلوقانه.

(۱۶۰) هۆزى لووتىش قسى
پېغەمبەرەكانىان، به درۋ ڙمايد.

(۱۶۱) كاتى كە لووتى برايان پېيانى
گوت: ئىوه بۇ هيچ ترسوو نىيە؟

(۱۳۶) گوتیان: ئه‌گەر ئامۆزگاريمان
بکەي و هيچ ئامۆزگارىشمان نەكەي،
لاي ئىمە هەر وەکوو يەكە.

(۱۳۷) ئەمانه گش پروپوچى
پېشينىيانه.

(۱۳۸) كەس ئازارى ئىمە نادا.

(۱۳۹) ئەو هەر پروايان پى نەكىد؛
ئەوسا ئىمەش قىمان كىدىن. لەمەشدا
بەلگەيەك هەبوو؛ [بەلام] زۆرى ئەوانه
پروايان نەبوو.

(۱۴۰) پەروه‌رندهت هەر خۆي خاوهن
دەسته‌للات و دلوقانه.

(۱۴۱) هۆزى سەمۇود پروايان بە
پېغەمبەرەكان نەھىيىنا.

(۱۴۲) وەختى سالحى برايان پېيانى
گوت: چۆنە هيچ ترسىكتان نىيە؟

(۱۴۳) من بۇ ئىوه پېغەمبەرى جى
باوهەرم.

(۱۴۴) سا له خودا بترسن و به گویم
بکەن.

(۱۴۵) من پاداشى كارى خۆم لە ئىوه
ناوى؛ پەروه‌رندهى هەموو جىھان، بۇ
خۆي پاداشى من دەدا.

(۱۴۶) ئاخۇ هەروا لىيو دەگەرىن، هەر
لىرە دلنیا بىزىن؟

(۱۴۷) لە باغات و لە كانياوان؟

(۱۴۸) كىلگەكان و دارەخورماي خاوهن
شکۆفەى نەرم و نۆل؟

(۱۴۹) هەر بە خۆشى و شادمانى
مالان له كاوان دەتاشىن.

- (۱۷۵) په‌روه‌رنده‌ت هه‌ر خاوه‌نى ده‌سته‌لاته و دلوقانه.
- (۱۷۶) خاوه‌ن ده‌حلان قسه‌ى پیغه‌مبه‌ره کانیان به درو ژمارد.
- (۱۷۷) کاتى شوعه‌یب پیانی گوت: چونه هیچ ترسیکوو نییه؟
- (۱۷۸) سا له خودا ترسوو هه‌بى و به گویم بکەن.
- (۱۷۹) من بو ئیوه پیغه‌مبه‌رى جى باوه‌رم.
- (۱۸۰) بو ئەم کاره من هیچ پاداشیکم لیو ناوی؛ پاداشی من په‌روه‌رنده‌ی دنيا دهیدا.
- (۱۸۱) راست بن له پیوانه‌پیوان و زيان به کەس مەگەیەن.
- (۱۸۲) کیشانه‌شتان به ته‌رازووی به‌رانبه‌ر بى.
- (۱۸۳) شت له مەردم مەدزنه‌وه و پا دامه‌گرن له سەر به‌دھەری له هه‌ردا.
- (۱۸۴) ده‌بى بترسن له و کەسەی ئیوه و کۆمەلاني پیشسووی به‌دى هینا.
- (۱۸۵) گوتیان: ببى و نه‌بى، جادووت لیکراوه.
- (۱۸۶) توش هه‌ر ئه‌وا مرؤیه‌کى وھ‌کوو ئیمه و پیمان وايیه توش هه‌ر له ۋېریزەكانى.
- (۱۸۷) ده‌سا ئه‌گەر تو راست ئىزى، چەند پازىكمان - له ئاسمان - به‌سەردا باۋىزە خوارى.
- (۱۶۲) من بو ئیوه پیغه‌مبه‌رى جى باوه‌رم.
- (۱۶۳) سا ترسوو له خودا هه‌بى و به گویم بکەن.
- (۱۶۴) بو ئەم کاره من هیچ پاداشم لیو ناوی؛ پاداشی من په‌روه‌رنده‌ی جیهان دهیدا.
- (۱۶۵) ئیوه بۆچى له ناو هەموو خەلکى دنيا په‌لاماري نیران ده‌دەن؟
- (۱۶۶) له ژنه‌کانیشسو واز دىنن، كە خوا بو ئیوه‌ی چى كردوون؟ ئیوه هۆزىكى له ئەندازه لاده‌رن.
- (۱۶۷) گوتیان: ئە لەو! گەر لەم قسانه به‌س نەكەی، سور بزانه دەرت دەكەين.
- (۱۶۸) گوتى: له ئاكاره‌ى ئیوه يەكجار قەلسىم.
- (۱۶۹) په‌روه‌رنده‌م! له كارانه‌ى ئەوان دەيکەن، من و خىزانم بىزگار كە.
- (۱۷۰) سا ئەويش و هەموو خاوه‌خىزانىشيمان بىزگار كرد.
- (۱۷۱) مەگىن تاقه پيرىزىك له ناو ئەوانا مايھوھ.
- (۱۷۲) پاشان ئەوه‌كانى ترمان قىران تىخىست.
- (۱۷۳) بارانىكى [بەللا] مان بو داباراند. چەند به زەر بۇو بارانى ترسىنراوه‌كان.
- (۱۷۴) ئا لەمەشدا بەلگە هەبوو؛ كەچى زۆريان بى باوه‌ر بۇون.

(۲۰۲) له‌نه‌کاويش دىتە لايان، كه هه‌ر
هه‌ستيشى پى ناكەن.

(۲۰۳) ئه‌وساش ئىزىن: ئاخۇ مۇلەتمان
پىددەدەرى؟

(۲۰۴) بۇ لە ئازار دانى ئىمە، پەلە
دەكەن؟

(۲۰۵) تو پىيم بىزە ئەر بىللەن چەن سال
درابوئىن،

(۲۰۶) ئه‌مجار ئەو ئازارەتى كە لى
ترسىنرا بۇون، بىتەلايان؛

(۲۰۷) ئەو ماوهىيە كە راي دەبۈرن،
چ بەھەرەيەكىان بۇ دەدا؟

(۲۰۸) هه‌ر شارىكمان قې كردى،
سورو بزانە ترسىنەراتىكى بۇوە؛

(۲۰۹) كە ئامۆڭگارى وەرگەن و،
ناھەقىيمان نەكردووە.

(۲۱۰) شايەتىنيش نەيانھىناوهتە
خوارى.

(۲۱۱) نە لېيان دەۋەشىتەوە و نە
دەشتوانە.

(۲۱۲) ديارە ئەوان لە بىستان بى بش
كراون.

(۲۱۳) تو وېرای خوا، هېچ شتى تر
مەپەرسەتە؛ دەنا لەوانە دەبى كە ئازار
دەدرىن.

(۲۱۴) نزىكتىرين خزمى خۆشت
بىترسىنە.

(۲۱۵) بالت شۆر كە بۇ ئەو پروادارانەتى
كە شوينت كەوتۇون.

(۱۸۸) گۇتى: پەروەرنىدەم پىر ئاگاى لە
ئاكاروو هەيە.

(۱۸۹) ئىتىر باوهەريان نەھىيەن، تا لە
رۆزىكى هەوردا، گەرەبامان لىنى
ھەللىرىدەن؛ لەو رۆزەدا ئەو بەلايە زۆر
مەزن بۇو.

(۱۹۰) لەمەشدا نىشانە هەبوو؛
كەچى زۆريان بى باوهەر بۇون.

(۱۹۱) پەروەرنىدەت هەر خاوهنى
دەستەللاتە و دلوقانە.

(۱۹۲) راھىنەرى گىش جىھانە؛ ئەم
قرئانەتى ناردۇتە خوار.

(۱۹۳) «روح الامين» هىنايە خوار.

(۱۹۴) بۇ سەر دلت؛ تا تو لە
ترسىنەران بى.

(۱۹۵) بە زووانىكى عەرەبى رەوان و
هاسان.

(۱۹۶) لە كىتىبەكانى بىشوشدا
باسى هەيە.

(۱۹۷) داخۇ ئەمە بۇ ئەوان بەلگەيەك
نېيە؟ كە زاناكانى تۆرەمەتى
ئىسپەئيلىش، هەر لەوھ ئاگايان هەيە.

(۱۹۸) خۇ ئەگەر بمان ناردايە بۇ لاي
عارەبى نەزاينىك،

(۱۹۹) بۇ ئەوانەتى وەخويىندا، قەت
باوهەريان پى نەدىنە.

(۲۰۰) هەرەھاينە قورئانىشمان
خىستە دلى تاوانباران.

(۲۰۱) هەر يپواشى پى ناھىيەن، هەتا
ئازارى زۆر بەزان بە چاوى خۆيان بىيىن.

- (۱) تا، سين. ئەمانه نيشانه‌كاني قورعائين و كتىيىكى ديارى دەرە.
- (۲) بىشاندەرە و مژدەدەرە بۇ گروى خاوهن باوهەران.
- (۳) ئەوانە نويزان دەكەن و زەكات دەرن و به تەواوى پروايان به و دنيا ھەيە.
- (۴) ئەو كەسانە پروايان به و دنيانه بى، كرده يانمان له بەرچاو رازاندوونەوه و به سەر لى شىۋاوى ماون.
- (۵) بەش ئەوانە هەر ئازاردانى بەزانە و لە دنياشا زيانى زۆر بۇ ئەوانە.
- (۶) تۆ ئەم قورئانەت هەر لە لاي كارزانىيکى زۆر زاناوه، پى فېر دەكرى.
- (۷) [بىنەوه بىر] ئەو كاتەش كە موسا بە خىزانى خۆى گوت: من ئاگرىكم لى ديارە؛ ئەوا دەچم خەبەرىكۈو بۇ دىئنمەوه؛ يان بزووتكى لى دىئنم؛ بەشكۈو گەرمغان بىتەوه.
- (۸) وەختى لىنى نزىك كەوتەوه، بانگ كرا: پىت و پېرۆزە ئەو كەسەي كە لە ويىدايە و ئەوي لە دەورە ئەويشە و پاكى و بى عەبىي بۇ خوايە؛ كە خودانى گىش دنيايه.
- (۹) ئەي موسا! ئەوه منم، خواي به دەستەللاتى لەكارزان.
- (۱۰) چۆ دەسەكەشت باوبىزە! كاتى دىتى هەرودەكۈو مارىك شىلەها، هەلات بى ئاوردانەوه. موسا! ترسىت رى نەنيشى، پىنگەمبەران نابى لە لاي من بىرسىن.
- (۲۱۶) جا ئەر بە گوپيان نەكىدى، بىزە: من بىزام لەوهى ئىوه دەيکەن.
- (۲۱۷) هەر خۆشت بە خاوهن دەستەللاتى دلوقان بسىپىرە؛
- (۲۱۸) ئەو كەسەي كە تۆ دەبىينى، و به پىوه ھەلدەوهستى.
- (۲۱۹) هاتوچووشت دەگەل سوژدەبەركاندا [لەبەر چاويە].
- (۲۲۰) بىسر و زاناش هەر ئەوه.
- (۲۲۱) دەوهەۋى ئاگاداروو كەم شايەتىنى دىئنە لاي كى؟
- (۲۲۲) ئەوان لە لاي درۆ نەخشىنى تاوانبار دادەبەزن.
- (۲۲۳) گۈ دەگەن و زۆريان درۆزىن.
- (۲۲۴) شاعيرانىش، كى لە دوويان دەچى گومپان.
- (۲۲۵) مەر نەت دىوه - به شىۋاوى سەر بە هەر شىۋىكدا دەكەن؟
- (۲۲۶) ئەوان شتى دەبىزىن كە خۆيان نايکەن.
- (۲۲۷) مەگىن ئەوانە باوهەريان بە خوا ھەيە و ئاكارچاكن و زۆر يادى خوايان كردووه و پاش ئەوهى چەوسىنرانەوه، هەر تۆلە خۆيان كرددەوه. ناھەقانىش زۆر پى ناچى دەوه دەگەن كە سەرەنجام كىوه دەچن.
-
-

له‌شکری - به بى ئەوه پى بجه‌سىن -
دەبەر پىيانوو نەبەن.

(۱۹) ئىتىر كە ئەو ئەمانەي گوت، بزەرى
هاتى. گوتى: ئەى پەروھەرنەدى من!
وام رايىنە سوپاسى چاكەى تو بكم
كە دەربارەى من و داڭ و بابىت كرد;
ئاكارى چاكى واشىم بى، پەسندى
كە: هەر لە بەزەبى خۆشتەوە بمخە
رېزى عەبدە كارچاكە كانتەوە.

(۲۰) چاوى بەمهلاندا گىرا، گوتى:
چۆنە پەپووسىيمانى نابىنەم، ئاخۇ خۆى
دiziوهە؟

(۲۱) لەسەر ئەمە ئەشى سزاى
زۆرى بدهم؛ يان ملى ھەلددەقىتىنەم،
يان بەلگەيەكى ئاشكرا بۇ من بىننى.

(۲۲) ماوهى زۆرى نەخايىاند، هات و
وتى: من شتىكەم دەس كەوتۈوھ كە
دەستە تو نەكەوتۈو؛ وا من لە سەباوه
ھاتووم، دەنگوباسى دروستىم بۇ
ھىناوى.

(۲۳) من لەۋى ژىيەكەم دىوه پاشايىھ بە
سەريانەوە و خاوهنى ھەموو شتىكە و
تەختىكى زۆر گەورەى ھەيە.

(۲۴) دىتم كە خۆى و ھۆزەكەى - بە
جى خودا - سوژدە دەبەنە بەرخۇر و
شەيتان كرددەوەكانى بۇ خەملاندوون و
رېگەى ھەلەى نىشان داون ورى
دەرناكەن.

(۲۵) [وهى كردووه] سوژدە بۇ
خودايىھ كەنەن كە پىوارى ناو
ئاسمانەكان و زەھى خۇيا دەكا و، چى
وھىشىرەن و ھەرچىكى ئاشكراى بکەن،
ئەو دەيزانى.

(۱۱) مەگىن كەسى كە وا ناھەقى
كردووه؛ ئەگەر ئەويش خراپەكەى بە
چاكە گۆرييىتەوە، ديارە كە من لېبۈوردە
و دلوقانم.

(۱۲) دەسيشت بخە باخەلت [و
دەريخەوە]: بە سېيەكى [وهى چۆرى
شىر] بە بى زيان ديارى دەدا. وەل نۇ
بەلگە، بچۇ بۇ لاي فيرعەون و دار و
دەستەكەى؛ كە ئەوانە كۆمەلېكى
نافەرمان.

(۱۳) جا وھختىكىش نىشانە رۇون
كەرەوەكانى ئىمەيان گەيىشىتە لا،
گوتىان: ئەمە جادوویەكى ئاشكرايە.

(۱۴) ھەرچەند لە دلى خۆياندا
ھەموويان بە راست دەزانى، خۆبەزلى
زانى و ناھەقى، بۇونە ھۆى حاشا
كردىيان. جا بىروانە پاشەرۆزى
بەدەرەكان بە كۆى گەيىشت!

(۱۵) ھەر ئىمەش بۇونىن كە زانستمان
دا بە سولەيمان و داود. گوتىان:
شوكور بۇ خودايى ئىمەى لە چاۋ زۆرى
لە عەبدە باوهەدارەكانى خۆى، بەرېزتر
گرت.

(۱۶) لە پاش داود، سولەيمان بۇو بە
جيىشىن. بانگەوازى كرد: خەلکىنە!
ئىمە فىرى زمانى مەلان كراوين؛
ھەموو شتىكىيان پىداوين؛ ديارە
ئەمەش چاكەيەكى ئاشكرايە.

(۱۷) سوپاي سولەيمان - تىكەلاو لە
جندوکە و مەلەن - دەنگ
درابوون، ھەموو بە رىز دەرىيىشتن؛

(۱۸) تا گەينە بوهلى مىرولان.
مۇچەيەك دەنگى مىرولەكانى دا:
بچەنەوە ناو كونە كانوو! تا سولەيمان و

(۳۶) وختن هاته لای سوله‌یمان؛
گوتی: ئیوه ده‌تنه‌وئ به مال یارمه‌تی
بکه‌ن؟ ئه‌وی خودا داویه به من،
له‌وهی که به ئیوهی داوه هیّزاتره؛
به‌لام وادیاره که ئیوه به دیاری خوتان
دلخوشن.

(۳۷) وه‌گه‌ری بچووه لایان، وا مه به
له‌شکریکه‌و دینه سه‌ریان؛ که ئه‌وان
ده‌رؤستی نایه‌ن. به زه‌لیلی و
سwooکایه‌تیش له‌وندھری ده‌ریان
ده‌که‌ین.

(۳۸) گوتی: ئه‌ی گه‌لی دیوانی! - به‌ر
له‌وه بینه ئامانی - کیو ده‌توانی ته‌ختنی
ئه‌و زنهم بو بیننی؟

(۳۹) لوزنده‌ریک له جنه‌کان گوتی:
ئه‌من به‌ر له‌وه له جیی خوت هه‌ستی
بوقتی دینم؛ تو انام به سه‌ریدا هه‌یه و
ده‌سپاکیشم.

(۴۰) ئه‌وی که له کتیب شتیکی
ده‌زانی، هه‌لیدایه: هیندھی چاوت
بتروکینى بوقتی دینم. که لى مه‌یزاند،
وا لایه‌تی گوتی: ئه‌مه‌ش چاکه‌ی
په‌روه‌رندھی منه، ویستی تاقیم
بکاته‌وه؛ ئاخو شوکرانه بژیرم یان پى
نه‌زان. هه‌ر که‌سیکی شوکر بکا بو
خوی ده‌کا و کیش سپلە بى، ئه‌وسایه
په‌روه‌رندھی من بى نیاز و دلاوایه.

(۴۱) گوتی: ته‌خته‌که‌ی بگورن؛ تا
بزانین ده‌توانی بیناسیتھو و یان
به‌سه‌ری ناکاته‌وه.

(۴۲) کاتن گه‌ییشته به‌رھو، و‌تیان:
ته‌خته‌که‌ی تو وابوو؟ گوتی: هه‌ر ئیزی
خویه‌سی؛ له به‌ریشه‌وه ده‌تزانی و
ئیمه هه‌ر گوی به فه‌رمان بووین.

(۲۶) ئه‌و خودایه‌ی که له و به‌دھر هیچ
شت بو په‌رستن نابن و ئه‌و
په‌روه‌رینی ته‌ختنی هه‌ر مه‌زن.

(۲۷) گوتی: به‌م زووانه ده‌روانین تا
بزانین به‌راستت بوو، یان توش هه‌ر له
فر بیّزانی.

(۲۸) ئه‌م نامه‌یه‌م بو به‌ر و بويان
باویزه و ئه‌وسا تۆزیک دووره‌وھکه‌وھ و
بنواره په‌رسقیان چیيھ؟

(۲۹) وئی گوت: ئه‌ی پیاوماقووله‌کان!
نامه‌یه‌کیان بو هاویشتوم زور گرینگه؛

(۳۰) که له سوله‌یمانه‌وه‌یه و به ناوی
خودای ده‌ھنده و دلوقانه.

(۳۱) نابن خوتان له من به زلتز بزان،
وه‌رنه لام و خوتان به ده‌سته‌وه بدھن.

(۳۲) وئی گوت: ئه‌ی پیاوماقووله‌کان!
ئیوه ده‌باره‌د ئه‌م کاره‌م، بیّزئن ج
بکه‌م؟ هه‌تا ئیوه کو نه‌بنه‌وه، بیریاری
هیچ کاری نادھم.

(۳۳) گوتیان: ئیمه هه‌م به‌ھیزین هه‌م
زور بوبیر، فه‌رمانیش هه‌ر به ده‌س
خوت، تو بو خوت یروانه چ فه‌رمائیک
دھدھی؟

(۳۴) وئی گوت: گه‌لی پادشايان بچنه
ناو هه‌ر شاریکه‌وه، تیکی ده‌دھن؛
خه‌لکه‌که‌ی - هه‌ر کام به گه‌وره ناوی
ھه‌بئی - سwooکایه‌تی به‌سه‌ر دینن و
ئه‌و ته‌رزه کارانه ده‌که‌ن.

(۳۵) ئه‌وا من دیاريیه‌کیان بو ده‌زیرم؛
چاوه‌ریم که راسپارده‌کان به چیيھ‌وه
ده‌گه‌رینه‌وه.

که ئەو خىزانە كۈزراون، ئىمە ئاگامان
لىنى نەبووه و راستىش دەكەين.

(٥٠) خەرىك بۇون كەتنى بىگىرن؛
ئىمەش كەتنى خۆن پى كىردىن، بى
ئەوەنەنەستى بېبىكەن.

(٥١) سا بنۇرە، سەرەنجامى
كەتنەكەيان بە كوى گەيشت: بەوانەوە
كۆمەلەكەى ئەوانىشمان لە بەين بىردى.

(٥٢) ئىستا [جى] مالەكانى وان -
لەسەر ناھەقى كەردىيان - چۆل و ھۆلە
و دەرسىكىشە بۇ ئەوانەى كە دەزانى.

(٥٣) ئەو كەسانەشمان بىزگار كرد كە
بىوونە خوداناس و لىنى دەترسان.

(٥٤) لووتىشيان وەبىر بخەوە، كە وا بە
ھۆزەكەى خۆى وت: ئىيۇھ چلۇن كارى
بىنى نامووسى دەكەن، كەچى
دەشزانان خراپە؟

(٥٥) لە ژنان وازوو ھىناوە و پەلامارى
پىاوان دەدەن؛ دىارە ئىيۇھ زۆر كۆمەلىكى
نەزانى.

(٥٦) تەنبا وەرامى ھۆزەكەى ھەر
ئەمە بۇوۇ: خىزانى لووت لە شارى
خۆتان دەرىكەن؛ چونكە ئەوان چاۋىيان
لە داۋىن پاكىيە.

(٥٧) سا ئەويش و خىزانىشيمان بىزگار
كىردى؛ مەر ژنەكەى، كە بىريارمان دا
بىمېنى.

(٥٨) بارانىكىمان بۇ باراندى ئەمما باران؛
بارانى ترسىنراوەكان چەن خرا بۇوۇ!

(٥٩) بىزە: شوڭرانە بۇ خودا و دروواد
لەسەر عەبدە ھەلبىزاردەكانى. ئاخۇ

(٤٣) ئەوەى كە وى - غەيرە لە خودايە
- دەپەرسەت، ئەوى [لە باوەرى ھىنان]
كىيىرابۇوه، چونكە بېشىو لەرىزەى
خوانەناسان بۇو.

(٤٤) بىنى وترا: وەرە ناو كۆشك. كە
لىنى رووانى، ھەر بىنى وابوو ئاوىكى زۆر
و زەبەندە و [داوەستاوه و] لىنگى
ھەللىكىد. بىنى وت: ئەم كۆشكە لە
شۇوشەى بىوون و حولى دايرزاوه.
گوتى: خودانى ژيانم! من تا ئىستاوه
ناھەقىيم لە خۆم كەردووه و لە ئىستاوه
- وەل سولەيمان - خۆم دەدەمە دەس
راھىنەرى گىش جىهان.

(٤٥) سالجىشمان بىراسپارده ھۆزى
سەمۇود؛ كە ھاۋارەگەزى خۆيان بۇو.
كە: دەبى خوداپەرسەت بن. كەچى
ئەوان بىوونە دوو دەستەى دېزى يەك.

(٤٦) وتى: گەلۇ! بەر لەوە تووشى
چاکە بن بۇ بەرەو خراپە دەچىن؟ بۇ لە
خودا داوا ناكەن عافووتنان كا؟ بەلکوو
بەزەبى پېتانا دى.

(٤٧) وتيان: ئىمە تۆش و ئەوى لەگەل
تۆشن، بە شووم و بى فەر دەزانىن.
گوتى: چارەنۇوسى ئىيۇھ بە دەس
خوايىه؛ بەلام ئىيۇھ ھۆزىكىن كە كەوتۇونە
بەر ئەزمۇونەوە.

(٤٨) لەو شارەدا نۆ دەستەى
[نەگونجاو] ھەبۇون، كە ولاتەكەيان
تىك دەدا و بۇ لابىدى بەدەرى ھېچ
تەقالايان نەدەدا.

(٤٩) گوتىان: ئىيۇھ سوپىند بخۇن، ئىمە
ئەمشەو خۆى و مال و مندالىشى لە
ناؤ دەبەين؛ بە خوینگارانىشى ئىزىن:

هیچ په رستیویکی و هل خوا هه‌یه؟ سا
ئه‌گه ر پیو وایه راستن، به‌لگه‌ی خوتان
نیشان بدنه.

(۶۵) بیزه: ئهوانه وا له ئاسمانه کان و
زه‌میندا ههن - له خوا به‌دهر - له‌به‌ر
پیوار بى خه‌به‌رن. هه‌ستیش ناکه‌ن
زیندوو ده‌کرینه‌وه.

(۶۶) زانسته‌که‌یان پر ناکا سه‌لا رابی،
دودولن ده‌بی يان نابی؟ ئه‌م چاوی
دینه‌یان نییه.

(۶۷) خودانه‌ناسه‌کان و تیان: ئاخو
وه‌ختن ئیمه و باب و باپیرانمان بوبینه
خویک [به زیندوویی له گور]
ده‌مانه‌ینه ده‌ری؟

(۶۸) ئه‌و به‌لینه‌ی به‌مھی ده‌دهن،
له‌وه‌پیشیش به باب و کالن دراوه؛
ئه‌مانه گش چیرۆکی پیشینه‌کان.

(۶۹) بیزه: گه‌شتى بهم سه‌رزه‌مینه‌دا
بکه‌ن، تا بیین سه‌ره‌نجامی تاوانباران
به کوئ گه‌یوه.

(۷۰) خه‌میان مه‌خوه و له‌به‌ر گزیکاری
ئه‌وان دلتەنگ مه‌به!

(۷۱) بیزه: ده‌سا ئه‌گه راستن، ئه‌م
به‌لینه‌و که‌ی دېتە جى؟

(۷۲) بیزه: ره‌نگه ئه‌و به‌لینه‌ی - که
ئیوه په‌له‌ی لى ده‌که‌ن - زۆر لیتائه‌وه
نزيک بى.

(۷۳) په روه‌رندەت چاکه‌ی زۆری به‌سەر
ئه‌و خەلکه‌وه هه‌یه؛ به‌لام زۆربه‌یان
ناشکورن.

خودا چاتره يا ئه‌وی ده‌یکه‌نه
شەریکی؟

(۶۰) يا ئه‌و که‌سەی چاتره که
عاسمانه کان و زه‌مینی وھ‌دی هینا و
له حه‌واوه ئاوا بۇ ئیوه ناردووه؟ گه‌لیک
باخچه‌ی به دیمەنمان به ئاواه‌که‌ی
شین کردووه، که خوتان نه‌تان ده‌توانی
داره‌کانی به‌رھەم يىنن؛ ئاخو هیچ
په رستیویکی و هل خوا هه‌یه؟ نه‌خیز
دیاره گه‌لیکی له هەق لاده‌رن.

(۶۱) يا ئه‌و که‌سەی چاتره که زه‌وی
کرده جىی سانه‌وه و ئه‌و گش جوبار و
رووباره‌ی تىدا کىشا و کەز و کۆی لى
به‌رھەم هینا و له زیوان دوو ده‌ریادا
به‌رزه‌که‌ی دانا؟ ئاخو هیچ
په رستیویکی و هل خوا هه‌یه؟ نه‌خیز
دیاره زۆربه‌ی ئه‌وان نه‌زانن.

(۶۲) يا ئه‌و که‌سەی چاتره که هەر
وه‌ختن ھومید پراویک له به‌ری
پیاریت‌وه، ده‌هانای دى و له چورتم
رژگار [ى] ده‌کا و ده‌تانکاته جىنىشىن
لهم سه‌رزه‌مینه؟ ئاخو هیچ
په رستیویکی و هل خوا هه‌یه؟ ئه‌مانه
کەم پەند وەردەگرن.

(۶۳) يا ئه‌و که‌سەی چاتره که له
تاریکی به‌ز و ده‌ریا، له بى شاره‌زاتان
ده‌کا و هەر ئه‌ویشە ئه‌و بایانه به‌ری
ده‌کا که مزگىنى خىروپىرى ئه‌ويان
پىيە؟ ئاخو هیچ په رستیویکی و هل خوا
ھه‌یه؟ خوا زۆر له‌وه‌ی به‌رزتره که
ده‌یکه‌نه شەریکی ئه‌و.

(۶۴) يا ئه‌و که‌سەی چاتره که
بوونه‌وه وھ‌دی دېنیت و له دواييدا
ده‌بیانه‌وه؟ ئه‌دى كىيە له ئاسمان و
زه‌مینه‌وه بزیوتان بۇ به‌ری ده‌کا؟ ئاخو

(۸۳) ئەوی رۆزى مە لە ناو ھەر تىرىھىكدا، تاقمىك لەو كەسانە وا باوهەريان بە نىشانانمان نەدەھىنَا كۆ دەكەين و ، جا ئەو كاتە رېز دەكرين و بەرى دەكرين.

(۸۴) ھەتا دەگەنە بەرەوە، ئىزىز: ئىۋە نىشانەكانى ئىمەتان - بىن ئەوە چىيانلى بىزانن - بە درۆ زانى؟ راستى ئىۋە چىتان دەكردى؟

(۸۵) ھەر بە سزاى ئەوە كە ناھەقىيکار بۇون، وەبەر بەلېنىڭ كە كەوتىن، ھەر مەقىشىيان لىنى نايە.

(۸۶) بۇ ئەوانە نەيان دەدى ئىمە شەومان داھىنماوه، ئەوانى تىدا وەحەسىن؛ رۆزىش ھەموو شتى بىبىن؟ لەمەشدا زۆر نىشانە ھەن بۇ ئەوانەي يېروا دىنن.

(۸۷) ئەوی رۆزى دەكەلەشاخ دەمېندرى، ھەركەس لە عاسمانەكان و زەمیندايە - گلا - ترسىيان رى دەنىشى و بە زەللىكى دىننە بەر بارەگاي خودا؛ مەگىن كەسى كە بەر مەيلى خودا كەھوي.

(۸۸) كىيىشت وادىننە بەرچاوا، كە ھە رىنابزوون؛ كەچى وەك رەۋىنەوەي ھەور دەرەونەوە. ئەمەش كرى خودايىكە ھەموو شتى زۆر بە چاكى چى كردووە. ھەر ئەويشە لە كردهتان شارەزايە.

(۸۹) ھەركەسى چاكەيەك بكا، لە چاترى دېتەوەرى و لەمە ترسى ئەوی رۆزى ئارخەيان.

(۹۰) ھەركەسىكىش كارى خراپىلى بىرۇ دا، لەپەورۇو دەخرىتە ئاگر. ئاخو

(۷۴) پەروەرنەت لە ھەر شتى لە دلىاندا و نەيىنەيە و لە ھەر شتى دەيدەرىكىن، ئاگادارە.

(۷۵) ھەر بىوارى لە عاسمانان و زەمیندايە - گىش لە گىشتى - لە كەتىيىكى بۇون كەرەۋەدا نووسراوه.

(۷۶) ئەو قورئانە بۇ توۋەمەي ئىسرايىلى - لەمەر زۆربەي ئەو شتانە كە لەسەريان ھەرایانە - قىسە دەكا.

(۷۷) بىن سۆ بۇ خاوهەن باوهەران، رېشاندەر و بەزەبىيە.

(۷۸) بىنگومانە پەروەرنەت بەرانبەر بە فەرمانى خۆى، بە ئىيو ئەوانە رادەگا. كۆل نەدەر و ھەرە زاناش ھەر خۆيىتى.

(۷۹) دەسا خۆت بە خوا بىپېرە؛ بەراستى تو وە لەسەر حەقى ئاشكراي.

(۸۰) بانگەوازت بۇ ئەوانەي كە بۇو لە تو وەردەگىرەن، وەك ئەوەيە مردووى گۆرستان بدوينى؛ يان بە گۈيى كەردا بخويىنى؛ كە لە وزەت تۆدا نىيە.

(۸۱) تو ناتكىرى كويىران لە گومپايىيە كەيان بىزگار كەي و بىانخەيە سەر راستەرېيە. تو ھەر دەتوانى دەنگى خۆت بە ئەوانە بىگەيەنى كە بە نىشانانى ئىمە بېرىوان و ملکەچى فەرمانى خودان.

(۸۲) ھەر دەمېكىش بەلېن [مان] بۇيان هاتە جى، دەحبايەكىان لەم زەمینە بۇ دەردەخەين، كە دەگلىان قىسە دەكا [و بىيان ئىزىزى]: مەردم بە دل نىشانەكانى ئىمەيان نەدەسەلماند.

(۵) ييريارن دا ئهوانه‌ي له و زه‌مينه‌دا زه‌بوون كران، به چاكه وهيان خويين و بيانكەينه پىشەوا [ى خەلک]؛ له دوايىشدا بۇ خويان بمىنىتەوه.

(۶) له عەرزەدا جىگاييان بۇ خوش بکەين و به فيرעהون و هامان و له‌شىركەكانيان ئەو شستانه نيشان بدەين، كە ئهوان لىيان دەترسان.

(۷) به دايىه مووسان راگەياند: شىرى دەدە، هەر وەختى لىلى نىگەران بۇوى، بىهاۋىزە ناو دەرياوە و هىچ مەترسە و خەميسە مەخۇ؛ ئىمە بۇتى دىننەوه و دەشىكەينه يەكىن لە بېنگەمبەرەكان.

(۸) دەستەوبەستەي فيرעהون ئەويان هەلگرتەوه، تا بىيىتە دوزمنيان و هوئى مەينەتىان. دياره فيرעהون و هامان و دەس و پىوهندەكانىشيان به خەلەت چۈون.

(۹) پىرەكا فيرעהون گوتى: بۇ من و تو دەرىتە مايهى چاوروونى؛ واز له كوشتنى بھىنن، بهشكىو سوودى بۆمان هەبى، يان بىكەينه كورى خۆمان. كەچى هىچ ئاگاشيان نەبۇو.

(۱۰) ئىتىر ئەوسا دايىكى مووسا هىچ هوشى لە دلدا نەما و لهوانه بۇو كە ئەورازە بدركىنى؛ كە هەر ئىمەش دلى ئەومان وا پتەو كرد تا لە خاوهن باوهەران بى.

(۱۱) به خۆشكى گوت: شويىنى كەوه! بى ئەوهى هەستى پى بکەن، كارىكى كرد دووراوددور چاوى پى بکەوه.

زياتر لە قەرهبووى كارەكتەن ئازاروو بۇ دەپىتەوه؟

(۹۱) به من هەر فەرمان دراوه كە خودانى ئەم بازىرە - كە بۇ خۆي رىزى لى ناوه - بېرسىتم. هەموو شتىكىش له‌وارايە و فەرمانىشىم پىدراباوه له رىزەدى موسولمانان بىم؛

(۹۲) هەروا، قورغانىش بخويىنم. جا كى شارەزاي رىزگە بۇو، هەر به قازانجى خۆيەتى و هەر كەش له رىزگە كلا بۇو، بىزە: من هەر يەكىكم لە ترسىنەران.

(۹۳) بىزە: سوپاس بۇ خودايە و بهم زووانە ئەو نيشانەكانى خۆيتان نيشان دەدا و دەيانناسن. پەروەرنىدەت ئاگادارى هەموو كرددەوه يەكتانە.

٢٨. قەسەس

وھ ناو خودا كە دەھنەدە و دلوقانە

(۱) تا، سىين، مىم.

(۲) ئەمانە نيشانەكانى كتىبى رۇشنىكەرەوهەن.

(۳) ئىمە بۇ تو، بۇ [ئاگادارى] ئەوانەي پىروا دىنن، باسى مووسا و فيرעהون دەخويىنەوه.

(۴) بى سۆ فيرעהون له و زه‌مينا بالا دەدس بۇو؛ خەلکى ئەوي كردىبوونە چەند دەستەيەك؛ هېنديكى هەر زه‌بوون دەكرد، كورەكانى سەر دەپىرين و ژنه كانى رادەگىرنى. لە بەدەر و بەزەران بۇو.

دویننی هنانی پی بردبوو، دیسان
هاواری بُو هینا. مووسا گوتی: دیاره تو
له ریگه ده‌رجووی.

(۱۹) کاتی برهه و ئه و کەسە چوو کە
دوژمنی هه‌ر دووکیان بwoo، گوتی:
مووسا! هه‌ر وەک دویننی يەکیکت
کوشت، دەته‌وئى منیش بکوژى؟ تو
گەرهکتە لەم هەرده ببىه ملھور و
ناتەوئى لهوانه بى وا کاروباران سامان
دەدەن.

(۲۰) پیاویک له‌پەرى شارەوه بە
ھەلەداوان گەیشتنی، وات: ئەی
مووسا! سەرگەورەکان دەربارە تو
راویز دەکەن؛ گەرەکيانه تو بکوژن. زوو
دەركەوه، ئەمەت بە چاکە پى دەلیم.

(۲۱) بە ترسەوه له‌وئى یروئى و بە
نیگەرانی دەپروانی. گوتی: ئەی
پەروەرنىدە من! لەم کۆمەلە
ستەمكارە رزگارم کە.

(۲۲) کاتی برهه و مەدیەن دەچوو،
گوتی: بەشكۇو پەروەرنىدەم شارەزاي
راستەریم بكا.

(۲۳) کە هاتە سەر ئاوي مەدیەن،
کۆمەلى لە خەلکەکە دىت ئاو
ھەلدىننەن. له لای ئهوان دوو ژنى
دین [پەزى خۆ] دوور دەخەنەوه.
گوتی: ئىوه خەريکى چن؟ گوتیان:
ھەتا شقانەکان پەزەکانیان لە ئاودانى
نەھىننەوه، ئىمە پەزى خۆ ئاو نادەين؛
باوکى ئىمەش ئىختىارىكى زورهانه.

(۲۴) ئه‌وسا ئاوي بُو هەلینجان؛ پاشان
خۆى گەياندە سېبەر. گوتی: ئەی
پەروەرنىدە من! من ئاتاجى ئەو
خىرەم کە بۇم دەنیرى.

(۱۲) هەر لە پىشدا وان بُو دانا
مەمکى هىچ تايەزىك نەمۈزى. وى گۆ:
ئاخۇ دەتانەوئى مالىكتان بُو بدۇزمەوه
کە بۇتاني بەخىو بكا و زۆر باشىشى
پى رابگا؟

(۱۳) ناردمانەوه لاي دايىكى، تا چاوى
پى رەرون بىتەوه و خەمى نەخوا؛ تا
بىشزانى كە بەلېنى خودا داستە؛ بەلام
زۆرەيان نازان.

(۱۴) وەختى گەبىيە تافى جوانى و
پیاوى تەواوى لى دەرچوو، زانست و
كارزانىن دايىھ و ئىمە ئاوا پاداشى
كارچاکان دەدەن.

(۱۵) [جارى] رەۋويى كرده شارەوه، بى
ئەوهى خەلکەکە ئاگايان لى بىن.
لەوئى تۈوشى دوو پیاوان هات، پىكەوه
مشت و مېيان بwoo؛ يەكىان له رەگەزى
خۆى و ئەوهى تريان سەر بە
دوژمنەكانى بwoo. ئەوهى هاوارەگەزى
خۆى بwoo، دىزى كاورا نەيارەكە هنانى
پى برد؛ مووسا مىستىكى تى
سەرەواند، مرخەي يېرى. گوتی: ئەو
كارە دىارە شەيتان پىمى كرد؛ كە
ئاشكرا دوژمنە و رىگا دەگۈرى.

(۱۶) گوتی: ئەی پەروەرنىدە من!
ئەمن ناھەقىم لە خۆم كرد، عافووم
بکە. ئىتەر خودا خەتاي بەخشى؛ كە
ئەو لە خەتا دەبۈورى و دلۇقانە.

(۱۷) گوتی: ئەی پەروەرنىدە من! لە
بەرانبەر ئەو چاکەكى دەگەل مىت كرد،
پىيار ئەدەم هەرگىز نەبمە پىشىوانى
تاوانباران.

(۱۸) له شارەدا بە ترسەوه شەھى
بۈورى و چاوه نۇر بwoo. هەر ئەو كەسە

(۳۱) عاساکهشت فری بدە! وەختى دىتى لە چەشنى مارى دەبزوى، هەللات و هيچ ئاورىيکى نەدایەوە. ئەى مۇوسا لېلى وەرە پېش و ترسىت نەبى، هيچ زيازىكت پى ناگا.

(۳۲) دەستىشىت بىخە باخەلت، چەرمۇوى بى زەرەر دېتە دەر؛ بۇ ئەوهش ترسىت نەمىننى، دەستت بىنە ژىرى باللت. ئەم دوowanە دوو بەلگەى رەونون، لە پەروەرنىدەتپا بۇ لاي فيرۇعەون و دارودەستەكەى؛ ئەوان گەلنى نافەرمان.

(۳۳) گوتى: ئەى پەروەرنىدەى من! من يەكم لەوان كوشتووە؛ لەوە دەترسم بىمکۈزۈن.

(۳۴) برام ھارۇون، لە من زمان رەوانترە؛ سا ئەويشىم دەگەل كل كە، ياوەرم بىن و قىسەكەنام بىسەلمىننى. من ترسم ھەس پېيم يېڭىن: تو درۆزنى.

(۳۵) گوتى: وا دەكەين براكەت پىشتت بىرى؛ بە نىشانەكانى خۆشمان دەستەلەتىكۈو دەددەينى، دەستىيان بە ئىيۇھەرانەگا؛ ئىيۇھ دوowan و ئەوانى لە دووئى ئىيۇھ بن سەردەكەون.

(۳۶) كاتى مۇوسا وەل بەلگە ئاشكرا كانمان ھاتە لايان، گوتىان: ئەمە بل ژ جادۇو شتى نىيە و لە خۆوە رېيکى خستووە؛ كە لە باوانى پېشۈوشمان ئەم شتەمان نەبىستووە.

(۳۷) مۇوسا گوتى: پەروەرنىدەم لە هەركەس چاتىر دەزانى كى لجهم ئەو رېنۋىنى ھاوردۇوە و كى پاشەرۇز تووشى بەختەوەردى دەبىن. بى سۆ ناھەقىكارەكان بىزگار نابىن.

(۲۵) يەك لە دوowanە - كە بە شەرمە وەرى دەچوو - ھاتە لاي و گوتى: باوكم بانگت دەكا تا بۇ ئاۋى كە بۇ ئىمەت ھەلېنجاواھ، كريت داتى. وەختى ھاتوو رووداوهكەى بۇ گىراوه، گوتى: ئىتىر ترسىت نەبىن، لە كۆمەللى ستەمكاران بىزگارت بۇو.

(۲۶) يەكى لەوان گوتى: باوە! بە كىرىي بىگە؛ چاترىن رەنجلەر ئەوهەيە بە تاقەت و جى باوهەر بى.

(۲۷) گوتى: من خەيالىم وايە يەكى لەو دوو كىزانە خۆم بەھەم بە تو؛ بە و مەرچە ھەتا ھەشت سالان رەنجلەرم بى. ئەگەر دە سالىت بىرە سەر، كە يەن خۆتە و نامەۋىز زۆرىت بۇ يېنىم. گەر خوا حەز کا زوو دەزانى كە لە پىاوه باشەكانم.

(۲۸) گوتى: ئەمە يېيارىك بى لە نىوانى من و تۆدا؛ ھەر كام لەو دوو ماوەم پەرەند، نابى ناھەقىم لى بىرى؛ خوداش لەسەر ھەرچى ئېزىن، بىرىكارە.

(۲۹) مۇوسا كە ماوەكەى پەرەند و خىزانى بىر و بىرىي، ئاگرىكى لە ئالى تۈورى بەدى كەد. بە مال و مندالى خۆى گوت: رابووهستن، من ئاگرىكىم بەدى كەد؛ بەشكۈو لەوە خەبەرېكۈو بۇ بەھىنەم؛ يان چۈلېكۈو لەو ئاگەر بۇ بېنەمەوە؛ بەلکۈو خۆ گەرم كەنەوە.

(۳۰) وەختى گەيشتە لاي ئاگر، لاي دەستى راستى دۆلەوە - لە شوينە پېرۇزەكەدا - لە دارەكەوە بان كرا: ئەى مۇوسا! من هەر خودى خۆم، ئەو خودايەم كە راھىنەرى جىھانم.

(٤٦) له و دهمه‌شدا که ئىمە گازى موسان كرد، تو لە نزىك تۈورى نەبۇوى؛ بەلام ئەمە بەزەيىھە كە لەلاين پەروھەندەترا، كە ئەوانەى بەر لە تو كەسى وا نەبۇوه ترسىيکيان وەبەر بەيىنى؛ ئەتو ترسىيان وەبەر بىننى، بىر لە خۆ كەنەوە.

(٤٧) ئەگەر لەبەر ئەوە نەبا كە كاتىكى - لە سۆنگەى ئاكارەكانىان - تۈوشى بەلايە بن، بىزىن: پەروھەرنىمان! تو بۆچى بېغەمبەرىكت بۇ نەناردىن، تا پەيرەۋى لە نىشانانى تۆبکەين و لە رىزى بەباوهەران بىن، [سزادانمان پىش دەخستن].

(٤٨) بەلام وەختى ئەم راستەيان لەلايەن ئىمەوە بۇھات، گوتىيان: بۆچى ئەوى بۇ موسما هاتووھ بۇ ئەم نەھات؟ ئەدى ئەوى لەوە بېش بە موسسا درا، ئەمان حاشىيانلى نەكردى؟ گوتىيان: ئەمە دوو جادوون كە پشتى يەكتريان گرتۇوھ و گوتىشىيان: ئىمە لە ھەر كان حاشامانه.

(٤٩) بىزە: ئەگەر ئىوه راستن، نووسراويك لە خواوه بىنن كە لە ھەر دووكانيان پتر راستەرىگە نىشان بىد؛ هەتا من شۇبىنى بىكەوم.

(٥٠) گەر پەرسقىيان نەدايەوە، سا بزانە كە ئەوانە پەيرەۋى ئارەزوويان؛ كىش خوا شارەزاي نەكا و پەيرەۋى ئەلهايى دلى بى، كەسى لى گومپراتر نىيە. خواش ناھەقان لە رىيگە شارەزا ناكا.

(٥١) له پەستا ئەو و تارەمان بۇ هەناردىن، بەشكۇو پەند [ى لى] وەربىگەن.

(٣٨) فيرۇھون گوتى: ئەى دىوهخان نشىنەكان! وا نازانم غەير لە من خوايەكتان ھەبى؛ سا ھامان! تو خشتنى كالىم لە كىلدا بۇ بخارىنە، قەلایەكم بۇ دروس كە، تا لەۋىرا بىوانمە خواكە موسا؛ كەمن تەۋاوا لە ۋەر بىزىانى دەزانم.

(٣٩) فيرۇھون و لەشكەركە كانى لە زەمینە، ھەر بە ناھەق خۆيان بە زلتە دەزانى و لايىن وابۇو ناگەزىنەوە لاي ئىمە.

(٤٠) سا فيرۇھون و لەشكەيمان وەگىر هيىنا و ھەلمانداشتىنە دەرياوە. دەسا بىروانە ئاكامى ناھەقىكاران چلۇن بۇو.

(٤١) كەدىشمان بە بېشەوايانىك كە وا بانگ بۇ ئاگەر رادەھېلىن و رۆزى سەلاش هيچ كەس دەھانيان نايە.

(٤٢) ھەر لەم دنیايد نەحلەتمان وەشۈن خىستن و رۆزى سەلاش [دۇورەش و] بىچم كەيتىن.

(٤٣) له پاش ئەوهى چىن و بەرەكانى بېشۈون قېرىتى خىستن، ئەو كەتىبەن دا بە موسسا كە بۇ مەردم بىيىتەھۆى رۆشن بىنى و بەزەيى و شارەزاي رى بۇون؛ بەشكۇو بىر لە خۆ كەنەوە.

(٤٤) ئەو سەرددەمى كە ئىمە ئەم كارە خۆمان بە ئەركىك دانا بۇ موسسا، نە تو لە لاي خۆراواكە [تۈور] وە بۇوى، نە هيچ ئاگاشت لى بۇوە.

(٤٥) بەلام ئىمە زۆر بەرەمان هيىنایه رۇو؛ تەمەنىشىيان زۆر درىز بۇو. تو ئەو كاتە لە ناو خەلکى مەدىن نەبۇوى، كە نىشانەكانى مەيان بۇ وەخوينى؛ بەلام ئىمە ھەر بېغەمبەرن دەناردىن.

(۵۹) پەروەرنىدەت ئەو شارانەى قېر نەكىدىن، تا لە ناوهندى ئەوانا پىيغەمبەرى بۇ ھەناردىن، نىشانەكانى ئىمەيان بەسەردا بخوينىتەوە. ھەرگىز خەلکەكەى ناھەق بۇو بن.

(۶۰) ئەوى بە ئىۋە دراوه ھەر مايەى گۈزەراتنانە لە دنيادا و زەمبەريەتى. ئەوهەش كە لجەم خودايە، چاتىرە و زۆرتر دەمىنى؛ ئاخۇ لەوهەندەش تى ناگەن؟

(۶۱) ئاخۇ كەسى بەلىنى باشمان پىداوه و بۇشى پىك دى، دەگەل كەسى ھەر لە دنيادا ژياندۇومانە، وەكoo يەكىن؟ كە ئەمەشيان رۆزى سەلا دەھەنین بۇ جابدانەوە؟

(۶۲) ئەۋى رۆزى بانگىيان دەكا و، ئىزىزى: كوا شەرىكەكانم، وەك ئىۋە خەيالىتان دەكردى؟

(۶۳) ئەوانەى وەبەر پىيارى ئىمە كەوتۇون، ئىزىزى: ئەى پەروەرنىدەمان! ئەمانە ھەئەوانەن كە ئىمە لە رىيگەمان لادان؛ بۇيەش لە رىيگەمان لادان كە بۇ خۆن رىين لى تىكچوو بۇو. وا لە لاى خۆت ئىمە حاشايان لى دەكەين. ئەوانە ھەرگىز ئىمەيان نەدەپەرسىت.

(۶۴) پىشىيان ئىزىزى: شەرىكەكانىنان بانگ بىكەن. بانگىيان دەكەن؛ ھېچ وەرامىيان نادەنەوە. ھەست بە جەزەرەبدان دەكەن، ئىزىزى: خۆزيا لە شارەزايان بۇوينايە.

(۶۵) ھەر ئەو رۆزە بانگىيان ئەكا و پىيان ئىزىزى: چلۇن وەدەنگ پىيغەمبەرەكانەوە چوون؟

(۵۲) ئەو كەسانەى كە بەر لە ھاتنى قورغان، ئىمە كىتىبمان پىداون، باوهەريان بە قورغان ھەيە.

(۵۳) ھەتا بۇيان وەدەخوينىن، ئىزىزى: پىرامان پى ھىنا و بى سۆراستە و لە پەروەرنىدەمان رايە. بەر لەوهەش يېتە خوارەوە ئىمە قبۇولىن كەدبۇو.

(۵۴) ئەوانە چوون خۆراڭر بۇون، دووجار پاداشيان پى دەدرى. كارى خراپىش بە چاكە دەسىنەوە و لەو بىزىوەپىمان داون، خېران دەكەن.

(۵۵) ھەر كە وتارى ھەزەشىيان بە گۈى دەگا، لە گۈى خۆيانى دەردەۋىن و ئىزىزى كە: ئىمە كارى خۆ دەكەين و ئىۋەش ئاكارى خۆ و ھەيە، لە ئىمەوە بى وەزەن؛ كەيەن بەنەزانان نايە.

(۵۶) تو ناتانى كەسى بۇ خۆت خۆشت بۇ شارەزاي كەى؛ بەلام خودا كى بخوازى رېتگەي راستى نىشان دەدا. ھەر خۆشى چاتىر دەزانى كى ھېزىز ئەم رېبازەيە.

(۵۷) ئىزىزى: ئەر دەگەل تو بىن و پەيرەوى دىنەكەى تو بىن، لە زىدى خۆن تەرەن دەكەن. ئەدى ئىمە لە شۇننىكى ھېمنىمان دانەمەزراندۇون، كە ھەموو جۆرە بەروبۇرى بۇ دەنېر و ئەم بىزىوە لەمەرایە؟ بەلام زۆربەيان نەزانى.

(۵۸) چەندە شارىشمان قىر كەن [كە خەلکەكەى] بە خۆشكۈزەرانى خۆيان سەرخۆش بىيون. ئەمەش مالەكانىانە كە لە دواى ئەوان - كەمىك نەبىي - كەسىان لى نىشته جى نەبووه و ھەر بۇ خۆمان ماوەنەتەوە.

(۶۶) رۆزیهی ئەو ده‌تاندانى، بۆ دانان؛
بەشکەم ئیوه شوکری بکەن.

(۶۷) ئەو رۆزه کە بانگیان دەکا و ئىزىزى:
کوا شەرىكە كانم کە بە خەيال‌لۇودا
دەھات؟

(۶۸) وەختى لە ناو ھەر كۆمەلېك
يەكىان لى دەكەينە شايەت، ئەوسا
ئىزىزىن: كوانى؟ بەلگەى خوتان يىنن؛ جا
تى دەگەن راست ھەر ئەوهەيە لاي
خوايە و ھەرچى كە ھەلیان دەبەست
لە دەسيان دەچى.

(۶۹) قاروون لە ھۆزى موسا بۇو، كە
دەستى كرد بە ناھەقى كردن لېيان.
ھېندىن گەنجىنە دابۇويە، ھەرتەنیا
كلىلەكانىيان گروپەكى زۆر بەھېزى
شەكەت دەكرد. كاتى ھۆزەكەى پېيان
گوت: غللوور مەبە! خودا پىاوى لە خۆ
دەرجووگى خۆش ناوابىن؛

(۷۰) بەوهەي خودا بە تۆى داوه، بە
شوبىن مالى سەلاوه بە! بەشى
خۆشت لەم دنيايه لە بىر مەكە! وەك
خوا چاكەى دەگەل كردووى، چاكەى
بکە و لەم عەرزەشدا مەكەوە شوبىنى
بەدەفرى! خودا بەدەفرى خۆش ناوابىن.

(۷۱) گوتى: ئەوهە كە من ھەمە،
گشت لە زانستى خۆم رايە. بۆچ
ئەوهەندەى نەزانىبۇو كە پېش ئەويش
خودا چەن چىنى بە قىدا؛ كە لەويش
زۆر بەھېزىز و بەدەست و پۇوهەندىرىش
بۇون؟ لەو تاوانبارانە - لەمەر
تاوانگەليان - ناپرسنەوە.

(۷۲) بە تەنتەنە و سەنسەنەوە
[رۆزى] هاتە ناو ھۆزەكەى. ئەوانەى
ھەر بە ئارەزووى ژىنى دنيان، گوتىان:

(۶۶) ئەو رۆزى لە ھەوالان زەين
كوير دەبن. لەو رۆزەدا نايانكى پرسى
بە يەكتريش بکەن.

(۶۷) بەلام ئەوى كە پەزىوان بۇتەوە و
پرواي بە خودا ھېنناوه و ۋەرۈمى دەكارى
چاك كردووە، لەوانەيە لە دەستەى
رەزگارەكان بن.

(۶۸) پەروەرنەت ھەر شتىكى مەيلى
لى بى وەدى دىننى و ھەلدەبىزىرى
[بەلام] ئەوان ھەقى بىزادىيان نىيە.
لەو شەرىك بۇ دۆزىنەوەشيان، خودا
پاکە و بەرزرە.

(۶۹) ھەر پەروەرنەت دەزانى چىيان
لە دلدا پەنا داوه و چىش ئاشكرا
ئەدرىكىنن.

(۷۰) خوا ھەر ئەوه و لەغەيرەز ئەو
ھېزىز پەرسەتىك نىيە. لە دنياش و لە
قيامەتىش سوپاس ھەر تايىھەتى ئەوه
فەرمان ھەر فەرمانى ئەوه و بۇ لاي
ئەويش دەبرىنەوە.

(۷۱) بىزە: چۆن بىر دەكەنەوە ئەر خوا
شەوتان ھېندە لى درىز كاتەوە، كە تا
قيامەت نەپېرىتەوە؟ غەيرەز خودا كام
شىاوى پەرسەتنى ھەس رووناكيتان بۇ
يىننى؟ مەر نابىسىن؟!

(۷۲) بىزە: چۆن بىر دەبەن ئەر خوا
رۆزەتان ھېندە لى درىز كاتەوە ھەتا
قيامەت بخايەننى؟ غەيرەز خودا ج
پەرسەتىوە دەتوانى شەۋىكتان بۇ
دايىنى كە ئىوه تىيدا ھەدا بدهن؟ مەر
نابىنى؟!

(۷۳) لە بەزەيى خوداوهەيە، كە شەھى
بۇ ھەدادان و رۆزى بۇ پەيدا كردنى ئەو

(۸۶) خو ئەر بەزەبى پەروھەرینت نەبۇوايە، توھەر بە هيوا نەبۇوى كە ئەم كتىبەت بۆ كل كرى؛ سا توش هەرگىز پشتىوانى لە خودانەناسان مەكە!

(۸۷) لە دواى ئەوهەش كە نىشانەكائى خودات بۆ كل كرا، هەرگىز نابى تو لەوانە هەلە بکەي. هەر بەرھە و پەروھەندە خو گازى بکە و هيچ گا دەگەل ئە و بىپەرسنانە مەبە.

(۸۸) دەگەل خودا هانا بۆ هيچ پەرسىتىويّكى تر مەبە. بەغەيرەز ئە و پەرسىتىويّكى تر نىيە. بەغەيرەز ئە و هەممو شتى لە بەين دەچىن. فەرمان هەر فەرمانى ئەوهە و هەر بۆ لاي ئە و دەبرىنەوه.

٢٩. عەنكەبۇوت

وھ ناو خودا كە دەھنەدە و دلۋقانە

(۱) ئەلىف، لام، ميم.

(۲) ئاخۇ مەردم لايان وايە هەر كە بىزىن: ئىمە باوهەرمان هېيناوه، ئىتىر وازىيان لى دەھېنرى و تۈوشى هيچ ئەزمۇونى نابن؟

(۳) ئىمە ئەوانەى بەر لەمانىشمان بە تاقى كردهوه. بى گومانە خوا ئەوانەى كە راسىيان گوت، ئەوانەش كە درۆزىن، دىيارى دەكا.

(۴) ئاخۇ ئەوانەى بەدكارن، وادەزانن ناكەونە بەر قەمچى ئىمەوهە؟ خراپىان لىك داوهەوه.

خۆزى مەش وەك قارۇون دەولەمەن باين؛ ئاي لەو بەختەي ئە و هەيەتى!

(۸۰) هۆزانەكائىش دەيانگوت: هەي مال وېران! هەر كەسى باوهەرى بە خودا هەيىت و ئاكارچاڭ بى، ئە و خەللاتى خوا دەيداتى، زۆر چاكتەرە و ئە و خەلاتەش هەر بەشى خۆراغرانە.

(۸۱) سا قارۇونمان بە مالىيەوه ىرۇبرد بە ناخى زەمیندا. هيچ دەستەيەكىشى نەبۇو كە لە خوداي بىپارىزى و خۆشى يارىدە خۆى نەدا.

(۸۲) ئە و كەسانەى دويىنى خۆزگەيان پى دەخواست، ىرۇزى دوايى دەيانگوت: پەكۈو لەو سەيرە! وَا ديارە كە ىرۇزى عەبدان - زۆر بى يان كەم - بەستە بە مەيلى خودايە و ئەر خوا چاکەى بۆ نەكردباین، ئىمەشى هەر لە ناخى زەمین ىرۇ دەبرد. وَا ديارە خودانەناسان ىرۇزگار نابن.

(۸۳) ئىمە مالەكەى دوايرۆزىن هەر بۆ ئەوانە دادەزىيىن، كە لەم عەرزە نايانەوى خۆ بە زلتىر بىزانن و بەدفەرى كەن. پاشەرۇزىش هەر بۆ خۆپارىزە كانە.

(۸۴) هەركىن كارىكى چاڭ بىكا، چاكتىر لەو دېتەوه ىرى؛ هەركىش ئاكارى خرا بن، هەر بەرانبەر بە كردىخراپەكائيان جزىيا دەدرىن.

(۸۵) ئە و كەسەى كە ئەم قورغانەى كردى ئەركى سەرشانى تو، خاتىر جەم بە دەتباتەوه ئە و شوينەى بەلېنى پېنداي. بىزە: هەر پەروھەندەى من زاناتە كە كى لە راستەرى دەرۋا و كى بە ئاشكرا لە ناو گومپايدى دايە.

ئۆبالى گوناھەكاندان وەمل دەگرین؛ كە ناشكى ئېچ ئۆبالى گوناھانىان وەستو بگرن؛ بى گومانە كە ئەوانە درۆزىن.

(۱۳) بارى گرانى خۆيان و بارى گرانى خەلکى دىش - وەل بارى گرانى خۆيان - هەلدەگرن و يەزى قيامەت لەسەر ئەو بوختان كردنه، دەكەونە بەر پرسىارەوە.

(۱۴) ئىمە نووھمان راسپاردە لاي ھۆزەكەى؛ هەزار سالى پەنجا سال كەميان لە ناوما؛ چونكە هەر لەسەر ناھەق بۇون، تۆفان ئەوانى راماڭى.

(۱۵) ئىمە خۆى و ھەركى لە گەمەكەدا بۇون، نەجاتن دان. ئەمەشمان كردە بەلگەيەك بۇ ھەموو خەلکى دنیا يە.

(۱۶) ئىپراھىمېش وەبىر يىنە؛ كاتى بە ھۆزەكەى خۆى گوت: ئىۋە خوابىپەرنىن و لەو بىرسىن؛ ئەگەر بىزازن ئەم كارە هەر بە قازانچى خۆتانە.

(۱۷) لە برى ئەوهى ئىۋە خودا بېرستن ، بت گەلېك دەپەرنىن و درۆى گەورەش هەلدەبەستن. ئەوى دەيانپەرنىن و غەيرەز خودان، خۆ ناتوانى رۆزىيۇ بەدەن. رۆزى لە خودا داوا كەن و بىپەرنىن و شوکرى بکەن. ھەموو لاتان بۇ لاي ئەو دەگەرېنەوە.

(۱۸) ئەگەر باوهەر بە من نەكەن، كۆمەللىنى بەر لە ئىۋەش ھەبۇون كە باوهەريان نەكەن. راسپاردە جىگە لە راگەياندى پەيامەكەى - بە ئاشكرا - ھىچى ترى لەسەر نىيە.

(۵) هەر كەسى ھومىيەدەن وايە بگا بە ديدارى خودا، وەختى كە خودا دايىناوه، ھەربىنا هات. بىسەر و زاناش هەر ئەوە.

(۶) هەر كەس دەچىيە خەزايە، خەباتىكە بۇ خۆى دەكە. ديارە خودا لە ھەموو كەس بى نيازە.

(۷) ئەوانە خاوهەن باوهەرن و ئاكارچاڭن، خراپەكانيان دەسېرىنەوە و باشتىر لەوى كەدووپەيانە، ئىمە پاداشيان پى دەدەين.

(۸) ئىمە مەرمەن راسپارد كە دەگەل داڭ وباوكى خۆى چاڭە بکا. ھەرگا ئەوان ھەلىان يېچاى، ھەر لە ىرووى نەزانىتەوە شەرىك بۇ من يېيار بدهى، تۆ نابى بە قىسيەيان بکەي. ھەموو لاتان ھەر دەگەرېنەوە لاي خۆم؛ ئەوسا خۆم حالىتان دەكەم، ئىۋە ج كارىكتان دەكەد.

(۹) ئەوانە خاوهەن باوهەرن و ئاكارچاڭن، رەگەل پىاواچاكانيان دەخەين.

(۱۰) لە مەردمدا ئى واش ھەيە، ئىزىزى: ئىمە باوهەريمان بە خوا ھەيە؛ ھەرگاش لەسەر خوداناسىن ئازار درا، وَا دەزانى ئازارى خەلک وەكۈو سزاي خودا وايە. ئەگەرىش لە پەروەرنەت يارىيىك بىن، ئىزىن: ئىمەشتان دەگەل بۇوين. مەر خوا لەوهى كە لە سىنەى خەلکى دنیادايە، ئاكىدارتر نىيە؟

(۱۱) خوا يەۋادارەكان باش دەناسىت و دوورازانىش باش دەناسى.

(۱۲) خوانەناسان بە خاوهەن باوهەران دەلىن: كەونە شۇينى رېڭاى ئىمە،

په‌روه‌رنده‌ی خۆم، هه‌ر ئەو خاوهن
دەسته‌لاته و له‌کارزانه.

(۲۷) ئىمە ئىسحاق و يەعقووبمان بە^و
وى بەخشى و پىغەمبەرى و
كتىبىشمان كرده بەشى نەته‌وهى
ئەو؛ له دنيادا پاداشى ئىمە پى
گەيشت و له قيامەتىش ئەو له
پياوه‌چاکەكانه.

(۲۸) باسى «لووت» يىشيان بۇ بکە،
ئەوسا كە به هۆزەكەى گوت؛ ئىيوه
كارى ئەوندە شوورەيى دەكەن، له
دنىادا كەس بەر له ئىيوه واى نەكىد.

(۲۹) ئىيوه سوارى پياوان دەبن و بىنگريو
كردۇتە پىشە و له ديوهخانى خۆتاندا
ئاكارى ناشيرين دەكەن؟ تەنبا وەرامى
هۆزەكەى هه‌ر ئەمە بۇو؛ ئەگەر
قسە كانت راستن، ئازارى خومان بۇ
يىنە.

(۳۰) گوتى؛ ئەى په‌روه‌رنده‌ی من!
لەسەر ئەو هۆزە بەدفەرە، يارىدە له تو
دەخوازم.

(۳۱) ئەوساش كە راسپارده‌كانمان
مژده‌يان برد بۇ ئىبراھيم، گوتىان؛ دەبى
خەلکى ئەم شارە قېركەين، چونكە
خەلکەكەى ناھەقىن.

(۳۲) گوتى؛ «لووت» يىش هه‌ر له‌ويە.
گوتىان؛ ئىمە باشتىر دەزانىن كىلى لىيە،
خۆى و خاوخىزانى - جگە له ژنه‌كەى -
رۈزگار دەكەين كە ئەو له بە جى ماوانه.

(۳۳) وەختى كە راسپارده‌كانمان
چۈونە جەم لووت، بە دىتنىان شەلەزا و
تەنگانەي هاتى. گوتىان؛ مەتر سە و
خەم مەخۇ؛ ئىمە تۆش و خىزانەكەت -

(۱۹) ئاخۇ هېنىدە رانەماون كە بزانى
خودا چۆن شت وەدى دىنى و پاش
نەمان دەيھىنەتەوە؟ ئەمە لاي خودا
هاسانە.

(۲۰) بىزە؛ گەشتى لەم سەرزەمىنە
بدەن و تماشا كەن، چى كردى چۆن
دەس پى كرد؟ پاشان [ھەر] خوا
ئافراندى؛ پاشىنىش وەدى دەھىنى.
خودا تواناى بەسەر ھەموو شتدا
ھەيە.

(۲۱) بە مەيلى خۆى، هەركى ئازار بدا
دەيدا و، هەر كەسىكىش خۆى حەز
بكا وەبەر بەزەيى خۆى دەخا و، هەر
دەۋەھىنەوە بۇ لاي خۆى.

(۲۲) لە عەرز و لە عاسمانى بن،
ناتوانن خۆرۈزگار بکەن؛ غەيرەز خوداش
ھېچ هانا و يارىكاروو نىن.

(۲۳) ئەو كەسانەي باوهەريان نەكىد بە
نېشانانى خودا و بە ديدارى، ناھومىند
بۇون لە بەزەم و جەززەبەي بەزان
بەشيانە.

(۲۴) تەنبا وەرامى هۆزەكەى هەر
ئەمە بۇو، كە: بە كوشتن بىكۈزن يان
بىسىۋوتىن. خودا لە ئاگرى پاراست.
ئەم رۈوداوه بۇ ئەوانەي خاوهن يېروان،
زۆر نېشانەي تىدا هەيە.

(۲۵) گوتى؛ ئىيوه له برى خودا بۆيە
بوتان دەپەرسىن، كە له ژىنى دىنلەيدا
ئىيوه يەكتىتان خۆش دەوى؛ پاشان له
رۆزى قيامەتا حاشا له يەكتىر دەكەن و
نەفرىن بۇ يەكتىر دەتىرن؛ جىشستان له
ئاگردا دەبى و كەسىش يارىدەتان نادا.

(۲۶) ئىتىر لووت يېرواي پى هىننا. گوتى:
ئەوا من كۆچ دەكەم بەره و لاي

نوقم کردن. خوا ناهه‌قی لى نه‌کردن؛
به‌لام خویان ناهه‌قیان له خویان کرد.

(٤١) ئهو که‌سانه‌ی غه‌یره‌ز خودا
دوسگه‌لیکیان بۆ خویان په‌یدا کردووه -
گهر بزانن - وه‌کوو کاکله‌مووشانیان
بەسەر هاتووه، که خانووی بۆ خوی
ته‌نیوه. دیاره خانووی کاکله‌مووشان له
ھه‌مoo مالان سس تره.

(٤٢) خوا ده‌زانن چین ئه‌وانه‌ی غه‌یره‌ز
خوی؛ که ئه‌وان هانايان پى دەبەن.
ھەر خوی خاوهن دەسته‌للات و
لە‌کارزانه.

(٤٣) ئهو نه‌زیلانه بۆ خه‌لک دىنینه‌ووه و
زانایان نه‌بى، تىّى ناگەن.

(٤٤) خوا ئاسمانان و زەمینى به
ھەقانهت چى کردوون. بى گومانه
ئەمە پەندە بۆ ئه‌وانه‌ی پروادارن.

(٤٥) ئه‌وی بوت بەری کراوه - لەم
كتىبە - بىخۇيىنەوە و نويىزى بکە؛ نميڭ
خويندن [مرۆ] له کارى ناشيرىن و
نارهوا دەپارىزى. يادى خودا ھېزاتره و
خودا له ھەر کارى دەيکەن ئاگاداره.

(٤٦) ئه‌گەر دەگەل ئەھلى كتىب
دەكەونە توووبىزەوە، بەو پەری نەرم و
نیانى قسەيان له‌تەکا بکەن؛ مەگىن
لە‌تەک ئه‌وانه‌يان که ناهه‌قیان کردووه.
ئىوه بىزىن: بەو قورغانه که بۆ ئىمەھە
خوار و بەو كتىبە بۆ ئىوه هاتۆتە
خوارى، بىروا دەكەين؛ خوداي ئىمە و
خوداي ئىوه ھەر يەكىكە، ئىمە خۆمان
بەو دەسىپىرىن.

(٤٧) ھەروه‌ها ئەم كتىبەشمان ھەنارد
بۆ تو؛ جا كه‌سانى ئىمە كتىبمان
پىداون، دەيسەلمىنن. له‌وانىشدا

غه‌يرى ژنت - رزگار دەكەين، که ئهو له
بە جىن ماوانه.

(٤٨) ئىمە بۆ سەر خه‌لکى ئەم شاره
بەلایەك - له حەواوه - دەبارىنىن،
سزاي له ىرى لادانيان بى.

(٤٩) نىشانىكى ئاشكرامان لى به
جىن هيشت؛ بۆ ئه‌وانه‌ي ىرادەمىنن.

(٥٠) بۆ مەديهنىش شوعەبىي براي
ئه‌وانمان نارده لايىن. گوتى: گەلۋا!
ئەشى خودا بېرسەن؛ بەتەماش بن
رۆزى سەلا و لى ىرادەبىي؛ لەم
عەرزەشدا مل له خراپىكارى مەزىن.

(٥١) ئه‌وان يەوايان پى نه‌کرد. ئەوسا
لەرزمە واي داگرتىن، که له مالى خوياندا
ھەستيان لى يرا.

(٥٢) ھۆزى عاد و سەمودىشمان
ھەر بەق دان؛ که له شوينەوارەكانيان
ئەمهتان بۆ دەركەوتۈوه. شەيتان
كارەكانيانى جوان نيشان دان و يېنى
لى گرتىن، دەشيان زانى [ھەق له
ناھەق ھەلاؤېرن].

(٥٣) قاروونىش و فيرعەونىش و
ھاماپىش [ھەر بەو دەردە چۈون].
دياره مووسا گەللى نىشانەي
ئاشكراي بۆيان ھېنىا؛ به‌لام خويان -
لەم زەمینە - له خه‌لکى به زلتى زانى.
نەشيان توانى به دەس ئىمەھە
دەربچىن.

(٥٤) ئىمە ھەريەك له‌وانەمان به
تاوانەكەي خويان گرت. جا ھېنديكىيان
باي زۆر توندى پى له چەومان نارده
سەريان، ھېنديكىشان نارەتەي زل
دای گرتى و ھېنديكىشمان به ناخى
زەويدا يەرۆ بىد؛ ھېنديكىشيانمان له ئاودا

نه کاویکدا تووشیان هات و پیش
ناحه‌سن.

(۵۴) وا به پهله ئازار دانت لى ده خوازن،
که چى بى سو دوژه دهوره
له خودانه ناسان داوه.

(۵۵) ئه‌وی روزى له باش سه‌ر و له زىر
پاوه ئازار دایان ده پوشىت و بىيان ئىزى:
ده سا سزايى كرده‌وهى خوتان بچىز.

(۵۶) ئى ئه‌وانه‌ي خاوه‌ن يروان و خو
به عه‌دهم ده‌زانن! زه‌مينى من
بهر فرهه، هه‌ر ته‌نیا من بېرسن.

(۵۷) هه‌موو كه‌سييک [تالاوى] مه‌رگ
ده‌چىزى؛ له پاشانا ده‌تان هىننەوه لاي
خۆمان.

(۵۸) ئه‌وی خاوه‌ن باوه‌ر و ئاكارچاک بولو
بن، له بەھەشتا ده‌يابنېينه ناو
ژورگەلىك جۆباريان به بەردا ده‌روا و تا
ھەتا هه‌ر له‌وی ده‌بن. ئاي چەن چاکه
پاداشى خەبات‌كاره‌كان!

(۵۹) ئه‌وانه‌ي خۆراڭر بولون و ته‌واو
خۆيان داوه‌ته ده‌س په‌روه‌رېنيان.

(۶۰) ئاي كه زۆرن تيره‌ي ئه‌و
جانه‌وه‌رانه، بىلۇ بۇ خو په‌نا ناده‌ن. خودا
بەوان و به ئىيوه‌ش رۆزى ده‌دا؛ بۇ خۆي
بىسەر و زانايە.

(۶۱) ئه‌گەر تو لەمانه پرسى: كى
عاسمانان و زه‌مينى وەدى هىننا و خۆر
و هەيقى ده‌سته مۆ كرد؟ بى گومان
ده‌بىزىن: خودا. ده سا چلۇن [لە رىگەى
ھەق] كلا دەكرين؟

(۶۲) خودا هه‌ر چۆنى گەرهك بى،
رۆزى هه‌ر كام لە عەبدەكانى خۆي

[خەلکى مەككە] ئى وا هەن يرواي
پى دىنن. غەيرەز خودانه ناسانىش،
ھىچ كەس نىيە به نىشانه كانى ئىمە
يرواي نەبى.

(۴۸) تو بەر لەوە قورعانت بۇ بىتە
خوارى، نەت دەتوانى ھىچ كىتىبىكى
وەخويىنى يان به دەستى خوت
بىنۇوسى؛ ئه‌گەر وابا، دل چەپەلان
گومانيان لى پەيدا دەبوو.

(۴۹) بەلکوو قورغان نىشانه‌گەلى
ئاشكراس لە سىنه‌ي ئه‌و كەسانه‌دا،
كە زانستيان پى دراوه. غەير لە
ناھەقىيىكارانىش، ھىچ كەس نىيە به
نىشانه كانى ئىمە يرواي نەبى.

(۵۰) گوتىشيان: بۇ لە پەروه‌رندەي
خۆيەوە نىشان گەلى [تايىه‌تى] بۇ
نایەتە خوار؟ بىزە: نىشانه‌گەلى و لاي
خودايە، من هه‌ر ته‌نیا ترسىنەرى
نىشاندەرم، نەھىچى تر.

(۵۱) بۆيان ئه‌وهنده بەس نىيە كە ئىمە
ئەم كتىبەمان بۇ تو ناردۇتە خواره‌وھ و
كە بۆيان دەخويىرېتەوھ؟ بى گومانه كە
لەمەدا - بۇ ئه‌وانه‌ي يرووا دىنن - بىزى و
ئامۆزگارى هەيە.

(۵۲) بىزە: كە خوا ئاگاداره لە من و لە
ئىيوا، بەسە. هەرچى هەيە لە ناو
ئاسمانان و زه‌مين، ئه‌و دەيزانى؛
ئه‌وانه‌ي يرواييان به يەپۈچ ھىننا و، لە
خودايە حاشايان كرد، هەر زيانيان لە
خۆ داوه.

(۵۳) داوات لى دەكەن كە زۆر زوو و
بکەى بەلایان بەسەر بى. ئه‌گەر
وەخت و سەحاتى ديارى نەكرا با،
ئازاريان بۇ داده‌بارى. هەربىنا لە

کەم و زیاد دەکا. خودا بۇ ھەموو شت زانایە.

٣٠. رۈوم

وھ ناو خودا کە دەھنەدە و دلۇقانە
 (۱) ئەلیف، لام، ميم.
 (۲) رۈمى شىكان.

(۳) لە نزىكتىر كەوشەنى ئەم سەرزەمىنە. لە دواى ئەم ژىركەوتىھەيان جارى تر سەردەكەونەوە؛

(۴) لە ماوهى كەمتر لە دە سال. پىش ئەو شىكانە و لە دوايەش، ھەمموو كار كارى خودايە و ئەھىزىز باۋەرداران كەيفى دەكەن،

(۵) بە يارىدە لە خوداوه. خودا حەز كا يارىدە بە ھەرس دەدا. ھەر خۆى خاوهەن دەستەلات و دلۇقانە.

(۶) خودايە بەلىنى داوه و لېنى پەشىمان نايىتەوە، بەلام زۆربەى خەلک نازان.

(۷) لە چەلتى ژىنى دنيا ئاگادارن و هيچ ئاگاشىان لە پاشەرۇزەكە نىيە.

(۸) ئاخۇ ئەوانە تا ويستا خۆيان بە بىردا نەھات كە ئاسمانان و زەمین و ھەرچى لە ناو ئەواندايە، ھەر بەراستى خودا بەرھەمى ھېناون و ئاكامى بۇ ديارى كردوون؟ كەچى زۆربەى ئەم مەردمە باوهەر ناكەن كە دەگەل پەروھەرنىھەيان ھەر چەرۇبەرۇو دەكىنەوە.

(۹) ئاخۇ هيچ گەشت و گوزاريان لەم زەمبىنە نەكىدووه، تا يەوان

(۶۲) ئەگەر لەمانە بېرسى: كىيە وا لهو حەوايەوە بارانە دادەبارىنى و ھەر بە ئاوه زەھى زىندىوو دەكتەوە پاش مردىنى؟ بىن گومان دەيىزىن: خودا. شوکانە بۇ خودا. بەلام زۆربەى ئەوانە دەوانە ناگەن.

(۶۴) ئەم ژيانە سەر دنيا يە ھەمموو ھەر گەپ و گالىتەيە و چى تر نىيە؛ ژيانى راستەقينە ھەر لە دنيا يە ئەگەر ئەوانە بىزانىن.

(۶۵) ھەرگا سوارى گەمە دەبن، بە دلى پاک لەبەر خوا دەپاپىنەوە. ئەگەر خوا نەجاتى دان و گەياندىيە سەر وشکانى، دەلىن: خودا شەرييکى ھەن.

(۶۶) با لەو چاكەى ئىمە دەربارەمان كردوون، حاشا بىكەن؛ با راي ببويىن و خۆش بىزىن، لە پاشەرۇزا تىدەگەن.

(۶۷) ئاخۇ نابىنن مەككەمان بۇ كردوونە شوئىنى ھېيمن، كە خەلکى دەوروبەريشيان دەرفىندرىن؟ چۆن ئەوانە بە پۈچچۈچ پەروايان ھېنباوه و چاكەى خودا لە بىر دەكەن؟

(۶۸) كى لەو كەسە ناھەفتە درۇ بۇ خودا ھەلدەبەستىن، يان ئەگەر راستىشى بۇ دى پىنى درۇبە؟ ئاخۇ بۇ خودانەناسان جى لە جەھەندەم نەماوه؟

(۶۹) ئەوانە لە راي ئىمەدا چۈونە خەزا، ئىمەش ئەوان بە چەتكە خۆماندا دەبەين. ديارە خودا لايانگى كارچاكانە.

(۱۸) سوپاس بُو ئه و له ئاسمانان و له زەمین، شەوانەش و دەمى نیوھرۆش هەر وەتر.

(۱۹) زيندى لە مردوو دەردەخا و مردوو لە زيندوو دەردىنى؛ زەويش دواي ئەوهى مردووە، گيانى وەبەر دىنېتەوە، ئىيەش هەروا دىننە دەرى.

(۲۰) لە نيشانەكانى ئەوه، كە ئىوهى لە خۆل چى كرد و ئەوسا ناكاو بۇونە مرو و له دنيا بلاو بۇونەوە.

(۲۱) هەر لە نيشانانى ئەوه كە له خوتان، ئاوجووتى بُو بەرھەم هيئان؛ كە پىيان بىھسىنەوە و خۆشەويسىتى و ئەوينى خستۆتە ناوتان. لەمەدا بُو كەسانى كە به وردى سەرنج بدهن، بەلگە زۆرن.

(۲۲) هەر لە نيشانانى ئەوه داھىنانى ئەم عاسمانان و زەمینە و ويڭ نەچۈونى زمانى پى ئاخافتىن وىرەنگ و درووتان؛ كە لەمەدا بەلگە زۆرن بُو زانيان.

(۲۳) هەر لە نيشانەكانىتى: خەوى شەوان و درۆزانتان، گەراتان بُو دەس خستىن رىسىق و درۆزى؛ كە هەر لە سايىتى ئەورايە. لەمەدا بەلگە زۆر هەيە بُو ئەو كەسانە دەبىسن.

(۲۴) هەر لە نيشانەكانىتى: برووسكەتان پىشان دەدا ترس و ھومىدى پىوهىيە؛ له و حەوايەش بارانوو بُو بەرى دەكا، تا زەمینى مردووى پى زيندوو كاتەوە. لەمەدا نيشانە زۆرن بُو ئەو كەسانە تىيىدەگەن.

(۲۵) هەر لە نيشانەكانىتى كە ئەم عاسمان و زەمینە، به فەرمانى

پىشىنه كانى رابردوو - كە لەمان تواناتر بۇون و زەوييان كىللاو ئاوهدان تريشيان كرد و پىغەمبەرانىشيان به نيشانەگەلى ئاشكراوه هاتنە لايىان - چىيان بەسەر هات؟ خودا غەدرى لى نەكىدن؛ بەلام خۆيان هەر غەدرىان له خۆيان كرد.

(۱۰) لە ئاكاما ئەوانە خراپەيان كرد، خراپتريان توشەنەتى؛ كە نيشانەكانى خوايان به درۋ زانى و حەنەكى خۆيان پى دەكىد.

(۱۱) خوا ئەو خەلکە دروس دەكا و دواجارىش دەيمىنېتەوە. سەرەنجامىش ھەمووان بُو لاي ئەو دىنەوە.

(۱۲) ئەو درۆزە سەلا رادەبى، تاوانباران دژ داماؤن و متەقيان له بەر دەرنایە.

(۱۳) ئەو شستانەش به شەرىكى خوايان زانىن، نايەن تكاييان بُو بکەن؛ له و شەرىكانەشيان هەر حاشايد دەكەن.

(۱۴) درۆزى كە قىامەت هاتە رwoo، ئەو درۆزە بەش بەش دەبنەوە.

(۱۵) جا ئەوانە ئەوسا خاوهن پىروا بۇون و ئاكارى پەسندىيان بۇو بىن، جىڭەيان لە ناو باخچەيە و كەيف سازن.

(۱۶) ئەوى خواشيان نەناسىيە و به نيشانەكانى ئىيمە و رۇوبەرwoo بۇونى قىامەت بىن پىروا بۇون، دەيان هيئىنە پىش بُو ئازار.

(۱۷) ھەموو بەرەبەيانان و سەرەنگۈرىش پەسنى پاكى خودا بدهن.

(۳۱) بگه‌رینه‌وه بُو لای و لیی بترسن و نویز بکه‌ن و له‌ریزه‌ی ئه‌وانه مه‌بن شه‌ریکی بُو په‌یدا ده‌که‌ن.

(۳۲) ئه‌وانه که دینی خویان له‌یه ک جودا کردوت‌وه و ده‌سته‌ده‌سته بعونه‌وه، هه‌ر ده‌سته‌یه‌ک به بیروباوه‌ری خویان دلیان خوشه.

(۳۳) ئه‌م مه‌ردمه گه‌ر به‌لایه‌کیان به‌سه‌ر دی، هانا ده‌بهن بُو په‌روه‌رنده‌ی خویان و به‌ره‌و ئه‌و ده‌گه‌رینه‌وه. ئه‌گه‌ر دوایه تووشی به‌خته‌وه‌ری کردن، ناکاو هیندیک [له‌و خوشیه‌دا] شه‌ریک بُو په‌روه‌رنده‌یان په‌یدا ده‌که‌ن.

(۳۴) ده‌با ئه‌و چاکه‌ی له بیر که‌ن که ئیم‌ه ده‌رباره‌ن کردوون. به ئاره‌زوو رای بیویرن، زور ناخایه‌نی ده‌زانن.

(۳۵) ئاخو ئیم‌ه به‌لگه‌یه‌کمان بُو ئه‌مانه ناردوت‌ه خوار که ده‌رباره‌ی ئه‌و شتانه‌ی ئه‌وان ده‌یکه‌ن شه‌ریکم، قسه بکا؟

(۳۶) هه‌رگا ئیم‌ه به‌و مه‌ردمه تامی به‌خته‌وه‌ری‌یمان چه‌شت، پیی شاد ده‌بن. ئه‌گه‌ر له سزا‌ی کرداری خراپیاندا تووشی ناله‌باری هاتن، هیچ هومیدیکیان نامی‌نی.

(۳۷) ئاخو ئه‌وانه نازانن که ناردنی بژیو به‌مه‌یلی خودایه؛ بُو يه‌کئی زور به‌ری ده‌کا و بُو يه‌کئی که‌م؟ بُو ئه‌وانه‌ی به باوه‌رن، لە‌مەدا زور نیشانه هەن.

(۳۸) که‌وایه تو به‌شی خزم و هه‌زار و ریبواری ئاتاج، وەلا بنی و هه‌ر کەس به‌شی خوی بدیه. ئه‌م ئاکاره په‌سنتره بُو ئه‌وانه‌ی ره‌زای خودایان گه‌رکه و ئه‌وانه رزگاره‌کانن.

راوه‌ستاون. پاشان هه‌رگا - ته‌نیا يه‌ک جار - لەم زەمینه بانگوو ده‌کا، ئیوه له‌پر ده‌رددکه‌ون.

(۳۹) هه‌رکئی هه‌یه له ئاسمانان و زەمیندا، کری ئه‌ون؛ گشتی بُو ئه‌و به‌ فەرمانه.

(۴۰) خوی ئه‌و خەلکه‌ی وەدی دینی و دواجاريش دەيھىنېت‌وه، که بُو ئه‌و هاسانترىشە. له ئاسمانان و زەمیندا نموونه‌ی باشترين ئاكار لای خودايى. هه‌ر خوی خاوه‌ن ده‌سته‌لات و له‌کارزانه.

(۴۱) مەسەلیکى لە خوتان بُو هېنناونه‌وه: ئاخو ئیوه له و بژیوه‌ی له ئیم‌ه‌وه پیو گەبیوه، بەنیه‌کانوو ده‌کەنە ھاوبه‌شى خوتان؟ هه‌ر دوو لا وەکوو يه‌ک ده‌بن؟ هه‌ر وەك ئیوه ترستان له يه‌کتر هه‌یه، ئاواش ترسوو له‌مان هه‌یه؟ ئیم‌ه ئاوا نیشانه‌کان - پوخت و پاراو - بُو ئه‌و كەسانه‌ی زىدە‌گەن، دەخەينه روو.

(۴۲) بەلام ئه‌وانه‌ی ناھەقى، هه‌رچى ئاره‌زوو خویانه له دووی ده‌چن؛ چىش نازانن. هه‌ر كەسىكىش خودا رىگەى لى بگۇرى، كى ده‌توانى شاره‌زاي كا؟ كەسىشيان ده‌ھانا نايە.

(۴۳) تو هه‌ر روو لەم دینه بکه و هه‌ر به‌ره‌و هەق هەنگاو بىنى؛ دىنېكى بەھەرەتىيە و له سروشتا خوا ئه‌و خەلکه‌ی هه‌ر بُو يه‌كتاپه‌رسلى وەدی هېنناوه. كارى خوداش گۇرانى بەسەردا نايە. دینى پتەو و پايەدار هه‌ر ئەمەيە؛ بەلام زوربەي ئاپورەي مەردم نەزانن.

(۴۶) یه کیک له نیشانه کانی ئه و ئەمەیه که بایانی مزگینی ده ره بیز ده کا تا له بزی خۆی به ئیوه بچیزنى. گەمیه‌ش هەر بە فەرمانی ئه و بین و بچن و له سایه‌ی دەھندەیی ئه و، رۆزى خوتان پەيدا بکەن؛ بەشکو شوکرانه بژیر بن.

(۴۷) بەر لە توش زۆر پېغەمبەرمان نارده سەر گەلانی خۆیان و گەلەن بەلگەی پتەویان بردە لايان. جا ئەوانەی دزبان ویستان، وەبەر تۆلەی ئیمە کە وتن؛ ئه وی بیرواشیان پیکردن، هەر خۆمان يارمەتیمان دان.

(۴۸) هەر خودایه ئه و بایانه بە بیز ده کا، ئەوانیش هەور دەبزوینن؛ ئەوسا هەر چۆنی گەرهک بىن، ئه و هەوارانه لە ئەزمانا پىزۇپللاو دەکاتەوە و گەوال گەوالیشیان دەکا. کە دەبىنى لەوانەوە دلۋپە دىتە خوارەوە، مەيلى بینى و بو هەر کامى لە عەبدانى خۆی بىنیرى، دلخۆش دەبن.

(۴۹) كەچى بەر لەوە بارانیان بو بىارى، ناھومىد بۇون.

(۵۰) دەپروانە بەزەبى خودا چى كەدووە! زەوی مردوو لە نوی زىندۇو دەکانەوە. زىندۇو كەرنەوەي مريانىش كارى ئه وە. هەر خۆی تواناي بەسەر هەمۇو شىتما هەيە.

(۵۱) خۆ ئەگەر بایەك بىنیرىن بەرهەميان زەرد هەلبىگىرى، بە شۇنىدا گازنە و ناشكورى دەكەن.

(۵۲) تو ناتانى كارىك بکەى ئەم مريانە گویت پى بدهن. ئەگەر خۆ لە تو كەر

(۳۹) ئەوهى بە ناوى سوو ئەيدەن كە لە ناو مالى خەلکدا زىدە بىن، لجهم خودا زىدە نابى. [بەلام] ئه و مالى كە بە زەکات دەيدەن و دەتاھەوت خودا لە خوتان برازى كەن، زۆرتەتان پى دەگاتەوه.

(۴۰) خودا هەر ئه و كەسەيە كە ئیوهى دروس كرد و ئەوسا رۆزى پىدان؛ لە پاشان دەتاھەرەن و ديسان دەتاخاتەوە ژىن. ئاخۇ ئەوانەي كە ئیوه كەدووغان بە شەريکى، ئه و كارانەيان بېدەكرى؟ خوا بىن عەبىيە و لەوە پايەبەرزترە كە بلىن: شەريکى هەيە.

(۴۱) گەندەكارى ئەم مەردە - لە بەز و دەريا - خۆى نوواند. دەبا سزاي ھىندىك لە ئاكارەكانىان پى بچىزى؛ شايەتا بگەزىنه وە.

(۴۲) بىزە: بە عەرزا بگەزىن، سا بىروان؛ ئەوانەي بەر لە ئیوه بۇون، چىيان بەسەر هات؟ بەشى زۆريان شەريکيان بو خوا دەزانى.

(۴۳) دەسا توپروو كە لەو دينە پايەدارە، بەر لەو رۆزەي كە خودا پىيارى داوه و هەر وەدى دى. ئەوىز رۆزى بلاوهى دەكەن.

(۴۴) هەركى خوداي نەناسىوه، هەر زيانى لە خۆى داوه؛ كىش ئاكارى چاڭى بۇون، جىڭەي خۆيان خوش كەدووە.

(۴۵) هەتا وەكoo لە چاڭەي خۆى، پاداشى بىرواداران و ئاكارچاكان بدانەوە. خودا خوشى لە ناشكورى كەران نايە.

(٦٠) سا خوت بگره، به‌لینی خودا دیته جن؛ نه کا ئه‌وانه‌ی دردونگن، تو له ریی هه‌ق بترازین.

٣١. لوچمان

وه ناو خودا که ده‌هنده و دلوقانه
(١) ئه‌لیف، لام، میم.

(٢) ئه‌مانه نیشانه‌کانی کتیبی پر له کارزانین؛

(٣) بیشاندھر و به‌زه‌بین بُو ئه و که‌سانه‌ی چاکه ده‌کهن؛

(٤) ئه‌وانه‌ی نویزدھکهن و زه‌کات دده‌دن و رۆزى سه‌لا ده‌سەلمىنن؛

(٥) ئه‌وانه په‌روه‌ندھیان بیگھی راستی و بھر ناون؛ رزگارانن؛

(٦) لەم خەلکەدا ئى وا هەئە کېبارى قسەی بیتامە و له نەزانى، دەيھوئ خەلک له بیگھی خوا كلا بكا و دەيکاتە گاللەجاري خۆى. ئه‌وانه‌ی ئەوكارە دەکهن، ئەشى زۆر به سووکايەتى ئازار بدرىن.

(٧) هەرگا نیشانه‌کانمانى لە‌روودا دەخويئرینه‌وھ، به فیزه‌وھ پشتى ئەکاتە ئەولاؤھ و له گوین کەسى کە هەردوو گوئى گران بwoo بن، وەکوو نەبیسستى وایە. سا تو مژده‌ی ئازارىكى ژاناوى به و کەسە بدە.

(٨) ئه‌وانه‌ی بروایان هەینا و ئاکارى چاكيان بەچاوا كرد، به‌شى ئەوان باغانلى پر خېروپىرە.

بکەن، هەرچەندە بانگىشيان بکەي، لېت نابىسىن.

(٥٣) بیشاندھری كويرانىش نيت، له گومرايى وەيانگىرى. هەر ئه‌وانه لېت دەبىسىن، به نیشانانى ئىمە يروا دەكەن و چىيان پى بلېي لارەملن.

(٥٤) خودا کە ئىوه‌ي دروس كرد، له سەرەتادا بى هېز بونون؛ پاش بى هېزى، گورى پېدان؛ له پاشانا هېزۈوگۈرلى سەستاندن و پېرى كردن. بە مەيلى خۆى دەئافرينى، زانا و توانا هەر خۆيەتى.

(٥٥) رۆزى کە سەلا رادەبى، تاوانباران سوپىندى دەخۇن جيا له ساپتىك نەمانه‌وھ. ئاوا هەر شوپىن درۋەتن.

(٥٦) ئەو کەسانه بە زانست و باوه‌ردارن، پېيان ئىزىن: هەر وەکوو خودا نووسىيويھ، تا رۆزى سەلا ماونه‌وھ؛ سا ئەمە رۆزى سەلايە؛ بەلام ئىوه نەوزانىوھ.

(٥٧) لەو دەۋەدا ئەو کەسانه‌ی كەوا غەدرىان كردووھ، بەھانه‌يان قازانجيان پى ناگەيەنى و بیشىان نادرى داواي لى خۆشبوونى بکەن.

(٥٨) وا ئىمە لەم قورئانەدا هەمۇو جۆرە نەزىلەيان بُو ئەو خەلکە هېينايەوھ. كەچى هەرگا نیشانەيەكىان بُو بىنى، بى سو خودانەناسەكان، ئىزىن: ئىوه له قسەي پووج بەلاؤھ چى ترتان نىيە.

(٥٩) ئاوا خودا مۆر دەخاتە سەر دلى ئەو کەسانه‌وھ كە نايانه‌وئى بزانن.

(۱۵) ئەگەريش دنه‌ي تۆيان دا، شتى بکەي به شەريكم - كە خۆت هيچى لى نازانى - فەرمانيان به جى مەھينه؛ لە دنيادا بەخۇشى دەگەلىان بېرى و هەر لە شوين ئەوانە يېرۆ كە بەرەومن گەرانەوە. لەئاكاما ھەر دەگەرىنەوە لاي من، ئەوسا تىتان دەگەيەنم چۈو كردووه.

(۱۶) كورىزگەي خۆم! كرده‌ي به‌قاس تۆمى خەرددەل لەسەر زەمین لە ناو بەردىك، يان لە تەشقى عاسمانان بى، خودا دەيھىنېتى گۇرى. خوا ھەموو شتى لى ديارە و ئاگادارە.

(۱۷) كورىزگەي خۆم! نويزى بکە و هاناي كاري چاکە بده و بەر لە كاري خراپ بىگە و چت بەسەرهات، خۇراغر بە؛ ئەمە لەو كارانەيە خوا ويستووپەتى.

(۱۸) بە فيزەوە رwoo لە خەلک وەرمەگىرە؛ بە لووت بەرزي لەرى مەرۆ. خودا ئەوانەي خۆش ناوى لە بىرەنگە خۆيان بادەدەن؛ شايى بەخۇن.

(۱۹) شىئىنەيى بەرېيدا يېرۆ و بە دەنگى نزىم بېرىيە؛ چنکە دەنگى ھەرە ناخوش لە كەرانەوە دەرددەچى.

(۲۰) ئاخۇ ئىيە نەتاندىيە خوا ھەرسىتى لە ئاسمانان و زەمیندان، بۇ ئىيە كەھى كردووه و بە ئاشكرا و بە نەيىنى بەھەرەگەلى بەسەرتانا بىزاندووه؟ ھەر لەو خەلکەش كەسى وا ھەن لە سەر خودا كىشە دەكەن، بى ئەوهى چى لى بىزان، يان خۆيان شارەزا بۇو بن، يان كتىبىك بۇيان رۆشن بىكەتەوە.

(۹) ھەتسەر ھەرلەۋى دەبن. بەلېنى خوا ھەر دىتەجى؛ ھەر خۆي خاوهە دەستەلات و لە كارزانە.

(۱۰) ئاسمانەكانى لەوبەرزە وەدى ھېيىنا، بەبى ئەمەي ھېچ ئەستوندەكى بىيىن. كىواتى خىستە سەرزمىن كە لەرزە بە ئىيە نەكا؛ ھەمۇو جۇرە جانەوەرى دەۋىدا بىلاو كرددەوە. ئاوىكىشمان لە حەواوه بۇ بىزاندن، كە لەۋىدا جووته‌ي گش جۇرە رۇوهكى بە بەھەرەمان شىن كرددەوە.

(۱۱) ئەمە كارەكانى خودا؛ دەسا ئىيە نىشانم دەن غەيرە خودا چىيان كرددەوە. ئەوانەي لە دووئى ناھەقىن، بە ئاشكرا بى لە خۆيان ھەلە دەكەن.

(۱۲) لوقمانىشمان لە كارزانىدا راھىيىنا، كە: لەسەرتە ھەر شوکرانەي خودا بکەي؛ ھەر كەسيكى شوکرى دەكە، شوکەكەي ھەر بۇ خۆي دەكە؛ ھەر كەسيكىش پى نەزان بىن [با بىزانى] خودا لە بى نىازىدا شايىانى تاريف كردنە.

(۱۳) كاتى لوقمان - كە خەريكى ئامۆڭگارى كورەكەي بۇو - پېڭۈت: رۇلەم! كەس مەكە شەريك بۇ خودا، شەريك بۇ خودا بىرياردان، ناھەقىيەكى زۇر مەزىنە.

(۱۴) ئامۆڭگارى مرۆمان كرد سەبارەت بەدای و بابى. دايىكى كە بەو ئاوس بۇوە، چەندى كويىرەوەرى دېوە؛ لە مەمك بېرىنەوەشى دوو سال وەختى خاياندووه. كە: تو سپاسى من بکە و سوپاسى دايىك و بابت كە، دواجار دېنەوە بۇ لاي من.

(۲۹) بُو نه‌تديوه خوا شه و ده‌روز
هه‌لده‌كىشى و ده‌رۇزىش ده‌شه و
هه‌لده‌كىشى؛ خورو هه‌يقيشى كەۋى
كرد؟ هەر يەكەيان تا ماوهىيى ديارى
كراو لە تەقگەردان. خودا لە هەر كارى
بىكەن ئاگاداره.

(۳۰) هەر دەبىن بەمە بزانن خودا
راسته و هانا بُو هەرشتنى بەرن - لە
غەيرەز ئەو - كارى پووجە. پايەبەرزى
ھەرمەزن، هەرخودايە.

(۳۱) تو نه‌تديوه لەسونگەى چاكەى
خوداوه گەميه لەدور دەريادا لە
گەرلاندai؛ تا نىشانەكانى خۆيتان
نىشان بىدا؟ هەر لەمەدا زۆر بەلگە
ھەن بُو هەموو خۆراڭانى شوکرېزىر.

(۳۲) هەر كاتىكىش پىلى زلى وەك
ھەورى پىر، خۆيان بەسەر
ھەلده‌كىشىن، بە دلپاڭى و بىروايى بىن
غەش لەبەر خودا دەپارىنەوە. وەختى
رېزگارى كردن و گەينە سەربەز، ھىندى
لەوان مام ناونجىن. ھىچ كەس لە
نىشانەكانمان حاشاى نىيە، مەگىن
گەلى فريوبازانى پى نەزان.

(۳۳) ئەى خەلکىنە! دەبىن لە
پەروەرنىدەتان ترسوو هەبى؛ ترسى
ئەو رۆزەشتان هەبى كە ھىچ باوكىك
ئوبالى فرزەندى خۆشى لەسەر نىيە و
ھىچ فرزەندىكىش بُو بابى سوودى
نابى. بەلېنى خودا هەر راستە و نابى
ھەرگىز ژىنى سەر دنيا فريوتان دا.
نهشچىن شەيتان بە بهخشىنەيى
خودا فريوتان بدا.

(۳۴) زانستى رۆزى سەلايە لاي
خودايە؛ بارانەش ئەو دەيبارىنى و
دەشزانى تۆلى زگ پىران چى تىدايە.

(۲۱) ئەگەر بەوانە بگوتىرى: ئەوي خودا
ناردىيە خوارى ئىۋوھ پەيرەوى لى بىن؛
ئىزىن: ئىمە هەر پەيرەوى ئەو شستانەين
كە باوانمانى لەسەر بۇون. با
شەيتانىش بانگيان بكا بۆسەر ئازارى
بە ئاگەر.

(۲۲) هەر كەسيك بەدلېتكى پاك بىرۇو
لە خوا بىن و ئاكار چاك بىن، ديارە
ئالقەى هەرە پىتەو ئەو گرتۇویە و
ئاكامى هەموو كارىكىش بەرەو خوايە.

(۲۳) ئەو كەسانە حاشا دەكەن،
حاشىيان غەمبارت نەكا. هەموو دىنەوە
لای خۆمان؛ ئەوسا خەبەريان پىن
دەدەين كە چىيان دەكەد. خودا لەرازى
دلانىش ئاگاى ھەيە.

(۲۴) وا دەكەين كەمىز راي بويىن،
پاشان ناچار بەرەو ئازارى دژواريان
رادەكىشىن.

(۲۵) ئەگەر لەوانە بېرسى: كى
عاسمانان و زەمينى وەدى ھىنە؟ ئىزىن:
خودا. تۆيىزە: شوکر بُو خودا؛ بەلام
زۆربەيان نەزانى.

(۲۶) هەرشتىكى لە عاسمانان و
زەميندان، گىش هى خودان. خوا
لەگىستان بىن نيازەو شاياني تاريف
كردنە.

(۲۷) هەرچى دار لەم زەمينە ھەن
بىنە قەلەم، مەركەفيان لەبەحر بىن و
حەوت بەحرى دېش بىنە پالى، ھېشتا
قسەكانى خودا دوووايى نايە. خودا
خاودەن دەستەلاتى لە كارزانە.

(۲۸) ئافراندەن و مراندەن و ژياندەن لە
يەك نەفەر پىر نىيە، خودا دەبىسى و
دەبىنى.

(۸) له‌پاشان نه‌ته‌وهی ئەمی
له‌پالاوتەی چۆرەئاوبىکى كەم بايەخ
وھدى هېيّنا.

(۹) ئەوسا راستەوپاستەی كرد و له
گیانى خۆی فووی بېدا كرد؛ گوچكە و
چاو و دلىشى داوه به ئىوه. كەمتان
شوكارانه بېرىن.

(۱۰) گوتىشيان: ئەگەر له ناخى
ھەردا گوم بۈوين، ئاخۇ دىسان
دەزىنەوه و له‌نوي دەبىنەوه مرو؟ دىارە
ئەوان لەررۇوبەررۇو بۈونەوه يان دەگەل
پەرەرنىدە خۆيان حاشا دەكەن.

(۱۱) بىزە: ئەو فرشتەی پېمېرد - كە
ئىوهى دراوهتە دەست - دەۋەرمىنى و
پاشان دەبرىنەوه بۇ لاي پەرەرنىدە.

(۱۲) كاتى تۆ تاوانبارەكان به
سەرسۇرى بىيىنەوه، كە لاي
پەرەرنىدە يان: ئەى پەرەرنىدە
گلامان! دىتمان و بىستمان و تەواو
باوهەرمان هېيّناوه؛ سا تۆ بىمانگەرەنەوه؛
ئەمجارە كارى چاك دەكەين.

(۱۳) ئەگەر حەزمان بىردايە، ھەمۇو
كەسمان بەرەوخۇ شارەزا دەكرد؛
بەلام من بەلېنەم داوه كە جەھەندەم -
لەخىللى جنۇكە و مرو - تىرى دەكەم.

(۱۴) دەبچىزىن! له بىرتان چوو كە
تۈوشى ئەم بىرۇزە دەبن؛ ئېمىھش ئىوه
له بىر دەكەين و له سۆنگەي ئەو
كارانەدا دەتان كرد، تا سەر ھەر ئازار
بچىزىن.

(۱۵) ھەر ئەوانە بەن يىشانەكانى ئېمە
پروا دەكەن، كە ھەرگا ئەو
نېشانەگەلىانە وەبىر بەيىنەوه، خۆ
دەخەنە سەر سۈزدەوە و

كەس نازانى كارى سېھى رۆزى چىيە
و كەس نازانى له كامە سەرزەمىن
دەمرى. خودا زانا و ئاگادارە.

٣٢. سەجدة

وھ ناو خودا كە دەھنەدە و دلوقانە

(۱) ئەلیف، لام، ميم.

(۲) ئەم كىيىبە لە راھىنەرى دنياوه
ناردرابە و بى گومانە.

(۳) ئاخۇ ئىژن: ھەر لەخۆوه ئەم
درۆيىدى ھەلبەستووه؟ بەلکوو راستە و
لە پەرەرنىدە تۆرايە؛ تا بە ھۆى ئەم،
ترس وەبەر ھۆزىك بىنى، كە بەرلە تۆ
كەس ترسى وەبەر نەناون؛ بەشكۇو
بەرپىرى راست بىزانن.

(۴) ئەو خودايە ئاسماھەكان و زەمین
و ھەرچى لە ناو ئەو دووھدا بە شەش
رۆز وەدى هېيّناوه؛ پاشان لەسەر
تەختى فەرمانپەوايى خۆى دامەزراوه.
غەيرەز ئەو، گەورە و تىكاكارىكتان نىيە.
دەسا بۇ بىر ناكەنەوه؟

(۵) ھەرچى كارە لەم ئاسمان و
زەمینەدا پىكى دىنى و لە رۆزىكدا
ھەلددەكشىتەوه بۇ لاي؛ كە بەپىنى
ژمارەدى ئىوه ھەزار سالە.

(۶) ئەوه زانا بە نادىيار و دىياران و ھەر
خۆى خاوهن دەستەللات و دلوقانە.

(۷) ئەو كەسىكە ھەمۇو شتى -
بەپەرىزىكى و لەبارى - دروس كرد و
مروشى - لە سەرەتادا - لە ماڭى قور
وھدى هېيّنا.

ئیسپائیل. سا توش له ریووبه‌ریوو بیوونی ئەم [قرئانه] بىن گومان به.

(۲۴) له‌وانیشدا چەند کەسیکمان کردە رېبەر، کە هەر بە فەرمانی خۆمان رېنويىنى مەردم بکەن؛ چونكە توانى خۆراگرتىيان تىدابۇو؛ بە تەواوى باوهەريشيان بە نىشانانمان ھېننا بۇو.

(۲۵) دیاريشه پەروەرنىدەت تۆ - رۆزى سەلا - خۆى بەو كارانە رادەگا کە ئەوانە له‌سەريان پېڭ نەدەھاتن.

(۲۶) ئەو چەندىن بەرەتى مرۆيەتى کە لە ناو مالەكانياندا دەخولانەوە و ئىمەھە مۇومان قې كىرىن، ئاخۇر استەقىنەت بۇ ئەوان دەرخىست؟ لەمەدا زۆر نىشانە ھەن، مەر نابىسىن؟!

(۲۷) ئاخۇ ئەمانە نابىنەن کە ئىمە بۇ زەۋى قاقىر ئاو دەنېرىن، رەووەتى واي پىشىن دەكەين، تىرەخۆرەتى خۆيان و مالاًتىشيانە؟ مەر نابىنىن؟!

(۲۸) ئىزىن: ئەگەر قسە و راستە، ئەو سەركەوتىنە کە دەبىن؟

(۲۹) يېزە: رۆزى سەركەوتىنى، خوانەناسان يېواكەيان قازانجىكى بۆيان نابى؛ هيچ مۇلەتىشيان نادى.

(۳۰) سا تو واز له‌وانە بىنە و چاوهنۇر بە؛ ئەوانىشە چاوهنۇرن.

٣٣. ئەحزاب

وھ ناو خودا کە دەھنەدە و دلۇقانە

بەسوپاسەوە پەسنى پاكى پەروەرنىدەت خۆيان ئەدەن و خۆيان بە زل نازانى؛

(۱۶) برکيان لە پى خەفەكانيان جازى دەبى و بە ترس و بە ھومىدەوە هانا وەبەر پەروەرنىدەت خۆ دەبەن و، لە و بىزىوهى پېمان داون خېرى دەكەن.

(۱۷) كەس نازانى لە بارتەقاى ئەوكارانە كردوويانە چ پاداشىكى چاورۇشىنەوكەريان بۇ تاقەت كراوه.

(۱۸) چۈن كەسى پىرواي ھېنباوه، وەك ئەوهىيە کە لەرای خودا لاي داوه؟ وەك يەكتىرنىن.

(۱۹) بەلام ئەوانەتى وا خاوهن باوهە و ئاكارچاڭ بۇوگۇن، لە پاداشى ئەو كارانە كردوويانە، ئەنوايان لە دورباغاتە.

(۲۰) ئەوكەسانەش کە لە رېڭە لاياداوه، بلىسەت ئاڭر شۇنىيانە و تا بخوازن لېلى دەربچەن، دەيانھېنەوە ناو ئاڭر. پېشيان ئىزىن: دەبچىزىن ژانى بە ئاڭر سووتانى، کە ئىۋە بە دروتان زانى.

(۲۱) بىن گومانە ئىمە بە جىگە ئازارە هەرە گەورەكە، ئازارى ئەم دنيايدىشيان پى دەچىزىن؛ شايەتا بىگەرېنەوە.

(۲۲) كى لەوكەسە ناھەقتە، کە نىشانەكانى پەروەرنىدەت وەبىر بەھىنەوە، پاشان وازى لى بەھىنى؟ توڭە لەو تاوانبارانە دەكەنەوە.

(۲۳) كتىبمان بەمۇساش داوه؛ كردىشمانە رى نىشاندەر بۇ زاروزىچى

له دوستانوو بکەن. ئەمەش
له نوسراوه کەدا خەت دراوه.

(٧) [بىننەوە بىر] ئەۋى كاتى كە
پەيمانمان له پىغەمبەرە كان ئەستاند.
لەتۆ و نووح و ئىپراھىم و موسى و
عيسى كورى مەرىيەم و لە ھەممۇيان
پەيمانى زۆر پتەومان ساند.

(٨) تا لە راستان - سەبارەت بە
راستىيەكەيان - پرسىار بكا؛ بۇ
خودانەناسەكانىش ئازارىكى زۆر
بەزانى ساز كردووه.

(٩) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! لە بىر
مەكەن چۈن چاكەيەك خودا دەربارەي
ئىيەدى كرد؛ لەشكىركەلىكتان ھاته
سەر؛ ئىيمە بامان وىزايى چەند لەشكى
بۇ ناردن؛ كە ئىيە نەتان دەدىتن.
ھەرچى ئىيە دەيکەن، خودا باش
دەيىينى.

(١٠) لە دەمەدا كە لە ژۇور و لە^١
زېرەوھ بۇتان ھاتن، چاوتان
رەشكە و پېشىكە دەكرد؛ [دلتان
وەتەپەتەپ كەوت و] گەيىشتە
قورقوراگەتان؛ زۆر خەيالى جۇراوجۇرتان
لە خودا بە دلّدا دەھات.

(١١) لەوشۇينەدا ئەزمۇونى خاوهن
باوهەران ھاتە گۆرى و بە لەرزىنېكى زۆر
بە هيىز، دلى ھەممۇان كەوتە لەرزە.

(١٢) لە عانەشدا ئەو كەسانەي
دۇورۇو بۇون و ئەوانەش كە
دەغەزىكىيان لە دلّدا بۇو، ھەر دەيانگوت:
ئەوبەلېنىڭى خودا و پىغەمبەر دەياندا
ھەر بۇ فريوي ئىيمە بۇو.

(١٣) ھېنديك لەوان گازى دەكرد: ئەى
دانىشتowanى مەدىنە! ئىرە جىڭاى ئىيە

(١) ئەى پىغەمبەر! تو تىست ھەر لە^٢
خودا بىن و مەچۇ سەر قىسى
ئەوانەي خوا ناناسىن و ئەوانەي
دۇورووبي دەكەن. خودا زانا و لە^٣
كارزانە.

(٢) ھەر ئەو فەرمانە پىك بىنە، كە
لەجم پەروھرىنەوھ بۇت دىتە خوار. خودا
لە ھەر كارى دەيکەن، ئاگادارە.

(٣) ھەرخۆت بە خودا بىسپىرە، خوا
برىكارت بىن، بەسە.

(٤) خوا بۇ ھەناوى ھىچ پىاۋى،
جووتنى دلى دانەناوه. ژنانىشتان كە
بانگ دەكەن: «ئەتۆ وەكoo دايىكى
خۆمى» نەيىركدوون بە دايىكى ئىيە. ئەو
زىكۈرە كانىشتانى نەكىردوتە كورى ئىيە
و ئەمە ھەر قىسى خۆتانە و ھەر لە^٤
زارى خۆتانەوھ داکەوتتووھ. خودا ئەھى
راستە دەيلىن و ھەر خۆيىگە نىشان
دەدا.

(٥) ھەر بە ناوى باوکى خۆيان بانگيان
بکەن؛ وا لە بارتە لاي خودا. ئەگەر
بابىشيان ناناسىن، براى دىنى و
دۆستى ئىيەن. ئەگەر پېشىووش
لەمەدا بە ھەلەچوبىن، گوناھېكتان
لەسەر نابىن. بەلام ئەگەر لە دلھە و
بە ئانقەس بىن، [بەرپرس ئەبن]. خودا
لە گونا دەبۈورى و دلۋقانە.

(٦) پىغەمبەر بۇ موسولمانان لە^٥
خۆيانىش فەرۇزترە و؛ ڙنەكانى
پىغەمبەريش دايىكى موسولمانەكان. ^٦
وھك لە نوسراوى خوادايە، خوپىش و
خزمان [بۇ ميرات بىردىن لە يەكتىر]
شىاوترن لەوانەي خاوهن باوهەن و
لەوانەش كە ئاوارە بۇون؛ جا مەگىن
ھەر بتانەوى چاكە دەگەل يەكىن

ترسیش به‌سهر ده‌چى، گه‌زاره‌تان لى
ده‌کیشن؛ ده‌ست به‌زمان شپری
ده‌کەن و چاونه‌زیری تالانه‌کەن. ئەوانه
ھەرگیز باوه‌ریان نەھیناوه؛ ھەممو
کاریان لای خودا به فیروچووه و
ئەمەش لای خودا ھاسانه.

(۲۰) وا ئەزانن کە دوزمنه
ھاوده‌سەکان نەرۆیشتون. خۆ
ئەگەریش ئەو ھاوده‌سانه يېنەوە،
ئەمانه ئاوات ئەخوازن وەل عاره‌وە
چوڭلۇشىنەکاندا بان و ھەر دەنگوباسى
ئىوه‌يان بېرسىبىا. ئەگەر لە ناواتانىش
مابان - كەميان نەبىنى - لە شەردا
بەشدار نەدەبۈون.

(۲۱) بى سۆ پېغەمبەرى خودا
سەرمەشقى چاكە بۆ ئىوه و بۆ ھەر
كەسى کە بە خودا و رۆزى سەلا
ھيوادارە و ھەر خەريکى يادى خوايە.

(۲۲) كاتى کە خاوهەن باوه‌ران چاوليان
كەوتە ئەو دوزمنه ھاوده‌سانه، گوتىان:
ئەمە ھەر ھەمانه کە خودا و
پېغەمبەرەكەى بەلېنیان بە ئىمە داوه و
ھەر بەلېننى خودا و پېغەمبەرى بىدەن،
راست دەردەچى و ئىتىر يروا و
ھەستى فەرمان بىدنىان پىتە گەشەى
كرد.

(۲۳) پياوى وا ھەن لە ناو خاوهەن
باوه‌راندا، ئەو پەيمانى بەخوايان دا،
پېكىان هىنا؛ جا لەوانه ھەيانە گيانى
بەخشىوھ و ھېندىكىشىيان چاوه‌نۇرن و
تۆزقالىكىش [سۆزى خۆيان] نەگۆريوھ.

(۲۴) تاكوو خودا چاكە ئەوكەسانەى
راست بۈون بىداتەوە؛ ئەوكەسانەش
كە دووروو بۈون - گەر حەز بىكا -

نييە، دەى وەگەرپىن. ھېندىكىشىيان
دەھاتن ئىزنىيان لە پېغەمبەر
دەخواست: كەسمان لەسەر
مالەكانمان دانەناوه ئاگاى لى بى.
مالىان بى پارىزگار نەبۇو، ھەر نيازى
رَاكىدىنیان بۇو.

(۱۴) ئەگەر دەورى مالەكانيان لى
گىرا با و بىان گوتايە: لە دين پەزىوان
بىنەوە؛ ھېندە زۆرى نەدەخايىند، لە
دین پاشگەز دەبۈونەوە.

(۱۵) ئەوان پېشتر پەيمانيان دابۇو بە¹
خودا، كە لەبەر دوژمن نابەز؛ ديارە
پەيمان بە خودادان لى پرسىنەوەشى
ھەيە.

(۱۶) بىزە: رَاكىدىن لە مردىن يان لە
كوشتن، هيچ دادىكى ئىوه نادا؛
ئەوساكەش ھەر كەمېكى تر لە دىيادا
رایدەبۈرەن.

(۱۷) بىزە: گەر خودا بخوازى
بەلایەكتان بەسەر يېنلى، يان چاكە و
دەربارە بىكا، كى دەستى
وەبەردەھېنى و دەۋپارىزى؟ غەيرەز
خودا نە سەرۋەریان دەس دەكەۋى و
نە كەس يارىدەيان دەدا.

(۱۸) ديارە خودا خۆى دەزانىن چ
كەسانى لەنگۇ دەبۈونە لەمپەر و كېش
بۈون دەنگى براكانى خۆيان دەدا:
«وەرنە لامان». كەمتريشىيان لەم
شەرەدا بەشدار دەبۈون.

(۱۹) لەحاند ئىوه چاوجنۇكىن؛ ھەرگا
ترسى دېتەپېشىنى، دەيانبىنى ھەر
زەق لە تو دەرۋان و چاوليان سېرى
ھەلددەگەرى؛ وەك يەكى لە ترسى
مردىن بى ھۆش بۇو بى. وەختى

(۳۲) ئەی هاوسه‌رانی پېغەمبەر! ئىّوھ
وهك ژنانى تر نىن؛ ئەگەر خۆتان
ئەپارىزىن، زۆر بە خاوى قسە مەكەن؛
نهوهك كەسى غەرەزىكى لە دلدا
بى، قرمى خۆش كا؛ هەر چۆن
پەسندە بېرىشنى.

(۳۳) لە مال خۆتان دەرمەكەون و وەك
دەورانى زەمانى نەزانى پېشىۋو،
خەملى خۆتان نىشان مەدەن.
نويزىكەن و زەكات بىدەن؛ لە فەرمانى
خودا و پېغەمبەر دەرمەچىن. ئىّوھ كە
خەلکى ئەم مالەن، خوا گەرەكىي
چەپەلىتان لەسەر لابا و پاك و
خاۋىنتان راگرى.

(۳۴) هەرچى لە نىشانانى خوا و لە^١
كارزانى لە مالقاندا بۇ ئىّوھ
دەخويىرىتەوە، فيرى بن و بىلەنەوە. خوا
ھەممۇ شتى لى دىيارە و ئاگادارە.

(۳۵) پىاگ و ژنى موسولمان و مىر و
پىرەكى بەباوهەر، پىاگ و ژنى فەرمانبەر
و پىاۋ و ژنى قسەراست و پىاۋ و ژنى
بى فىز و خۆبەزل نەزان، پىاۋ و ژنى
سەدەقەدەر و پىاۋ و ژنى يرۆچەوان و
پىاۋ و ژنى نامووس پارىز و ژن و پىاۋى
كە زۆر يادى خودا دەكەن، لە خوداوه
لىخۆشبوون و پاداشىكى گەورەيان بۇ
داندراوه.

(۳۶) ئەگەر خوا و پېغەمبەرەكەي
فەرمانيان بە هەر كارىك دا، هيچ
پىاۋىك و هيچ ژنىكى خاوهن باوهەر
ناتوانن پەسندى نەكەن. هەر
كەسىكىيش لە فەرمانى خودا و
پېغەمبەرى دەرچى، رىگەي زۆر ھەلە
كردووه.

ئازاريان دا، يان تۆبەيان لى قبۇلل كا.
خودا لە گونا دەبۈرۈ و دلوقانە.

(۳۷) خودا دين دۇزمەنەكانى - وىرای
ئەوركەي كە بۇويان - كشاندەوە و
ھېچ بەھەرشىيان دەس نەكەوت. لە
جەنگدا خاوهن باوهەران خودايىان لايە،
بەسيانە. خوا تواناي بە دەستەلاتە.

(۳۸) ئەھلى كتىبىش، ئەوانەي
پىشتىوانى دۇزمەن بۇون، لە قەلائى
ھېننەن خوارى و ترسى خستە
دللىانەوە و ھېنندى لەوان بە دەستى
ئىّوھ كۈزۈن و ھېنديكىشتن بە ديل
گرتە.

(۳۹) زەھوبىيەكان و خانووهكان و
سامانيان و ئەو زەممىنەش كە پاتان پېيدا
نەنابۇو، خودا گشتى دابە ئىّوھ. خودا
تواناي بەسەر ھەممۇ شتىدا ھەيە.

(۴۰) ئەي پېغەمبەر! ژنەكانى خۆت
بدوينە: ئەگەر ژىن و زەمبەرى دنياتان
دەۋى، دەسا وەرن تا ھەقى خۆتان
بەھەمى و بە بى گازنەدە و بە خۆشى
راھىتان كەم.

(۴۱) ئەگەر يىش خوا و پېغەمبەر و مالى
دوازەۋەتەن گەرەكە، خودا بۇ
كارچا كەكتان پاداشى گەورەدى داناوه.

(۴۲) ئەي هاوسه‌رانى پېغەمبەر! هەر
كەس لەنگۇ خراپەيەكى ئاشكراي لى
رۇوبىدا، دووسەرە جەزرەبەى دەدرى؛
ئەممەش لاي خودا ھاسانە.

(۴۳) هەركامىشتن بەر فەرمانى خودا
و پېغەمبەرەكەي بى و ئاكارچاڭ بى،
پاداشەكەي بەدووچەندان پى دەدەن
و بىزىكىي ھەر باشمان بۇ داناوه.

(٤٣) ئەو كەسيكە دروود بۇ ئىوه دەنېرى؛ هەروههاش فرشته كانى؛ هەتاوهكoo له تارىكى دەرتانىنى و بەرهە رەروونا كيستان بەرى. خودا بۆخاوهن باوهەران دلوقانە.

(٤٤) ئەوي رۆزى كەدىنه بەر بارەگاي ئەو، وە سەلام بەخېريان دېنى و پاداشىكى پېبايەخى بۇدانماون.

(٤٥) ئەي پېغەمبەر! ئىمە بۆيە ناردومانى، شايەت و مزگىنى دەر و ترسىنەر بى.

(٤٦) بە ئىزىنى ئەو، خەلک بۇ خودا پەرستى گازى بکەي و چرايەكى تىشكىدەر بى.

(٤٧) بەوانەي خاوهن باوهەرن مژدهش بده، كە لە لاي خاوهن بە چاكەي زور گەورەوە ئەخويىنەنەوە.

(٤٨) ئەوي خودانەناسەكان و دوراژەكان گەرەكىانە بىكەي، مەيكە؛ گۈي بە ئازارىشيان مەدە. هەر خوت بە خودا بسىرەو خودا بريكار بى بهسە.

(٤٩) ئەي گەلى خاوهن باوهەران! ئەگەر ژنى باوهەرداراتان مارەكەد و بەر لەھە دەگەلىان بنۇون تەلاققان دان، نابى تا ماوهەيەكى ديارى كراو قەتىسيان كەن؛ بەشەكەي خۆيان بدەنلى و بە رەووخۇشى ئازاديان كەن.

(٥٠) ئەي پېغەمبەر! ئىمە ئەو ژنانەتمان بۇرەوا دىوي، كە مارەبىت پېگەياندۇون؛ ئەوانەش كە لە تالانى دەس كەوتۇون و خودا كردوونبىيە پىشكى تۆ. هەروهەدا دۆت مامەكانى و دۆت پلکانى و دۆت خالانى و كىزەكانى خوشكى خالت، كە دەگەل تۆ ئاوارە

(٣٧) ئەوسا ئەوي خودا چاكەي دەگەل كرد و تۆش چاكەت دەگەل كردووه، تۆ پېت ئەوت: دەس لەزى خۇ بەرمەدە و دەبى لە خودا بترسى. شىتىكىشىت لە دلى خۆدا دەشاردەوه، كە خوا هەر ئاشكراي دەكەد. هەر لە مەردەميش دەترسای؛ كەچى خودا شيواتر بۇو لى بترسى. جا كاتى زەيد لە ھاوجووته كەي خۆي بە ئارەزوو گەيىشت، ئەومان كرده ھاوجووتى تۆ؛ ھەتا خاوهن باوهەكان لە خواستنى ژنى زرکورانى خۆيان - لە دواي ئەوه تەلاققان دان - لۆمە نەكىن، ھەرفەرمانى خودا بىدا، دەبى پېك بى.

(٣٨) بۇ پېغەمبەر قەيدى نىيە كارىك بكا كە خوا بۇي پېيارى داوه. رەفتاري خودا دەگەل پېغەمبەرانى رابردوشدا ھەروا بۇوه. خوا بە ھەرچى فەرمان بدا - بى زىاد و كەم - دەبى بىرى.

(٣٩) ئەو كەسانەي ھەر فەرمانەكانى خودا دەگەرىيىن و لەو دەترسەن؛ غەيرەز خوداش لە هيچ كەسى تر ناترسەن. خودا حەسىبىگەر بى، بهسە.

(٤٠) مەحەممەد بابى هيچ پىاوىك لە پىاوانى ئىوه نىيە. بەلام راسپاردهى خوايە و ئاخىرى پېغەمبەرانە و خودا ھەموو شت دەزانى.

(٤١) ئەي گەلى خاوهن باوهەران! فە يادى خوا بکەن [و لە يادى ئەو رامە وەستن].

(٤٢) ھەموو بەيانى ئىواران لە پاكى و بى عەبى خودا تاريف بکەن.

ناكا. ھەر كاتىكىش داواي شتىكى لەزىنەكانى ناومال دەكەن، لە پىشت پەردەوە بخوازن؛ ئەم كاره لە دلىپاكى ئىيۇھ و ئەوانېش نزىكتە. نابى ئېغەمبەرى خودا لە ئىيۇھ ئازار بىبىنى؛ ناشبى دواي ئەو - تاھەتايە - ژنەكانى ماره بىكەن؛ كە ئەم كاره لە لاي خودا گوناھەيىكى زۆر گەورەيە.

(٥٤) ھەرشتى ئاشكراي بىكەن، يان وەيشىرن، خوا دەيزانى.

(٥٥) ئەگەر ژنان لە رەۋىي باوک و كورانيان و برا و برازايرەكان و خوشكەزاكانى خۆيان و لەدىتنى ئەۋىزنانەي كە لەسەر دىنى خۆيانى و ھەروەها كەنېزەكانىان رەۋونەپۆشىن، قەيدى نىيە. ئەشى لە خودا بىرسىن، خودا بۇ خۆي لە ھەموو شت ئاگادارە.

(٥٦) خودا و فرشته كانى خوا، پەسىنى ئېغەمبەرى دەدەن؛ ئەى گەلى خاوهەن باوهەران! سا ئىيۇھش پەسىنى بىدەن و بەدل و گيان سللاوى خوداي لى بىكەن.

(٥٧) ئەو كەسانەي خودا و ئېغەمبەرى خودا ئازار دەدەن، بەر نەحلەتى خودا كەوتۇون، لە دنياış و لە قيامەتى، ئازارى پىرسووكايەتى بۇ داناون.

(٥٨) كەسانىيىكى پىاو و ژنى خاوهەن باوهەر - بەبى ئەوهە كارىكى خراپىيان كردىنى - دەرەنجىين، بى سۆ تووشى بوختان و تاوانىيىكى ئاشكرا بۇوگەن.

(٥٩) ئەى ئېغەمبەر! ژنەكانىت و كچەكانىت و خىزانى خاوهەن باوهەران حاللى بىكە، با خۆيان بە چارشىيەكانىان داپۆشىن؛ ئەم كاره باشتى دەبىتىھ ھۆيى.

بۇون، بە تۆ دەشىن. ھەر ژىيىكى باوهەدارىش - بەو مەرجه خۆي بىبەخشى بەپىغەمبەر و پىغەمبەرىش گەرەكى بى مارەدى بىكە - ئەمەش ھەر تايىبەتى تۆيە؛ نەك بۇ باوهەدارانى تر. ئىيمە خۆمان زانىومانە كە دەربارەي ئەو ژنانەي بەوان بەوان و ئەوانەي دەبنە كەنېزيان، چلۇن بېرىارىكمان داوه، تا هيچ گىروڭرفتىك بۇ تۆرۈو نەدا. خودا لە گونا دەبۈورى و دلۇقانە.

(٥١) تۆ سەرجىيى ھەركاميان وەدوا بىخەي و كاميان بانگ بىكەيە لاي خۆت، كەيەن خۆتە. ژنى تەخسىر كراويىشت ئاشت كەيەوه، گوناھەيىكت نايەتە سەر. ئەم كاره باشتى دەبىتىھ ھۆي ئەوه كە دلخۇش بن و خەم نەخۆن و ھەموويان بىرازى بن بەوهى كە پىت داون. خودا دەزانى ئىيۇھ چىتان بە دلدادى. خودا زانا و لەسەرخۆيە.

(٥٢) دواي ئەمانەي - كە خودا بىنى رەوا دىوى - ژنانى ترت پى ناشىن؛ بۆشت نىيە ئەو ژنانەت بە ژنى تر بىگۇريەوه؛ با دەلائى و جوانىيەكەشيان دللى تۆى بۇ خۆي كېشابىي؛ مەگىن ئەوانەي لە تالان بەرتۆ كەوتۇون. خودا بە سەر ھەموو شتدا چاوهدىرە.

(٥٣) ئەى گەلى خاوهەن باوهەران! لەمالەكانى ئېغەمبەر مەچنە ژۈورى، مەگىن بۇ جەمىكى خواردن بان كرابىن؛ ئەگەر چووشىن، نابىن وەختىكى واپچن كە ئەو جەمە خۆراكە ئاماذه نەبۇوه. ھەر كە ژەممە نانەكە و خوارد، بىلاوهكەن و خۆ بە قىسەوە خەرىك مەكەن. ئەم كارەتان ئېغەمبەرى ئازار دەدا و لەبەر ئىيۇھ شەرم دەكادەنگوبدا. خودا لە قىسەي راست گوتىن شەرم

(۶۸) ئەی پەروھرینی هەموممان!
دوسسەرە ئازاریان بده و فره
بەنەحلەتیان بکە.

(۶۹) ئەی گەلی خاوهن باوھران! ئېۋە
وھك ئەوانە مەبن کە ئازارى موسایان
دا؛ ئەوسا خودا لەو بوختانە بۇيان
دەكىد، پاكانەيى كرد؛ لاي خوداش
پياوى لەرروو بۇو.

(۷۰) ئەی گەلی خاوهن باوھران! ھەر
لە خودا بترسن و قىسىيە راست و
پتەو بکەن؛

(۷۱) تا خودا كاروو راست بىننى و لە
گوناھتان بىبورى. ھەر كەسىيىكى
بەرفەرمانى خودا و پىغەمبەرى خوا
بىن، بە سەركەوتىيىكى گەورە
گەيشتۇوه.

(۷۲) ئېمە ئەم ئامانەتىيەمان لە
بەرانبەر ئاسمانان و زەمین و ئەو
ھەموو كىوانە رانا، هيچيان دەخۆيان
رانەدى بچنە ژىرى و لىنى دەرسان.
پاشان مرو وەستۆ خۆى گرت، كە
نەيزانى و سەبارەت بە خۆى غەدرى
كرد.

(۷۳) ھەتا خودا پىاگ و ڙنه دورازەكان و
ئەوانەيى شەريکان بۇ خوا دەناسن -
نېرۈمىييان - ئازار بدا و پەزىوانى ھەموو
كەسىي باوھردارىش - پىاو بن يان ڙن -
قبوول بكا. خودا لەگونا دەبورى و
دلوقانە.

ئەوھ كە بناسرين و ئازار نەدرىن. خودا
لە خەتا دەبورى و دلوقانە.

(۶۰) خۇ ئەگەر دورازەكان و ئەو
كەسانەش غەرەزىكىان لە دىلدايە و ئەو
كەسانەيى لە ناو شارى مەدینەدا [لە
دېرى دىن] دەنگۇ بلاو دەكەنەوە، دەس
ھەللىنەگىن، دەيانخەينە بەرددەستى تو
و لە ئاكامدا - بىنچە ماوهەكى ھندك
- لەو شارەدا ناتوانى بىن بە ھاوسات.

(۶۱) نەحلەت لەوانە كراوهە لە ھەر
كويىكا وەگىر كەون، دەگىرەن و ھەر بە
يەكجاري دەكۈزۈن.

(۶۲) شىيەت كارى خوا لە ناو
پىشىنەكانى رابردووشما ھەروا بۇوه و
شىيەت كاروبارى خودا گۇرانى
بەسەردا نايە.

(۶۳) مەردم دەربارەي قيامەتلى
دەپرسن؛ بىزە: ھەر خودا دەيىزانى. تو
چۈوزانى؟ وىدەچى بەم زوووانەبىن.

(۶۴) خودا نەحلەت لەو دىن دۈزمىناھ
دەكى و ئازارى لە جەھەندەمدا بۇ
داناون.

(۶۵) تاھەتا لەۋىدا دەبن و كەسىيىش
نابىن بەدۆست و يارمەتى دەريان.

(۶۶) ئەوئى رۆزى دەم و چاوابيان لە
ئاگردا ئەم ديو ئەودىيى بىدەكرى، ئېزىن:
خۆزى بەرفەرمانى خوامان كربا و
بەرفەرمانى پىغەمبەر باين.

(۶۷) دەشلىقىن: ئەي پەروھرنىدەمان!
ئېمە وەدووئى ئاغاكان و گەورەكانى
خۆمان كەوتىن؛ ئەوان ئېمەيان گومىرا
كرد.

(٧) خوانه‌ناسه‌کانیش ئىزىن: ئاخۇ ئىيۇھ
گەرەكتانه پياوېكتان بۇ دەس نىشان
كەين، پېتان ئىزى: ئەگەر ئىسىك و
پرووسكىيستان بەرباد بىي، سەرلەنۈ
زىندىو دەبنەوه؟

(٨) ئاخۇ درۆى بە دەم خواوه
ھەلبەستووه، يان شىيت بووه؟ نەخىر،
ئەوان كە يەروايان بەرۋۇزى قىامەتنى
نىيە، لە ئازاردا دەتلېنهوه و زۆر لەرى
دۇوركەوتۇونەوه.

(٩) ئاخۇ ئەمان لە پېشەوه و
پاشەوه خۆيان نەروانى، لەم
عاسمان و زەمینەدا؟ ئەگەر ئىيمە
بمانەۋى وادەكەين زەمین قووتىاندا،
يان چەند كوتىكى ئاسمانيان بەسەردا
دەخەينەخوارى. لەمەدا بەلگەيەك
ھەيە بۇ ھەر عەبدى دەخوازى
بگەرىتەوه.

(١٠) ئىيمە زىدە بەشىيكمان دابۇو بە
داوود: ئەى كىوهكان و بالداران! ئىوهش
وەل ئەو پەسىنى پاڭى خودا بەھەن.
ئاسنيشمان بۇ نەرم کرد.

(١١) كە تو بىلاپوش لە ئاسن دروس
بکە؛ گەوچن لە ئەندازەدا بن، با
كارەكتان ھېيّزا بن؛ خۆم كارى ئىيۇھ
دەبىنم.

(١٢) سولەيمانىش بامان بۇ كەۋى
كردىوو؛ تەنبا لە دانى بەيانى سى
رۆزەرى و سەرلەنگۇرەش سى رۆزەرى
رىيگەى دەپىرى. بۇ ئەو، كانى
مسىيشمان تاواندېۋوو: چەند جنۇكەش
- بەفەرمانى پەرۋەندەى - لەبەر
دەستى كاريان دەکرد، ھەركى لەوان
خۆى بواردبا و لە فەرمانى مە

(١) پەسن و سوپاس بۇ خودايى كە
ھەرچى لە ئاسمانەكان و زەمیندان
ھەر بۇ ئەوه و لە دنياش سپاس و
پەسن ھەر لە خۆى دەوهشىتەوه. ھەر
بۇ خۆشى لە كارزان و ئاكاداره.

(٢) ھەرچى دەجىتە ناو زەوه و
ھەرچى لە زەوه دەركەۋى و ھەرچى
لە عاسمان داکەۋى و ھەرچى لېيەوه
سەركەۋى، ئەو دەيزانى و ھەر بۇ
خۆشى دلوقانه و خەتابەخىشە.

(٣) ئەوانە خودا ناناسن، گوتىان:
ھەرگىز رۆزى سەلا بۇ مە نايە. بىزە:
سويندم بەو خودايى كەوا منى
راھىناوه و زاناي ھەموو نەيىنەكە، بى
شك سەلا و لى رادەبى. ھەرشتىكى
بە قورسايى مېرۋولە وردىلەيەك بى،
يان لە ۋچوكىر يان مەزنتر لە نىوانى
ئەم عاسمانانە و زەمیندان، تاقى لە
لای ئەو گوم نابى؛ گشتى لە ناو
نووسراوه يەكى ىرون كەرەوه
ھەلگىراوه.

(٤) تا ھەركى خاوهن باوهەر و ئاكارچاڭ
بوون، پاداشيان بۇ ديارى بىكا. بۇ ئەوانە
لى خۆشىبوون ورسق و رۆزى پاڭىز
دەبى.

(٥) ئەوانە كە تىدەكۆشىن بە
نىشانەكانى ئىيمە باوهەر نەكىز و خۆيان
لە ئىيمە ببويىن، بەشى ئەوان
جەزىرەدانى بەزانە.

(٦) ئەوكەسانەش كە لە زانىن بەش
درابون، سورور دەزانى ئەوهى بۇ تو
ناردرابون راستە و رىيگەى بەرە و خاوهن
دەستەللاتى پەسن دارو نىشان دەدا.

رۆزان - بهبى ترس - به ناویاندا ده‌رباز
بىن.

(۱۹) گوتیان: ئەی پەروه‌رندەمان!
مهودای مزل تا مزلمان - له سەھەردا -
بۇ دوورتر كە؛ كە غەدیرەك بۇو له خۆيان
كەرد. ئەوسا گشتمان وەھا له يەكتىر
دايرى، بۇونە پەندى یرووی زەمانە؛ كە
ئەمەش چەند بەلگەيەك بۇو بۇ ھەموو
خۆراگىرىكى سوپاسگۇزار.

(۲۰) شەيتان دى كە گومانى
سەبارەت بەوان وەراست گەرا،
شويىنى كەوتۇن؛ ھەردەستەيەك لە
باوهەردارەكانىيان مان.

(۲۱) نەيدەتوانى شەيتان بەسەرياندا
زال بى؛ تەنيا بۇيە بۇو بىانىن كى
پرواي بەقيامەت ھەيە و كىش لەواندا
لىنى دوودلە. پەروه‌رندەت لە ھەموو
شت چاوهەدىرە.

(۲۲) بىزە: ئىيۇھەواوار لەو شستانەى
غەيرەز خودا بىھەن كە بە خەيال بە
پەرسىووتان دەزانىن؛ ئەوانە سەنگى
مېرۈولە وردىلەيەك، دەستىيان ناپروا و
لە سازدانى ئەم عاسمانانە و زەمینە
بەشيان نەبووھ و يارمەتى خوايان
نەداوه.

(۲۳) تکاش لاي ئەو بەھەنادا؛ مەر بۇ
كەسىك ئىزىنى بدا. جا ئەو دەممەى
ترسى دليلان دادەمرىكى، پېيان بىزەن:
پەروه‌رندەت ئىيۇھەۋىز چى وت؟ بىزەن:
راستى و ھەر ئەۋىشە ھەرە
پايەبەرزى مەزن.

(۲۴) بىزە: ئەى كى لە ئاسمانان و
عەرزەوھ بىزىو بە ئىيۇھ ئەگەينى؟ بىزە:
خودا؛ ئىيمە و ئىيۇھەش يان بەرە و خودا

دەرچووبا، ئىيمە ئازارى ئاگرمان پى
دەچەشاند.

(۱۲) چى دەۋىست ئەوهەيان دەكەد.
ھەر لە كۆشك و تەلارەوه، تا كۆتەل و
بۇتى زلى وىنەھەۋز و چەندىن تيانى
دابەستراو. ئەي مال و خىزانى داۋود!
شوكى ئەتكەن؛ لە عەبدەكانم
كەمتريان شوكى دەكەن.

(۱۴) لەوكاتەشدا كە مردىمان بۇ
پىرياردا، ئەگەر مۇرانە نەبوايە و
دارعەساكەى نەخواردايە، كەس بە
مەرگى نەدەزانى. كاتى رەتى بىد و
كەوت، بۇ جنۇكە كان دەركەوت، گەر
پۇواريان بىانىيا، لەم ئازارە
پېرسووكاياتىيە دەرچووبوون.

(۱۵) جىڭا و شويىنى خەلکى سەبا
نمۇونە بۇون؛ دوو رىزەباغ لە لاي
راست و لاي چەپەوه. لەم بىزىوهى
پەروه‌رندەتان پېداون، بە شوكرانەوه
لىنى بخۇن؛ ولايىكى ھېننە خۆش و
پەروه‌رندەت وَا خەتاپوش!

(۱۶) نافەرمانى خودايان كەد؛ ئەوسا
ئىيمەش لافاوى ئاوى بەندىمان بەردا،
سەريان؛ لە جىنى دوو رىزەباخەكان،
مېوهى دارى دارسىۋاک و گەزىچار و
كەمىن كارمان بۇ ھېشتن.

(۱۷) ئەوان سېلەتى پېنەزان بۇون، ئەم
بەلايەمان بۇ ناردن؛ ئاخۇ ئىيمە بۇ
كەسانى سېلە نەبن، ھېچ بەلايان
بەسەر دىنин؟

(۱۸) لە ناو ئەوان و گوندانى بىتى
خۆمان تېخىستىوون، چەند دېيەكمان لە
پاڭ يەكتىر ئاواكىد و مەوداي نىوانىيانمان
بە ئەندازە دانا. دەسما بە شەوان و

(٣٢) خاوهن دەستەلەتەكانىش بى بى دەستەلەتان ئىزىن: ئاخۇ ئىمە بۇوين نەمانھېشىت ئىيۇه بەرىيى راستا يرۇن، پاش ئەوهى كە رى نىشاندەرتان ھاتە لاع؟ هەر بۇ خۆتان تاوانبار بۇون.

(٣٣) ئەوسا بى دەستەلەتەكان لە وەرامى ئەوانەدا - كە خاوهن دەستەلەلت بۇوگۇن - ئىزىن: ئىيۇه بەشە وورۇز هەر گەرتان تىىدەھالاندىن كە دەبى خوانەناسىين و چەندىن ھاوتاى بۇ پەيدا كەين. كاتى دىتىيان بۇ ئازاردان، ئىمە خودانەناسەكان - زنجىر لە مل - ىرادەكىشىنە پاي حەساو، بەدل پەشىمان دەبنەوە. ديارە هەر كەس هەر بەرانبەر كرددەۋى خۆى سزا دەدرى.

(٣٤) ھەتا ئىستا هەر كەسىكمان لە پېغەمبەرانى خۆمان ناردۇتە هەر ئاوهدانىيەك، لە ئىمەيان بىرسىنى، هەر ئەوانەلىھۇپەرى خۆشىدا ژياون، گۇتووپىانە: بە شتانە ئىيۇه پىنى راسپىراون باوهەر ناكەين.

(٣٥) گۇتووشىيانە: ئىمە لەمەر مالى دنيا و عەولادەوە لە ئىيۇه پېرمان ھەيە و هەرگىز تۈوشى ئازار نابىن.

(٣٦) يىزىه: رۆزى، پەروەرنىدەى من دەينىرى؛ زۆر و كەمى بەستە بە مەيلى خۆيەتى؛ بەلام زۆربەي ئەم خەلکە ئەمە نازان.

(٣٧) سامانىش و عەولادى زۆر لەوانە نىن لە ئىمە و نزىك كاتەوە، مەگىن كەسى يرواى بە ئىمە ھىنابى و ئاكارى چاڭ رەچاو بىكا؛ كە لە بەرانبەر كرددەيان دووسەرە پاداش ئەگىن و بى

شارەزايىن، يان ئاشكرا لە بىيى خودا لامان داوه.

(٣٨) يىزىه: هەر گوناحى بىكەين، كەس لەنگۇ ناپرسىتەوە؛ ئىيۇھەش هەر كارىكى دەيکەن، كەس لە مە ناپرسىتەوە.

(٣٩) تو يىزىه: پەروەرنىدەمان لېكتىمان كۆدەكاتەوە؛ پاشان هەر چلۇنى راستە، ئاوا بە ناومان ىرادەگا. خۆى زانايە و هەر ئەو بەكاران ىرادەگا.

(٤٠) يىزىه: ئەوانەم نىشاندەن كە بە شەرىكتان زانى، هەرگىز خوا شەرىكى نەبووه؛ بەلکوو هەرخوا خۆى خاوهنى دەستەلەلت و لە كارزانە.

(٤١) ئىمە تۆمان هەر بۆيە نارد كە بۇ گش خەلکى سەرزەمەن مىزدەدەر و ترسىنەر بى؛ بەلام زۆربەي ئاپۇرەي مەردم نازان.

(٤٢) دەشلىن: ئەگەر ئىيۇھەستن، ئەم بەلۇنە كەدىتە جى؟

(٤٣) يىزىه: رۆزى كە بىيارە لەويىدا بە يەكتىر بگەن، نە تاوىكتان وەدوا دەخەن، نە تاوىكتان زووتر دەبەن.

(٤٤) خودانەناسەكان وتيان: ئىمە نە بەم قورغانە يروا دەكەين و نە بەوانە كە بەرلەو بەرى كراون. گەر تۆئە و ناھەق پىشانەت بىتىاپە كە لە هەمبەر پەروەرنىدەى خۆيانەوە راگىراون، ھېنىدى ئاور وەھېنىدىكىيان دەدەنەوە و دەئاخىيون. ئەوانەى بى دەستەلەلت بۇون، بەدەستەلەلت دارەكانى خۆيان ئىزىن: ئەگەر ئىيۇھە بۇونايە ئىمە يروا مان دەھېنا.

- بوهات، وتيان: ئەمە - بىنى و نەبى -
جادويكى ئاشكرايە.

(٤٤) ئىمە كىتىپگەلىيكيشمان نەدابۇونى
بيانخۇينن؛ بەرلە توش هيچ
پىغەمبەرمان بۇ نەناردوون كە
ترسىكىيان وەبەرىيىنى.

(٤٥) پىشىنه كانى ئەمانەش - وەك
ئەمانە - بى باوهەر بۇون؛ دەيەكى ئەو
شتانەشيان پى نەگەيوه كە ئەوسا
بەوانمان دابۇو و بەلنى، حاشيايان كرد
لە پىغەمبەرمانم. سا من چۈن دەردىكىم
پىدان!

(٤٦) يېزە: من هەر ئامۇڭگارىيەكتان
دەكەم: لەبەر خودا يەكەيەكە و دوان
دوان راوهەستن و پىكەوە بىر كەنەوە؛
ھەوالەكەتان هيچ شىيىتى تىدا نىيە؛
ئەو هەر تەنيا گەرەكىيەتى لە هاتى
ئازارىكى زۆر بە ژانتان بىرسىننى.

(٤٧) يېزە: من هيچ پاداشىكىم لېتان
ناوى؛ ئەوى دەبوو بىدەن بە منىش بۇ
خوتان، پاداشى من لەسەر خوايە و
ھە ئەو - بۇ خۆى - لە ھەمووشت
ئاگادارە.

(٤٨) يېزە: بى سو پەروەرنىدەم ھەق
دەنېرى. [ھەر بۇ خۆشى] چازانى
نەنېنىيەكانە.

(٤٩) يېزە: راستى جىنى پىروپۇچى
گرتۇوە و چروك هيچ باويكى نەما و
تازە قەت ناگەرېتەوە.

(٥٠) يېزە: ئەگەر لە رېگەي راست كلا
بۇوبىم، وەبالى دېتە ئەستۆى خۆم؛
ئەگەر شارەزاش بۇويىتىم، ھۆيەكەي
ئەو فەرمانەيە كە پەروەرنىدەم بۇى
ناردۇوم؛ ئەوە دەبىسىنى و نزىكە.

دەغىدەغە لە ئۆدەكانى بەھەشتا
دەسىنەوە.

(٣٨) ئەوكەسانەش كە بۇ بىن بايەخ
كردنى نىشانەكانى ئىمە كۆشىش
دەكەن و دەيانەوى بە دەس ئىمەوە
دەربىچن، ئەشى لە ناو جەزرەبەدا
بىتلېنەوە.

(٣٩) تو بىزە: پەرەرنىدەي من بىزىو
عەبدانى دەدا، زۆر و كەمى بەستە بە
مەيلى خۆيەتى و ھەرجى لېشى
بەخىر بەھەن، بۇتان تېھەلدىنېتەوە
چاكتىرين رۆزى دەر ئەوە.

(٤٠) لەرۆزەدا كە ھەموان
كۆدەكانەوە، ئەوسا بەفرىشستان ئىزى:
ئاخۇ ئەمانە ئىۋەيان پەرسىوە؟

(٤١) ئىزىن: ھەرتۆي هيچ
كەمايەسىيەكت نەبى؛ ھەرخۆت
گەورەي ھەموومانى؛ ئىمە ئەوانە
ناناسىن؛ بەلکوو ئەوان جندۆكەيان
دەپەرسىت و بەشى زۆريان باوهەريان
بەمان ھېنابۇو.

(٤٢) جا ئەو رۆزە ئىۋە دەربارەي
يەكترى نە هيچ بەھەرەيەكتان ھەيە و
نە هيچ زىايىتىك. بەوانەش كە غەدرىان
كىدووە، ئىزىن: بچىزىن ئازارى ئاگر، كە
بە درۆتان دەزانى.

(٤٣) كە نىشانەي ئاشكرامان بۇ ئەوان
دەخويىنرايەوە، ھەر دەيانگوت: بىنى و
نەبى ئەم پىاواھ گەرەكىيەتى لە و
شتانەي باب و كالغان دەيانپەرسىت
پىشيان بىگرى؛ گوتىشيان ئەمە درۆيە و
رېكخراوە. ئەو كەسانەي كە خودايان
نەناسىوە، وەختى ئەم راستەيان

(۳) ئەی خەلکینه! لە بىرتان بى خودا
چەندى چاکە لەسەر ئىوھ ھەيە؛ ئاخۇ
غەيرەز خودا، وەدى ھېنېك ھەيە كە
لە ئەزمان و زەوينا بىزىو ئىوھ دابىن
كا؟ بە غەيرەز خۆي ھېچ شت بۇ
پەرسىن ناشى؛ چلۇن لە رى كلا
دەكرىن؟

(۴) ئەگەر بە تۆ يروا ناكەن،
پېغەمبەرانى بەرلە تۆش ھەر بە درۆزى
دانزان. ھەممو كارىش ھەر بۇ لاي خوا
دەبرىنەوه.

(۵) ئەی خەلکينه! بى سۆ بەلىنى خوا
رىستە؛ ژيانى دنيا نەكا بىنانخەلەتىنى و
نەكا شەيتان بە بەخشەندەيى
خوداتان فريو بدا.

(۶) شەيتان دوزمنى ئىوھىيە، سا
ئىوھىش بىنە دوزمنى؛ ئەو ھەر بۆيە
دارودەستەي گازى دەكا، تا لە يارانى
ئاگىر بن.

(۷) ئەوانە خودانەناس بۇون،
ئازارىكى توندىان دەبىن. ئەوي
باوهەپىشيان ھىنا و ئاكارى چاكيان
رەچاوا كرد، لە گوناھ عاففو دەكرىن و
پاداشى ھېۋايان ھەيە.

(۸) ئاخۇ كەسى خراپەي بوجوان كراوه
و بۇ خۆي پەسندى كردووه [وەكۈو
كەسىكە وا نەبىن؟] خوا حەز بكا، ھەر
كەسى گومپا دەكات و حەزىش بكا،
شارەزاي بەرە و خۆي دەكا. نەكا لە بەر
خەمى ئەوان، تىدا بچى؛ خوا دەزانى
ئەوانە چ كارىك دەكەن.

(۹) ھەر خودايە ئەو بايانە بەرى دەكا و
ئەوانىش ھەور دەبزوينىن؛ ئەوسا ھەور
دەئاژوين بەرە و سەرزەمەنېكى مەددوو؛

(۵۱) بريا [ئەوانەت] بديبا، وەختى
ترسيان ېرى نىشتىووه و ھېچ
دەرەتازىكىان نىيە و لە پەناوه دەگىر
ھاتون.

(۵۲) ئەوسا ئىزىن: ئەوا باوهەمان پى
ھىننا. كە ئازە لەو جى دوورەوە بەوه
رەدەگەن؟

(۵۳) كە دەپېشدا باوهەريان پى
نەھېناوه و لە دوورەوە و - لە نەدىتە -
ھەر بوختانيان بۇ دەھاوېشت.

(۵۴) ئەوانە دوور دەخرينەوه لەوهى و
ئارەزۇوى دەكەن؛ ھەروا كە
ھاوارىيەكائيان - بەرلە ئەوان - بەو
دەرە چۈون. ئەوان تووشى گومانىكى
زۇر دۈزار بۇون.

٢٥. فاتىر

وھ ناو خودا كە دەھنەدە و دلوقانە

(۱) شوکرانە ھەر بۇ خودايە كە
عاسمانان و زەمینى داھېناوه و
فرىشتانى دوو بال و سى بال و چوار
بالى كردووته ېراسپارده. ھەر چۈنى بۇ
خۆي حەز بكا، لە بەرھەمى زىدە دەكا.
خودا لەسەر ھەممو شتىك تواناي
ھەيە.

(۲) ھەرگا خودا دەروى خىرى لە ىرووى
مەردم بىكانەوه، كەس ناتوانى گالەى
بدا و، ئەگەر ئەويش گالەى بدا - بەدەر
لە خۆي - كەس ناتوانى بىكانەوه. ھەر
خۆي خاوهەن دەستەلات و لە كارزانە.

ناشین به ده‌نگтанه‌وه بیّن؛ رۆژى سه‌لاش حاشا ده‌کەن که ئیوه په‌رسوتونان. غه‌یره‌ز خودا - که هه‌موو شتیک ده‌زانى - کەس ناتانى [له‌وانه] ئاگادارت کا.

(۱۵) ئەی خەلکینه! ئیوه به خودا ئاتاجن؛ هەر خودایه بى نيازه و هيّزايە پەسندى بدرى.

(۱۶) ئەگەر حەزکا، هه‌مووتان له بەين دەبات و سەرلە نوى، دەسته‌يەكى تر پەيدا دەكا:

(۱۷) ئەمەش لای خوا دژوار نىه.

(۱۸) هيچ کەس بارى گوناهى کەس وەستۆ ناگرى. ئەگەر بىتتوو گران بارىك لەبەر يەكى تر وەپارى: شان بدانە بەر بارەكەى - با خزمى نزىكىشى بى - خۆ ناخاتە ژېر بارى ئەو. تو هەر ئەوەندەت لەسەرە ئەو کەسانە بىترىنى كە نەدىتە له پەروھەرنىدەكەى خۆيان دەترىن و نمیز دەكەن. كىش دەيھۆى بەپاڭىزى بىزى، هەر خۆى له پاكىيە بهەرە دەبا و چارەنۇوسى هه‌موو شيان هەر لاي خودايە.

(۱۹) كويىر و چاو ساع وەکوو يەك نىن.

(۲۰) تارىكايى و ىروونا كايىش وەکوو يەك نىن.

(۲۱) بهرسىيەر و گەرمائى تاوىش وەکوو يەك نىن.

(۲۲) گيان لەبەران و بى گيانىش هاۋوئىنە نىن. خودا حەز کا، وا دەكە هەركەس بىيىسى. تو ناتانى دەنگ بەوانە رابگا كە خراونە ناو گۆرەوه.

زەوى مردوو بەوه زىندوودەكەينەوه وەزىاندنى پاشەرۆزىش هەر ئاوايە.

(۱۰) كەسى قەدر و بىزى دەۋى، بىز و قەدر گشتى له دەست خودادايە. وته‌ى باش هەر بەرەن ئەو بەرەزور دەچىن و ئاكارى چاكىش هەر بەرزا دەكتەوه. ئەو كەسانەش كە فيل بو خراپە دەكەن، به توندى سزا دەدرىن و فيلەكانيان به هيچ دەچىن.

(۱۱) خودا ئیوهى هەوەل له گل، پاشانىش له تۆكەيەك وەدى هيّنا؛ پاشان جووته‌ى لى پىك هيّنان. چى له تۆلى مىوينەدا و هەرچى لە مىوينە دەزى، ئەو دەيزانى. كى عومرى درىزى دەبىن و كى تەمەنلى كورتى دەبىن، هه‌موو لەدەفتەر نووسراوه؛ ئەمە بو خودا هاسانە.

(۱۲) دوو دەريا هەن وەکوو يەك نىن: ئەم شىريينە و تىنۇوايەتى ئەشكىنېت و قەخارنى گوارايە، ئەو شۆریكى تال و تفته؛ له هەركانىش گۆشتى تازە بو خارنى پەيدا دەكەن؛ زەمبەريشيان دەقەلېشىن تا ئیوه له سايەى ئەودا رۆزى بو خۆ پەيدا كەن و شوکرانە لەسەر بېڭىن.

(۱۳) شەو دەخاتە ناو رۆزەوه و رۆزىش دەشەۋى رادەكا؛ خۆر و هەيقيشى كەۋى كرد؛ هەركامى تا كاتى دياردە دىن و دەچن. ئیوهى پەروھەر دە كردووه و پادشاھىش هەر له ئەو دەھەشىتەوه. ئەو شتانەى - غه‌يره‌ز خودا - ئیوه هانايان پىدەبەن، تەنانەتى تۆخلى تەنكى دەنگى خورمايە شك نابەن.

(۱۴) گەر هاوارىشيان بۇبەرن، هاوارەكەتان نابىيسىن؛ بىشى بىيسىن،

(۳۱) هه‌رچی له ناو ئەم کتىبە به تۆمان راگە ياندووه، راستە و پرواي به و كتىبانەش هەيە كە له خوداوه ناردرابون. خودا له عەبدەكانى خۆي ئاگادار و چاوه‌دېرە.

(۳۲) جا ئەوسا ئەم کتىبە مان كرده ميرات بۇ ئەو عەبدانەمان كە هەلمان بىزاردن. له ناو ئەوانپىشدا كە سازىك هەن غەدرى له خۆ دەكەن؛ پىشكىشيان مام ناونجىن. هەر لەوانپىش كە سازىك هەن - به ئىزنى خوا - سەبارەت بەكارى چاكە پىشەپىزى له هەوالان دەپىنه‌وه؛ كە ئەمە زىدە بەشىكى زۆر هېزايە.

(۳۳) دەچنە ناوباغاتىكە‌وه كە نافەوتىن؛ له‌وئى دەيپارازىننە‌وه و بازووبەندىيان له زېر و مروارى دەبىن و پوشاكىشيان له‌ويدا له هەقىرىميسە.

(۳۴) ئەوسا ئىزىن: شوکرانە بۇ ئەو خودايە كە سەرى له سەر نەھېشتىن؛ بەراستى پەروەرنىدەمان زۆر خەتاپوش و پى زانە.

(۳۵) ئەخودايە له‌چاكە خۆي ئىمە لە مالى هەرماندا نىشته‌جى كرد. نە رەنچى ليّرا دەكىشىن، نە تۈوشى ماندووپى دەبىن.

(۳۶) بۇ ئەوانەش كە له خودا حاشايان كرد، ئاگرى جەھەندەم هەيە؛ نە رېنى مردىيان پىددەدەن، نە جەززەبە دۆزەھيان له سەر سوووك دەكىز. هەر كەسانى به چاكە خودا نەزانى، ئىمە وايان سزا دەدەين.

(۳۷) به زۆرە زۆر له‌ويدا دەپارىننە‌وه؛ پەروەرنىمان! له دۆزە بمانھېنەدەر؛ له

(۲۲) تو هەر ئەوهندەت لەسەره ترس و ۋەر خەلکى يىنى.

(۲۴) ئىمە بەراستى تۆمان نارد مژددەدەر و ترسىنەر بى. هېچ كۆمەلتەيە كىش نەبووه كە ترس و ۋەرھېنەريان بۇ نەچچووبى.

(۲۵) گەر ئەمانە تو وەدرو دەخەنە‌وه، پىشىنە كانى ئەمانەش پىغەمبەرانى خۆيانيان هەر بە درۆزىن ژمیرا؛ گەرچى ئەوان بەنيشانەگەل پتەو و بەسيپارە و كتىبى رووناڭى دەرەوه هاتنە لايەن.

(۲۶) ئەوسا خودانەناسانم بە غەزەب گرت. دەسا سزاي من چلۇن بۇ؟

(۲۷) ئاخۇ نەت دى، خودا ئاوى له و بەرزەوه باراندووه، مىوه جاتى هەمەرەنگەمان پى رەۋاندۇ؟ له كىوانپىش رېڭەوبانى سېمى و سوورى جۆراوجۆرى بەرەنگ جىاي وەدى هېننان؟ رەشى وەك قەلەرەشەشيان تىئدا هەيە.

(۲۸) له مەردم و جانەوەر و پاتالىشدا، هەر وەھايە؛ رەنگىيان له يەكتىر جودايە. له ناو عەبدانى خودادا هەر ئەوانەى فرەزانان لېنى دەترىن. خودا خاوهن دەستەللاتى خەتا بۆشە.

(۲۹) ئەو كەسانە كتىبى خوا دەخويىننە‌وه و نويىز دەكەن و له و بىزىوهى پىمان داون - بەنەنېنى و بە ئاشكرايى - خىر دەكەن، بە ھومىدى سەۋادايەكىن هەرگىز له بىرە ناكەۋى.

(۳۰) تا بەرانبەر بە كۆشىشيان پاداشى خۆيان پى بدا و له چاكە خۆي زىدەشيان بۇ وەسەر بخا. بى گومانە ئەو خەتاپوش و پى زانە.

ده‌گرینه‌به‌ر، که‌چی و‌ختنی
ترسینه‌ریک هاته لایان، فرهتر له خوا
دووره و که‌فتن؛

(۴۳) هه‌ر له‌به‌ر خویه‌زل زانین له
زه‌مین دا و بو فرووفیل؛ فروفیلیش هه‌ر
یه‌خه‌ی خاوه‌نی ده‌گری. ئاخو بیزگه
چاره‌نوسسی پیشینه‌کان، چاوه‌نوری
شتیک تر هه‌ن؟ ئه‌مه ریگه‌وشوینی
خواهه و قهت نابینی‌ری و شوینی خوا
بگوردی و جئی به‌جئی بی.

(۴۴) ئاخو ئه‌وان له زه‌میندا نه‌گه‌راون،
تا بیینن پیشینه‌کان - که له‌وانه‌ش
به‌هیزتر بوون - چیان به‌سهر هات؟
هیچ که‌س له ناو عاسمانه‌کان و
زه‌میندا په‌یدا نابی که هیز له خودا
بستینی؛ زانا و توانا هه‌ر خویه‌تی.

(۴۵) ئه‌گه‌ر خودا ئه‌م مه‌ردمه‌ی - به
هۆی ئه‌و کارانه‌ی ده‌یکه‌ن - بگرتبا، له
سهر پشتی ئه‌م زه‌مینه
جوقه‌واریکیش نه‌ده‌ما؛ به‌لام خودا
مه‌ودای داوه تا ماوه‌یی دیاری کراو
بمیننه‌وه؛ که‌نگی ئه‌و ماوه به‌سهر
چوو، خۆی ده‌زانی عه‌بده‌کانی چیان
کردووه.

٣٦. یاسین

وه ناو خودا که ده‌هنده و دلوقانه
(۱) یا، سین.

(۲) سویند به قورئان، که سه‌ر له‌به‌ر
کارزانییه.

(۳) تو‌یه‌ک له پیغمه‌مبه‌رانی.

ئاکاری پیش‌سو په‌شیمان بووینه‌وه؛ ئه‌م
جاره کاری چاک ده‌که‌ین. ئه‌دی ئیمه
ته‌مه‌نی وا دریزمان به ئیوه نه‌دا که
هه‌ر که‌سی بیویستایه، ده‌بیتوانی
په‌ندی لئی بگری؟ ترسینه‌ریشتان هاته
لا! ده ئه‌م ئازاره بچیز. هه‌ر که‌سی
که ناهه‌قی کرد، هیچ که‌سی ده‌هانا
نایه.

(۳۸) خوا نه‌ینی ئه‌رز و ئاسمانان
ئه‌زانی و له رازی دلی هه‌موو که‌س
ئاگاداره.

(۳۹) هه‌ر ئه‌و ئیوه‌ی له جیگه‌ی
پیشینه‌کانتان - له‌م زه‌مینه - جئی
کرده‌وه. ناسوپاسی ناسپاسان، هه‌ر
توروه‌یی په‌روه‌رینیان پتر ده‌کا و بی
ئه‌مه‌گی بی ئه‌مه‌گان، هه‌ر زیانیان
زیده ده‌کا.

(۴۰) بیزه: ئه‌وانه - له جیی خوا -
پیستان، شه‌ریکی خودا بوون، نیشانم
ده‌ن؛ له‌م زه‌مینه کامه‌شتیان و‌هدی
هیینا؟ یان له و‌هدی هیینانی
عاسمانه‌کاندا، که‌نگی هه‌مکاری خودا
بوون؟ یا خود ئه‌مانه کتیبیان لای
ئیمه‌وه بو هاتووه و به‌لگه‌یه به
ده‌ستیانه‌وه؟ نه‌خیّر، ئه‌وانه‌ی ناهه‌قن
hee‌ر به‌لینی خل‌هه‌تاردن به یه‌ک ده‌ده‌ن.

(۴۱) خودایه که ئه‌م عاسمانان و
زه‌وینه‌ی راگرتووه که ناکه‌ون؛ ئه‌گه‌ر
که‌وتن - له‌و به‌دهر - که‌سی وا نییه
راگیریان کا. ئه‌و کاری به شینه‌بین و
خه‌ت‌اپوشه.

(۴۲) به توندی سویندیان ده‌خواردن،
که: به خودا سویندکه‌مان، ئه‌گه‌ر
ئیمه ترسینه‌ریک له خوداوه بیت‌هه لامان،
پتر له هه‌ر کومه‌لی تر ریگه‌ی خودا

- (۱۳) به‌سه‌رهاتی خه‌لکی ناو ئاواييە كەيان بۇ وىنە بۇ بىگىرەوە، كە پىغەمبەر چۈونە لايان.
- (۱۴) ئەو دەمەى كە دوو كەسمان بۇ بېرى كىرن، كەسيان يېۋاى پى نە كىرن. پىغەمبەرى سىيھەميشمان نارده لايان، يارمەتى ئەو دووانە بدا. گوتىان: ئىمە بى گومانە، بۇ لاي ئىوه نارداروين.
- (۱۵) گوتىان: ئىوه هەر مرويەكەن وەك خۆمان؛ خوا هيچى نەناردۇتە خوار؛ ئىوه كارتان درۆ دانە.
- (۱۶) گوتىان: پەروەرنىدە ئىمە خۆى دەزانى كە ئىمە بۇ لاي ئىوه راسپىراوين.
- (۱۷) گوتىان: ئىمە هەر ئەوەندەمان - لەسەرە، پەيامى ئەو - بە ئاشكرا - بەنگۇ بلىيىن؛ نە هيچى تر.
- (۱۸) گوتىان: پىنوقەدەمى ئىوه بۇ مە شوومە؛ دەس هەل نەگەن، بەردەبارانتان دەكەين و سەخت جەزرەبەتان دەدەين.
- (۱۹) گوتىان: شومبۇ لە خۇنانە، ئاخو ئەگەر ئىوه ئامۇڭارى بىرىن [ئاوا دەكەن]؟ بەلكۇو ئىوه كۆمەلىكىن لە ئەندازەدى خۆ دەركەوتۈون.
- (۲۰) پياگىك لەو سەرى شارەوە بە غار دەھات، گوتى: گەلۇ! بدنە شوين ئەو كەسانە راسپىراون.
- (۲۱) پەيرەوى ئەمانە بکەن كە بۇ خۆيان شارەزاي بىگەى خودان و هېچ پاداشيان لېتان ناوى.
- (۴) كەوتۈويە سەر راستەرىگە.
- (۵) ئەم قورغانە هەرە خاودەن دەستەللاتى دلۇقان ناردۇويەتە خوار.
- (۶) تا بە هۆى ئەو ترس وەبەر گەلىك بىنى كە باب و كالى پېشۈويان كەس لە خواى نەترساندۇون و بى ئاگا بۇون.
- (۷) بەلېنى خوا زۇرىنەيان دەگرېتەوە؛ سا ئەوان يېۋا ناھىيىن.
- (۸) ئىمە مليان دەخەينە ناو زنجىرەوە و تا چەنە شەتەكىان دەدەين، كە ناتوانى بۆھىچ لايەك سەربىزىون؛ چاوجەلىشيان داشۋىياگە.
- (۹) لەمپەرىكمان لەپېشىيانەوە داناوه و لەمپەرىك لە پېشىيانەوە؛ تارمايىشمان ھاويشتە سەر گلىنىيەيان كە نابىين.
- (۱۰) بۇ ئەوانە ج ترسىيان وەبەر بەپىنى، ج نەھىيىن، وەكoo يەكە. هەر نابن بە خاودەن باوەر.
- (۱۱) ترس وەبەر ھېنانەكەت هەر بۇ كەسىك باوى ھەيى، پەيرەوى ئەم قورغانەيە و لە نەديتە ترسى خوداي لە دلدايە. سا تو مزگىنى پى بە عافوو دەكى و پاداشى باشىشى ھەيى.
- (۱۲) ئىمە خۆمان مريان زىندۇو دەكەينەوە و هەر كارىكى بە زىندۇويى كردوويانە و شوينەواريان، گش دەنۈوسىن. ھەموو شىتمان لە كىتىپىكى رۇون كەرەتە - هەر بە ھەزمار - ھەزمار دۇوە.

(٣٣) ھەر لە زەھىرلەبىمېن، نىشانەي
بۇ ئەوان تىدا؛ بە مردووپى ئىمە
زىندۇومان كردەوە و دەنكمان لىنى
بەرھەم ھىنى؛ كە خۇراكە بۇ ئەمانە.

(٣٤) ھەر لە زەھىش چەندىن باغى
خورماپىن و يەزى زۆرمان وەدى ھىنى و
چەند كانياومان لىنى ھەلقولاند.

(٣٥) ھەتاکوو لە مىوهى خودا و لە
دەسىرەنجى خۆيان بخۇن. ئاخۇ ھېشتا
شوڭر ناكەن؟

(٣٦) ھەر خودا پاڭ و بىنى عەبىه، كە
جووتەي ھەممۇ شتىكى وەدى ھىنى؛ چ
لەوانەي لەم سەرزەمىنە دەرىپىن و چ
لە خۆيان، چ لەوانەش كە نايزان.

(٣٧) بۇ ئەو، شەۋىش يەك لە
نىشانانە؛ ئىمە رۆزى لىنى دادەرنىن و لە
ناكاو تارىكائىيان بەسەردا دى.

(٣٨) خۇريش بەرھەو بىنەي خۆى لە
گەراندايە؛ كە لە خاوهەن دەستەللاتى
زانواھىيە، ئەو فەرمانەي پىدرابە.

(٣٩) ھەيقيش ئىمە بۆمان دانا بە
چەند قۇناغا تىپەرى؛ تا واى لىنى دى،
وەك پەلى كەونى وشكەللى دارى
خورما، دىتە بەرچاو.

(٤٠) نە خۆر تونانى ھېندهى ھەيە بىگا
بە مانگ، نە شەو وەپىش رۆز
دەكەۋى. سەرلەبەريش لە ئاسمازىك
مەلە دەكەن.

(٤١) ئەمەش بۆيان نىشانەيە:
هاورەگەزانى ئەوانمان لە گەمەيى
تىزى كراودا ھەلگرتۇوە.

(٢٢) من بۇ دەبى ئەو كەسەي منى
دروس كرد، نەپەرسىتمۇ؛ گىشتۇو بۇ
لای ئەو دەجەنەوە؟

(٢٣) چۈن من دەچم - غەيرەز خودا -
ئەو شتانە دەپەرسىتمۇ؛ ھەرگا خودا
گەرەكى بىنى بەللايەكم بەسەر يېنى،
تكاي ئەوان ھېچ بەھەرەيەكم بۇ نادا و
ناتوانن بىزگارم بىكەن؟

(٢٤) ئەگەر وا بىنى، ئەوسا كە من بە^١
ئاشكرا گومپا بۇوگەم.

(٢٥) من بە پەرەنەدى ئىۋە پىرام
ھىنى؛ سا بىزەون.

(٢٦) وترا: وەرە بەھەشتەوە. گۇتى:
برىا ھۆزەكەشم بىزانىبىا،

(٢٧) كە ئەو كەسەي منى پەرەنەدە
كردووە، لىيم خۆش بۇوە و خستوومىيە
رېزى بەرېزان.

(٢٨) دواى ئەو ئىمە ھېچ لەشكىمان -
لە عاسمانپا - نەناردە سەر ھۆزەكەي
ئەو، [بەرلەمەش] ھەر نەمان دەنارد.

(٢٩) ھەر تەنبا نەعرەتەيەك بۇو، كە
لە ناكاو گش دامركان.

(٣٠) مخابن بۇ ئەو عەبدانە، ھەر
پېغەمبەرىكىيان بۇ ھات، ھەر
گالىتەوگەپىان پىكىردوون.

(٣١) چۈن ئەمانە نەياندىووه كە
چەندىن چىن لە مرۆمان - لە پېش
ئەمان - قىر كردووە و تازە نايەنەوە
لايان.

(٣٢) بىنى گومانە ھەممۇ لاشيان ھەر
دەھېننەوە لای خۆمان.

- (۵۲) ئىزىن: ئەى هاوار بە مالمان! كى لە ناو پىخەفە كەمان راي پەراندىن؟ ئەمە هەر ئەو بەلىنەيە خودا داي و پىغەمبەرە كان راستيان گوت.
- (۵۳) تەنیا هەر يەك نەعرەتەيە و ناكاوهەموو لاى ئىمە كۆ دەكرىنەوە.
- (۵۴) ئەوى رۆزى ناھەقى لە كەس ناكى و هەر بەرانبەر بەو كردەوەى كردووتانە، سزا دەدرىن.
- (۵۵) ئەوانەي ئەھلى بەھەشتىن، ئەوى رۆزى سەريان گەرمە و لە خوشى دان.
- (۵۶) خۆيان دەگەل زنەكانيان، لەبەر سىبەر، لە تەختان، پاڭ كەفتگەن.
- (۵۷) لە بەھەشتا هەر مىوهىيەك و هەر شتى داواي بىكەن، ئامادەيە.
- (۵۸) پەروەرنىدەي دلوقانىش - بە لەبزى خۆى - سلاۋىكىيان بۇ دەزىرى.
- (۵۹) ئەى ئەوانەي تاوانبارن! ئىوهش ئەمۇق، ئەشى خۆتان جىا كەنهوهە.
- (۶۰) ئاخىر ئەى تۆرەمەي ئادەم! من لە پىشدا پەيمانم دەگەل نەبەستىن كە شەيتانى نەپەرسىن؟ ئەو ئاشكرا دۈزمىتانە.
- (۶۱) هەرتەنیا خۆم بېرسىن؛ كە رىگەي راست هەر ئەمەيە.
- (۶۲) گەلىكى زۆرى لە ئىوهى لەرى لادا؛ ئاخۇ هېشتا هەر تى ناگەن؟
- (۶۳) ئەمە ئەم جەھەندەمەيە، كەوا بەلىنتان پى دەدرا.

- (۴۲) وىنەي ئەويشمان داھىنە، كە دەتوانن سوارى بىن.
- (۴۳) ئەگەر حەز كەين نوقمى بىن ئاويان دەكەين و ئەوسا كە هيچ فريارەسىكىيان نايىت و بىزگار ناكرىن.
- (۴۴) مەگىن بەزەيى ئىمەيان دەفرىا بى و تا ماوەيەك بەرخوردار بىن.
- (۴۵) هەر كاتىكىش پېيان بگوترى: لهوى لە رووبەررووتانە و لهوهش لە پشتهسەرتانە، خۇپارىزىن، بەشكۇو بەر بەزەيى خوا كەون، [خۇ دەبۈرن].
- (۴۶) هەر نىشانەيەكىيان بۇ بى لە لاى پەروەرنىيائەوە، ئىللا دەبى رووى تى نەكەن.
- (۴۷) كاتىكىش پېيان بۇوتى: له بىزىوهى خوا پىداون، خىرى بىكەن؛ خوانەناسان بەخاوهن باوهەران ئىزىن: ئاخۇ ئىمە خۇراك بە كەسى بېخشىن ئەگەر خودا مەيلى لى با بىزىوي بۇ دابىن دەكرى؟ ئىوه هەر لە گومراھى دان.
- (۴۸) دەشلىن: ئەگەر قسەراستن، ئەو بەلىنە، كەى بە جى دى؟
- (۴۹) ئەوانە هەر چاوهنۇرى يەك نەعرەتەن كە لە كاتىكدا خەرىكى هەراوكىشەي ناو خۆيان، دەيانگرى.
- (۵۰) ناتوانن وەسىھەتىش بىكەن؛ بىشيان نابى بچنەوە ناوکەس و كاريان.
- (۵۱) فووش بە كەلەشاخدا دەكرى؛ ناگا گشت لە گۇرانەوە دىنە دەر و بەرەو پەروەرنىدەي خۆيان بە لەز دەرۇن.

- (٧٤) غەيرەز خودا شتىگەلەيىكى تريان پەرسىت؛ شايەتا دەھانىيان يىن.
- (٧٥) ناشتوانى دەھانىيان يىن؛ بەلام ئەمان لە خزمەتىان، بۇ پىشىمەرگەبى ئامادەن.
- (٧٦) وتاريان دلتەنگت نەكا؛ هەر شتىكى بىشىرنەوە و هەرشتىكى بىدركىنن، ئىيمە لىيان ئاگادارىن.
- (٧٧) مرو چۈن ھېننە نازانى، كە ئىيمە لە تنوڭىكمان ئافراندۇوھ؛ كەچى ئىستا دوزمىنېكى ئاشكاراھ.
- (٧٨) ئەو مەسىھلىكى بۇ ئىيمە ھېنایەوە و ئافراندى خۆى لە بىر كرد؛ ئىزىزى ئىسک لە پاش پۇوان، كى زىندۇوپان دەكتەوە؟
- (٧٩) يىزە: كەسى ھەۋەل جار دروستى كردوون، ئەو زىندۇوپان دەكتەوە؛ بۇ ھەموو دروست كردىك خۆى زانايە.
- (٨٠) ئەو كەسىكە لە دارى شىن، ئاگىرى بۇ پەيدا كردوون؛ ئىوهش ھەر لەم [دەستەچىلە] ئار پى دەكەن.
- (٨١) ئاخۇ كەسى توپانى ھەبى ئەم ئاسمانان و زەممىنەى داھىنا بى، توپانى نېيە وىنەيان دروس كاتەوە؟ ئارى لە وزەيدا ھەيە و وەدى ھېنى فەزانما ھەر خۆيەتى.
- (٨٢) ھەرگا ھەر شتىكى بۇ پەيدا بىيى، بەفەرمان پىيى ئىزىزى: بىبە! ھەر دەس بەجى پەيدا دەبى.
- (٦٤) بەھۆى پى نەزانىيەكەتان، ئەمپرو دەبى بېچنە ناوى.
- (٦٥) ئەمپرو ئىيمە مۇر دەخەينە سەر دەميان و دەستىيان دەگەلمان دەپەيون؛ پاكانىشىيان دەبنە شايەت كە كرددەوە كانىيان چ بۇوه.
- (٦٦) ئەگەر حەز كەين، چاوه كانىشىيان كويىر دەكەين؛ بەرەو بىڭىغا ملە دەكەن. سا كوا سۆمماي دىتنىيان ھەيە؟
- (٦٧) ئەگەر حەزىشمان كردا - ھەر لە جىڭەكە خۆياندا - دەمانكىرىنە شتىكى تر؛ ئەوسا كە نەيانتوپانىبا يىنە پېش و بەرەو دوواش نەگەرېنەوە.
- (٦٨) ھەر كەسىكىش تەمەنلى زۆرى بەدەينى، تەرح و بىچەميشى دەگۇرىن. بۇچ ناتانھەۋى تى بگەن؟
- (٦٩) ئىيمە ئەومان فيرى شىعەر نەكردووھ و هيچ پىويسىتىشى پى نېيە. ئەمە تەنبا بۇ ياد لە خودا كردە و قورئازىكە شىۋەزىيان نىشان دەدا.
- (٧٠) تا ئەوانەى بە دل زىندۇوون، لە خودايان بىرسىنلى و قىسەى خودا دەربارە خودانەناسان بە جى بگا.
- (٧١) ئاخۇ ھېشتى نەياندىيە ئىيمە بە دەستى توپانامان پاتاللمان بۇ بەرھەم ھېننام، ئەوان بۇونەتە خاوهنەيان.
- (٧٢) وا بۇشمان دەستەمۇ كردن، كە دەتوان سوارىيان بن و لىيان بخۇن.
- (٧٣) ھەر لە وانىش گەلەيىك جۆرە بەھەر دەبەن؛ زۆر شتى ۋەخارنىشىيان لى وەردىگەن. ھېشتى ھەر شوکرانە ناكەن.

ئەوانىشمان لە قورىكى پىندرى بىكەوه
لکاو دايرىتتۇوه.

(١٢) تۆ لەوەدا سەير ماوى و ئەوان
حەنەكى خۆ دەكەن.

(١٣) ئەگەر نەسيحەتىش بىرىن،
نەسيحەت دەگۈن ناگرن.

(١٤) ھەر نىشانەيەك دەبىن،
دەخوازن گەمەي پى بىرى.

(١٥) ئىزىن: ئەمە جادووه و هيچى تر
نىيە.

(١٦) ئاخۇ ئىمە - كە مردىن و بۇويىنە
خۆل و چەند بىشەيەك - ژنۇو زىندىوو
دەكىيەنەوه؟

(١٧) وېرای باب و باپىرانمان؟

(١٨) يىزە: ئارى و، ئىوه ملکەچ و
زەبۈون.

(١٩) تەنیا تىرا خورىنېكە و ئەوسا ھەر
خۆيان دەرىوان.

(٢٠) ئىزىن: ھەى مال وېران خۆمان!
ئەمە رۆزەكەى سەلايە.

(٢١) بەلى، ئەمە ئەو رۆزەيە كە پاك و
پىس ھەلداويرن و ئىوه پرواتان
نەدەكرد.

(٢٢) ئەوانە لېك كۆ كەنەوه كە
ناھەقى پىشە بۇون و لفى وان و
ئەوانەش كە دەيانپەرسىت،

(٢٣) غەيرەز خودا. ئەوسا رېڭەى
جەھەندەميان بى نىشان دەن!

(٢٤) راشيان بىگرن! دەبى پرسىياريان
لى بىرى.

(٨٣) پاكى و بى عەبىى بۇ كەسى
كە ھەموو شت لە ژىر فەرمانى
ئەودايە و، ھەر بۇ لاي ئەو دەوهەينەوه.

٣٧. ساففات

وھ ناو خودا كە دەھنەدە و دلوقانە

(١) سويند بەوانەي بۇ رىزبەستن لە
لاي يەكتىر رادەوهەستن،

(٢) سويند بەوانەي لە نازەوا بېشى
دەگرن،

(٣) سويند بەوانەي قورغان خوينىن،

(٤) خوداي ئىوه ھەر يەكىكە.

(٥) پەروھرىنى ئاسماňەكان و زەمینە و
ھەرچى لە ناوياندا ھەيە و پەروھرىنى
رۆزلاتان.

(٦) ئىمە عاسمانى نزىكمان بە
ئەستىران رازاندەوه.

(٧) لە گش شەيتانى نافەرمانىشمان
پاراست.

(٨) [ئىتر] لە بالانشىنان كۆلە ناكەن و
لە گش لاوه راۋ دەنرىن.

(٩) ھەتا دووريان بخەنەوه و
ھەميشەش ئازاريان ھەيە.

(١٠) مەگىن ئەوهى - ھەر لە پى -
شتى بىرفىنى؛ ئەويش بلىسەى
گېرىكى شوپىن دەكەوى.

(١١) سا تۆ لەوانە بېرسە: ئاخۇ
ئافراندى ئەوان گېنگىرە، يان ئەوانەي
ئىمە وەدىمان ھىنماون؟ ئىمە ماكى

- (٢٨) ئىيۇھ بى شك ئازارى بەزان دەچىزىن.
- (٢٩) هەر لەباتى كارى خۆتان سزا دەدرىن.
- (٤٠) مەگىن عەبده راست و پاكەكانى خودا؛
- (٤١) بىزىوي باش بۆ ئەوان ديارى كراوهە؛
- (٤٢) مىوهجاتە و زۆريشيان ېىز لى دەگىرى.
- (٤٣) لە باغاتى پەر لە ھەموو خىربىرىك.
- (٤٤) لە ھەمبەر يەك لە سەرتەختان رۆددەنىشن.
- (٤٥) لەو بادەيەى كە لەچاوهى رەوان رادى، پىالەيان بىدا دەگىرن.
- (٤٦) وەرەنگ چەرمگ، هەر كەيفە بۆ وەخۆرەوان.
- (٤٧) هيچ سەرىشەى تىدا نىيە و ئاوهزىشيان لە بەر مەستى لە دەس نادەن.
- (٤٨) ژنگەلىيکى چاوهگەورەيان لە لاھەيە، لە حاند نامۇ، چاو دادەخەن.
- (٤٩) لووس و پاكىز وەكۈو ھېيکى ناو ھېلىيەن.
- (٥٠) بۆ وتۈۋىز رەرووان دەكەنە يەكترى.
- (٥١) يەكى لەو ناوهدا ئىزىت: ئەمن ھەمدەمېكىم ھەبۇو.
- (٥٢) لېىدىپرسىيم توش لەوانەى كە باوهەريان بە خوا ھەيە؟
- (٢٥) چىتانە، بۆچى دەھاناي يەكتىر نايەن؟!
- (٢٦) ئەمەرە ھەموو يېدەنگ و ملکەچ وېستاون.
- (٢٧) ھېنندى لەوان ڕوو لە ھېنندىكەن دەكەن و لېك دەپرسن.
- (٢٨) ئىزىن: بە بىزىوي خىرخوازى، ئىيمەتان لە ېرىگە لادا.
- (٢٩) ئىزىن: نەخىر، هەر خۆتان پروواتان نەبۇو.
- (٣٠) زۆرىكمان لەسەرتان نەبۇوه، بەلکۈو خۆتان كۆمەلېيکى سەربىزىي بۇون.
- (٣١) وا گفتى پەروھەنەمان لە سەر ئىيمە وەرەست گەرا؛ ديارە دەبىي بىشى چىزىن.
- (٣٢) ئىيمە ئىيۇھمان گومەردا؛ خۆشمان ھەر ئەوسا گومەردا بۇوين.
- (٣٣) گىش ئەمانه - لەو ۋۆزەدا - بۆ جەزرەبەدان ھاوبەشىن.
- (٣٤) ئىيمە ئاوا جزيای تاوانباران دەدەين.
- (٣٥) ئەگەر بەوانە دەوترا: غەيرەزخودا هيچ شت بۆ پەرسىن ناشىنى، خۆيان زۇر بە زل دەزانى.
- (٣٦) دەشيان دركەنەدەن: ئىيمە بۆ شاعيرىكى شىيت چۈن وازدىنەن لەوانەى پەرسىوومان؟!
- (٣٧) بەلکۈو ھەرچى ئەو ھاوردى، ھەموو ھەستە و پرواشى كەد بە پىغەمبەرانى خودا.

- (٦٨) پاشان هەر گر دەخۇنەوە بۇ ناو دۆزىن. ٥٥
- (٦٩) ئەوان دىتىيان كە باو باپيرانيان گومەن؛
- (٧٠) بۇيە وا - بە ھەلەداوان - بە شۇنىن ئەواندا پەل دەبن.
- (٧١) بەرلەوانىش زۆربەي زۆرى پېشىنەكانىيان گومەن بۇون.
- (٧٢) زۆريشمان ترس وەبەرهەين نارده ناوابان.
- (٧٣) دەپروانە - لە دواجاردا - ئەوانە ترسىندرىا بۇون، چىيان بەسەرھات.
- (٧٤) جيا لهوانە بە دلىپاكى خوابان پەرسىت.
- (٧٥) نووحىش ھاوارى بۇ ھىنایان؛ زۆر باشى دەفرىا كەوتىن.
- (٧٦) خۆى و كەس و كارەكەيمان لە خەمى گەورە رىزگار كرد.
- (٧٧) تەنبا بەرە و تۆزەمە ئەومان هېشىتەوە.
- (٧٨) وامان كرد بەرە دواي ئەويش، هەر ناوى بەچاكە بەرن.
- (٧٩) سلاؤ لە نوح لە سەرانسىرى دنيدا.
- (٨٠) ئىمە ئاوا پاداشى كارچاكان دەدىن.
- (٨١) ئەو يەكى بۇو لەو عەبدانەم كە بىروايان پىن ھىنابۇم.
- (٨٢) پاشان ئەوهكانى ترمان وەبن ئاو دا.
- (٥٣) ئاخۇ ئەگەر ئىمە مردىن، بۇوينه ئاخ و چەند ھەستى يەك، هەر حىسابمان لى دەكىشىن؟
- (٥٤) پرسى: ئاخۇ هيچ ئاگايەكتان لى ھەيە؟
- (٥٥) ئەوسا خۆشى چاوى گىرا، لەدۇور جەھەندەمدا دىتى.
- (٥٦) گوتى: بە خوا، هەر وەخت بۇو لە بەينم بەرى.
- (٥٧) ئەگەر چاكەي پەروەرنەدى من نەبووايە، ئىستا منىش وىپراك تو بۇوم.
- (٥٨) تو بزانە كە ئىمە تازە نامرىن؛
- (٥٩) جيا لە مردىنى پېشۈومان. هيچ ئازاردانىشمان نىيە.
- (٦٠) كە ئەمەش بەختە وەرىيەكى زۆر مەزنە.
- (٦١) ئەشى بۇ پاداشى وەها خەبات بکەن، ئەو كەسانەي خەباتكارن.
- (٦٢) ئاخۇ ئەم پەزىزايىيە ھېۋاترە، ياخۇ دارەكە ئەقەنەمۇوت؟!
- (٦٣) ئەومان كردۇتە بەلايەك، بۇگرۇي ناھەقىكاران.
- (٦٤) ئەو دارىكە لەدور تەختى دۆزەھەوە دىتە دەرى.
- (٦٥) بەرىك دەدا، لە بىچمى كەللەسەرانى شەيياتىن.
- (٦٦) دۆزەھەيەكان لەو دەخۇن و عورىانى پىن دەماسىن.
- (٦٧) پاشان لەسەر ئەوخۇراكە لېخناويكى ھەرگەرم دەخۇنەوە.

- (٩٨) گەرەكىان بۇو گەرېڭى تى
بەھاپىنن، ئىمە پىنر ژىرمان خىستن.
- (٩٩) گوتى: وا من بۇو دەكەمە
پەروەرنىدەم؛ بەم زووانە بەرە و خۆى
شارەزام دەكا.
- (١٠٠) پەروەرنىدەم! فرزەندىيىكى
ئاكارچاڭكم پىي بېھخشە.
- (١٠١) ئەوسا ئىمە بە لاۋىكى
لەسەرخۇ مىزدەمان پىي دا.
- (١٠٢) كاتى گەيىشته تەممەزىك كە
وېرای ئەو خەبات بكا، گوتى: ئەى
كۈرىزگەى خۆم! من لەخەونمدا وام
دىوھ تو سەر دەپرم؛ خۇت چۈنى لېك
دەدەيەوه؟ گوتى: باپۇ! ھەرشتى پېت
سېپراوه بە جىنى يىنە؛ خوا حەز بكا،
بەم زووانە تى دەگەى كە منىش لە
خۇراغىرام.
- (١٠٣) وەختى ھەردۇو بېيارى خوايان
سەلماند و لەسەر ئەنلى تەخىلى كرد،
- (١٠٤) گازىن كردى: ئەى پېراھىم!
- (١٠٥) ئەوا خەونەكەت وەدى ھات؛
ئىمە ئاوا پاداشى كارچاڭكان دەدەين.
- (١٠٦) دياره ئەمە ئەزمۇونىكى ئاشكرا
بۇو.
- (١٠٧) ئىمە ئەومان بە قورىانىيەكى
ھەرە گەورە كېرىيەوه.
- (١٠٨) وەشمان كرد بەرە دواى
ئەويش ھەر ناوى بە چاکە بەرن.
- (١٠٩) سلاؤ لەسەر ئېراھىم بى.
- (١١٠) ئىمە ئاوا پاداشى كارچاڭكان
دەدەين.
- (٨٣) ئېپراھىمېش لە شوين
كەوتۇوانى ئەو بۇو.
- (٨٤) ئەوسا بە دلى پاکەوه ھاتە لاي
پەروەرنىدە خۆى.
- (٨٥) بە ئاپى و ھۆزەكەى خۆى گوت:
ئەوھ چىن دەيان پەرسىن؟
- (٨٦) گەرەكتانە لەبرى خوداپەرسىن،
ئەو شتانە بېپەرسىن؟!
- (٨٧) ئاخۇ ئىيە سەبارەت بە پەروەرنى
ھەموو دنيا بېروپرواتان چلۇنە؟
- (٨٨) ئەوسا ھەرخۇ دەئەستىرانى
ھەلۈوانى.
- (٨٩) گوتى: بى سو من نەخۆشم.
- (٩٠) سا ئەوان لىيى تەكىنەوه و
پشتىيان تىيىركىد.
- (٩١) پەنامەكى خۆى گەياندە
بەتكانىيان؛ لىيى بېرسىن: ئىيە بۇ
ناخۇن؟!
- (٩٢) چىتانە بۇ قسان ناكەن؟!
- (٩٣) پەنامەكى بە دەستى راست
مىستىكى تى سرەواندىن.
- (٩٤) ھۆزەكەى بە ھەلەداوان لىيى
وھكۇ بۇون.
- (٩٥) گوتى: ئاخۇ ئىيە شتى
دەپەرسىن، كە ھەرخۇتان داي
دەتاشى؟
- (٩٦) كە ھەر خوايى، ئىيەش و
كىردىۋەتلىنى وھدى ھىيىنا.
- (٩٧) گوتىيان: شورەديوارىيىكى بۇ
ھەلەچىن؛ ئەوسا دەئاڭرى باۋىن.

- (۱۲۴) ئەوسا بە ھۆزەکەی خۆی گوت؛
بۇچ شەرم لە خودا ناكەن؟
- (۱۲۵) «بەعل» [بته] دەپەرسىن؛ لە
چاکتىرىن وەدى ھىنەر دەتكەنەوە؟
- (۱۲۶) لە خوا كە پەروھەنناتانە و
پەروھەننى باقەكانى پېشۈشتانە.
- (۱۲۷) سا باوهەريان پى نەكەد و دىنە
بەرلى پەرسىنەوە.
- (۱۲۸) مەگىن عەبدە راست و
پاکەكانى خودا.
- (۱۲۹) وامان كرد لە دولارۋىشدا ھەر
ناوى بەچاکە بىرى.
- (۱۳۰) سلّاوى مە لەسەر ئەلياس.
- (۱۳۱) ئىمە ئاوا پاداشى كارچاكان
دەدەين.
- (۱۳۲) ئەو يەكى بwoo لەو عەبدانەم كە
باوهەرى پى ھىنام.
- (۱۳۳) لووتىش لە پېغەمبەران بwoo.
- (۱۳۴) خۆى و كەس و كارىشىن ويڭرا
ىرزاڭار كرد.
- (۱۳۵) مەگىن تەنبا پېرىزىنەك كە لاي
بە جى ماوهەكان ما.
- (۱۳۶) پاشان ھەموومان قىر كردن.
- (۱۳۷) بى سو ئىيە لاي بەيانى،
بەلاياندا رادەببورۇن؛
- (۱۳۸) يان شەوانە. چۆن لەو رووداوه
تى ناگەن؟!
- (۱۳۹) يوونسىش ھەر يەكىك بwoo لە
پېغەمبەران؛

- (۱۱۱) بەراسىتى ئەو يەكى بwoo لە
عەبدە پروادارە كانمان.
- (۱۱۲) مژدهى ئىسحاقىشمان پىدا، كە
دەيىتە پېغەمبەرىكى ژىھاتى.
- (۱۱۳) بەركەتمان دا بە خۆى و
بەئىسحاقىش. لە ناو تۆرەمە كەياندا
ھىندىكىيان ئاكارچاڭ بۇون و تىشياندا
بۇون بە ئاشكرا غەدرىيان لە خۆيان
دەكەد.
- (۱۱۴) دەربارە مۇوسا و ھارۇونىش
چاکەمان كرد.
- (۱۱۵) خۆيان و ھۆزەكەيانمان لە
چۆرتىمى زل ىرزاڭار كرد.
- (۱۱۶) بۇ خۆمان يارىدەمان دان كە
سەركەوتىن.
- (۱۱۷) ئەوكتىبەشمان بەوان دا، كە
ھەموو شت دىيارى دەكا.
- (۱۱۸) ېرىڭە راستىشمان نىشان
دان.
- (۱۱۹) وامان كرد لە دولارۋىشدا ھەر
ناويان بە چاکە بىرى.
- (۱۲۰) سلّاو لە سەر مۇوسا و
ھارۇون.
- (۱۲۱) ئىمە ئاوا چاکەكاران پاداش
دەدەين.
- (۱۲۲) ھەر دووكىيان لەو عەبدانەم
بۇون كە باوهەريان پى ھىنام.
- (۱۲۳) بى گومانە كە ئەلياسىش
يەكى لە پېغەمبەرانە.

- (١٥٥) ئاخۇ ھېچ بىر ناكەنەوە؟
- (١٥٦) يان بەلگەيەكى پتەوتان لە لا
ھەيە؟
- (١٥٧) ئەگەر قىسىم ئىيۇھە راستە، سا
كتىبى خۆتان بىنن.
- (١٥٨) جنۇكەيان دەگەل خودا كرددە
خزم؛ جنۇكانيش باش دەزانن ئەوانە
دەھىننە بەرى.
- (١٥٩) خودا دوورە لە باسانە ئەوان
دەيکەن.
- (١٦٠) مەگىن ئەوى بە دلىاڭى
عەبدايەتى خودا دەكەن.
- (١٦١) سا وا ئىيۇھە و ئەوانە
دەيانپەرسىن،
- (١٦٢) كەستان بۇ بت بە فرييو ناچى؛
- (١٦٣) مەگىن ئەوى دەچىتە زىيۇ
دۆزەقەوە.
- (١٦٤) لە ئىمەدا ھەر كامىكمان
جىڭەي بۇ دىيارى كراوه.
- (١٦٥) ئىمەين كە بۇ خواپەرسىتى رىز
دەبەستىن.
- (١٦٦) ئىمەين ھەرگىز لە تاريفى
راناوهستىن.
- (١٦٧) ئەوانىش خۆ ھەر دەيانگوت:
- (١٦٨) ئەگەر ئىمەش لە لايەن
پىشىنانەوە، كتىبى خۆمان بۆمابا،
- (١٦٩) ئىستا لە عەبده دلىاڭەكانى
خوا بىووين.
- (١٤٠) كە راي كرده ناو گەمى پىر.
- (١٤١) لە پىشك خىستن بەشدار بۇو؛
ئەو دۇراندى.
- (١٤٢) ئەوسا ماسىيەكى زەلام،
ھەللى لۇوشى و بۇ خۆى سەركۆنەي
خۆى دەكەد.
- (١٤٣) سا ئەگەر ئەو پاكى خوداى
نەگۈوتبايە،
- (١٤٤) تا بىرۇزى سەلا ھەرادەبۇو، لە ورگىدا
دەمايەوە.
- (١٤٥) فېيىمان دايە دەشتىكى چۆل و
قاقر، نەخۆشىش بۇو.
- (١٤٦) ئەوسا بىركەي كوندرىكمان لە لا
شىن كەد.
- (١٤٧) ناردىمانه ناو سەد ھەزاران يان
زىدەتر.
- (١٤٨) ھەممۇ بىروايان بىنەن تا
ماوهىك ژيانىكى خۆشمان پىدان.
- (١٤٩) دەسا تۆ لەوانە پرسە: توپىزى
پەروەرنىدە تۆ كىزى ھەن و ئى وان
كۈرن؟!
- (١٥٠) يان لەۋى بۇون كە ئىمە
فرشته كانمان مىن دروس كەد؟
- (١٥١) باش بزانە، ھەرچى دەيلىن
ھەر درۆيان ھەلدەبەستن؛
- (١٥٢) كە: خودا منالى بۇوە. بىن
گومانە درۆزىن.
- (١٥٣) ئاخۇ ئەو بەجى كور، كچى
بىزاردۇوە؟
- (١٥٤) چىتانە، چۆن بىن ھەرادەگەن؟

(۱۷۰) له کتېبى خوا حاشايان کرد؛ زۆر ناخايەنی ده زان.

٢٨. ساد

وه ناو خودا که ده هنده و دلوقانه

(۱) ساد. بهم قورغانه که يې له ئامۆژگارىيە [و ده بى پەندى لى وەرگىرى].

(۲) بەلام خودانه ناسەكان، خۆيان به زل ده زان و هەر خەرىكى دىزايەتىن.

(۳) پېش ئەمانەش زۆر به رەمان له ناو بردن؛ جا ئەوانە ھاواريان کرد؛ بەلام دەرفەت لە دەس چۈو بۇو.

(۴) ئەمەيان پى سەير بۇوە کە پېغەمبەرىكىان له خۆيان بۇ ھاتووە و ترسى خوايان وە بەر دەنى؛ خودانه ناسەكان گوتىيان: بىنى نەبى، ئەم كابرايە جادووگەرى درۆزى.

(۵) چۆن دەيەوى لە جىنى ئە و ھەمۇو بتانە دە تانپەرسىت، هەر خودايەك بېرسىتن؟ ئەمە زۆر شتىكى سەيرە.

(۶) كەلەپياوانيان كەوتىنەرى [و تيان پېيان:] بېرون و لە سەر ئەوانە تا ئىستا پەرسىتوتان، لا مەكەون و خۇراڭىن؛ بى سۆ ئەمە ويستى مەيە.

(۷) ئىمە له دينەكەى تردا شتى وaman نە بىستووە؛ ئەمە راستى تىدا نىيە و كەلەبەستەيە.

(۸) چۆنە له ناو ھەموماندا، قورئان هەر بۇ ئە و ھاتووە؟ دوودلىشىن كە قورئان من ناردىيەتم. ھېيمان ئازارى ئىمەيان نەچەشتىووە.

(۱۷۱) بى گومانه به رېش قسە كانى ئىمە - سەبارەت به عەبەدە ناردراوه كانماان - به مەردم راگەيەنراوه:

(۱۷۲) كە هەر ئەوان يارى دەدرىن.

(۱۷۳) ديارىشە هەر سوپاى ئىمە سەرددەكەوى.

(۱۷۴) سا تو وازيان لى بىنە هەتا ماوهىيەك.

(۱۷۵) جا بىيان بىنە؛ ئەوانىش خۆ دە بىنە وە.

(۱۷۶) دەيانەوى كە زووتر ئازاريان بدەين؟

(۱۷۷) هەر كاتىكى بىتە خوار و بەرى درگایان لى بىرى، سېپىدە ترسىندراؤان، ئەوسا گەلنى خراپ دەبى.

(۱۷۸) تو لەوانەش هەتا ماوهىيەك واز بىنە.

(۱۷۹) جا بىنە، ئەوانىش خۆ دە بىنە وە.

(۱۸۰) پاكى بۇ پەروەرنىدە تۆ؛ هەر خۆى خاوهن دەستە لاتە و لەو قسانەى كە ئەوان دەربارە دەكەن، گەلنى دوورە.

(۱۸۱) سلاويش لە پېغەمبەران.

(۱۸۲) سوپايسىش بۇ راھىنەرى ھەمۇو دنيا.

(۱۹) مه‌لانيش کۆمەل ده‌بۇون و
گشتيان به‌ره و ئەو دەھاتن.

(۲۰) ئىمە فەرمانىزه‌وايىمان ب ۋېتە و
كىرد؛ لە كارزانىندا بەشمان دا و بە
قسەي ئەو، هەموو كىشە كۆتا
دەبۇون.

(۲۱) ئەتۇ دەنگوباسى ئەو دادبەراھەت
بىست، كە لەشۈورە ئويىزگە كەيەوه
سەركەوتىن؟

(۲۲) كە لە داود وەزۈوركەوتىن، لىيان
ترسا. گوتىان: نىڭەرانىت نەبى، دوو
دادبەرين؛ يەك لە ئىمە غەدرى لەوى
تر كردووه؛ چۆن رەوايە ئاوا بە ناومان
رەبىگە و لە دەستوورى خوا لا مەدە و
راستەرىيەمان نىشان بىدە.

(۲۳) ئەم برايەم نەوەد و نۆپەزى
ھەيە و من تەنبا پەزىكەم ھەيە. گوتى:
بە منى بسىپىرە و، لە كىشەدا من
دەرۆستى ئەو نەھاتم.

(۲۴) گوتى: ئەو كە پەزەكەتى تو
دەخاتە ناو پەزەكانى، غەدرى دەكە.
زۆر شەرييە مالى تىريش قىلى لە
يەكترى دەكەن؛ مەگىن ئەوي باوهريان
بە خودا ھەيە و ئاكارچاكن؛ ئەويش
كەمن. داود زانى ئەزمۇومانە؛ ئىتىر
تىوش پەشيمانى هات؛ سوژدەي بىدە
و لە پەزەرنەدى پاراوه كە بىبەخشى.

(۲۵) ئىمە لەو ھەلەي بەخشيمان؛ لە
نىزىكانى خۆمانە و گەرانەوهى چاڭى
ھەيە.

(۲۶) ئەي داود! جى نشىنيمان
لەسەر زەمین داوه بە تو؛ بە تەرزىكى
خوداپەسند، بە كارى مەردم رابگە و

(۹) ئاخۇ ئەوان گەنجىنەكانى بەزەبى
پەزەرنەدى بەدەستەلات و دللاۋاي
تۆيان لايە؟

(۱۰) يان ئاسمانان و زەمین و ھەرچى
لە ناوياندا ھەيە، دە بەردىستى ئەوان
دايە؟ دەسا با پەزە دازىن و بىنە
سەرى.

(۱۱) ئەوانە لەشكىرىكەن لە كۆمەلەكان
كە لەۋىنەرى تى دەشكىن.

(۱۲) بەرلەمانەش ھۆزى نووح و ھۆزى
عاد و فيرۇعەونى چوارنىخە كىشىش
ھەر پروايان بە پېغەمبەران نەھىيەنا.

(۱۳) ھۆزى سەمۇود، ھۆزى لوقۇت و
خەلکى ناو لىرەوارەكەش، ھەر لەو بى
باوهراھە بۇون.

(۱۴) گش ئەوانە پېغەمبەرە كانى
خۆيان بەلاوه درۆزى بۇوه و ھېزىاي تۆلە
لى ساندىن بۇون.

(۱۵) ئەوانە ھەر چاوه نۆرن تا لە نەكاو
گرمىنى وا پەيدا دەبى، كە تەنائەت
بەشى ھەنىسىك دازىكىش وچان نادا.

(۱۶) ھەر دەلىن: ئەي پەزەرنەمان!
بەر لەو ھۆزى قيامەت بى، پىسولەي
خۆمان بىدەيە.

(۱۷) ھەرچى دەيلىن با بىللىن، تو
خۆراڭرىبە و داود و بېرخۆت بىنەوهە؛ كە
عەبدىيکى بەدەستەلاتى ئىمە بۇو؛ لە
ھەر كارى پەشيمانى بىرۇوي تى
دەكەدە، ھەر پەنای بە ئىمە دىننا.

(۱۸) كىواتىشمان فىر كردىبو، كە
ۋېرائى ئەو سەرلەنگۈرە و لە كاتى تاو
ھەللاتىدا، ھەر تاريفى خودا بىكەن.

(۳۵) گوتی: ئەی پەروه‌رنده‌کەم!
عافووم بکە و سامازىكى وام بدهىه كە
لە دواى من گىر هيچ كەسى تر
نەكەوى؛ بەخشەندەى هەزە گەورە
تۆى.

(۳۶) ئىمەش بامان بۇ كەوى كرد؛ به
فەرمانى ئەو - به نەرمى - بۇ ھەر
كۆيىك بىويسىتايە دەكەۋەتە رى.

(۳۷) ھەموو جسنه شەياتىنى پالە لە
قورەكارىدا و بىنەكىشىش،

(۳۸) ھېنىدى تريش - كە تۆق لە مل -
ھاتبۇونە بەر فەرمانى.

(۳۹) سامازىكمان پىن بەخشىيى كە
لە ژمارە دەرچووه؛ سا تۆيان چاكەى
لى بکە، يان راي بگەرە.

(۴۰) سولەيمانىش لە نزىكانى خۆمانە
و گەرانەوهى چاكى ھەيە.

(۴۱) لە ئەييوبىش - كە لە عەبدانى
ئىمە بwoo - بىر بکەوه. لەو كاتەدا كە
هاوارى بۇ پەروه‌رنده خۆى ھېنىا: ئەوا
شەيتان منى تووشى ئازار و لەش
بەبارى كرد.

(۴۲) پاي خۆت بوكتە به زەمينا، كە
ئەمە سەرجاوهىيەكە بۇ مەلەكەدن
دەست دەدا و چايگىشە، دەشكىرى
لى بخۆيەوه.

(۴۳) لە بەزەيى خۆمانەوه، ورد و
درشتى خىزانى و ھېنىدى تريشمان
پىن بەخشى؛ تا بىيىتە بىرەوهەرى بۇ
ھەموو خاوهەن ئاوهەزان.

(۴۴) قولى تولى ور دو زراو بگەرە
دەستت و پىن لىدە، با سوپىنده‌كەن

شۇين ئارەزووى خۆت مەكەوه؛ كە لە
رېئى خودا لات بدا. ئەو كەسانەى لە
رېئى خودا دەرددەكەون، چونكە
قيامەتىان لە بىر چوو، جەزرەبەى توند
و تىزىيان ھەس.

(۴۵) ئىمە ئاسمان و زەويىمان -
ئەوهش كە لە بەينياندايە - به خۆرايى
دروس نەكەد؛ ئەو كەسانەى وا بىر
دەكەن، خوانەناسن. ھاي لەوانەى
خوانەناسن، بۇ ئەو ئاگرەى دەيچنى!

(۴۶) ئاخۇ ئىمە ئەوانەى خاوهەن باوهەرن
و ئاكارچاكن، ھەر وەك ئەمانە
دادەنېيىن كە لەم ھەرددەدا بەدەفەرن؟
ياخۇ ئىمە خۇپارىزان وەك گۇناھباران
دەزمىرىن؟

(۴۷) ئەم قورغانە بىر لە پىت
و پېرۆزەمان بە خەلات بۇ تو ناردە خوار،
تا لەسەر نىشانە كانى را بىمېن و
خاوهەن دلان ئامۇڭگارى لى وەرگەن.

(۴۸) سولەيمانمان بە خەلات بەخشى
بەداوود. ئاي كەچەند عەبدىيەكى باش
بwoo! ھەميشه ھەر رەروو دەمەبwoo.

(۴۹) سەرلەنگۈرە وەختى ئەسپانى
رەسەنيان لە بەر چاوانى رادەنا،

(۵۰) گوتى: ئەوينى رەوهەكەم يادى
خوداى لە بىر بىدم؛ تا خۆر لە ئاسۇ
نەديو بwoo.

(۵۱) بىان گىرنەوه. ئەوسا به تىخ،
مچۇون و ملىان پەرەندن [و كرانە خىر].

(۵۲) ئىمە سولەيمانىشمان تاقى
كەدەوه و لاشەيەكمان ھاۋىشىتە بان
كورسييەكەى و دىسان ھەر رەروو كرددە
ئىمە.

- (۵۵) ئەمە ئاوا. ئەو كەسانەش كە لە رېنى ئىمە لا دەدەن، دىنە وە شوينى زۆر خراپ.
- (۵۶) دوردۇزەقە و شوينىكى زۆر نالەبارە.
- (۵۷) با دەۋىدا ئاوا كەلى و كىم و زووخاو بخۇنەوە.
- (۵۸) هەر لەم تەرزە جەزىەبانە، چەندىن وىنەي تىريش ھەيە.
- (۵۹) ئەم گرۇيەش كە هەر بە زۆر دەگەل ئىيۇھ دىنە ناوى؛ ئاي بە خىر نەيەن! ئەوانىش ئەشى ھەر لە ئاگردا بن.
- (۶۰) ئىزىن: خۇتان بە خىر نەيەن! ئىيۇھن پىشەكى ئەو شوينە خراپە و بۇ مە رەچاولىدە. ئەنوايەكى زۆر خراپە!
- (۶۱) ئىزىن: ئىي پەروھەنەمان! كى پىشەكى ئەمەي بۇ ئىمە ساز داوه، تو دووسەرە بە ئاگر جەزىەبەي بىدە.
- (۶۲) دەشلىن: ئاخۇ ئەو پىاوانەي بە پىاوخراپىمان دەزماردىن، بۇچ نابىينىن؟
- (۶۳) كە گالىتەمان پى دەكردىن؛ يان چاولە دىتنىيان كولە؟
- (۶۴) ئەم كېشە ئەھلى دۆزەه راستە و ئەشى ھەر وەدى بى.
- (۶۵) يىزە: من خۆم ھەر تەنيا ترسىنەرىيكم؛ غەيرەز خوداى تاك و تەنياى زاڭ بە سەر ھەموو شىيىكدا، ھىچ شت بۇ پەرسىن ناشى.

- لى نەكەوى. ئىمە ئەومان بە پىاۋىكى بە حەوسمەلە ھاتە بەرچاولى؛ عەبدى چاک بىوو؛ بە راستى ئەو تۆبەكار بىوو.
- (۴۵) عەبدەكانمان: ئىپراھىم و ئىسحاق و يەعقووبىش وەبىر بىرلانەوە؛ كە ھەموويان خاوهەن دەست و دل رۆشن بىوون.
- (۴۶) چونكە ھەمىشە قىامەتىيان وەبىر خەلک دىنایەوە، بۇونە دۆستى تايىەتىمان.
- (۴۷) ئەوان بەلائى ئىمەوە لە ھەلبىزاردە چاکە كان.
- (۴۸) ئىسماعىل و زەلكىفەل و ئەلەيھىسىعىشت لە بىر نەچى؛ ھەموويان لە پىاوجاكان.
- (۴۹) ئەمە بۇ بىرەوەرىيەكە و؛ ئەوانى خودى ترس بىوون، لە دنیا جىڭەيان خۆشە.
- (۵۰) باغاتىكە نەمانى بەسەردا نايە و دەرگايىان بۇ كراوهەوە.
- (۵۱) لەوى پالىيان داوهەتەوە؛ ھەرمىيە و ۋەخارىزىكى ئارەزوو كەن، داواى دەكەن.
- (۵۲) زۆر مىيىنەي ھاوتەمەنیان لە لا ھەيە، لە رووى نامۇ چاول دادەخەن.
- (۵۳) ئەمانە ھەر ئەو شتانەن كە بەلېنتان پىندرە بىوو؛ رۆزى قىامەتى دەۋدەنلى.
- (۵۴) ئەمە بىزىوى ئىمەيە و ھەرگىز وشكاوېشى نايە.

(٧٩) گوتى: ئەى پەروھنەدەي من!
قانم بده تا رۆزەكەي كە هەموو زىندۇو
دەبنەوه.

(٨٠) گوتى: تو يەكى لەوانەي كە
مەودايان پىدرابوھ:

(٨١) هەتا ئەو رۆزە و ئەو كاتەي ديارى
كراو.

(٨٢) گوتى: دەسا سويند بە
دەستەللاتى تو، سەرلەبەريان گومرا
دەكەم؛

(٨٣) مەكىن ئەوانەي بە پاكى دەت
پەرسىن.

(٨٤) گوتى: سا راست هەر ئەممەيە و
ھەرچى من دەيىزمەراستە.

(٨٥) دلىابە، توش و هەموو ئەو
كەسانەي شوين تو كەوتۇون،
جەھەندەمتان لى پىرەكەم.

(٨٦) بىزە: من هيچ پاداشىكىم ليتىان
ناوى؛ لەوانەش نىم كە درۆ بە دەم
خوداوه هەلددەبەستن.

(٨٧) ئەمە بىرەوەرك و پەندە بۇ هەموو
خەلکى دنیايه.

(٨٨) بى گومانە پاش ماوهېك
دەنگوباسى راستى ئەوتان بەلاوه
رۇون دەيىتهوه.

(٦٦) پەروھرېنى ئاسمانەكان و زەمينە
و هەرچى ل ھىۋانىان دايى، كۆل نەدەر
و لى بوردەيە.

(٦٧) بىزە: ئەمە خەبەرىكى زۆر
گىرىنگە؛

(٦٨) كە ئىوه خۆى لى دەبويرەن.

(٦٩) كاتى بالانشىنەكان بناشتىان لە
ناو پەيدا بولۇم، من ھېچم لى نەزانىيە.

(٧٠) بۆيە پىيم ەرادەگەيەنرى، چونكە
دەبى ترس وەبەر ئىوه بىنەم.

(٧١) كاتى كە پەروھرېنى تو بە
فرىشتنەكانى راگەياندۇ: وا خەرىكىم
مرؤىيەك لە قور چى بکەم؛

(٧٢) هەرگا لەشىم تەواو كرد و لە
گىانى خۆم فۇوم پىدا كرد، هەمۇوتان
سوزدەي بۇ بەرن.

(٧٣) ئەوسا فرىشتنەكان گىشتىان
سوزدەيان بىردى؛

(٧٤) ئىبلىيس نەبىي. خۆى بە زل دى و
سېپلەيى كرد.

(٧٥) گوتى: ئەى ئىبلىيس! چى
نەيەيشت سوزدە بەرىيە بەر ئەوهى
دەستكىرىدى خۆمە؟ ئاخۇ فيزت ەرىڭەي
نەدايى، يان لە پايىبەرزەكانى؟

(٧٦) گوتى: ديارە من خۆم لە چاكتىر
دەزانم، من لە ئاگەر، ئەوت لە قور وەدى
ھېنى.

(٧٧) گوتى: لىرە بىرۇ دەرى، لە
ئىسىتەوە دەركراوى؛

(٧٨) نەفرىنى منت لەسەر بىن، تا
رۆزى سەلا ەرادەبىن.

شت بۇ پەرستن نابى. جا كەوايە
بەرەو كۆيتان وەردەگىرن؟

(٧) ئەگەر بە چاكە نازان، خوا لە ئىۋە
بى نيازە و بە پى نەزانى عەبدانى
درازى نابى. ئەگەر چاكە و دەچاودا بى،
لېۋەرازىيە. كەسيش بارى گرانى كەس
وھستۇ ناگىر. لەمەولالوھ ھەمۇ لاتان
بۇ لاي پەروھەندەي خۆتان دەھىنەتەوھ
و پېitan ئىزى چىتان دەكىد. لە نەينى
ناوەلانيش ئاگادارە.

(٨) ئەم مەرۆيە كە تەنگاپىكى دەگاتى،
رۇو ھەر لە خودا دەكەت و لەبەرى
دەپارىتەوھ. ھەركاپىكىش لە خۆيەورا
بەھەرەيەكى بە ئەو گەياند، لە بىر دەكە
كە دەپىشدا لە بەرى پاپاوهتەوھ و
شەريكاپىك بۇ خودا دەدۆزىتەوھ، تا
خەلکى پى گومپا كا. بىزە: بەو
سېلەپىپەتەوھ، كەمېكى تىريش رابۇرە;
بى گومانە تۆ لە يارانى ئاگىر.

(٩) ئاخۇ ئەمە وەل كەسىكَا كە
شەوگاران رۇو بە خودا راوهستاوه و
سوزىدە دەبا و بەرفەرمانە و لە رۆزى
سەلا دەترسى و هيواي وايە بەر
بەزەپىي پەروھەندەي خۆى بکەۋى،
وھكۈي يەكە؟ بىزە: ئاخۇ زانا و نەزان
بەرانبەرن؟ ھەر ئەوانەي بە دل
زىندۇون، دەتوانن بىر بکەنەوھ.

(١٠) بىزە: ئىي عەبدەكانى من! ئىي
ئەوانەي خاوهەن بىروان! لە پەروھەندەو
بىرسن؛ بۇ ئەوانەي لە ژيانى ئەم
دنىايەدا چاكەيان كرد، چاكە ھەيە و
زەمینى خودا فېھە. بى گومانە ئەو
كەسانەي خۆراغىن، بە تەواوى و بە
بى حىساب پاداشى خۆيان وەردەگىن.

(١) ئەم كەتىبە لە خواي خاوهەن
دەستەلات و لە كارزانە و ھاتۇتە خوار.

(٢) مە ئەم كەتىبەمان بە ھەستى بۇ تۆ
نارد. سا تۆ ھەر خوا بېرستە و بە
دلپاڭى ھەر لەسەر دىنەكەي ئەو بە.

(٣) تۆ بىزانە دىنى پاڭىز ھەر ھى خوايە
و ئەو كەسانەي كە بە جى ئە و
گەورەگەلىكىيان بۇ خۆيان دىوھەوھ،
ئىزىن: ئىيمە ھەر بۇيە دەيانيپەرسىتىن، لە
خوا نزىكمان كەنەوھ. خودا بە او
دۇوبەرەكايەتىبە رادەگا، كە لە ناو
ئەواندا ھەيە. دىيارە خودا مەرۆى درۆزنى
سېلە، بەرەو خۆى شارەزا ناكا.

(٤) ئەگەر خودا بىبىستايە فرزەندى بۇ
خۆپەيدا كا، لەو خەلکەي دروستيان
دەكە بە مەيلى خۆى ھەللى دەبىزارد.
پاڭى و بى عەبىي بۇ ئەوھ. ھەر ئەوھ
خواي تاك و تەنياى زال بەسەر ھەمۇ
شىتىكىا.

(٥) عاسمانانەكان و زەمینى بە ھەست
ئەو وەدى ھەيناوه و شەۋى دەرۆزى
دەپىچى و یرۆز دەشەۋى؛ خۆر و
ھەيقىشى كەۋى كرد؛ ھەركامى تا
كاتى دىياردە دىن و دەچن. باش بىزان!
بە دەستەلات و خەتاپوش ھەر
خۆيەتى.

(٦) ئىوهى ھەر لە تاقە كەسىك
ھەينايدى و ژنەكەشى ھەر لە ماكى
ئەو دروس كرد. ھەشت ولفيشى لە
پاتال بۇ وەدى ھەينا. ئىوهىش ئاوا
دروس دەكە، كە لە زگى دايىكانوودا -
جار لە دوو جار - لە سى قۇناغى
تارىكدا، ھەلگىر وەرگىرتان پى دەكە.
ئەوھ خوداي پەروھەنستان؛ فەرمان ھەر
لە دەستى ئەودا و لە غەيرەز ئەوھ هېچ

(۲۰) به‌لام ئه‌وی مه‌ترسی
په‌روه‌رنده‌یان له دلدايیه، وان له ناو
چه‌ند ئۆدەیه‌کدا، چین له‌سەر چىن
ساز كراون، جۆباريان به بەردا دەروا.
ئەمە بە‌لىنى خودايیه؛ خودا هەر
بە‌لىنى بىدا، لېنى پەشيمان نايىتەوه.

(۲۱) ئەدى نەتدى، خودا له و
بىلندايیه‌وه ئاو دەنېرى و له زەمیندا له
سەرچاوه‌كانه‌وه رەوانى دەكا و كشت
وكالى هەممەرەنگەى پى دەرۋىنى و
پاش ماوه‌يەك زەرد و وشك
ھەلّدەگەرى و ئەوسا دەيکاتە پووش و
پار؟ ئەوانەى خاوهن ئاوهزىن، دياره له‌مه
پەند وەرددەگرن.

(۲۲) ئاخۇ كەسى خودا دلى بۇ
ئىسلام گوشاد كردووه و دياره بەر
تىشكى بەزەيى پەروه‌رنده‌ى خۆى
كەوتتووه، كەى دەبىن وەك ئەوانە بى
كە دلپەقىن؟ هاواره بۇ ئەو كەسانە
دلپەقىن له يادى خودا؛ كە ئەمانە به
ئاشكرا رىيگەى خۆيان گوم كردووه.

(۲۳) خوا چاكتىرين قسەى هەناردونە
خوارى: كىتىپى كە] قسەكاني له
جوانىيا [وەكۈو يەكىن و هەر دووپاتەش
دەكىنەوه. ئەو كەسانەى ترسى
پەروه‌رنده‌ى خۆيان له دلدايیه، له
بىستانى مچوركىيان به لەشىدا دى و
پاشان دل و كەلەخيان- بەيادى خودا-
ئۆقرە دەگىرى. ئەمە رىنۋىنى خوايە.
كى پى خۆش بى، بەرە و خۆى
شارەزاي دەكى؛ هەر كەسىش خوا
گومپاى بكا، كەسى تر شارەزاي ناكا.

(۲۴) ئاخۇ كەسى ناچار دەبىن سزاي
بەزانى پەسلانى، به چارەي خۆى له
خۆ لادا، دەبىن چۈن بى؟ به

(۱۱) بىزە: من پىم سېپەراوه هەر يەك
خودا بېرسىتم و به پاڭىزى هەر لەسەر
دینەكەى ئەو بەم.

(۱۲) فەرمانىشىم پىدراؤه كە يەكەمین
موسولمان بەم.

(۱۳) بىزە: ئەگەر له فەرمانى
پەروه‌رنده‌ى خۆم دەربچم، له
جەزىزەبەى رۆزىكى گەورە دەترسم.

(۱۴) بىزە: هەر خوداپەرسىتم و به
پاڭىزى لەسەر دینەكەى ئەو دەبم.

(۱۵) ئەوسا ئىيەش - غەيرەز خودا-
چىتان پەرسىت، بە ئارەزووى خۆتان
بىكەن. ئەتۆ بىزە: هەر ئەوانە زيانبارن
كە له رۆزى قيامەتىدا، خۆشيان و
كەس و كارىشيان دەدۇرىنىن؛ دياره
ئەمە زيانىكى ئاشكرايە.

(۱۶) توى لەسەر توى كلىپەى ئاگر-
وينەى چەتر- لەسەر ئەماندا ويستاوه؛
له زىرىشيان هەر بەم تەرزە. خودا
بەمە عەبدانى خۆى دەترسىنى. ئەى
عەبدانم! لېم بىرسىن.

(۱۷) ئەو كەسانەى له پەرسىتنى
بىتكان تەكىونەوه و، بەرە و خودا
گەرماونەوه، خۆشى لەوان. سا تۆش به
عەبدەكани من مژدە بەدە.

(۱۸) ئەو كەسانەى گۈى ل ھقسان
رەدەدىرن و به شوين چاكترياندا دەچن،
ئەوان خودا رىي بەرە و خۆى نىشان
داون؛ ئەوانە خاوهن ئاوهزىن.

(۱۹) ئاخۇ كەسى ئازارى بۇ بىيار درا،
تو دەتونى - كەسى لە ناو ئاگردا بى
- رىزگارى كەى؟

- (۳۴) هه‌رچى خۆيان ئاره‌زوو كەن، په روه‌رېنیان دەيان داتى؛ پاداشى هه‌موو كارچاكان هه‌روا دەبى.
- (۳۵) هه‌تا خودا خراترین كارى كەوا كردوويانه بىه‌خشىت و باشتىر لەوهى كارى چاكىان پىك هېيناوه، پاداشى خۆيان بىداتى.
- (۳۶) تو بەوانەي غەيرەز خودان، دەترسىنن؛ مەگەر هەر خودا بەس نىيە كە ئاگاي لە عەبدى خۆي بى؟ هەر كەسيكى خودا بىگەلى لى بگۇرى، كەس ناتوانى بىبەرى بى.
- (۳۷) هەر كەسيكىش خودا شارەزاي كردى، كەس ناتوانى لە بىگەلى خودا كلى كا. بوج نازانن خودا خاوهن دەستەلات و تۆلەسىنن؟
- (۳۸) ئەگەر تو لەوانە پرسى: كى ئەم عاسمانانه و هەرددى وەدى هېينا؟ بىگومان هەر بىزىن: خودا. بىزە: ئىوه ئە و شتانەي- غەيرەز خودا - دە پەرستن، چۈن دەبىنن؟ ئەگەر خودا گەرهەكى بى، تووشى بەلايەكم بكا، ئاخۇ ئەوان بەلائى لە سەر من لا دەبەن؟ يان ئەگەر خوا بەر بەزىي خۆيم بخا، ئەوان پىش لەو بەزە دەگرن؟ بىزە: من هەر خودام بەسە و خۆسىپىران، خۆيان هەر بە ئە و دەسىپىرن.
- (۳۹) بىزە: گەلۇ! ئىوه كارى خۆتان بکەن، منىش وا كارى خۆم دەكەم؛ ئا بهم زووانەش تى دەگەن:
- (۴۰) كېيە تووشى ئازارى ئايرووبەرە دى و جەزىدەي لە بىنە نەھاتووى بەسەردا دى.
- ناھەقانىش دەوتى: دەبچىزنى سزاي كردى و كە خۆتان!
- (۴۱) پېشىنەكانى ئەمانىش بىۋايان بە خوا نەھېن؛ لە شويىنەكە وە ئازاريان بۇ دابارى كە هەر هەستىشىان پى نەكەرد.
- (۴۲) خودا دەردى سووکايهتى لەم دنيادا پى چەشاندىن؛ گەر بزانن، ديارە ئازارى ئەو دنيا مەزن تە.
- (۴۳) وائىمە لەم قورئانەدا بۇ ئەم خەلکە هەموو جۆرە نەزىلەمان هېينايە وە؛ شايەت پەندى لى وەرگەن.
- (۴۴) قورئانىكە بە عارەبى و خېچ و خوارى تىدا نىيە؛ بەشكۇو لە خودا بىرسىن.
- (۴۵) خوا دوو مرو بە نموونە دېنېتە وە: يەك خولامى چەند كەسى دىز بە يەكتىرە، ئەوى تريان خولامى تاقە كەسيكە؛ ئاخۇ ئەم دووانە وەك يەكىن؟ سوپاس بۇ خواس. بەلام زۆربەيان نەزانن.
- (۴۶) تۆش دەمرى و ئەوانىش دەمن.
- (۴۷) پاشان لە رۆزى قيامەتا كېشى ئىوه دېتە وە لاي پەرەندە.
- (۴۸) سا كى لەو ناھەقتە درۆ بۇ خوا هەلبىبەستى و ئەم راستە كە بۆي هاتووە، نەى سەلمىنى؟ ئاخۇ بۇ خودانەناسان لە دۆزەھەدا جىڭە نىيە؟
- (۴۹) ئەو كەسە راستە كە هېينا و راستى سەلماند، ئەوانە لە خوا دەرسىن.

هی ئهوان بى، ئهیکەنە بارتەقاى خۆيان، لە جەزرهبەی خراپى دۆزى سەلايە رزگاريان كا؛ ئهوسا شتىكى وەهایان - لەخوداوه - دىتە بەرجاۋ، كە هەر بىرىشىيان بۆى نەچووه.

(٤٨) ئەمەشيان بۆ ئاشكرا بۇ كە چەند خراپەيان دەكرد؛ ئەو شتانەي ئهوان گاللەيان پى دەكرد، دەورى گرتۇون.

(٤٩) سا هەر وەختى مرو تۈوشى بەلايەك دى، لە بەرمان دەپارىتەوه؛ پاشان ئەگەر بەھەرەيەكمان پى گەياندىن، بىزىن: ھونەرى خۆمانە. ھېچ نازانن ئەمە ئەزمۇونە بۇ ئهوان؛ بەلام دىارە زۆربەيان لە نەزانانن.

(٥٠) ئەوانەي پىش ئەوانىش بۇون هەر ئەو قسەگەلىانە كرد؛ بەلام ھەرچى ئەوان كردىان، ھېچ بەھەرەيەكى بۇ نەدان.

(٥١) ئەوسا سزاى كارى خراپى خۆيان دى. ئەو كەسانەش كە لە ناو ئەم مەردمەدا غەدر دەكەن، پاداشى خراپەي خۆيان دەرىتەوه و ناتوانن خۆ رزگار بکەن.

(٥٢) چۆن ھېشتا نەيانزانىيە كە بىزىو بەدەست خودايە؛ بە هيىندىكان زۆر دەدا و بە هيىندىكەن كەم؟ زۆر نىشانە لەمەدا ھەن بۇ گەلى كە يېواى ھەبى.

(٥٣) بىزە: ئەى عەبدەكانى من! ئەى ئەوانەي كە بە لادان لە ئەندازە، ناھەقى و لەخۆ كردووه! نابى بىيە لە بەزەبى خوا ناھومىد بن، چۈنكە لە

(٤٤) ئىمەين كە ئەم كتىبەمان بە راستەكى بۇ توپەوانە كردووه؛ كە مەردم لە سۆنگەي ئەوا شارەزا بن. ھەر كەسىكى شارەزا بى، قازانجى ھەر بە خۆى دەگا و ھەر كەسىكىش لە بىزى لا دا، دەرى خۆى جووللاوھتەوه و تو بىكارى ئەوان نى.

(٤٥) ئەوانەي كە دىننە مردن، ئەوانەش كە دەخەورا چۈون و نەمردوون، خودايە گىانيان رادەگىرى؛ ئەوي دىكەش تا وەختىكى دىيارى كراو دىللىتەوه. لەمەدا زۆر نىشانە ھەن بۇ ئەوانەي رادەمىيەن.

(٤٦) ئاخۇ غەيرەز خودا تاكاكارگەلىكىيان بۇ خۆيان پەيدا كردووه؟ بىزە: گەرچى نە ھېچ شتىكىيان بەدەستە و نە تىش دەگەن؟

(٤٧) بىزە: تكا - سەرلەبەر - ھەر بۇ خودايە؛ عاسمانەكان و زەمینىش ھەر سەر بەون. لە ئاكامدا ھەر بۇ لاي ئەو دەبرىنەوه.

(٤٨) ھەرگا ناوى خوداي يەكتا بە ياد بکرى، ئەو كەسانەي باوهەريان بەو دنيا نىبيە، دلىان بەو ناوه دەشىۋى؛ ئەگەر باسى غەيرەز خودايان لا دەلىن، وەكەيف دىن.

(٤٩) توپىزە: ئەى خوداي مەزن! ئەى داھىنەرەي عاسمانەكان و زەمین! زانا بە نەديار و دياران! توپى بە كارى عەبدانى خوت رادەگەي و ئەو كىشەي لە ناوياندا بۇو، كۆتاى دەكەي.

(٥٠) ئەو كەسانەي پىشەيان ناھەقى بۇوه، ئەگەر ھەرچى لەم سەرزمىنەدا ھەيە و هيىندهى تىريش

خودا خۆی رزگاریان ده‌کا؛ نه تووشی
ناخوشی ده‌بن، نه خەم دەخون.

(٦٢) هه‌رچى هە‌ئەیه هه‌موو دەسکارى
خودايە و ئاگايى لە هه‌موو شت هە‌ئەيە.

(٦٣) كليل گەللى ئاسما‌نەكان و
زەمینى بەدەست ئە‌وه. هە‌ئەوانە
زيانبارن كە لە نيشانەكانى خوا
حاشايان كرد.

(٦٤) يىزە: ئاخۇ ئىۋە لە منتان گەرهەكە
غەيرەز خودا شتىكى تر بېرسىتمۇ؟
ئە‌ي نەزانان.

(٦٥) ئىمە بە تۆ و بەوانەش كە بەرلە
تۆ بۇون، رامان گەياند؛ هە‌ر كەسى تر
بېرسىتى، بىن گومانە كارەكەتلى
پوچھەل دەبىن و لە رىزەزى زيانبارانى.

(٦٦) تەنها خودا بېرسىتمۇ و دەگەل
شوكربىزىران بە.

(٦٧) خودايان - وەكoo بىيىستە -
نەناسىيە. رۆزى سەلا زەمین هه‌موو
وا لە ناو مىشتى ئە‌ودايە و
ئاسما‌نانيش بە دەستى ئە‌ي
بېچرانەوە. خودا پاك و بەرزترە لەو
شتانە ئەوان دەيکەنە شەرييکى.

(٦٨) دەكەلەشاخ دەمېندرە، ئە‌وسا
ھەركى لە عاسما‌نان و زەمین، بىن
ھۆش دەبن؛ مەگىن كەسى خوا حەز
بکا. جاري تر فۇوي پىدا كرا، كەچى
لەپر هه‌موويان راستەوە دەبن و بە
چاوى خۆيان دەيىين.

(٦٩) ئەم زەمینەش بە تىشكى
پەروەرىنى خۆي رۈوناڭايى تى
دەگەرى و كەتىبى خوا دىتە گۆر و
پىغەمبەر و ئاگاداران دىنەبەرى و چۆن

ھە‌موو گوناھىك چاودەپوشى؛ ئە‌و
لىپوردە و دلوقانە.

(٥٤) وەگەرېنە لاي پەروەرنەدى خۆتان
و خۆتان هەر بەوي بىپېرن، بەر لەوە
ئازارتان بۇ بىن و كەسيش دەھاناتان
نە‌يە.

(٥٥) بکەونە شوين ئە‌و دەستوورە
پەروەرنە و بۆتاني نارد و لە هه‌موو
شت باشتە؛ بەرلەوە ئازارتان بۆبىن
لەنەكاوىك - كە هە‌ر هە‌ستىشى
پىن ناكەن.

(٥٦) نە‌كا ئە‌وسا كەسى بلى: ئە‌ي
مخابن، من لە فەرمانبهرى خودا
درېغىم كرد؛ رەگەل گەپ پىن دەران
كە‌وتم.

(٥٧) يان بىيىزى: ئە‌گەر خودا
بەرەخۆي رىبى نيشان داپام، منىش
لە پارىزگاران بۇوم.

(٥٨) يان وەختى كە ئازار دەبىنى،
بىيىزى: بىرلا بگەرابامەوە و بچوومايد
رىزى ئاكارچا كانەوە.

(٥٩) خۆ گەلېك لە نيشانانى منت بۇ
ھات؛ باوهەرىت پىيان نەھات و لە
خۆبەزل زانىنى خۆت، چۈويە رىزى پىن
نەزانان.

(٦٠) رۆزى قيامەت تۆ دەبىنى ئە‌و
كەسانەى درۆيان بۇ خوا ھەل
دەبەست، رۈوييان رەشه. ئاخۇ بۇ
خۆبەزل زانان شوينىك لە دۆزەھدا
نېيە؟

(٦١) ئە‌و كەسانەى خۆيان پاراست -
لەبەر ئە‌وە بە رىكەي رزگاريدا چوون -

(٧٥) فرشته‌کانیش ده‌بینی، له دهوری
ته‌خت خول ده‌خون و په‌سنی پاکی
په‌روه‌رندہ‌ی خویان ده‌دهن. هه‌رچون
دراسته، وا به ناویان راگه‌یشتون و
ئیژن: سوپاس بو په‌روه‌رندہ‌ی گش
جیهان.

راسته، به کاری هه‌مووان راده‌گهن و
غه‌در له هیچ که‌س ناکری.

(٧٠) هه‌ر که‌سی هه‌رچی کردووه -
به ته‌واوی - پاداشی پی ده‌گاته‌وه.
خودا هه‌ر خوی له هه‌مو
کرده‌وه کانیان ئاگاداره.

٤٠. غافیر

وه ناو خودا که ده‌هنده و دلوقانه
(١) حا، ميم.

(٢) ئەم كتىبە له‌لايەن خواي خاوهن
ده‌سته‌لاتى چازانه‌وه نارداروه؛

(٣) كه له گوناھان ده‌بوروى و
په‌شيمانى قبۇول دەكە و له جەزره‌به
توندوتىزە. چاكە هه‌ر بە دەس خویه‌تى
و جىگە له خوی هېچ شت بو په‌رستن
نابى و هه‌موو شت دېتەوه لاي ئەو.

(٤) غەيرەز خودانه‌ناسە‌كان، هېچ
كەسی له‌سەر نيشانه‌كانى خودا
كىشە ناكا. گەر و خوليان بە شاراندا،
نه‌كا تو هەلخەلەتىنى.

(٥) هۆزى نووھىش پىش ئەمانه و
چەند كۆمەلېش له‌دواى ئەوان، يروايان
بە خوا نەھىينا. هه‌ر كۆمەلى پەلامارى
پېغەمبەرە‌كەی خوی داوه تا بىگرن و
ئازارى دەن؛ به قسەي هېچىش
ويستووپيانه جى بو راستى نەھىلە‌وه.
ئىتر بە غەزەب گرتۇومن؛ دەسا سزاي
من چلۇن بۇو.

(٧١) ئەو كەسانەي حاشايان له خوا
كردووه، بو جەهەندەم به كۆمەل
رەپېچەك دەدرىن. هه‌ر كه لىنى نزىك
بوونەوه، دەرگاکانیان بو ۋەدەكەن؛
گزىرە‌كانى جەهەندەم پېيان ئىژن: ئاخو
ئىوه پېغەمبەرتان - له خوتان - بو
نەهاتبوو، نيشانانى په‌روه‌رينتان بو
وھخويىن و ترسى تووشبوونى
ئەمپۇتان وەبەرىيىن؟ ئىژن: بەلى،
بەلام بەلىنى ئازاردان بو ئىمە كە
خوانەناس بۈوين، جىيى خویه‌تى.

(٧٢) ئىژن: له دەرگاى جەهەندەم
بچنەزورى و تا هەتا هه‌ر له‌ويدا بن؛
جيڭە ئەوانەي به فيزن، چەند خراپە!

(٧٣) ئەو كەسانەش كە هه‌ر له
په‌روه‌رندەيان ترسىيان بۇوه،
ده‌سته‌ده‌سته بەرەو بەھەشت بەرى
دەكرين و دەرگايان بو دەكرينەوه و
كاربەدەستانى بەھەشتى پېيان ئىژن:
دروود له‌نگۆ، بەخېرەتان، بچنەزورى و
ھەروھەر، هه‌ر له‌ويدا بن.

(٧٤) ئىژن: شوکرانه بو خودا، كە
بەلىنى بەئىمە دا، وەراست گەرا و
ئەو زەمينە دا به ئىمە و له و
بەھەشتا، كوى ئارەزوو كەين لىنى
ده‌بىن. ئەو پاداشەي دراوه به
خەباتكاران چەندە باشە!

به به‌ردا کردووین؛ پى لە گوناھى خۆدەزىن، ئاخۇ دەرەتازىك ھەيە؟

(۱۲) ئەمەتان بۆيە بەسەر دى، چونكە ھەرگا مەردم خوايان دەپەرسىت و ھېچى تر نا، حاشاۋ دەكرد؛ بەلام كاتى شەريكيان بۇ ئە دادەنا، ئىيۇھ باوهەرتان دەھەيىنا. فەرمان تەنیا بۇ خوداي بەرز و مەزنە.

(۱۳) ھەر ئە و نىشانانى خۆيتان بۇ دەنۋىنى و لەو حەوايە بىزىوتان بۇ بەرى دەكى. تەنیا كەسى لەو ئامۆڭگارىيە تىىدەگا، كە رۈوۈھەر بەرە و خودا بى.

(۱۴) دەسا ئىيۇھ بە دلىاکى ھەر ھانا بۇ خودا بەرن و دىنى پاكىزان بۇ ئە و بى؛ جا با خودانەناسانىش بىنى توورە بن.

(۱۵) پلهى بەرز وا لاي ئەون، خاوهەن تەختە؛ بە فرشتهى تايىھەتىدا ولامى خۆى بۇ ھەر كەسى لە عەبدانى خۆى حەز بىكا، بەرى دەكى؛ تا لە رۆزى - كە تۈوشىيان دى - بىانترسىننى.

(۱۶) ئەھى رۆزى - كە ھەمووميان دىنەوە دەر - هيچ شتىيکيان لە خودا نەيىنى نىيە. لەو رۆزەدا فەرمانىرەوايى بۇ كىيە؟ ھەر بۇ خوداي تاك و تەنیا ي بە سەر ھەموو شىتمىدا زاللە.

(۱۷) لەو رۆزەدا ھەر كەس ھەرچى كردووېتى، سزاى كارى خۆى دەبىنى؛ ئەم رۆزە هيچ غەدرىيک نىيە. خودا بەلەز بە كاروباران ىرادەگا.

(۱۸) تۆ لەو رۆزە بىانترسىنە كە لەنەكاو تۈوشى دەبن. لەو دەمەى كە ھەموو دلىك لە قورگان نزىك دەبنەوە و ھەموو ھەر پىش دەخۇنەوە. ئەوانەى

(۶) بەلېنى پەروەرنىدە تۆ لەسەر ھەمۇ ئەوانەى خودانەناس بۇون، وَا ھاتە جى كە ئەوانە جەھەندەمەن.

(۷) ئە و كەسانەى تەختى خوايان ھەلگرتووه و ئەوانەى بەدەورى ئەودان، بە سوپاسى پەروەرنىدەيان خەرىكىن و يروايان ھەر بە وى ھەيە و داواى بوردىن بۇ خاوهەن باوهەران دەكەن: ئە پەروەرنىدە ھەمۇمان! دىيارە بەزەبى و زانىنت ھەمۇ شتى داگرتووه؛ ئەوانەى دەگەرېنەوە و پەيرەھى رېڭەتى تۆ دەبن، لە گوناھەكانىيان بىبۇرە و لە ئازارى بە ئاگريان بېپارىزە.

(۸) ئە پەروەرنىدە ھەمۇمان! بىشىانىزىرە ناو باغاتى ھەمېشەبى، كە خۆت بەلېنىت پى داون؛ ئە و كەسانەش كە لە باوانى ئەوان و ھاولفيان و بەرە و تۆرەمە ئەوانىش - كە ئاكارى چاكىيان بۇوه - وەل ئەوان بن؛ ھەر خۆت خاوهەن دەستەلات و لەكارزانى.

(۹) لە خراپەش بىانپارىزە. ھەر كەسىكى لە خراپە بىپارىزى، لەو رۆزەدا بەر بەزەبى تۆ دەكەۋى؛ كە ئەمەش سەركەوتىكى زۆر مەزنە.

(۱۰) ھاوار لەو كەسانە دەكى كە خودايان نەناسىيە: بىگومان توورەبىي خودا لەر كە خۆتان ھەتائە، گەورەترە؛ چونكە ئىيۇھ بانگتان دەكەن باوهەريو بە خودا ھەبى، كەچى ئىيۇھ حاشا دەكەن.

(۱۱) ئىزىن: ئە پەروەرنىدەمان! تۆ دوو جاران ماراندووتىن؛ دوو جارانىش ژىانت

(۲۶) فیرعهون وتی: لیم گه‌رین مووسا
بکوژم؛ با ئه و هاوار بۇ په روه‌نده‌ی
خۆی بەری؛ من ده‌ترسم دینه‌که‌تان
بگۆریت و پشیوینی له‌م زه‌مینه‌دا
بنیت‌وه.

(۲۷) مووسا گوتی: هانا ده‌به‌مه بەر
که‌سی - که منیش و ئیوه‌شی
په روه‌راندووه - بـمپاریزی لـه هـه مـوـو
خـوبـهـزـلـزاـنـیـ کـهـ باـوـهـرـیـ بـهـ رـوـزـیـ
قـیـامـهـتـیـ نـیـیـهـ.

(۲۸) پیاوی لـهـخـزـمـانـیـ فـیـرـعـهـونـ - کـهـ
باـوـهـرـیـ بـهـ خـواـهـبـوـوـ،ـ بـهـلـامـ
باـوـهـرـهـکـهـ خـۆـیـ ئـهـشـارـدـهـوـ - گـوـتـیـ:
ئـیـوهـ چـلـوـنـ پـیـاوـیـ وـهـهـ دـهـکـوـزـنـ،ـ ئـیـزـیـ
خـواـ پـهـ رـوـهـرـنـدـهـمـ وـ لـهـ پـهـ رـوـهـرـنـدـهـیـ
خـوـشـیـراـ،ـ چـهـنـدـ نـیـشـانـهـیـ زـورـ ئـاشـکـرـاـیـ
بـوـ هـاـوـرـدـوـوـنـ ئـهـگـهـرـ دـهـلـیـنـ:ـ درـوـ دـهـکـاـ،ـ
وـهـ بـالـ درـوـیـ بـهـ ئـهـ سـتـوـیـ خـۆـیـ.
ئـهـ گـرـیـشـ قـسـهـیـ رـاسـتـ دـهـکـاـ،ـ
لـهـ وـانـهـیـ ئـهـ وـیـتـانـ دـهـلـیـ،ـ هـیـنـدـیـکـیـانـوـوـ
هـهـ بـهـ سـهـرـ دـیـ؛ـ چـونـکـهـ خـودـاـ مـرـوـیـ لـهـ
رـادـهـ لـادـهـرـیـ درـوـزـنـ شـارـهـزاـ نـاـکـاـ.

(۲۹) گـهـلـوـ! ئـهـمـرـوـ فـهـرـمـانـرـهـوـایـیـ بـوـ
ئـیـوهـسـ؛ـ لـهـمـ هـهـرـدـهـشاـ ئـیـوهـ زـالـنـ؛ـ
ئـهـ گـهـرـ خـواـ بـهـ گـزـمانـداـ بـیـ،ـ ئـهـوـساـ کـیـ
یـارـیـمـانـ دـهـکـاـ؟ـ فـیـرـعـهـونـ گـوـتـیـ:ـ چـیـ
خـۆـمـ بـهـ چـاـکـیـ دـهـبـیـنـمـ،ـ هـهـرـ ئـهـوـهـتـانـ
پـیـشـ دـهـکـهـوـمـ وـ هـهـرـ ئـهـ وـرـیـگـهـیـ کـهـ منـ
نـیـشـانـتـانـیـ دـهـدـهـمـ،ـ رـاستـهـرـیـیـهـ.

(۳۰) کـاـوـرـاـیـ خـاـوـهـنـ بـیـرـوـاـ گـوـتـیـ:ـ گـهـلـوـ!
منـ لـهـوـهـ دـلـخـورـتـمـ ئـهـ وـ بـهـلـاـیـهـیـ بـهـ سـهـرـ
خـهـلـکـیـ تـرـ هـاتـوـوـهـ،ـ بـهـ سـهـرـتـانـ بـیـ؛ـ

(۳۱) وـهـ کـرـوـوـدـاـوـیـ هـوـزـیـ نـوـوـحـ وـ عـادـ وـ
سـهـمـوـودـ وـ ئـهـ وـانـهـیـ پـاشـ ئـهـوـانـ بـوـونـ.
خـواـ نـایـهـوـیـ نـاـهـهـقـیـ لـهـ عـهـبـدـانـ بـکـاـ.

ناـهـهـقـیـکـارـنـ نـهـ هـیـچـ دـوـسـتـیـانـ دـهـسـ
دـهـکـهـوـیـ،ـ نـهـ کـهـسـیـ تـکـایـ بـگـیرـیـ.

(۱۹) خـواـشـ دـهـزـانـیـ کـیـ چـاوـیـ
غـهـیـانـیـ هـهـیـهـ وـ چـیـانـ لـهـ دـلـداـ
شـارـدـوـتـهـوـهـ.

(۲۰) خـواـ بـهـرـاـسـتـیـ پـیـرـادـهـگـاـ.
ئـهـوـانـهـیـ ئـهـوـانـ هـاـنـیـانـ دـهـبـهـنـ بـهـ -
غـهـیـرـهـزـ خـودـاـ - هـیـچـ کـارـیـکـیـانـ لـهـ دـهـسـ
نـایـهـ.ـ هـهـ خـوـدـاـیـهـ کـهـ بـیـسـهـرـیـشـ وـ
بـیـنـایـهـ.

(۲۱) ئـاخـوـ ئـهـوـانـ بـهـ زـهـمـینـدـاـ نـهـ گـهـرـاـونـ،ـ
تاـ بـزاـنـ چـارـهـنـوـوـسـیـ پـیـشـینـهـکـانـیـ
ئـهـوـانـهـ چـتـوـ بـوـوـهـ؟ـ لـهـوـانـ بـهـ ھـیـزـتـرـ بـوـونـ وـ
لـهـوـ زـهـمـینـهـ شـوـیـنـهـوـارـیـشـیـانـ زـوـرـتـرـهـ؛ـ
لـهـتـوـلـهـیـ گـوـنـاـھـهـکـانـیـانـ خـواـ گـرـتـنـیـ وـ
کـهـسـ لـهـخـوـدـاـیـ نـهـپـارـاـستـنـ.

(۲۲) کـهـ ئـهـوـانـهـ پـیـغـهـمـبـهـرـیـانـ بـهـ
نـیـشـانـهـیـ ئـاشـکـرـاـوـهـ هـاـتـبـوـونـهـ لـاـ وـ
پـیـرـوـایـانـ پـیـ نـهـکـرـدـبـوـونـ؛ـ ئـهـوـیـ چـاخـیـ
خـواـ گـرـتـنـیـ.ـ خـواـ تـوـانـایـهـ وـ سـزـادـانـیـ
تـونـدـوـتـیـزـهـ.

(۲۳) [لـهـوـ بـارـهـوـهـ بـهـ چـهـنـدـ نـیـشـانـهـیـ
خـۆـمـانـ وـ بـهـ بـهـلـگـهـیـهـکـیـ ئـاشـکـرـاـوـهـ،ـ
موـوـسـامـانـ نـارـدـ،ـ

(۲۴) بـوـ لـایـ فـیـرـعـهـونـ وـ هـامـانـ وـ بـوـ
لـایـ قـلـرـوـونـ.ـ هـهـمـوـ گـوـتـیـانـ:ـ جـادـوـگـهـرـیـ
درـوـزـنـهـ.

(۲۵) وـهـخـتـیـ لـهـلـایـنـ ئـیـمـهـوـهـ دـیـنـیـ
رـاسـتـیـ بـوـ دـهـرـخـسـتـنـ،ـ گـوـتـیـانـ:ـ کـورـانـیـ
ئـهـوـانـهـیـ وـهـلـ ئـهـ وـ پـیـرـوـایـانـ هـیـنـاـوـهـ،ـ لـهـنـاـوـ
بـهـرـنـ وـ ژـنـهـکـانـیـانـ بـهـزـینـدـوـوـبـیـ بـهـیـلـنـهـوـهـ؛ـ
بـهـلـامـ فـیـلـیـ خـوانـهـنـاسـانـ هـهـرـگـیـزـ
سـهـرـیـ نـهـ گـرـتـوـوـهـ.

(۳۸) ئەو كەسەى خاوهن باوهەر بۇو،
گوتى: گەلۇ! شوئىم كەون، من
راستەریتان شان دەدەم.

(۳۹) گەلۇ! ئەم ژىنى دنيا يە هەر
سەرىكە و دەپىتەوە؛ مالى ئەولا
يە كجارييە.

(۴۰) هەر كەسى خراپە بكا، هەر بە
ئەندازەى خراپەى سزا دەدرى. هەر
كەسيش ئاكارى چاڭ بن - چ نىر، چ
مىن - و باوهەر بە خودا هەبى، ئەوانە
دەچنە بەھەشت و بى ژمارە ھەموو
بېشىكىيان ھەيە.

(۴۱) گەلۇ! چىمە، من دەمەوى
رەزگارتان كەم، ئىۋە لە منتان گەرەكە
بېچمە ئاڭر؟

(۴۲) دەتانەوى لە خودا حاشا بىھەم و
شتى وا بېرسىتم و بىانكەم بە
شەرىكى خوا، كە هيچ زانستىم پى
نىيە؛ كەچى من گەرەكمە ئىۋە رەوو
بىكەنە لاي ھەرە بەدەستەللاتى گوناھ
بەخش.

(۴۳) بېڭومان ئىۋە دەخوازن من شتى
وا بېرسىتم كە لە دنيا و لە قيامەتى
هيچ كارىكى لەدەس نايە. ھەموومان
دەگەرېينەوە بۆ لاي خودا و ئەوانە لە¹
قاس دەردەچن، هەر تۈوشى
جەھەندەم دەبن.

(۴۴) جائەو دەمە قىسەى منتان دېتەوە
بىر. كارى خۆم بە خوا دەسپېرم؛ خودا
چاوى لە عەبدەكانى خۆى ھەيە.

(۴۵) خوا ئەوى لە ئاكامى خراپى ئەو
فېلەى دەيانىكىد، رەزگار كرد و ھەرچى
سەر بە فيرۇعەونى بۇون، بەلا
دەناوه خۆى گرتىن.

(۴۶) گەلۇ! لېتان نىگەرانم لەورۇزەدا لىو
بىقەوەمى كە دەپىتە ھاوار ھاوار.

(۴۷) ئەوى رۇزى كە ھەمووتان بەرەو
پاش دەگەرېنەوە و ھەرادەكەن؛ كەس
ناتوانى لە خودا رەزگارتان بكا. هەر
كەسىكىش خودا رېكەلىنى بگۇرى،
ھېچ كەس نايختا وە سەرەرى.

(۴۸) لەمەو بېشىش يۈوسف بە
چەندىن بەلگەوە ھاتە ناوتان؛ كەچى
ئىۋە لە بەلگە كانى دوودىل بۇون،
باوهەریتان پى نەھىيەنا. وەختى كە مەد،
گوتىان: ئىتىر پاش ئەو خودا ھېچ
پېغەمبەرى ناپېرى. دەسا ئاوا هەر
كەسىك دوودىل بكا و لە ئەندازەى
خۆى دەربىچى، خودا رېكەلىنى بى
دەگۇرى.

(۴۹) ئەو كەسانەى كە بى ئەوە
بەلگەيەكىان بۆ ھاتبى، لەمەر
نىشانە كانى خوا كىشە دەكەن، لەلاي
خودا و باوهەرداران كارى زۆر نابەجى
دەكەن. خوا دلى ھەر خۆبەزلەزىكى
زۇردار، وا مۇر دەكە.

(۵۰) فيرۇعەون گوتى: ئەى هامان! بچو
قەللايەك بۆ من ساز كە، بەشكۇو
بىھەم بەو ئاسسو دوورە دەستانە؛

(۵۱) ئاسسو كانى ئاسماňەكان؛ بېۋانمە
خودا كە مۇوسا. منىش دەلىم درۋ
دەكەن؛ ئابەم جۆرە فيرۇعەون كارى
گەندى خۆى بەجوان زانى و بۇو بە
لەمپەرى سەرەرېكەى. هەر فېلىكى
فيرۇعەون بۆ خۆى دۆزىيەوە، بەفيئە
چوو.

بەکەلەپوور - بۇ تۆرەمە ئىسراييل
بەمینىتەوە.

(٥٤) كەرىگەيان نىشان دەدا و
بىرەوهەرىيە بۇ كەسانى خاوهن ئاوهز.

(٥٥) خۆرابگە، بەلىنى خودا دېتە
جى. بۇ گوناھت داواى لېبوردنى بکە و
ھەموو بەيانى و ئىواران - بە شوکەوه
- ھەر پەسىنى پاكىي پەروەرنەدە
خوت بده.

(٥٦) ئەو كەسانە لەمەر نىشانانى
خودا كېشە دەكەن - بەبى ئەوهى
ھىچ بەلگەيان بۇ ھاتبى - جگە لە فيز،
ھىچ شتىيان لە دلدا نىيە و ھەرگىز بە
ئارەزوو ناگەن. سا تو: پەنا بە خوا بىه:
ھەر خۆي بىسەر و زانايە.

(٥٧) داهىنانى ئەم عاسمانان و
زەمبىنە، لە وەدى ھىنانى مەردم
گەينىڭترە؛ بەلام مەردم زۆرىيەيان ئەمە
نازانن.

(٥٨) كۆر و چاوساڭ وەكoo يەك نىن؛
ئەو كەسانەش كە بۇونە خاوهن باوەر و
ئاكار چاكن، دەگەل خراپكارەكاندا نابن
بەيەك. ج ھەندىك ئەوانە
بىردىكەنەوە.

(٥٩) هاتنى رۆزى سەلايە، ھىچ
گومانى تىدا نىيە؛ بەلام زۆرىنە ئەم
خەلکە بىروا ناکەن.

(٦٠) پەروەرنەتان گۇتوويمە: لە بەرم
بىپارىنەوە، ئەوسا بە دەنگتائەوە دىم.
ئەو كەسانە - ھەر لەبەر
خۆبەزلىزائىن - نايانەوى بىمەرسىن، بە
زەبوونى دەچنە دورجەھەندەمەوە.

(٤٦) ھەموو سېيىدە و ئىواران دەيانىنە
سەر ئاور و رۆزى كە سەلا رادەبى
[فەرمان دەدرى]: سا دەستە و
بەستە كە فېرۇھون، زۆر بەتوندى
ئازار بدهن.

(٤٧) كە ئەوسا لەناو ئاگردا كېشە
دەگەل يەكتە دەكەن. بىھىزە كان بە
خاوهن ھىزە كان ئىزىن: ئىمە شوين ئىيە
كە وتبۇوين، ئاخۇ ئىيە پېتان دەكىرى
بەجىي ئىمە لەو ئاگرە، بەشىك بۇ
خوتان ھەلگەن؟

(٤٨) بەھىزە لەخۆبایيە كان ئىزىن:
ھەموو لە ئاگرداين. خودا بە كارى
عەبدانى وا رادەگا.

(٤٩) ئەو كەسانەش كە چوونە ناو
ئاگرەوە، لە گۈزىرە كانى ئاگر داوا
دەكەن: لە بەر پەروەرنە خوتان بۇن
وەپارىن، رۆزىكىمان لەو ئازارە بۇ كەم
كاتەوە.

(٥٠) ئىزىن: ئاخۇ ئىيە پېغەمبەرە كان تان
بە نىشانە ئاشكراوە نەھاتە لا؟
ئىزىن: بەللى. ئىزىن: دە خوتان وەپارىن؛
ديارە نزاي خوانەناسان، بەشى ھەر
بە قېرۇچۇنە.

(٥١) بى گومانە ئىمە پېغەمبەرەنمان و
ئەو كەسانە كە وا بىروايان ھىنماوه، لە
زىانى ئەم دنیايدا و لەو رۆزەشدا كە
شايەتان راس دەبنەوە، يارى دەكەين.

(٥٢) ئەوي رۆزى كە ناھەقان پاكانەيان
سوودىكىيان بى ناگەيەنى و گىشتىان
بەنەحلەت كراون و نالەبارتر مالىيان
ھەيە.

(٥٣) ئىمە ھۆي رېنۋىنیمان دا بە
مووسا و كارىكىمان كرد كەتىبە كە -

به خودا دین ههتا ده بن به خورتیکی
خورت و پاشان به پیری ده گهن و
هیندیکیشتن بهر لهوه پیر ببن ده مرن.
ههتا ده گهن به ئهو کاتهی که بوتان
دیاری کراوه، شایهت [له خوتان]
رامین.

(۶۸) هه خویه‌تی ژینی دهدا و
ده شمرینی. هه کاریکی گه ره کی
بئ، هه پیی ئیزی: ببه و، ده بئ.

(۶۹) ئاخو ئهوانهت نه دیوه که له
نیشانانی خودا کیشه ده کهن، چلۇن
رى له خو ده گورن؟

(۷۰) ئهو که سانهی که هه ریوايان
نه هینا بهم قورغانه و بهو شستانهی
پېغەمبەرانمان بۆ ناردوون، زۆر
ناخایه‌نی تىدەگەن.

(۷۱) ئهوسا که هه ریکه چەند تۆقى
ده ملدایه و به زنجیر رایان ده کیشن،

(۷۲) بۇناو ئاویکی زۆر گەرم و لە دوای
ئه وه لەناو ئاگردا گې ده گرن.

(۷۳) ئهم جاره لیيان ده پرسن: کوان
ئهوانه ده يانگوت شەريکى خودان؛

(۷۴) غەيرەز خودا. ئیزن: لە بەر چاومان
ونن؛ خو ئیمە لە سەر دنياش بۈوين،
غەيرەز خوامان نه دەپەرسىت. خودا ئاوا
خوانه ناسان گومپا دەكى.

(۷۵) سا ئەمە گۆرى گیانتان بئ!
چونكە ئیوه له سەر زەمین بە نازەوا
کە يفۇو دە كرد؛ بادى هە وايتان دەنواند.

(۷۶) له دەرگاكانى جەھەندەم بچنە
ئه دیو و تاھەتايە له ويىدا بەمینە وە.
جىگەي خوبەزلزانە كان چەند ناخوشە!

(۶۱) هه خودايە شەوي بۆ ئیوه پەيدا
كرد، كە تىيىدا بجه سىنە وە و رۆزىشى
بۆ دىتن دانا. خودا چاكەي دەربارەي
مەردم كردووه؛ بەلام زۆرىيە ئەم
مەردمە ناسپاسن.

(۶۲) ئەم خودايە ئیوه پەر وەر دە
كردووه و وەدى هىنى هەموو شتە؛ له
غەيرەز ئه و هيچ شت بۆ پەرسەن
نابىن. دەرى چۆن له هەق كلا دەكرين؟

(۶۳) هه بە متەرزە ئه و كەسانەي له
نیشانەكانى خودا حاشا دەكەن،
لە وەرىاستە كلا دەكرين.

(۶۴) ئه و خودايە سەر زەمینى بۆ ئیوه
كردە نشييمەن؛ ئاسمانىشى لە سەر
بەر زەركەنە وە. ئه و بىچىمى بە ئیوه
داوه، له هەموو بىچىمەك جوانترە.
بىزىوي باشى پى داون. هەر ئه و
خواي پەر وەر يىنتان. بەر زى و پېرۇزى بۆ
خودا، كە پەر وەر يىنى دنيا يە.

(۶۵) هه زىندىووه و له غەيرەز ئه و
هيچ پەرسەن وە كى نىيە. دەسا ئیوه
بە دلىپاکى هه رەhana بۆ خودا بەرن و
دېنى پاڭزاتان بۆ ئه و بئ. سوپاس بۆ
خوداي راهىنەرەي هەموو جىهان.

(۶۶) بىزە: من پاش ئه و بەلگانەي
لە لاين پەر وەر نەمە بۆم هاتووه، بىم
نه دراوه ئه و شستان بېپەرسەن كە [خوا
نин و] ئیوه هانىيان پى دەبەن؛ هەر
فەرمانىم پى دراوه خۆم بسىپەرم بە
راھىنەرەي گش جىهان.

(۶۷) هه ئه و ئیوه دروسرى كرد له
قورىك و لە پاشان له تنوڭىك و پاشان
لە خوينىكى جەلتە و پاشان
دە تازە يىننە دەر بە ساوايى و پاشان

که‌چى ئەوهى ئەوان گەمەيان پى دەکرد، دەورى لىدان.

(٨٤) كاتى دىتىيان بەلائى ئىمەيان دىتەسەر، گوتىان: ئىتر خواى تاقانە دەناسىن و لەو شستانە دەمانگوت: شەرىكى خودان، حاشادەكەين.

(٨٥) پاش دىتنى سزاي ئىمە، پرواهىننان قازانجى پى نەگەياندن. ئەمە رىوشۇنى خودايه؛ دەربارەي ھەموو عەبدانى ھەر وا بۇوه. لەو كاتەدا ھەر ئەوانەي خوانەناس بۇون، زەرەريان كرد.

٤. فوسسیلهت

وھ ناو خودا كە دەھندە و دلۋقانە
(١) حا، ميم.

(٢) ھاتۆتەخوار لەكەسەوە كە دەھندەي دلۋقانە.

(٣) كىتىپكە نىشانانى بەرونى شى كراونەتەوە؛ بەزمانى عەرەبىه؛ بۆگۈرى مروڭ دەيزان.

(٤) مژدەدەر و ترسىنەرە و زۆرەيان خۆيان لى بواردو ئامادە نىن كە بىبىسىن.

(٥) گوتىان: لەوهى كە تو بؤئەومان بانگ دەكەى، دلّمان پوششى لەسەرە و گۆيىمان كەرە و پەرەدەيەك ھەس لە زىوانى ئىمە و توّدا. توّ

(٧٧) سا بوبستە، چونكە بەلینى خوا راستە؛ يان ھېنديكت لەو بەلینەي پىيان دەدەين، نىشان ئەدەين، يان مەرگت بەسەردا دىنин. [ھەرچۆنەك بى] ھەموو لايەك ھەر دەھىنەوە لاي خۆمان.

(٧٨) لە پىش تۆشدا گەلى پىغەمبەرمان ناردەن. سەرەبەردى ھېنديكانمان بۆ باس كردووى؛ ھەيشن كە باسمان نەكردوون. هيچ پىغەمبەرى ناتوانى ھەتا خودا ئىزنى نەدا، هيچ نىشازىك نىشان بدا. ھەرگا فەرمانى خودا ھات، دەبى راستى بە كارى مەردم رابگا و؛ ھەركى لە سەر پىرووچن، تىدا دەچن.

(٧٩) ھەر خودايه ولساتى بۆ پەيداكردن، ھەتا ئىۋە سواريان بن و لىيان بخۇن.

(٨٠) گەلىك بەھەرەي تريشيان بۆ ئىۋە ھەيە؛ ئەو نيازى لە دلتاندا، لەسەريان پىكى دەھىنەن و لەسەريان و لەسەر گەمېش ھەلدەگىرلىن.

(٨١) زۆر لە نىشانانى خۆى، دەخاتە بەرچاوى ئىۋە. ئىۋە حاشا لە كام نىشانەي خوا دەكەن.

(٨٢) ئاخۇ ھەرگىز بە زەمیندا نەگەراون كە بىزان ئاكامى پىشىنەكانيان بە كوى گەيىشت؟ كە لەمانە زۆرتر و بەھېزتريش بۇون؛ شوينەوارىشيان لە ھەردا پىر ماوه. سا ھەرچى كۆيان كرددەوە، هيچ بەھەرەيەكى بۆ نەدان.

(٨٣) كە پىغەمبەرانى ئىمە بە نىشانەي ئاشكراوه چوونە لايان، بەو ھۆيە كە زۆر دەزانن، دلىان خۆش بۇو؛

- (۱۳) ئەگەر هەر قبوليان نەکرد، بىّزە: به وھەورەتريشقاھە دەترسىنم كە ھۆزەكەھى عادو سەموودى وەبەردا.
- (۱۴) ئەوسا كە پىغەمبەرەكەمان - ج روپەرو، چ پاشملە - لېيان نزىك دەبۇنەوە كە: غەيرەز خوا مەپەرسىن؛ وتيان: ئەگەر پەروھەر يىمان مەيلى لىبا، فريشتهى دادەبەزاندىن. ئىمە لهەدە كە ئىيۇھى پى ناردرابون، حاشادەكەين.
- (۱۵) جا ھۆزى عاد لەنارەوا خۆيان لهە سەرزەمینەدا بەزلى زانى. دەيانگوت: كوا؟ كى لە ئىمە بەھېزترە؟ نەياندىبۇ ئەو خودايەي ئەوانى دروس كردووه گەلېك لەوان بەھېزترە؟ ھەروا بەنيشانە كانمان بى پروابون.
- (۱۶) ئەوسا ئىمە رەشەبايەكى بەھېزمان - لەورۆزانەدا كە شومن - نارده سەريان؛ تا ئازارى ئاپروپەريان - لەزىانى ئەم دنیايەدا - پى بچىزىن. بى گومانە سووكايەتى ئازارى ئەولاش زۆرترە كەسىش دەھانىيان نايە.
- (۱۷) ئىمە ېڭىھى بەرەخۆمان شانى ھۆزى سەموودىش دا. لەباتى شارەزابونى حەزىيان كرد ھەرنابىنابىن. ئەوسا لەسۈنگەي ئەوكارى كە دەيانكرد، ھەورەتريشقاھە گرتنى و ئازارى ئاپروپەريان لى ھاتەدى.
- (۱۸) ئەوكەسانەشمان بىزگاركىد كە بىونە خوداناس و لە گوناھ خۆيان دەپاراست.
- (۱۹) لەورۆزەدا كە نەيارەكانى خودا بەرەو ئاگر ھەموويان كۆدەكىرىنەوە دەستەدەستە بەرى دەكرين،

- خەريكى كارى خۆت بەو، ئىمەش كارى خۆمان دەكەين.
- (۶) بىّزە: منيش مەرۋىيەكم وەكۈو ئىيۇھە خودا فەرمانم پىندەدا پېتىان بلىم تەنبا خودايەكتان ھەيە؛ ھەوتان ھەر بەرەو ئەم بىكەن و داواي بوردنى لى بىكەن. واوهەيلا بۇئەوكەسانەي خودا بە تەنبا نازانى؛
- (۷) ئوانە نە زەكات دەدەن، نەپروايىان بەرۆزى قىامەتى ھەيە.
- (۸) ئەوانەي خاوهەن پروان و ئاكارچاڭ، ھەروھەر پاداشيان ھەيە.
- (۹) ئاخۇ ئىيۇھە لە كەسىكى كە بەدورۇز ئەم زەمینەي وەدى ھىننا، حاشادەكەن و ھاوتاي بۆپەيدادەكەن؟ ئەوە كە راھىنەرى ھەمۇو جىهانە.
- (۱۰) كەژو كۆشى لە زەمین بەرز كرددەوە پېتى تى خىست؛ ھەر لەماوهى چواررۇزاندا، بۇھەركى بىزىو دەۋى - بە يەكسانى - بىزىو بۇدابىن كردىن.
- (۱۱) پاشان روى نا لەبەرزايى، كە ئەوسا ھەر تاريكان بۇو. بەوان و بە زەمینى گوت: خۆش يا ناخوش، دەبى يىنە بەرفەرمانم. گوتىان: وا بەخۆشى هاتىن.
- (۱۲) ئەوسا كە حەوت ئاسمانى لە دورۇزدا وەدى ھىننا؛ ھەر عاسمانەي فەرمانى كارى خۆى بۇنارد، نزىكتىر ئاسمانىشمان بە چرايان بىزەنەدەوە پارازىتمان. خاوهەن دەستەللاتى زانا بېرىارى ئەوكارەي داوه.

دژوار بچیز؛ له‌وهی ده‌یانکرد، خراپتر
ئازاریان ده‌ین.

(۲۸) سزای دوزمنانی خودا هه‌ر
ئه‌مه‌یه؛ له‌سونگه‌ی حاشاکردنیان
له‌نیشانه‌کانی ئیمە، ئاگرى لەبىنە
نەهاتو ئەنوايانه.

(۲۹) خودانه‌ناسه‌کان گوتیان: ئەی
په‌روه‌رندە‌گلامان! ئە‌دوکه‌سە‌لە
جنوکه‌و مرویه‌مان نیشان بده، كە
ریبیان له ئیمە گورى؛ وەزیرپای
خۆمانیان ده‌ده‌ین با له‌زیرى ژیره‌وھ‌بن.

(۳۰) ئەوانه‌ش كە گوتوبانه:
په‌روه‌رندە‌مان خودا‌يە و لە گفتیان لايان
نەداوه؛ فرشته دینه‌لايان و پییان ئیزىن:
نە بترسن، نە خەم بخون؛ مژده‌تان بى
گەيشتنوھ ئە‌وھ‌هەشتە‌كە به‌لېنتان
پىدرابو.

(۳۱) ئیمە - له دنیاولە قیامەت -
دۆستى ئیوه‌ین؛ له‌بە‌ھەشتا
ھە‌رشتى ئارە‌زووی كەن و چى
بخوازن، ئاما‌دەيە.

(۳۲) په‌زیرايى لە لايەنى گوناھ
بەخشى دلۋقانە.

(۳۳) كى لە‌وکه‌سە قسە‌ي بەرى
وجى ترە، كە بەرەو خوا گازى دەكا و
خۆشى ئاكارى پە‌سندەو ئیزى: منىش
يە‌كى لە موسولمانانم؟

(۳۴) چاكەو خراپە هە‌مبەر نىن؛ تو
ھە‌میشە وە‌رامى چاکتى بدهو، ئە‌وسا
كەسى كە لە‌گەل تۆدا دوزمنە، دە‌بىتە
دۆستى نزىكت.

(۳۵) ئەم ئاكارەش هە‌تووشى
كە‌سازىك دەبى كە بتوان خۆراغىن؛

(۲۰) وەختى دە‌گەنەلائى ئاگر، لە
ھە‌ركارى كردوويانه، گوچىكەو چەم و
ھە‌موو پارچە‌پىستى له‌شيان، له‌دزيان
شايەتى دە‌دەن.

(۲۱) [بە‌گله‌بىيە‌وھ] پىستانى خۆيان
دە‌دوينىن: چۆن دزمان شايەتىتان دا؟
ئیزىن: خوا وە‌زمانى هيئاين، كە
دە‌توانى ھە‌موشت بىنیتە قسە؛ ھە‌ر
ئە‌ويشە ھە‌وھ‌لجار ئیوه‌ى دروس كرد،
دە‌شوگە‌رېننە‌وھ لاي ئە‌و.

(۲۲) له‌بارە‌وھ كە گوئى و چاواو گش
پىستانى ئە‌ندامە‌كانتان شايەتىتان
لە‌سە‌ربىدەن، هيچ خۆتان
حاشارنە‌دەدا؛ بە‌لام ئیوه پىستان وابو خوا
لە زۆرى له‌وكارانە‌ئیوه دە‌يىكەن، بى
ئاگايە.

(۲۳) دە‌ربارە‌په‌روه‌رندە‌تان ئیوه واتان
گومان دە‌برد، كە تەرت و‌توناى كردن و
چوونە‌رېزە‌زيانباران.

(۲۴) ئە‌گەر ئەوان خۆراغىن، ئە‌وه ئاگر
جيڭە‌يانه. ئەر داواى لى بوردىنيش
كەن، ھە‌رگىز لېيان قبۇول ناكرى.

(۲۵) دۆستى واشمان [لە دنیا]
بۈپەيدا‌كىرن، كارى ئىستە و ئايىنده‌يان
بۆخە‌ملا‌ندەن. بۆ ئەمان و ئەو جنوکه‌و
مروقانە‌بەرلەوان بۇون، به‌لېنى خودا
ھاتە‌جى؛ له‌بە‌ئە‌وھ‌ى زيانباربۇن.

(۲۶) خودانه‌ناسه‌کان گوتیان: گوئى
بۇئەم قورئانه مە‌گرن؛ قسە‌ي بىتامى
خۆتانى تىكەل بکەن؛ به‌شكوو
بە‌سەرريا سەرکەون.

(۲۷) سا مەرج بى ئە‌وکەسانە‌ي
خوانە‌ناس بۇن، لە ئیمە‌وھ جەزره‌بەي

- (٤٣) ئەوانەي كە بەتۆي ئىزىن، بە پىغەمبەرانى پېش توش ھەر وتراوه. پەروھەندەت يېڭىمانە كە دەتوانى گوناھكاران عافوبكاو بۆشى ھەيە ئازارى بەزانيان بدا.
- (٤٤) كەر ئىمە ئەم قورغانەمان بە عەجەمى بىناردايە، دەيانگوت: چۈن نىشانى بەرونى شى نەكراونەتەوە؟ خۆي عەرەبەو نىشانەكانى عەجەمین؟! بىزە: ئەمە بۆكەسانى كە باوهەريان پى هىناواھ، رېبىھرو چارەي دەردانە؛ ئەوي يرواشى پى ناكەن، گۇي گاران لەبىستان و چاۋيان لەدىتنى كۈرە؛ ھەر ئىزى لەجيى دورەوە گازى دەكرىن.
- (٤٥) كەتىپىشماندا بە مووسا، كە لەسەرى كېشەكرا. خۆ ئەگەر پەروھەندەت تو پېشىتەر گفتى نەدابا، بەكاريان بارادەگەيىشتەن. بى سۇ ئەوان لېلى دوودلۇن و بەدگومانن.
- (٤٦) ھەر كەسى كارى چاك دەكا و كەسىكىش خراپەدهەكا، لەدەزى خۆي كردویەتى. پەروھەندەت غەدر لەعەبدانى ناكا.
- (٤٧) بىرۇزى قيامەتى كەى دەبى، ئەو دەيزانى. بەروبى ھەموو بەرەنگىك كە لەشكۆفە دىنەدەر و ھەر مىيونەيەك ئاوسەو چى لەزگداو چى لى دەبى، ئەو دەيزانى. ئەوي بىرۇزى كە خودا بانگىيان لېدەكا: شەريکەكانى من لەكۈين؟ ئىزىن: لاي تو ئەيدىركىنن؛ كەسمان ئاگامان لى نىيە.
- (٤٨) ئەو شستانەي لە پېشىوودا جىڭەي هاناو ھاواريان بۇون، لىيان گوم بون و تىڭەيىشتون كە هيچ دەرهەتانيان نىيە.

- ھەركىش ئەۋئاكارەي توش بى، ديارە فرە بەختەوەرە.
- (٤٩) ھەر وەختى لە شەيتانەوە دوچارى خەيالاتىك بوى، گورجى پەنا بەخوابەرە؛ كە خۆي بىسەر و زانايە.
- (٥٠) شەو و بىرۇز و خۆرۇ مانگىش لە نىشانەكانى ئەون. نە بەرە و مانگ؛ سوژدە سوژدە بەرن، نە بەرە و مانگ؛ سوژدە بۇ خودايەك بەرن كە ئەوانى وەدى هېنى؛ ئەگەر ھەر ئەو دەپەرسەن.
- (٥١) ئەگەر ئەوان فيزيان نواند، ئەوي لاي پەروھەندەتن - بەشەو و بىرۇز - ھەر پەسندى ئەو دەدەن و وەرەزنان.
- (٥٢) لە نىشانەكانى ئەو زەۋى دەبىنى مات بۇھە وەستى دەبەردا نەماوه. ھەرگا بارانمان لى باراند، رادەزى و دەبۈزىتەوە. ئەوي زىندۇوو دەكتەوه، گىيان بە بەر مەدۇش دادەكا. خودا تواناي بە سەر ھەموشتدا ھەيە.
- (٥٣) ئەوانەي كە سەبارەت بە نىشانانمان لەوھى راستە، كلا ھېن، خۆ لە ئىمە ناشىرەنەوە. ئاخۇ كى لەكى چاتەرە؟ ئەوكەسەدى خەریتەناغر، يان ئەوكەسەدى بىرۇزى قيامەت بى ترس دى؟ چى خۆتان حەزدەكەن بىكەن؛ ئەو لەھەرچى ئىۋە دەيىكەن، چاوهەدىرە.
- (٥٤) ئەوكەسانەي ئەوكاتە قورئانيان بۆھات، دەزى وېستان و يروايان پى نەھېنى؛ كە كەتىپىكى زۆربەرزۇ جىڭەي رىزە.
- (٥٥) بىرۇپوج لە بىرۇپوج ناوەستى - چ روبەرۇ، چ پاشملە - ئەمە كارزاپىك ناردۇويە كە ھەر دەبى پەسنى بىرى.

- (۱) وه ناو خودا که ده‌هنده و دلوقانه
 (۲) حا، میم.
 (۳) خودای خاوهن ده‌سته‌لاتی زانا
 له‌کار، فه‌رمانی خوی ئاوا بوتتو
 پیغه‌مبه‌رانی به‌رله‌تؤش به‌ری ده‌کا.
 (۴) هه‌رچی له ناو ئاسمانان و
 هه‌رچی له‌زه‌میندا هه‌یه، گیش بونه‌وه
 هه‌ر خوی جی به‌رزو مه‌زنه.
 (۵) له‌وانه‌یه ئاسمانه‌کان ده‌رزبه‌رن و
 به‌سه‌ریه‌کدا خرم‌بکه‌ن. فریشتانیش
 به‌سوپاسه‌وه په‌سنی په‌روه‌ریتتان
 ده‌دهن؛ داوای به‌خشین بخه‌لکی
 سه‌رزه‌مین ده‌که‌ن. باش بزانن ئه‌وه
 له‌گوناه ده‌بوری و دلوقانه.
 (۶) ئه‌وكه‌سانه‌ی ئه‌و شتانه‌ی غه‌بره‌ز
 ئه‌ون، به‌دؤستی خویان زانیون و
 خه‌ریکی په‌رسنیان، خوا ئاگای
 له‌کاریان هه‌یه و ئوبالیان له‌ستوی
 تؤنیه.
 (۷) هه‌روه‌هاینه قورئانیکی عه‌ره‌بیمان
 بخه‌لکی مه‌ککه و خه‌لکی ده‌روبه‌ری
 بترسینی؛ که بی‌گومان هه‌ر وه‌دی دی.
 ئه‌وسا به‌شیک به‌هه‌شتین و
 به‌شیکیان ده‌چنه جه‌هه‌نده‌مر.
 (۸) ئه‌گه‌ر خودا مه‌یلى لى با، گشتی
 ده‌کرده به‌ریه‌ک له‌ئاییندا؛ به‌لام هه‌ر
 که‌سی خوی حه‌زکا، وه‌بر به‌زه‌بی
 خوی ده‌خا. ناهه‌قانیش دؤست و
 یاریکاریان نییه.

(۴۹) مرۆ هه‌رچه‌ند نزا بوشتی باش
 بکا، وه‌ردهز نابی. هه‌رگا خراپه‌شی
 تووش هات، هیچ ئاواتیکی نامینی و
 ناهومیده.

(۵۰) ئه‌گه‌ر له پاش ده‌ردو مه‌ینه‌تی
 تووشی دی، تامی خوشیمان پی
 چه‌شاند، ئیزی: ئه‌مه له‌خوم‌رایه و
 باوه‌رناکه‌م قیامه‌ت رابی؛ خو ئه‌گه‌ر
 بشمبه‌نه‌وه بونزیک په‌روه‌رنده‌ی خوم،
 سوور ده‌زانم پتر چاکه‌م ده‌گه‌ل ده‌کا.
 جا ئه‌وانه‌ی دزی ئیمه‌ن، له هه‌ر کاری
 کردوویانه، خومان ئاگاداریان ده‌که‌ین و
 جه‌زره‌به‌ی زور دژواریان پی ده‌چیزین.

(۵۱) وه‌ختی ئیمه ده‌گه‌ل مرۆ
 چاکه‌ده‌که‌ین، پی نازانی و فیزده‌نوینی
 و من منیه‌تی؛ هه‌رگاش خراپه‌ی
 تووش ببی، به‌په‌ناوه مل ده‌نی
 له‌پارانه‌وه.

(۵۲) بیزه: ئیوه به من بیزه، ئه‌گه‌ر
 ئه‌مه له خواوه‌بی و ئیوه باوه‌ری پی
 نه‌که‌ن، ده‌ی کی له‌وه گومپراتره
 هه‌تسه‌ر لاساری بکا؟

(۵۳) هاکا و امان کرد ئه‌وانه
 له‌ئاسوکانی زه‌مین و عاسمانداو
 له‌خوشیاندا نیشانه‌کانمان ببینن؛ هه‌تا
 لیان بروون بیت‌وه که ئه‌وراسته. ئاخو
 هی‌نده‌یان بس نییه، په‌روه‌رنده‌ت
 له‌هه‌موشت ئاگاداره؟

(۵۴) باش بزانه که ئه‌وانه له‌دیداری
 په‌روه‌رنده‌یان دوودلن. باش بزانه خوی
 ده‌وری له هه‌رشت داوه.

یه‌کی هه‌لوهشاندن. خوئه‌گه
په روهرندہ‌ی تو زوتر ماوه‌ی بودیاری
نه‌کردنایه، ده‌میک بوو کاریان کرابو.
ئه‌وانه‌ی کتیبه‌که‌شیان له پاش ئه‌وان
بوبه‌جى ما، لیی که‌وتنه بى باوه‌ری و
گومانه‌وه.

(۱۵) سا بؤئه‌مه، تو گازی له‌مه‌ردم
بکه و هه‌روه‌ک فه‌رمان‌ت پیندراوه، هه‌ر
سوربه له سه‌ر ئه‌م کاره‌و شوین
ئاره‌زوویان مه‌که‌وه. بیزه: من به
hee رکتیبی خودا ناردوویه‌تە‌خوارى،
بیوام هه‌یه؛ فه‌رمان‌یشم پیندراوه، به
یه‌کسانی به‌کاروبارتان یرابگه‌م؛ ئیمە و
ئیوه خودا په‌روه‌رنده‌مانه؛ کردھوھی
خۆمان بۆخۆمان، کردھوھی خۆتان
بۆخۆتان؛ له زیوان ئیمە و ئیوه‌دا جى بۆ
بەهانه نه‌ماوه؛ خوا هه‌موومان له
یه‌کتر کوڈه‌کاته‌وه و چاره‌نوسیش هه‌ر
لای ئه‌وه.

(۱۶) ئه‌مانه‌ی له‌مه‌ر خوداوه
پروبه‌هانه‌یان هه‌یه، له پاش ئه‌وه که
بە ده‌نگیشیه‌وه هاتوون، هه‌موو
پروبه‌هانه‌یان له‌لاین په‌روه‌رنده‌یان بى
بايه‌خه و وەبر تووره‌یی که‌وتون و
بەتوندی جه‌زره‌بە دەدرێن.

(۱۷) ئه‌و خودایه‌ی ئه‌م کتیبه‌ی
بۆراستی ناردوتە‌خوارى، ته‌رازوشى
دەگه‌ل هه‌نارد. تو چوزانی؟ له‌وانه‌یه
هاتنى قیامه‌ت نزیک بى.

(۱۸) ئه‌وانه‌ی باوه‌ریان نییه
ئه‌ورۆژه‌دی، پەله له‌هاتنى دەکەن؛
ئه‌وکه‌سانه‌ش که باوه‌رییان هیناوه،
لیی دەترسن؛ دەشزانن که ئه‌وه
راسته. باش بزانن ئه‌وکه‌سانه‌ی

(۹) ئاخو که‌سیان غه‌یره‌ز خودا
دیوه‌ته‌وه که دۆستیان بى؟ دۆستی
راستی هه‌ر خویه‌تى و ئه‌و دەتوانى
مریان زیندوبکاته‌وه و تواناي
هه‌موشتى هه‌یه.

(۱۰) له سه‌ر هه‌رچى پیک نه‌هاتن،
خودا به ناوتن یراده‌گا. ئه‌و خودایه منى
په‌روه‌رده کردووه؛ من خۆم هه‌ر
بە‌وسپاردووه هه‌ر روده‌که‌مه‌وه لای
ئه‌وه.

(۱۱) وەدی هینى عاسمانه‌کان و
زەمینه‌و هه‌ر له خۆتان جووته‌ی لى
بە‌رەھم هینان و له مالاتیش ولغى
یه‌کتى دروس کرد تا زورتر په‌رە و پى
بدا. هېچ شتى وينى ئه‌و نییه؛ هه‌ر
خۆى بىسەر و بىنایه.

(۱۲) كلىلانى عاسمانان و ئه‌م زەمینه
لجه‌م ئه‌وه. رۆزىش هه‌ر بە‌مەيلى ئه‌وه
بۆيەكى فره دەزىرى و بۆيەكى كەم.
ئاگاي له‌هه‌موشت هه‌یه.

(۱۳) رېنگەيەكى له ديندارى بۇنگۇ
كىشا، كه ئه‌سپاردى نووھىش هه‌ر
لە‌ورىنگە پروا. هه‌ر ئه‌مەشمان به
فه‌رمان به تو راگەياند؛ ئىپراھيم و
مووساو عيساشمان یرائے‌سپارد، كه
ھەر له سه‌ر ئه‌م دينه‌بن و مەشى
كەن به چەندبەرهكى. ئه‌وه‌ى ئیوه
بەخۆلکى یراده‌گەيىنن، بۆ ئه‌وانه‌ى
شەريک بۆ خوا په‌يداده‌كەن، زۆر دژواره.
خودا هه‌ركى بخوازى، له ناو خەلگا
دەبىزىرى و هه‌ر كەسېكىش بە‌رە و ئه‌وه
بگەرېتەوه، بە‌رە و خۆى شاره‌زاي دەكًا.

(۱۴) نەش بیونه دەستەدەسته،
مەگىن وەختى باسى ئه‌م دينه‌يان
زانى. ئىرەبى لە ناو خۆياندا له بەر

بى، مۇر بە سەر دلته‌وھ دەنلى. خودا -
ھەر بە فەرمانى خۆى - پوج لە ئارادا
ناھىيلىنى و راستى لە جى، جىدداردەكى؛
ئەو بەھەرجى لە ناو دلاندا دەببورى،
ئاگادارە.

(٢٥) ھەر ئەويشە پەزىوانى لە^١
عەبدانى قبول دەكاو لە كارە
خراپەكانيان چاودەپوشىنى و لە ھەمۇو
كردەوە كاننان ئاگادارە.

(٢٦) ئەوانەي خاوهەن باوهەرن و
ئاكارچاكن، نزايان لى قبول دەكاو
لەچاكەي خۆى بەشى زۆرتىريان
دەداتى. بۇ خودانەناسە كانىش،
جەزرەبەي زۆردۇزار ھەيە.

(٢٧) ئەگەر خودا - بى سەروبەر -
بىزىو بۇعەبدانى خۆى بىنارىدا، لە
زەمیندا ياغى دەبۈن؛ بەلام
ھەربەمهەيلى خۆى و بەئەندازەي بەرى
دەكا، كە خۆى لە عەبدەكانى خۆى
ئاگادار و چاودەدىرىه.

(٢٨) ھەر ئەويشە پاش ناھومىدبوون
لەباران، بارانە دادەبارىنى و دلۇقانى
خۆشى بلاودەكتەوە. ھەر ئەوھە
مەزنایەتى ئەشى ھەر پەسندى
بىرى.

(٢٩) ھەر لە نىشانانى ئەون: داھىنانى
ئەم ئاسمانانە و زەمینە و ئەوهەمە
جانەوەرانەي - كە لە زىوان ئەودوانەدا
- بلاوى كردوونەتەوە. ھەرگاش
بۇخۆى مەيلى لى بى، تواناي ھەيە
ھەموويان كۆبكاتەوە.

(٣٠) ھەرگا تووشى بەلايەك بۇون، بە
ھۆى كرده‌وھى خۆتانە؛ لەزۆر
گوناھەكانىشتان چاودەپوشى.

لەسەلارابون دىدۇنگەن، زۆر لەرى
دوركەوتۇونەوە.

(١٩) خودا دەربارەي عەبدانى بەقىانە.
بەھەر كەس خۆى مەيلى لى بى،
بىزىو دەدا. خاوهەن ھېزىو دەستەلاتىش
ھەر ئەوھە.

(٢٠) ھەر كەسىكى داھاتى دوايرۆزى
بۇى، داھاتى پتر دەدەينى. كىش
داھاتى لەم دنيا يەدا گەرهك بى، لەم
دنيا بەشى دەدەين و لە دونيا
بەشىكى نىيە.

(٢١) ئاخۇ ئەوان شتاتىنى وا
بەشەرىكى خوا دەزانىن، كە دىنېكى
وھەيان بۇداھىنابن و خودا ئىجازەي
نەدابن؟ ئەگەر بىريارى يەكجاري
دەرنەچوبا، كارەكەيان دەپىرايەوە.
ناھەقە كان جەزرەبەي بەزىيان دەبى.

(٢٢) ئەو ناھەقانە دەبىنى، لە ئاكامى
كردەوەي خۆيان دەترىن؛ دىيارە ھەر
توشىشىيان دەبى. ئەوكەسانەش
كە بونە خاوهەن باوهەر ئاكارچاڭ بۇون،
لە سەيرانگاى باخەكاندان و چى
خۆيان ئارەزوو بىكەن، لە ئالى
پەروەرنىدەيان بىييان دەگا. ئەمەش
بەخشىشى مەزىنە.

(٢٣) بەمە خودا موزىدە بە عەبدانى
دەدا، كە بونە خاوهەن باوهەر ئاكارچاڭ
بۇون. بىزە: ئەمن مزييەكم لەنگۇ ناۋى،
مەگىن خۆش ويستى خزمەنزيكە كان.
ھەر كەسىش چاكەيەك بىكا، پتر
چاكەي دەگەل دەكەين. خودا لە گونا
دەبورى و بە چاكەي عەبدان دەزانى.

(٢٤) يان دەبىزىن: درۆ بۇ خودا
ھەلدى بەستى. ئەگەر خودا مەيلى لى

(۴۰) سزا بُوهه‌ر خراپه‌یه‌ک،
خرابه‌یه‌کی وه ک ئه‌وه. کیش له‌توله
چاوبیوشی و کوشش بؤئاشتی بکا،
پاداشی له سهر خودایه. بى سو خودا
ناهه‌قکارانی خوش ناوېن.

(۴۱) ئه‌وکه‌سانه‌ی له پاش ناهه‌قى
لېکردن، توله‌ی خویان ده‌ستینه‌وه،
خه‌تابار نين.

(۴۲) خه‌تا هه‌ر له‌وکه‌سانه‌یه - ناوه‌وا
- ناهه‌قى له‌مهدم ده‌که‌ن و ئاکاریان
له‌ولاتدا به مله‌وريه. ئه‌وانه ئازاریکى
بەزانيان ده‌بى.

(۴۳) بوكه‌سیکى خوراگربى و له‌توله
چاوبیوشی بکا، ئه‌مه يه‌کى له‌کاره
پەسندەكانه.

(۴۴) هه‌ر كه‌سى خوا لىنى گورىيى،
ئىتر كه‌سى بەشويىن ئه‌وا، نابى
بەدۆست. تو ده‌بىنى ئه‌وانه‌ى
ناهه‌قىكارن وەختى جه‌زره‌به ده‌بىن،
ئىزىن: ئاخو هېچ ده‌رەرتانىكىمان هه‌يە؟

(۴۵) كه ده‌يانبەنه سهر ئاگر،
ده‌يانبىنى زۆربەسەركزى داماون و
له‌بنه‌وه چاوه‌چاوابانه. خاوهن باوه‌رانىش
ئىزىن: زيانباران ئه‌وکه‌سانه‌ن كه خویان
و كەس و كاريان، يرۋىزى سەلا دۆراندوه.
باش بزانن كه ئه‌و ناهه‌قى كەرانه،
ھەتساھر هه‌ر له‌ئازاردان.

(۴۶) غه‌يرەز خودا هېچ كەس
ده‌هانايان نايه. هه‌ر كه‌سیكى خودا
گومرای بکا، هېچ يېكى بۇنامىنى.

(۴۷) بەر له‌وه يرۋىزى بى كه له لاي
خوداوه هېچ گەرانه‌وهى بۇنيه،
بەفرمانى پەروه‌رندەي خۇتان بکەن.

(۴۱) ناشتوانن له‌م سەرزەمینه، خۆ له
خودا بىزنه‌وه. غه‌يرەز خوداش، نه هېچ
گەورەيەكتان هه‌يە، نه كەسيش
دەهاناتان دى.

(۴۲) هه‌ر له‌نيشانانى ئه‌ون:
ئه‌وگەميانه‌ي - كه چيائاسا -
له‌ناودەريا دىن و دەچن.

(۴۳) ئه‌گەر حەزكا، با رادەگرى و له
سەر دەريا به‌قەتىسى دەمېننەوه؛ كه
له‌مەدا بُوهه‌وانه‌ى خوراگرو
سوپاسكارن، بەلگە فرهن.

(۴۴) يان له سزاي كرده‌وه يان تۈوشى
نوقم بونيان بکا. له‌زۆرى له
گوناھانىشيان دەببورى.

(۴۵) تا ئه‌وانه‌ش دەربارەى
نيشانه‌كانمان كىشەدەكەن، بزانن كه
ھېچ دەرەتازىكىيان نىيە.

(۴۶) هه‌رچى به ئىوه دراوه، هۆى
ژيانه له دنیايه. ئه‌وشتەش كه لاي
خودايى، بۆئەوخاوهن باوه‌رانه‌ى هه‌ر به
پەروه‌رندەي خویان پشت ئەستورن،
باشتەرەو بەپىزتىريشە.

(۴۷) ئه‌وانه‌شن له‌تowanى گەورە دورن
و له كرده‌وهى شورەيى دەپرينگىنەوه و
له جەنگەي تورەبونيادا عەفودەكەن.

(۴۸) ئه‌وکه‌سانه‌ش كه به دەنگى
پەروه‌رېننیانه‌وه چون و نويىدەكەن و
كارگەلىشيان بەراويىزەو له‌وبزىوهى
پىّمان بەخشىيون، دەبەخشن.

(۴۹) ئه‌وکه‌سانه‌ش ئه‌گەر زۆرىكىيان
لى بىرى، توله‌ی خویان دەكەن‌وه.

بزان! هه‌موکاریک هه‌ر بُ لای ئەو
دەچىتەوه.

٤٤. زوخروف

وه ناو خودا كە دەھنەدە و دلوقانە
(١) حا، ميم.

(٢) بهم كتىبە، كە هه‌موشت نىشان
دەدا.

(٣) يېيارماندا ئەم قورغانە عەرەبى
بى؛ بەشكۇو بتوانى تى بگەن.

(٤) ئەمەش لە ماڭى كتىبدا - لە لاي
ئىمە - گەلىن پايه بەرزەو پىرە لە
كارزانى.

(٥) هەرچەند ئېۋە كۆمەلنى بلەوەزىش
بن، ئاخۇ ئىمە لەم بىرەوەريە وازدىيەن.

(٦) ئىمە فرە پىغەمبەرمان ناردۇتە لاي
كۆمەلانى بەرلە ئېۋە.

(٧) هەر كەسيشمان بەپىغەمبەرى بُ
ناردن، هەرگالّتەيان پىكىردووه.

(٨) ئىمە زۆردارتر لەوانمان قېركىدووه؛
سەربەوردى پىشىنەكان رابردووه.

(٩) ئەگەر تو لەوانە پرسى: كى
عاسمانان و زەمينى وەدى ھىننا؟ ئىزىن:
بى شىخ خوداى خاوهن دەستەلاتى
زانان دروستى كردۇون.

(١٠) ئەو كەسيكە ئەم زەمينەى بُ
ئېۋە كردەرایەخ و رىيگە بۇيىداكىشىاون؛
شاينەتا شارەزابىن.

ئەوى رۆزى هيچ پەناتان دەس ناكەوى
و هيچ حاشاتان پى ناكرى.

(٤٨) سائەگەر هەر خۆيان بوارد، ئىمە
تۆمان بۇيە نەنارد لە سەر ئەوانە
پاسداربى؛ تەنبا ئەوەندەت لەسەرە،
مەبەستەكە رابگەيىنى. ئىمە هەرگا
كارىك دەكەين مرو تامى بەزەيى ئىمە
بچىزى، خۆشيان لى دى و ئەگەر بە
ھۆى كردەوە خراپە كانيان دەكەونە
چۈرتەمكەوە، هەر دەزانن پىنەزان بن.

(٤٩) لە ئاسمانانە و زەمينە فەرمانىرەوا
ھەرخودايە و چى بخوازى دروس دەكا؛
بەيەكى كچ دەبەخشىت و بەيەكى
كور؛ ئىتىر بەمەيلى خۆيەتى.

(٥٠) يان جىيىكى كورو كچانيان
دەداتى و مەيلى لى بى، ھىنديكانيش
نەزۆك دەكا. هەر خۆى زانايە و توانايە.

(٥١) هەرگىز خودا هيچ كەسىكى
لەروبەرۇ، نەدواندۇو. يان فەرمانى
لەرای دلىھە ناردۇوە، يان لەپشت
پەرددەوە بۇوە، يان قاسىدىكى ناردۇوە
ئىزىنى داوه چى دەخوازى بەدلى
رابگەيىنى. هەر ئەو جى بەرزو كارزانە.

(٥٢) هەر بهم جۆرەش، ئىمە لە
فەرمانى خۆمان، گىيانىكىمان ناردە لاي
دلت. تو دەپىشدا نەتدەزانى كتىب
كامەو پروا چىيە؟ بەلام ئىمە ئەوەمان
كىردى مەشخەللىك كە عەبدانمان -
ئەوانەى خۆمان بخوازىن - بەوه
دەخەينە سەررېگا. تۆش لەراستەرى،
رېبەرى.

(٥٣) رېڭە بەرە و ئەو خودايە، هەرچى
لەعاسمانەكان و هەرچى
لەزەمينىشدايە، هەر بۇئەوە. باش

(۲۰) ئىزىن: ئەر خوا حەزى كربا، ئىمە نەماندەپەرسىن. لەمەشدا دورە زانستن؛ هەر درۆيان هەلددەبەستن.

(۲۱) ئاخۇ ئىمە - بەرلە قورئان - كتىبىكىمان بەوان داوه، كە ئىستا بىكەنە بەلگە؟

(۲۲) بەلگە ئىزىن: باب و كالمان لە سەر ئايىيک رۆيىشتون، ئىمەش پەيرەوى ئەوانين.

(۲۳) هەر بەم تەرزە بەرلەتۆش هەرپېغەمبەرىكمان ناردۇتە هەر ئاوهدانىك كە لە ئىمەوە ترسىيان وەبرىنى، هەموو خۆشگۈزەرانەكانى ئەوانە، گوتوبىانە: باب و كالمان لە سەر ئايىيک رۆيىشتون، ئىمەش پەيرەوى ئەوانين.

(۲۴) گوتوبىيەتى: ئەدى ئەگەر من رېيەكتان نىشان بىدەم كە لەرىيى باب و باپېرتان دروس تر بىن؟ گوتوبىانە: ئىمە بەوهە ئىيۇھ بۆي بەرى كراون، باوهەناكەين.

(۲۵) ئەوسا ئىمە تۆلەمانلى كردوونەوە. سا يەوانە ئاكامى بى باوهەكان بەكۈت گەيشت.

(۲۶) ئىپراھىمېش بە ئاپ و ھۆزەكە خۆى گوت: من بىزازەم لەوهە ئىيۇھ دەپەرسىن؛

(۲۷) مەگىن لەكەسى منى دروس كردووھ؛ كە خۆى رېگەم نىشان دەدا.

(۲۸) كارىكى كرد ئەم وتارە لەپاشەخۆى بۇنەتەوهە هەربىمىنى؛ شايەتا بېرىنگىنەوە.

(۱۱) هەر ئەويشە لە ئەندازە ئاوى بارانى ناردهخوار؛ سەرزەمىنى مريمان پى بوزاندەوە. ئىيۇھش وا دەخريىنەدەرى.

(۱۲) هەر ئەويشە ئەم ھەموو جفتەي دروس كرد؛ گەمى و پاتالى وەهاشى بۇ ئىيۇھ وەدى ھىناوه، سواريان دەبن.

(۱۳) ئەشى ھەرگا لە سەر پشتىيان حەسانەوە، ئەوسا چاکەى پەروەرنىدەتان لەبىرىبىن و بىزىن: پاكى و بى عەبىي بۇئەوكەسەيە كە ئەمەي رامى ئىمە كرد؛ دەنا بۆمان رام نەدەبون.

(۱۴) ئىمەش گىشمان بەرەو پەروەرنىدە خۆمان دەچىنەوە.

(۱۵) فرەزەندىيان لە بەندەكانى خۆى بۆدانان! راستى مرۆ بەئاشكرا پى نەزانە.

(۱۶) ئاخۇ لە ناو ئەوانەدا - كە ھەرخۆى دروستيان دەكا - كچانى داوه بەخۆى و كورانىشى كردۇتە تايىبەتى ئىيۇھ؟!

(۱۷) كەچى ھەرگا يەكى لەوان مژدەي ئەوهە پى بدرى وە خۆى پېيوايە بۇ خودايى، روخسارى رەش دادەگەرى و لەركان پىش دەخواتەوە.

(۱۸) ئاخۇ كەسى لە خشلا بەخىوكرابى و لەشەريشا نەخۆيابى، بۇ خوا دەبى؟

(۱۹) ئەوفىرىستانەي ھەموويان بەندەي خودان، بە مىۋىنەيان داناون. دەبى خۆيان لەۋى بوبن كە ئىمە وەدىيمان ھىنان! شايەتىيەكەيان دەنسىرى و لىيان دەپرسىتەوە.

(۳۷) ئىتىر هەر ئەوهاودەمانە لە رېگە
ھەلەيان دەكەن؛ لاشيان وايە
راستەرى يان دىوهەوھ.

(۳۸) تائەوكاتەى دىتەلامان؛ ئىزىزى:
خۆزى مەھ داي نىوانى من و تو، بەقەد
نىوان خۆرھەلات و خۆرنىشىن لە يەكتىر
دوربا؛ چەند ھەمدەمى نالەباربىو.

(۳۹) ئىتىر ئەمپرو [ئەم قسانە] دادونادا؛
چونكۇ ئىۋوھ غەدرتان [لەخۇ] كردووه.
ئەشى گشتۇ پىكەوھ جەزرەبە بىرىن.

(۴۰) ئاخۇ گەرەكتە گۈي كىان لېت
بىسىن؟ ياخۇ كويىران و ئەوانەى
ئاشكرا لە گومپارىيدان شارەزاي
راستەرى بىكەى؟

(۴۱) ئەگەر تو لەم ناوه لابىين، ئىمە
دىيارە تۆلەيانلى دەكەينەوھ.

(۴۲) يان ئەوشتەى بەلېنىمان
بەوانەداوھ، وادەكەين بۇ خوت بىيىنى.
ئىمە باشيان لە سەرزالىن.

(۴۳) لە سەر ئەھىد بە تو
دراغەيەندراوھ پى دابگەرە؛ كە تو لە سەر
رېگەى راستى.

(۴۴) ئەم قورئانە بۆتۆش و
بۇھۆزەكەشت دەتىتە هوئى بىرەھەرلى و
لەپاشانىش دەربارە ئەم لىو
دەپرسن.

(۴۵) لە ويىغەمبەرانەش پرسە كە
بەرلەتو ناردراون ئاخۇ مە بىيارمان داوه
- غەيرەز خودا - هيچ شتى تر
پەرسىتوبى؟

(۴۶) مووساشمان وەل نىشانەكانمان
ھەنارده لاي فيرعەون و پياوه

(۴۹) ئاوهنىش و باب و كالى ئەوانىشىم
لەزيان بەھەرەوھ كرد، تا ئەم راستە و
پىغەمبەرى رى نىشان دەريان ھاتەلا.

(۵۰) وەختى راستەكەيان بۆھەت،
گوتىيان: ئەمە جادویەكە و ئىمە پروامان
پىنى نىھ.

(۵۱) گوتىشيان: بۇ ئەم قورغانە،
بۇپياويىكى بەھەجى ئەم دوبازىپە
نەھاتەخوار.

(۵۲) ئاخۇ ئەوان بەزەيى پەروھەندەى
تو دابەش دەكەن؟ ئىمە بىزىو
ئەوانمان لە سەر دنيا بۆبەش كردون.
ھېنديكىمان لە چاۋ ھېنديكىان
پايەبەزتر كردووه، تا ھېنديكىان راژەبە
ھېنديكىان بىكەن. بەزەيى پەروھەندەى
تو لەوشتەى كۆي دەكەنەوھ، ھېزاتە.

(۵۳) خۆنەگ ھر پىياروانەبا، مەردم
يەك تىرەبن، وامن دەكەد مىچ وبان
وپلەكانى مالەكانى ئەوانەى
خودانەناسن، لەزىو بوايە و
بەریزەپلەكاناندا سەريان كەون؛

(۵۴) ھەمودرگاي مالەكانىشيان لەزىو
بوباو تەختى زىيونىم دەدانى، كە
لەسەريان پاڭ دەنەوھ؛

(۵۵) شتى ترى ھەمەرەنگىش.
گشت ئەمانە ھەر بۇخۆشكۈزەرانى
زىنى ئەم دنيان؛ مالى ئەولاش
پەروھەندەت ھەر بۇ ئەوانەى داناوه كە
لە خواي خۆيان دەترىن.

(۵۶) ھەر كەس لەراست يادى خودا
حەزدەكَا كويىرايى دابى، ھەمدەمېكى
شەيتانى لى پەيدادەكەين.

(٥٥) كە هەرئىمەيان ىرك هەستاند،
تۆلەي خۆمانلى كىردىنەوە
سەرلەبەرمان بەخنان دان.

(٥٦) كارىكمان كرد بىنە چىرۇك و
نمۇونە بۇئەوانى لە دوايى دىن.

(٥٧) ئەودەمەش كە سەرىھوردى
كۈرى مىريەم ھاتەگۇرى، ھۆزەكەى تو
لەخۆشىyan كردىان بەھەرا.

(٥٨) گوتىيان: ئاخۇ ئەوانەي
پەرسەتوماننى لەو چاكتىرنىن؟ ئەمەيان
ھەر بۇ گىچەلىنى ھىننایە پېش، چون
ئەمانە كۆمەلېكىن شەر دەفرۇشىن.

(٥٩) ئەو ھېچ نەبوو عەبدىك نەبى؛
ئىمە چاكەمان دەگەل كرد و كردىمان
بەنمۇونەيەك بۇ وەچ و بەرەي
ئىسىپرائىل.

(٦٠) خۇ ئەگەر مەيلمانلى بايە،
چەند فريشتهيەكمان لە ئىۋوه وەدى
دىنناو دەمانكىردىن بەجى نشىن
لەسەرزەمىن.

(٦١) ئەو يەكىكە لەニشانەكانى
قىامەت. شكت لەھاتى نەبى و
پەيرەوى ھەر لە من بىھەن؛ ئەمە
رىيگەيەكى راستە.

(٦٢) شەيتانيش ىنگاولىنى نەگرى؛ ئەو
ئاشكرا دوزەمنتانە.

(٦٣) ئەوسا عيساش بەچەند بەلگەى
دىيارى دەرەوە ھاتبو، گوتى: من وا
رىيگەو شوينى لەكارزانىم بۆھەيناون؛ تا
پېنىكىش لەۋەتان بۆرون كەمەوە كە
لەسەرى كېشەتانە؛ سا لە خودا
ترسو ھەبى و شوبىن من كەون.

كاربەدەستەكانى؛ گوتى: من لە
راھىنەرى گىش دنياوه ناردراوم.

(٤٧) كاتى نيشانەكانى مەى لە بەر
رلانان، لەپەر ھەموو لە ترىيقەى
پېكەنинياندا.

(٤٨) ھەر نيشانەيەكى خۆمان
ニشانى ئەوانە دەدا، لە نيشانەكەى
پېشەوە گەرينگەربۇ. تووشى
ئازارىشمان كردىن، بەشكەمى
بگەرەنەوە.

(٤٩) وتيان: ئەى كاكى جادوگەر! لە
پەروەرنىدەت بخوازە، ئەو پەيمانى
بەتۆى داوه پېكى بىننى؛ ئەوسا باوهەرت
پى دىننин.

(٥٠) لە پاش ئەوهى بەلاشمان لە
سەر لابىدىن، ئەوان پەيمان شكىنيان
كردى.

(٥١) فيرۇھون بۆزىرەستانى جارى
كىشاو گوتى: گەلۋا! ئاخۇ ھەموو
ھەردى مىسرۇ ئەوچۆمانەي بەبەرمىدا
فرىكەيانە، مولكى من نىن؟ ئىۋوه خۇتان
نەتاندىيە؟

(٥٢) من چاكتى نىم لەو كاوارايە كە
ھېچ نمودىكى نىھە باش نازانى
قسەش بەرەوانى بىكا؟

(٥٣) ئەدى بۆچى گەوى زېرى
لەھەواوه بەسەردا فېرى نەدراء، يان
فريشته بەگەل دەگەللى نەھاتوون؟

(٥٤) زانى كارى ژىرەستەكانى
سقكە؛ گىش بەفەرمانى ئەويان كرد.
ئەو ھۆزىك بۇون لەرى لادەر.

- (٧٥) هه‌رگیز وچانیان پى نادرى و هه‌ر له‌ویدا به‌ناهومیدی داماون.
- (٧٦) هیچ غه‌دریکمان لى نه‌کردن؛ به‌لام خوّیان غه‌دریان له خوّیان ده‌کرد.
- (٧٧) هاناده‌بهن بۆگزیری جه‌هه‌ندەمی: په‌روهه‌رندەت ئەم ژینه چه‌رمەسەرهمان بونه‌ھیللى. ئىزى: هه‌ر لىرە دەمینن.
- (٧٨) ئىمە راستیمان بۆهینان؛ به‌لام زۆربەی زۆر له ئىوه راستیو دەدزا.
- (٧٩) ئەگەر ئەوان له سەر کاری خوّیان سوربۇن، ئەوا ئىمەش له سەر کاری خۆمان سورىن.
- (٨٠) ئاخو ئەوان پىان وابو ئىمە نەيىنى و سرتەيان لى نابىسىن؟ دەبىسىن و چەندىيکىشمان راسپاردون وان لەلايان و دەنۈوسن.
- (٨١) بىزە: ئەر خوا فرزەندى بى، من يەكەمین كەسىكم كە دەپەرەستم.
- (٨٢) په‌روهه‌رنى ئاسمانان و زەمین و عەرس، هیچ كەمايەسيەكى نىھە، به‌دورە لەو تۆمەتانە ئەوانە بۆي ھەلددەستن.
- (٨٣) لىان گەرى باھەرپەروپوج بويىزىن و خەرىكى گالته‌کردن بن؛ هەتا تووشى ئەورۋەزه دىن كە به‌لىنىان پېدرابە.
- (٨٤) هەر ئەويشە له عاسمازىدا خودايە و له زەمینىشدا خودايە و هەر ئەويشە له‌كارزانە و زۆر زانايە.
- (٨٥) پاكى و گەورەبى بۆكەسى كە ئاسمانان و زەمین و چى له ناو ئەم دوانەدaiە، گش بۆئەوه؛ ئەو دەزانى ج

- (٦٤) په‌روهه‌رندەت من و ئىوه هه‌رخودايە؛ بىپەرسەن؛ ئەمە رىگەيەكى راستە.
- (٦٥) جا كۆمەلەن كىشەيان له ناو پەيدابو. بۇ ئەوانە ئەدرىكەن واوهيلايە لەئازارى رۆزىكى توش.
- (٦٦) ئاخو غه‌يرەز رۆزى قيامەت چاوه‌نورى چى تر دەكەن؛ كە له پىر لىان رودەداو پىش ناحەسن؟
- (٦٧) ئەوى رۆزى ياران هەموو دەبنە نەيارى يەكترى؛ جا مەگىن خۆپارىزەكان.
- (٦٨) ئەى ئەوانە كە هه‌رخۆمتان پەرسەتوه! ئەوى رۆزى نە ترسىكتان له سەر ھەيە، نە خەم دەخۇن.
- (٦٩) ئەوى يەوايان ھىناوه بەنيشانە كانى ئىمە و هەر بەرفەرمانى خۆمان بون،
- (٧٠) بچنە بەھەشت؛ له ئىوه و له ھاوسەرانو خۆش بادەبرى.
- (٧١) بە سىنى و زەركى زىۋىنە له دەوريانا دىن و دەچن. هەرجى دل ئارەزۇوى دەكا و چاولەزەتى لى دەبىنى، تىداھەيە و ئىوهش له‌ویدا نامىن.
- (٧٢) ئەمە هەر ئەو بەھەشتەيە كە بە ھۆى كرددەوە كانىتان، وا بۇ ئىوه ماوهتەوە.
- (٧٣) مىوهى زۆرى تىداھەيە و بۆئىوهى و لىان دەخۇن.
- (٧٤) تاوانبارانىش هەتاسەر لەئازارى جەھەندەم دان و دەرناجن.

(۷) په‌روه‌رینی ئاسما‌نه‌کان و زه‌مینه‌و
هه‌رچى كه له‌ناویاندايە؛ ئه‌گەر
باوه‌ريتان هه‌يە.

(۸) له‌غه‌يره‌ز ئه‌و هيچ شت بُوپه‌رسن
ناشى. گيان ودبه‌ر بونه‌وه‌ردىنى و
ده‌شمېرىنى. ئه‌و ئىيودى په‌روه‌رده‌كردو
په‌روه‌رندە‌ى باوانى يېشىنە‌شتانه.

(۹) كه‌چى هيشتا هه‌ر له ناو دوودلى
دان و گەمه‌دە‌كەن.

(۱۰) چاوه‌نۇرى ئه‌ورۋۇزه‌بە كه ئاسمان
دوکەلېكى ئاشكراى لى په‌يداده‌بى.

(۱۱) ئازارىكى زۆربەزانه‌و هه‌موخەلکى
داده‌پوشى.

(۱۲) ئه‌ى په‌روه‌رینى گلامان! ئه‌و
په‌تايەن له‌سەرلابه؛ ئىيمە باوه‌ريمان
ھيّنا.

(۱۳) كوا ئه‌وانه‌ى گۈ ئه‌نامۇزگارى
ده‌گرن؟ پېغەمبەرى هاتەلايان،
ھه‌موشتى تىكەياندن.

(۱۴) پاشان رwooيان لى وەرگىپاوا
گوتىان: فيرکراوه، شىيته.

(۱۵) ئىيمە تاماوه‌يەكى كەم، ئەم
په‌تايە وەلاده‌بەين؛ ئىيود دەگەرینه‌و
[سەربرىي پېشوتان].

(۱۶) ئه‌وى رۆزى هەلمەتە گەورەكە
دەكەين، ئىيمە تۆلەدە‌كەينه‌و.

(۱۷) ئىيمە هوّزى فيرعەونىشمان بەر
له‌مان تاقى كرده‌و و پېغەمبەرىكى
بەریز [مان] هاتەلايان.

وهختى سەلاراده‌بى و دەتائەنەنە‌و بۇ
لای ئەو.

(۸۶) ئه‌و شتانه‌ى غەيرەزخوان و
ئه‌وانه دەيانپەرسن، نكارن بىنەتكاكار؛
مەر كەسانى كه بەراستى و زانىنە‌و
شايىتى بەن.

(۸۷) ئه‌گەر له خۆيان بېرسى، كى
ئه‌وانى وەدى هىيىنا، ئىيىن: خودا. دەى
چۇن له‌ھەق كلا‌دە‌بن؟

(۸۸) نزاى ئەويش كە: ئەى
په‌روه‌رندە‌كەى من! ئەمانه
دەستەخەلکىكىن ئامادەنин بېوايىن.

(۸۹) سا تۆ له‌وانه وازىنە‌و بىزە: ئىستا
بى ترس بن، له‌مەوبەولاوه دەزانن.

٤٤. دوخان

وه ناو خودا كە دەھنەدە و دلوقانه

(۱) حا، ميم.

(۲) به‌م كتىيە‌ى هه‌موشت رون
دەكتە‌وه،

(۳) دەشەويىكى پىلەپيت و پېرۋىدا
ئىيمە ناردوومانه‌تەخوار. ئىيمە ويستمان
ترس وەبەر مەردم بنىن.

(۴) هەر له‌ويشدا هەركارىكى
سەبارەتە به كارزانى، هاويركرا.

(۵) فەرمانه‌و له‌ئىيمەرایە و ئىيمە
راسپارادە دەزىرىن.

(۶) بەزەيىيە‌كە له‌ئالى په‌روه‌رندەت را.
ھەرخۆي بىسىر و زانايە.

- (۳۱) له فیرعه‌ونی؛ که خۆی زۆر بەزل دەزانی و لەوانه‌بو که لەئەندازە دەردەچن.
- (۳۲) ئەوانیشمان بەدانسته - لەچاو خەلکى ھەمودنیا - بەریزترگرت.
- (۳۳) ھیندەشمان نیشانەدانی کە ئاشکرا، بین بەمايەی ئەزمۇونى.
- (۳۴) وا ئىستا ئەمانه ئىزىن:
- (۳۵) ھەر بۆ يەكەمجار کە دەمرىن، تازە زىندۇو نابىنەوە.
- (۳۶) سا ئەگەر بەراستىتائە، باوانەكانمان بۆيىنن.
- (۳۷) ئاخۇ ئەمانه باشتىن، ياخۇ گەلى «توبىھەع» و پېشىنەكانىيان؟ کە قىانمان تى خستۇن؛ چون تاوانباربۇن.
- (۳۸) ئىمە ئەو ئاسمانانە و زەمینە و ھەرچى لە ناو ئەودوانەدا، بۆ گەمەمان سازنەداوه؛
- (۳۹) ھەر بۆراستى ھەموممان وەدى ھېناون؛ بەلام زۆربەيان نازان.
- (۴۰) ژوانى ھەمۇويان رۆزى ھەللاواردنه.
- (۴۱) ئەورۆزە دۆست لەمەر دۆستى ھېچ كارىكى لەدەس نايەو كەسىش دەھانىيان نايە.
- (۴۲) مەگىن كەسىن وەبەر بەزەى خوداكەوى؛ کە ھەرخۆى بەدەستەلات و دلۋقانە.
- (۴۳) بەرى دارەكەى ژەقنىه موت،
- (۴۴) خواردىنى گۇناھبارانە.

- (۱۸) کە ئەم بەندە خودايانەم پى بىسپىرن؛ من بۆ ئىيە پېغەمبەرى جى باوهەرم.
- (۱۹) لەحاند خودا خۆتان بەزلتە مەبىن؛ من بۆ ئىيە نىشانەيەكى ئاشكرام ھاوردەوە.
- (۲۰) من بە پەروەرېنى خۆم و ئىيە پەنادەبەم لەوە کە بىمكۈزىن.
- (۲۱) ئەر باوهەرىشىم پى ناكەن، خۆتانم لى دورخەنەوە.
- (۲۲) دواجار ھاناي بۆپەروەرنەدى خۆى ھېنى، کە: ئەوانە كۆمەلېتكى تاوانبارن.
- (۲۳) ساتۆ وەل ئەم عەبدانەى من بەشەو يرۇ؛ چون ئەوان دواتان دەكەون.
- (۲۴) بەئارامى لەدەرياكە بېرەوە؛ کە ئەو لەشكە خنكاون.
- (۲۵) گەلى كانى و باقاتيان لە پاش بەجى مان.
- (۲۶) فەرە كىلگە و كۆشك و سەرسەرای بەنرخىش.
- (۲۷) خىرەپەرىكىش كەتىدا لەپەرى خۆشىدا دەزىيان.
- (۲۸) ئابەم جۆرەو؛ دامان بە گەلېتكى دىكە.
- (۲۹) نە ئاسمان شىنى بۆگىران، نە زەمینىش. ھەر مۆلەتىشيان پى نەدرا.
- (۳۰) تۆرەمە ئىسىرائىلىيىشمان لەۋازارى پېسۋوکايەتى بىزگار كرد:

(۵۹) سا تو چاوه‌نوری بکه، ئه‌وانیش
وا چاوه‌نورن.

٤٥. جاسیه

- وه ناو خودا که ده‌هنده و دلوقانه
(۱) حا، میم.
- (۲) ئهم کتیبه خاوهن ده‌سته‌للاتی
کارزان ناردوویه‌تی.
- (۳) له ئاسمانان و زه‌میندا، به‌لگه زورن
بُوكه‌سانی خاوهن باوه‌ر.
- (۴) له‌ئافراندی خوتان و بلاوبونی
جانه‌وه‌ران، چه‌ند به‌لگه ههن بو
ئه‌وانه‌ی له‌پروادا بی گومان.
- (۵) له‌هاتوچوی شه‌و و روزوو له‌و روزی
یه‌ی که خودا له‌و حه‌وایه‌وه به‌ریی
ده‌کا و زه‌وی مردوی به‌وه‌ویه
زیندووکرده‌وه له‌هه‌لکردنی بایه‌کان،
نیشانه ههن بو ئه‌وكه‌سانه‌ی
تىّدەگەن.
- (۶) ئه‌مانه نیشانه‌ی خودان که بؤتى
ده‌خوینیتە‌وه و هه‌مووی راسته. ده‌تى
سا له پاش باسى خودا و باسى
نیشانه‌کانی ئه‌و، به‌کام قسە
پرواده‌کەن؟
- (۷) های له‌وكه‌سەی بوختان که رو
تاوانباره!
- (۸) هه‌رگا نیشانه‌کانی خوداي
بەسەردا ده‌خوینریتە‌وه، خۆى
ده‌بىسىن. كەچى دوايى - به‌هۆى
له‌خۆبایى بونى - پى داده‌گرى و ئىزى

(۴۵) كه چەشنى خلتەی رون زەيتون،
له ناو سكاندا دىتەكول؛

(۴۶) وەك كولىنى ئاوي گەرم.

(۴۷) سا بىگرن و راي بكىشىن
بۇناوه‌راستى جەھەندەم.

(۴۸) ئه‌وساكەش هەر بۇئازاردان،
ئاڭاكلى بەسەرداكەن.

(۴۹) دەبچىزە! تۆيەكى كه له دنيادا
ھىزاي خاوهن ده‌سته‌للات بوي.

(۵۰) ئه‌وه ئه‌وشته هاتەدى كه ئىيوه
لىيى بەگومان بۇون.

(۵۱) ئه‌وا خۇپارىزە كانيش وان
لەشۈننېكى هېيىندا.

(۵۲) له نىوانى كانياوان و باغاناتاندا،

(۵۳) پارچەي ناسك و ئه‌ستوري
لەهه‌قەرەميس لخۆددەكەن؛ هەمۇو
بەرانىه‌رېيەكەن.

(۵۴) زۆريش كىزى چاوكەزالى سېى و
سۆلمان بۆهاوسەرلى پى بەخشىون.

(۵۵) له‌ويىدا هەرمىيە كى بەدليانه،
بەئارخەيانى دەخوازن.

(۵۶) جگە له مەرگى هەوهەلى،
لەشۈننەدا تامى مردىنى ناچىزىن و
لەئازارى دۆزەھىشى پارازتگن.

(۵۷) چاکەيەو پەروهەندەى تو
كردويەتى. ئەمەش بەختەوەرە كى
زۆرگىرنىگە.

(۵۸) هەربۆيە وا بەهاسانى بەزمانى
تۆمان بەرى كرد، كه شايەت
بىركەنەوه.

- (۱۶) ئىمە كىتىپ و كارزانى و پلهى بىنگە مېھ رايە تىماندا بە تۈرەمە ئىسىپرائىل؛ بىيۇپاڭ و چاكىشمان بىنگە ياندىن. لەچاوە مەموخە لىكى دنياش سەرمان خستن.
- (۱۷) سەبارەت بە دينە كە شىيان زۇرنىشانە دىيارى دەرمان بىن سپاردن. لەناوه خۆش گرفتارى كىشە نەبۈون، مەگىن وەختى كە لەم دينە ئاگادار بۈون؛ ئەويش هەر لە بەر ئىرەپى نىوان خۆيان. پەروەرنەت ىرۇزى سەلا بە وکارانە يان رادەگا، كە لە سەرى پىك نەھاتۇون.
- (۱۸) دواجار ئە تۆمان خستە سەر رىگە و شوينىك لەم ئايىنە؛ شوينى كە وە شوين ئارەزووى ئە و نەزانانە مە كە وە.
- (۱۹) ئەوان ناتوان لە خودات بىن نيازكەن. ناھەقان دۆستى يەكترن؛ خواش دۆستى خۆپارىزانە.
- (۲۰) ئەم قورئانە سۆماي چاوه بۆمەردم و بەزەپى و پىشاندەرە بۆ ئەوانە لەپروادا بىن گومان.
- (۲۱) ئاخۇ ئەوانە بە دكارن، وادەزانن ئىمە لەزى و مەرگىاندا وەك ئەوانە يان دادەن ئىن كە بۈونە خاوهن باوهەرە ئاكارچاڭ بۈون؟ زۆر خراپى تىگە يىشتون.
- (۲۲) خوا بە راستى ئەم عاسمانانە زەمبىنە وەدى هېنى، تا بەر كەسى چەپى كەدووھ، پاداشى وەرگرېتە وەن ناھەقىشيانلىنى ناكرى.
- (۲۳) ئاخۇ تو ئەوكەسەت دىيە كە ئارەزووى خۆى دەپەرسىت؟ خودا - كە ئاگاڭ لىنى ھەبو - پىنى لىنى گۇرى و
- ھەر نەشى بىستوھ. سا تو مزگىنى پىن بەدە كە ئازارىكى بەزانى بەردە كە وى.
- (۹) ئەر شتېكىش لە نىشانە كانى ئىمە، فيرېپىن گالىتەپ بىندە كا. ئازارىك بەشى ئەمانە كە تەواو ئاپرويان دەبا.
- (۱۰) دۆزەھېشىيان وا بە دواوه. نە ئە وشتە لە دىيادا گىريان هېنى، نە دۆستازىك - غەيرەزخوا - ھەلىان بىزارد، بەھەرەيان بىن دەگەپىن. ئازارىكى زۆر سەختىش چاوه نۇرەيانە.
- (۱۱) ئەمە پىشاندەرە كە. ئەوكەسانەش حاشا لە نىشانە كانى پەروەرنەت خۆيان دەكەن، ئازارىكى زۆر دۆزۋارو بەزانىيان ھەس.
- (۱۲) خوا كە سىيکە دەرياي بۆ ئىوه كە وى كرد، كە لە گۇپەرە فەرمانى ئەو، گەمى لەناودا بگەپى و بۇچاڭ كە ئەو تىن بىكۆشىن؛ بەشكە شوکرانە بىزىرىن.
- (۱۳) ھەرچى لە ناو عاسمانە كان و زەمین دان، گىشە ئەون؛ ئەو بۆ ئىوهى كە وى كەدوون. كە لەمەدا نىشان زۆرن بۆ ئەوانە ھەرادەمەن.
- (۱۴) تو بە باوهەرداران بىزە: با ئەوكەسانە بېھىشىن كە بۆ دۆزە كانى خودا بەھەيوانىن؛ تا بە ھەرگرۇيەك - بە پىنى كە دەھەيان - پاداش بىدا.
- (۱۵) ھەر كەس كارى باش دەكە، بۆ خۆيەتى؛ ھەر كە سىيىش خراپە دەكە، دېلى خۆى كەدە. پاشان ئىوه ھەر بۆ لاي پەروەرنە تان دە بىرەنە وە.

به‌ربه‌زه‌یی؛ که نه‌مه به‌خته‌وه‌ریه‌کی
زورگرینگه.

(۳۱) به‌لام خودانه‌ناسه‌کان [پیان
نه‌وتری:] ئاخو نیشانه‌کانی مننان
بۇن‌دەخوینرايەوە کە خوتان بەزل
دهزانی و کۆمەلیکی تاوانباربۇن؟

(۳۲) هەرگاش وترار، کە به‌لینی خودا
دراسته و سەلارابون ھیچ گومانی تىدا
نییە، ئیوه وتنان: هەرنازانین قیامەت
چىيە؟ لامان خەیالیکی خاوه و دلمان
قىياتى پى نايە.

(۳۳) هەركاریکی خراپیان له‌دهس
هاتبو، ئاشكرا نیشانیان درا.
نه‌وشتانه‌ش حەنەکى خۆیان پىدەکرد،
دەورى لیدان.

(۳۴) پیان وترار: وا نەمپرو له بېرتان
دەکەين؛ هەروھک ئیوه توش هاتنى
ئەمپوتان نەدەھاتەبیر. جىتان
لەناۋئاڭردايە؛ ھیچ كەسىش يارىتان
ناكا.

(۳۵) چونكە ئیوه نیشانه‌کانی ئىمەتان
كردبوھ جى گەمەی خوتان. ژىنی دنيا
ئیوه‌ی ھەلخەلەتاندبو. ئىتىر نەمپرو
لەئاگر دەريان ناخەن و رىگە نیيە داواى
لى بوردىش بکەن.

(۳۶) سا سوپاس هەر بۇ خودايە؛
راھىنەرى عاسمانه‌کان و زەمین و
ھەموو خەلکى جىهانىشە.

(۳۷) لە ئاسمانان و زەمینىش، شکۇو
گەورەيى بۇئەوه و ھەرخۆ خاوهن
دەسته‌لاتى لەكارزانە.

گوچىكە و دلىشى مۇركىردو لىلایى
خستە سەرچاۋى. سا كىن ھەيە له
پاش خودا، بىرى نىشاندا؟ دەى بۇچى
بىرناكەنەوه؟

(۲۴) هەروا گوتىان: بىزگە لەزىنى
دنىامان چىترنىيە. هەر دەمرىن و
دەزىنەوه و ھەر سروشت دەمان
مەرىنى. ھېچ. شتىن لەمەش نازانى;
ھەر لەخۆوه گومان دەبەن.

(۲۵) هەرگاش نیشانه ئاشكراكانى
مەيان بۇ وەخويىن، يەوبىانو دەھىنەوه
ئىزىن: ئەگەر قىسە و راستن، باب و
كالّمان بۇرىنەوه.

(۲۶) بىزە: خودا ژيو بىدەداو لەپاشان
دەتائىمەنلىق و پاشان له رۆزى قيامەتا -
کە بىن گومانه ھەردادى - ھەمۈوتان
كۆدەكاتەوه. به‌لام زۆربەي ئەم مەردمە
ھاي لىنىيە.

(۲۷) دەسته‌لاتى ئەم ئاسمانان و
زەمینە ھەر بە خوايە. رۆزى كە سەلا
رادەبىن، ئەم تەرزە ھەر زەۋىزەن
زەرەردەكەن.

(۲۸) دەشىپىنى ھەمۇو تىرەيەك بەرېز
بە سەر چۆك داھاتوون؛
ھەر تىرەيەكىش بانگ دەكىت، بۆدىتىنى
سيايى كەدەوهەكەي خۆى. ئەوا ئەمپرو
پاداشى كەدەوهەكانتان ئەدرىتەوه.

(۲۹) نەمە كىتىبى ئىمەيە، کە
بەراسىتى و بەزەرەدە ئیوه دەدۋى.
ھەرچى كەدەوهەكىش بۇو، ئىمە
ھەمۈومان دەنوسىن.

(۳۰) سا ئەوانەي بەباوهەر و ئاكارچاڭ
بۇون، پەروھىنیان دەيانخاتە

بهستبى، پىتان ناکرى لاي خودا هېچ بۇمن بىكەن؛ خوداش پىر ئاگاداره لهو توانجەى كە دەقورغانەكەى دەگەن؛ هەر ئەو بەسە بو شايەتى لە زىوان من و ئىيەدا؛ هەر ئەويشە گوناھەبەخشى دلۋانە.

(٩) بىزە: لە ناو ئەو ھەممو پېغەمبەرانە، من يەكى نائاسايى نىم؛ ناشزانم لە من با لەنگۇ ج دەقەومى. من هەر ئەوهندەم لە سەرە پەيرەوى ئەو فەرمانەبم كە پىم رادەگەيەندىرى. من هەر تەنبا بەئاشكرا ترسىنەرم و چى ترىيش نىم.

(١٠) بىزە: ئاخۇچ دەلىن ئەر [ئەم قورئانە] لە خواوه بى و ئىيە حاشاى لى بىكەن و يەك لە تۈرەمە ئىسىپائىلىش شايەتى بىدا لە سەر وىنەكەى و يەوايىنى و ئىيە هەر خوبەزل زان بن؟! خودا خىلى غەدرەران بەرەوخۇ شارەزاناكا.

(١١) ئەوانەي خودانەناسن، بۆخاوهن باوهەران ئىزىن: ئەگەر هېچ شتىكى باشى تىداھەبا، بەرلە ئىمەي بۇنەدەچۈن. ئىستا كە نەيگە يىشتۇنى، ئىزىن: ئەمە درۆيەكى كەونارايه.

(١٢) لە پىش ئەمېش كېتىمى موسا پىشەواو بەزەيى بو. ئەم قورئانە ئەويشى بەراست زانىوھو بەئەزمانى عەرەبى يە؛ تا ناھەقان بىرسىنى و مژدەبى بۇئاكارچاكان.

(١٣) ئەوكەسانەي وتويانە: پەروھەرنىدەمان خودايه و لە دوايىشدا هەر لە سەر قسەي خۆيان مان، نە ترسىكىيان لە سەر ھەيە، نە خۆم دەخۇن.

٤٦. ئەحقاف

وھ ناو خودا كە دەھنەدە دلۋاقانە (١) حا، ميم.

(٢) ئەم كېتىبە لە خوداى بە دەستەلاتى لە كارزانە وھ ناردران.

(٣) ئەم ئاسمانانە و زەممىنە و ھەرچى لە ناوياندا ھەيە، بۆ راستى وھ دىمان ھىننان و مەھۇدايان دىيارى كراوه. ئەوكەسانەش كە خودايان نەناسىيە، لە چى ترسىيان وھ بەر بىرەن، خۇ دەبۈرەن.

(٤) بىزە: ئەو شتانەي ئىيە - غەيرەز خودا - هانايان دەبەنە بەرى، چىيان لەم ھەر دە چى كردووه؟ يان ئەگەر لە عاسمانە كان بە شىدار بۈگۈن، نىشانم دەن. گەر ئىيە بەراستىيانە، كېتىبىك بەرلەم [كورئانە] ھاتبى، يان قسەي دەربارەي زانست - كە هەر لە كەوناراوه ماوه - بۇمى بىرەن.

(٥) كېش لەوكەسە گومەراتە هانا بۇغەيرەز خوا دەبا؟ بۆكەسى كە ھەتا قىامەت پەرسقى پى ناداتە وھ وھ ئاگاشيان لە پارانە وھ يان نىيە.

(٦) ھەرگا مەردم ھەمۇيان كۆدە كرېنە وھ، ئەوان دەبنە دوزمنيان و حاشادەكەن لەوانەي پەرسەيان

(٧) ھەرگا نىشانە ئاشكرا كانى مەيان بۇوه خوينىن - ئەوانە وَا كاتى قورئانيان بۇھات حاشايان لى كرد - ئىزىن: ئەمە ھەر بەئاشكرا جادوھ.

(٨) يان دىيىزىن: ھەر بۆخۇي ھەلى بەستوھ. بىزە: ئەگەر ھەر بۆخۇم ھەلم

(۱۹) ئىمە بۇھەريەك لەوانە پلەوپايدەمان داناوه. تا خوا بەھەر كەس بەگۈيەرى كارو كرده وەرى پاداش باش. ناھەقىشىيانلىنى ناكى.

(۲۰) بۇزى بەرەت خوانەناسان بەرانبەر ئاڭ رادەنئىن [پىان دەلىن: خوشى دنياو دەرباز كرد و بەباشى بەھەرتانلىنى بىردى؛ ئەمېرۇش زۆر بەسووكايەتى ئازار دەدرىن؛ چونكە ئىوه لەسەرزەمىن - بەخۇرايى - خوتان بەزلى زانى و لە رېگەرىاستولادابو.

(۲۱) براي عادىش وەبرىئىن، كە لە ئەحقال ترسى وەبەر ھۆزەكەى نا؛ ئىوه نابى غەيرەز خودا بېرسىتن؛ من لە ئىوه نىگەرانم كە لە بۇزى گەورەدا ئازاربىين. بەرلە ئەو و لە پاش ئەويش ترسىنەران هاتن و چوون.

(۲۲) گوتىان: ئاخۇ ھەر بۇيە ھاتويە لامان، لامان بىدەي لەوانەدى دەيانپەرسىتىن؟ ئەگەر لەقسەراستانى، ئەوهەرەشەى لەزىمەت كرد، بەجىيى بىنە.

(۲۳) گوتى: ئەويش خوا دەيزانى؛ من بەچى راسپىراوم، بە ئىوهى رادەگەيەنم؛ بەلام وەك من دەتابىنەم، ئىوه كۆمەللىنى نەزانى.

(۲۴) كاتى لە لاي شىوه كانيان هەورىكىيان دى، گوتىان: ئەمە بارانمان بۇدەبارىنى. بەلكوو ئەمە ھەر ھەمانە كە ئىوه بۇي بەپەلەبون؛ ھەورى بايە و جەزرەبەدانى بەۋانى لەگەلدايە؛

(۲۵) بە فەرمانى پەروەرنىدە، ھەموشت تىك و پىك دەدا. ئىتر كارىكىيان بەسەرھات تەنبا ھەر جى

(۱۴) ئەوكەسانە لەقەرەبىي كارەكانيان بەھەشتىن و ھەتاسەر ھەر تىيىدادەبن.

(۱۵) ئىمە بە مرۆمان ئەسپاراد كە دەگەل دايىك و بابى خۆي چاکەبكا. دايىكى بەتۆلى ھەللى گرت، ھەنجى كىشا؛ كە داشى نا، ھەنجى كىشا. ھەلگىرتىن و لەمەمك بىرىنەوەشى سى ھەيى بىردى؛ ھەتا گەيىشته خورتانى و تەمەنى گەيىشته چىل سال؛ گوتى: ئەي پەروەرنىدە من! خۆت ھەرام ھەيىنە، سپاسى ئەوچاکە بىھەم كە دەربارەدى من و دايىك و باوكمىت كرد؛ كارى وا ھېزام فيرىبكە تۆرمازى كا؛ تۆرەمەشم لەكارى چاکە رايىنە؛ وا بەرەوتۇ گەرامەوە خۆم ھەر بە تۆ ئەسپارادو.

(۱۶) ھەر كەسيش وەك ئەوانەبن، ئىمە كارەباشەكانيانلىنى وەردەگرىن و لە گوناھىشىيان خوش دەبىن و وەل بەھەشتىيەكان دەبن. ئەوبەللىنى كە پىيان دراوه، راستە.

(۱۷) ئەومرۇيەش كە بە باب و داكى دەگوت: لام لى لادەن! ئاخۇ بەللىنەم پى دەددەن جارى تر زىندىووەدەممەوە و لەگۇر دەرم دەھىنەوە؟ چەند بەرەوچىن لە پىش مندا ھاتوون و چوون. داك و بابىش ھەرپەنایان بە خوا دەبرد [وەديانگوت]: ھەى مال وىران يەوايىنە! بەللىنى خودايە و راستە. ئەويش دەيگوت: ئەو شتانە ھەرجىرۇكى پىشىنائە و چى تر نىيە.

(۱۸) ئەوكەسانەش ھەر بەدەردى كۆمەللايىك - لەجندۆكە و مرۆيان - چون، كە بەرلەوان فەوتان و تووسىن جەزرەبەي ئىمە هاتن و زيانباربۇن.

(۳۲) هه که‌سيکيش به ده‌نگ
ئه‌وکه‌سه‌وه نه‌چى - که به‌ره‌و‌خودا
بانگ ده‌كا - له‌م زه‌مينه ده‌ره‌تاني
ده‌س ناكه‌وئ و غه‌يره‌ز خودا هېچ
كه‌سى ده‌هانا نايه. كي‌ش ئاوابن، دياره
رى يانلى گوراوه.

(۳۳) ئاخو ئه‌وان نه‌يانزاني ئه‌و‌خودايه
كه زه‌مين و ئاسماناني و‌دی هېتاو له
و‌دی هينانيسچياندا تووشى ناته‌وانى
نه‌بوو، ده‌توانى زيندووش كاته‌وه و بش
مرىنى؟ ئاري ئهو له سه‌ر هه‌موشت
توناي هه‌ييه.

(۳۴) ئه‌وى رۆزى كه ئه‌وانه‌ي
خوانه‌ناس بوبون، لاي ئاگر رايان ده‌زىن
[و پىيان ده‌لىن:] ئاخو ئه‌م شته راست
نييە؟ ئىزىن: راسته، سويند
به‌په‌روه‌رندەمان. ئىزىن: چونكە ئىوه
هه‌رحاشاتانلى كرد، سا ئه‌ۋئازاره
بچىزىن.

(۳۵) توش هه‌روه‌کو پىغەمبەره لى
پراوو نه‌بەزه‌كان، سوربە له سه‌ر
كاره‌كەت و خۇراڭربىه؛ و‌دك ئه‌وانىش
خۇراڭربون . بؤئه‌وانه‌ش پەلەت نەبى؛
ئه‌و رۆزى يېياردرادوه يېنەلامان، واده‌زان
مانه‌وه‌يان هه‌ر ساعەتى له رۆزىكى
خاياندۇه. ئەمەش پەندىكى تەواوه.
ئاخو كه‌سيك - بىزگە له رى لاده‌ره‌كان
- بەجه‌زره‌بە له‌بەين ده‌چى؟

٤٧. موحەممەد

وھ ناو خودا كه دەھنەدە و دلۋقانە

مالەكانيان دەبىندرە. ئىمە پاداشى
كۆمەللى تاوانباران ئاوا دەدەين.

(۳۶) لە‌شويئەدا گوزه‌رازىكمان
دابونى، كه بە ئىوه‌مان نه‌داوه. گوئ و
چاواو دلىشمان بەوانىش دابو؛ ئه‌وان
لە‌گوئ و چاواو دلىان هېچ بە‌ھەرەيان
ده‌س نه‌كەوت؛ كه نرخىكيان
بۇنىشانە كانى خودا دانە دەناو ئه‌وهى
حەنەكىان پىدەكرد، دەورى لىدان.

(۳۷) فره له و بازىرانەمان قىر تى
خستون كه هه‌ر له‌دەورى ئىوه‌بون.
ھەممو جۆرە نىشانەمان بۇراناون، كه
بەشكۇو بگەزىنەوه.

(۳۸) ئەدى بۆچى ئه‌و شتانەي غەيرەز
خودا دەيانپەرسىت تا بە‌وهۇيە له
خوايان نزىك كەنەوه، هېچ دەھانىيان
نەھاتن؟ بەلکوئ ئه‌وان لە‌دەسيان
چون؛ ئەمەش لە‌ودرۇيانەبو كه بۆخۇيان
ھەلىان بەستون.

(۳۹) هىنديكىش لە‌جندۇكانمان
نارده‌لاى تو، كه گوئ له‌م قورئانە
بىگرن، كاتى هاتن، گوتىيان: مات بن و
گوئ بدهن. وەختى بىستيان، هاتنەوه
ناو خىلەكەيان و ترسى خوايان
وەبەرنان.

(۴۰) گوتىيان: گەلۇ! ناوه‌رۆكى
كتىبىكىيان بۆ‌وه‌خويىندوين، كه پاش
مووسا ناردرادوه؛ بە كتىبەكانى
پىشوشى يرواهەيە؛ هانه بۇراستى
دەدات و شارەزاي راستەرى دەكا.

(۴۱) گەلۇ! وەرن بە ده‌نگ ئەم
كە‌سە‌وه بچىن كه گازى بۆ خودا ده‌كا و
پرواي پىكەن. لە گوناھانو خۆش دەبى
و لەئازاردانى بەزانتان دەپارىزى.

(۸) ئەوانەش كە دىن دوزمن، بەشيان
ھەر نەگبەتى دەبى و كارەكانى لى
پوچ كردوون.

(۹) چونكە ئەوان لەمەى كە خودا
ناردۇویە، خۆشيان نايە؛ ئەوسا ئەويش
كارەكانى لى تىك داون.

(۱۰) ئاخۇ ئەوان بە زەمیندا نەگەراون،
تا يروانن پېشىنەكانى ئەوانە چىيان
بەسەرهات؟ خودا تەرت و توناى كردن؛
بۇ لە دىن لادەرەكانىش هەر شتىكى
ئاوا ھەيە.

(۱۱) چونكە خودا سەرەتە ئە و
كەسانەيە كە باوهەريان پى ھېناوه و
ئەوانە خودانەناسن، بى سەرەتەرن.

(۱۲) خودا خاوهن باوهەرانى
ئاكارپەسند، دەنېرىتە ناو باغانىك
جۆباريان بەبەردا دەروا. ئەوانەى
نەشيان ناسىيە، لە دنيادا راي دەبۈرن
و دەلەوهەرلىن؛ وەك لەوهەرانى ئازەل و
جيڭەيان لە ئاگردايە.

(۱۳) فە بازىرى وا ھەبووه لە خەلکى
بازىرەكەى تو - ئەوهى تۆيان لى
وەدەرنا - گەلېك بەھېز و گورتر بۇون،
قىمان كردوون؛ كەسىش دە هانايان
نەھات.

(۱۴) ئاخۇ كەسى لە پەرەندەى
خۆيەوە بەلگەى رۇونى بۇ ھاتبى،
وەك كەسىكە كردهوە خراپەكەى خۆى
بۇ خەمللەوە و شوين ئارەزۇوى خۆيان
كەوتۇون؟

(۱۵) ئەو بەھەشتەي خوا بە
پارىزگارانى بەلین داوه، چۆن چۆننېيە؟
چەندىن روبارى واي تىدا، ئاوهكەيان
شلوى نابى. چەند روبارى شىرى تىدا،

(۱) ئەوانەى دېزى خوا بۇون و
لەمپەرىك بۇون لە بىنى خودا، ھەموو
كىردى وەكانىيانى لى پوچەل كرد.

(۲) ئەوانىش كە خواناس و ئاكارچاڭ
بۇون و بەم قورئانەش - كە ىراستە و لە
پەرەندەيانەو بۇ موحەممەد بە
خەلات ھاتۆتەخوارى - باوهەريان كرد،
خودا ھەموو گوناھەكانىيانى پوشى و
كاروبارى ژيانىيانى بۇ سامان دان.

(۳) چونكە ھەرچى دېزايەتى خودايىان
كىردى، شوين كارى نازەوا كەوتەن. ئەوى
خاوهن باوهەريشن لەدۇى ئەو فەرمانە
دەچن؛ كە بە ىراستى لە
پەرەندەيانىرايە. ئاوا خودا چەند نمۇونە
بۇ ئەم خەلکە دىننېتەوە.

(۴) ئىتىر ھەرگا تۈوشى ئە و بى دىنانە
بۇون، لە ملىان دەن؛ پاش ونجىز ونجىز
كىرىدىان شەتەكىيان دەن. ئەوسا يان
ھەر بە چاکە ئازادىان بىكەن؛ يَا
بەرخويىيان لى بىستىن؛ ھەتا شەر
كۆتايى پى دى. ئەگەر خودا بىويىستىبا،
بۇ خۆى تۆلەى لى دەستانىدەن؛ بەلام
ويىستى بە يەكتىريتەن بئەزمۇى. ئە و
كەسانەش كە لە راي خودا كۈزراون،
كىردىيان بە فيرۇ نادا.

(۵) بەم زووانە بىگەيان پى نىشان
دەدا و كاروبارى ژيانىيان بۇ تەكۈز دەكە.

(۶) دەشيانباتە ئە و بەھەشتەي كە
پېشەكى بۇي باس كردوون.

(۷) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! ئەگەر
يارى خودا بىكەن، خوداش يارىدەتان
دەدا و لە بەر نەياران نابەزىن.

تتووشی فیداری هاتبی. بو ئهوانه وا باشتره.

(۲۱) [بو ئهوانه] بئر فەرمانى و پەيقىنى بەجى و رىئىهە [ھېزاترە].
ھەرگاش خەزا يېيار درا، ئەگەر ئەوسا بەرانبەر بە خودا راست بن، ھەر بە قازانچى خۆيانە.

(۲۲) ئاخۇ ئەگەر دەستەلەتەو وەدەس كەوت، لەم زەمینە خراپە رىيە دەبەن و پەيوهندى خزمایەتىتان دەچىرىن؟

(۲۳) سا ئەوانە خودا بەر نەحلەتى خستۇون؛ گۆيىان كەر و چاوهەكانى لى كۆر كەدوون.

(۲۴) ئاخۇ ئەوان لەو قورئانە رانامىن، يان دلىان گالله دراوه؟

(۲۵) ئەو كەسانە لە پاش لە دين شارەزا بۇون وەرگەراون، ديارە شەيتان دەنە داون و كارەكانى بو خەملاندوون.

(۲۶) چون ئەوانە بەو كەسانە كە حەزىيان لەو شتە نىيە كە خوا ناردۇويەتە خوارى، وتوويانە: ئىيمە لە بازە كارىكدا بە قىسە دەكەين. خوداش لەوهى دەيشارنە وە ئاگادارە.

(۲۷) دەبىن چۆن بن ئەو سەردەمە فرشتە گىيانيان دەكىشى و دە رۇخسار و پىشتە وەيان دەسرەۋىنى؟

(۲۸) چونكە ئەوان وەشۈن شتىكى وَا كەوتۇون كە خوداي توورە كەدوو و بە رەزاي ئەورا زاي نەبۇون؛ ئەوسا ئەوپىش كاريانى لى پۇچ كەدوون.

ھەرگىز تامى نەگۇراوه. چەندىن روبارى شەرابى پىدا دەردا، تا وەيخۇن كەيفى پىددەكەن. چەند روبارىش لە ھەنگقى پالافته ھەن. ھەر مىوه يەكىش بخوازن، تىدا ھەيە؛ خۆش بۇونى پەرەرنىدەشىيان. چۆن ئەمانە دەبنە لىنگەي ئەو كەسانە كە تا ھەتا ھەر دەبىن لە ئاگردا بن و لەسەريانە ئاقاکەلاندى وەخۆن و رىخۆلەيان لەت و پەت كا.

(۱۶) ھىندىكىيان دىن گۆيىت لىدەگرن؛ وەختى لە لاي تو دەرەچىن لە زانىارەكان دەپرسن: ئىستە چى وت؟ خودا مۆرى بەسەر دلىانە وە ناوە و شوئىن ئارەزوو خۆيان كەوتۇون.

(۱۷) ئەو كەسانەش كە ھاتۇونە سەر راستەرى، پىر شارەزايان دەكە و ترسى خوايان پىر دەخاتە دلەوە.

(۱۸) ئاخۇ ئەوان چاوهەنۇرن گوزوگوممەت ئىستە سەلەيان لېرى بىن؟ ئەوا ئىستا نىشانەكانى پەيدا بۇون؛ وەختى سەلاشىان لېرىابۇو، پەندى ئەوان سوودى چىيە؟

(۱۹) سا بزانە غەيرەز خودا ھىچ شت بو پەرستن نابىن. بو ھەلەي خۆت و پىياوان و ژنه كانى خاوهەن باوهەر، داواى لى خۆش بۇونى بکە. خوا لە ھەلگىپە وەرگىرتان و لە شوئىنى ھەميشه يەيتان ئاگادارە.

(۲۰) ئەوانە خاوهەن باوهەن ئىزىن: بو چە سوورەتىك نايەتە خوارە وە؟ ئەمjarە كە سوورەتىكى پىتەو ھات و لەمەر خەزاوه باسى كرد، تو ئەوانە دەغەزىكىان لە دلدايە دەبىنى وات لى دەپروان، وەك كەسى لە ترسى مردن

ھەبى و خۆپارىز بن، پاداشى خۆتان دەداتى و ھېچ مالىشتان لى ناخوازى.

(٣٧) ھەرچەند زۆر بە قىرسىچمەيىش داوى مالىكتان لى بكا، بىزدى دەكەن و بىكۈونىتىان دەردەخا.

(٣٨) با ھەمووتان ئاگادار بن؛ بانگتان دەكەن كە مال لە راي خوا بەخت كەن. ئى واشتان دەناودا ھەيە بىزدى دەكا؛ ھەر كەسىكىش بىزدى دەكا، بىزدى دەربارەى خۆى دەكا. خوا لە گىش كەس بى نيازە؛ ئىيۇھ ژار و بەلەنگازن؛ ئەگەر پىشىشى تى بىكەن، چىنىيکى تر بە ئىيۇھ دەگۇرۇتەوە، كە ھەرگىز وەك ئىيۇھ نەچن.

٤٨. فەتح

وھ ناو خودا كە دەھنەدە و دلوقانە

(١) ئىمەين كە وەسەرمان خستى، بەو سەرخستىنە بەرچاوه.

(٢) ھەتا خودا لە ھەلەكانى پېشىت و لەو ھەلانەى لەوەبەلەلە تووشىيان دىنى، عافۇوت بكا و چاكەى دوور لە كەمايەسيت دەگەل بكا و بىزىگەى راستت نىشان بدا.

(٣) تا خودا يارمەتىت بدا، بەتەرزى و كە بىيە خاوهن دەستەلات.

(٤) ھەر ئەويشە ئۆقرە و ھەدائى دا بە دلى ئەوانەى خاوهن باوهەر بۇون؛ تا وېرىاي پىرواي ھەيانە، پىروايان بەقەوهەتىر بى. لەشكىرگەلى ئاسمانانەكان و

(٢٩) ئاخۇ ئەوانەى غەره زيان لە دلدايە، لايان وايە خودا بىكەن و كىنهيان ئاشكرا ناكا؟

(٣٠) ئەگەر حەزمان بىكردايە، دەمانەيىنانە بەرچاوت و ئىتىر ھەر بە ورد بۇونەوە لە بىچمىان، باش دەوناسىن. بى گومانە بە بىأۋىزى ئاخافقىنىش دەيانناسى. خواش ھەموو كارەكانتانى ئاگا لىيە.

(٣١) بە تاقىيتان دەكەينەوە تا بىزانىن، كى لە ئىيۇھ تىكۈشماوه و كىتان خۆراغىرلىق بۇوه. بەراوردى دەنگوباسى ئىيۇھش دەكەين.

(٣٢) ئەوانەى خوانەناس بۇون و بۇونە لەمپەر لە راي خودا لە داوى ئەوە زانىبۈوشىيان بىزىگەى بىزگار بۇون كامەيە، ھەر دىرى پېغەمبەر وەستان، ھەرگىز ئەوانە ناتانىن زيان بە خوا بىگەيەن و بەم زووانە كارەكانىيان پۇچەل دەكا.

(٣٣) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! لە فەرمانى خودا و پېغەمبەر دەر مەچن و كارتان پۇچەل مەكەنەوە.

(٣٤) ئەوانەى لە دين لاياندا و بۇونە لەمپەر لە راي خودا و دوايى بەبى دىنى مىرن، ھەرگىز خوا لېيان خۆش نابى.

(٣٥) سىس مەبنەوە و داوى شەرىيستانى مەكەن؛ ھەر ئىيۇھ بەسەر ئەواندان؛ ئىيۇھ خوداتان دەگەل و ھەرگىز پاداشى خەباتەكەتانا لى كەم ناكاتەوە.

(٣٦) ھەرچى ژيانى دنيايه، ھەموو ھەر گالىتە و گەپىكە. ئەگەر ئىيۇھ بىرو او

(۱۱) ئەو عەرەبە كۆچەرانەى دواكەوتبوون، وە تو ئىزىن: دارايى و مال و خىزانمان نەيانھېشت بگەينە ئىيۇھ؛ داواى بەخشىنمان بۇ بکە.

سەرزازەكى شتى ئىزىن: كە لە دلىانەوه نايە. يىزە: ئەگەر خوا زيازىك لە ئىيۇھ با، يان بەھەرەيەكتان پى بدا، كى دەتوانى دەس دە كارى خودا بدا؟ بەلکە خودا لە هەر كرددەھېيى دەيکەن، ئاگادارە.

(۱۲) نەخىر ئىيۇھ پېتانا و بۇو يېغەمبەر و باورداران هەرگىز تازە نايەنەوه ناو مال و خىزانى خۆيان. هەر بە دلىش ئەم خەيالەو بە شتىكى باش دەزانى. گومانىكى يېجاو دەبرىد؛ ديارە ئىيۇھ كۆممەلىكى زۆر بى خىر بۇون.

(۱۳) هەر كەسيكىش يپرواي نەبىن بە خوا و يېغەمبەرى خودا، ئىيمە بۇ ئەو بى دىنانە، كلى ئاگرمان زىل داوه.

(۱۴) دەستەلاتى ئەم عاسمانان و زەمبىنە بە دەس خوايە؛ كى حەز بكا عەفۇوى دەكا و كىش حەز كا جەزرەبەى دەدا و خوداش لە گوناھ دەبورى و دلۋقانە.

(۱۵) هەر ئەوانەى دوا كەوتبوون، ئىستا ئىزىن: هەرگا بەرە و تالاپىك چوون، لىمان گەرپەن ئىيمەش بەشۇن ئىيۇھدا بىيىن. گەرەكىانە قىسەكەى خودا بگۆرن. يىزە: هەرگىز ئىيۇھ لەشۈن ئىيمە نايەن؛ خودا پېشەكى گۇتوویە. ئەوسا ئىزىن: نەخىر ديارە لەحاند ئىيمە چاوجنۇكىن. نەخىر ئەوان كەم تىدەگەن.

(۱۶) بەو عەرەبە كۆچەرانەى - كە پېشىو خۆيان دزىھەوھ - يىزە: هەر لەم بەينانەدا بانگتان دەكەن، بچنە سەر

زەمینىش، هەموو بەرفەرمانى خوان و خودا زانى لەكارزانە.

(۵) هەروەها پىاۋ و ژنانى خاوهن باوهەر بەرلى كاتە ناو باغانىك جۆباريان بەبەردا دەپروا و هەتاسەر هەر لەھى دەبن و خەتا و نالەبارەكانيان عافوو بكا. لەجم خودا، ئەم بەرۋەداوه سەركەوتنىكى مەزن بۇو.

(۶) هەتا وەكۈو رووبىنانى پىاۋ و ژن و شەريك بۇ خوداناسەكان، تىر و مىۋيان - كە سەبا بە خوا گومانى خراپىان دەبىد - ئازار بدا. زۆرخراپىان لى قەوماوه و خوا غەزەبى لى گرتۇون و نەحلەت لە هەموويان دەكا و جەھەندەمى بۇ دانابۇن و دوارۋەزىكى رەشيان هەيە.

(۷) لەشكەرەكان - لە ئاسمانەكان و زەمین - هەموو بەرفەرمانى خوان و خودا خاوهن دەستەلاتى لەكارزانە.

(۸) ئىيمە تۆمان كل كردووه، ئاگادار و مۇزىددەر و ترسىنەر بى.

(۹) ئەشى ئىيۇھ يپروا بىنن بە خوا و يېغەمبەرى خودا و لە يارىدەدى درېغ نەكەن و يېزى شاييانى لېڭىن و هەموو بەيانى و ئىواران پەسىنى بدهن.

(۱۰) ئەو كەسانەى پەيمان لەگەل تو دەبەستن، با بىلان پەيمان دەگەل خوا دەبەستن. دەستى خودا دەسەر دەستى ئاوهنېرایە. سا هەر كەسى پەيمانى بەجى نەھىنى، هەر خۆى لە پەيمان شكىنى زەرەر دەكا؛ هەر كەسيكىش ئەو پەيمانەى - كە دەگەل خودا بەستوویە - بەجى بىننى، لە دوارۋەزا پاداشى گەورەدى دەداتى.

(۲۲) ئەگەر ئەو دین دوزمنانه شەریشیان وەل بىردىان، سوور بىزان پېشىيان دەكىدە مەيدان و راييان دەكىدە. لەپاشانىش نە دۆستىكىيان دەس دەكەوت و نە كەس دە هانىيان دەھات.

(۲۳) ياسايدە لە خوداوه و لەپېشۈشدا هەر وابووه و لەو ياساى خودا دایناوه، هەرگىز گۇرانىك نابىنى.

(۲۴) هەر ئەويش بۇو لەدەست ئەوانى پارازتن و ئەوانىشى لەدەس ئىيۇھ؛ وەختى لە ئاقارى مەككە خودا كردى و ئىيۇھ بەسەرياندا زال بۇون. ئىيۇھ هەر كارىكۇو دەكىدە، خودا دەيدىت.

(۲۵) هەر ئەوان بۇون كە لە رىڭاي دين لايان دا و بۇونە لەمپەر و نەيانھېشت بچنە كابە؛ رىشىان نەدا قوربانىيەكەتان - كە گلىان دابووه - بگاتە شوينى خۆى. [ئەگەر ئىزىنمان بىدایە لە مەككە دەگۈزىيان راچن] لەوانە بۇو زۇر مىر و ژنى باوهەردار - كە ئىيۇھ نەتانا سىبۈون - دەبەر پېيانودا بچن و بى ئەوهى خۆتان بىزان، بىنە موشکولۇزمەئى ئەوان. خودا هەركى خۆى حەز دەكە، دەيخاتە بەر بەزەپى خۆى. ئەگەر لەو شوينە لاچووبان، بى سو دين دوزمنە كاممان بە ئازارىكى بەزان دوچار دەكىدەن.

(۲۶) ئەوسا كە دين دوزمنە كان، بادى هەوايى نەزانانەيان دەنواند، خودا ئۆقرە و ھېمنايەتى ناردە خوارى بۇ ناو دلى پېغەمبەرى و باوهەردارانى [ياراتى] و واكە كرد كە خۆپارىز بن و بۇ ئەم كارەش لە هەموو كەس شىاوتر و هېزاتەر بۇون. خوا بۇ هەموو شت زانايە.

گەلەتكى گەرناس؛ يان هەر شەرتان دەگەل دەكەن، يان خۆ بەدەستە وە دەدەن. جا ئەر ئىيۇھ بەرفەرمان بن، لە خوداوه پاداشىكى باش وەردەگرن؛ ئەگەر خۆستان بىزىنە وە - وەك پېشۇو خۆتان دزىھە وە - دەتاخاتە بەر جەزەبەيەكى بەزان.

(۱۷) گازنەدە لە كۆر ناكىرى؛ گلەيىش لەسەر شەل نېيە؛ لەش بەبارىش قەيدى ناكا. هەر كەسىكىش بەفەرمانى خوا و پېغەمبەرى ئەو بكا، دەينېرىتە ناو باغاناتىك حۆباريان بەبەردا دەروا. هەر كەسىكىش خۆ ببويىرى، جەزەبەي بەزانى دەدا.

(۱۸) ئەو دەستە خاودەن باوهەرەى كە وا لەزىز دارەكەدا دەگەلتا بۇونە هاۋپەيمان، خودايان لى رازى بۇوه؛ دەيزانى چىيان لەدلدايە. سا ئۆقرە و دلىنايى ناردە سەريان و بە سەركەوتتىكى نزىك پاداشى دان؛

(۱۹) ماللى تالانى زۆريشىان دەس دەكەوى. خودا خاودەن دەستەلەلاتى لەكارزانە.

(۲۰) خوا بەلېنى گەلى تاللووى پېتان داوه كە دەيگەن. بەلام زووتە ئەمەى دا پېتان و نەيمېشىت دەستى خەلکىتان بگاتى و هەتا نىشانەيەكىش بى بۇ خاودەن باوهەرەكان و بۆراستەرى زۇرتى شارەزاتان بكا.

(۲۱) تالا زىكى تريش هەيە، هېيشتا دەستىيان پېنى نەگەيۇھ و خودا باشى ئاگا لېيە و خوا هەموو كارى پى دەكىن.

ترستان له خودا بى، خودا بىسەر و زانايە.

(۲) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! ناشى دەنگتان سەر دەنگى پېغەمبەر كەۋى. دەنگىش ھېننە بەرز مەكەن، وەك وەل يەكترا داخىيون؛ كە كارتان لى پووجەل بىي و خوتان به خوتان نەزانن.

(۳) ئەو كەسانەي لجهم پېغەمبەرى خودا دەنگيان نزم دەكەنەوە، ئەو كەسانەن خوا دەربارەي پارىزگارى، دلى تاقى كردوونەوە. لى خوش بۇون و پاداشى مەزن بۇ وانە.

(۴) ئەو كەسانەي لهو ديوى ھۆدەكانەوە بانگت دەكەن، زۆربەيان ئاوهزيان نىيە.

(۵) ئەگەر خۆيان راگرتايە ھەتا دەر دەچووى بۇ لايىان، بى شك بۇ ئەوان باشتىر بۇو. خوا دەشبوورى و دلوقانە.

(۶) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! ھەرگا لە فەرمان لادەرىك دەنگ و باسىكتان بۇ دىنى، بە وردى لېيى ورد بىنەوە؛ نەكا لە ىرووى نەزانىيە گەلىكان تووشى زيان كەن و لە كردهتان پەزىوان بن.

(۷) پىويىستە ئەمەش بىزانن كە پېغەمبەرى خوداتان لەناودايە. ئەگەر لە زۆركاراندا شوينتانا كەوتبا، تووشى نازەحەتى دەبۇون؛ بەلام خودا ئەقىنى پىروا بە دىنيدا بە ئىيە و ئەوهى لە دلتاندا خەملاند. بى باوهەرى و لە رى لادان و سەرپىچى لە لاتان دىيۇ كردووه. لە رى شارەزا ئەوانەن.

(۸) ئەمەش بەخشىش و چاكەيە لە خوداوه و؛ خودا زاناي لەكارزانە.

(۲۷) خوا ئەو خەونەي كە پېغەمبەرە كەدىبۈي، وەراستىكىرا: خوا حەز كا بەبى هېچ ترسىيک دەچنە ناو مالى كابەوه و پۇرى خۆ كورت دەكەنەوە، يان دەيتاشن. ئەو شتائەي نەوزانىبىو، ئەو دەيزانى. جىڭ لەمەش بەو زووانە تووشى سەركەوتىيەك دەبن.

(۲۸) ھەر خودايە كە پېغەمبەرى خۆي نارد و رىنۇنى و دىنىي راستىيشى رەگەل خىست؛ تا بەسەر ھەموو دىنىيکا زالى بىكا. خواش بۇ ئاگا لېبۈون بەسە.

(۲۹) موحەممەد پېغەمبەر خوداس؛ ئەوانەش كە دەگەل ئەون، لە بەرائەر دين دوزمنان توند و تىز و لە ناوخۆدا دلوقان. لە كېنۋەش و سوژدە چاوت پى دەكەن. ھەر بەھىقى رەزامەندى و چاكەي خودان. درۆشمى سوژدە بىردىيان بە ناواچاوانەوە ھەيە؛ وىنهشيان لە تەوراتدايە و نموونەشيان لە ئىنجىلدا. شىيىنراوە بە چنانوىك تىشەي بەرەزۈور ھەلچۈوبىي و وەچى فرەمى دەركىرىدىي و ستۇور بۇوبىي و لەسەرلاسک خۆي گرتىبى و وەرزىزىان سەيرى بەمىنن؛ تا چاوجنۇكاني سېلەي پى قەلس كا. ئەوانەي خاوهن باوهەر و ئاكار چاكن، خوا بەلېنى لى بۇوردن و پاداشى گەورەي پى داون.

٤٩. حوجورات

وە ناو خودا كە دەھنەدە و دلوقانە

(۱) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! نەچن وەپىش خوا و پېغەمبەرە كەى كەون؛ با

(۱۳) ئەی خەلکینە! هەر لەزىر و
میوپىكە وە ئىۋەمان وەدى ھېناوه و
كردوومانن بە چەند گەلىك و چەند
ھۆزىك ھەتا يەكترى بناسن.

بەریزتىريتنان لاي خودا،
پارىزگارتەكانغانان. خودا زانايە و
ئاگادارە.

(۱۴) عەرەبەكانى دەشته كى گوتىيان:
باوهەريمان ھېئنا. بىزە: ھېشتا باوهەريتان
نەھېناوه؛ بەلام بىزىن: خۆمان
بەدەستە وە داوه؛ ھېمان بىرواي
ئىسلامەتى نەچۇتە ناو دلتانە وە.
ئەگەر ئىۋە به رەمانى خودا و
پېغەمبەرى ئەو بن، لە پاداشى
كردە وەتان ھېچ شتى كەم ناكاتە وە.
خودا لە گونا دەبۈورى و دلوقانە.

(۱۵) خاوهن باوهە ئەو كەسانەن كە
پروايان بە خوا و پېغەمبەرى ھەيە و
تووشى دوودلى نەبۈون و بە گيان و
مال لەرىي خودا تىكۈشماون و هەر
ئەمانە بەراستىيانە.

(۱۶) بىزە: ئاخۇ گەرەكتانە خودا لەو
دینەي ھەتانە، ئاگادار كەن؟ كە چى
خوداش لە ھەر شتى لە ئاسمانان و
زەمیندان، ئاگادارە و خوا بۇ ھەمۇ
شت زانايە.

(۱۷) هەر چونكە بۇونە موسولمان،
منەت بەسەر تۆدا دەكەن. بىزە: ئەگەر
راست ئەكەن خاوهن باوهەرن، لە
موسولمان بۇونى خوتان، منەت
بەسەر مندا مەكەن؛ بەلام خودا منەت
لەسەر ئىۋە دەكە، كە ېڭىگەي بىروا
ھېنانى نىشان داون.

(۹) هەرگا لە ناو باوهەرداران دوو گرۇ دە
گىز يەكەرا چون، ئىۋە ئاشتىيان بىكەنە وە؛
ئەگەر يەكىان گەرەكى بو ناھەقى
لەوي تر بكا، ئىۋە دە گىز ئەورا چن كە
ھەرتا بۇ دەھەن ئەھەن ئەھەن ئەھەن ئەھەن ئەھەن
فەرمانى خوا مل كەچ دەكە. ئەوسا -
بەبى لايەنگىرى - پىكىيان بىنن و بە
يەكسانى بە كىشە كەيان ىرابگەن. لەو
كەسانە بە يەكسانى پى رادەگەن،
خوا خوشى دى.

(۱۰) خاوهن باوهەر ھەموويان ھەر براى
يەكەن؛ براكانغان بىكەنە ئاشت
بىكەنە وە. ئەشى لە خودا بىرسن؛
بەشكۇو بەر بەزەيى كەون.

(۱۱) ئەي گەلى خاوهن باوهەران! با
ھېنىدىكتان گالىتە بە ھېنىدىكتان نەكەن،
لەوانە يە ئەوانە ئەوانە ئەوانە ئەوانە ئەوانە
لە گەپ دەرەكان باشتىر بن. ژنيش
ھەروا؛ لەوانە يە ئەوانە دەبنە
گالىتەجار، لەوي گالىتەيان پى دەكەن،
پەسىندرىن. لە سىلەي چاو داگىرن و
تەشەر دەيەكتىر گىرن و ناو و ناتۆرە لېك
ھەلدان، دەس ھەلگەن؛ چونكە لە
پاش بىروا ھېنان، لە ىرادان، بەد
نېۋىيە و ناپەسەندە. كىش پەزىوان
نەيىتە وە، لە ېرىزە ئەھەقەكانە.

(۱۲) ئەي گەلى خاوهن باوهەران! لە
زۇرىك لە گومانان خۇ بىپارىزىن. چونكە
ھېنىدىك گومانى وا ھەن گوناھن. لە
كاروبارى يەكتريش مەكۈلنە وە.
پاشەملەش خراپەي يەكتىر مەبىزىن.
ئاخۇ كەستان وازى لېيە كە گۆشتى
براى خۆي بە مردىيى بخوا؟ ديارە
قىزitan لى دېتە وە. ئەشى لە خودا
بىرسن. خوا پەزىوانى قبولە و دلوقانە.

- (٩) لەوبەر زەوە ئاواى بەپىت و
بەھەمان بەرەزىر نارد؛ فەرەباغانامان
پى رواند؛ ئەولېش كە درە دەكى؛
- (١٠) دارە خورماى بەر زە بالاش بە
ھېشىووى بىزماڭ كوتە وە:
- (١١) بىزىوه بۆعە بدە كان و سەر زە مىنى
مەرىشىمان پى بوۋاندە وە؛ دەرگە و تىش
ھەروھا يە.
- (١٢) بەرلەوانەش، ھۆزى نووح و
خودانى ئاواى بىرە كە و سەموودىش
ھەر بى پىروابون.
- (١٣) ھۆزى عادو دەستە و دايەرەدى
فيزعەون و ھۆزى لۇوتىش،
- (١٤) گرۆى خاوهن دەحلە كان و
ژىر دەستە كانى توبيھ عىش، ھېچيان بە
پىغەمبەرانيان باوهەرنە كرد؛ ئەوسا
ھەرەشە كانى من وە راست گەرا.
- (١٥) ئاخۇ ئىمە لە وەدى ھېبانى
پېشىن ماندۇبىوين؟ بەلکۈئەوان
بە گومان بون كە دە توانىن سەرلەنۈ
وەدى بھىننەن.
- (١٦) ديازە ئىمە مەرۆمان دروسرى
كەر دووه و دەشزانىن چۆن خەيالاتى
بە دەل دادى. ئىمە بۆئە و لە شادە مارى
لاملى نزىكتىن.
- (١٧) ئەوي كاتى لە لاي راست و
چەپىشە وە جوتى فرشتە رۇنىشتۇن
[بۆي دەنۇو سن].
- (١٨) ھەر ورتە لە دەم دەربچى،
چاوه دىرىيەكى لاهە يە.

(١٨) ھەر نەيىنى لە عاسمانان و
زە مىندان، خوا دەيزانى و ھەر چى
دەيکەن ئە و دەيپىنى.

٥٠. قاف

- وە ناو خودا كە دەھنە دەلوقانە
- (١) قاف، سويند بەم قورئانە بەریزە،
- (٢) ديازە سەريان لە وە سورما كە ترس
و وە بەرھەيىكىيان لە خۆيان بۆيەيدابوھ؛
ئەوانە خودانەناس بۇون، گوتىيان:
ئەمە شتى سەيرە.
- (٣) ئاخۇ ئەگەر مەردىن و بۇوينە مشتى
خۆل، [دەزىنە وە؟] ئەم گەرانە وە دە
دورە.
- (٤) ئىمە ھەر زۇزانى يومانە زە وى
چەندىيان لى كەم دەكى؛ كەتىيەكىشىمان
لەلايە ھەمۇشىتكى تىدا يە.
- (٥) بەلکۈو ئەوان كە ئەم راستەيان
هاتەلا، ھەر باوهەريان پى نە كەر دو
كارە كەيان لى ئاللۇزا.
- (٦) ئاخۇ ئەوان بۆ عاسمانيان
نە روانىوھ، كە بە سەر سەريانە وە دە
چەن وە دىيمان ھېنا وە چلۇنمان
رەزاندۇتە وە ھېچ كەلېنى تىدا نىيە؟
- (٧) ئەم ھەر دەشمان را خىستوھ
كىۋاپارەمان تى خىستوھ و جوو تە دە
ھەمۇر وە كىكى بەر دەلمان دەنا و دا رواند؛
- (٨) تا چاوى دەل روشىن كات و بېتىھ
ھۆي بىرە وەردى بۆھەر عەبدىك حەزىز كا
بگەرەتە وە.

(۳۰) رۆزى دەبى كە بە جەھەندەمەن ئىزىزىن: ئاخۇ پېرىسى؟ ئىزىزى: ئاخۇ پتريش كە يە؟

(۳۱) بەھەشتىش لە خۆپارىزان نزىك بۇتە وە دۇرنىيە.

(۳۲) كە ئەمە بۇ ئەوكەسانەى بەرەخودا گەرمانەوە خۆپارىزىون، سۆزدراوه.

(۳۳) ئەوانەى كە بە نەيىنى لەخوداي خۆيان ترساون و بەدلېكى پاكەوهە تاتۇونەوە لاي.

(۳۴) هەمووتان بچىنەژورە وە بى ترس بن؛ ئەمە يە رۆزى هەرمانى.

(۳۵) هەرچى ئارەزۈوشى بکەن تىيدا هەيە و زىدە لەويشمان لاهەيە.

(۳۶) ئىمە گەلېك چىن و بەرەن - كە دەپىش ئەوانەداپون - قىرتى خىستون، لەمانەش بەھېزتر بون و زۇرۇلاتىيان پىشكىنيون؛ ئاخۇ ئەوان ھىچ دەرەتانىان بۇرەخس؟

(۳۷) ئەم وتارە بۆھەر كەسى دل زىندىووه، يان باشى گۈى لى دەدىرى و بىرىشى ھەر لە لاي ئەوه، دەپىتەھۆى پەندىگىتن و بىركردنەوه.

(۳۸) ئەم ئاسمانان و زەمينەو هەرچى لەناوياندا ھەيە، بە شەش دەۋىز وەدىمان ھىيماو ھىچ ماندىگىشمان تۈوش نەھات.

(۳۹) سا خۆبگەر لە بەرانبەر ئە و شتائە ئەوان ئىزىن. ھەر پەسنى پاكى پەروھەندەي خۇت بده؛ لەپىش

(۱۹) بورانەوە ئاوبىلکەدان، وادىارىدا؛ ھەر ئەمەشە كە تو نەت دەۋىست توشى بى.

(۲۰) فو بە كەلەشا خادەكرى؛ ئەۋى رۆزى؛ دەبى ھەرەشە وەدى بى.

(۲۱) ھەر كەسى دى، يەكىك وەپىشەخۆى داوهە يەكىكىش شايەتى دەدا.

(۲۲) تو لەمانە بى ھەواڭ بوي؛ وە سەرپوشمان لە سەر لاداي؛ چاوت ئەمپۇ زۆر يىرددەكا.

(۲۳) فرشتەكەى ھاوريى ئىزىزى: وا لە لاي من ئامادەيە.

(۲۴) بە هەر دوكتان، هەموو سېلەيەكى لاسار، باويىزىنە ناو دۆزەھەوه.

(۲۵) كە بەرى لە چاكە گرت و لەرىنى لاداو خەلکىشى وەگومان دەخست.

(۲۶) كەسى بو كە ويىرای خودا، شتى دىكەشى دەپەرسىت. سا بەتوندى بىيانخەنە بەر جەزرەبەوه.

(۲۷) ئەويى ھاورييەتى ئىزىزى: ئەي پەروھەندەي گلامان! دەنەي سەرىيچىم نەداوه؛ بەلام ھەرخۇي لەپەرى گومپايىدابو.

(۲۸) ئىزىزى: لاي من كېشەمەكەن؛ من پىشەكى ھەرەشم پى بىرگەيىدۇن.

(۲۹) بەلېنى من گۆرانى بەسەردا نايە و ناھەقى لەعەبدان ناكەم.

- (۵) هه‌ر به‌لینى که پیتانى ده‌دهن، راسته.
- (۶) رۆزى جهزا هه‌ر روده‌دا.
- (۷) به‌و ئاسمانه‌ى رى رى يه [و شه‌پولان ده‌دا]،
- (۸) قسەو يه‌كتر ناگریتەوه.
- (۹) له قورئان ده‌ته‌کیتەوه، هه‌ركى ته‌کیراوه‌تەوه.
- (۱۰) ده‌ك به‌گوشت چن ئەوانه‌ى درونه‌خشىن.
- (۱۱) ئەوانه‌كە وتوونه گيّزاوى نه‌زانى و ئاگايان له هيچىك نىيە.
- (۱۲) پرس ده‌كەن: كەنگى رۆزى جهزا يه دى؟
- (۱۳) ئەۋى رۆزى كه ده‌يانخەنە سەرئاگر.
- (۱۴) بچىزىن ئەۋ ئازارەتان كه ئىيۇه بۆى بە‌پەلەبون.
- (۱۵) ئەوكەسانه‌ى خۆپارىزىن، شوئىيان باغات و كانياون.
- (۱۶) هه‌رچى پەروه‌رندەى ئەوان بۆى داناون، وەرى ده‌گرن؛ ئەوان پېشى ئاكارچاڭ بۇون.
- (۱۷) شەوانه كەمتر دەخھوتن.
- (۱۸) بەرى بەيان، داواى لى بوردىيان دەكرد.
- (۱۹) لە مالىياندا بەشى هەبۇو بۆ پارسەكان و بى بەشان.
- گزىنگى هه‌تاوداو بەرلەدەمى رۆزاوابون.
- (۴۰) لە شەويشدا هه‌ر پەسىنى پاکى ئەوبده و دواى هەموو سوژدە بردىش.
- (۴۱) هه‌ر دەمېكىش بانگ راھىلىيڭ لە جىگا يەكى نزىكىرا گازى دەكا، گوبى بۆيگەرە.
- (۴۲) لە رۆزەدا كە نەعرەتە راستە كەيان گۈلى لى دەبى، ئەمە رۆزى دەركەوتە.
- (۴۳) ئىيمە خۆمان ژى دەبەخشىن و دەمرىنин؛ وەگەرىش بۇ لاي ئىيمە يە.
- (۴۴) ئەۋى رۆزى كە زەمین دەقەلشىتەوه و بەلەز دەريان دەهاوىزى، ئەمە بۇ وە كۆكىرىنى، لامان شتىكى هاسانە.
- (۴۵) ئىيمە باشتىر دەزانىن ئەوان ج ئىزىن؛ تۆ زۆردارىك نى لە سەريان؛ هه‌ر كەسيكى لە هەرەشە ترسى هەيە، بەم قورئانە تۆ وەبىرى بخەرەوە.
-
- ## ٥١. زاريات
- وە ناو خودا كە دەھنەدە و دلوقانە
- (۱) بە بایانەى دەتوانن بلاوكەنه‌وه
 - (۲) بەو هەوارانەى گران بارن،
 - (۳) بەوانەى كە بەھاسانى رى دەپىون،
 - (۴) بەوانەى كاردابەش كەرن،

- (۲۰) له‌زمیندا به‌لگه زورن بُئهوانه‌ی له‌پروادا بى گومان.
- (۲۱) هه‌روه‌ها له ناو خوشتاندا؛ ئاخو له خوتان نايروان؟
- (۲۲) روزيتان و هه‌رجى به‌لېنتان پېندەدرى، له عاسمانه.
- (۲۳) سا سويند به په‌روه‌رىنى ئه‌زمان و زه‌مین، ئه‌مه راسته؛ هه‌روه بوخوتان داخىون.
- (۲۴) ئاخو باسى ميوانه‌به‌ريزه‌كانى ئىپراھيمت بۇھاتووه؟
- (۲۵) كاتى كه لىي وھزور كەوتى، گوتىان: سەلام. گوتى: سەلام؛ دەسته‌يەكى نەناسراون.
- (۲۶) په‌نامه‌كى خۆي گەياندە خاو خىزانى و گۈرەكەيىن چاقى هاورد.
- (۲۷) وەختى كه لىي نزيك كردن، گوتى: له‌بەرچىيە ناخۇن؟
- (۲۸) ئه‌ساكە ترسىيکى رى نيشت. گوتىان: تو نىگەران مەبەو بۇونى لاويىكى زاناييان مژده پىدا.
- (۲۹) ڇنه‌كەي بەھاواره‌وه هات و پوكىكى لەخۆي ناو گوتى: من پيرىزنىكىم بى زك وزا.
- (۳۰) گوتىان: په‌روه‌نده‌ي تو ئاواينى گوتوه، ئه‌خۆي كارزان و زانايە.
- (۳۱) گوتى: ئەي راسپارده‌كان! كارتان چىيە؟
- (۳۲) گوتىان: ئىمە كل كراوين بۆسەر هۆزى تاوانباران.
- (۲۲) تا گزموله قوري رەق بوى وەك بەردیان لى بىارىنن.
- (۲۳) په‌روه‌نده‌ت هه‌مونيشانه‌ي لېداون، بُئهوانه‌ي له‌ئەندازه لایان داوه.
- (۲۴) ئه‌وسا باوه‌رداره‌كانمان لى وەدەرنا.
- (۲۵) ئىمە غەيرەز تەنيا مالىك، خوداناسمان دەس نەكەوت.
- (۲۶) له‌شويئەشدا نيشانه‌يەكمان بەجى هېيشت، بُئهوانه‌ي كە له‌ئازاردانى به‌زان ترسىيان هەيە.
- (۲۷) له‌بەسەرهاتى مووساشدا، كە بە به‌لگەي ئاشكراوه بەریمان كرددە لاي فيرۇھون.
- (۲۸) به‌ونيارە كە خاوه‌نى هېزۋېزە، بايەخى بە مووسا نەداو گوتى: جادوگەرېكە يان ليوه‌بوه.
- (۲۹) ئه‌ساكە خۆي و له‌شكەكەيمان گرت و فېيمان دانە ناو دەرياوە و گله‌يىش لەخۆي كرا.
- (۳۰) له‌مەرعادىش، گەرەبامان ناردەسەريان.
- (۳۱) هه‌رشتى كە هاتەبەرى، وەك پىشەي پواوى لېكىد.
- (۳۲) دەربارەي هۆزى سەموودىش، كە پىان راگەيەندرا: هەتا ماوهەيە رايپۇرن.
- (۳۳) له فەرمانى په‌روه‌نده‌يان لايادا؛ هەتا دىتىيان وەبەر هه‌ورەترىشقا يىن كەوتى.

(۵۷) من هیچ روزیم له‌وان ناوی و نامگه‌ره که ئه‌وانه خوراکم ده‌نی.

(۵۸) هه‌رخودا روزی ده‌نیری و خودان هیزیکی پته‌وه.

(۵۹) به‌هره‌ی ئه‌وغه‌درکه‌رانه‌ش و هک به‌هره‌ی ئه‌وانه‌ده‌بی، که هاوباوه‌ری خویان بون؛ ئیتر لیم به‌پله نه‌بن.

(۶۰) واوه‌يلا بۆ خوانه‌ناسان، له‌ررۆزه‌دا که به‌لینیان پیدراوه.

٥٢. تور

وه ناو خودا که ده‌هنده و دلوقانه

(۱) به کیوی تور،

(۲) به کتیبی که نوسراوه،

(۳) له که‌وه‌ل، بلاؤ بوت‌وه؛

(۴) به ماله ئاوه‌دانه‌که،

(۵) بهو بانه‌ی بلند کراوه،

(۶) بهو ده‌ریایه‌ی بلق ئه‌دا،

(۷) ئازاری په‌روه‌رنده‌ی تو هه‌ر رهوو ده‌دای،

(۸) که‌سیش پیشی پی ناگیری.

(۹) لهو رۆزه‌دا که عاسمان تیکه‌وه‌داوی،

(۱۰) هه‌موو چیا له رۆییندا په‌له ده‌کهن؛

(۱۱) ئیتر ئه‌و رۆزه هاواره له که‌سانه‌ی بی باوه‌ر بون.

(۴۵) نه‌يانکرا راست بنه‌وه و که‌سیش ده‌هانایان نه‌هات.

(۴۶) هۆزی - نووچیش له‌پیشورا - [به‌رغه‌زه‌بی ئیمه که‌وتن] که گه‌لیکی نافه‌رمان بون.

(۴۷) ئەم ئاسمانه‌شمان به هیزی خودی خۆمان وەدی هیناوا بی سو په‌ره‌شی پیده‌دەین.

(۴۸) زه‌مینیش ئیمه رامان خست؛ ئای که چه‌ند راخه‌ری باشین.

(۴۹) لە‌هه‌رشتى جوتىکمان وەدی هیناوه؛ به‌شکوو بیرى لى بکه‌نه‌وه.

(۵۰) سا هه‌مووتان به‌راکردن به‌رخوابن، که له‌ورا من به ئاشكرا ترس وەبئر ئیوه دىئنم.

(۵۱) وئیراى خوداش هیچ شتى تر مەپه‌رسن؛ ئەو به منى سپاردوه ۵ به ئاشكرا ترسى ئه‌وتان وەبئر بىئنم.

(۵۲) بەرلەمانه‌ش هه‌روابوه؛ هه‌ركاتى پېغەمبەریکيان بۆھاتووه، گوتويانه: يان جادوگه‌ره، يان شىيّتە.

(۵۳) مەگەر ئه‌وان يەكترينيان به‌وقسە راسپاردوه؟ [نه، وانىيە] به‌لکوو ئه‌وان هه‌ر بۆخويان گه‌لازىكى نافه‌رمان بون.

(۵۴) سا تو واز له‌وانه‌يىنە؛ که‌سیش سەركۆنەی تو ناكا.

(۵۵) تو هه‌ر وەبیريان بخه‌وه؛ بيره‌وه‌رى به‌هره‌ده‌دا به‌وانه‌ی خاوه‌ن باوه‌رن.

(۵۶) من هه‌ربویه جندوکه و مروف دروس كرد، بمپه‌رسن.

- (۲۳) پياله پيکتر ده‌گورنهوه و نه هه‌رزه‌ويژى تىدايه و نه هه‌ت تووشى گوناه بونى.
- (۲۴) تازه لاوانى خولاميان به‌دهوردا دىن و دهچن؛ هه‌ر ئىزى دانه‌ى مروارين له قاپوردا.
- (۲۵) بروو له يه‌كترى ده‌كەن و يېكەوه و تتووئيزيانه.
- (۲۶) ئىزىن؛ ئىمە له پېشىوودا له‌ناو كەس و كاري خۆمان نىگەران بونى.
- (۲۷) ئىتير خودا خۆى چاكەى ده‌گەل كردىن و له ئازارى گەره و هالاوى پارازتىن.
- (۲۸) ئىمە به‌رى هاوارمان هه‌ر له‌وه‌كردووه؛ هه‌ئەويشه خاوهن چاكەى دلۋقانه.
- (۲۹) سا و‌بىريان بخه‌ر ووه - له سايىھى په‌روه‌رنىدەترا - تو نه فال بىنى نه دىنى.
- (۳۰) يان پېت ئىزىن؛ بويزىكە و چاوه‌نۇرىن هاكا شتىكى به‌سەرهات.
- (۳۱) بىزە: ئىوه چاوه‌نۇر بن، ئهوا ئىمەش وەل ئىوه‌دا چاوه‌نۇرىن.
- (۳۲) ئاخۇ له برووي خەونە كانيانه‌وه ئىزىن، يان هه‌ر خۆيان كۆمەلەتكى بلەوه‌زىن؟
- (۳۳) يان ئىزىن هەلى به‌ستووه. نه خىر، ئهوان بى باوه‌رن.
- (۳۴) ئەگەر ئهوانه راست ده‌كەن، با و‌تارى وەكoo ئەم قورئانه يېنى.
- (۱۲) ئهوانه‌ى كە چووبوونه ناو پېر و پووج و گەپيان دەدا؛
- (۱۳) له‌ر دۆزه‌دا به‌دەلەكدان به‌رەن ئاگرى دۆزه‌قيان رادەكىشىن.
- (۱۴) ئەوه‌تاني ئە و ئاگرەى برواتان نه‌ده‌كىد هەبى.
- (۱۵) ئاخۇ ئەمە جادووه، يان ئىوه كۆر بونه و نابىن؟
- (۱۶) بچنه ناوي؛ هەل بکەن ياخۇ هەل نه‌كەن، وەكoo يەكە و هه‌ر به هه‌ت ئە و كارانه‌ى كە كردووتانه، سزا دەدرىن.
- (۱۷) ئهوانه‌ى وا خودى ترس بون، وان له به‌ھەشت و خۆشىدا.
- (۱۸) به‌خته‌وهەرن له و شتانه‌ى په‌روه‌رېنىيان پېنى به‌خشىون؛ له ئازارى جەھەندەمىشى پارازتن.
- (۱۹) له هەمبەر كرده‌وه‌كانتان بخۇن و وەخۇن، نۆشتان بىن.
- (۲۰) له سەر تەختى له‌پەنای يەك، پاڭ كەفتۈون و كىزى سېپى چاوبەلەكمان پى به‌خشىون.
- (۲۱) ئهوانه‌ى باوه‌ريان هېننا و تۆرەمەشيان چۈونه سەر باوه‌رى ئهوان، مە تۆرەمەى ئەوانىش وەك خۆيان دەبەينه به‌ھەشت و له‌پاداشى كرده‌وه‌يابن هېچ شتى كەم ناكەينه‌وه. هەموو كەسى بارمته‌ى كارى خۆيەتى.
- (۲۲) هه‌ر مىوه‌يەك و هه‌ر گۆشتى بۇ خۆيان ئارەزووى ده‌كەن، پېمان داون.

(۴۶) ئەوی رۆزى حىلەكەيان هيچ بەھەرەيەكىان ناداتى و كەسىش دەھانيان نايم.

(۴۷) بۇ ئەوانەپىشەيان ناھەقى بۇوه، جگە لەمەش جەزەبەيى تريان ھەيە؛ بەلام زۆربەيان نازانن.

(۴۸) بۇ فەرمانى پەروھرندەت خۆراڭ بە، تو بە بەرچاوى ئىمەوهى؛ هەركاتى لەجى رادەبى، پەسنى پەروھرندەت بده.

(۴۹) لەشەۋىشدا شوکرى بکە و پەسنى بده؛ لە دەمىشدا كە ھەسارە ئاوا دەبن.

٥٣. نەجم

وھ ناو خودا كە دەھنەدە و دلوقانە

(۱) بە ئەستىرە كاتى بەرە و ئاسو دەخزى،

(۲) يارەكەتان نە گوم بۇوه، نە رىشى ھەلە كردووه.

(۳) بە ئارەزووى خۆى ناخىۋى.

(۴) ھەرچى ئىزى، لە خواوه ئىزگەيەنزاوه.

(۵) فرشتەيى فره توانا فيرى كرد.

(۶) فرشتەيى بەئاوهز و فره زانا، كە بە شكللى خۆى راۋىستا.

(۷) [ھەوھەل جارى] لە ئاسوی ھەرە بەر ز بۇو:

(۳۵) ئاخۇ ئەوان ھەر لە نەبوو ھاتونە دى؟ يان خۆيان خۆيان دروس كردى؟

(۳۶) يان ئەوانن ئاسماňەكان و زەمینيان وەدى ھىننا؟ نەخىر، ديارە ناسەلمىنن.

(۳۷) يان گەنجىنەپەروھرندەت والى ئەوان؟ يان ھەر خۆيان ھەمە كارەن؟

(۳۸) يان پەيىزەيى وايان ھەيە بىنىن و گۈي رابدىرن؟ كى لەوان كۆلەى كردووه، با بەلگەيەكى روون بىنلى.

(۳۹) ئاخۇ كىيەكەنان بۇ خوان و كورەكانيش بەشى ئىۋەن؟

(۴۰) يان بۇ مزە داواى شتىكىيانلى دەكەى، ئەوان لەزىرى دەر نەچن و بۇيان زۆر گران بۇھستى؟

(۴۱) يان نەيىنى وا لاي خۆيان و دەنۈوسىن؟

(۴۲) يان ئەوانە گەرەكىيانە فيلىك بکەن؟ خوانەناسان خۆيان فيلىان لېكراوه.

(۴۳) يان بىزگە لە خوا، پەرسىتووپەكى تريان ھەس؟ خوا پاكتىرە لە و شتانە كە بە شەرىكى دادەنلىن؟

(۴۴) گەر بىشىن پارچەيەك لەم عاسماňە دادەكەۋى، ئىزىن: ھەورىكى پېپىشىتە.

(۴۵) سا تو لەوانە وازىنە، تا ئەوانە تۈوشى رۆزى خۆيان دەبن؛ كە ئەو رۆزە ھەستىيان دەبەردا نامىنلى.

(۲۳) ته‌نیا ئه‌وانه چهند ناون که ئیوه و باب و باپیرتان، ئه‌وانه‌تان پى ناوناون و خوداش هیچ به‌لگه‌ی پته‌وی له‌مه‌ر ئه‌وانه‌وھ نه‌ناراد. هه‌ر وھ‌دووی گومان ده‌کهون و ئه‌وھ‌ی که دلیان ده‌خوازی؛ که چى لەلای په‌رووھ‌رنده‌ی خوشیانه‌وھ رېگه‌یان نیشان دراوه.

(۲۴) ئاخو مرو چى ئاره‌زوو کا، بۆی پېیک دى؟

(۲۵) ئاخرين و ھە‌وھ‌لینیش هه‌ر بۇ خودان.

(۲۶) له‌و ھە‌موو عاسمانانه‌دا، چهند بە چهند فربىشته ھە‌يە؛ کە‌سیان تکای لى ناگىرى؛ مە‌گىن کە‌سى دوايى خودا ئىزنى بدا و تکا بۇ کە‌سېكى بکا کە خۆي حەز کا و پى رازى بى.

(۲۷) ئەو کە‌سانە پروا بە پاشه‌رۆز ناكەن، فرشتە‌كان بە ناوى كچان ناو دەبەن.

(۲۸) کە ھېچىشيان لى نازان؛ هه‌ر وھ‌شىن گومان ده‌کهون و گومانىش جىيى راست ناگىرى.

(۲۹) تو له‌و مرويىه واز يىنە کە له يادى ئىمە كردن، خۆ دەبويىر و بەدەر له ژىنى دنيايه، ھېچى ترى نە‌ويسىتووه.

(۳۰) هه‌ر ئە‌وندەي لى دەزانن. په‌رووھ‌رنده‌ت زاناتره کە كى رېگه‌ی لى تېكچووه و كىش له‌سەر رېگه‌ی ئەو چووھ.

(۳۱) هه‌ر چى له ناو عاسمانه‌كان و زەمیندان، گىش بۇ خودان؛ تا سزاى ئه‌وانه بدا کە خراپه‌يان كردۇوھ و

(۸) له پاشا نزيك كە‌وتەوھ و شۆرھوھ بۇو؛

(۹) بەقەد مالى دووكەوانان يا نزيكتى؛

(۱۰) ئەوسا خودا هه‌ر مە‌بەستى کە وا ويستى بە عەبدى خۆي راي گە‌يەنلى، پىنى راگەياند.

(۱۱) دللى ئەو هه‌ر چى دىتۈویه، درو نە‌بۇوھ.

(۱۲) ئاخو له‌سەر ئەوی دىوييھ ئىوه كىشەي دە‌گەل دە‌کەن؟

(۱۳) بى گومانه جارىكى دىكەشى دىويه، کە ئەوساکەش داپەریوھ؛

(۱۴) لەلای دارە‌كناھەي ئەو پەرەوھ، کە له‌پاڭ شۇنى بە‌ھەشتە.

(۱۵) لە كاپىكا كناھە داي پۆشىوھ، ئەوی کە دەبى داي پۆشى.

(۱۶) سۆماي لى نە‌گۈزتۈتەوھ و هېچ رەشكە و پېشكەشى نە‌كەد.

(۱۷) دىارە زۆريش له نىشانە گە‌ورە‌كانى په‌رووھ‌رنەي خۆي دىتۇھ.

(۱۹) ئاخو ئىوه هه‌ر لات و عوززاتان دىويھ؟

(۲۰) سېھەميشيان کە مەناتە و يەكى تر له بوتە‌كانە؟

(۲۱) ئاخو زارۆي ئىوه نىرە و خواش كىزى ھەس؟

(۲۲) ئە‌گەر وا بى، بەش كردى نايدەوايە.

- (۴۳) هه‌ر ئه‌و ده‌خاته خه‌نین و ده‌گرینى.
- (۴۴) هه‌ر ئه‌ويشه ژيان ده‌دا و ده‌شمرىنى.
- (۴۵) هه‌ر ئه‌ويشه ولفى نېر و مىّونىھى وھدى ھىّناوه؛
- (۴۶) لەو تنوکەى كە رېزاوه.
- (۴۷) لەسەرييەتى ديسان دروستى كاته‌وه.
- (۴۸) هه‌ر ئه‌ويشه هيچ ناگوزوورى نەھىشت و دەسمايەشى بە ئىّوهدا.
- (۴۹) هه‌ر بۇ خوشى پەروھرندهى گەلاۋىزه.
- (۵۰) هه‌ر ئه‌ويشه ئاسەوارى عادى يەكەمى بىرىيەوه.
- (۵۱) لەسەمودىش جووقەوارى نەھىشتىووه.
- (۵۲) ھۆزى نووحىش - لەبەرىدا - كە لەوانه ناھەقىر و لاسارتر بۇون.
- (۵۳) ئاوايى ھۆزى لووتىشى سەرەۋىزىر كرد.
- (۵۴) هەرچى دەبۇو بەرخۇ بىرى، وەبن خۆيدا.
- (۵۵) پەروھرندهت كە ئه‌و هەمۇ چاكەى ھەيە، تۆ لە كاميان بە گومانى؟
- (۵۶) ئەمە يەكى لە ترس وەبەرهىنەرانە؛ وەك ترسىنەرانى پىشىو.
- (۵۷) رابۇنى سەلا نزىكە.

- چاكەى باشىش دەربارەى كارچاكان بىكا.
- (۳۲) ئەوانەى خۆيان دوور دەگەرن لە گوناھانى مەزن و كارى كرېت؛ مەر گوناھى وردىلە بى. پەروھرندهت بەخشىنى زۆر بەرفەھە و ئه‌ويش ئىّوه لە خۆتان باشتىر دەناسى؛ وەختى ئىّوهى لەم ھەرده پەيدا كردووه، كە دەپىشدا پىزەيەك بۇون لە ناو زگى دايىكە كاندان. هيچ پاكانەى خۆتان مەكەن؛ بۇ خۆى باشتىرتان دەناسى كە كى لە خودا ترساوه.
- (۳۳) ئاخۇ تو ئه‌و مرويەت دى كە پاشتى ھەلكرد و بىرىي؟
- (۳۴) كەمى بەخشى و چرووكى كرد.
- (۳۵) ئاخۇ بە نەديار دەزانى و خۆى دەبىنى؟
- (۳۶) يان لەوە ئاگا نەكراوه، لە روپىھە كانى موسسا چى نووسراون؟
- (۳۷) يان ئىپراھيم، كە ئەركى خۆى بە تەواوى بەجى ھىّنا؟
- (۳۸) كە كەس ئۆبالى كەسى تر وەستۇ ناگىرى؛
- (۳۹) مرو بۇ خۆى خەبات نەكا، هيچ پاداشىكى پى ناگا.
- (۴۰) بۇ هەر كارىكىش ماندۇو بى، پاداشى خۆى هەر پىندەگا.
- (۴۱) لەپاشانىش - بەباشتىرين شىّوه - پاداشى پىندەدرى.
- (۴۲) گەرمانەوەش هەر بۇ لاي پەروھرنەتە.

- (۸) هه‌لەداوان به‌ره و بانگدەره که ده‌چن. خودانه‌ناسه‌کان ئىزىن: ئەمە رۇژىكى چەتۈونە.
- (۹) بېرلەمانەش ھۆزى نووچ باوهەريان نەبۇو. عەبدى ئىمەيان ناوا نابۇو درۆزن و گەفيان لېكىد.
- (۱۰) لە پەروھەرنىدە پاپراوه، كە: من شكسىتم خواردوھ، ھانام بە تو.
- (۱۱) ئەوسا ھەممۇ دەرگاكانى بەرزايىمان بۇ بارازىكى بەلۇوزە خستە سەر پىشت.
- (۱۲) لەم زەمینەش چاوه‌کانىمان تۆقادىن. ئاو گەينە يەك؛ بەو ئەندازەي كە پېيارى بۇ درابۇو.
- (۱۳) ئەومان بە ئامىرى ھەلگرت، كە لە چەند تەختە و بىزماران لېك درابۇو.
- (۱۴) لەزىر چاوه‌دىرى خۆمان وەگەر كەوت، بۇ پاداش دان بە كەسى كە بە قسەكانى بى باوهەر بۇون.
- (۱۵) بەجىمان ھېشىت كە بېتتە نىشانەيەك. ئاخۇ بىرەوەرېك ھەيە؟
- (۱۶) دەسا چۆن بۇو جەزرەبە و ھەرەشەكانم؟
- (۱۷) ئەم قورغانەشمان سانا كرد كە بىرى لى بىرىتتەوھ. ئاخۇ بىرەوەرېك ھەيە؟
- (۱۸) عادىش باوهەريان نەھېنى؛ دەسا چۆن بۇو جەزرەبە و ھەرەشەكانم؟
- (۱۹) ئىمە لە رۇژىكى شوومدا، بايەكى سارد و بەھېزى بى ۋچانمان نارده سەريان.
- (۵۸) غەيرەز خودا كەس پەردهى لە سەر لانادا.
- (۵۹) ئاخۇ ئىپە لەم وتارە سەير ماون؟
- (۶۰) پېنگەنەنتانە و ناگرىيەن؟
- (۶۱) ھەر بە گالىتە راي دەبويىن.
- (۶۲) دەسا بۇ خودا سوژدە بەرن و بىپەرسىن
-
-

٥٤. قەمەر

- وھ ناو خودا كە دەھنەدە و دلۇقانە
- (۱) وا پەسلان نزىك كەوتەوھ و ھەيف بۇو بە دوو كەرتەوھ.
- (۲) ھەر نىشانەيەك بېيىن، بىروا ناكەن و دىيىزىن: ئەمە جادۇوھ و ھەر ھەيە.
- (۳) ئىتىر بىروایان نەھېنى و شوپىن ئارەزۇوی خۆيان كەوتىن. ھەر كارەش شوپىنى خۆى ھەيە.
- (۴) ئەوەندەيان دەنگ و باسى بەرى بىستۇون، كە دەبۇو ترسىيان بېتتە بەر.
- (۵) ئەمە كارزانى تەواوه؛ بەلام ئەم ترسىيەرانە بەھەرە نادەن!
- (۶) سا تۆ لەوانە واز بېنە؛ رۆزى بانگدەر بانگييان دەكا بۇ رەۋواداپىكى زۆر ناخۆش.
- (۷) چاوشۇر و كز، لە گۆرسىستان دەر دەكەون؛ ئىزى كوللەن بلاو بۇوگەن.

- (۳۱) نه عره‌ته‌یه کمان بُو ناردن؛ و هک پووش و پاری بُوزویان لى بھسەر هات.
- (۳۲) ئەم قورغانەشمان سانا کرد کە بىرى لى بىرىتەوە. ئاخۇ بىرەوەرىك ھەيە؟
- (۳۳) ھۆزى لووتىش ھەمبەر بە ترسىنەرەكان بى باوهەر بۇون.
- (۳۴) گىزەلۇوكەی زىخ و چەومان ناردە سەريان؛ جىگە له كەس و كارى لووت - كە سوو زوو رىزگارمان كردن.
- (۳۵) له چاكە و بەزەيى خۆنپا؛ ئاوا چاكە سۈپاسكاران دەدەينەوە.
- (۳۶) ترساندى لە زەبرى ھەلمەتى ئىمە؛ [بەلام ئەوان] له و گەفانە بە گومان بۇون.
- (۳۷) دەيانە ويست كارى خrap دەگەل میوانانى بىھن؛ سۆماى چاوانم لى ساندى. دە بچىزنى ئازار و ھەرەشەكانم.
- (۳۸) ئەوسا له بەرەبەياندا، ئازارى لەبىنە نەھاتوو ھاتە سەريان.
- (۳۹) سا بچىزنى ئازار و ھەرەشەكانم.
- (۴۰) ئەم قورغانەشمان سانا کرد کە بىرى لى بىرىتەوە. ئاخۇ بىرەوەرىك ھەيە؟
- (۴۱) ترسىنەران ھاتىشىنە لاي دەستە و دايەرەكەي فېرۇھون.
- (۴۲) سەرلەبەرى نىشانەكانى ئىمەيان بە درۆ زانى. ئەوسا ئىمە گىرتىمان، بە گىرنى دەستە لاتدارى توانا.

- (۲۰) خەلکەكەي لەجى دەر دىنان؛ دەتوت كۆتەرەي دار خورمان، بە رىشەوە ھەلکىشراون.
- (۲۱) دەسا چۇن بۇو جەزرەبە و ھەرەشەكانم؟
- (۲۲) ئەم قورغانەشمان سانا کرد کە بىرى لى بىرىتەوە. ئاخۇ بىرەوەرىك ھەيە؟
- (۲۳) سەمۇودىش بە ترسىنەران بى باوهەر بۇون.
- (۲۴) وتيان: جا چۇن وە شوين مەرۋىيەك دەكەوين، له خۆمان و بە تەنبا بى؟ ئەگەر وا بى، ئەوسا ئىمە له گومەرلى و دەبەنگيداين.
- (۲۵) چۇن له ناو ھەموو ئىمەدا، فەرمانى خوا ھەر بُو ئەو دى؟ بەلکوو پياوى درۆزنى خۆپەسندە.
- (۲۶) سېھى رۆزى پى دەزانن كى ۋېرىزى خۆپەسندە.
- (۲۷) ئىمە سايە وشتىرىكىان بۇ دەزىرين كە بىانئەزمۇوين. سا تو ھەر چاوه دېرىيان بە و خۆت ىراڭرە.
- (۲۸) پېشىيان بىزە كە ئاوه كە لەناوياندا بەش كراوه؛ ھەر كەس لە نۆرە ئاوى خۆى ئامادە بى.
- (۲۹) گاسى ھەوالى خۆيان كرد؛ ئەويش هات بە دەنگىيانەوە و پەلى [وشتەكەي] قوت كرد.
- (۳۰) دەسا چۇن بۇو جەزرەبە و ھەرەشەكانم؟

رده‌های ۵۰

وھ ناو خودا که دھنده و دلوقانه

- (۲۹) هه‌ركى له ناو ئاسمانەكان و زەمبىن، هه‌موو كارىكىان هەر بە ئەوه و ئەو گش رۆزى به كارىكەوە خەرىكە.
- (۳۰) دەيسا ئىيۇھ لە كام چاكەى پەروەرنىدەو حاشا دەكەن؟
- (۳۱) ئىيمە به كارتان رادەگەين، ئەى گرۇي مرو و جنۇكان!
- (۳۲) دەيسا ئىيۇھ لە كام چاكەى پەروەرنىدەو حاشا دەكەن؟
- (۳۳) ئەى گرۇي مرو و جنۇكە! گەر توانيتان لە گىش ئاسۇي عاسمانەكان و زەمبىنى دەرباز بىن، دەسا بېن؛ ناشتوانى لېيان دەر بېن، مەگىن بەددستەلاتەوە.
- (۳۴) دەيسا ئىيۇھ لە كام چاكەى پەروەرنىدەو حاشا دەكەن؟
- (۳۵) گپى بە دووكەل و بىن دووكەلى ئاگر داتان دەگرى؛ ئەسا كەس دەهاناونا يە.
- (۳۶) دەيسا ئىيۇھ لە كام چاكەى پەروەرنىدەو حاشا دەكەن؟
- (۳۷) سا هەر كاتى ئەم عەزمانە قەلشى برد و بەرەنگى گول و كەولى سورور هاتە بەرچاو،
- (۳۸) دەيسا ئىيۇھ لە كام چاكەى پەروەرنىدەو حاشا دەكەن؟
- (۳۹) لە و رۆزەدا هيچ كەس - لە مرو و جنۇكە - بۇ گوناھى كە كردوویە، نايەتە بەرپرسىنەوە.
- (۴۰) دەيسا ئىيۇھ لە كام چاكەى پەروەرنىدەو حاشا دەكەن؟

- (۱۵) جنۇكەشى لە بلىسەى بى دووكەل وەدى هەيىناوه.
- (۱۶) دەيسا ئىيۇھ لە كام چاكەى پەروەرنىدەو حاشا دەكەن؟
- (۱۷) هەرد و شوپىنى خۆرەلات و خۆرتىشىنى راھيىناوه.
- (۱۸) دەيسا ئىيۇھ لە كام چاكەى پەروەرنىدەو حاشا دەكەن؟
- (۱۹) جەمسەرى دوو دەريايانى گەياندە يەك.
- (۲۰) بەرزەكىكىان لەنیواندا كە بەسەر يەكتىردا نايەن.
- (۲۱) دەيسا ئىيۇھ لە كام چاكەى پەروەرنىدەو حاشا دەكەن؟
- (۲۲) لە هەر دووكان مرارى و مەرجان دەر دەچن.
- (۲۳) دەيسا ئىيۇھ لە كام چاكەى پەروەرنىدەو حاشا دەكەن؟
- (۲۴) گەرۆكاني بە بادەوهى چيا ئاسا - لە دەريادا - كاري ئەوه.
- (۲۵) دەيسا ئىيۇھ لە كام چاكەى پەروەرنىدەو حاشا دەكەن؟
- (۲۶) هەركى ژىنى لەسەر زەمبىنە، نامىنى.
- (۲۷) هەر خودانى خاوهن شكۆى بەرز و بەرىزىت دەمېنى.
- (۲۸) دەيسا ئىيۇھ لە كام چاكەى پەروەرنىدەو حاشا دەكەن؟

- (۴۱) به‌ری گه‌بیشتووی هه‌ر دوو باغ، له‌وان
نزيک كه‌وتتەوه.
- (۴۲) ده‌يسا ئىوه له کام چاكەى
په‌روه‌رندەو حاشا ده‌كەن؟
- (۴۳) كىژولھى هېنىد داوىن پاكىان
لەناودايىه، كە بەر له‌وان كەسى - مرو
يان جنۇكە - هه‌رگىز دەستى بو
نەبردوون.
- (۴۴) ده‌يسا ئىوه له کام چاكەى
په‌روه‌رندەو حاشا ده‌كەن؟
- (۴۵) هېنىدە جوان، ئىزى ياقووت و
مەرجان.
- (۴۶) ده‌يسا ئىوه له کام چاكەى
په‌روه‌رندەو حاشا ده‌كەن؟
- (۴۷) ئاخۇ پاداشى كارى چاك، غەيرەز
چاكە دانەوەيە؟
- (۴۸) ده‌يسا ئىوه له کام چاكەى
په‌روه‌رندەو حاشا ده‌كەن؟
- (۴۹) غەيرەز ئەمان دوو بەھەشتى
ترىش ھەيە.
- (۵۰) ده‌يسا ئىوه له کام چاكەى
په‌روه‌رندەو حاشا ده‌كەن؟
- (۵۱) كەسکى تۆخن، بە روالەت ىرەش
دەنويىن.
- (۵۲) ده‌يسا ئىوه له کام چاكەى
په‌روه‌رندەو حاشا ده‌كەن؟
- (۵۳) جووتى كانى له‌واندا ھەن،
فيچقە دەكەن.
- (۵۴) ده‌يسا ئىوه له کام چاكەى
په‌روه‌رندەو حاشا ده‌كەن؟

(۴۱) تاوانباران به تەحر و زەرا
دەناسرىن؛ ئىتر لە قىزى سەريان و لە¹
قاچەكانيان ئەنەون.

(۴۲) ده‌يسا ئىوه له کام چاكەى
په‌روه‌رندەو حاشا ده‌كەن؟

(۴۳) ئەمە هەر ئە دۆزەھەيە
تاوانباران بىروايان وا نەبوو ھەيە.

(۴۴) لەناويدا و لە ناو ئاويىكى كەلىدا
دەخوليئەوە.

(۴۵) ده‌يسا ئىوه له کام چاكەى
په‌روه‌رندەو حاشا ده‌كەن؟

(۴۶) بۆ ھەر كەسيش لە په‌روه‌رندەي
ترساوه، دوو باغ ھەيە.

(۴۷) ده‌يسا ئىوه له کام چاكەى
په‌روه‌رندەو حاشا ده‌كەن؟

(۴۸) ھەر دوو خاوهن درەختى به
پەلک و پۆپن.

(۴۹) ده‌يسا ئىوه له کام چاكەى
په‌روه‌رندەو حاشا ده‌كەن؟

(۵۰) لە ھەر دوودا دوو سەرچاوهى
رەوان ھەيە.

(۵۱) ده‌يسا ئىوه له کام چاكەى
په‌روه‌رندەو حاشا ده‌كەن؟

(۵۲) گش ميوھيە كيان تىدىايە، كە
ھەموو ولفى يەكترن.

(۵۳) ده‌يسا ئىوه له کام چاكەى
په‌روه‌رندەو حاشا ده‌كەن؟

(۵۴) لەسەر رايەخى پاڭ كەفتۇون، كە
ئاسەريان لە ئاورىشىمى ئەستۈورە و

- (۲) که‌س ناتوانی له‌و رووداوه حاشا بکا.
- (۳) به‌رز ده‌کا و نزم ده‌کا؛
- (۴) کاتی زه‌وین راده‌تله‌کی به راتله‌کان،
- (۵) که‌ژیش ده‌هارین به هارین،
- (۶) له چه‌شنی توْز بلاؤ ده‌بن،
- (۷) ئیوه ده‌کرینه سی تیره؛
- (۸) تیره‌یه‌کیان ده‌ستی راستی و به‌ختیارن.
- (۹) تیره‌یه‌تیریان ده‌ستی چه‌پی و نه‌گبه‌تبارن.
- (۱۰) تیره‌یه‌کیش له پیش‌هون، و‌ه پیش که‌وتونون.
- (۱۱) که ئه‌وانه له ئیمه‌وه نزیک که‌وتونون.
- (۱۲) له باغانی تزی له خوشیدا ده‌زین.
- (۱۳) به‌شیک له‌وانه پیشینه،
- (۱۴) که‌میکیش له‌وانی پاشین،
- (۱۵) له‌سهر ته‌ختی جه‌واهیر به‌ند،
- (۱۶) هه‌مبهر به‌یه‌ک پاّل ده‌که‌فن.
- (۱۷) تازه لاوی هه‌میشه لاو، له ده‌وره‌یان دیّن و ده‌چن.
- (۱۸) به زه‌رک و به تونگه و پیاله، باده‌ی ره‌وان له سه‌رچاوه‌یان ده‌ده‌نی.
- (۱۹) نه له خومار سه‌ریان دیشی و نه ئاوه‌زیش له‌ده‌ست ئه‌ده‌ن.
- (۶۸) له‌ناویاندا میوه‌جات و داره خورما و هه‌nar هه‌یه.
- (۶۹) ده‌یسا ئیوه له کام چاکه‌ی په‌روه‌رنده و حاشا ده‌که‌ن؟
- (۷۰) له‌ناویاندان گه‌لی کیزی ئاکار چاک و به دیمه‌ن جوان.
- (۷۱) ده‌یسا ئیوه له کام چاکه‌ی په‌روه‌رنده و حاشا ده‌که‌ن؟
- (۷۲) زه‌ری چاوره‌ش له‌ناو خیوه‌تانا ده‌زین.
- (۷۳) ده‌یسا ئیوه له کام چاکه‌ی په‌روه‌رنده و حاشا ده‌که‌ن؟
- (۷۴) که به‌رله‌وان هیچ مرّو و هیچ جنّوکه‌یه‌ک، هه‌رگیز ده‌ستی بُن نه‌بردوون.
- (۷۵) ده‌یسا ئیوه له کام چاکه‌ی په‌روه‌رنده و حاشا ده‌که‌ن؟
- (۷۶) له‌سهر رایه‌خی که‌سک و جوان پاّل ده‌که‌ون؛ که وینه‌یان له دنیادا نه‌بینراوه.
- (۷۷) ده‌یسا ئیوه له کام چاکه‌ی په‌روه‌رنده و حاشا ده‌که‌ن؟
- (۷۸) ممباره‌که ناوی پاکی په‌روه‌رنده‌ت؛ خاوه‌ن شکو و شایانی ریز لى گرتنه.
-
-
- ۵۶. واقعیه**
- وه ناو خودا که ده‌هنده و دلوغانه
- (۱) هه‌رگا رووداوه‌که رووی دا،

- (٤١) ئەوانەش كە دەستەي چەپن،
تۇوشى چ نەگبەتىك ھاتوون؟
- (٤٢) وان لە ناوهند گەرەبا و ئاواكەلیدا.
- (٤٣) چەرە دووكەل سىبەريانە.
- (٤٤) نە فينكاىيى تىدا ھەيە، نە لەبەرى
دەسىنەوە.
- (٤٥) چونكە ئەوان لە دنيا خۆش
گۈزەران بۇون.
- (٤٦) لەسەر گوناھانى گەورە پىداڭر
بۇون.
- (٤٧) ئەشيانوت: ئاخۇ گەر ئىمە بۇونىنە
خۆل و چەند يېشەيەك، ديسان زىندىوو
دەكىيەنەوە؟
- (٤٨) يان باق و كالانى ئىمە؟
- (٤٩) يېزە: بى شىك، ئەوي لەپىشىوودا
بۇون و ئەوانى لە دوايىي ھاتوون،
- (٥٠) بە كۆمەل كۆ دەكىيەنەوە؛ لە
ژوانگەرى رۆزى كە ديارى كراوه.
- (٥١) ئەوسا ئىۋە ئەي گومىرايانى بى
باوهەر!
- (٥٢) دەبى بەرى دارى ژەقنىھەمووتى
بخۇن.
- (٥٣) گەدەتانى لى پېر بىكەن.
- (٥٤) ئەوسا ئاواكەلى بە سەر ئەودا
وھخۇن؛
- (٥٥) وەكۈو چۇن وشتىرى تىنۇو يېتىه
سەر ئاوا.
- (٥٦) رۆزى ژمار وايان مىواندارى
دەكرى.

- (٢٠) ميوەجاتىش، هەركامى ھەلى
دەبىزىن،
- (٢١) گۆشتى مەلىش، لەوانەى
ئارەززووى دەكەن،
- (٢٢) كىزى سېپى چاو بەلەكىش،
- (٢٣) ھەموو ئىزى مرارىن لەناو قاپقۇدا،
- (٢٤) پاداشى كردەوەيانە.
- (٢٥) كە لەۋىدان، نە قىسى ھەرزە
دەبىسن، نە وتارىكى نايرەوا.
- (٢٦) مەگىن دروود لە يەكتىر كەن و
وھرامى پى بىدەنەوە.
- (٢٧) ئەوي تىرەي دەستەراستن؛
ئەوان چۇن بەختەوەرەيىن؟
- (٢٨) لاي دار كنارى بى چەقلن.
- (٢٩) مۆزى پال پىكەوە دراوىش،
- (٣٠) سىبەرېكى بى يېرانەوەش،
- (٣١) ئاويش ھەروھەر رەوانە،
- (٣٢) ميوەش زۆر و زەبەندەيە،
- (٣٣) نە دوايى دى و نە پاوانە،
- (٣٤) نوپىن و بانى بەرز و نەرم،
- (٣٥) ئىمە خۆمان كىزەكانمان
بەتايبةتى بەرھەم ھېيىا؛
- (٣٦) پېيارمان بۇ دان ھەر كەچ بن.
- (٣٧) شوو خۆشەويس، ھاوتەمەن،
- (٣٨) بەشى دەستەراستىيەكان.
- (٣٩) ھېنديك لەوانى پېشىنە؛
- (٤٠) ھېنديكىش لە پاشىنەكان.

- (٧١) ئاخۇ ئەو ئاگرە دىوه ھەلى دەكەن؟
- (٧٢) ئىوه دارى ئاگرە كەتان دروس كرد، يان ئىمە وەدىمان ھېنى؟
- (٧٣) ئىمە ئەومان كرده ھۆى بىرھەرە و بەرىۋەچۈونى ژيانى ھەردەگەران.
- (٧٤) سا تو ناوى پەروەرنىدەي مەزنى خوت، ھەر بە پاكى و دوورە كەمايەسى يېنى.
- (٧٥) دەسا سوينىم بەو شوينانە ئەستىرەيان لى ھەلدىن و ئاوا دەبن،
- (٧٦) بى گومان - ئەگەر بىزانى - ئەمە سوينىكى گەورەيە.
- (٧٧) بى گومانە ئەمە قورئانى بەرىزە.
- (٧٨) لە ناوه رۆكى نووسراوىك وەشىراوه.
- (٧٩) غەيرەز باكان كەس ناتوانى دەستى لېدا.
- (٨٠) لە داھىنەرى دنياوه ناردرابە.
- (٨١) ئاخۇ ئىوه بەم قسە گەمەتەن دىتى؟
- (٨٢) دىكەنە بېرىۋە خوتان، كە باوهەرى پى ناهىنن؟
- (٨٣) ئەدى ساتى مەدن قورقوراگەى گرتۇون،
- (٨٤) ئىوهش چاوه نۆرى مەرگەن.
- (٨٥) ئىمەش ئەوسا زۆر لەنگۆى لى نزىكتىن؛ بەلام ھەر ئىوهن نابىنن.
- (٥٧) ئىمە ئىوهمان دروس. كرد، سا بو چى باوهەرتان نەبۇو؟
- (٥٨) ئاخۇ ئىوه ئەو ئاوى شاوهتە دىوه، كە دەيرىزىن؟
- (٥٩) ئاخۇ ئىوه وەدى دېنن، يان نە ئىمە وەدى دېنن؟
- (٦٠) ئىمە يېيارى مەرگمان بۇتان داوه و كەس وەپېش ئىمە ناكەوى؟
- (٦١) كە بە چىنەكى وەك ئىوه وەتەن گۆرين و تەرزىكتان ساز بەدەينەوە، كە ئىوه ھايitan لى نىيە؟
- (٦٢) خۇ ئىوه لە دروست بۇونى يەكەم جارتان ئاگادارن؛ دەرى بو ھېچ بىر ناكەنەوە؟
- (٦٣) ئاخۇ ئەو تۆمەى دەيچىنن، دىتووتانە؟
- (٦٤) پېتەن وايە ئىوهن كە بەرھەمى دېنن، يان ئىمە بۇتان دەرىۋىنن؟
- (٦٥) گەر ئىمە بىمانويستايە، دەمانكىرە پۇوشى بەربا؛ ئەوسا ئىوه سەيرە دەكەد.
- (٦٦) دەوگوت: ئىمە دۆراندمان؛
- (٦٧) بەلکوو بى بش ماوينەوە.
- (٦٨) ئاخۇ ئەو ئاوهتان دىوه، دەيخۇنەوە؟
- (٦٩) ئاخۇ ئىوه لەو ھەورەوە ناردووتانە، يان ئىمە بۇمان باراندوون؟
- (٧٠) گەر ئىمە بىمانويستايە، دەمانكىرە بە ئاوىكى تال؛ دەيسا بو شوکرانە ناكەن؟

دەشمىرىنى و لەسەر ھەمۇو شت
توانايە.

(۳) بېشىۋو ئەوه و، دوايى ئەوه و،
لەبەر چاوه و نادىارە و، لە ھەمۇو شت
ئاگادارە.

(۴) ئەم گىش عاسمانان و ھەردەى بە^١
شەش رۆژان وەدى ھىننا و لەپاش
ئەوه، لەسەر تەختى فەرمانپەوايى
دامەزرا. ھەرچى بە زەويىدا رۆچى و
ھەرچى لىيى وەدەر بکەوى و ھەرچى
لە عاسمان دىيىتە خوار، ھەرچى پىيا
سەر دەكەوى، ئەو دەيىزانى و لە ھەر
كۈن، دەگەلتانە و خوا كرده وەتان
دەبىنى.

(۵) لە عاسمانان و زەمیندا دەستەلات
ھەر بەدەست ئەوه و ھەمۇو كارىك
دەبرىئەوه بۇ لاي خودا.

(۶) شەو دە رۆزى ھەلدەكىشى و
رۆزى دەناو شەورادەكا و لە نەينى
ھەمۇو دلان ئاگادارە.

(۷) يىروا يىنن بە خودا و پىغەمبەرى خوا
و لەو مالەى بۇيى ھېشتۈونەوه، لە راي
خودا بەخت بکەن. ئەو كەسانەلى
ئىيۇ، خاوهن باوهەرن و مال لە راي خودا
دەبەخشىن، پاداشى مەزنىان ھەيە.

(۸) ئەدى چىتىانە باوهەرى ناكەن بە
خوا؟ كە چى پىغەمبەرىش داواتانلى
دەكا، تا بە پەروەرنىدە خۇتان يىروا
يىنن. ئەگەر باوهەرىتان ھەبى، ئىيۇ
پەيمانوو پىداوه.

(۹) ھەر ئەويشە چەند نىشانەى
دىيارى دەرىي بۇ سەر عەبدى خۆى
نارده خوار، تا لە تارىكى دەرروو خا و

(۸۶) ئەوسا ئەگەر پىتىان وايە ناكەونە
بەر پرسىنەوە،

(۸۷) ئەگەر لاتان وايە راستن، دە لە
مردنى وەگىرىن.

(۸۸) بەلام ئەوهى نزىكى ئىمەيە و
دەمرى،

(۸۹) لە پاداشا دەسىتەوه و، دەچتە
بەھەشتى پە خۆشى.

(۹۰) ئەگەريش لەو كەسانە بولۇ كە
دەگەل دەستە راستان،

(۹۱) دروود بۇ تۆ، لەو كەسانەى
دەستە راستن.

(۹۲) بەلام ئەگەر لەوانە بولۇ كە
باوهەريان نەھىناؤھ و گومۇر بولۇگن،

(۹۳) لە ئاواكەلى میوان.

(۹۴) دەشىيەنە دۆزەھەوە.

(۹۵) بى گومان راست ھەر ئەمەيە.

(۹۶) سا تۆ ناوى پەروەرنىدە مەزنى
خۆت، ھەر بەپاڭى و دوورە
كەمايەسى يىنن.

٥٧. حەدىد

وھ ناو خودا كە دەھندە و دلۇقانە

(۱) ھەرچى ھەيە لە عاسمانەكان و
زەمین، گىشتى پەسنى خودا دەدەن؛
ئەويش خاوهن دەستەلاتى لەكارزانە.

(۲) ئەم عاسمانانە و زەمینە ھەمۇو
بەرقەرمانى ئەون. زىندۇو دەكا و

به‌لام ئیوه خوتان توشی به‌لا کرد و
چاوه‌نور بون و دوودلی لیو نه‌گەرا و به
ئاره‌زوو فریوتان خوارد؛ ههتا فه‌رمانی
خودا هات؛ شهیتان ئیوهی به خودا
بادی ههوا کرد.

(۱۵) ئیتر ئەمپۇ نه له ئیوه و نه
لهوانه‌ی خوانه‌ناس بون سه‌رانه
وه‌رناغیرى. جیو ئاگره و هەر ئە‌ویشتن
پى ره‌وايە و چاره‌نووستان زۆر خراپە.

(۱۶) بۇ كەسانى خاوهن باوهەر، ئاخو
ئەو دەمە نه‌گەيوه کە دلىان بۇ يادى
خودا و بۇ ئە‌و راستەی ناردۇويھەتى
بکوركىنى و بە‌دردى ئەوانه نەچن کە
دە پېشدا ئىمە كتىبمان دابوونى و
ئەوسا له‌پاش ماوهىيەكى زۆر، توشى
دلېرەقى هاتن و زۆربەيان له رى لایان
دا؟

(۱۷) ئەو بزانن، کە خودايە زەمین
زىندۇو دە‌کاتەوە، پاش مردنى. زۆر
نیشانە‌ی ئاشکرامان بۇ ئیوه یروون
كردۇتەوە، بە‌شكەمى ئیوه تى بگەن.

(۱۸) بى سۆ پیاوان و ژنانى خىرومەند
و ئەوانەش کە وامى رهوا دەدەن بە
خوا، چەند قاتيان پى دە‌گاتەوە و
پاداشى باشىشيان دەبى.

(۱۹) ئەو كەسانە‌ی به خوا و
پېغەمبەرە‌کانى باوهەر دە‌کەن، له
راستى لایان نەداوه. ئەو كەسانە‌ش
کە له رای خودا كۈزراون، وان لاي
پە‌روه‌رندەيان و پاداشى خۆيان پى
دەگا و رۆشناكى خۆيان هەيە.
ئەوانەش کە ناسپاسن و به
نیشانە‌کانى ئىمە باوهەر ناكەن، ئەوان
يارانى ئاگرن.

بە‌ره و روناکيتان بە‌رى. کە خوا
سەبارەت به ئیوه دلسۆزىكى دلوقانە.

(۲۰) دەي چىتانه مالى خوتان لە‌رای
خودا بەخت ناكەن؟ کە هەر شتىك لە
ئاسمانان و زەویدان، هەر بۇ خودا
دەمېننەوە. ئەو كەسانە‌ی له‌پىش
گرتى مە‌کەدا مالى خۆيان بەخت
كرد و دەگز نە‌يارە‌کانپرا چوون، پايە‌ي
ھەرە بە‌رزيان هەيە؛ دە‌گەل ئەو
كەسە وەك يەك نىن کە له پاشان
مالى خۆي بەخت كردووە و دەگز
دۇزمانپرا چووه. کە هە‌مووشيان خودا
بە‌لېنى پى داون چاکەيان دە‌ربارە دە‌كا.
خودا له هەر كارى دە‌يىكەن، ئاگادارە.

(۲۱) كىيى وا هەيە وامى رهوا بدا به
خوا تا چەند قاتى بدانەوە و پاداشى
باشىشى هەبى؟

(۲۲) رۆزىك دى کە تو دە‌بىنى
مېرۇزنى خاوهن باوهەر، تىشك دانەوە
كردەيان پىش كە‌تووە و له‌لاي
راستيانەوە دە‌ردا. خوشى له خوتان
ئە‌مۈركە دە‌چنە ناو باغانىكەوە جۆباريان
بە‌بردا دە‌ردا و هە‌روھەر، هەر تىا
دە‌بن. ئە‌مەيە بە‌ھەرە زۆر گرينىڭ.

(۲۳) ئەو رۆزى دورازە‌كانى مېرۇزىن،
وھ خاوهن باوهەران ئىزىن: ئیوه لامان لى
بکەنەوە تا ترۇووسكىكى لە روناکيتان
وھرگىن. پىيان ئىزىن: بە‌ره و دواي خوتان
وھ‌گەرپىن، له‌ۋى شۇورە‌يە‌كىان له نىوان
ئىتر ئەوسا شۇورە‌يە‌كىان له نىوان
دە‌پىتە له‌مپەر، درگائى هەيە؛ له
ژۇورە‌وھى بە‌زە‌ویيە و له دە‌رە‌وھى
جەزىه‌بەيە.

(۲۴) بانگييان دە‌کەن: ئاخو ئىمەش هەر
دە‌گەل ئیوه‌دا نە‌بووين؟ ئىزىن: ئارى؛

(۲۵) ئىمە پىغەمبەرانمان نارد بە چەند
بەلگەئ ئاشكراوه و وېرىاي ئەوان،
كتىپ و هۆى هەلسەنگاندنمان نارده
خوار؛ هەتا خەلک بى جيماوازى لەناو
يە كا رەفتار بکەن. ئاسنيشمان ناردوتە
خوار، كە هيىزى بېشىتى زۆر و زۆر
بەھەرە بۇ مەردم تىدا و؛ تا خودا بۇ
خۆى بزانى كى لە نەديار دىتە يارى
خۆى و پىغەمبەرهەكانى. ديارە خودا
خاودەن هيىز و دەستەلاتە.

(۲۶) ئىمە نووح و ئىپراھىميشمان
بەرى كرد؛ پلهى پىغەمبەرایتى و
كتىپيشمان دابوو بە نەته وەكەيان.
شارەزايانلىكەلکەوت و لەرى
لادرىشيان زۆر بۇون.

(۲۷) لەپاشان بەشۈن ئەواندا گەلەك
پىغەمبەرمان ناردن؛ دواى ئەوانىش
عىسى كورى مريەمن نارد و
ئىنجىلمان پى خەلات كرد. دلوقانى و
بەزەيىشمان خستە دلى پەيرەوانى؛
ئەورەبەنىيەش كە هەيانە ئىمە بۇمان
نەنوسىيون، بۇ خۆيان داييان ھىنناوه.
ئەم كارەشىيان بۇ رەزامەندى خودا بۇو؛
بۇشيان نەكرا وەك پىويستە پىكى
يىنن. جا ئەوانەى لەواندا خاودەن باوھەر
بۇون، پاداشى خۆيانمان دانى؛
زۆربەشيان لەرى لادەر بۇون.

(۲۸) ئەى گەلى خاودەن باوھەران!
ترسۇو لە خودا هەبى و يروا بە
پىغەمبەرى ئەو يىنن. خوا دوو سەرە
چاكەتان دەربارە دەكا و تىرىزىكتان
وەپىش دەخا؛ بە هۆى ئەو بەرىدا بېۋون
و لە گوناھانوو دەبورى و هەر ئەوبىشە
خەتاپوش و دلوقانە.

(۲۰) بزانى، ڦى لە دنيا يە هەر گەمه و
بادى هەوايە و بۇ خۆ بە جوان نىشان
دان و خۆ لەسەر يەكتىرانان و فرە
بوونى عەولاد و دارايىتانا و وەك
چناوىك بە هۆى بارانەوە شىن بۇوه و
وەرزىرى پى خەنلى بۇوه و بەرەبەرە
وشك دەبى و دەبىنى زەرد هەلگەراوه
و لە دوايدا بۇتە كاوكۆتى بەر با. لەو
لاش ئازارى دژواروو لى خۆش بۇون و
رەزامەندى خودا ھەيە. ڦىنى دنيا هەر
مايهى خەلەتىندە و چى تر نىيە.

(۲۱) رکە بکەن بۇ بەخشىنى
پەروەرنەدە و ئەو بەھەشتەش كە
پانايى، بە پانايى ئەم عەزمان و
زەمينەيە و بۇ ئەوانە ئامادەيە كە
باوھەريان بە خودا و پىغەمبەرانى خودا
ھەيە. ئەم چاكەيە لە خواوهيە و
دەربارە كەسيكى دەكا كە بۇ خۆى
مەيلى لەسەر بى. چاكە خودا زۆر
گەورەيە.

(۲۲) هەر بەلایەك بىرۇو دەدا لەم
سەرزەمينە و هەر بەلایەك كە بەسەر
خودى خۆتان دى - بەر لەوهى وەدى
بەھىنن - لە دەفتەرىكدا نووسراوه و
ئەمە لاي خودا ھاسانە.

(۲۳) هەتا ئىوه بۇ شتى لە دەستوو
دەچىن، خەم نەخۆن و بە دەسکەوتتوو
دلخۆش نەبن. خوا هەر ئەوانەى خۆش
ناوى كە بە فيزن و شانازى بە خۆيان
دەكەن:

(۲۴) ئەوانەى بىرەزدى دەكەن و
خەلکىش بۇرەزدى هان دەدەن. هەر
كەسيش لاسارى دەكا، خودا ئەوسا
بى نيازە و هەر شياوى تاريف كردنە.

خودایه. بو ئهوانهش که خودایان نه‌ناسیوه، ئازاریکى بەزان هەیه.

(۵) ئەو کەسانەی دژایەتى خودا و پېغەمبەرى دەكەن، دوچارى ناچارى دەبن؛ وەك ئەوانەی بەر لەوان قەرەبەخت بۇون. ئىمە گەلەك نىشانەی زۆر ئاشكىامان ناردۇتە خوار، ئەوي پروايان پىن ناكا، بەشيان جەزرەبە دازىكى ئاورووبەرە.

(۶) ئەوى رۆزى کە خوا - تېڭرا - ھەمووان زىندۇو دەكتەوه، پېيان ئىزى چىيان كردووه؛ خوا كردهيانى ژماردۇووه و بو خۆيان لە بىريان چووه. خوا لە ھەر شت ئاگادارە.

(۷) ئاخۇ ئەتۆ نەتزانىوه کە ھەر شتى لە عاسمانان و زەوي بىن، خوا دەيىزانى؟ ھەتا سى كەس بە يەكەوه چپە بکەن، ديارە ئەو چوارەمینيانە و پېنج بن ئەو شەشەمینيانە و كەمتر بن و زىدەتر بن، لە ھەر كۈن بن، ئەو ھەميشە دەگەلىانە و پاشان لە رۆزى قىامەتى، پېيان ئىزى چەيان دەكرد. خودا ھەموو شت دەزانى.

(۸) ئەى تو ئەوانەت نەديوه، پېيان وترا: چپە مەكەن؛ ئەو كارەى کە وتيان مەيكەن، ھەر دەيكەن و لە نايرەوا چپەيانە و گونا و سەرىپچى دەكەن و لە قىسى پېغەمبەر دەر دەچن؟ خۇ ئەگەر توشى تۆش دەبن، ئەو سەلامەى لە تۆى دەكەن، لەو سەلامە جياوازە کە خودا لە تۆى كردووه. لەپاڭ خۆيانىشدا ئىزىن: دەى بو لە سەر ئەم وته يە خودا جەزرەبەمان نادا؟ دەچنە جەھەندەم بەسيانە و سەرەنjamيان زۆر خراپە.

(۲۹) ئەھلى كتىب وَا نەزان لەو چاکەى لاي خودا ھەيە، ئەوان هيچ شتىان بەدەستە. چاکە ھەموو لاي خودایه و ھەر كەسى خۆي مەيلى لى بىن بە چاکە دەخويىتەوه و ئەو چاکەى كە لە لاي خودایه، زۆر ھېزايە.

۵۸. موجادىلە

وھ ناو خودا کە دەھنەدە و دلوقانە

(۱) خودا قىسى ئەو ژنهى بىسەت كە سەبارەت بە مىرددەكەى دەگەل تو كىشەى دەكرد و گازنەدە لاي خودا دەكرد. خودا دەبىسەت كە ئىيە و تۈۋىزتەن بۇو؛ خوداش بىسەر و بىنايە.

(۲) ئەو کەسانەى لە ناو ئىيە، بە پېرەكى خۆيان ئىزىن: «تۆ دايكمى»؛ ژنهكەن نابىن بە داكىيان؛ ھەر ئەو ژنانە داكىيان كە دىوييان؛ ئەوان قىسى خراپ دەكەن و بوختانە ھەلى دەبەستن. خودا لە گونا دەبۇورى و خەتاپوشە.

(۳) جا ئەوانەى بە ھاوجووتى خۆيان ئىزىن «تۆ دايكمى» و پاشى پەشيمان دەبنەوه، بەر لەوهى پېنكەوه بىنۇون، ئەشى كۆلەيەك ئازاد كەن. خوا واو ئامۆزگارى دەكا. خودا لە ھەر كارى دەيىكەن ئاگادارە.

(۴) ھەركى نەبىوو، با دوو مانگى يەك لەدوو يەك، بەر رۆزۇو بىن؛ بەر لەوه بگەن بە يەكتەر. كەسى ئەمەشى نەتوانى، خۆراك بە شىيىت ھەزار بدا. ئەمە بۇيە كە باوهەرتان بە خوا و پېغەمبەرى ھەبىن و ئەمە سننۇوري

گرتون؟ له ئیوه نین؛ له وابیش نین؛ به درو سویند به خودا دهخون و ده‌شزانن که درو دهکەن.

(۱۵) خودا ئازارى بەزانى بۆ ئەمانه سازکردووه و کارهکەيان زۆر خراپە.

(۱۶) سوینديان كردبووه مەتالىك بۆ خۆيان و بوونه له مېھرى رىي خودا؛ سا بؤيان ئازاريکى ئايرووبەر ھەيە.

(۱۷) نه سامان، نه چۈلەكانيان - لە بەرامبەرى خوداوه - ناتوانن هيچيان بۆ بکەن؛ ئەوانە جەھەندەمین و ھەتا سەر ھەر لەۋى دەبن.

(۱۸) چۈزى كە خودا گشتىان زىندۇ دەكاتەوه، ئەو جار سویندى بۆ ئەو دەخون، وەکوو بۆ ئیوه سویند ئەخۇن؛ لاشيان وايە شىيىكىان دە باراندايە. باش بزانن كە ئەمانە درۆزىن.

(۱۹) شەيتان لە سەريان زال بۇوه و يادى خودايى لە بىر بىدوون؛ ئەوان كۆمەلەى شەيتان. باش بزانن كە ھەر كۆمەلەكەى شەيتان زيانبارن.

(۲۰) ئەو كەسانە دژايەتى خودا و پېغەمبەرەكەى دەكەن، لە ھەموو كەس زەبۇونتىن.

(۲۱) خودا خۆي بىريارى داوه: بىن گومانە من و پېغەمبەرەكائىم سەرددەكەوين. خوا تواناي بە دەستەلاتە.

(۲۲) تو نابىنى ئەوانە باوهەريان ھەيە به خودا و بە چۈزى سەلا، نابى ھەرگىز بىنە دۆستى ئەو كەسانە بىچەوانە خودا و پېغەمبەرى خودان. تەنانەت ئەگەر باوكىشيان، يان

(۹) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! ھەرگا ئیوه چېھەتان كرد، بۆ گوناھ و دەسدرىزى و نافەرمانى لە پېغەمبەر سرتە مەكەن؛ چېھەشتان بۆ چاكى و خۆپارىزى بىن و لەو خودايە ترسوو ھەبىن كە ھەمووتان لە لاي ئەو كۆ دەكىنەوه.

(۱۰) سرتە لە شەيتانەوهى، ھەتا خاوهن باوهەرانى پىن خەمگىن كا؛ ھەرچەند بەبىن ئىزىنى خودا، ھېچ زيانىكىيان لى نادا. با ھەركى خاوهن باوهەرن، خۆيان بە خودا بسىرەن.

(۱۱) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! ھەرگا لە كۆر پىان وتن: جىگەوه كەن، جىگەوه كەن! ھەتا خوداش جىگەى ئیوه بکاتەوه. گەر گوتىشيان: راستەوه بن، راستەوه بن! خودا ئەوانە لەنگو باوهەريان ھېناوه و ئەو كەسانەش كە لە زانيارى بەشدارن، بە چەند پلە بەزترىان دەكاتەوه و ھەر كارىكى ئیوه بىكەن، خوا دەيزانى.

(۱۲) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! ھەرگا ويستوو سرتە وەل پېغەمبەر بکەن، بەرلە سرتە كردنەكە خىرەكى بکەن. ئەمە بۆ ئیوه خاستر و پاڭزىرە. گەر نەشتانبوو، ئەوا خودا لىو دەبۈورى و دلوقانە.

(۱۳) ئاخۇ لە بەرتان گران ھات بەرلە سرتە خىرىت بکەن؟ ئەگەر ئەمەشتان نەكىد و خودا لەمە عافووى كردن، دەسا ئیوه نويىز بکەن و زەكات بدهن و بەر فەرمانى خودا و پېغەمبەرەكەى بن. خوا لە ھەموو كرددەوەتان ئاگادارە.

(۱۴) ئاخۇ تو ئەوانەت نەدىت كە بوونە دۆستى ئەوانە خودا غەزەبى لى

(۴) ئەمەش چونكە ئەوان دې خودا و پىغەمبەرەكەی بۇون. هەركەش دې خودا و پىغەمبەرەكەی ئەو بى، تۆلەي خودا زۆر دژوارە.

(۵) هەر دارخورمايەكتان يىرى، يان لىنى گەران لەسەر دېگى خۆ بىيىن، ھەمووى بە ئىزىنى خودا بۇو؛ تا ئەو لە رى لادەرانە توشى سووكايەتى بكا.

(۶) هەر تالانىك لە دانىشتۇوى ئەو گۈندانە كە خوا داي بە پىغەمبەرى، ئەوانە نىن كە ئىوه بە سوارى ئەسپ يان بە وشتەرە بۆي چوون. بەلام خوا پىغەمبەرانى - ئەگەر حەز كا - لەسەر ھەر كەسى زال دەكا. خوا بۆ ھەموو شت توانايه.

(۷) هەر تالانى لە دانىشتۇوى ئەو شارانە خوا بۆ پىغەمبەرى ناردۇوە، بۆ خودا و بۆ پىغەمبەريه و بۆ خزمە نزىكەكان و ھەتيوان و ھەزاران و رېبوارانە؛ نەك بىيىتە سەرمایە ئال و گۆر كردن لە ناو دەولەمندە كانوو؛ ھەرچى پىغەمبەر دەۋداتى، لىنى وەرگەن؛ لە ھەرچىشتن بى بەش كا، دەستى بۆ مەبەن. دەبى لە خودا بىرسىن؛ كە تۆلەي خوا زۆر دژوارە.

(۸) [ئەو تالانە] بۆ ئەو ھەزارە دوورە ولاتانەيە، كە لە مال و زىدى خۆيان دەر كراون؛ چاوهنۇرى بەھەرە و ھەزامەندى خوان و يارىدەي خودا و پىغەمبەرەكەي دەكەن؛ كە ئەمانە راستەكان.

(۹) ئەو كەسانەش كە بەر لەوان لە مەدینە نىشىتەجى بۇون و بە دل بىرويان ھىئىنا، حەز بەو ئاوارانە دەكەن كە پەنایان پى ھىنائون و بە دلىش ئىرەبى نابەن بەھەر كە بەوان دراوه و

فرزەندىيان، يان برايان، يان لە ھۆزەكەي خۆيان بن؛ كە ئەمانە خودا بىرواي لە دلىان جىڭىر كردووە و بە ھېزىتكى تايىتەتى خۆي يارى كردوون؛ دەيان نىرىتە باغانىك جۆباريان بەبەردا دەروا و ھەتا سەر ھەر لەھى دەبن؛ خودايان لى بىرازى بۇوە و ئەوانىش لە خودا بىرازىن. ئەوانە كۆمەلەي خودان؛ باش بىزانن ھەر كۆمەلەي خوا بىزگارن.

٥٩. حەشر

وھ خودا كە دەھنە دلوقانە

(۱) ھەر بە پاكى و بى عەبى خودا ھەلەللىن، ھەرجى لە ئاسمانانەكان و زەمیندا ھەن؛ ھەر خۆي خاوهن دەستەلات و لەكارزانە.

(۲) كە ھەر ئەوھ كۆمەللى پى نەزانانى، لەوانە ئەھلى كىتىپ بۇون - لە وەدەرنانى ھەوەلدا - لە زىدى خۆ تەرە كردن. ئىوه بىتان وا نەبۇو كە دەر دەكەن؛ خۆشىيان وايان خەيال دەكرد قەلاكانيان لە خودايان دەپارىزى. خودا لە شوپىنىكى واوه پارىزى بىرده سەر ئەوان، كە لە خەپالىشيان نەبۇو. واى ترس ھاۋىشىتە دلىان، ماللى خۆيان بەدەستى خۆ و بەدەستى خاوهن باوهەران، كاول دەكرد. سا ئىوه دەرس وەرگەن، ئەي گرۇي خاوهن ئاوهزانى!

(۳) ئەگەر خودا ئاوارەبى لە سەر ئەوان نەنۇسىبا، ھەر لە دنيا توشى ئازارى دەكردن و لە دنياش بەشيان ئازارى بە ئاگر بۇو.

یه‌کیان گرتووه، به‌لام دلیان لیک بلاوه؛
چون ئه‌مانه مه‌ردمازیکی نه‌فامن.

(۱۵) وەک ئه‌وانه‌یان بەسەر دى، كە
پېش ئه‌وان - بەم زووانه - ئاکامى
كىردى خۆيان چەشت. ئه‌وانه
ئازارىكى بەزانيان دەبى.

(۱۶) وەکوو شەيتان، كاتى بە
بنىادەمى گوت: خوا مەناسە؛ وەختى
لە خودا تەكىيەوە، گوتى: لىيم نزىك
مەبەوە، من لەو خودايە دەترسم
پەروھەرنى گىش دنيايه.

(۱۷) سەرئەنجامى هەردووكىان هەر
ئەوھىه كە تاھەتايە، لە ئاگردا
دەمېننەوە. سزاي ناھەقان ئەمەيە.

(۱۸) ئەى گەلى خاوهن باوهەران!
ئەشى لە خودا بىرسن؛ با هەر
كەسى يېنىتەوە بەرچاوى خۆى، بۇ
سبەينى چەى وە پېشە خۆى
خستووه و ترستان لە خودا ھەبى.
خودا لە هەر كارى دەيکەن ئاگادارە.

(۱۹) نەچن وەکوو ئه‌وانه بن كە
خودايان لهبىر كرد و خواش ئه‌وانى
لەبىرە خۆيان بىرەوە. ئه‌وانه لە ېرى
لادهن.

(۲۰) ئەو كەسانەى جەھەندەمین،
وەل ئەو كەسانەى بەھەشتىن، وەکوو
يەك نىن. هەر ئه‌وانهى لە بەھەشتىن،
بەختەوەرن.

(۲۱) ئەگەر ئىمە ئەم قورئانەن
ناردىبايەتە سەر كەژىك، تۆ دەتدى كە
داھاتووه و لە ترسى خوا لەت لەت
بۈوه. ئەم نموونانە بۇ مەردم دىننەوە،
بەشكۈو ئه‌وان را بىمېنن.

ئه‌وان لە پېشتر دەزانن، هەر چەند
دەست تەنگىشىان ھەيە.
كەسانىكىش خۆ لە رېزدى دەپارىزنى،
ئه‌وانه بىزگارەكان.

(۱۰) ئەو كەسانەش كە لە دواى
ئەمانه هاتوون، ئىزىن: ئەى
پەروھەرندەمان! لە ئىمە و لەو برايانەمان
وا پېش ئىمە باوهەريان ھەيىناوه، خۆش
بە؛ كىنهى ئه‌وان مەخە دل باوهەردار
بۈون. ئەى پەروھەرندەي ھەمومان!
تۆى دلسۆزى و دلوقانى.

(۱۱) ئەدى نەتدى دوورازەكان بە
هاوسونفەكانى خۆيان - لەوانەى
ئەھلى كىتىب و دىزى دىن بۈون -
گوتىان: ئەر ئىيە دەر كران، يېڭىمانە
ئىمەش وەلتان دەرددەچىن و هەرگىز بە
زيانى ئىيە گۆيرايەللى ھېچ كەسى
نابىن؛ ئەگەر دە گۈزىشتان را جوون،
ئىمە يارمەتىستان دەدەين. خواش
شايەته كە ئه‌وانه درۆزىن.

(۱۲) دياره ئەگەر دەريش كران، ئه‌وان
دەگەلىان دەر ناچن؛ ئەگەر وەلىشىان
بىجەنگن، ئه‌وان يارىدەيان نادەن؛ خۆ
ئەگەر يارىدەشىان دەن، پېشىيان تىن
دەكەن و هەلدىن؛ لە پاشانىش
كەسى دە هانايان نايە.

(۱۳) بىن گومان دلیان لە ئىيە پىر
دەترسى تا لە خوا؛ چونكە ئه‌وان
كەسانىكى وان تى ناگەن.

(۱۴) بە تىكىرايى ئه‌وان بە گۈتاندا
نaiەن، مەگىن لەناو ئەو شارانەى
قەلائى زۆر پىتەويان ھەيە؛ لەو ديو
ديوارانەوە. ناكۆكى توند كەوتۇتە
نېۋانيانەوە؛ تۆ پېت وايە بە كۆمەل

ئاشکرای ده‌کەن، لە خوتان ئاگادارتم.
کى لەنگۇ ئەو کاره بكا، رېگەھى راستى
لى تىكچووه.

(۲) ئەگەر ده گيريان بکەون،
دوژمنايەتىيان ده‌کەن؛ بۇ ئازارتان
دەست و زمان وە کار دەخەن؛ حەز
ده‌کەن لە دين وەرگەرین.

(۳) رۆزى سەلا، نە خزمانوو نە
جگەرگۆشەكانىشтан ھەرگىز ده
فرياتان نايەن؛ ليكتان جودا دەكتەوە و
چى بىكەن خودا دەبىيىنى.

(۴) ئىبراھيم و ئەو كەسانەي دەگەل
ئەو بۇون، بۇنگۇ نموونەي زۆر باشىن؛
كە بە ھۆزەكەى خۆيان وەت: ئىمە
لەنگۇ و لەو شتانەي - لە خوا بەدەر -
دەپەرنىن، بە دوورىن و باوهەرمان بە
ئىۋە نەما و، تا ھەتايە دوژمنايەتى و
رکۈونى كەوتۇنە نىۋانماھەوە؛ تا ئەو
كاتەي ئىۋە باوهەر بە خوداي تاقانە
دىنن. جيا لەوە كە ئىبراھيم بە ئاپىنى
خۆ گۆت: داواي خۆشبوونت بۇ دەكەم؛
دەربارەي توھىچى ترم بۇ دەگەل خودا
ناكىرى. ئەى پەروەرنىدەي گ لامان!
خۆمان بە تو سپاردووھ و ھەمومۇمان
رۇومان دە تۆيە و وەگەرانى دولار رۆزىش
ھەر بەرھە توھى.

(۵) ئەى پەروەرنىدەي ھەمومۇمان!
مەمانخە بەر تىر و تانەي ئەوانەي كە
تو ناناسن؛ لە گوناھىشمان بىبورە؛
ھەر خۆت خاوهەن دەستەللاتى
لەكارزانى.

(۶) يىڭومانە ئەوانە نموونەي باشىن بۇ
ئىۋە و بۇ ئەو كەسەي كە ھومىيىدە بە
خودا و رۆزى سەلا ھەيە. ھەر
كەسىكىش خۆ دەبويىرى ، خودا پەكى

(۲۲) ئەو خودايەكى ئەوتۆيە كە
غەيرەز ئەو كەس بۇ پەرسىتنى نابى؛
لە نەديار و لە دياران ئاگادارە و دللاوايە
و دلوقانە.

(۲۳) ئەو خودايە - كە لەو بەدەر
شىاوى پەرسىنېك نىيە - پادشاھى؛ لە
كەمايەسى بە دوورە؛ سەرچاوهى
ھېمنايەتى، ھېمنى دەرە؛ بەسەر
ھەمۆ شەرتادەگا؛ گىش دەستەللات
بەدەس ئەوەد؛ بەسەر ھەمۆ شەندە
زالە؛ ھېچ شتى دەرۋىستى نايە. پاكە
خودا لەو شتانەي ئەوان دەيکەنە
شەرىيىكى.

(۲۴) ھەر ئەو خوداي وەدى ھېنى
داھىنەردى وېنەگەر؛ ناوى ھەرە جوان
بۇ ئەوەد؛ ھەر شتىكى لە عاسمانان و
زەمیندان، پەسىنى پاكى ئەو دەدەن و
ھەر خۆيەتى بەدەستەللاتى لەكارزان.

٦٠. مومتەحىنە

وھ ناو خودا كە دەھنەدە و دلوقانە

(۱) ئەى گەلى خاوهەن باوهەران! مەبنە
دۆستى دوژمنانى من و خوتان. ئىۋە
دۆستايەتىيەن بەوان رادەگەيىن؛ كەچى
ئەوان بەو دىينە راستەقىنەيە كە بۇ ئىۋە
ھاتووھ، پروايان نىيە [و] لەبەر ئەوەد بە
خوداي پەروەرنىدەتان بەباوهەرن، ئىۋە و
پىغەمبەر لە زىيىدى خۆ دەردەكەن. ئەر
بۇ خەزا لە ىراى من و ىرەزامەندىم
دەردەكەن، [دۆستايەتىي ئەوان
مەكەن]. پەنامەكى پېيان ئىزىن:
خۆشمان دەۋىن؛ كەچى ئەمن لە ھەر
شتى دەيشىرەنەدە و ھەر شتى

(۱۱) ئەگەر ژیئکیشان ېره‌وی بۇ لای خوانه‌ناسه‌کان و ئىیوه تالانتانلىڭ گرتىن، بەو كەسانه وا ژنە‌کانىان ھەلاتۇون، ھىندەبىدەن كە داۋىانە. ترسىشىو لەو خودايە بى كە پرواتان بىنەناوه.

(۱۲) ئەی پىيغەمبەر! ئەگەر ژنانى باوهەدار دىنە لات و پەيمان دەدەن ھېچ شتىكى - لە خوا بەدەر - نەپەرسىن و تۈوشى دىز و حىزى نەبن و منالى خۆيان نەكۈزىن و منالى تر بە درو ئەكەنە مىنداڭ مىرددەكانىان و بۇ كارى چاك لە فەرمانى تو دەرنەچىن، ئەوساكە تۆش پەيمانىان دەگەل بېھستە و لېخۆشبوونىيان بۇ لە خودا داوا بىكە. خودا دەبۇورى و دلۇقانە.

(۱۳) ئەی گەلى خاوهن باوهەران! مەبىنە دۆستى ئەو كەسانەنى خودا غەزەبى لى گرتۇون، لە ھاتنى رۆزى سەلا ناھومىد بۇون؛ وەكۈو خودانه‌ناسه‌کان لە مىرييە‌كانى گۆرستان ناھومىد.

٦١. سەف

وھ ناو خودا كە دەھنەدە و دلۇقانە

(۱) ھەر شتىكى لە ئاسمانان و زەمیندان، ھەر پەسندى خوا دەدەن و ھەر ئەو خاوهن دەستەللتى لەكارزانە.

(۲) ئەی گەلى خاوهن باوهەران! بۇ داخىيون و كردەوهى بەدوودا نىيە؟

(۳) خودا زۆر لەوھ تۈورەيە كە ئىیوه شتىكى بلىيەن و ولۇ نەكەن.

پى ناكەۋى و ھەر شايىانى پەسن دانە.

(٧) شايىد خودا لەناو ئىیوه و ئەو كەسانەدى دوزمنايەتىو دەكردن، دۆستايەتى دامەزرىنى. خوا توانايە و خوا دەبۇورى و دلۇقانە.

(٨) خودا بەرتانلىڭ ناگىرى كە ئىیوه دەگەل ئەوانەى بەگز ئىیوهدا نەچوون و لە زىد وەدەريان نەناون، چاكەيان دەربارە بىكەن و بە يەكسانى ېەفتاريان دەگەلدا بىكەن. خوا مرۆى خاوهن ئىنسافى خۆش گەرەكە.

(٩) تەنيا ھەر ېڭەتان نادا دەگەل ئەوانە بىنە دۆست كە لەسەر دين، شەریان دەگەلتانا كرد و ئىیوهيان لە زىدى خۆتان ئاوارە كرد. لەسەر دەركىدىن ئىيەش، بۇونە پشتىوانى يەكتىر. ھەر كەسيش بىيىتە دۆستيان، ديازەر غەدرى لە خۆ دەكا.

(١٠) ئەی گەلى خاوهن باوهەران! ئەگەر ژنى بەباوهەرى ئاوارە دەگاتە لاتان، بىانخەنە بەر ئەزمۇونەوە. خوا لە بىر و باوهەريان ئاگادارتە. گەر ناسىتان بە راستى يەۋاداران، بۇ لاي خودانه‌ناسانىيان مەنېزىنەوە. نە ئەمان بەوان دەشىن و نە ئەوانىش بەمان دەشىن. ھەرچىش بەختيان كردووھ بىاندەنەوە. گەر ئىيە مارەيان كەن و مارەيىە‌كەيان بىنەن، ھېچ گوناھىيكتان ناگاتى. ژنانى خودانه‌ناسانىش لاي خۆتان گل مەدەنەوە؛ ھەرچىتان لى بەخت كردوون بىسىننەوە؛ با ئەوانىش ھەرچىكى بەختيان كردووھ داواي بىكەن. ئەمە دەستوورى خودايە كە بە نىيواناتان ېرادەگا. خودا زانى لەكارزانە.

(۱۰) ئەی گەلی خاوهن باوه‌ران!
دەتانه‌وەت مامەلەيەكتان پى بىزىم كە
لە ئازارىكى بەزان، رزگاروو كا؟

(۱۱) يرواو به خوا و به پىغەمبەرى ئەو
بىنن و به دارايى و گياني خوتان لە
رای خودا تى بکوشىن؛ ئەمە بۇ ئىوه
باشتەرە گەر بىزانن.

(۱۲) لە گوناھانوو دەبورى و دەتاباتە
ناو باغاناتىك جوباريان بەبەردا دەرۋا و
خانووى زۆرخۆش و خاۋىنたن لە
بەھەشتى ھەميشەيىدا دەداتى؛
ئەمە دەسکەوتى گەورەيە.

(۱۳) شتى تريش - كە ئىوه حەزى لى
دەكەن - يارىدەدانى لە خوداوه و
سەركەوتىكى نزىكىش. ئەم مژدهيە
بە باوه‌ردارەكان بده.

(۱۴) ئەی گەلی خاوهن باوه‌ران!
يارىكارانى خودا بن، وەكۈو عيسىاي
كورى مەريەم بە يارانى حەوارىي
گوت: كى بەرە خودا دەيىتە يارىدەرى
من؟ دەستەي حەوارىيەكان وتيان:
ئىمە يارىدەرى خوداين. ئەوسا لە
بەرەي ئىسرائىل ھېندىكىيان يروايان
ھىننا و ھېندىكىش يېباوه‌ر مان. ئىتىر
ئىمە خاوهن باوه‌رەكانيان يارمەتى
كرد، تا دەرۋىستى دوزمانانى خۆيان
ھاتن.

٦٢. جومعە

وھ ناو خودا كە دەھنە و دلۇقانە
(۱) ھەرچى لەناو عاسمانەكان و
زەمینە، پەسىنى ئەو خودايە دەدەن كە

(۴) خوا ئەو كەسانەي خۆش دەۋى
كە بۇ خەزا لە راي خودا، رىز
دەبەستن؛ ئىزى دیوارى قورقۇشمە.

(۵) كە مووسا بە ھۆزى خۆى گوت:
گەلۇ! بۆچىم ئازار دەدەن، سوور
دەشزانن كە من پىغەمبەرى خودام بۇ
لای ئىوه؟ وەختى ئەوان خۆيان لادا،
خوداش دلى وانى لادا. ئەوانەي لە
رى دەردەچن، خودا رىگەي بەرھو
خۆيان نىشان نادا.

(۶) كە عيسىاي كورى مريەميش
گوتى: ئەي بەرەي ئىسرائىل! ئەمن
پىغەمبەرى خودام بۇ لاي ئىوه؛ ئەو
تەوراتە دەسەلمىن كە لەپىش مندا
ھاتووه؛ مژدهو لى بى پىغەمبەرىك
لەپاش من دى وھ ناو ئەممەد. وەختى
لەچەند نىشانەي ديارى دەرھوھ هاتە
لایان، گوتىان: ئەمە ھەر بەئاشكرا
جادووه.

(۷) سا كى لەوە ناھەقتەرە درۆ بۇ خوا
ھەلددەستى، لە وەختىكى كە
بۆئىسلام گازى دەكى؟ خودا گروى
غەدرىكاران بەرە خۆى شارەزا ناكا.

(۸) گەرەكىانە تىشكى خودا ھەر بە
فووى دەم وەكۈزىن. خواش تىشكى
خۆى ھەر سەرەخا؛ جا با
خودانەناسانىش خۆشيان نەيە.

(۹) ئەو خودايە پىغەمبەرى خۆى بەرى
كرد، بۇرېبەرى و راگەياندى دىنى
راست، تا سەرى خا بە سەر ھەمۇ
دېنەكاندا؛ جا با بت پەرسەتكانىش
خۆشيان نەيە.

(۹) ئەی گەلی خاوهن باوهران! هەر وەختى لە رۆزى ھەينى بۇ نويىزى ھەينى بانگ ئەدرى، ئىوھ بەلەز بەرھە يادى خودا بچن و كېرىن و فرۇتن وىل كەن؛ گەر بىزانن، ئەمە بۇ ئىوھ خاستە.

(۱۰) هەرگا لەنويىزى بۇونەوه، بە هەردىدا بلاو بىن و بۇ چاكەي خودا بکۆشىن و گەلىك يادى خودا بکەن؛ شايەتا رىزگاريتان بى.

(۱۱) هەرگا دىتىيان مامىلەيە يان گەمەيە، بەرھە ئەھۋى بلاو دەبن و تو بەپىوھ بەجى دىلەن. يىزە: ئەھۋى لاي خودايە، لە گەمەش و لە بازىرگانىش چاتەرە و خوا چاكتىرين رۆزىدەرە.

٦٣. مونافيقون

وە ناو خودا كە دەھنەدە و دلۇغانە

(۱) وەختى دووررو دىئنە لاي تو، ئىزىن: شايەتتىت بۇ دەھدىن كە تو پىغەمبەرى خودايى؛ خوداش دەزانى كە تو پىغەمبەرى ئەھۋى و خوا گەواھە كە بەراسىتى - هەرچى دوورروون درۆزىن.

(۲) سويندى خۆيان كردوته قەلغان خۆيان و لەمپەرن لە رىڭەي خودا و ئاكاريان زۆر نالەبارە.

(۳) چونكە ئەمان، بەرى باوهريان هيئناوه و پاشان لە دين لاياداوه، جا سەردىليان مۆركراوه و دە هيچ ناگەن.

(۴) ئەگەر چاوايشت پى كەوتىن، لە قەلاقەتىان سەيرت دى. كە

پادشايهىكى پاک و دوور لە ھەموو كەمايەسى و بەدەستەلات و كارزانە.

(۲) هەر ئەويشه لەناو نەخويندەواراندا پىغەمبەرىكى لە خۆيان بۇ كل كردن، كە نىشانەكانى ئەوييان بۇ وەخوينى و لە كتىب و لە كارزانى رايابىنى؛ هەرچەند ئەوان لە پىشىوودا له و پەرى گومىرايدا بۇون:

(۳) بۇ هيئىدى تريش لەمانە، وا هيشتا پىيان نەگەيىشتۈون. خودا خاوهن دەستەلاتى لەكارزانە.

(۴) ئەمە چاكەيە لە خواوه، حەزىلى بى دەربارەي هەر كەسى دەكا. چاكەيى كە لەلاي خودايە، زۆر هيئازىيە.

(۵) سەرگۈرۈشىتەي ئەو كەسانەي تەوراتىيان پى هەلگىرتوون و لەبەر دەرچۈون، وەكۈ نەقلى ئەو كەرەيە كە چەند كتىبى لى بارە. سەرگۈزەشتى نالەبارە بۇ ئەوانەي لە نىشانەكانى خوا حاشايان كرد. خوداش ئەوانەي ناھەقىن بەرھە خۆي شارەزا ناكا.

(۶) يىزە: ئەي ئەوانەي كە جوون! ئەگەر ئىوھ پىتىان وايە - زىاد لە مرۇ - هەر ئىوھ دۆستانى خودان، دەسا ئەگەر گفتۇوراستە، مردىنى خۆتان بخوازن.

(۷) هيئىديان خراپە كردووه، هەرگىز مردىنى ناخوازان، خوداش لە ناھەقىكاران ئاگادارە.

(۸) يىزە: ئەو مەرگەي كە ئىوھ لىلى رادەكەن، هەر دەوگاتى و پاشان هەر دەتابەنهوھ لاي زاناي نەديار و دياران؛ ئەوسا هەر خۆي پىتىان ئىزى چيو كردووه.

ته ک به‌ته‌کیه‌وه دا و، بیزی: ئەی په‌روه‌رندەی من! بۆچى تا ماوه‌یى نزىك مەودات نەدام، كە ئەوسا خىران بکەم و لە رىزى كار چاكەكان بەم؟

(۱۱) هەر كەسيّكىش وەختى مردىنى هاتبى، خوا هەرگىز وە درەنگى ناخا. خودا لە هەر كارى دەيکەن، ئاگادارە.

دەشپەيىن و تو قسە كانيان دەبىسى، ئىزى دارن بە دیوار هەلپەسیراون. هەر هەرايەك لە دې خۆيان دەزانن. ئەو دوزمن؛ تو خۆيانلى بپارىزە. خوا بىانكۈزى: ئەمانە روو دەكۈ دەكەن؟

(۵) خۇ ئەگەر پېشىان بوترى: وەرن پېغەمبەرى خودا داواى بەخشىنۇو بۇ دەكا؛ سەر بادەدەن. دەشىيانبىنى فيز دەنويىن و خۇ لادەدەن.

(۶) ئەگەر ئەتو داواى بەخشىنیان بۇ بکەى، يان داواى بەخشىنیان نەكەى، بۇ ئەوان تەوفىرى نىيە. هەرگىز خودا نايابىخشى. خوا گرۇي لە ېرى لادەران بەرە خۆى شارەزا ناكا.

(۷) هەرئەمانەشن كە ئىزىن: شتى مەدەن بەو كەسانەى كە لاي پېغەمبەرى خودان، هەتا بلاۋەى لى دەكەن. هەموو سامان و گەنجىنە ئەم عاسمانان و زەمينەش سەر بە خودان؛ بەلام ئەو دوورازانە هيچى تىنالىگەن.

(۸) ئىزىن: ئەگەر گەراينەوه بۇ مەدەن، بى گومان بەدەستەلاتان، رووت و لاتى لى دەردەكەن. دەستەلاتىش هەر بۇ خوا و بۇ پېغەمبەرى و ئاپورە باوهەدارانە؛ بەلام ئەو دوورازانە هيچى نازانن.

(۹) ئەى گەلى خاوهن باوهەران! سامان و زارولەكاننان يادى خواتان نابى لە بىر بەرىتەوه. ئەوانەى وايان بەسەر دى، زيانبارن.

(۱۰) لەو بژيوجەش كە ئىيمە پېمان بەخشىيون، لە راي خوداي بەخت بکەن؛ بەر لەوهى يەكى لە ئىوهە مردن

٦٤. تەغابون

وھ ناو خودا كە دەھندە و دلوقانە

(۱) هەرچى هەيە و لەناوى ئەو ئاسمانانه و زەمينەيە، پەسىنى پاكيي خودا دەدەن. هەر بۇ خۆى فەرمانزەوايە و سپاس هەر بۇ ئەورەوايە و بۇ هەموو كارىك توانايە.

(۲) هەر ئەويشە كە ئىوهى وەدى هېنناوه. سا هېنديكتان باوهەرە و پى نەھېنناوه و هېنديكىشتان بەيرەوايە. هەر كارىكىش ئىوه دەيکەن خوا دەبىنى.

(۳) عەزمانەكان و زەمينى بەراستى وەدى هېنناوه و وىنەى بۇ ئىوه كېشاوه و شىڭلى فە جوانى دانى و هەر بۇ لاي ئەويش دېنەوه.

(۴) هەرچى لەناو عەzmanan و زەمیندايە ئەو دەيزانى؛ هەر شتىكىش بىشىرەنەوه و ئاشكرا كەن، ئەو دەيزانى و خودا لە نەمەنى دلان ئاگادارە.

(۵) ئاخۇ ئىوه دەنگوباسى ئەو كەسانە و پى نەگەيە كە پېشىو خودانەناس بۇون، سزاي كرده وەيان چەشت و تۈوشى ئازارى بەزان بۇون.

(۱۲) به‌رفه‌رمانی خودا بن و پیغه‌مبهر
چی وت وا بکه‌ن. خو ئه‌گه‌ر خوشوو
ببويرن، له سه‌ر پیغه‌مبهری ئیمە، هه‌ر
ھیندەيە - به‌ئاشكرا - راباگه‌يىننى.

(۱۳) خوداي مهزن، به غه‌يره‌ز ئه‌و
ھيچ شت بو په‌رستن نابى. باوه‌رداران
با خو به خودا بسىپىرن.

(۱۴) ئه‌ي گه‌لى خاوهن باوه‌ران!
ھیندىك له ژنانى ئيّوه و منالانوو
دژمتان؛ خوتانيان لى بپارىزنى. ئه‌گه‌ر
چاويان لى بپوشن و واز بىنن و
بيانبه‌خشى، خوداش له‌گوناھ ده‌بۇورى
و دلوقانه.

(۱۵) ئه‌و دارايى و منالانى هه‌تان،
مايه‌ي ئه‌زمۇونن. پاداشى كه لاي
خودايد، ئه‌و هيّزايىه.

(۱۶) ده‌بى له خودا بترسن تا ده‌توان؛
گوئ رادىر و به‌رفه‌رمان بن؛ مال له راي
خودا ببه‌خشى، بوتان چاكه و؛
ئه‌وكه‌سانەي له رېزدى خو ده‌پارىزنى،
ئه‌وانه رىزگارەكان.

(۱۷) ئه‌گه‌ر ئيّوه وامى رهوا به خودا
رهوا بىيىن، چەند قات پىتانا ئه‌دانەوە و
له گوناھانوو خوش ده‌بى. هه‌ر خودا بو
شوكر ده‌بى و له‌سەرخويه.

(۱۸) له پەنامەكى و خۆييان ئاگاداره؛
بەدهستەلات و له‌كارزانه.

(۶) چونكە ئه‌وان پىغه‌مبهرە كانى
خۆيان به بەلگەي ديارى دەرەوە هاتنه
لايان. ئه‌وسا وتيان: جا چۆن مرو
دەتوانن ېرى نيشان مە دەن؟ ئه‌وسا
حاشايان كرد و بروويان وەرگىرا و
خوداش پەكى بى نەكەوت و بى نيازە
و هەرشايانى پەسەن دانە.

(۷) ئه‌وانەي خوايان نەناسى، پىيان وا
بوو هەرگىز زيندوو ناكرىنەوە. بىزە: ئارى
سوئند به پەرەرندەي خۆم، بى سو
زىندوو دەكىرىنەوە؛ پىشتان ئىزىن كە
چكارىكتان كردووه و ئەمەش لاي خودا
هاسانە.

(۸) دەسا ئيّوه بىروا بىن به خودا و به
پىغه‌مبهرى و به‌رووناكييە كە
ھەناردوومانەتە خوار. خوداش له هەر
كارى دەيىكەن ئاگاداره.

(۹) لەو رۆزەدا كە هەمووتان - لە
سەلادا - كۆوه دەكا، ئه‌وه رۆزى
تىشكانە. هەر كەسى خاوهن باوه‌ر و
ئاكار چاكە، هەر خراپەيە كردوویە،
رایدەمالى و دەينىرىتە ناو باغانىك
جۆباريان بەهەردا دەردا و هەتا سەر
ھەر تىا دەبن. ئەمەيە دەسکەوتى
گەورە.

(۱۰) ئه‌و كەسانەش كە خودايان
نەناسىيە و نيشانەكانى ئىمەيان باوه‌ر
نەكەد، ئه‌وان يارانى ئاگرن و هەتا سەر
ھەر تىا دەبن و چارەنۇوسيان زۆر
خراپە.

(۱۱) كەس هيچ بەلاي بەسەر نايە،
مەگىن خودا فەرمان بدا. هەركىش
پرواي به خودا بى، دلى شارەزاي
خۆى دەكا و خودا هەموو شت
دەزانى.

٦٥. تەلاق

وھ ناو خودا كە دەھنەدە و دلوقانه

بترسی، خه‌تakanی داده‌پوشی و پاداشی گه‌وره‌ی ده‌داتن.

(۶) له هه‌رکویدا خوتان ده‌زین - به‌رانبه‌ر به ده‌س یروینتان - جی‌یی ئه‌وانیش بکه‌نه‌وه. هینده‌شیان زور بو مه‌هینن که بیانخه‌نه ته‌نگانه‌وه. گه‌ر منالیشیان له سکدا، ئیوه لیيان به‌خت بکه‌ن تا سکه‌که‌یان داده‌زین. ئه‌وسا ئه‌گه‌ر شیریان دا به‌مندالله‌که‌و، کرای خویانیان بدنه‌نی و له‌ناو خوتان به‌ته‌رزی ره‌وا پیک وه‌رن. خو ئه‌گه‌ر پیکیش نه‌هاتن، با یه‌کی تر بؤی شیر بدا.

(۷) کی دارایه له‌دارایی خوی بخت کا و کیش بزیوی که‌م پی گه‌یوه، له‌وهندہ خودا پییداوه بخت بکا. خودا ئه‌رک ناخاته سه‌ر که‌س، مه‌گین له‌وهندہ پی داوه. خوا زوو له‌پاش ته‌نگانه فه‌رحانی دینی.

(۸) شارگه‌لی زور له فه‌رمانی په‌روه‌رندہ خویان و پیغه‌مبه‌رانی و‌ده‌ر که‌وتن؛ ئه‌وسا پی‌مان بژاردن‌نه‌وه؛ بژاردن‌نه‌وه‌پیکی زور توند و ئازارمان دان به ئازاردانیکی دژوار.

(۹) ئیتر ئاکامی ئاکاری خویان چه‌شی و هه‌موو به‌ره‌هه‌می کرده‌یان هه‌ر زیان ببو.

(۱۰) خودا بؤیان جه‌زره‌به‌ی زور‌توند و‌تیزی ئاماذه کرد. ده‌سا ئه‌ی خاوه‌ن ئاوه‌زان ئه‌وانه‌ی خاوه‌ن باوه‌رن، ئه‌شی له خودا بترسن. ئه‌وا خودا قورعانی بو ناردوونه خوار.

(۱۱) پیغه‌مبه‌ریکی ناردووه که نیشانه درون که‌ره‌وه‌کانی خواتان بو وه‌خوینی، تا ئه‌وانه‌ی به‌باوه‌رو ئاکار چاکن

(۱) ئه‌ی پیغه‌مبه‌ر! ئه‌گه‌ر ژنانوو ته‌لاق دان، ماوه‌یه کیان بو دیاری که‌ن و بیبیزیرن. له خودای په‌روه‌رنده‌تان شه‌رم بکه‌ن. له مال خویان ده‌ریان مه‌که‌ن؛ ده‌ریش نه‌چن. جا مه‌گین هه‌ر به ئاشکرا کاریکی شووره‌یی بکه‌ن. ئه‌مه که‌وشه‌نی خودایه و هه‌رکی له که‌وشه‌نی خودا به‌ولاتر چی، ناهه‌قی له‌خوی کردووه. توچ زانی، له‌وانه‌یه له‌پاش ئه‌مه خوا شتی تر وه‌دی بی‌نی.

(۲) سا هه‌ر کاتی ماوه‌که‌ی خویان به‌سه‌ر برد، ئه‌وسا به ته‌رزیکی په‌سند رایانگرن یان لیيان جیا بینه‌وه؛ به شیوه‌یی که له‌ناو خوتاندا باوه. دوو که‌سی راست و دروستیش هه‌ر له خوتان له‌م کاره ئاگادار بکه‌ن، که شایه‌تی بو خوا بدهن. هه‌رکی پروای به خوا و درۆزی سه‌لا هه‌یه، به‌مه ئامۆزگاری ده‌کرین. هه‌رکیش له خودا بترسی، ده‌رویکی لی ده‌کاته‌وه.

(۳) له شوینیکه‌وه بزیوی بو ده‌زیری که به خه‌یال‌لیدا نایه. هه‌رکی خوی به خوا بسپیری، ئه‌وی به‌سه؛ خوا به مه‌بەستی خوی ده‌گا. دیاره خودا بو هه‌ر شتی ئه‌ندازه‌یه‌کی داناوه.

(۴) ئه‌و ژنانه‌و که له عوزر پیدا‌هاتن ناهیمنن و ئه‌وانه‌ی که عوزر ناشوون - ئه‌ر شكتان بwoo - ئه‌شی سی مانگ چاوه‌نور بن. ئه‌وانه‌ش که سکیان هه‌یه، ماوه‌ی چاوه‌نورییه‌که‌یان دانانی سکه‌که‌یانه. هه‌رکیش له خودا بترسی، خودا کاری هاسان ده‌کا.

(۵) ئه‌مه فه‌رمانی خودایه بو ئیوه‌ی ناردوته خواری. هه‌رکیش له خودا

لای داوه. گه ر له دزی ئەم بىنە يەك،
ئەوسا خودى مەزنېتى و له مە به‌ولا
جوبرائىل و باوه‌ردارانى به‌ركەتى و
فرشته‌كان، پشتى ده‌گرن.

(۵) ئەگەر ئیوه ته‌لاق بدا، شايەتا
پەروھرندە ئەو ژنانى لەنگۇ باشتى -

لەباتى ئیوه - براتى؛ ژنانىكى
گەردنكەچى به‌باوه‌رى بەر فەرمانى له
خرابە پەزىوانى خواپەرسستانى رۆزۈوگەر،
له يىوه‌زنان و كىزان.

(۶) ئەى گەلى خاوهن باوه‌ران! خۆتان
و كەس و كارىشتان له و ئاگەر بپارىزنى
كە سووتەنى له مەردم و له تەوهەن.
فرىشته‌ي بە زەبر و زەنگ و تۇندوتىزى
پى رادەگەن؛ خوا چۆنیان فەرمان پى
بدا، له فەرمانى دەر ناكەون و هەرچى
بەوانى دەسپىرىتى بەجىى دىنن.

(۷) ئەى ئەوانە ئەوانەناس بۇون!
ئەمپۇ تەوازى پى ناوى. ديارە هەرچى
كردووتانە هەر له وە جەزاتان دەدرى.

(۸) ئەى گەلى خاوهن باوه‌ران! به‌رهو
خوا بگەرینەوە، گەرانەوە راست و
دروست؛ شايەتا پەروھرندەتان گوناھوو
لەسەر لابەرى و بۇزىرىتە ناو باغانىكى
جوباريان به‌بردا دەروا. له و رۆزەدا خوا
پىغەمبەر و ئەوانە وەل ئەو باوه‌ريان
ھىناوه، سووك و هەناسە سارد ناكا و
تىشكى ئەوان لەپىشيان و له ئالىي
راستيانە وە تەقگەرەتى و ئىزىن؛ ئەى
پەروھرندەمان! تىشكەكەمان بۇ زياتر
كە و لىمان خۆش بە؛ خۆت لەسەر
ھەموو شت تواناى.

(۹) ئەى پىغەمبەر! وەل ئەو
خودانەناسانە و ئەو دوورازانە جەنگ
بکە، زەبر و زەنگىشيان نىشان دە.

لەتاريکايى دەربخا و به‌رهو رۆشناكىان
بەرى و هەركىش بە خواي بىروا ھەبى
و ئاكار چاڭ بى، دەينىرىتە ناو باغانىكى
جوباريان به‌بردا دەروا و هەر و هەر،
ھەر له وى دەبن. ديارە خودا بىزىوى
باشى دەداتى.

(۱۲) ئەخودايە حەوت عەزمان و
وەك ئەوانەش، زەمینى وەدى ھىناوه؛
فەرمانى به‌زىوانياندا دېت و دەچى. تا
بزان خوا بۇ ھەموو شت توانايه و
زانستى خوا ھەموو شتى دەورە داوه.

٦٦. تەحرىم

وھ ناو خودا كە دەھنە دلوقانە

(۱) ئەى پىغەمبەر! بۇ ئەو شتە خودا
بە تۆى رەوا دىوه - بۇ دلدارىي ژنه‌كانت
- له خۆتى نايرەوا دەكە؟ خوا
دەبورى و دلوقانە.

(۲) ئەوا خودا پىيارى دا بە
ھەلۋەشانى سويندانوو. هەر خودا
مەزنى ئیوه‌يە و هەر خۆي زاناي
لەكارزانە.

(۳) ئەوى جارى كە پىغەمبەر لای پى
لە ھاوسەرانى قسىكى بە سرتە
دركاند. جا وەختى وى ئەوهى وەت بە
[ھەويىكە] و خواش پىغەمبەرى
تىگەياند؛ پىغەمبەر ھىندى لە و
نەينىيە گوت و لە ھىندىكى وازى
ھىنا. وى گۇ: ئەمە كى بە تۆى گوت؟
گوتى: زاناي ئاگادار پىنچەراگەياندەر.

(۴) باش ئەوهى كە ھەردووكتان بەرھو
خوا بگەرینەوە. ديارە دلتان بەرھو نايرەوا

جوانتره. هه‌ر ئه‌ویشه لیبورده‌ی خاوهن ده‌سته‌لات.

(۳) ئه‌وکه‌سەی حەو ئاسمانى چىن له‌سەر چىنى سازداوه. لە دەسکارى ئەو خودايەدا هيچ نايرىكىيەك نابىنى. جارىكى تر تماشا كە، ئاخۇ قەلشىكى تىدايە؟

(۴) ديسانه‌وھ چاوى پىدا بگىرەوھ. سۆمای چاوت به داماوى و به راماوى بەرهو خۆت دەگەزىتەوھ.

(۵) ئىمە ئاسمانى دنيامان بە زۆر چرا رازاندەوھ. كردىشمانن بە كەرسىتەي رواهەدوو نانى شەيتانان. ئازارى گۈپەدارىشمان بۇ ساز كردون.

(۶) بۇ ئهوانەش كە يىرواييان بە پەروھرندەيان نىيە، جەزرەبەي جەھەندەم هەيە و ئاي چ ئەنجامى خراپە!

(۷) گەر دەيانهاوينە ناوى، ئىلە ئىلى جەھەندەميان گۈئى لى دەبى و هەر ھەلدهچى.

(۸) وختە لە داخا شەق بەرى. تا جوونىكى تى داۋىزىن، گزىرەكانى جەھەندەم پىيان ئىزىن: ئاخۇ ئىۋە ترسىئەرنان نەھاتە لა؟

(۹) ئىزىن: بەلى، ترسىئەر ھاتبۇوه لامان؛ ئەوسا باوهەرمان پى نەكىد و گوتىمان: خوا هيچ شتى نەناردوتە خوار؛ ئىۋە بى سۆ لەناو گومەرايى گەورەدان.

(۱۰) ئەشلىكىن: ئەگەر گۈئى بىس باين ياخۇ تى گەيىيان، نەدەبۈوينە يارانى ئەم ئاگردا.

ئەنواى ئهوانە ئاگرە و چارەنوسىيان زۆر خراپە.

(۱۰) خوا ژنى نووح و ژنى لوقت - بۇ ئهوانە خوانەناسن - بە نموونە دىئنېتەوھ. هەرتك لەبن دوو عەبدى چاڭى ئىمە بۇون، غەيانەتىان دەگەل كردن. نەيانتوانى لە لاي خودا هيچ شتىان دەربارە بىھەن. وتران: ئىۋەش پېۋەنە ناو ئاگرەوھ، وېزاي ئهوانە دەيچىنى.

(۱۱) خودا ژنه‌كەي فيرعەونىش - بۇكەسانى خاوهن باوهەر - بە نموونە دىئنېتەوھ. كە لەبەر پەروھرندەي خۆي پارايەوھ: تو لە لاي خۆت لە بەھەشتا مالىيكم بۇ ديارى بىھەن و يۈزگارم كە لە فيرعەون و كردهوھى ئەو؛ لە كۆمەللى ناھەقانىشىم راھى كە.

(۱۲) مەريەمى كچى عىمەرانىش، ئەوهى شەرمى لە كارى شسۈرەيى پاراست. ئەوسا ئىمە لە فووئ خۆمان تىيمان دەماند؛ بە وتار و كتىبانى پەروھرندەي پروايى هېنىا و لە يېزەي فەرمانبهران بۇو.

٦٧. مولك

وھ ناو خودا كە دەھنەدە و دلۋقانە

(۱) مەزنايەتى و پايەبەرزمى بۇ ئەو كەسەى، خونكارى بە دەس خۆيەتى و لەسەر ھەمۇو شت توانايە.

(۲) ئەوه كە مردن و ژىنى داھىناوه، تا ئىۋە تاقى كاتەوھ كامتان ئاكارى

(۲۰) ئاخو بەغەیرى ئەو كىيە سوپا و
يارىدەدەرتان بى؟ نەخىر
خودانەناسەكان [بەخۆبىنى]
خەلەتاون.

(۲۱) ئەدى كىيە ئەو كەسەى بىزىوتان
دەدا، ئەگەر بىزىوى لى يىرىن؟ نەخىر
ئەوان لەسەر خۇ به زل زانىن و
رەۋىنەوە پېداگىن.

(۲۲) ئاخو كەسى دەمەورۇو بە ھەردا
دەخشى چاكتىر بە ېرىڭە دەزانى، يان
ئەو كەسەى بە ئاسايى بەسەر
راستەرېدا دەرۋا؟

(۲۳) بىزە: ئەوه كە ئىيەى وەدى
ھىنناوه و گوش و چەم و دلى دانى.
ئىيە كەمتر شوکرى دەكەن.

(۲۴) بىزە: ئەوه كە ئىيەى لەم
زەمبىنەدا پەرز و بلاو كردوتەوە؛ لاي
ئەويش كۆ دەكەنەوە.

(۲۵) دەشلىن: ئەگەر ئىيە راستن، ئەو
بەلىنەو كەى دىتە جى؟

(۲۶) بىزە: تەنيا خودا لەمە ئاگادارە.
من ھەر ئەوهندەم لەسەرە پېتەن بىزەم:
دەبى لە خودا بىرسن.

(۲۷) جا ئەو كاتەى لە نزىكەوە
دەبىينىن، خوانەناسان چىر و چاويان گرژ
دەبى و پېيان ئىزەن: وا ئەمەيە كە ئىيە
داواتان دەكەد.

(۲۸) بىزە: بە من بىزەن ئەگەر، خودا من
و ئەو كەسەنەى لەگەل منن لەناو
بەرى، يان بەر بەزەبى خۆيمان خا،
دەى سا كى خودانەناسان لە ئىش و
ڇان دەپارىزى؟

(۱۱) ئاوا گوناھانى خۆيان پى لى
دەنىن. ھەى لە ئارادا نەمېن ئەم
ھەوالانى دۆزەھە!

(۱۲) ئەوكەسانەى - لە نەدىدە - لە
پەروھەننیان ئەترىن، لېخۇشبوون
پاداشى گەورەيان ھەيە.

(۱۳) ئىيە سرته قسە بىھەن، يان وە
دەنگى بەرزى بىزەن، ئەو لە رازى كە بە
دلاندا دەبۈورى ئاگادارە.

(۱۴) ئاخو كەسى ئافراندوویە، چۆن
نازانى؟ وردىلەبىن و ئاگادار، ھەر
خۆيەتى.

(۱۵) ئەوه كە ئەم زەمینەى بۇ كەۋى
كردوون، شانەوشان تېيدا بگەرېن و لە
بىزىوھەكەى بخۇن. ھەستانەوەش بۇ
لای ئەوه.

(۱۶) ئاخو ئىيە لەو كەسەى لە
ئاسمانە ترسوو نىيە، كە بە ھەردا
رۇتان بەرى و لەپەزەوين بىتە لەرىن؟

(۱۷) ئاخو ئىيە لەو كەسەى لە
ئاسمانە ترسوو نىيە، بارنىكى زىخ و
چەوتان لى ھەلبى؟ ئەوساكە زۇو
پېددەزانن ھەرەشەى من چىتۇ بۇوه.

(۱۸) خۇ بەر لەوانەش ھەبۈون بە
نېشانەكانى مەنیان يروا نەبۈوه؛ سا
چۇنیان بە گىزدا هاتم.

(۱۹) ئاخو ئەوان ئەو مەلانەيان نەدىيون
كە لەسەررۇوي ئەوانەوە لەنگەريانە و
باڭ لېك دەدەن؟ غەيرەز خودا كى
دەتوانى راگىريان كا؟ خودا بۇ خۆى لە
ھەموو شت چاوهدىرە.

- (۱۰) نابئ گویش بهو که سه بدھی،
که زور سوند خوره، خوپریبه؛
- (۱۱) ههر تانه له خه‌لک دهدا و قسه
بو ئه‌م و ئه‌و دهبا؛
- (۱۲) له کاری چاکه له مپه‌ره؛
شه‌رفروش، تاوانکه‌ره؛
- (۱۳) ره‌زا قورس، له‌پاش ئهمه‌ش
زویلکه خوی سه‌پاندووه؛
- (۱۴) ههر بهو هویه که زه‌نگینه و چهند
کوری هه‌ن،
- (۱۵) گهر نیشانه کانی ئیمه‌ی بو
وه‌خوینن، ئیزی: ئه‌مه چیرۆکی
پیشینه کانه.
- (۱۶) بهم زووانه سه‌ری بی‌قلی داغ
ده‌که‌ین.
- (۱۷) ئیمه ئه‌وانه‌مان ئه‌زممو، وەک
خاوه‌نانی باخه‌کەن بهر ئه‌زمموون دا، که
سوپنديان خویند: سوژی به‌ری
باخه‌کەیان هه‌موو ده‌رلن.
- (۱۸) «ئه‌گهر خوا حەز کا» شیان
نه‌وت.
- (۱۹) ئه‌وساکه ئه‌وان خه‌وتبوون،
له‌لایهن په‌روه‌رندەترا به‌لایه‌کى بو
داباری.
- (۲۰) ئیتر وەکوو زه‌مینیکی سووتاوی
قاقدی لى هات.
- (۲۱) ئه‌وسا سوژی، هه‌موو بانگی
یه‌کتريان کرد:
- (۲۲) ئه‌گهر ئیوه میوه‌رلن ههر به‌يانی
بگنه سه‌ر کیلگه‌ی خوتان.

(۲۹) بیزه: ئه‌وه خواي دلاوا؛ باوه‌ریمان
پئی هیناوه و خومان هه‌ر به‌و
سپاردووه؛ ئه‌نگوش هه‌ر بینا زانیتان
کی ئاشکرا گومرا بوروه.

(۳۰) بیزه: به من بیزئ ئه‌گهر ئاوه‌که‌تان
رە چوو به‌ناخی زه‌وینا، ئه‌وسا کى
ئاوي زه‌لالی ره‌وان‌تان ده فریا ده‌خا؟

٦٨. قەلەم

وه ناو خودا که ده‌هندە و دلوقانه

(۱) نون، سویند وە بنووس، به‌وهش
که دیتە نقيسین،

(۲) وەسای چاکه‌ی په‌روه‌رندەت، تو
لیوه نيت.

(۳) تو پاداشی واشت هه‌یه دوايى
نايه.

(۴) ئاكاريشت فره به‌رزه.

(۵) زوو ده‌بىنى، ئه‌ویش چاوبان پى
ده‌کەفى،

(۶) کى له ئیوه شىتايەتیتان تىدايە.

(۷) بیگومان په‌روه‌رندەت تو چاتر به‌وانه
ده‌زانى که راي ئه‌ويان گوم كردووه؛
باشتريشى ئاگا لىيە، كىن ئه‌وانه‌ي
شاره‌زاي رىن.

(۸) سا تو ناشى به فەرمانى ئه‌و
بیباوه‌رانه بکەي.

(۹) حەز ده‌کەن گەر تو نەرم بى،
ئه‌وانیش نیانى بنوینن.

- (۳۶) چیتانه؟ کوو پی راده‌گه‌ن؟
- (۳۷) ئاخو كتىبىكتان هه‌يىه كه له‌ویدا ده‌يخويىننە‌وە؟
- (۳۸) هه‌رچى خوتان ده‌تاه‌وى تىيدا هه‌يە؟
- (۳۹) يان سويندىكتان له‌سەرمانه كه هه‌تا رۆزى سەلایه هه‌رچيتان ده‌وى ئە‌و بى؟
- (۴۰) لييان پرسە: كى دەستەبەرى ئەم كارەس؟
- (۴۱) يان چەند شەريكىكىان هه‌يە؟ ئە‌گەر راستن، با شەريكەكانيان يىنن.
- (۴۲) ئە‌وى رۆزى - كه لە تاوان - دەرپى دە لىنگان دەكەون و پىيان دەلین سوژدە بىهن و ناتوانن.
- (۴۳) چاو داده‌خەن و زەبوونى داياندەگى؛ كه ئەمانه ئە‌وساكە ساق وچاقىش بۇون، پىيان وتۇون سوژدە بەرن.
- (۴۴) تو من بىلە بۇ ئەوانەى بهم قورغانە باوهەر ناكەن؛ كەم كەم بۆيان لەدوو دەددەم، كه هەر خۆشيان پى نەحەسىن.
- (۴۵) مەودا و ماوهشيان پى دەددەم؛ فيلەم زۆر بە‌پۈچىيە.
- (۴۶) ئاخو تو كرايەى كارت لهوان دەوەت، كه له‌زېر بارى دەرنەچىن؟
- (۴۷) يان تەتەلەى نەيىنەكانيان له لايە و بۇ خۆيان خەتنى لى دەدەن؟
- (۴۸) دەسا تو هەر بۇ فەرمانى پەروهەندهت خۆراڭىر بە؛ نەچى وەك
- (۲۳) رىۋە چوون و پىنكەوە چېپەيان دەكىد:
- (۲۴) كە نابى ئەمەرۆ چ هه‌زار يىتە ناو باخەكەى ئىۋە.
- (۲۵) بىياريان دا كە مەرجەكەيان بەجى يىنن؛ واشيان دەزانى كە دەتان.
- (۲۶) وەختى چاوابيان پىدا گىرا، وتيان: رىمانلى تىكچووە.
- (۲۷) نەخىر، ئىمەين بەش پراوين.
- (۲۸) بەئاوه زترىنەكەيان گوتى: ئەدى پىئىم نەوتىن بۇ پەسنى پاكى خوا نادەن؟
- (۲۹) گوتىان: ئىمە پەروهەنەدەي خۆمان بە دوور لە كەمايەسى دەزانىن؛ ئىمە ناھەقىيمان دەكىد.
- (۳۰) ئەوسا ىروويان كردە يەك و سەركۈنەى يەكتريان دەكىد.
- (۳۱) وتيان: هەى مال ويران خۆمان، ئىمە هەلەرپۈيمان كرد.
- (۳۲) شايەتا پەروهەنەمان لەوە چاتىمان بىداتى؛ ئومىيەمان هەر بە پەروهەنەدەي خۆمانە.
- (۳۳) ئازارى [دنيا] ئاوايە. گەر بزان، بىنگومان ئازارى دواپۇز دىوارتە.
- (۳۴) بۇ ئەوانەى خۆپارىزىن، لجهم پەروهەنەدەي خۆيان باغاتى پە خۆشى هەيە.
- (۳۵) ئاخو ئىمە باوهەداران وەكoo به دكاران دادەنلىيەن؟

- ماوهدا لاشهیان لى تخيّل ببون؛
ده‌توت کوچه‌رەدی دارخورمای ناو زراون.
- (٨) ئاخو ئەتو پاشماوهیه کیان ده‌بىنى؟
- (٩) فيرۇھونىش ئەوانەدی بەر لە ويش
ببون و مەردەمی شارە ژىروروو
كراوهەكانيش، خەتايان كرد.
- (١٠) دزايدىيى پېغەمبەرى پەروەرنىدەي
خۆيان دەكىد. سا گرتىيانى، گىتنى لە
رادەبەدەر.
- (١١) ئىيمە - كاتى لەھىھات و بوارى
پىرى، لە و شتەدا كە بەسەر ئاودا
دادەگەرى - هەلمانگىتن.
- (١٢) تا بىكەينە بىرھەينەرەدە بۇ ئىيە و
ئەو گۈيانەدی لەسەر ھەستن،
وھرىبىگەن.
- (١٣) ئەوسا هەرگا تەنیا جارىك دە
كەلەشاخ دەمېندرە،
- (١٤) ئەم زەمینە و كەزەكانيش
ھەلگىران و يەكجارەكى تىك دەتەپىن،
- (١٥) سا ئەو رۆزە بەسەرھاتە كە رەوو
دەدا.
- (١٦) ئەم عاسمانانە قەلش دەبا و لەو
رۆزەدا فشەلەيە.
- (١٧) فرشته دەچنە كەناران و تەختى
پەروەرنىدەي تو، لەسەر سەرى
ئەوانەوە - لەو رۆزەدا - هەشت فرشته
ھەلىدەگەن.
- (١٨) ئەو رۆزە ئىيە رادەنېن و هەرچى
بۇ شاردنەوەيە لە ئىيە حەشار نادرى.

يارۆي ماسى بى، كە لە داخانا هەر
پىشى دەخواردەدە و ئەوساكە
دەپارايەدە.

(٤٩) ئەر دلوقانى پەروەرنىدەي وە
فرىاي نەكەوتايە، بى سۆ بە
سەركۆنەكراوى فىرى ئەدرايە رۆتەزىك.

(٥٠) ئەوسا پەروەرنىدەي، ئەوي
ھەلېزاد و كردى بە يەك لە
پياوخاسان.

(٥١) وەختى خودانەناسەكان
قورغانيان بىس، هەر وەختا بۇو بە
چاوانيان هەلتدىرن. دەشيانگوت:
بىنگومان دىنە.

(٥٢) كە هەر بىرەوەرييەكىشە بۇ
ھەموو خەلکى دنيايد.

٦٩. حاققە

وھ ناو خودا كە دەھندە و دلوقانە

(١) كارەساتە كە رەوو دەدا.

(٢) كام كارەسات؟

(٣) تو چۈزانى ئەو كارەساتە چۈنە؟

(٤) سەمۇود و عاد رەووداۋە
دلکوچەكەيان بە درۇ دانا.

(٥) ھۆزى سەمۇود بە نەعرەتىكى بى
وېنە، قىانيان كرد.

(٦) هەرچى ھۆزەكەى عادىش بۇو، بە
بايەكى هەرە بەھېز لەبەين چۈون.

(٧) ماوهى حەو شەو و هەش رۆزان،
بەبى وچان، ناردييە سەريان. لەم

- (٣٦) خواردن نىيە، مەگىن كىماوى زامداران.
- (٣٧) نايخون، مەگىن خەتاكاران.
- (٣٨) سا سويندەكە بهو شتەي ئىوه دەيىين،
- (٣٩) بهوهش كە ئىوه نايىين،
- (٤٠) ئەوه قسە راسپىراۋى بەركەتىيە.
- (٤١) نە وتهى هەستىيارىشە؛ كەمتر باوهەرى دەھىنن.
- (٤٢) وتهى فالگەوهش نىيە. كەم وايه بىر بىكەنەوه.
- (٤٣) نارداراوهتە خوارەوە، لە وەدىيەنىڭ جىهان.
- (٤٤) ئەگەر ھېندى لە قسەكانى بە دەم ئىوهە كىدبا،
- (٤٥) گومان نىيە، بە هەموو توانا دەمانگرت.
- (٤٦) ئەوسا رەگى لاملىشىمان ھەلددەپىرى.
- (٤٧) كەسىش لەنگۇ نەيدەتوانى لەمپەرى بىن.
- (٤٨) ئەم قورغانە بىرەوهەرييە بۇ ئەوانەي خۆپارىزىن.
- (٤٩) يىگومان ئىمە دەشزانىن تىستاندا ھەن باوهەر نەكەن.
- (٥٠) دياره ئەمە حەسرەتىشە بۇ ئەم خودانەناسانە.
- (١٩) ئەوسا ھەركى نامەى كردهى نرايىتە دەستى راستى، ئىزى: وەرن نامەكەى من بخويىنەوە.
- (٢٠) من سور دەمزانى كە تۈوشى لېپرسىنەوە ھەر دەبم.
- (٢١) ئىتىر ئەو لەناو ژيانىكى خۆشدايە؛
- (٢٢) لە بەھەشتىكى بەزايە؛
- (٢٣) ميوھى وا لەبەر دەستايە.
- (٢٤) سا بخۇن و بخۇنەوە نۆشى گىانوو؛ ئەمە بۇ ئەو كارانەيە كە لە رۆزانى رابردۇو كردووتانە.
- (٢٥) بەلام كەسى كە نامەكەى دەزىتە لەپى چەپىھەوە، ئىزى: خۆزى نامەى خۆمم پى نەدرايە.
- (٢٦) نەشمزانىيا دەربارەم چىي تىدايە.
- (٢٧) خۆزى ئەوسا مردنم يەكجاري بوايە.
- (٢٨) سامانم بەھەرى بۆم نەبوو.
- (٢٩) دەستەلاتم وا لەبەين چو.
- (٣٠) سا بىگرن و زنجىرى كەن.
- (٣١) ئەوسا بۇ دۆزەھى بىبەن.
- (٣٢) پاشان لەناو زنجىرىكى حەفتى گەزى شەتەك دەن و رەكىشى كەن.
- (٣٣) ئەو باوهەرى بە خوداي مەزن نەدىننا.
- (٣٤) بۇ نان دان بە هەزارانىش ھېچ كەسى دنه نەدەدا.
- (٣٥) جا ئەمە لېروكانەدا، چ دۆستى نىن.

- (۱۴) هه‌رچى له سەر زەویش هەیه،
گشتى بىدا و بىزگار بىنى.
- (۱۵) هه‌رگىز نابى، ئەمە بلىيسيهى
ئاگىرە.
- (۱۶) پېستى سەر ئازاي ئەندامى
دادەرنى.
- (۱۷) بانگىشتنى كەسى دەكاكە
پشتى كرده دىنەوه و ئاورى وى
نه دايەوه؛
- (۱۸) ئەوه كە كۆى دەكردەوه و
دەيختى ناو سەنۋوقةوه.
- (۱۹) بى سۆ مەرۆ بى تابىشت و زۇر
چاوجىنۇك، چى كراوه.
- (۲۰) هەر تۈوشى ناگۇزوورى بۇو،
هاوار دەكاكا.
- (۲۱) ئەگەر دەكەويتە خۆشىش،
چكۈوسىيکە.
- (۲۲) مەگىن ئەوانەى نۆزخۇنن؛
- (۲۳) ئەوكەسانەى قەد نايەلنى نويزيان
بىچى؛
- (۲۴) ئەوي لە سامانىشىياندا بەشىك
ھەيە،
- (۲۵) بۇ پارسەك و دوورەبەشان؛
- (۲۶) ئەوكەسانە كە يەروایان بە رۆزى
سەلا ھەيە؛
- (۲۷) ئەوانەش كە لە ئازارى
پەرەوەرىنیيان نىگەرانى؛
- (۲۸) كە ئازارى پەرەوەرىنیيان، بۇ
ئارخەيان بۇونى نابى.
- (۵۱) كە دىاريشه راستىيکە هېچ
گومانىكى تىدا نىيە.
- (۵۲) تو بە يادى ناوى پەرەوەرنەدى
گەورەت، هەر پەسنى پاكيي ئەو بەه.
-
٧. مەعارىج
- وھ ناو خودا كە دەھندە و دلوقانە
- (۱) يەك داواى كرد ئازارى بى،
- (۲) بۇ لە خودا بە دوورەكان، هېچ
لەمپەرى نەيەتە بەر.
- (۳) لە خواى خىوى چەند پلهوه.
- (۴) فرشتهكان و جوپرائىل لە رۆزىكە
بەرەو ئەو پىنەلە دەچىن، كە بىرى
پەنجا هەزار سالە.
- (۵) تو خۆ بىگە بە خۆگەرنىيکى پەسند.
- (۶) ئەوان بە دوورى دەبىين.
- (۷) ئىمەش نزىكى دەبىين.
- (۸) رۆزى عاسمان وەك حەلاندى كانزا
دەبى؛
- (۹) كەزانىش وەك ھەرى دەبن؛
- (۱۰) ئاواڭ لە ئاواڭ ناپرسى؛
- (۱۱) لە بەر يەكترييان بەرادەنەن؛ تاوانبار
فرە حەز دەكاكا - بۇزگارى لە ئازارى
ئەوي رۆزى - لەباتى خۆى، كورەكانى،
- (۱۲) ھاوسەريشى، براکەشى،
- (۱۳) ئەو بەشە لە ھۆزەكەشى - كە
ئەو دە پەنای خۆ دەگەن -

تتووشی رۆژی خۆ دەن کە وا بەلینیان
پى ئەدرى.

(٤٣) ئەوی رۆژی لە گۆرستان دىنە
دەرى، ھىند بەپەلەن ئىزى بەرەو بتان
دەچن.

(٤٤) چاوشۇرن و سووكاياتى دەوري
داون؛ ئەمە ئىتر ئەو رۆزەيە کە وا
بەلینیان پى دەدرا.

(٤٩) ئەو كەسانەي کە جى شەرمىان
دەپارىزىن؛

(٥٠) مەگىن لە رەووی ژنى خۆيان يان
ئەوانەي كەنۈزىيان، ئەوسا سەركۆنە
ناكىن.

(٥١) سا ھەر كەسى بەدەر لەمانە
بخوازى، ئەوانە لە قاس لادەرن.

(٥٢) ئەو كەسانەش کە راگرى
ئامانەتى و بەلینیان؛

(٥٣) ئەو كەسانەش شايەتى
بەراسىتى دەدەن؛

(٥٤) ئەو كەسانەش کە لەسەر
نمىزەكانىان چاوهدىرن؛

(٥٥) ئەوانە لەناو باخاندا بە رىزەوە
وەرگىراون.

(٥٦) دەي ئەو بىدىنانە چيانە؟ دىنە
لات و بە مۆزىكەوە دەروان.

(٥٧) دەستە دەستە لە ئالىيى راست
وچەپەوە.

(٥٨) ئاخۇ ھەر يەكىك لەمانە بەتەمايمە
كە بچىتە ناو بەھەشتى بە خىر و بىر؟

(٥٩) ھەرگىز ناشى؛ ئەوان بۇ خۆيان
دەزانى كە لە چىمان دروس كەدوون.

(٤٠) سا سويند ئەخۆم بە دانەرى
خۆرەھەلات و خۆرئاوايان، ئىمە لە
وزەماندايە،

(٤١) كە بىانگۇرین و چاتريان بىننەن
جى؛ كەس بېشى ئىمەش ناكەوى.

(٤٢) سا تۆ لەوانە وازىنە با ھەر
چەنەچەن بکەن و گەپى بدهن، تا

٧١. نووح

وە ناو خودا کە دەھنەدە و دلوقانە

(١) ئىمە نووحن بەرى كرده لاي
ھۆزەكەى، كە: ھۆزەكەت بىرسىنە بەر
لەوە تتووشى ئازارى بەزان بىن.

(٢) وتنى: گەلۋ! من بۇ ئىيۇه
ترسىنەرېكى ئاشكرام و [پېو ئىيۇم]:

(٣) خواپەرسىتى بکەن و لىيى بىرسىن و
بە گۈيىم بکەن.

(٤) لە گوناھانو دەبورى و دەتائەپلى تا
ماوهىيى دىيارى كراو؛ چون ھەرگا خوا
ئاكامى ھات، وە دوا ناخرى، بىريا
ئەوەتان زانىبا.

(٥) وتنى: ئەي پەروەرنەدەي من! بە
شەو و رۆژ بانگم كردن،

(٦) بەلام بە بانگ كردنى من، پتر لە
پېشىسو رەھوەك بۇون.

(٧) ھەرچەندى من تىم گەياندىن، كە
تۆ لە گوناھيان بىبورى، گۆشى خۆيان

(۲۱) نووح وتی: ئهی په روه‌رندەم!
ئه‌مانه له من ياخى بۇون؛ ئه‌مانه
شۇین كەسى كەوتۇون كە سامان و
فرزەندانى - غەيرەز زەرەر - هيچى
لهوان زىدە نەكىد.

(۲۲) فېلىشيان كرد؛ بهلام فېلىكى
جانانه.

(۲۳) وتووشيانه: لهوانەي
پەرسەتووتانن مەتەكەنەوە و هەرگىز له
«وەدد» و له «سواع» دەس بەر
مەدەن؛ له «يەغوس» و «يەعوق» و
«نەسر» يىش هەر وەتر.

(۲۴) زۆريشيان گومپا كردووه؛ دە توش
- بەجگە له گومپايى - هيچى لەم
ستەمكارانه زىدە مەكە.

(۲۵) بەرانبەر بە گوناھە كانيان، بە ئاو
خنکان؛ ئەوسا خرانە ناو ئاگر. ئىتىر لەم
خودايە بەده، يارىدەريان پەيدا نەكىد.

(۲۶) نووحىش وتى: په روه‌رندەم! لەم
سەر هەر دە ئەوكەسانەي تو ناناسن،
جووچەواريان لى مەھىلە.

(۲۷) چونكە ئەگەر بىانمېلى، عەبدانت
گومپا دەكەن و هەر زارۋىيەكىشيان
بىنى، تاوانبار و سېلە دەبى.

(۲۸) په روه‌رېئىم! من و داك و بابى من
و ئەوانەي بە باوهەرەوە لە مالّىدان و
پياوهەكان و ژنه‌كانى خاون باوهەر عەفۇو
بکە و ناهەقانىش بە جارى تەرت و
تۇونا كە.

بە تبلەكانيان ئاخنى و خۆيانيان دە
جلكان پېچا و پېيان داگرت و خۆيانيان
زۆر بە زل زانى.

(۸) هەميسان بە دەنگى بەرز بانگم
كردن.

(۹) له دوايىشدا، بە ئاشكرا و
پەنامەكى تىم گەياندىن.

(۱۰) هەر پېم گوتىن: داواى بوردىن له
پەروھرندەتان بکەن؛ ئەو بىڭومان زۆر
لىبورە.

(۱۱) تا له حەواوه بارازىك پەلەدەرتان
بۇ بنىرى.

(۱۲) بە دارايى و بە كورانىش ياريو بدا
و باغانتوو بۇ پەيدا بكا و جۆبارتان بۇ
وەدى بىنى.

(۱۳) چۆن له شىكۆ خوا ناترسن؟

(۱۴) كەچى ئىۋەھى پلەپلە وەدى هەينا.

(۱۵) ئاخۇ بە چاۋ نەتاندىيە چتۇ خودا
حەو بەرزايىي - توئى لەسەر توى -
ئافراندووه؟

(۱۶) لەناوياندا هەيقى ترىيفەدار كرد و
خۆرىشى كرده چرايەك.

(۱۷) هەر خودايە ئىۋەھى لەم زەمینە
رولاند، بە رولاند.

(۱۸) پاشان دەوباتەوە ناوى و دىسان
دەرروو دەكتەوە، بە دەركىدەن.

(۱۹) هەر خودايە هەردى بۇ كردوون
بە رايەخ:

(۲۰) كە هوون لە ېرىگە پان و
بەرىنەكانا، يىن و بچن.

(۱۱) له‌ناو مه‌شدا کارچاک هه‌ن و
تیشماندا هه‌یه وا نییه؛ ئیمە گەلنى
رېگەمان وەبەر خۆ داون.

(۱۲) ئیمە له‌وه تېگەيشتووين کە له
زەمین دەرەقەتى خودا نايەين؛
ته‌ناھەت بە ھەلاتنىش له دەستى ئەو
دېزگار نابىن.

(۱۳) وەختى ئیمە ئەورى
نيشاندەرەمان بىيىت، باوهەرى خۆمان
پى ھىننا. ھەر كەسىكىش يروايى به
پەرەنەدەي بىن، نە لە كەم بۇونى
دەترسى، نە لە غەدر لى كردى.

(۱۴) وا ھېندىكىمان موسولمانىن،
ھېندىكىشمان لە ېرى لادەر؛ ئەوانەي
كە موسولمانىن، رېگەرىاستيان
ديوهەوه.

(۱۵) ئەوانەش کە له رېگەرىاس
لايان داوه، دەبنە ئىزىنگى جەھەندەم.

(۱۶) گەر ئەوانىش ھەر لەسەر ئەم
رېگەيە بن، يېڭىمانە لە ئاوىكى زەبەندە
تىراويان دەكەين.

(۱۷) ھەتا له‌ويىدا بىانئەزمۇوين،
ھەركەسىكىش لە يادى پەرەنەدەي
خۆى كلا بىن، ئازارىكى زۆر دژوارى
بەسەر دىنى.

(۱۸) مزگەوتەكان مالى خودان؛ دەگەل
خودا، ھاوارى كەسى تر مەكەن

(۱۹) له و دەمەشدا كە عەبدى خودا
ھەلۋىستا نويىزى بىا، ھەروخت بۇو
لەسەرى بىنە پارچەيەك.

وھ خودا كە دەھندە و دلوقانە

(۱) بىزە: پىمەر اگەيەنزاوه، چەند
كەسى لە جنۇكان گوپىان ھەلخىست؛
ئەوسا وتيان: ئیمە قورئانى سەيرمان
بىيىت.

(۲) بۇ راستەرېئە رېبىرە و ئیمە
باوهەرمان پى ھىننا و ھەرگىز كەسى
ناكەينە شەريكى خودا.

(۳) زۆر بلنده شىكۆ پەرەنەنى ئیمە؛
نە ژنى پەيدا كردووه نە فرزەندىك.

(۴) ديارە بىئاوه زەكەمان دەربارە خوا
قسەتى تۈرەھاتى دەكر.

(۵) ئیمە پىمان وا بۇو هيچكەس - لە
مرۆف و له جنۇكە - هيچ درۆيەك به
دەم خواوه ھەلنىابەستن.

(۶) دەشمانزانى پىاوانى لە بەرەي
مرۆ، پەنا دەبەن بە پىاوانى لە جنۇكە و
سەركىشىيان پىر دەكەن.

(۷) ئەوانىش - ھەر وەكoo ئىوه - لايان
وا بۇو ھەرگىز خودا هيچكەس زىندۇو
ناكاتەوه.

(۸) ئیمە گەينە ئەم عەزمانە، ديمان
پەر لە پاسدارى توند و تۆل و
ئەستىرەگەللى رادەخشىن.

(۹) ئیمە له چەند شوپىنىكەوه
رۇدەنىشتىن كۆلە بىكەين؛ ھەر
كەسىكى لەمە بەو لا كۆلە بىا،
مەشخەلېكى دەبىنى لە بۆسەيدايه.

(۱۰) تىش نەگەيوبىن ئاخو دەربارەي
ئەوانەي لە زەمیندان، پىيارى خراب
درابە، يان پەرەنەنيان ويستۇویه
راستەرېيان نىشان بىدا.

٧٣. موزه‌ممیل

- وه ناو خودا که ده‌هنده و دلوقانه
- (۱) ئەی ئەو کەسەی خوت بە جلکان
داپوشیوه!
- (۲) شەو ھەستەوە؛ مەگین کەمى،
- (۳) لە نىمەکەى؛ يان کەمیکى لى
دایپە:
- (۴) يان کەمیکى دەسەر بخە. ئەم
قورغانەش بە لەسەرخوئى بخوئىنە و
بە رەوانى.
- (۵) بهم زووانە ئىمە وتارى گرات
دەخەينە سەر.
- (۶) شەونخوونى بۇ رامانى جىددارتە و
بۇ وتارىش لەبارتە.
- (۷) لە رۆزىشدا مەوداي ھاتوچوت
درېزە.
- (۸) هەر ناوى پەروهندەي خوت بە ياد
بکەو لە غەيرەز ئەو، لە ھەموو شت
بته‌کەوە.
- (۹) پەروهرينى خۆرھەلات و خۆراوايە؛
بە غەيرەز ئەو ھېچ شت بۇ پەرسىن
نابى. هەر ئەو برىكار بگە.
- (۱۰) بۇ ئەو قسانەش كە ئېيكەن،
خۆراڭ بە. لېشيان لادە؛ بە لائىدازىكى
پەسىند.
- (۱۱) لە منىش گەرت دەگەل ئەو
يىباوه‌رانەي نازىپەروهەد. توش
مەودايەكىان بىدەيە.
- (۱۲) بى سۆ زەنجىرى سەنگىن و
جەھەندەم لە لاي ئىمەيە.

(۲۰) بىزە: ئەمن ھەر ھاوار لە^١
پەروهندەي خۆم دەكەم و كەسى لى
ناكەم بە شەريك.

(۲۱) بىزە: من لە دەستم نايە زيايىكم
بۇتان بىيى؛ يان بۇوخەمە سەر
راستەرى.

(۲۲) بىزە: من - بەدەر لە خودا -
ھەرگىز ھېچ كەس پەنام نادا و لاي
ئەو نەبى، ھېچ ئەنوايەكى شك
نابەم.

(۲۳) جا مەگين ِراگە ياندىك لە خوداوه
و گەياندىپەيامانى. ھەر كەسيكىش
نافەرمانىي خودا و پېغەمبەرى بكا،
بەشى ئاگرى دۆزەھە؛ تاھەتايد.

(۲۴) تا ئەو كاتەي ئەوهەيان دېتە
بەرچاوان كە بەلىنيان پى دراوه. جا
دەزانن كى ياوهرى بى هېزترە و لە
ژمارەشدا كەمترە.

(۲۵) بىزە: ھېچ ئاگام لى نىيە ئەوي
بەلىنۇو پى دەدرى، نزىكە يان
پەروهندەم مەودايەكى بۇ داناوه.

(۲۶) لە نەدياران ئاگادارە و نەيىنى
خۆى بۇ كەسى ئاشكرا ناكا؛

(۲۷) مەگين بۇ راسپاردىكى لېيى رازى
بى؛ ئەوسا لە پىش و پاشىيەوه
پاسەوانان بەرى دەكا.

(۲۸) تا بىزانى بە دروستى پەيامگەلى
پەروهندەيان ِراگە ياند. ھەموو
شتىشيان دەزانى و ھەموو شتى
ھەزماردۇوه.

بووز دهخوا، لىي بخويىن. نويزىكەن و زەكات بدەن و مالى خوتان بە دەستەواو - به دەستەواويكى پەسند - بدەن بە خوا. هەر پىش بارى بەرىيى بکەن، باشتەكەن لاي خودا پىو دەگاتەوه؛ وىرای پاداشى گەورەتر. هەر بۇوردن لە خوا بخوازان؛ خوا لە گوناھان خۆش دەبى و دلوقانه.

٧٤. موددەسىپير

- وه ناو خودا كە دەھنەدە و دلوقانه
- (١) ئەى كەسىكى جلكت بەسەر خو داداوه!
- (٢) يرابە، ترس وەبەر بىنە.
- (٣) راشگەريينە كە پەروھەرنەت مەزنە.
- (٤) بەرگىشىت خاۋىن راڭرە.
- (٥) لە هەرچى ناپاكە دوور بە.
- (٦) مەشىھە خشە و پىت وا بىن بۆشە.
- (٧) بۆ خاترى پەروھەرنەت خۆراڭر بە.
- (٨) هەر كاتىكىش دە كەلەشاخ دەمېندرە،
- (٩) ئەو رۆزە رۆزىكى تووشە؛
- (١٠) بۆ يېدىنان نە ھاسانە.
- (١١) تو لىيم گەرى بۆ ئەو كەسەى من تەنبا وەدىم هېنناوه؛
- (١٢) دارايى فرهشم دايە؛
- (١٣) چەند كۈركىش كە ئاگادارىلى دەكەن؛

(١٤) خۆراكىكى گەرووگرىش، ئازارىكى زۇر بەزانىش.

(١٤) لەو رۆزەدا بۆم ئەلەرزى و كەز دەھەزىن، كىۋەكان دەبنە گەردوڭلەكەن رەملى خزۆك.

(١٥) ئىمە پىغەمبەرىكمان بۆ ئىيە كل كرد، شايەت بىن بەسەرتانەوه؛ هەروەك بۆ ئالى فيرۇھون پىغەمبەرىكمان بەرىت كرد.

(١٦) فيرۇھون بەيا پىغەمبەرەكەن نەدەكرد؛ ئەوسا ئىمەش ئازارىكى بەزانمان دا.

(١٧) سا ئەر ئىيە هەر بە يېدىنى مانەوه، چلۇن خوتان دەپارىزىن لەو رۆزە وَا مندالەكانىش پىر دەكا.

(١٨) عەزمانى پىن شەقار دەبى. بەلېنى خواش هەر دىتە جى.

(١٩) ئەم قورغانە بىرەوەرىيەكە [بۆمەردم]؛ كى حەز بىكا، بەرە و پەروھەرنەت خۆيىرىگە دەر دەكا.

(٢٠) پەروھەرنەت ئاگادارە كە تو و هېنديك لەو كەسانەى دەگەل تۆدان، نزىك دوو بەش لە سى بەشى ئەو شەوگارە و نيوھىي و سى يەكىشى، بۆ شەونوېزان هەلددەستنەوه. هەر خوداشە كە ئەندازە بۆ شەو و رۆزان دادەنى. ئەو دەزانى هەرگىز بۆتان ناژمېدرى. ئەوا چاپوشىلى لى كردن. دەسا هەر لە قورئانەكە - چەندى بۆ دەلۋى - بخويىن. خوا دەيزانى هېنديكىو نەخۆش دەكەون؛

ھېنديكىشان بۆ بېرىۋە خودا بىدا، بەولاتا بلاو دەبن؛ كۆمەلېكىش لە راي خودا دەچنە خەزا؛ سا چەندى بۆتان

- (۳۱) ئىمە بىزگە له فريشتن،
كەسمان نەكردۇتە كاربەدەستى ئاگر.
بۇيەش ژمارەكەمان وا داناوه تا
خودانەناسان بئەزمۇوين. تا ئەوانەى
كە كىيىيان پى دراوه، هيچ گومانىكىيان
نەمىنى. تا ئەوانەش بەباوهەن،
باوهەريان له زىدەيى بى؛ ئەو
كەسانەش كە كىيىيان پى دراوه و
باوهەرداران، دوودل نەبن. تا ئەوانەى
دەغەزىكىيان له دلدايە و ئەوانەى
خودىنەناسن، بىزىن: خودا لەم نموونە
ニشان دانە چەرى ويستگە؟ ئاوا خودا
ھەركىي بۇ گومەراى دەكا و كىيى بوى
شارەزاي دەكا. پىشىمەرگەى
پەروەرنەدى توش - له خوا بەدەر -
كەس ژمارەيان نازانى. باسى دۆزەق
ھەر بەتهنىيا بۇ بىرەۋەرى مرؤويە.
- (۳۲) نەچن باوهەرى پى نەكەن؛ سويند
بەم ھەيفە؛
- (۳۳) بهو شەوگارەش كە ىرادەكا،
- (۳۴) بهو سېيدەرى رووبەندى خۆى
وەلا دەدا،
- (۳۵) ئەم ئاگرە يەك له بەلا
گەورەكانە؛
- (۳۶) ترس وەبەر مەرۆ ھېنە.
- (۳۷) كى لە ئىيە مەيلى لى بى يىتە
پىشى، يان بىگەرېتىھە دواوه.
- (۳۸) ھەموو كەسيك لە گرۇي كردەي
خۆيدايە.
- (۳۹) جا مەگىن دەستە راستىھە كان،
- (۴۰) لەناو باخان پرسى لە يەكترى
دەكەن،

- (۱۴) ھەموو كارىكەم بۆرىك خىست؛
- (۱۵) ھېشتا ھەر چاوى له وەيە بۆى
پتر كەم.
- (۱۶) ھەرگىز؛ چون بۇ نىشانانمان
لاسار بۇوه.
- (۱۷) تۇوشى ئازارى واى دەكەم، پىنى
ھەلچى.
- (۱۸) ئەو ھەر راما و ھەلىسىنگاند.
- (۱۹) ئەى مەرگى بى؛ خۆى چۆنى
لىكدا وەتەوە؟
- (۲۰) دىسان نەزى؛ چۆنى بۇ چوو؟
- (۲۱) لەپاشانا تواشاي كرد.
- (۲۲) ئەوسا كە رۇوي گىز كرد و ترش
ھەلگەرا.
- (۲۳) لەپاشان پشتى ھەلكرد و فيزى
نواند.
- (۲۴) ئەوسا گوتى؛ ئەم قورغانە - بىنى
و نەبى - جادووېكە لە كۆنەوە
دەيگۈرنەوە.
- (۲۵) بىنى و نەبى، ئەمە ھەر و تەي
مرؤويە.
- (۲۶) بەم زووانە دەيھاۋىمە دۆزەقەوە.
- (۲۷) كوا ئەزانى دۆزەق چىيە؟
- (۲۸) نە دەھىلى و نە واز دىننى.
- (۲۹) پىستى مەرۆ رەشەو دەكا و
دەبرىزىنى.
- (۳۰) نۆزدە فرشتەي لەسەرن.

٧٥. قیامه‌ت

- وه ناو خودا که ده‌هنده و دلوقانه
- (۱) سوینده‌که‌م به روزی سه‌لا،
 - (۲) سویندیش ده‌خوم به ویژدانه‌که‌ی
ره‌خنه‌گر،
 - (۳) چون مرؤ وا خه‌یال ده‌کا ئیمه
هه‌رگیز پیش‌گه‌لی له یه‌کدی کو
ناکه‌ینه‌وه؟
 - (۴) به‌لکوو توانييمان هه‌یه
سەرپه‌نجه‌کانیشى ساز که‌ین.
 - (۵) نه‌خیّر مرؤ هه‌ر ده‌یه‌وئ تاوان
بخاته پیش‌ه خۆی.
 - (۶) ئه‌و ده‌پرسى: روزی سه‌لا رابون
که‌ی دی؟
 - (۷) هه‌رگا چاو به موله‌ق وەستا؛
 - (۸) مانگیش گیرا؛
 - (۹) خۆر و مانگیش له یه‌کتر کو
کرانه‌وه؟
 - (۱۰) مرؤ ئه‌و روزه دیبیزى: ریگه‌ی
دەره‌تانى کوانى؟
 - (۱۱) هه‌رگیز، پەناغایه‌ک نیيە.
 - (۱۲) ئه‌وئ روزی مەکو لاي
پەروه‌رندەتە.
 - (۱۳) له‌و روزه‌دا مرؤ هه‌والى پى
دەدرى، چى پیش‌ه‌کى بەرى كرد و
چىشى له‌دوا بەجى ماوه.

- (۴۱) سه‌باره‌ت به گوناهباران:
- (۴۲) چى ئیوه‌ى ده دۆزه‌ق کىشى؟
- (۴۳) ئیزىن: ئیمه لەریزه‌ى نویزکه‌ران
نەبووين؛
- (۴۴) خۆراکىشمان به هه‌زاران
نەدەبەخشى؛
- (۴۵) له کۆری هه‌رزه بیزاندا، ئیمه‌ش له
ھەر زه‌ویزان بۇوين؛
- (۴۶) باوه‌ریشمان به روزی سه‌لا يه
نەبوو؛
- (۴۷) تا مردنمان لى میوان بۇو.
- (۴۸) ئىتىر تكاي تىاكاران، هېچ
بەھرەيەكىان بۇ نادا.
- (۴۹) چىيان بۇو، له وەبىرھېنەوه
رەۋىنەوه؟
- (۵۰) دەتوت ئه‌وان گۆرەخه‌رگه‌لی
رەۋۆكىن،
- (۵۱) كە له ترسى شىئر هەلاتوون.
- (۵۲) به‌لکوو هەريه‌ك له‌وانه وايان
گەرەك بۇو نامەى وەكرىي بۇ بىنن.
- (۵۳) هه‌رگیز، به‌لکوو له روزی پەسلان
ناترسن.
- (۵۴) هه‌رگیز، دياره ئەم قورغانه
بىرھېنەرە.
- (۵۵) كى كەيفى لى بى وەيخوينى.
- (۵۶) هېچ كەسيش نايخويىنتەوه
مەگىن خودا مەيلى لى بى. خودا
شىاوى لى ترسانە و بۇ
خەتابەخشىش هېزايە.

- (۳۰) ئەو رۆزه‌یه جى هاژووتن بەرە و پەروھنەدە تۆيە.
- (۳۱) نە هەرگىز پروايى ھىناوه و نە نمېشىسى كەردووه.
- (۳۲) بەلام و تووپە درۆيە و خۆى بواردووه.
- (۳۳) پاشى - بە خۇبادانەوە - چوو بۆ لاي كەس و كارەكەي.
- (۳۴) ئەمە بۆ تۆ شياوتر و لەبارترە.
- (۳۵) جارى تريش، ئەمە بۆ تۆ شياوتر و لەبارترە.
- (۳۶) ئاخۇ مروھەر لاي وايه بەخۇرايى وللى دەكەن؟
- (۳۷) ئاخۇ ئەو دلۋىتىك نەبوو كە دەرىزىتە ناو تۆلەوە؟
- (۳۸) دوايىه بۇو بە جەلتە خوين و دروستى كرد و سازى دا؟
- (۳۹) ئەوسا ھەر لەو تنۆكەوە جووتەى زېر و مىيۇ چى كرد.
- (۴۰) ئاخۇ كەسى و ناتانى مردوو زىندۇو بکاتەوە؟
-

٧٦. ئىنسان

وھ ناو خودا كە دەھنەدە و دلوقانە

(۱) بىنگومانە ماوهىيەك لەم رۆزگارە بەسەر مرۆدا تىپەرى و ئەو شتى نەبوو باس بىرى.

- (۱۴) نەخىر مرو بە ويىدانى خۆى دەزانى؛
- (۱۵) با گەلەكىش يې و بىيانو يېنىتەوە.
- (۱۶) تۆ زمانى لى مەخە گەر، تا بەپەلە بىخۇينىيەوە؛
- (۱۷) چونكە ئەركى كۆكردن و وەخۇيندى لەسەر مەيە.
- (۱۸) ھەرگا ئىمە خويندماňەوە، ئەوساكە تۆ لەدوايدا بىخۇنەوە.
- (۱۹) لەپاشانىش شى كەرنەوە لەسەر مەيە.
- (۲۰) نەخىر، دىارە هوون ھەر دنيانان خۆش دەوى؛
- (۲۱) دوايرۆزىش وەلا دەزىن.
- (۲۲) ئەوي رۆزى فرە ىرووهەن گەشە دەكەن؛
- (۲۳) چاودەگىرن بەرە و پەروھنەدە خۆيان.
- (۲۴) دىمېش ھەنە تىش و تفتىن؛
- (۲۵) چاوهنۇرن جەزىرەبەي كەمەرشكىنيان بەسەر بىنن.
- (۲۶) نەخىر، ھەر بەخۇ نازانى تا مەرگ بەرىيىنگى دەگرى.
- (۲۷) وتراويشە: كەسى فريپارەسى كېيىھ؟
- (۲۸) لېشى ىروونە چاخى جىا بۇونەوەيە.
- (۲۹) لىنگ و لەته‌رىشيان تىك ھالان.

- (۱۳) له به‌هه‌شتا له‌سهر ته‌خت پاں ئه‌که‌فن و نه تینی تاوی ده‌بینن، نه سه‌رمایی.
- (۱۴) سیوه‌ری دره‌خته‌کانی به‌سه‌ریانا شور بونه‌وه و میوه‌که‌یان له‌به‌ر ده‌سته.
- (۱۵) به ده‌فری زیو و به‌چه‌ندین زه‌ركی مینا، به‌سه‌ریانه‌وه ده‌گه‌رین.
- (۱۶) زه‌ركی زیوین که راس به قاس سازیان داون.
- (۱۷) به‌و زه‌ركانه با‌ده‌بیکیان پی ده‌نوشین، ئاویته‌که‌ی زه‌نجه‌فیله.
- (۱۸) چه‌مه‌بیکه به‌ناویدا ره‌وان ئه‌بی؛ ناو نراوه به سه‌لسه‌بیل.
- (۱۹) لاوانی - که هه‌ر به لاوی ده‌مینه‌وه - به‌سه‌ریانه‌وه ئه‌گه‌رین؛ گه‌ر بیانبینی وا ئه‌زانی مراری پیرژیندراون.
- (۲۰) گه‌ر ده‌بیننی، هه‌ر خیّر و خوشی ده‌بیننی و قه‌له‌مپه‌ویکی زور گوشاد.
- (۲۱) پارچه‌ی ته‌نک و سفتی که‌سکیان ده‌به‌ردایه که له هه‌قره‌میش چی بونه و به زور موه‌چه‌وانه‌ی زیویش رازاونه‌وه و په‌روه‌رینیان با‌دهی پاکی پی نوشان.
- (۲۲) ئه‌مه پاداشی ئیوه‌یه و ته‌قهلاتان شایانی ره‌زامه‌ندییه.
- (۲۳) ئیمه‌ین که ئه‌م قورعانه‌مان ورده ورده و بهش بهش - بو تؤ هه‌ناردووه.
- (۲) ئیمه مرۆن له تنوکیکی ئاویته وهدی هینا تا بینه‌زموموین؛ گویی بیستن و سوماً دیتنيشمان پی دا.
- (۳) خۆمان بیگه‌مان نیشان دا؛ جا يان شوکرانه‌بژیره يان بینه‌زان.
- (۴) ئیمه زنجیر و توقیکی گه‌لی زور و ئاگری بلیسه‌دارمان بو بینه‌کان ساز داوه.
- (۵) ئاکارچاکان له با‌ده‌یه ک ده‌خونه‌وه، ئاویته‌که‌ی له چه‌مه‌ی کافووره‌وه‌یه.
- (۶) چه‌مه‌بیکه عه‌بدانی خوا له و ده‌نوشن؛ به فیچق‌هش هه‌لیده‌قولین.
- (۷) هه‌رجی له خو ده‌گرن ده‌یکه‌ن؛ ترسیشیان له بی‌رۆزی هه‌یه که به‌لاکه‌ی بو گلا ئه‌تەزیت‌وه.
- (۸) له و خوراکه‌ی که خۆیان حه‌زی لى ده‌که‌ن، به هه‌زار و به هه‌تیو و به دیل گیراوی ده‌به‌خشن.
- (۹) ئیمه - هه‌ر له براھی خودا - ئه‌م خوراکه‌تان ده‌ده‌ینن، نه پاداشی‌کمان لیو ده‌وی و نه شوکرانه‌ش.
- (۱۰) ئیمه ترسی په‌روه‌رینی خۆمان هه‌یه له بی‌رۆزیکا که زور تووش و نه‌گبەت و پیر مه‌ترسییه.
- (۱۱) خودا له به‌لای ئه‌و بی‌رۆزه پاراستنی و تووشی گه‌شه و خوشیی کردن.
- (۱۲) چونکه ئه‌وان خوراگر بونه ، له پاداشا به‌هه‌شت و حه‌ریری پی دان.

- (۲) بهو با توندانهش هه‌لده‌کەن، به
هه‌لکردن،
- (۳) بهوانهش که ئەپرژىنن، بهپرژاندن،
- (۴) بهوانهش به هه‌لوه‌زاردن
هه‌لداوېرن،
- (۵) بهوانهش که يادى خودا دەخەنە
بەر دلانەوە،
- (۶) بۇ بهانە لى قەتىندن يان
ترسانىد؛
- (۷) كە هەر چى سۆزۈو پى دەدرى،
ھەر دىيىتە جى.
- (۸) سا هەر دەمى ئەستىرەكان
كۈزانەوە،
- (۹) هەرگاش كەلىن دەكەۋىتە
عەزمانەوە،
- (۱۰) هەر كاتىكىش كەزان هەزان و
تىك رۇوخان،
- (۱۱) هەرگاش وادە بۇ پىغەمبەران
داندرا،
- (۱۲) بۇ كامە رۆز دواخراوه؟
- (۱۳) بۇ رۆزى هه‌لاؤاردى.
- (۱۴) كۇ زانىوتە رۆزى هه‌لاؤاردى
چىيە؟
- (۱۵) ئەوى رۆزى هاوارە لە يىباوهەران.
- (۱۶) ئەدى ئىمە پىشىنە كانمان قى
نەكردى؟
- (۱۷) هەر ئەوهشمان دەگەل
پاشىنە كانيان كرد.

- (۲۴) سا خۇ بگەر بۇ فەرمانى
پەروەرنەت؛ هەرگىز گۈ لەوانە
مەگەر تاوانبار يا پىنه‌زانن.
- (۲۵) هەر ناوى پەروەرنەت خۇت بەياد
بکە؛ هەموو بەرەبەيانان و ئىوارانىش.
- (۲۶) بە شەويش سوژدەت بۇ بەرە و
لە درىزايى شەوگارىشدا هەر
پەسىنى پاكىي ئە و بدە.
- (۲۷) ئەوان حەزيان هەر لە دنياى
يىبەقايه و رۆزى گران دەخەنە پاش
خۆيانەود!
- (۲۸) ئىمە وەديمان هېناون و هەموو
ئازاى بەندەنیانمان داپېچاون؛ هەرگاش
حەز كەين، بە چىنىكى وەك ئەوانيان
وەدەگۈرىن.
- (۲۹) ئەمانە بىرھېنەرىكىن، هەركىن
حەز كارىگە بەرە و پەروەرنەت بەدى
دەكا.
- (۳۰) حەز كەنلىش بەنگۇ نىيە، جا
مەگىن خودا حەز بكا. زاناي كارزان
ھەر خۆيەتى.
- (۳۱) هەركىي حەز كا وەبەر بەزەيى
خۇ دەخا و بۇ ئەوانهش کە ناھەقىن،
جزياى بەزانى ساز داوه.
-
77. مورسەلات
- وە ناو خودا كە دەھنە و دلۇقانە
- (۱) سويند بهوانە - يەك لە دواى
يەك - ناردراون،

- (٣٥) ئەمېرۇ رۆزىكە ناپەيەن.
- (٣٦) رىگەى تەوازىشيان نادەن.
- (٣٧) ئەھوئى رۆزى هاوارە لە بىباوهەران.
- (٣٨) ئەمېرۇ رۆزى ھەللاواردەن؛ ئىۋەمان وەل بىشىنىيان كۆ كرددوھ.
- (٣٩) سا ئەگەر فىلىكتان ھەھىء، وەرن لە خۆمى دەكار كەن؛
- (٤٠) ئەھوئى رۆزى هاوارە لە بىباوهەران.
- (٤١) ئەوانەش كە خودىتىرسن، لە زىوانى سىبەران و كانياوان؛
- (٤٢) مىوهەاتىش ھەرچەندى دلىان دېيىزه.
- (٤٣) ئەممەش پاداشى ئاكاروو، سا بخۇن و بخۇنەوە؛ نۆشى گيانوو.
- (٤٤) ئىمە ئاوا پاداشى كارچاكان دەدەين.
- (٤٥) ئەھوئى رۆزى هاوارە لە بىباوهەران.
- (٤٦) ئىۋەش گۈرى تاوانبارن! بخۇن و كەمى رابويىرن.
- (٤٧) ئەھوئى رۆزى هاوارە لە بىباوهەران.
- (٤٨) ئەگەر كەسى بىيان بىزى؛ كېنۇوش بەرن، كېنۇوش نابەن.
- (٤٩) ئەھوئى رۆزى هاوارە لە بىباوهەران.
- (٥٠) دەسا ئەوان - پاشى قورغان - بەكام قسە يرۋا دەكەن؟
- (١٨) ھەر ئەو كارەش بە تاوانبارەكان دەكەين.
- (١٩) ئەھوئى رۆزى هاوارە لە بىباوهەران.
- (٢٠) ئاخۇ ئىۋەن لە ئاوىكى بىبايەخ وەدى نەھىن؟
- (٢١) لە جىيەكى پتەودا جىن نەكىدەوە؟
- (٢٢) تا ماوهىي دىاريڭراو؟
- (٢٣) خۇ توانيمان؛ ئاي كە چەندە چاكمان توانى.
- (٢٤) ئەھوئى رۆزى هاوارە لە بىباوهەران.
- (٢٥) ئەدى ئىمە زەمینمان نەكىدە مەكۆ؟
- (٢٦) بۇ ژياوان و نەماوان؟
- (٢٧) ھەر لەۋىشدا چەن چيائى بەرزن دامەزراند و ئاوى خۆشن پى نۆشاندىن.
- (٢٨) ئەھوئى رۆزى هاوارە لە بىباوهەران.
- (٢٩) وەرى كەون بەرە و شتى كە بە دروتان دەزانى.
- (٣٠) رىۋە بچن بەرە و سىبەرى دووكەلىكى سى چوكلە؛
- (٣١) سايە نادا و مرۆش لە گەر وەلا نادا.
- (٣٢) ماكى دووكەل پېيشىكەى و دەھاۋىزى كۆشك ئاسايى؛
- (٣٣) ھەر دەبىزى وشتىغانى بەرگن زەردىن.
- (٣٤) ئەھوئى رۆزى هاوارە لە بىباوهەران.

- (۱۸) هه رئه و رۆزه ده که لەشاخ دەمپندا، ئهوسا پۆل پەيداو دەبى.
- (۱۹) ئەم عەزمانە دەكىيەوە و دەرگا دەرگا دەيىتەوە.
- (۲۰) كەزەكانىش لە شوينى خۆ خزىنراون و گشتى بۇونە تراوىلکە.
- (۲۱) يېشىك دۆزەھ بەرەگەيە؛
- (۲۲) بۇ سەربىزبۇھە كان، جىن گەزانەوەيە.
- (۲۳) لەۋىدا بۇ ماوهىي زۆر قەتىس دەبن.
- (۲۴) لەۋىدا نە خە و دەچىز نە قەخارن.
- (۲۵) مەگىن ئاوهكول و زووخاو.
- (۲۶) پاداشىكىي ھەمبەر [بەكردەوەكانىيان].
- (۲۷) چون ئەوان ھېقىدار نەبۇون لېپرسىنەوەيەك ھەبى.
- (۲۸) نىشانەكانى ئىمەيان - زۆر بە توندى - بە درۆ دانا.
- (۲۹) ژمارەي ھەموو شتىشمان ھەر بە نووسراوى لەلايە.
- (۳۰) سا بچەزن؛ ئەوي بۇتانى زياد ئەكەين، ھەر تەنبا جەزرەبە دانە.
- (۳۱) بۇ پارىزگارانىش جىڭەي بە ئاوات گەيىشتن ھەيە:
- (۳۲) باغستان و رىزى رەزان.
- (۳۳) پۆلە كىيى مەمك خىرى ھاونەمەنىش.

- وھ ناو خودا كە دەھندە و دلوقانە
- (۱) لە چى لە يەكدى دەپرسن؟
- (۲) لە دەنگۇوباسەكەي مەزن؛
- (۳) ئەوهى ئەوان لەسەرى مشتومپىيانە.
- (۴) نەخىر [ھېچ پرسى پى ناوى] زوو دەزانن.
- (۵) ھەميسان [پرسى پى ناوى] زوو دەزانن.
- (۶) ئەدى ئىمە ئەم ھەردەن نەكىدە رايەخ؟
- (۷) كەز و چياكانىش سىنگان؟
- (۸) ئىوهشمان جووت وەدى ھىنا.
- (۹) خەوبىشتمان كرده ھۆى حەسانەوەتان.
- (۱۰) شەويشمان دانا بۇ پوشاك.
- (۱۱) رۆزىشمان كرده ھۆى ژيان.
- (۱۲) لە سەرووشتان حەوتى پتەومان دامەزراند.
- (۱۳) چرايىن زۆر بە ورشهورشمان وەدى ھىنا.
- (۱۴) لەو ھەورانە - كە بارانەيان پىوهىيە - ئاوى بەخورمان دايرىزاند؛
- (۱۵) ھەتا دەخل و رەوهەكى پى بخەينە رەزوو.
- (۱۶) دارستانى چىر و پېيش.
- (۱۷) بى سۆرۆزى ھەلاؤاردن، كاتى بۇ ديارى كراوه.

- (۳) بهوانهش که وهک مهلهوان مهله
دهکهنه.
- (۴) بهوانهش که بُو پیشبرکی پهله
دهکهنه.
- (۵) سویند بهوانهش که تهقیبیری
کاران دهکهنه.
- (۶) لهو روزهدا لهرزین [زهمن]
دهلهزینی.
- (۷) ئیتریشی بهدوودا دى.
- (۸) لهو روزهدا دلاییک زۆر ههراسان.
- (۹) چاوانیشیان سیس و کزن.
- (۱۰) ئیزِن: ئاخو دهمانگیرنهوه سەر
زهمن؟
- (۱۱) لهپاش ئەوه که چەند پیشەیی
كلور بۈوين؟
- (۱۲) ئیزِن: ئیتر ئەگەر وا بى، ئەم
وهگەرانه دۇرانه.
- (۱۳) كەچى ئەمه هەر كاري يەك
نارهتەيە.
- (۱۴) ئەوسا لهپر، وھو بیاوانه ئەكەون.
- (۱۵) ئاخو سەرگوروشتهى موسسات بُو
ھاتووه؟
- (۱۶) كە پەروھرنده گاسى كرد لە
شىوي پیروزى «طوا».
- (۱۷) بەرھو فيرۇھون ېرى كەوه؛ ئەو لە
ئەندازە دەرچووه.
- (۱۸) پیشى بىزە: ئاخو تواي پاك
بېيەوه؟
- (۳۴) پیالەى پېيش.
- (۳۵) لهوئى ههوانته نابىسىن و
يەكدىش ناخەنە درووه.
- (۳۶) خەلاتى پەروھرنده تۆ،
بەخشىشى بەسەرۋەرە.
- (۳۷) پەروھرینى عاسمانەكان و زەمين
و هەرچى لەناو ئەو دوانەيە؛ ئەو
خودايەى رۆزى دەرە، هيچيان ناشىن
بىدوونن و بىدوينن.
- (۳۸) رۆزىكى کە جوپائىل و
فرشتهكان هەموو بە رېز راوهستاون؛
نائاخىيون مەگىن كەسى لەورا ودمى
پى درابى، ئەویش قسىكى چاڭ بكا.
- (۳۹) وى رۆزى رۆزى راستىيە؛ سا
ھەر كەسى کە پى خۆشە، بازىبارى
گەرانەوه بەرھو لاي پەروھرنده خۆى
بىگىتە بەر.
- (۴۰) ئىمە لە جەزرەبەيىكى کە نزىكە،
ترىن وەبەر ئىوه ناوە. وېرۇ مەرۇ چاۋ بُو
ئەو شتە دەگىرى کە پىشە خۆى
ناردوویەتى. هەر كەسىش خوداي
نەناسى ھەر دېزە: ئەى كاشكايد ئاخ
بۇومايمە.
-
-

٧٩. نازىعات

- وھ ناو خودا کە دەھنەدە و دلوقانە
- (۱) سویندەكە بەو هەسارانە کە
ھەلدىن و ئاوا دەبن،
- (۲) بهوانهش کە لە ئاسۇيى بُو
ئاسۇيەكى تر دەچن،

- (۳۳) بُو کام ورهوا لى بۇونى خۆتان و بُو ئازەللىشتان.
- (۳۴) هەر كاتىكىش بەلا هەرە گەورەكە هات،
- (۳۵) لەو رۆزەدا مرو و بىرى دىتە و چىيى كردووه.
- (۳۶) جەھەندەميش بُو هەر كەسىكى دەبىنى، دىنە بەرچاو.
- (۳۷) جا هەر كەسى كە سەربىزىيى كردووه و،
- (۳۸) ژىنى دنیاى بىزاردووه،
- (۳۹) دىارە جەھەندەم جىيەتى.
- (۴۰) بەلام كەسى لە گەورەيىي پەروەرنىدەي خۆى ترساوه و لە ئارەزووى دلى خۆى وازى هىنناوه.
- (۴۱) دىارە بەھەشت ئەنواي ئەوه.
- (۴۲) لېت دەپرسن: بىرۆزى سەلا كەى و لە كۈى دادەمەزى؟
- (۴۳) تو چۆن لەم بارەوە دەدويى؟
- (۴۴) هەر پەروەرنىدەي تو كاتەكەى دەزانى.
- (۴۵) تو هەر تەنبا ترسىنەرى بُوكەسى كە لىنى دەترسى.
- (۴۶) ئەۋى بىرۆزى كە دەبىين، وا تىدەگەن بەدەر لە ئىوارەي بىرۆزىك يان چىشتانى نەماونەوه.

- (۱۹) منىش بەرەو پەروەرىنت بىت شان دەم و لىنى بىرسى؟
- (۲۰) ئەوسا بەلگە هەرە گەورەكەى نىشان دا.
- (۲۱) باوهەرىشى پى نەكىد و ئەشقىيا بۇو.
- (۲۲) لەپاشا پىشتى تى كرد و دەستى كرده تەقلا دان.
- (۲۳) ئىتە خەلکى كۆ كرده و جاپى كىشا.
- (۲۴) وتى: ئەمن پەروەرىنى هەرە پايەبەر زتانم.
- (۲۵) ئەوسا خودا گىرۇددەي ئازارى پەسلان و دنیاى كرد.
- (۲۶) بىڭومانە لەم باسەدا دەرزى هەيە بُو هەر كەسى كە ئەترسى.
- (۲۷) ئاخۇ چى كردى ئىيۇ دەوارترە، يان ئەو ئەزمىنەي ئەو دروستى كردووه؟
- (۲۸) قەوارەي بەر ز كردووه و لەبارى كرد.
- (۲۹) شەوەكەشى تارىك كرد و چىشىتەنگاۋىشى لى دەرخست.
- (۳۰) لەپاش ئەوە ئەم هەرەدەي بە تىلدا نەوە پان كردووه.
- (۳۱) ئاوى لى هىننايە دەر و جى لەوەرى لى پەيدا كرد.
- (۳۲) كىواتىشى بەپتەوى لى دامەزراشد.

- (۱۹) له دلوقتیک وهدی هینا و
ئەندازەشى بۆ داناوه.

(۲۰) پاشان یرىگەشى بۆ خوش كرد.

(۲۱) جا مراندى و له گۆرى نا.

(۲۲) دوا حار هەر گا مەيلى لى بى،
دیسان زيندوووی دەكتەوه.

(۲۳) بەلام نەخىر! به چى فەرمانى
پى داوه، ھېشتا بەجىيى نەھىيناوه.

(۲۴) دەى با مرۆ يروانىتە خۆراكى
خۆى.

(۲۵) ئىيمە خۆمان ئاوه كەمان بۆ رېزتووه،
بە رېزاندن.

(۲۶) پاشان ئەم ھەردەشمان
قەلاشت، به قەلاشتىن.

(۲۷) ئەوسا دانەشمان لى رواند.

(۲۸) رەز و سەوزايىش ھەروهەتر.

(۲۹) بىنە زەيتۈون و دار خورماش.

(۳۰) باغستانى چىر و پىيش.

(۳۱) مىوه و له وەرى چايەريش.

(۳۲) بۆ بىزىوي خوتان و مالاتەكەتان.

(۳۳) ھەرگاش گورۇنى بەقەوهات.

(۳۴) ئەوىز رۆزى برا له براى یرا دەكا.

(۳۵) له دايىكىشى و له باويشى.

(۳۶) له ھاوسمەرى و له
جىگەرگوشەكانيشى.

(۳۷) له و رۆزەدا ھەر كەسى كارى
خۆى ھەيە و نايپەرېزىتە سەر كەسى
تىر.

وه ناو خودا كە دەھنەدە و دلوقانە
!(۱) گىز بۇو، درووشى وەرگىيە!

(۲) كە بىن چاوه كە هاتە لاي.

(۳) تۆ چۈزانى! بەشكە ويستى
پايدىتەوه.

(۴) ياخىن بىن بىن بەھەرەدى
پى بىدا.

(۵) كە چى ئەوي خۆى بىن نياز
دەزانى،

(۶) ھەر بەھەرە خەجل دەبى.

(۷) ئەگەر پاكىش نەيىتەوه، گوناھى
لەسەر تۆ نېيە.

(۸) بەلام كەسى بەھەلەداوان دىتە
لات،

(۹) ھەر ئەويشە ترسى ھەيە.

(۱۰) تۆ خۆتى لى دەخافلىنى.

(۱۱) قەت وامەكە! چون ئەم نىشانانە
پەندن.

(۱۲) كى حەز بىن ئامۆڭگارى لى
وەردەگرى.

(۱۳) له ناوهندى لابەرەكانى ھېزادا،

(۱۴) به پاكىزى ھەلگىراون.

(۱۵) به دەستى ياسىپاردهگەلى،

(۱۶) ھەلبىزاردەدى بەئەمەگ
[نووسراوهەوه].

(۱۷) دەك ئەم مەرۆيە به كوش چى، كە
ھېچى دەچاواندا نېيە.

(۱۸) له چى دروستى كەرددووه؟

- (۱۰) هه‌رگاش نامه‌ی کردده‌وهکان
کرانه‌وه،
- (۱۱) که ئاسما‌نیش وەلا برا،
- (۱۲) هه‌ر ده‌میکیش کلی دۆزه‌هه‌ی
زېل درا،
- (۱۳) به‌هه‌شتیش وە نزیک خرا،
- (۱۴) هه‌موو که‌سی ده‌زانی که چى
له‌گەل خۆیا هیناوه.
- (۱۵) سا سویند ئه‌خۆم بەو هه‌ساره
گەرۆکانه‌ی،
- (۱۶) خول ده‌خۆن و ده‌گەرینه‌وه ناو
لانه؛
- (۱۷) به‌م شەوه که تاریک دادى،
- (۱۸) به سپىدە، کاتى که هه‌ناسەی
پىدا دى،
- (۱۹) ئەم قورغانه - بى گومانه -
قسەی راسپىراویکى زۆر مەزنه.
- (۲۰) زۆر به‌ھېزە، لاي خودى تەخت،
جىدارە.
- (۲۱) قسەی دەروا، له‌وى جىگەی
متمانەيە.
- (۲۲) هاوريکەشتان لىيوه نىيە.
- (۲۳) بى سۆيە کە له ئاسۆيە به
رۇشنى دىتۈويەتى.
- (۲۴) له دركاندى نەينىش چكۈوس
نiiيە.
- (۲۵) ئەوى ئىزى، ھىچى قسەى
شەيتانى دەركراو نىيە.
- (۲۶) سا ئىيوه بەره و كۆ دەچن؟

- (۲۸) دىمى وەهەن - له‌ورقىزهدا -
سۇور و سپى دىيارى دەدەن.
 - (۲۹) دەم به پىكەنин و شادن.
 - (۴۰) ھىندى روچىن - ئەۋى روچى
- تۆزى مەينەتىيان لى بارن.
 - (۴۱) قورم و سىيان داي پوشىون.
 - (۴۲) ئەوانەن خوانەناسانى له دىن
لادەر.
-
-

۸۱. تەکوير

- وه ناو خودا کە دەھنەدە و دلوقانه
- (۱) وەختى کە خۆر تۆپەل كرا [وەدەش
ھەلگەرا]،
- (۲) وىجا هه‌موو هه‌ساره‌كان پەزمەران
و وەرىنەدەران،
- (۳) كەزانىش له شوينى خۆيان
خزىندران،
- (۴) له كاتەشا و شترانى له سەر زانى
بى خۆ كران،
- (۵) هه‌رگاش لاور و جانه‌وهر له ئاقارىكا
كۆ كران،
- (۶) هەلئى هه‌موو دەرياكانىش
ھەلچون و تىكەل به يەك بۇون،
- (۷) كاتى هه‌موو گيانەكانىش ولفى
يەك بۇون،
- (۸) له دۆتى زىنەدە به گۆريش پرسىyar
كرا:
- (۹) به كىزان گوناھ گوزاوه؟

(۱۰) [وەل ئەوهشا] چەند پاسگرتان بەسەرەت.

(۱۱) خاوهن ېىزىن، نېيسارن؛

(۱۲) لە ھەر كارى ئىوه دەيکەن، ئاگەدارن.

(۱۳) بى گومان ئاكارچا كەكان لە خۆشىدان.

(۱۴) بەدكارانىش جەھەندەمین.

(۱۵) يەۋىزى ژمار دىئنە ناوى.

(۱۶) ناشستان خۆى لى بىۋىرن.

(۱۷) كۆ زانىوتە ئەو يەۋىزى ژمار چىيە؟

(۱۸) ھەميسان تو كوت زانىوه يەۋىزى ژمار چتتۇيە؟

(۱۹) يەۋىزىكە كەس بۇ كەسى تر ھىچ شتىكى لەدەست نايە و ئەوهى يەۋىزى فەرمان ھەر فەرمانى خوايە.

(۲۷) ئەم قورئانە ھەرپەندە بۇ خەلکى دنیا.

(۲۸) بۇ ھەركامتان كە بىھۇى شۇينى ېرىگەى سەرراس كەوى.

(۲۹) بەويىستىنى خۆشتان نىيە، مەگىن خوداى پەروھەندەى گش جىهانى، خۆى حەز بكا.

٨٢. ئىنفيتار

وھ ناو خودا كە دەھندە و دلۇقانە

(۱) ھەرگا كە عەزمان قەلەشا،

(۲) كاتىكىش ئەستىران وەرين،

(۳) ھەر دەمەكىش زەرييا تەقىن و لىك دران،

(۴) ھەر ساتىكىش گۆرسىستان ژىر و يەرۇو كران،

(۵) ھەموو كەسى پىندەزانى چەى پىش خست و چەى بەجى ھېشىت.

(۶) ئەى بنىادەم! چى تۆى لەحاند پەروھەندەى بەخىنەت بادى ھەوا كرد؟

(۷) ئەوهى كە دروستى كردى و ئەندامەكانى ويختى و يېڭى كردى.

(۸) بە ھەر شىكلىكىش خۆى ويستى، دەرى خستى.

(۹) ھەرگىز ئەمەو نايەتە بىر؛ بەلكوو ئىوه پرسىنەوەو لا دەرەت.

٨٣. موتەففيفين

وھ ناو خودا كە دەھندە و دلۇقانە

(۱) ھاوارە لە كەم فرۇشان.

(۲) ئەو كەسانەى بە پىوانە شتى لە مەردم دەسىنن، ئەشى ھەمۈيان پى بىدەن.

(۳) ئەگەر خۆشىيان بۆيان پىوان، يان بە كىشانەيان پىدان، لىنى كەم دەكەن.

(۴) ئاخۇ ئەوانە نازان كە ھەر زىندۇو دەكرىنەوە؟

- (۲۰) کتیبی نیشانه‌داره.
- (۲۱) هه‌ر کئ نزیک به خودا بى، دهیینى [و لىئى ئاگاداره].
- (۲۲) به راستى ئاکارچاکەکان له خوشیدان.
- (۲۳) وەبان تەختەکانیانه‌وه چاو دەگىرن.
- (۲۴) له چارەيان تەبرو بهلى خوشگوزەرانى دەزانى.
- (۲۵) بادەيەكى سەربەمۇريان بۆ فەخارنى دەدەنلى.
- (۲۶) مۇرەكەى سەرى لە مېشكە؛ با ئەوي حەزى لى دەكەن، بۆ شتى و اپىكەوه كېبەركى بىكەن.
- (۲۷) ئاوىتەشى لە تەسىمە.
- (۲۸) چەمەيەكە، ئەوي نزیک خراونەوه، له سەرجاوه دەخۇنەوه.
- (۲۹) تاوانكاران - لەسەر دنيا - به دىنداران پىندهكەنин.
- (۳۰) هەرگا به لايادا دەچۈون، چاويان له يەكتى دادەگرت.
- (۳۱) هەركاتىكىش دەچۈونەوه لاي كەسانيان، به حەنهك دەيانگىراوه.
- (۳۲) كە چاويشيان پى دەكەوت، دەيانگوت: ئەمانه گومىران.
- (۳۳) هيچ كامىش رانەسپىراپۇن كە دەبى ئاگاداريان بن.
- (۳۴) وا ئەمەۋش خوداناسەكان به بى دينەكان ئەخەن.
- (۵) بۆ رۆزىكى گەورە و گران؟
- (۶) ئەو رۆزەى كە هەموو مەردم بۆ دىدارى پەروەرنەى هەموو دنيا رادەوەستن.
- (۷) نەخىر، باوهەر بەمە ناكەن؛ با بزانن كە سىيابى ئەم بى فەرانە و الە «سەجەن».
- (۸) كە زانىوتە «سەجەن» چىيە؟
- (۹) كتىبى نیشانه‌داره.
- (۱۰) لەو رۆزەدا لە بى باوهەران ھاوارە.
- (۱۱) ئەو كەسانەى رۆزى لېپرسىنەوەيان پى درۆيە.
- (۱۲) هەر ملھورى تاوانبارىش ئەوهى به لاوه درۆيە.
- (۱۳) هەرگا نیشانانى ئىمەى بۆ وەخوینن، ئىزى: ئەمە چىرۇكى پىشىنەكانە.
- (۱۴) كە واش نىيە؛ بەلكۈو ئەوان ژەنگى كارەكانى خۆيان بۇتە توېزىكى سەر دليلان.
- (۱۵) هيچ وا نىيە! ديازە ئەوان لەو رۆزەدا لە [بەزەيى] پەروەرىنەيان، فە دوورن.
- (۱۶) لە ئاكاما ئەوان - بى سۆ - دەچنە دۆزەھە.
- (۱۷) پىيان ئىزىن: ئەمە هەوه كە ئىۋە پېتەن درۆ بۇو.
- (۱۸) با بشزانن سىيابى ئاکارچاکەکان لە «عليين» دا [نووسراوه].
- (۱۹) كە دەزانى، «عليين» چەس؟

(۱۳) ئەو له ناو مال و مندالیا زۆر
بەکەیف بۇو.

(۱۴) ئەو پىپى وا بۇو كە هەرگىز
ناگەرىتەوه.

(۱۵) ئارى پەروھرىنى ئاگاى لە حالى
بۇو.

(۱۶) سا سويندەكە بە سوورايى
دەورى ئاسو،

(۱۷) بەم شەوگارە و بە هەر شتى
داى دەپوشى،

(۱۸) بەو مانگە وەختى پە دەبى،

(۱۹) ئىپە بى شك لە بارىكە وە
تۈوشى بارى تر دەبن.

(۲۰) چيانە ئەمانە باوهەرى هەر
ناھىيەن؟

(۲۱) هەر دەمېكىش قورئانىان لەلا
دەخويىن، سوژدە نابەن؟

(۲۲) نەخىرا! خودانەناسەكان هەر بە
درۆشى دەزان.

(۲۳) خواش لهوى لە دلىاندایه [لە
گىش كەس] ئاگادارتە.

(۲۴) تۆش مزگىنى بەمان بده،
تۈوشى ئازارى بەزان دىن؛

(۲۵) مەگىن ئەوى بەباوهەر و ئاكارچاڭ
بن، كە پاداشيان دوايى نايه.

(۲۵) لەبانى تەختەكانه وە چاۋ دەگىرن.

(۲۶) ئاخۇ خودانەناسەكان پاداشى
كىردى وە خۆيان وەرگرتۇوه؟

٨٤. ئىنىشيقاق

وە ناو خودا كە دەھندە و دلۇقانە

(۱) هەرگا عەزمان تەرەكى بىد،

(۲) فەرمانى راھىنەريشى بەجى هىننا
و دەبى واش بى.

(۳) هەرگا زەمینىش را خرا،

(۴) هەرچى تىيىدا بۇو فېرىيى دا و هيچ
شتى دەناودا نەما،

(۵) فەرمانى پەروھرىنى خۆى بەجى
ھىنناو دەبى واش بى.

(۶) ئەى مرۇ! رەنچى زۆر دەدەى
بىگەى بە پەروھرىنى خۆت؛ سا
تۈوشى دىيى.

(۷) ئەوسا هەر كەس نووسراوەكەى
لە لاي راستىيە وە پى بىرى،

(۸) لەو بەو لا پرسىيارىكى كەم و
ھاسانى لى دەكرى.

(۹) بە دلخۆشىش دەچتەوە لاي كەس
و كارى.

(۱۰) بەلام ئەوى نووسراوەكەى لە
ئالى پشتىيە وە بوبى،

(۱۱) ئەو دواجار هاوارى مەركى خۆى
دەكى.

(۱۲) دەشچىتە ناو ئاگرىكى بە كىلىپەوە.

٨٥. بوروج

وە ناو خودا كە دەھندە و دلۇقانە

- (۱۴) هه‌ر ئه‌ویشه عافو ده کا و به قیانه.
- (۱۵) خودانی ته‌ختى به قه‌دره.
- (۱۶) زۆر به‌کاره بۆ هه‌ر شتى گه‌ره‌کى بى.
- (۱۷) ئاخۇ ئەتۆ هه‌واڭ و باسى شەرکەرە‌کانت پىنگەبىشت؟
- (۱۸) لەشکرە‌کانى فيرۇھون و هۆزى سەمۇودى؟
- (۱۹) ديازە ئەوانى بى دىنن لەمانە هه‌ر حاشا دەكەن.
- (۲۰) خواش لە لاي پشته‌وه‌يانپرا دەورى داون.
- (۲۱) ئاشكرايە ئەم قورئانە زۆر بەریزە.
- (۲۲) لە تەتەلەی هه‌رە بەرزا پاراستوو [دروونووس كراوه].
-

٨٦. تاریق

- وە ناو خودا کە دەھنە و دلوقانە
- (۱) بە عەزمانە و بەوهى کە شەو خۆ رادەنى،
- (۲) كۈو دەزانى ئە و شەوگەردا کامەيانە؟
- (۳) ئەستىرەکەی هه‌رە گەشە.
- (۴) هه‌ر كەسى گيانى دەبەردا، پاسەوانى هه‌ر لەسەرە.
- (۵) با مەرۆ لە خۆرامىنى کە لە چى وەدى هاتووە.

- (۱) بە عاسمانە بەكەلوانە،
- (۲) بە رۆژە ديارى كراوهەش،
- (۳) بە بىنەر و بەوهىش کە دىتە بەرچاوان،
- (۴) قېان كەوتە نىوانى خەندەك لېدەران.
- (۵) هه‌ر نىلەي بۇو گۈرى بەرزا ئاگرەران.
- (۶) خودى خۆشيان بەسەريەوه رۆنىشتىبوون.
- (۷) چاوهەدىرى ئە و كارەش بۇون کە دەربارەي باوهەردارە‌کانىان دەكرد.
- (۸) تەنبا بۆيەش لەوانەش بە رىكدا چۈوبۇون، هه‌ر چۈنكە خواى هه‌رە خاوهەن دەستەلەتى شاياني تاريف كردىيان پەرسىتىبوو.
- (۹) ئە و خودايەي ئاسمانە‌كان و زەمينى لەبەردەستە و لە هەموو شت بەئاگايە.
- (۱۰) بۆ ئەوانەي پىاوهە‌کانى باوهەردار و ژنە‌کانى باوهەرداريان خستىبووه ناو ئاگرەوه و لە دوايىشدا پەزىيان نەبىوونەوه، بى لە ئازارى جەھەندەم، تۆلى شەواتەكەش هەيە.
- (۱۱) بۆ ئەوانەش کە دىندار و ئاكارچاڭ بۇن، باغاتىن ھەس جۆباريان بە بەردا دەپروا. ئەمەيە دەسکەوتى مەزن.
- (۱۲) بى گومان ھەلمەت بىردىنى پەروەرنىدەت زۆر حەستەمە.
- (۱۳) ئە و هه‌ر خۆى وەدى دەھىنى و دووبارەشى دەكتەوه.

- (۴) ئەوه چایه‌رى خسته رۇو.
- (۵) كردىھ شىنى ئامال رەش و پووش و پارىش.
- (۶) ئىمە ئەوهت پى دەخويىنин، ئىتىر تو لە بېرت ناچى.
- (۷) مەگىن شتى خوا حەز بكا؛ ئەو لە ئاشكرا و نەيىنى ئاگادارە.
- (۸) لە بەريشت هاسان دەكەين، هەتا هاسانلىرىن بىنگە پەيدا بکەي.
- (۹) ئامۆڭگارى بکە، ئەگەر ئامۆڭگارى بەھەر بدا.
- (۱۰) كەسى لە خوا ترسى هەبى، هەر زوو پەندى لى وەردەگرى.
- (۱۱) بەدەھەرەكەش هەر خۆى لى دوور دەخاتەوه.
- (۱۲) ئەو كەسەى كە دەچىتە ناو ئارى گەورە.
- (۱۳) پاشان لهويدا نە دەمرى، نە زىندىشە.
- (۱۴) دىيارىشە هەر كى پاك ژيا، يۈزگار بۇوه.
- (۱۵) يادى زىوى پەروھەندەي كرد و نويىزى بەجى هېيىنا.
- (۱۶) بەلام ئىيە زىنى دنيا هەلەبىزىرن.
- (۱۷) كە چى لهو لا، باشتىر و بەپېزترە هەيە.
- (۱۸) دىارە ئەمە لە نووسراوە پېشىنە كانيشدا هەيە.
- (۶) لە تراوى فېركە دەكا.
- (۷) لە زىوان پىشت و بەرملان دېتە دەرى.
- (۸) خوا دەتوانى جارى تر بىمەنیتەوه.
- (۹) لەو رۆزەدا كە نەيىنى خۆيا دەبن.
- (۱۰) ئەو نە هيچ ھېزىكى ھەيە، نە يارىكار.
- (۱۱) بەو حەوايە ئاو ھەلدەگرى و دەيداتەوه،
- (۱۲) بەو زەمينەش كە زۆر درز و كەلىنى ھەن،
- (۱۳) ئەم قورغانە ھەموو كېشە دەپەتەوه.
- (۱۴) هيچ قسە لاقىدىش نىيە.
- (۱۵) ئەو خەريكىن فېلىك دەكەن.
- (۱۶) وا منىش فېلى خۆم دەكەم.
- (۱۷) سا تو ماوهى ئەم دىن دوزمنانە بده، كەمېكىيان لى رابوهستە.
-
٨٧. ئەعلا
- وھ ناو خودا كە دەھنەدە و دلوقانە
- (۱) پەسنى ناوى پەروھەندەي هەرە پايىبەرزت بده.
- (۲) ئەوه دىيائى دامەزراند و لەبارى كرد.
- (۳) بۇ ھەر شت ئەندازە دانا و يېنىشان دا.

- (۱۶) زوریش ڦایهخ ڦا خراون.
- (۱۷) ئه‌مانه چوٽ ڦانه‌ماون، که وشتر چلوٽ چى بووه؟
- (۱۸) له‌و عه‌زمانه‌ش که چوٽ وا ٻلیند کراوه؟
- (۱۹) له‌و که‌زانه‌ش که چوٽ ووه‌ها دامه‌زراوه؟
- (۲۰) له‌و زه‌مینه‌ش که چوٽ وا هه‌راو ڦا خراوه؟
- (۲۱) سا توٽ ئامۆزگاری بکه، ئه‌توٽ هه‌ر ته‌نیا په‌ندیری.
- (۲۲) توٽ له‌سه‌ريان نه‌بوویه خاوه‌ن ده‌سته‌لات.
- (۲۳) مه‌ر ئه‌و که‌سه‌ی رهو وه‌رگیزی و نه‌یه‌وی خودا بناسی.
- (۲۴) ئه‌وسا خودا به جه‌زره‌بھی گه‌وره‌تر سزا‌ی ئه‌دا.
- (۲۵) بی گومانه که هه‌موویان هه‌ر بو لای ئیمه دینه‌وه.
- (۲۶) له دوايدا خوٽمان به کاريان راده‌گهین.

(۱۹) نووسراوه‌بی گه دراون به ئیپراهيم و به مووسا.

۸۸. غاشیه

وه ناو خودا که ده‌هنده و دلوقانه

(۱) ئاخوٽ باسی به‌لای گه‌وره‌ت بو هاتووه، که هه‌موو شت داده‌پوشی؟

(۲) ئه‌وی روزی گه‌لی ڦوخسار بزرکاون.

(۳) له کار کردندا چه‌وساون.

(۴) گرفتاري ئاوریکی سوتینه‌ر ده‌بن.

(۵) فه‌خارنيان له‌سه‌رچاوه‌ی هه‌ره گه‌رمه‌وه بو دینن.

(۶) هه‌رگیز بژیویان ناده‌نی، مه‌گین له درکه‌شیلانی.

(۷) قه‌له‌و ناكاو له نیزیش بی نیاز ناكا.

(۸) ڦوخساریش هه‌ن خوش و گه‌شن.

(۹) رازین له کرده‌وه‌ی خویان؛

(۱۰) له به‌هه‌شتی به‌رز و ته‌رزا.

(۱۱) که له‌ویدا قسه‌ی پر و پوچ نابیسن.

(۱۲) چه‌مه‌ی رون و رهوانی فرهی تیدايه.

(۱۳) ته‌ختی تیدا داندراون.

(۱۴) زه‌ركیشیان له‌لا داناون.

(۱۵) بالگه‌ی نه‌رمیش ٻریز کراون.

۸۹. فه‌جر

- وه ناو خودا که ده‌هنده و دلوقانه
- (۱) سوندکه به بھری به‌يان،
- (۲) له شه‌وانیشدا به ده‌يان،
- (۳) به جووت، به تاک،

- (۱۷) نه خیر، به‌لکوو ئیوه ریز له هه‌تیو نازین.
- (۱۸) بۇ نان به ههزار به‌خشینیش، ئیوه‌هانه‌ی یه‌کتر ناده‌ن.
- (۱۹) میراتیش به هه‌لپه ده‌خون.
- (۲۰) خوش‌ویستنی مالیستان له ئندازه ده‌رکه‌وتووه.
- (۲۱) نابى وابى! هه‌رگا زه‌مین زۆر به سه‌ختى تىك شكىنىرى و،
- (۲۲) فه‌رمانى په‌روه‌رندەت بى و فريشته‌کانىش پۆل به پۆل ریز بىه‌ستن،
- (۲۳) دۆزه‌ھېيش يىننە پېشەوە، ئەۋى رۆزى مرو خۆى وەبىدېتەوە؛ بەلام ئەم وەبىر هاتنەوە، كوا بەھەرە پى دەگەيىنى؟
- (۲۴) ئىزى: خۆزى بۇ ژيانم چاكەم وەپىش خۆم خستبا.
- (۲۵) سا ئەو رۆزە كەس وەك ئەو جەزىرە به ناده‌ن.
- (۲۶) كەسىش وەك ئەو به زنجير شەتەك نادرى.
- (۲۷) تۆش ئەی گيانى لەخەم رەخسيو!
- (۲۸) به دلخوشى بچۇوه لاي په‌روه‌رندەت؛ چون ئەوت له خۆرمازى كرد.
- (۲۹) سا تۆش رەگەل عەبدەكانى من بکەوە.
- (۴) بهو شەوگاره كەرادەبرى،
- (۵) ئاخۇ سويندى وەها خواردن، بۇ خاوهن ئاوهز بەس نىيە؟
- (۶) خۆ دىيت كە په‌روه‌رندەت چى كرد بەرانبەر هۆزى عاد؛
- (۷) بەرەي ئىرەم خىوی خانووی ئەستووندارى [تەرز و گوشاد]؛
- (۸) ئەو مالانەي وېنەيان له شارانىشدا چى نەكراپوو.
- (۹) هۆزى سەمودىش، ئەوانەي لە ناو دۆل و گەلەيەكاندا بەردىان تاشى.
- (۱۰) فيرۇھونىش، خىوی كۆشكانى گەورە و بلند؛
- (۱۱) ئەوانەي لە ولاتاندا ياخى ببۇون.
- (۱۲) خراب ھەبوو، ئەوان زىدە تىريشيان كرد.
- (۱۳) ئەوسا كە په‌روه‌رندەت تو وەبەر قەمچى ئازارى دان.
- (۱۴) بى سۇ كە په‌روه‌رندەت تو، ھەموو ئەوانە دەبىنى.
- (۱۵) بەلام مرو ھەر كاتىكى په‌روه‌رندەت دەيخاتە بەر ئەزمۇونەوە و ریزى لى دەگرى و بەھەرە پى دەگەيەنى، ئىزى: [ئەوا] په‌روه‌رندەم قەدرى گىرم.
- (۱۶) ئەگەرىش -ھەر بۇ ئەزمۇونى- په‌روه‌رندەت بېرىيلى كەم كرده‌و، ئەوسا ئىزى: په‌روه‌رندەم سووكاياتى بەسەر ھېنام.

(۱۴) يا نان دانه، له رۆزى قاتى و
قېرىدا.

(۳۰) [وېرای ئەوان] بچوه بەھەشتى
منه ۵۰.

(۱۵) به ھەتىوييکى بى كەسى نزىكى
خۆى.

(۱۶) يان ھەزارىكى خاکەسەر.

(۱۷) ديسان ئەبى لەوانەش بى كە
بوونە خاوهن باوهەر و بۆ خۆگرى و
دلوقانى، يەكتريان راسپاردووه.

(۱۸) ئەوانە بەختەوەرانن.

(۱۹) كەسانىكىش كە بە نىشانانى
ئىمە بى پروا بۇون، ئەوانە
بەدبەختەكانن.

(۲۰) چارەنۇوسيان ئاگرى بى
دەرەتانە.

٩٠. بەلەد

وھ ناو خودا كە دەھندە و دلوقانە

(۱) سۆندى دەخۆم بەم بازىرە،

(۲) تۆش نىشته جىنى ئەم بازىرە؛

(۳) بە باب و نەتەوە كەشى،

(۴) ئىمە جىستانى مەرمەن دەگەل
خەمان وەدى ھىنا.

(۵) ئاخۇ ئىستا وا بىر دەبا ھەرگىز
كەس دەرۆستى نايە؟

(۶) ئىزى: سامانىكى زۆرم لەدەس
داوه.

(۷) ئاخۇ ولۇ خەيال دەكا كە ھىچ
كەس ئەوى نەديوه؟

(۸) ئەدى ئىمە دوو دىدەمان پىن
نەداوه؟

(۹) زمانىكىش و جووتى لىيۇ؟

(۱۰) ھەنگەمى ھات و نەھاتىشمان
نېشان نەدا؟

(۱۱) وەلىكان ئەو خۆى لە ھەنگەمى
ھەلەت نەدا؟

(۱۲) كۈ دەزانى مەبەس لە ھەنگەمى
ھەلەت چىيە؟

(۱۳) ئازادىرىنى كۆپلەيە.

٩١. شەمس

وھ ناو خودا كە دەھندە و دلوقانە

(۱) سويند بە خۆر و بە تىشكى،

(۲) بەم ھەيفەش كە بەدوويدا دى،

(۳) سۆند بەو رۆزەش كە تىف تىفەى
ھەتاو دەدا،

(۴) بەو شەوەش كە داي دەپوشى،

(۵) بەو عاسمانە و بەوهى ئەوى
وەدى ھىنا،

(۶) بەو زەمینە و بەوهىش كە وا پانى
دراخست،

(۷) بە گيانى مە سويندەكەو بەوهىش
كە ھەنگەمى خستوھ،

- (۳) بهوهش که‌م که نیز و میوی وهدی هینا،
- (۴) خه‌باتی وه جوّراوجوّره.
- (۵) کی له ئیوه ده‌به‌خشی و له خودا ترسا،
- (۶) به پاداشی هه‌ره باشیش پروای هه‌یه،
- (۷) به‌ره و جیگه‌ی سانه‌وه بی‌یی هاسان ده‌که‌ین.
- (۸) به‌لام ئه‌وی رژدی کرد و وته: کارم به که‌س نییه،
- (۹) پاداشی هه‌ره باشیشی پی درو، بیوو،
- (۱۰) بی‌گه هه‌ره دژواره‌که‌ی ده‌خه‌ینه به‌ر.
- (۱۱) ئه‌گه مردیش ماله‌که‌ی سوودی پی نادا.
- (۱۲) بی‌نیشان دان له‌سهر ئیمه‌س.
- (۱۳) دنیا و سه‌لاش هی ئیمه‌یه.
- (۱۴) له ئاگری بلیس‌هه‌دار ئیوه‌م ترساند.
- (۱۵) کی له هه‌مووان بی فه‌رتره، تی‌ی ده‌که‌وی.
- (۱۶) ئه‌وی که پروای نه‌کرد و رهوی وه‌رگیرا.
- (۱۷) هه‌ركیش پاریزگارترینه، لی‌ی دوور ده‌بی.
- (۱۸) ئه‌وی مالی خوی ده‌به‌خشی، هه‌تا وه‌کوو پاک بیت‌ووه.
- (۸) ئه‌وسا هه‌موو تاوانباری و پاریزگاری ده ویژدانی گه‌یاندووه.
- (۹) دیاره هه‌ر کی گیانی خاوین راگرتونوه، بی‌زگار بیووه.
- (۱۰) هه‌ر که‌سیکیش ده گوناهه‌یه‌وه پیچاوه، دوّراندوویه.
- (۱۱) هؤزی سه‌موود چون له راده لایان دابوو، باوه‌ریان به خودا نه‌بیوو.
- (۱۲) که له هه‌مووان چاره بی‌شتر راسته‌وه بیووه.
- (۱۳) ئه‌وسا پیغه‌مبه‌ری خودا پیانی وته: له حوشتر خوا و له ئاودانی ئاگادار بن.
- (۱۴) جا باوه‌ریان پی نه‌کرد و په‌یان کرد. ئه‌وسا که په‌روه‌رنده‌یان، له سوونگه‌ی گوناهه‌که‌یان، به‌لایه‌کی نارده سه‌ریان، هه‌مووی بی‌یکی زه‌وی کردن.
- (۱۵) له ئاکامی ئه‌م کاره‌شی ترسی نییه.
-
٩٢. له‌يل
- وه ناو خودا که ده‌هنده و دلوقانه
- (۱) سووند بهو شه‌وه کاتی هه‌ر شت داده‌پوشی،
- (۲) به‌و رؤزه‌ش که‌م [له‌سهر دنی] خو راده‌نی،

٩٤. ئينشيراح

- وه ناو خودا كه ده‌هنده و دلوقانه
- (١) ئه‌دى ئىمە تۆمان سىنە فېرەت
نه‌كىد؟
 - (٢) قورسايىشمان لەسەر شانانت لا
نه‌برد؟
 - (٣) ئەوهى پشتى چەماندبووى؟
 - (٤) ناوبانگىشتمان بەرزەوە كرد.
 - (٥) لەپاش تەنگانه فەرحانىن؛
 - (٦) ئارى، لە پاش تەنگانه فەرحانى
ھەيە.
 - (٧) هەرگا لە كارت قوتار بۇوى،
راسته‌وه بە [بۇ كارىك تر].
 - (٨) ئەوسا لەبەر پەروەرىنت بلالىيە.
-
-

٩٥. تىن

- وه ناو خودا كه ده‌هنده و دلوقانه
- (١) سۆند بە هەزىز، بە زەيتۈونىش،
 - (٢) سۆندىش بە تۈورى سىنايە،
 - (٣) بەم بازىرەش كە مەترسى وەبەر
نایە،
 - (٤) ئىمە مەرۆن لە رېكترين شىۋەدا
وەدى هەيىناوه.
 - (٥) پاشان گىراومانەتەوه بۇ پلهى
ھەرە بەرەزىز؛
 - (٦) مەر ئەوانەى باوهەدار و ئاكارچاڭ
بون، كە پاداشيان دوايى نايە.
-
-

(١٩) بۇيەشى بە كەس نەبەخشى
كە پاداشى بدرىتەوە.

(٢٠) هەر ويستوويەرە زامەندى
پەروەرنىدەت كە بەرەت بەدەس
يىنى.

(٢١) بەم زووانەش رازى دەبى.

٩٣. زوحا

- وه ناو خودا كه ده‌هنده و دلوقانه
- (١) سۆندى دەخۆم بە چىشتنىغا،
 - (٢) بە جەنگەى هەدا دانى شەو،
 - (٣) پەروەرنىدەت نە وازى لە تۆ هەيىناوه،
نە لېت قەلسە.
 - (٤) ديارە دوازىز بۇ تۆ لە دنيا چاترە.
 - (٥) بەم زووانەش پەروەرنىدەت چاكەى
وەھات دەگەل دەكا، رازى دەبى.
 - (٦) چما نە سېيىھەك بۇوى، ئەو پەنای
پېيداى؟
 - (٧) دى گومپايوىرىنى نىشان داي؟
 - (٨) دى هەزاريو لە ئاتاجى دەرى
خستى؟
 - (٩) سا تۆش هەتىيە مەرەنجىنە؛
 - (١٠) دەرۆزەكەر مەتارىنە؛
 - (١١) تۆ هەر باسى چاكەى
پەروەرنىدەت بکە.
-
-

(۱۲) یان فهرمانی به له‌خوداترسی
دابا؟

(۱۳) هیچ بیرت لى کردۆتەوە، ئەگەر
باوه‌ری نەھینا و روی وەرگیرا، [خۆی تیا
دەبا]؟

(۱۴) مەگەر ئەو نەیدەزانى کە خودا
دەبىنى؟

(۱۵) نا، ئەر هەر وازى نەھینا، له
پىشەسەرى دەنەوين؛

(۱۶) پىشەسەرى درۆکەرى
خەتاکارى.

(۱۷) دەبا ئەوسا ھاوار بۆ یانەكەى
بەرى.

(۱۸) ئىمەش گزىرى دۆزەھى لى
دەنگ دەدەين.

(۱۹) هەرگىز پەيرەوى له و مەكە و
سوژدە بەرەو نزىك بەو.

وه ناو خودا کە دەھندە و دلوقانە

(۱) ئىمەين کە ئەم قورغانەمان له
شەوي ھەرە بەریزدا ناردۆتە خوار.

(۲) كۈو دەزانى ئەو شەوه بەریزە
كامە؟

(۳) شەۋىكە ھېننە بەقەدرە، ھەزار
مانگ بارتەقاى ناكا.

(۷) [سا ئەي مرۇ!] چى تۆى
دەسخەرۇ کردووه کە ژىنەوەت پى
درۆيە؟

(۸) ئاخۇ خودا له ھەموو فەرمانپەوايان
باشتىر بە كاران راناگا؟

٩٦. عەلەق

وه ناو خودا کە دەھندە و دلوقانە

(۱) وا بەناو پەروھەنەت! کە زىنەدەوەر
كارى ئەوە.

(۲) جىنى مرۇى له جىلتەبى وەدى
ھەينا.

(۳) بخۇنە کە خودانى تۆ له ھەر كەس
دەھندەترە.

(۴) ئەو خودايەى بە ھۆى بنووسى
راھىنا.

(۵) مرۇى له شتى راھىنا کە زووتر
پىنى نەزانىبىوو.

(۶) نەخىر، ديارە مرۇ سەربىزىوی دەكا؛

(۷) كاتى دىتى له خەلکى دى بى
نيازە.

(۸) ديارە بۆ لاي پەروھەنەتە گەرانەوە.

(۹) ئاخۇ ئەو [زەلامەت] بىنى بەرى
دەگىرت،

(۱۰) له بەدەبى کە خەريك بۇو نۆزى
دەكرد؟

(۱۱) كۈو ئەبىنى ئەگەر لەسەر
راستەرىت با،

٩٧. قەدر

وه ناو خودا کە دەھندە و دلوقانە

(۱) ئىمەين کە ئەم قورغانەمان له
شەوي ھەرە بەریزدا ناردۆتە خوار.

(۲) كۈو دەزانى ئەو شەوه بەریزە
كامە؟

(۳) شەۋىكە ھېننە بەقەدرە، ھەزار
مانگ بارتەقاى ناكا.

(۷) ئەو كەسانەش كە بۇونە خاوهن باوهەر و ئاكارچاڭ، باشتىرىن كەس ھەر ئەوان.

(۸) لە پەروەرنىدەيانەوە پاداشيان بەھەشتى عەدنە؛ جۆبارى بەبەردا دەرۋا و ھەمېشە ھەر لەۋى دەبن. خودا لهوان رازى بۇوه و ئەوانىش لە خودا رازىن. كى لە خوداي خۆى ترساوه، ئەممە دەبى.

(۴) لەو شەوهەدا فرشتەكان و جوپرائىل - بە ئىزنى پەروەرنىدەيان - داداھەزىن و ھەموو كار جىبەجى دەكەن.

(۵) ھەر خۆشى و ھېمنايمەتىيە ھەتا بۇولىلەرى بەيانى.

٩٨. بەيىنه

وھ ناو خودا كە دەھندە و دلوقانە

(۱) ئەوان ئەھلى كىتىبانەى لە دين دەرچۈون، وەل ئەوانەى بىت پەرسىت بۇون، نەدەترازن تا بەلگەيى ىروونىيان بۇ دى.

(۲) پېغەمبەر يېرىك لە خوداوه چەند ىرووپەرىكى پاڭزىيان بۇ وەخويىنى.

(۳) گەلەتكەن نووسراوى بەزىخيان تىا ھەيە.

(۴) ئەوهەنەى ئەھلى كىتىبن، لەبەر يەك ھەلنى وەشاپۇون؛ مەگىن وەختى ئەم بەلگە ىروونەيان بۇ ھات.

(۵) فەرمانىشيان ھەر ئەوهەنە پىن درابۇو كە ئەبى خواپەرسىت بن و لە دين ئەودا دلپاڭ بن و بەرھەنە و ھەقانەت يېرۇن و نويز بىكەن و زەكەت بىدەن؛ كە ئەمە دىنى دروستە.

(۶) ئەو كەسانەى كە وا ئەھلى كىتىب بۇون و لە دين دەرچۈون، دەگەل بىت پەرسىتە كاندا تاھەتايە، لە ئاڭرى جەھەندەم دان. ئەمان خراپتىرىن كەسەن.

وھ ناو خودا كە دەھندە و دلوقانە

(۱) ھەرگا زەمین بە بۇومەلەر زە توندەكەى ھاتە لەزىن،

(۲) ئەم زەمینەش گەنبارى خۆى وەددەرخست،

(۳) مەرۆش پرسى: چى قەوماوه، بۇ وَا دەكى؟

(۴) ئەوي ىرۇزى بەسەرھاتەكەى باس دەكى.

(۵) كە فەرمانى پەروەرنى بەجى دىننى.

(۶) لەو ىرۇزەدا مەردم بە پەرژ و بڵاوى دىننە دەرى تا ھەر كەسە كارى خۆيان نىشان بىدەن.

(۷) سا ھەر كەسى بە سەنگاىيى مېرۇولەى ھەرە وردىلە، چاكەى ھەبوبى، دەيىينى.

۱۰۱. قاریعه

وه ناو خودا که ده‌هنده و دلوقانه

(۱) ئهو دلکوتە،

(۲) دلکوت چىيە؟

(۳) كووت زانيوه دلکوت چىيە؟

(۴) ئهو رۆزه گش ئهو مەردەمە وەك
پەپولەی پېژاو دەبن.

(۵) كىۋەكانىش وەك خورى شى كراو
دەبن.

(۶) هەر كەسيكى تاي تەرازووى
داها تووھ،

(۷) تۈوشى ژيانى خۆش بۇوه.

(۸) هەر كەسيكىش لە كىشانە
سووکى ھىينا،

(۹) ئهوه ئەنواي «هاويه» يە.

(۱۰) كوو زانيوته لە «هاويه» مەبەس
چىيە؟

(۱۱) ئاڭرىكى بەزىلە يە.

۱۰۲. تەكاسور

وه ناو خودا که ده‌هنده و دلوقانه

(۱) شانا زيتان بە فرهىيى [مال و مندال]
ئىيەدى بە خۆيە وە خافلاند.

(۲) تا هەمووتان بۇونە مىوانى
گۆرستان.

(۳) زۆر ناخايەنى دەزانن.

(۸) هەر كەسيكىش بە قورسايى
مېروولەي هەرە وردىلە، خراپەي
بۇوبىٽ، دەيىينى.

۱۰۰. عاديات

وه ناو خودا که ده‌هنده و دلوقانه

(۱) بەو چارەواي بەلىنگدانى
دەنرکىنن،

(۲) بەوانەش كە ژىرى پايان ئاورىنگ
دېنن،

(۳) سۆند بەوانەش بەرى بەيان
ھىرېش دەبەن،

(۴) جا لەۋى تۆز ھەلدەستىنن،

(۵) دەشگەنە ناو ئاپۇرەوە،

(۶) بەستى مەرق، لە بەستى
پەروھەندە خۆى پى نەزانە؛

(۷) خۆشى باش ئەمە دەزانى.

(۸) لە ئەوينى مالى دنيا گەللى بىزدە.

(۹) ئاخۇ ئەوەندە نازانى، كەى
ھەركى لە گۆرستان دەرخران و بلاو
كران،

(۱۰) هەرچى لە ناو دلائىشدا يە
زاندران،

(۱۱) ئەوى رۆزى پەروھەندە لە نووك
و بەد ئاڭگادارە؟

(۵) کا ده‌زانی نیاز له و «حوته‌مه»
چیه؟

(۶) ئاگریکه خودا هه‌لی گیرساندیه.
(۷) به سه‌ر په‌ره‌ی دلاندا دی.

(۸) که ئەمەیان بەسەردا گاله‌دواوه؛
(۹) لە ئەستوونەگەلیکى بەرز و بلندا.

(۴) جارى تریش، زۆر ناخاینه‌نى ده‌زانن.

(۵) بەلام ئەگەر راسته‌قینه و بزانیبا،

(۶) ئاشكرا دۆزه‌هتان ده‌دى.

(۷) دیسانەکەش هەر بە ئاشكرا
دەتان دی.

(۸) لەپاشان هەر لە و رۆزه‌دا دەربارە‌ی
خوشى دنیاوه لیو دەپرسن.

١٠٥. فیل

وه ناو خودا کە دەھندە و دلوقانه

(۱) ئەدی نەتدى پەروەرنىدەت چ
پەندىكى بەسەر فیل سوارەکان هېيّنا؟

(۲) ئەدی فیل و گزىيەكانى ھەموو لى
پووجەل نەكردن؟

(۳) دەستە دەستە بالدارى ھەنارده
سەريان.

(۴) گزمۇولە قورى وەک بەردیان
تىیدەگرتىن؛

(۵) تا بە دەردى كايىكى خوراوى
بردن.

١٠٦. قورەبىش

وه ناو خودا کە دەھندە و دلوقانه

(۱) بۇ پىكەوه مانى قورەبىش،

(۲) كە سالانە دوو جار دەچن بەرەو
زۆزان و گەرميان،

(۳) با خودانى ئەم خانووه بېرسىن؛

١٠٣. عەسر

وه ناو خودا کە دەھندە و دلوقانه

(۱) سۆند بە ھەرەتى ئىوارە،

(۲) مەۋە گىشتى زيانبارە؛

(۳) مەگىن ئەھى بۇونەتە خاوهن باوهەر
و كارچاڭ بۇون و يەكتىريشيان راست
دەداوه و بۇ خۆگرى راسپاردووه.

٤. ھومەزە

وه ناو خودا کە دەھندە و دلوقانه

(۱) ھاوارە لە ھەر كەسىكى بە
تەشەرى خوسېكەرە؛

(۲) ئەھى ماللى كۆ كرددەوه و دەبىزىرى.

(۳) خەيال دەكا دراوهكەى لە مردى
دەپارىزى.

(۴) نا نا، با وا خەيال نەكا؛ بى شك
فېرى دەدرىتە ناو «حوته‌مه» وە.

۱۰۹. کافیرون

وه ناو خودا که ده‌هنده و دلوقانه

(۱) بیّذه: ئه‌ی خوانه‌ناسه‌کان!

(۲) ئه‌یوی ئیوه ده‌پیه‌رسن،
نایپیه‌رسن.

(۳) ئیوهش ئه‌یوی ده‌پیه‌رسن،
نایپیه‌رسن.

(۴) ئه‌وهش په‌رسوتانه نایپیه‌رسن.

(۵) ئیوهش ئه‌یوی ده‌پیه‌رسن،
نایپیه‌رسن.

(۶) دینی خوتان بُخوتان و منیش
دینی خوم بُخومه.

(۴) که ئه‌وانی له نیزی بى نیاز کرد و
دلنيای کردن نه‌ترسن.

۱۰۷. ماعون

وه ناو خودا که ده‌هنده و دلوقانه

(۱) ئاخو تو ئه‌و [زه‌لام]هت دی رۆزى
جه‌زای لا درۆ بwoo؟

(۲) هه‌ر ئه‌ویش بwoo که هه‌تیوی [بى
ده‌ره‌تانی] ئه‌رانی.

(۳) بُو نان دان به هه‌زارانیش هانه
نادا.

(۴) هاوار بُو ئه‌و نۆزکه‌رانه‌ی،

(۵) هوش به نۆزه‌که‌یان ناده‌ن.

(۶) ئه‌یوی ده‌سته‌ی رهووبینان،

(۷) ده‌بنه به‌رگر له باربwoo دان و
زباره‌ش.

۱۱۰. نه‌سر

وه ناو خودا که ده‌هنده و دلوقانه

(۱) هه‌ركاتى يارمه‌تى خودا گه‌بیشته
ئیوه و سه‌ركه‌وتن،

(۲) خه‌لکیشت دی - گرو گرو - دینه
ناو دینی خوداوه،

(۳) هه‌ر تاریف و شوکری په‌روه‌رندەت
بکه و داوای بوردنی لى بکه. ئه‌و
هه‌میشه په‌ژیوانى په‌ژیوانان قبۇول
ده‌کا.

وه ناو خودا که ده‌هنده و دلوقانه

(۱) ئیمە زۆر شتمان دا به تو.

(۲) سا تو بُو په‌روه‌رندەی خوت نمیّز و
قوربانی بکه.

(۳) ئه‌یوی لیت به‌ناتوره‌یه، بۆخۆی
وھجاخى كۆرەیه.

۱۱۱. مه‌سەد

وه ناو خودا که ده‌هنده و دلوقانه

- (۳) له ړوشهی شه، کاتی تاریکایی دادی؛
- (۴) له توشی جادوگه‌رانی پف دهکنه چهند ګربیه که؛
- (۵) له ګیچه‌لی ئېرهی به، وهختن که ئېرهی ده با.
-
-

۱۱۴. ناس

- وه ناو خودا که دهنده و دلوغانه
- (۱) يېژه: من خو ده پاریزم به خودانی ئه مرمه،
- (۲) فه رمانپه‌واي ئه مرمه،
- (۳) خوداي [گهوره‌ي] ئه مرمه،
- (۴) له به‌لای وازاوازیه‌ینی خوپه‌ناده؛
- (۵) ئه‌وي دلی ئه مرمه کرمی ده کا؛
- (۶) له جنوكه و له مردمیش.
-
-

- (۱) ئه بولله‌هه ب هه دوو دهستی شهله بی و عه‌مری نه مینی.
- (۲) نه سامانی و نه ئه‌وي پهیدای کردووه به‌هره‌ی بودا.
- (۳) هه ربینا ئاگری به ګر ئه‌يسووزینی.
- (۴) ڙنه‌که‌شی دهسته‌چيله به کوٽ دینی.
- (۵) گوزه‌رهونی سيرمه‌ی دووبادي ده‌ملا.
-
-

۱۱۵. ئيخلاس

- وه ناو خودا که دهنده و دلوغانه
- (۱) يېژه ئه و خودایه تاکه.
- (۲) خودایه‌کی بی نیاز و جئ نیازه.
- (۳) که‌س له و نه‌بووه و ئه‌ویش له هیچ که‌س نه‌زاوه.
- (۴) هه‌رگیز هیچ که‌سیش نه‌یتوانیوه هه‌مبه‌رک بی.
-
-

۱۱۶. فه‌لەق

- وه ناو خودا که دهنده و دلوغانه
- (۱) يېژه: من خو ده پاریزم، به وه‌دی هینی زا له ماک،
- (۲) له وه‌زنی هه‌رچی دروستی کردووه؛